MAXIMI TYRII
DISSERTATIONES

EX RECENSIONE

IOANNIS DAVISII,

COLLEG. REGII CANTAB. PRAESIDIS,

EDITIO ALTERA,

AD DVOS CODD. MSS. EMENDATA

NOTISQVE LOCVPLETIORIBVS AVCTA,

CVI ACCESSERVNT

IER. MARKLANDI

COLL. D. PETRI CANTABRIG. SOCII,

ANNOTATIONES.

RECVDI CVRAVIT

ET ANNOTATIVNCVLAS DE SVO ADDIDIT

IO. IACOBVS REISKE.

PARS SECVNDA.

LIPSIAE

IMPENSIS GOTTH. THEOPH. GEORGI.

CIↃIↃCCLXXV.

ΜΑΞΙΜΟΥ ΤΥΡΙΟΥ
ΛΟΓΟΙ.
MAXIMI TYRII
DISSERTATIONES.

ΛΟΓΟΣ ΚΕ'.

Ἔτι περὶ ἔρωτος.

Ἀναλαβόντες αὖθις αὖ τὰς περὶ ἔρωτος λόγους [a], ὥσπερ ἀρχὴν μακρᾶς ὁδοῦ, μετ᾽ ἀνάπαυλαν βα-

DISSERT. XXV.

De eodem amore.

Resumamus iterum eandem de amore diſputationem, tanquam magni itineris principium, interpoſita quiete, donec

NOTAE ET EMENDATIONES.

DISSERT. XXV. *vulgo* IX.

Sectio ά.

a Ἀναλαβόντες αὖθις [αὖ] τὰς περὶ ἔρωτος λόγους,] Vulgo αὖθις [αὐτὰς] τὰς περὶ ἔρωτος λόγους. Nos id recepimus, quod exhibent Reg. et Harleian. Aeſchylus in Agamemn. v. 348.

Οὐκ ἄν γ᾽ ἑλόντες [αὖθις αὖ] θάνοιεν ἄν.

Vbi fruſtra cl. Stanleius repoſuit, αὖθις ἀνθάνοιεν ἄν. Euripides Heraclid. v. 796. —

Νέος μεθέστηκ᾽ ἐκ γέροντος [αὖθις αὖ.]

Ariſtophanes in Ranis v. 306. Ἐκ κυμάτων γὰρ [αὖθις αὖ] γαλήν᾽ ὁρῶ. (eſt ex Euripidis Oreſte v. 279. vbi vide ſcholiaſten.) Et v. 440. Αἴροις ἂν [αὖθις αὖ] γε, παῖ, τὰ στρώματα. Iterum v. 1265. Ὁρᾷς, προσῆψεν [αὖθις αὖ] τὴν λήκυθον. Sic alibi paſſim. Vide ſis eundem poëtam in Nubibus v. 1382. Acharn. v. 854. Theſmoph. v. 869. et Ariſtidem Orat. in Aeſculapium tom. I. pag. 67. ac in Panathen. pag. 323.

Ibid. αὖθις αὐτὰς τὰς περὶ] Quemadmodum conieceram, editum video: Ἀναλαβόντες αὖθις αὖ τὰς περὶ ἔρωτος λόγους. quae locutio in quauis fere pagina occurrit. Sic πάλιν αὖ paſſim: vt

δίζωμεν ἐπὶ τὸ τέλος[b], ἡγεμόνας παρακαλέσαντες τῆς ὁδȣ̃ Ἑρμῆν τὸν λόγιον[c], καὶ Πειθὼ, καὶ Χάριτας, καὶ τὸν Ἔρωτα αὐτόν. Οὐ γάρ τοι σμικρὸν, ȣ̉δ' ὑπὲρ τῶν τυχόντων, τὸ κινδύνευμα· παραθεῖ μὲν γὰρ τῇ λεωφόρῳ τȣ̃ περὶ ἔρωτος λόγȣ κρημνὸς βαθὺς, καὶ χρὴ δυοῖν θάτερον, ἢ καλῶς ἐρῶντας ἰέναι ἀσφαλῶς, ἢ ἐκτραπομένȣς τῆς ὁδȣ̃ κακῶς ἐρᾷν καὶ ἐνεχθῆναι κατὰ τȣ̃ κρημνȣ̃. Τȣ̃τό τοι δείσας καὶ Σωκράτης ἐκεῖνος, εὑρὼν τὸ πάθος ἐνακμάζον τῇ τε ἄλλῃ Ἑλλάδι, καὶ πολὺ μάλιστα ταῖς Ἀθήναις, καὶ μεστὰ πάντα ἀδίκων ἐραστῶν καὶ μειρακίων ἐξηπατημένων, οἰκτείρας τȣ̃ πάθȣς ἑκατέραν τὴν ἀγέλην, καὶ μήτε παῦσαι δυνάμενος τὴν ὕβριν νόμῳ, (ȣ̉ γὰρ ἦν Λυκȣ̃ργος, ȣ̉δὲ Σόλων, ȣ̉δὲ Κλεισθένης[d], ȣ̉δέ τις ἄλλος τῶν διὰ δύνα-

nec ad finem perueniamus; quod vt fieri poffit, duces viae nobis affumamus, facundiae praefidem Mercurium, Suadam, Gratias, ipfumque Amorem. Nec enim paruum eft certamen, aut de re leui inftitutum: quandoquidem vfitatam orationis viam, quae de amore agere folet, praecipitium comitatur profundiffimum; vt alterum neceffe fit, vel vt recte ames, tutoque viam hanc abfoluas; aut vt de via deflectens fecus ames, et in praeceps feraris. Quod cum timeret nofter Socrates, videretque, morbum hunc cum in aliis Graeciae partibus, tum praecipue Athenis dominari, plenaque effe omnia amatoribus, qui deciperent, adolefcentibus, qui deciperentur, miferatus eft in vtrifque miferum hunc affectum; cumque rem tam impudicam lege vindicare non poffet, (neque enim Lycurgus erat, aut Solon, aut Cledofthenes, aut alius aliquis eorum e numero, qui

vt apud Porphyrium *de Abft.* II, 40. καὶ πάλιν αὖ τὰ πλήθη etc. vbi male legitur αὐτὰ πλήθη. M.

b βαδίζωμεν ἐπὶ [τὸ] τέλος,] Sic mff. vulgo deeft vox penultima.

c Ἑρμῆν τὸν λόγιον,] Vide Ger. Io. Voffium de Idololatria II, 32.

d ȣ̉δὲ Κλεισθένης,] Vulgo Κληδοσθένης. Reg. Κλειδοσθένης. At veram lectionem diferte repraefentat Harleian. eamque Paccius in fuo codice reperit, et reftitutam voluit Heinfius. Plutarchus in Vita Periclis pag. 153. D. Κλεισθένης ἐξήλασε Πεισιστρατίδας,

μιν ἀρχικὴν πιστευομένων [e] ἐν τοῖς Ἕλλησι) μήτε δι' ἐξουσίας βιάσασθαι πρὸς τὰ κρείττω, (Ἡρακλέους γὰρ αὐτοῖς πρὸς τοῦτο ἔδει, ἢ Θησέως, ἤ τινος ἄλλου σωφρονιστοῦ ἰσχυροῦ) μήτε πεῖσαι λόγῳ, (ἀπειθὲς γὰρ χρῆμα ἐπιθυμία προσλαβοῦσα οἶστρον, καὶ προσελθοῦσα ἐγγύτατα μανία) [f] οὕτω δὴ ὁ Σωκράτης [g] τὸ μὲν ὑπεριδεῖν παντάπασι τῶν νεανίσκων καὶ τῶν μειρακίων [h]

qui apud Graecos imperarunt) neque vi eos ad officium cogere posset, (hoc enim vel Herculis fuisset, vel Thesei, aut si quis alius robustus fuit morum castigator) neque rationibus persuadere, (quia nihil est, quod difficilius persuaderi potest, quam libido, praesertim si furiis quibusdam agitata quam proximé ad furorem accedat) negligendos sibi neque hos, neque illos putauit, aut

στρατίδας, καὶ κατέλυσε τὴν τυραννίδα γενναίως, καὶ νόμους ἔθετο, καὶ πολιτείαν ἄριστα κεκραμένην πρὸς ὁμόνοιαν καὶ σωτηρίαν κατέστησε. Vide sis Herodot. V. 66. seqq. Eius meminerunt Aristoteles Polit. III. 2. Cicero in Bruto cap. VII. Plutarchus de Repugn. Stoic. p. 1033. Dion Chrysostomus Orat. XXII. p. 274. Themistius Orat. II. p. 31. XXIII. p. 287. Scholiastes in Aristophanis Nubes v. 37. aliique.

e τῶν δύναμιν ἀρχικὴν πιστευομένων] Ita vulgo, Reg. et Harl. τῶν [διὰ] δύναμιν. Forsan τῶνδε δύναμιν ἀρχικὴν πιστευομένων.

f καὶ προσελθοῦσα ἐγγύτατα μανίᾳ] Mallem προσελθοῦσα, *progressa, profecta:* et, ἐγγύτατα μανίας. vt XIII, 4. ἐνόσει νόσον δεινήν, καὶ ἐγγύτατα μανίας. et sect. 7. τοὺς λογισμοὺς ἐπιταράττει ἐγγύτατα μανίας. XVI. 9. ἐγγύτατα μὲν τείνει μανίας. neque vnquam aliter loquitur in hac phrasi. M

g [οὕτω] δὴ ὁ Σωκράτης] Legendum videtur οὕτως δὴ ὁ Σωκράτης.

Ibid. οὕτω δὴ ὁ Σωκράτης] *Davisius* coniicit, οὗτος δή. Forte ex scripturae vestigiis legendum, τοῦτο δείσας Σωκράτης, τὸ μὲν etc. vide initium sententiae, τοῦτό τοι δείσας καὶ Σωκράτης ἐκεῖνος etc. quae vox vltima respuit οὗτος in eadem periodo. vitatissimum vero est post longam digressionem resumere initium sermonis. M.

h νεανίσκων καὶ τῶν μειρακίων] Obserua discrimen inter has voces. νεανίσκος est *iuuenis* qui et vocatur ὁ ἐραστής, *amator*, maior aetate: μειράκιον est *puer*, qui et τὰ παιδικά, et ὁ ἐρώμενος, *qui amatur*. vnde paullo ante Opposita vides ἀδίκων ἘΡΑΣΤΩΝ, et ΜΕΙΡΑΚΙΩΝ ἐξηπατημένων· vbi

οὐκ ἠνέσχετο, οὐδὲ πρὸς τὴν σωτηρίαν αὐτῶν ἐξέκαμεν, ἐξεῦρε δὲ μηχανὴν ἑκουσίου ἀγωγῆς τοιάνδε τινά.

β΄. Φράσω δὲ αὐτὴν κατὰ τοὺς τοῦ Φρυγὸς λόγους μῦθον πλάττων. Ποιμὴν ἀνὴρ καὶ μάγειρος [i] ἐβάδιζον

aut de salute eorum desperandum esse; excogitauit ergo artem eiusmodi, qua eorum animos duceret.

2. Quam vt commode ostendere possim, Aesopico more fabellam proponam. Pastor quidam et lanio simul incedebant:

ἐραστῶν est idem, quod νεανίσκων. sic et Plutarchus Ἐρωτικῷ p. 754. D. εἰ δὲ ἄρχει βρέφους μὲν ἡ τίτθη, —ἘΡΑΣΤΗ῝Σ δὲ ΜΕΙΡΑΚΊΟΥ etc. et Noster XXVI, 8. Κρητικῷ ΜΕΙΡΑΚΊΩι αἰσχρὸν ἘΡΑΣΤΗ῝Ν οὐκ εἶναι· Κρητικῷ ΝΕΑΝΊΣΚΩι αἰσχρὸν προσάψασθαι ΠΑΙΔΙΚΩ῀Ν. quem locum ita vertit Cl. Interpres: IVVENI *Cretensi turpe habetur non* AMARE: *iuueni Cretensi turpe habetur amore pueri se inquinare.* Vide, quantum errauit Vir Summus non obseruata hac Distinctione. Ita verti oportuit: PVERO *Cretensi turpe habetur non* AMARI: *iuueni Cretensi turpe habetur tangere puerum amatum.* Lysias quidem, Orat. in *Simona*, semel confundit has voces, et appellat νεανίσκον, quem passim vocauerat μειράκιον. M.

Sectio β΄.

i Ποιμὴν ἀνὴρ καὶ μάγειρος] Μάγειρος lanium potius, quam coquum, hoc in loco significat. Illius quidem potestatis mentionem non faciunt lexicographi, cuius eam ob caussam nonnulla proferam exempla. Plutarch. in Apophth. p. 175. D. Ὁ δὲ βοῦν ἰδὼν σφαττόμενον ὑπὸ [μαγείρου] καὶ πίπτοντα ταχέως. Artemidorus Oneirocr. lib. III. c. LVII. p. 187. Οἱ δὲ ἐν ἀγορᾷ [μάγειροι,] οἱ τὰ κρέα κατακόπτοντες καὶ πιπράσκοντες. Dion Chrysostomus Orat. IV. p. 66. Τοῦ γὰρ ποιμένος οὐκ ἄλλο τι ἔργον, ἢ πρόνοια καὶ σωτηρία καὶ φυλακὴ προβάτων, ὥστε κατακόπτειν (lege οὐχὶ κατακόπτειν) οὐ μὰ Δία καὶ σφάττειν καὶ δέρειν· καίτοι ἐνίοτε πολλὰ πρόβατα ἐλαύνει [μάγειρος] εἰς ὠνησάμενος, ἀλλὰ πλεῖστον διαφέρει [μαγειρικὴ] καὶ ποιμενική etc. Pari ratione locutus est Themistius Orat. XIII. p. 171. C.

Ibid. μάγειρος] Bene notat *Dauisius*, vocem μάγειρος hic sumi pro *lanio*. Exemplis ab eo adductis adde Synesium *De Regno*, p. 4. μηδὲ πλῆθος προβάτων ποιεῖ ποιμένα, οὐ μᾶλλον ἢ μάγειρον, ὃς ἐλαύνει κατακόψων αὐτὰ, καὶ ἐμφορηθησόμενός τε αὐτὸς, καὶ ἄλλοις δεῖπνον ἀποδωσόμενος. haec est descriptio *lanii*, prout patet ex istis κατακόψων et ἀποδωσόμενος, *occisurus* et *venditurus*: vnde *lanius* in Glossario Latino-Graeco redditur κρεωπώλης· et in Graeco-Latino μαγειρεύω est *lanio*.

ἄμφω κοινὴν ὁδόν· ἰδόντες δὲ ἐκ ποίμνης ἄρνα εὐτραφῆ πλανώμενον, ἀπολειφθέντα τῶν συννόμων, ὥσαντο ἐπ' αὐτὸν ἄμφω. Ἦν ἄρα τότε ὁμόφωνα καὶ τὰ θηρία τοῖς ἀνθρώποις. Ἐρωτᾷ ὁ ἀμνὸς, τίς ὢν ἑκάτερος ἐθέλει αὐτὸν μεταχειρίσασθαι καὶ ἄγειν. Ὡς δὲ ἐπύθετο τἀληθῆ αὐτὰ καὶ τὴν ἀμφοῖν τέχνην [k], φέρων ἑαυτὸν ἐπιτρέπει τῷ ποιμένι· λέγων πρὸς τὸν μάγειρον [l]· Σὺ μὲν γὰρ δήμιός τις εἶ καὶ μιαιφόνος τῆς ἀρνῶν ποίμνης, τούτῳ δὲ ἐξαρκέσει ἂν καλῶς τὰ ἡμέτερα ἔθη [m]. Εἴκαζε, εἰ βούλει, κατὰ τὸν μῦθον, τοὺς μὲν

bant: inter eundum euenit, vt agnum pinguiſſimum ſeorſim a grege ſuo viderent aberrare: accurrit vterque. Agnus ergo, vt ſciret, cui ſe committeret, (nam tum temporis humano more bruta loquebantur) quis vterque eorum eſſet, exquirit. Vbi, quod res erat, cognouit, artemque vtriuſque ſatis percepit, paſtori ſe tradit: lanioni contra, Tu, inquit, carnifex es, gregisque noſtri crudelis mactator; huic vero gens non inuiſa ſumus. Confer, ſi placet, ex praeſcripto huius fabulae amatores illos cum

lanio. hac voce vtuntur οἱ LXX *Thren.* II, 21. ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς σου ἐμαγείρευσας, οὐκ ἐφείσω· *laniaſti*, iugulaſti. M.

k ἐπύθετο τἀληθῆ αὐτὰ τὴν ἀμφοῖν τέχνην,] Vulgo τἀληθῆ αὐτὰ [καὶ] τὴν ἀμφοῖν τέχνην. Contra quam iubent mſſ. Addidiſſe videntur coniunctionem, vt conſtructioni facerent ſatis. Ea vero ſalua fit, ſi τἀληθῆ ſic capias, quaſi noſter ſcripſerat κατὰ τἀληθῆ αὐτά. Haec enim praepoſitio paſſim ſubintelligitur.

l λέγων πρὸς τὸν μάγειρον,] Hae voces in Reg. et Harleian. non leguntur, et forte Maximo ſubduntur, licet faciliorem reddant orationem. Poſſunt certe ſubaudiri, nec ſcriptoribus eſt inuſitatum ſimilia lectoribus ſupplenda relinquere. Vide I. Fr. Gronouium ad Senecae de Benef. VII. 30. Eas tamen in ſua verſione Paccius expreſſit; inque ſuo libro, ſi bona fide rem geſſit, H. Stephanus inuenit.

m τούτῳ δὲ [ἐξαρκέσει ἂν] καλῶς τὰ ἡμέτερα ἔθη.] Heinſius reponit, τούτῳ δὲ ἐξαρέσειε καλῶς τὰ ἡμέτερα ἔθνη, ſic gregem vocari ſtatuens. Mihi non placet emendatio. Vulgo dant τούτῳ δὲ ἐξαρκέσειεν. At codices ἐξαρκέσειαν. Lego: τούτῳ δὲ [ἐξαρκέσει ἂν] καλῶς τὰ ἡμέτερα [ἔρια.] *Huic vero abunde ſufficiet lana noſtra.* Poſſis etiam paullo propius, τὰ ἡμέτερα [λήνη.]

ἐραστὰς ἐκείνȣς μαγείροις πολλοῖς, τὸν δὲ Σωκράτην ποιμένι ἑνὶ, τὰ δὲ μειράκια τὰ Ἀττικὰ θρέμμασι πλανωμένοις, ὁμοφώνοις ἀληθῶς, ȣ̓ κατὰ τὴν ἐν τοῖς μύθοις ἐξȣσίαν. Τί ἂν ȣ̂ν δράσαι ὁ ποιμὴν ȣ̂τος ὁρῶν τȣ̀ς δημίȣς τῆς τῶν μειρακίων ὥρας ἐφιεμένȣς, καὶ δρόμῳ ἐπ' αὐτὴν ὠθȣμένȣς; ἆρα ἀνέξεται, καὶ τὴν ἡσυχίαν ἄγων στήσεται; ȣ̂τω μὲν εἴη ἂν μιαιφονώτερος αὐτῶν τῶν δημίων. Οὐκȣ̂ν θεύσεται, καὶ κοινωνήσει τȣ̂ δρόμȣ, καὶ διώξεται σὺν αὐτοῖς, ȣ̓κ ἐπὶ τῇ ἴσῃ. Καί τις ἰδὼν τῶν ἀπείρων τῆς τέχνης καὶ τῆς αἰτίας τȣ̂ δρόμȣ, αὐτὸ ἐκεῖνο οἰήσεται, ἐπ' ὀλέθρῳ καὶ τȣ̂τον θεῖν· ἐὰν δὲ ἀναμείνῃ τὸ τέλος, ἐπαινέσεται τὸν δρό-

cum multis lanionibus; Socratem cum pastore vno; adolescentulos Atticos cum pecoribus, quae a grege suo aberrant; nam et hi eodem more inter se loquuntur, reuera tamen, neque pro fabularum licentia. Quid ergo facturus est, cum carnifices hos formae insidiari adolescentulorum videbit hic pastor, magnoque impetu accurrere? permittet hoc, tacitusque adstabit? ita ipsis crudelior tortoribus esset. Imo curret, vt illi; insequetur eodem modo, sed alio fine. Et tamen imperitus aliquis, qui artem, quam vterque profitetur, ignorat, aut qui caussam currendi nescit, currere vtrumque in perniciem putabit agni, donec finem videbit; tum enim cursum laudabit, imitari cona-

νη.] de qua voce cl. Stanleius ad Aeschyli Eumen. v. 45. sed *ποιητικωτέρα* videtur, et nimis obsoleta.

Ibid. *τȣ́τῳ δὲ ἐξαρκέσειεν καλῶς τὰ ἡμέτερα ἔθη*] Ita erat in priori editione. Vnde conieceram: *ἐξαρκέσει, ἂν καλῶς τὰ ἡμέτερα ἔχῃ· huic vero sufficiet, si res nostrae prosperae sint.* quod tamen non satisfacit. Cl. Editor legit, *τὰ ἡμέτερα ἔρια.* quod et mihi olim in mentem venerat. sed deleui, quia vox *γάλα, lac,* deesse videbatur. *lac* enim, aeque ac *lana*, fructus erat, quem ex Ouibus percipiebant Veteres: vide Epictetum Enchirid. c. LXIX. Et fieri potest, vt vox *γάλα* delitеat sub aduerbio *καλῶς.* certe sensus debuit esse: *Huic vero sufficient lac et vellera nostra.* Paullo ante: *τἀληθῆ αὐτὰ καὶ τὴν ἀμφοῖν τέχνην·* omitti potest Coniunctio, vt *τέχνην* sit Appositiuum. Noster saepe ita scribit. Et Codices eam omittunt. M.

ȣ̓ πάντων

μον, καὶ μιμήσεται τὴν σπȣδὴν, καὶ θαυμάσει τὸν θηρευτὴν, καὶ μακαρίσει τὴν ἄγραν. Διὰ τȣ͂το καὶ ὁ Σωκράτης ἐρᾷν ἔλεγε, καὶ πάντων ἐρᾷν [n]· καὶ ἐκοινώνει τȣ͂ δρόμȣ, καὶ ἐδίωκε τȣ̀ς καλȣ̀ς, καὶ τȣ̀ς συνεραςὰς ἔφθανε, καὶ τȣ̀ς δημίȣς ὑπετέμνετο. Καὶ γὰρ ἦν αὐτῶν καὶ πονεῖν ἱκανώτερος, καὶ ἐρᾷν δεινότερος [o], καὶ λαμβάνειν εὐςοχώτερος· καὶ πάνυ εἰκότως. Τοῖς μὲν γὰρ ἄλλοις ὁ ἔρως ἦν ὄνομα ἐπιθυμίας ἐν ἡδοναῖς πλανώμενον, ἀρχὴ δὲ αὐτȣ͂ ἄνθος σώματος ἐρχόμενον εἰς ὀφθαλμȣ̀ς, καὶ δι᾽ αὐτῶν ἐπὶ τὴν ψυχὴν ῥέον· ὁδοὶ γὰρ κάλλȣς οἱ ὀφθαλμοί· τῷ δὲ Σωκράτει ὁ ἔρως ἦν κατὰ μὲν τὴν σπȣδὴν τοῖς ἄλλοις ὅμοιος, κατὰ δὲ τὴν ἐπιθυμίαν διαφέρων, κατὰ δὲ τὴν ἡδονὴν σωφρονέςερος, κατὰ δὲ τὴν ἀρετὴν εὐςοχώτερος, ἀρχὴ δὲ αὐτȣ͂ ψυχῆς ἄνθος [p] ἐν σώματι διαφαινόμενον. Οἷον εἰ

conabitur diligentiam, mirabitur hunc venatorem, beatam iudicabit ipſam praedam. Quare amare ſe profitebatur Socrates, et amare quidem omnes; currebat etiam cum aliis, ſequebatur formoſos, riuales ſuos praeuertebat, omneſque carnificum praecidebat conatus. Nam et laboris erat patientior, et amoris peritior, et ad capiendum dexterior: nec ſine cauſa. Aliis enim amor libidinis nomen erat, quod in mediis ſine certa ſede errat voluptatibus, cuius fons et origo eſt flos corporis, qui oculos intrat, ex oculis in animam dilabitur; prima enim via, qua pulchritudo ſeſe inſinuat, ſunt oculi: at vero amor Socratis diligentia ſtudioque conſequendi ſimilis erat reliquis, libidine differebat; ſi voluptatem ſpectes, temperantior; ſi virtutem, ſolertior; cuius fons et origo erat pulchritudo animi, quae e corpore elucebat. Vt ſi pulchrum

n πάντων ἐρᾷν,] Vide ſupra Diſſert. XXIV. 4, 9.

Ibid. ἐρᾷν ἔλεγε, καὶ πάντων ἐρᾷν,] Non *omnes*, ſed *pulchros omnes*, vt recte dicitur XXIV, 9. Haec igitur non videntur eſſe integra. M.

o καὶ ἐρᾷν δεινότερος] Mallem θηρᾷν, *venari*. in hac enim praecipue verſatur huius loci metaphora. vide, quae praecedunt. Paullo poſt diſtingue: ῥέον· ὁδοὶ γὰρ etc. M.

p ψυχῆς ἄνθος] Socrates apud Lucianum Vit. Auct. tom. I. p. 379. Οὐ τῶν σωμάτων ἐραςὴς εἰμὶ,

ξυνείης [q] ποταμȣ̃ κάλλος λειμῶνι ἐπιῤῥέον, καλὰ μὲν τὰ ὑπ᾽ αὐτῷ ἄνθη, λαμπρυνόμενα δὲ ὑπὸ τȣ̃ ὕδατος πρὸς τὴν ὄψιν· τȣ̃το δύναται καὶ ψυχῆς ἄνθος ἐμπεφυτευμένον σώματι καλῷ, ἐκλαμπρύνεται ὑπ᾽ αὐτȣ̃, καὶ ἐκλάμπει, καὶ διαφαίνεται. Καὶ ἐςὶ σωμάτων ὥρα ȣ̓δὲν ἄλλο, ἢ μελλȣ́σης ἀρετῆς ἄνθος, καὶ οἱονεὶ προοίμιον κάλλȣς ὡραιοτέρȣ. Ὥσπερ γὰρ τȣ̃ Ἡλίȣ προανίσχει τις αὐγὴ ὑπὲρ ἄκρων ὀρῶν, ἀγαπητὸν ὀφθαλμοῖς θέαμα διὰ τὴν προσδοκίαν τȣ̃ μέλλοντος· ȣ̓́τω καὶ τῆς λαμπρᾶς ψυχῆς προανίσχει τις ὥρα ὑπὲρ ἄκρων τῶν σωμάτων, ἀγαπητὸν φιλοσόφοις θέαμα διὰ τὴν προσδοκίαν τȣ̃ μέλλοντος.

pulchrum cogites fluuium, qui pratulum irrigat; flores enim quamuis pulchri ſint, qui ſub aqua ſunt, pulchriores tamen aquae cauſa videntur: idem poteſt flos animae pulchro innatus corpori; illuſtratur ab eo, elucet, ſplendorem ſuum transfundit. Vt nihil aliud ſit pulchritudo corporis, quam futurae flos virtutis, et maioris quaſi pulchritudinis praeludium. Sicut enim ſolis exortum fulgor quidam in ſummitate montium praecedit, quo vehementer delectantur oculi, quia aliud exſpectant; ita animae ſplendorem ſplendor aliquis in extremis corporis partibus praecedit, quo plurimum delectantur philoſophi, quia aliud mox venturum vident.

3. Nam

εἶμι, τὴν ψυχὴν δὲ ἡγȣ̃μαι καλήν. Vide ſis et Xenophontem Memor. lib. IV. cap. 1. 2. Hunc amorem Coeleſtis Veneris, illum vero priorem vulgaris famulum cenſebant. Himerius apud Photium Cod. CCXLIII. pag. 2032. Πανδήμῳ δ᾽ Ἀφροδίτῃ πρὸς τὴν Οὐρανίαν ȣ̓δὲν κοινόν. ἡ μὲν γὰρ βεβήλȣς, καὶ ȣ̓ καθαρȣ̀ς τὴν φύσιν, γεννᾷ τȣ̀ς ἔρωτας· τῇ δὲ χρυσοῖ μὲν οἱ παῖδες, χρυσᾶ δὲ τὰ τȣ́των καὶ βέλη· σκοποὶ δὲ αὐτοῖς ψυχαὶ νεοτελεῖς καὶ ἀκήρατοι. Quae ex Platonis Sympoſ. p. 318. ſunt adumbrata. Hic amor ad iuuenes ſolos ferebatur, vt eos meliores redderet. Protogenes apud Plutarchum Ἐρωτ. pag. 751. A. Ἔρως ὁ γνήσιος ὁ παιδικός ἐςιν — Αὐτὸν ὄψει — περὶ θήραν νέων ὀξὺ μάλα καὶ γενναῖον, ἐγκελευόμενον πρὸς ἀρετὴν τοῖς ἀξίοις ἐπιμελείας. Aſt ἐπιτήδεια εἰς προσδοκίαν ἀρετῆς τὰ κάλλιςα, prout noſter §. 3. loquitur. Vide tamen Ciceronem Tuſc. IV. 33, 34.

q Οἷον εἰ ξυνείης etc.] Vel ξυνίης. Diſſ. XXXII, 4. οἷον εἰ ξυνίης

γʹ. Ἀλλὰ Θετ]αλὸς μὲν ἀγαπήσει πωλίον [r], καὶ Αἰγύπ]ιος πόρτιν, καὶ Σπαρτιάτης σκύλακα· Φιλάνθρωπος δ' ἀνὴρ καὶ Φιλοθρέμμων τῦ ζώυ τύτυ, ὐ κατὰ γεωργὸν Αἰγύπ]ιον, ὐδὲ κατὰ ἱππικὸν Θετ]αλὸν, ὐδὲ κατὰ κυνηγέτην Λακωνικόν. Τύτοις μὲν γὰρ ἡ θεραπεία, προοίμιά γε τοῖς ζώοις πονῦσα [s]· ὁ δὲ ἐραστὴς ὁ Φιλάνθρωπος θεραπεύει τὰ παιδικὰ ἐπὶ κοινωνίᾳ τῆς ἀρετῆς, θεραπεύει δὲ ἐπιλεξάμενος τὰ ἐπιτηδειότατα, ἐπιτήδεια δὲ [t] εἰς προσδοκίαν ἀρετῆς τὰ κάλλιστα. Τὸ δὲ κάλλος, τὸ αὐτὸ ὂν, ἀλλοιότερον μὲν φαίνεται

3. Nam si Thessalus equi pullum, Aegyptius vitulum, Spartiata catulum amat; cur qui hominem amat, qui hoc animal deperit, ab Aegyptio agricola, aut equite Thessalo, aut venatore Laconico superabitur? Longe enim alia illorum cultura est, quae ad laborem tantum animalia illa praeparat, quibus postea vtatur: cum amator hominis, qui adolescentem colit, nihil aliud, quam communionem virtutis habeat propositam; quod vt fieri possit, eligit ex omnibus maxime idoneos; idonei maxime ad virtutem consequendam sunt, qui maxime sunt pulchri. Iam pulchritudo cum sit eadem, alia tamen videtur oculis

ξυνίης παναρμόνιόν τι ὄργανον etc. XV, 5. οἷον εἰ ξυνίῃ τις ὁλκάδα etc. M.

Sectio γʹ.

r ἀγαπήσει πωλίον,] Sic Reg. non πῶλον, vt vulgo.

s Τύτοις μὲν γὰρ ἡ θεραπεία, προοίμιά γε τοῖς ζώοις πονῦσα·] Locus est corruptus. Heinsius emendat: Τύτοις μὲν γὰρ ἄλλη θεραπεία, προοίμια τοῖς ζώοις πόνυ ὖσα. Infeliciter, vt opinor; licet id in interpretando sit secutus. Paccius vertit: *Horum namque obsequium, et prouidentiae cura, alumnos suos ducit ad laborem.* In Reg. est θεραπεία πρῦμνα τε, literis οι suprascriptis. Harleian. πρόμνα τε τοῖς ζώοις ποιῦσα. Forsan reponendum Τύτοις μὲν γὰρ ἡ θεραπεία προμνᾶται τοῖς ζώοις πόνυς. *His enim animalibus cultura labores conciliat;* hoc est, bestias, quas memorauit, curant, vt eorum laboribus vel ad vtilitates suas, vel ad voluptates vtantur. Vide Budaeum Comm. L. G. p. 740.

t ἐπιτήδεια δὲ] Praecedit ἐπιτηδειότατα. vnde accuratius foret: ἐπιτηδειότατα δὲ εἰς προσδοκίαν etc. aliter non satis probabit, quod proposuerat sic Differt. XXXVIII. ὐκῦν εἴπερ ἔχει τὰ ἀγαθὰ, τὰ τελεώτατα ἔχει· τελεώτατον δὲ ἡ ἀρετή· δίδωσι τοίνυν ὃ ἔχει. de *Deo* loquitur. M.

μοχθηροῖς ὀφθαλμοῖς, ἀλλοιότερον δὲ ἐρασταῖς νομίμοις· καὶ γὰρ τὸ ξίφος, τὸ αὐτὸ ὄν, ἀλλοιότερον μὲν φαίνεται τῷ ἀριστεῖ, ἀλλοιότερον δὲ τῷ δημίῳ· καὶ τὴν Πηνελόπην ἀλλοίως μὲν Ὀδυσσεὺς ὁρᾷ, ἀλλοίως δὲ ὁ Εὐρύμαχος [u]· καὶ τὸν ἥλιον ἄλλως μὲν ὁρᾷ Πυθαγόρας, ἄλλως δὲ Ἀναξαγόρας, Πυθαγόρας μὲν ὡς θεὸν [x], Ἀναξαγόρας δὲ ὡς λίθον [y]· καὶ τὴν ἀρετὴν ἄλλως μὲν διώκει Σωκράτης, ἄλλως δὲ Ἐπίκουρος, Σωκράτης μὲν ὡς εὐδαιμονίας ἐραστής, Ἐπίκουρος δὲ ἡδονῆς. Οὕτω καὶ καλὸν σῶμα ἄλλως μὲν διώκει Σωκράτης, ἄλλως δὲ Κλεισθένης [z]· Σωκράτης μὲν ὡς ἀρετῆς ἐραστής, Κλεισθένης δὲ ὡς ἡδονῆς.

oculis improbis, alia legitimis amatoribus: ſicut enſis cum idem ſit, alius tamen videtur viro forti, alius carnifici: ſicut Penelopen aliter Vlyſſes videt, aliter Eurymachus: ſicut ſolem aliter videt Pythagoras, aliter Anaxagoras; Pythagoras vt Deum, Anaxagoras vt lapidem: ſicut virtutem aliter ſequitur Socrates, aliter Epicurus; Socrates enim beatitudinem amat, voluptatem Epicurus. Eodem modo pulchrum corpus aliter ſequitur Socrates, aliter Cliſthenes; Socrates enim vt virtutis, vt voluptatis amator Cliſthenes.

4. Cum

u [ἀλλοίως μὲν] Ὀδυσσεὺς ὁρᾷ, [ἀλλοίως δὲ] ὁ Εὐρύμαχος·] Vulgo [ἄλλως] Ὀδυσσεὺς ὁρᾷ, [ἄλλως] ὁ Εὐρύμαχος. Nos Reg. et Harl. lectionis, quam dedimus, habemus auctores.

x Πυθαγόρας μὲν ὡς θεὸν,] Vide Diogenem Laërtium viii. 27.

y Ἀναξαγόρας δὲ ὡς λίθον·] Origenes Philoſ. cap. VIII. Anaxagoras dixit, ἥλιον, καὶ σελήνην, καὶ πάντα τὰ ἄστρα λίθους εἶναι ἐμπύρους. Praeter eos, quos laudauit Menagius ad Laërtii II. 8, 10. vide Platonem de Legg. lib. X. §. 3. Plutarchum de Superſtit. p. 169. E. Harpocrationem et Suidam in Ἀναξαγόρας, denique ſcholiaſtas ad Apollonii Rhodii I. 498. et ad Euripidis Oreſtem v. 980. Huc reſpicit etiam Lucianus in Icaromenippo tom. II. p. 202.

z ἄλλως δὲ Κλεισθένης·] Caue legislatorem intelligas, de quo ſupra §. 1. Mollis enim et impudicus iſte nebulo denotatur, quem ſale defricabant Ariſtophanes aliique comici. Vide ſcholiaſten ad Nubes v. 304. Ranas v. 48. et Suidam.

Sectio

δ'. Ὁπόταν τοίνυν ἀκούσῃς ἐρῶντα μὲν τὸν Φιλόσοφον, ἐρῶντα δὲ καὶ τὸν μοχθηρὸν ἄνδρα, μὴ προσείπῃς τὸ γιγνόμενον ὀνόματι ἑνί. Ὁ μὲν ἐφ' ἡδονὴν οἰστρεῖ, ὁ δὲ κάλλους ἐρᾷ· ὁ μὲν ἄκων νοσεῖ, ὁ δὲ ἑκὼν ἐρᾷ· ὁ μὲν ἐπ' ἀγαθῷ ἐρᾷ τοῦ ἐρωμένου, ὁ δὲ ἐπ' ὀλέθρῳ ἀμφοῖν· ἐκείνου τοῦ ἔρωτος ἀρετὴ ἔργον, τοῦδε τοῦ ἔρωτος ἔργον ὕβρις· ἐκείνου τοῦ ἔρωτος Φιλία τέλος, τούτου τοῦ ἔρωτος ἔχθρα τέλος· ἄμισθος ὁ ἔρως ἐκεῖνος, μισθοφόρος ὁ ἔρως οὗτος· ἐκεῖνος ὁ ἔρως ἐπαινετὸς, ἐπονείδιστος οὗτος· ἐκεῖνος Ἑλληνικὸς, βαρβαρικὸς οὗτος· ἐκεῖνος ἄῤῥην, ἁπαλὸς οὗτος· ἐκεῖνος ἑστὼς, πτηνὸς οὗτος, ἀβέβαιος. Ἐκεῖνον τὸν ἔρωτα ἐρῶν ἀνὴρ, Φίλος Θεῷ, Φίλος νόμῳ, μεστὸς αἰδοῦς, μεστὸς παῤῥησίας· ἐκεῖνος καὶ μεθ' ἡμέραν τὸν ἐρώμενον περιέπει καὶ ἀγάλλεται τῷ ἐρῶτι, καὶ ἐν γυμνασίῳ συμπλέκεται, καὶ ἐν δρόμῳ συνθεῖ, καὶ ἐν θήρᾳ συγκυνηγετεῖ, καὶ ἐν πολέμῳ συναριστεύει, καὶ ἐν εὐτυχίαις συνευτυχεῖ [a], καὶ ἀποθα-

4. Cum ergo audies amare philoſophum, audies amare hominem improbum; caue vtrumque eodem dicas nomine. Quia alter in libidinem fertur, alter pulchritudinem amat; alter inuitus aeger eſt, alter amat libenter; alter bona illius ſpectat, quem amat; alter cum pernicie amat vtriuſque; illius amoris virtus, huius opus eſt voluptas; illius amoris finis eſt amicitia, huius ſimultas; ille amor gratuitus, hic mercenarius eſt; ille encomio, hic vituperio dignus eſt; ille Graecus, hic barbarus eſt; ille virilis, hic effoeminatus eſt; ille ſtat, hic volat, nec vnquam diuturnus eſt. Qui illo amore captus eſt, Deo carus, carus legi, plenus pudoris, plenus libertatis eſt; ille etiam interdiu amaſium complectitur, et ſe oblectat, cum eo in gymnaſio luctatur, in ſtadio currit, in venatione laboris comitem, in bello virtutis ſocium ſe praebet; ſi felix ſit, felicitatis conſors eſt; ſi moriendum eſt, vna moritur;

Sectio δ'.

a καὶ ἐν εὐτυχίαις συνευτυχεῖ·] Nihil in hoc eximii: nam et *improbi amatores* idem faciunt. vnde legendum arbitror, καὶ ἐν ἀτυχίαις συνατυχεῖ· *et in infortuniis vna cum eo infortunatus eſt.* caetera enim exempla petuntur

νόντι συναποθνήσκει· καὶ οὐδὲν αὐτῷ δεῖ πρὸς τὴν συνουσίαν οὐ νυκτὸς, οὐκ ἐρημίας. Ὁ δὲ ἕτερος ἐραστὴς θεοῖς μὲν ἐχθρὸς, πλημμελὴς γάρ· ἐχθρὸς δὲ καὶ νόμῳ, παράνομος γάρ· ἀθαρσὴς, δύσελπις, αἰδοῦς ἄπορος, ἐρημίᾳ φίλος, καὶ νυκτὶ, καὶ φωλεοῖς· μηδαμοῦ ἂν ἐθέλων ὀφθῆναι συνδιημερεύων τοῖς παιδικοῖς, φεύγων ἥλιον, διώκων νύκτα καὶ ὁμίχλην,

Ποιμέσιν οὔ τι φίλην,

κλέπτῃ δέ τ' ἀγαθήν[b]. *Ὁ μὲν ποιμένι ἔοικεν*[c], *ὁ δὲ κλέπτῃ ἔοικεν, καὶ λανθάνειν εὔχεται· οἶδε γὰρ τὸ κακὸν, ὃ δρᾷ, ἀλλὰ εἰδὼς ὑφ' ἡδονῆς ἕλκεται. Καὶ γὰρ ἐν τοῖς εὐκάρποις φυτοῖς*[d] *ὁ μὲν γεωργὸς τημελῶς πρόσεισιν, ὁ δὲ κλέπτης ἐμπεσὼν δρέπει καὶ λυμαίνεται καὶ σπαράττει.*

moritur; denique ad congreſſum nec nocte opus habet, nec ſolitudine. Alter contra diis inimicus, libenter enim peccat; inimicus legis, legem enim tranſgreditur; diffidens, exſpes, impudens, ſolitudinem, noctem, loca tenebroſa captat; nunquam luce palam cum amaſio verſari audet, ſolem fugit, noctem ſequitur et caliginem,

Quam non paſtor amat,

ſed fur diligit. Alter enim paſtori, alter furi ſimilis eſt, amat enim latebras: malum namque, quod agit, non neſcit; et cum non neſciat, tamen a voluptate trahitur. Sic ad fructiferas arbores caute accedit agricola; fur violenter carpit, laeditque plantas, ac frangit.

5. Si

tuntur a rebus, quae *laborem* et *moleſtiam* habent; *gymnaſium, curſus, venatio, bellum;* denique, *mors*. M.

b Ποιμέσιν οὔ τι φίλην, κλέπτῃ δέ [τ'] ἀγαθήν.] Vulgo κλέπτῃ δὲ ἀγαθήν. A nobis autem ſtat Harleian. Reſpicit noſter ad Homericos hoſce:

Κατέχευεν ὀμίχλην
Ποιμέσιν οὔ τι φίλην, κλέπτῃ δέ
[τε] νυκτὸς ἀμείνω.

Exſtant Iliad. Γ'. 10.

c ὁ μὲν ποιμένι ἔοικεν, ὁ δὲ κλέπτῃ ἔοικεν,] Nonne Euangeliſtae ſcrinia compilauit? vide D. Iohannem X, 1. 2. etc. M.

d ἐν τοῖς εὐκάρποις φυτοῖς] Scribo ἐγκάρποις, *fructiferis:* vt mox: Καλὸν σῶμα δρᾷς ἀνθοῦν καὶ ἔγκαρπον. quae his reſpondent. vide XXVII. ad finem. M.

Sectio

έ. Καλὸν σῶμα ὁρᾷς ἀνθοῦν καὶ ἔγκαρπον, μὴ χράνῃς, μὴ μιάνῃς, μὴ προσάψῃ τοῦ ἄνθους· ἐπαίνεσον, ὡς ὁδοιπόρος Φυτόν ποτε·

Τοῖον Ἀπόλλωνος παρὰ βωμῷ [e].

Φοίνικος νέον ἔρνος ἀνερχόμενον ἐνόησα.

Φεῖσαι τοῦ Φυτοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος [f] καὶ τοῦ Διός, ἀνάμεινον τοὺς καρποὺς, καὶ ἐρασθήσῃ δικαιότερον. Οὐ χαλεπὸν τὸ ἔργον· οὐ γὰρ Σωκράτους μόνον, οὐδὲ Φιλοσόφου μόνον. Ἤδη καὶ Σπαρτιάτης ἀνὴρ [g] οὐκ ἐν Λυκείῳ τραφεὶς, οὐδὲ ἐν Ἀκαδημίᾳ γυμνασάμενος [h], οὐδὲ ἐν Φιλοσοφίᾳ πεπαιδευμένος, ἐντυχὼν μειρακίῳ βαρβαρικῷ μὲν, ἀλλ᾽ ἄκρως καλῷ καὶ ἀνθοῦντι ἄρτι, ἠράσθη μὲν αὐτοῦ· πῶς δ᾽ οὐκ ἔμελλεν· ἀλλ᾽ οὐ περαιτέρω τῶν ὀφθαλμῶν. Ἐπαινῶ τῆς ἀριστείας τὸν Ἀγησίλαον

5. Si pulchri corporis florem fructumque videas, caue polluas, caue temeres, caue florem tangas: lauda potius, vt viator plantam ſolet:

Sic propter Apollinis aram
Germen adhuc tenerae conſpexi ſurgere palmae.

Parce Apollinis Iouiſque plantae, exſpecta fructus, rectius amabis. Non admodum moleſtum hoc eſt; nec enim Socrates tantum hoc potuit, nec ſolius eſt philoſophi. Scimus Spartiatam quendam, qui nec in Lyceo enutritus, nec in Academia inſtitutus, nec in philoſophia eruditus eſſet, occurriſſe adoleſcentulo, quamuis barbaro, tamen formoſo admodum, et qui in ipſo aetatis flore eſſet; quem amauit quidem: quidni enim amaret? nunquam tamen vltra oculos et adſpectum quicquam eius delibauit. Ego pluris

Sectio έ.

e Τοῖον Ἀπόλλωνος παρὰ βωμῷ] Odyſſ. Ζ΄. 162.

f τοῦ φυτοῦ [τοῦ] Ἀπόλλωνος] Vulgo deeſt vox penultima, quam nos ex Reg. et Harleian. adiecimus.

g Σπαρτιάτης ἀνὴρ] Ageſilaum dicit, qui cum Megabaten Spithridatae filium deperiret, et eum vellet adoleſcens oſculari, totis viribus repugnauit. Vide Xenophontis Ageſ. cap. V, 4. 5. Plutarchum de Aud. Poët. pag. 31. C. et Cedrenum pag. 204. D.

h ἐν Ἀκαδημίᾳ γυμνασάμενος] Puto Auctorem ſcripſiſſe γεγυμνασμένος, Paſſiue, vt τραφεὶς et πεπαιδευμένος. M.

i ἢ τὸν

μᾶλλον, ἢ τὸν Λεωνίδην μαχίμων [i]· ἀμαχώτερος γὰρ ὁ ἔρως ἦν τȣ̃ βαρβάρȣ, καὶ τὰ τȣ̃ ἔρωτος βλήματα τιτρώσκει μᾶλλον, ἢ τὰ Καδȣ́σια, ἢ τὰ Μηδικά. Τοιγαρȣ̃ν ὁ Ξέρξης μὲν ἐπέβη Λεωνίδȣ κειμένȣ, καὶ παρῆλθεν ἔσω Πυλῶν· Ἀγησιλάῳ δὲ μέχρι τῶν ὀφθαλμῶν προσελθὼν ὁ ἔρως, ἐνταῦθα ἔςη ἐπὶ θύραις τῆς ψυχῆς· μεῖζον τὸ ἔργον. Δίδωμι τὰ ἀριςεῖα. Ταῦτα δρῶντα ἐπαινῶ τὸν Ἀγησίλαον μᾶλλον, ἢ Τισσαφέρνην διώκοντα, ἢ Θηβαίων κρατȣ̃ντα, ἢ τὰς μάςιγας καρτερȣ̃ντα· ἐκεῖνα μὲν γὰρ ἦν τῆς τῶν σωμάτων τροφῆς καὶ παιδαγωγίας, ταῦτα δὲ ἔργα ψυχῆς τῷ ὄντι ἠσκημένης καὶ μεμαςιγωμένης.

ris hanc Agesilai fortitudinem facio, quam quae in bello praeclare gessit Leonides: magis namque inexpugnabilis amor erat barbari illius; tum amoris tela magis penetrant, quam Cadusia, aut Medica. Quare Xerxes mortuum calcauit Leonidem, Pylasque ingressus est: at Agesilao cum ad oculos tantum vsque processisset amor, in ipsis animi foribus haesit ac remansit; quod maioris virtutis est. Ego certe illi praemium trado. Ego hoc in rebus Agesilai magis laudo, quam cum Tissaphernem insequitur, Thebanos superat, flagra perfert: illa namque ad corporis educationem institutionemque pertinebant; haec contra vere exercitati animi, multisque flagris subacti, signa fuerunt.

DISSERT.

i ἢ τὸν Λεωνίδην μαχίμων.] Quid velit vox vltima, ignoro. vertitur: *quam quae in bello praeclare gessit Leonides.* saltem hoc debuit fuisse τῶν μαχίμων. sed et sic, exemplum desidero huiusce vocis μάχιμα, vel τὰ μάχιμα, pro, *res in bello gestae.* Sequitur: ἀμαχώτερος γὰρ ὁ ἔρως ἦν τȣ̃ βαρβάρȣ· Constructionis et vocum ambiguitas Viro Summo imposuit, qui vertit: *magis namque inexpugnabilis amor erat barbari illius.* ita debuit: *Amor enim victu difficilior erat, quam* (Xerxes) *ille barbarus.* ὁ Ἔρως est *Deus* Amor; vnde *telorum* eius mentio, statim: et per τοῦ Βαρβάρȣ vult *regem Persarum,* (non *puerum* istum *barbarum,* cuius paullo ante facta mentio) qui ὁ Βάρβαρος a Graecis scriptoribus centies vocatur. vide Aelianum V.H. II, 13. M.

Sectio

ΛΟΓΟΣ κϛʹ.

Ἔτι περὶ τῆς Σωκράτȣς ἐρωτικῆς.

Σμερδίης Θρᾷξ ὑπὸ Ἑλλήνων ἁλȣ̀ς, μειράκιον βασιλικὸν [a], ὀφθῆναι γαῦρον, ἐκομίσθη δῶρον τυράννῳ Ἴωνι, Πολυκράτει τῷ Σαμίῳ. Ὁ δὲ ἥσθη τῷ δώρῳ, καὶ ἐρᾷ Πολυκράτης Σμερδίȣ, καὶ αὐτῷ συνερᾷ ὁ Τήϊος ποιητὴς Ἀνακρέων. Καὶ Σμερδίης παρὰ μὲν Πολυκράτȣς ἔλαβε χρυσὸν καὶ ἄργυρον, καὶ ὅσα εἰκὸς ἦν μειράκιον καλὸν παρὰ τυράννȣ ἐρῶντος· παρὰ δὲ Ἀνακρέοντος ᾠδὰς καὶ ἐπαίνȣς, καὶ ὅσα εἰκὸς ἦν παρὰ ποιητȣ̃ ἐραςȣ̃. Εἰ δή τις παραβάλλοι ἔρωτα ἔρωτι, τυραννικὸν ποιητικῷ· πότερος ἂν αὐτοῖν φανείη ἐνθεώτερος, καὶ ȣ̓ράνιος, καὶ ἄξιος Ἀφροδίτης ἐπονομάζεσθαι, καὶ ἔργον εἶναι θεȣ̃ [b]; Ἐγὼ μὲν οἶμαι κρατεῖν ἂν

DISSERT. XXVI.

De eadem Socratis amatoria.

Smerdies, natione Thrax, formae elegantiſſimae planeque regiae puer, dono a Graecis quibuſdam regi Ionico, Polycrati nimirum Samio, donatus eſt. Quo munere in tantum rex delectatus eſt, vt puerum vehementer amaret; in quo riualem habuit poëtam Teïum, Anacreontem. Et a Polycrate quidem aurum argentumque dono accepit Smerdies, aliaque eiuſmodi, quae puerum formoſum a rege amatore accipere aequum eſt; ab Anacreonte contra carmina ac laudes, et quaecunque ab amatore poëta aequum eſt. Si quis iam vtrumque amorem, regium dico poëticumque, inter ſe componere velit; vtrum eorum diuinum magis coeleſtemque, vtrum magis Venere dignum, magiſque ſanctum viſum iri exiſtimas? Ego illum magis

Sectio 4.

a Ὑπὸ Ἑλλήνων [ἁλȣ̀ς,] μειράκιον βασιλικὸν,] Vulgo ὑπὸ Ἑλλήνων, [κάλλȣς] μειράκιον βασιλικȣ̃. Sed eo, quo dedimus modo, nonnullos codices habere monuit Leopardus Emend. XVII. 2. Ac ſane Reg. et Harl. repraeſentant μειράκιον βασιλικόν. Hiſtoriam narrant Aelianus V. H. IX. 4. et Athenaeus lib. XII. p. 540. E.

b ἔργον εἶναι [θεȣ̃;] Vulgo ἔργον εἶναι [ὅσιον.] Reg. ἔργον εἶναι [ὅσȣ.]

τὸν Μȣ́σαις καὶ Χάρισιν ἀνακεκραμένον μᾶλλον, ἢ τὸν ἀνάγκῃ καὶ δέει. Ὁ μὲν γὰρ αἰχμαλώτῳ ἔοικεν, ἢ μισθοφόρῳ, ȣ̓ πάνυ τι εὐτυχεῖ· ὁ δὲ ἐλευθέρῳ, καὶ Ἕλληνι.

β΄. Διόπερ μοι δοκεῖ [c] ȣ̓δὲ ἐν τοῖς βαρβάροις πάνυ τι ἐπιχωριάσαι τὰ τȣ̃ ἔρωτος. Ὅπȣ γὰρ τὸ μὲν πλῆθος δȣλεύει, τὸ δὲ ἄρχον δεσπόζει, τὸ διὰ μέσȣ ἐνθένδε ἐξῄρηται [d], τὸ ἰσήγορόν τε καὶ ἰσότιμον καὶ ξύννομον [e]. Ὁ δὲ ἔρως ȣ̓δενὶ ȣ̃τως πολεμεῖ ὡς ἀνάγκῃ, καὶ ἔστι χρῆμα γαῦρον, καὶ δεινῶς ἐλεύθερον, καὶ τῆς Σπάρτης αὐτῆς ἐλευθερώτερον. Μόνον γάρ τοι τῶν ἐν ἀνθρώποις ἔρως, ἐπειδάν τῳ καθαρῶς ξυγγένηται, ȣ̓ πλȣ̃τον τέθηπεν, ȣ̓ τύραννον δέδιεν, ȣ̓ βασίλεια ἐκ-

gis arbitror, quem Musae Gratiaeque temperant, quam quem necessitas et metus. Alter enim homini captiuo, aut infelici similis est mercenario; alter libero, et Graeco.

2. Quam esse caussam arbitror, cur vix apud barbaros amor inueniri soleat. Vbi enim populus seruit, rex imperat; ibi totum illud medium, quod auctoritate, quod dignitate, ac societatis lege inter se par est, penitus sublatum est. Nihil autem amori magis inimicum est, quam metus et necessitas; est enim generosum quid amor ac ingenuum, ipsaque Sparta magis liberum. Solus enim omnium, quae hominibus adesse solent, cui pure ac sine labe vlla haeserit, nec opes admiratur, nec reges metuit, nec regiam stupet, nec iudicium

[ὅσȣ.] At Harleian. ἔργον εἶναι Θεȣ̃, quod recepimus. Vide Aelianum V. H. III. 9.

Ibid. καὶ ἔργον εἶναι Θεȣ̃;] Prior Lectio erat ὅσιον pro Θεȣ̃. clare hic vides manum et correctionem ipsius Auctoris. M.

Sectio β΄.

c Διόπερ μοι δοκεῖ] Hoc et Platoni ἐδόκει ante Te, Maxime: ex Illo enim habuisti, *Sympos.* p. m. 12. Τοῖς γὰρ βαρβάροις διὰ τὰς τυραννίδας αἰσχρὸν τοῦτό γε, (scil. παιδεραστεῖν,) καὶ ἥ γε φιλοσοφία καὶ φιλογυμναστία. M.

d τὸ διὰ μέσȣ ἐνθένδε [ἐξῄρηται,] Vulgo τὸ [δὲ] διὰ μέσȣ ἐνθένδε [ἐξήρτηται.] Harleian. vero sic plane dat, vt edidimus; et cum eo facit Reg. ad vltimam vocem quod attinet.

e καὶ ξύννομον] Mallem καὶ ἰσόνομον, vt ἰσήγορον, et ἰσότιμον. Paullo ante, pro τὸ δὲ διὰ μέσȣ, conieceram, τὸ διὰ μέσȣ. et ita Mss. M.

f ἐγὼ

πλήτ]εται, ἐ δικαςήριον φυλάτ]εται, ἐ φεύγει θάνατον· ἐ θηρίον αὐτῷ δεινὸν, ἐ πῦρ, ἐ κρημνὸς, ἐ θάλατ]α, ἐ ξίφος, ἐ βρόχος· ἀλλὰ καὶ τὰ ἄπορα αὐτῷ εὐπορώτατα, καὶ τὰ δεινὰ εὐμαχώτατα, καὶ τὰ φοβερὰ εὐπετέςατα, καὶ τὰ χαλεπὰ εὐκολώτατα. Ποταμοὶ πάντες περάσιμοι, χειμῶνες πλωϊμώτατοι, ὄρη εὐδρομώτατα· πανταχῦ θαρσεῖ, πάντων ὑπερορᾷ, πάντων κρατεῖ. Πολλῦ γε ἄξιον τὸ ἐρᾷν, τοιῦτον ὄν. Ἐγὼ μὲν οἶμαι καὶ εὔξασθαί τινα [f] νῦν ἔχοντα μηδαμῦ ἀπαλλαγῆναι αὐτῦ, εἰ μέλλοι [g] ὁμῦ ἐρῶν ἐλεύθερός τε εἶναι καὶ ἀδεὴς καὶ ἄπ]αιςος.

γ'. Δέδια δὲ, μὴ ἐ τοιῦτον ᾖ πᾶσιν ἑξῆς, ἀλλά τις ὁμοιότης ἐπιτηδεύματος αἰσχρῦ ὑποδῦσα ἔργον καλὸν, τῇ πρὸς αὐτὸ εἰκασίᾳ καλλωπιζομένη τυγχάνῃ μὲν τῆς φαντασίας ὁμοίας, τῦ δὲ τέλυς ἀςοχῇ. Μιμεῖταί πυ καὶ φαρμακοπώλης ἰατρὸν, καὶ συκοφάντης ῥήτορα, καὶ σοφιςὴς φιλόσοφον. Καὶ πανταχῦ

cium horret, aut mortem vitat; non bellua vlla, non ignis, non praeceps locus, non mare, non enſis, non laqueus, illi metum incutit: ſed et inuia penetrat, et periculoſa ſuperat; et quae alii metuunt, facile contemnit; et quae aliis difficilia videntur, facile efficit. Fluuios facile tranat, tempeſtate facile nauigat, in montibus facile currit; vbique praeſenti eſt animo, omnia deſpicit, omnia in poteſtate habet. Res minime contemnenda eſt amor, quoties talis eſt. Vt arbitror, optaturum eſſe ſapientem virum, ne vnquam ab eo amor recedat; ſi quidem vna cum illo libertatem, ſecuritatem, animique firmitatem conſecuturus ſit.

3. Vereor tamen, ne in omnibus talis ſit, ſed potius res foeda, quae pulcherrimae habitum ſibi vendicet, ſolaque ſimilitudine ſe efferat; vt ipſam quidem conſequatur imaginem, multum tamen abſit a fine. Sicut agyrta imitatur medicum, ſycophanta oratorem, ſophiſta philoſophum. Ita vbique inuenies malum

f ἐγὼ μὲν οἶμαι καὶ εὔξασθαί τινα] Scribe κἂν εὔξασθαι. M.

g εἰ μέλλοι] Sic Reg. et Harleian. vulgo εἰ μέλλει.

εὕροις ἂν ξυμφυὲς ἀγαθῷ κακὸν, πολλῷ τῷ ὁμοίῳ ἀνακεκραμένον, ἢ προαιρέσει χωριζόμενον, ὡς ὁ ῥήτωρ τȣ̃ συκοφάντȣ· ἢ τέλει, ὡς ὁ ἰατρὸς τȣ̃ φαρμακέως· ἢ ἀρετῇ, ὡς ὁ φιλόσοφος [h] τȣ̃ σοφιςȣ̃· προαίρεσις δὲ καὶ ἀρετὴ καὶ τέλος ὀλίγοις γνώριμα. Ὅταν ȣ̃ν ἐν ἐπιτηδεύμασι διπλοῖς καὶ ἀμφιβόλοις τὰ μὲν ὅμοια ȣ̓κ ἀπῇ, τὰ δ᾽ ἀνόμοια προσῇ, ἀνάγκη κατὰ τὸ ἀγνοȣ́μενον ȣ̓ δυναμένοις χωρίζειν [i] τὰς τέχνας, κατὰ τὸ εἰκαζόμενον αὐτὰς συνάπτειν.

δ΄. Μή ποτ᾽ ȣ̃ν καὶ περὶ ἔρωτος ταύτῃ κριτέον, καὶ ἡγητέον αὐτὸν εἶναι ὄνομα κοινὸν ἐν μεταιχμίῳ ἀρετῆς καὶ κακίας τεταγμένον, ὑπ᾽ ἀμφοῖν μὲν δημαγωγȣ́μενον, σχηματιζόμενον δὲ πρὸς ἑκατέραν, ὁποτέρᾳ ξυγγένοιτο, τῷ τῆς ἐπαγομένης πάθει προσονομάζεσθαι. Καὶ μὴν τῆς ψυχῆς δίχα νενεμημένης, ὡς ὁ Πλάτωνός [k] φησι λόγος, ἧς τῷ μὲν τῶν μερῶν ὀνο-

malum bono adhaerere, et ob ſimilitudinem, quam habet, cum eo coaleſcere; cum tamen vel propoſito diſtinctum ſit, vt orator a ſycophanta; vel fine, vt medicus ab agyrta; vel virtute, vt philoſophus a ſophiſta: pauci enim vel propoſitum, vel finem, vel virtutem intelligunt. Cum ergo duae artes ambiguae concurrunt, in quibus et ſimilitudo quaedam et diſſimilitudo concurrit, neceſſe eſt, eas, qui ſecundum diſſimilitudinem ſeparare artes non poſſunt, ex eo, quod ſimile eſt, coniungant.

4. Videamus ergo, an eodem modo de amore ſit iudicandum, nomen nimirum eſſe medium, quod virtutem inter improbitatemque conſiſtit, vt tam ab hac, quam ab illa, ſuauiter alliciatur; vtriuſque formam, vtriuſque nomen, prout alteri earum adhaeret, ſibi adſumat. Cum autem duae ſint, vt Plato docet, partes animae, quarum altera ratio, altera affectus

Sectio γ΄.

h ὡς [ὁ] ἰατρὸς — ὡς [ὁ] φιλόσοφος] Ita Reg. et in priore membro Harl. Vulgo vtrobique deeſt articulus.

i ȣ̓ [δυναμένοις] χωρίζειν] Vulgo ȣ̓ δυναμένȣς, quod repudiant Reg. et Harleian.

Sectio δ΄.

k ὡς [ὁ] Πλάτωνος] Sic Reg. et Harl. vulgo ὡς Πλάτωνος. De hac Platonis opinione vide, quae

μα λόγος, τῷ δὲ πάθος· ἀνάγκη, τὸν ἔρωτα, εἰ μὲν κακία εἴη, πάθος τι εἶναι ἔρημον λόγου· εἰ δέ τι τῶν καλῶν, δυοῖν θάτερον, ἢ κατὰ τὸν λόγον τετάχθαι πάθους ἀπηλλαγμένον, ἢ κατὰ τὸ πάθος λόγῳ συμπεπλεγμένον. Καὶ εἰ μὲν ὁ ἔρως Φιλίας ἐστὶν ὁρμὴ, καὶ ὄρεξις τοῦ ὁμοίου πρὸς τὸ ὅμοιον ἄττοντος φύσει, καὶ ἀνακραθῆναι αὐτῷ ὀρεγομένου, πάθος ἂν εἴη τοῦτο, οὐ λόγος· καὶ δεῖ προστεθῆναι[l] τῷ πάθει τούτῳ ἐπιστάτην λόγον, ἵνα ἀρετὴ γένηται, καὶ μὴ νόσος. Καθάπερ γὰρ ἐπὶ τῆς τῶν σωμάτων κράσεως, καὶ ἡ ὑγεία πάθος τί ἐστιν ὑγρῶν καὶ ξηρῶν, καὶ ψυχρῶν καὶ θερμῶν δυνάμεων, ἢ ὑπὸ τέχνης συγκραθεισῶν καλῶς, ἢ ὑπὸ φύσεως ἁρμοσθεισῶν τεχνικῶς· ἂν δὲ ἀφέλῃς τῆς φύσεως, ἢ τῆς τέχνης, τὸ μὲν πάθος συνετάραξας, τὴν δὲ ὑγείαν ἐξήλασας· οὕτως ἀμέλει καὶ ἐπὶ τοῦ ἔρωτος, τὸ πάθος μὲν ὁμοίως ἐστὶ[m], κἂν ἔχῃ λόγον· ἐὰν δὲ

affectus dicitur: necesse est, amorem, si quidem sit vitium, affectum esse sine ratione; sin virtus, e duobus alterum; vt vel ad rationem referatur, et ab affectu plane separetur; aut ad affectum referatur, qui rationi sit coniunctus. Quod si amor nihil est aliud, quam amicitiae quidam impetus atque appetitus, quo simile natura sua ad simile pertrahitur, vt cum simili misceatur simile, affectus erit, non ratio. Quare necesse erit, vt huic affectui praeficiatur ratio, vt virtus fiat, non morbus. Sicut in corporum nostrorum temperamentis fieri videmus, vbi sanitas nihil est, quam dispositio quaedam, quae ex humido et sicco, frigido et calido, vel naturae vel artis beneficio apte composito constat; quod si vel tantillum naturae demas, vel artis, dispositionem illam turbas, ipsam sanitatem euertis: eodem modo amor, quamuis accedat ratio, affectus esse non definit;

quae diximus ad Ciceronis Tuscul. II. 20.

l πάθος ἂν εἴη τοῦτο, οὐ λόγος· [καὶ] δεῖ προστεθῆναι] Reg. [ὡ] πάθος ἂν εἴη τοῦτο, οὐ λόγος· δεῖ προστεθῆναι. Lege, ὡς πάθος ἂν εἴη τοῦτο, οὐ λόγος, δεῖ προστεθῆναι. Quin et Harleian. antepenultimam vocem nescit.

m τὸ πάθος μὲν [ὁμοίως] ἐστὶ,] Paccius vertit: *est nihilominus affectio*; vt legerit: τὸ πάθος μὲν [ὅμως]

ἀφέλῃς τὸν λόγον, ἐπετάραξας αὐτȣ̃ τὴν συμμετρίαν [n], καὶ νόσον ἐποίησας τὸ πᾶν.

έ. Ἔστω δὴ ὁ ἔρως ὄρεξίς τις ψυχῆς, ἀλλὰ τῇ ὀρέξει ταύτῃ χαλινȣ̃ δεῖ, καθάπερ ἵππȣ θυμῷ. Ἐὰν δὲ ἐπιτρέψῃς τῇ ψυχῇ φέρεσθαι, αὐτὸ ἐκεῖνο, κατὰ τὴν Ὁμηρικὴν εἰκόνα, ἵππον ἀνῆκας ἀδηφάγον διὰ πεδίȣ κροαίνειν [o] καὶ ὑβρίζειν, ȣ̓κ ἐπὶ λȣτρὰ νόμιμα, ȣ̓δὲ ἐπὶ δρόμȣς τεχνικȣ̀ς θέοντα, ἀχάλινον, ἀδέσποτον. Ἀλλὰ αἰσχρὸν μὲν θέαμα ἵππος ἄφετος, αἰσχρὸν δὲ ἄκȣσμα ὑβριστὴς ἔρως. Οὗτός ἐστιν ὁ ἔρως ὁ τȣ̀ς κρημνȣ̀ς πηδῶν· ȣ̃τος ὁ ποταμȣ̀ς περῶν, ὁ ξίφος λαμβάνων, ὁ ἄπτων βρόχον [p], ὁ μητρυιᾷ ἐπιτιθέμενος, ὁ προγόνοις ἐπιβȣλεύων, ὁ παράνομος, ὁ ἔμπληκτος,

finit; ſin rationem tollas, temperamentum illud aptum confundis, nihilque aliud, quam morbum, efficis.

5. Sit igitur appetitus quidam animae ipſe amor, qui freno indiget, non minus, quam equus generoſus. Nam ſi quocunque volet, animum abire permittes, non aliud agis, vt Homerica imagine vtar, quam ſi equum adultum in campo exſultare ac ferocire ſinas; vt nec lauacra petat, quae debet, non curſus a domitore praeſcriptos exerceat; ſed ſine habenis, ſine vllo paſſim feratur inſpectore. Atqui vt ingratum eſt videre equum ſolutum, ita foedum audire libidinoſum amorem. Hic ille amor eſt, qui rupes tranſilit, fluuios tranat, gladios arripit, laqueos nectit, nouercam inuadit, inſidiatur priuigno, exlex, furioſus,

[ὅμως] ἐστὶ, quod Heinſio mihique videtur auctoris manus.

Ibid. τὸ πάθος μὲν ὁμοίως ἐστὶ,] Omnino delendus eſt articulus, quem non patitur ſenſus: vt paullo ante, ἡ ὑγεία πάθος τί ἐστιν etc. non τὸ πάθος. M.

n [ἐπετάραξας] αὐτȣ̃ τὴν συμμετρίαν,] Sic vterque codex, vulgo ἐτάραξας.

Sectio έ.

o ἵππον ἀνῆκας ἀδηφάγον διὰ πεδίȣ κροαίνειν] Homerus Iliad. Ζ'. 506.

Ὡς δ' ὅτε τις στατὸς ἵππος,
ἀκοστήσας ἐπὶ φάτνῃ,
Δεσμὸν ἀποῤῥήξας θείει πεδίοιο
κροαίνων.

Iidem verſus repetuntur Il. Ο'. 263.

p ὁ [ἄπτων] βρόχον,] Vulgo ὁ [ἀνάπτων] βρόχον. Codices id, quod repoſuimus, exhibent; et ita loquitur noſter infra §. 9.

q ὁ ἄδω-

ὁ ἄδωρος [q]· οὗτος ὁ ἐν σκηναῖς τραγῳδούμενος, ὁ ἐν μύθοις μισούμενος, μεστὸς Ἐριννύων, μεστὸς δακρύων, οἴμοι βοῶν καὶ στένων, ὀλίγα μὲν εὐτυχῶν, ἐπαιρόμενος δὲ παρὰ τὴν ἀξίαν, καὶ τρεπόμενος παντοδαπὰς τροπὰς καὶ αἰφνιδίους, ἐπὶ σαρκῶν ἡδονὰς συντεταμένος [r], καὶ φλεγμαίνων σῶμα σώματι ἀναμιγνύειν, καὶ προσφυόμενος οὔτε τινὰ εὐσχήμονα, οὔτε νόμιμον, οὔτε ἐρωτικὴν τῷ ὄντι ξυνυφήν. Ἐπισπᾶται δὲ αὐτὸν κάλλους φήμῃ οἰστρούμενον, ὑπὸ δὲ τῆς ἀγνοίας πλανώμενον.

ς'. Ὁ δὲ τούτῳ ἐναντίος, μόνῳ τῷ τίκτοντι εἰς γέ-

ſus, intempeſtiuus; hic eſt, quem tragoediae in ſcenis depingunt, qui in fabulis accuſatur, Furiarum pleniſſimus, pleniſſimus lacrymarum; hic eſt, qui lamentatur, qui gemit, qui raro felix eſt, qui praeter aequum bonumque effertur, mutationi cuilibet eſt obnoxius, qui ſubito impetu in voluptates corporis rapitur, qui corpus corpori miſcere ardet, qui neque honeſtum, neque legitimum, neque amatorium vere petit complexum. Quia enim nomen audit pulchritudinis, impellitur; quia veram ignorat pulchritudinem, decipitur.

6. Huic alter, qui contrarius eſt, ſola ſpe foetus, iuſte ac

q ὁ ἄδωρος·] Heinſio placet ὁ ἄωρος, eamque lectionem vir ille doctus in ſua verſione ſequitur. Equidem codicum ſcripturam non moueo; ἄδωρος enim eſt κακόδωρος. Vide Sophoclem in Aiace Flagell. v. 677. et Suidam. Haec autem vox κακὰ δωρούμενον in actiua poteſtate denotat.

r τρεπόμενος παντοδαπὰς τροπὰς καὶ [αἰφνιδίους,] ἐπὶ σαρκῶν ἡδονὰς [συντεταμένος,] Vulgo τρεπόμενος παντοδαπὰς τροπὰς, καὶ [αἰφνιδίως] ἐπὶ σαρκῶν ἡδονὰς [συντεταγμένος.] At Reg. et Harleian. αἰφνιδίους exhibent. Συντεταμένος autem, ſenſu poſtulante, ſe mihi probauit. Locus ſic eſt vertendus: *Mutationibus omnimodis et repentinis obnoxius, corporeis voluptatibus intentus.*

Ibid. αἰφνιδίως ἐπὶ σαρκῶν ἡδονὰς συντεταγμένος] Ita prior Editio: pro quo conieceram, καὶ ἀφειδῶς — συντεταμένος, *immodice intentus*, contendens. Aliter Codices de prima voce ſtatuunt. Deinde, pro ξυνυφὴν, forte ξυμφυΐαν, quo ducit Participium προσφυόμενος. *adhaerens cohaeſione neque honeſta, neque legitima, neque reuera amatoria.* Et mox, ὑπὸ δὲ τῆς ἀγνοίας πλανώμενον. non praeceſſit μὲν, neque opus eſt articulo τῆς. forte legendum, ὑπὸ δεινῆς ἀγνοίας. M.

νεσιν τῷ ὁμοίῳ ἀπὸ ὀρέξεως ἐμφύτῳ μετὰ δικαιοσύνης ξυνών, καὶ διορίζων τὸ θῆλυ. Οὗτος θεῶν Γαμηλίων τε καὶ Ὁμογνίων καὶ Γενεθλίων θεσμὸς, ἐπὶ πάσῃ ζώων φύσει τεταγμένος· τῶν μὲν αὐτομάτων εἰς τὴν κοινωνίαν ὑπὸ οἰκείου ἔρωτος ἐν ὥρᾳ τῷ γεννᾶν ἰόντων· τῶν δὲ καὶ διὰ τέχνης ἐπιςάτου ποιμενικῆς τε, καὶ αἰπολικῆς, καὶ βουφόρβου, καὶ ἱπποκόμου, ζευγνύντων ἑκάςων κατὰ φύσιν τὰ αὐτῶν θρέμματα, καὶ διακρινόντων αὖθις δέει ὕβρεως [s].

Χωρὶς μὲν πρόγονοι [t], χωρὶς δὲ μέτασσαι,
Χωρὶς δ' αὖθ' ἔρσαι.

Ἡ δὲ τῶν ἀνθρώπων ἀγελαιοτρόφος ἐπιςάτις, βασιλικὴ καὶ ποιμενικὴ τέχνη, οὐδεμίαν ἐξεύροι ἂν ἄλλην ὕβρεως ἀρωγὸν μηχανὴν, πρὶν ἄν τις ἑκὼν εἴξῃ τῷ

ac legitime, naturalique inflammatus cupidine, cum solo foecundo sexu coit, vt simile producat, gentemque muliebrem a nostro separat. Haec est lex, quam Nuptiales, quam Gentilicii, quam Natalicii constituere diui, toti animalium naturae communis; quorum alia sponte sua, cum ad iustam peruenere aetatem, proprii amoris stimulo congrediuntur: alia arte iunguntur, quod a pastoribus, caprariis, bubulcis, equisonibus fieri videmus; quorum nemo est, qui non pro naturae ratione, pecudes suas vel committat, vel rursus segreget; ne in petulantiam res abeat.

Ibantque seorsim
Iam natae, mediaeque, suis a matribus, agnae.

Illa vero, quae humano generi praeest, regia ac pastoralis ars, nullum nostrae proteruiae remedium habet; nisi prius rationi homo

Sectio ϛ'.

s διακρινόντων αὖθις [δέει] ὕβρεως.] Vulgo διακρινόντων. Αὖθις δὲ ὕβρεως. At H. Stephanus, Heinsio probante, sic legendum coniecit, vt edidimus. Paccius etiam vertit: *discernentium petulantiae metu.* Quapropter is in suo codice reperit, διακρινόντων αὖθις [δέει] ὕβρεως, ac ita diserte repraesentant Reg. et Harleian.

t Χωρὶς μὲν πρόγονοι,] Odyss. ι'. 221.

u πρὶν

λόγῳ [u], καὶ τὴν ψυχὴν παραδῷ ποιμαίνειν αἰδοῖ καὶ σωφροσύνῃ. Ὥσπερ γὰρ ἄλλο ἄλλῳ ζώῳ ἀλέξημα ἥκει παρὰ τῆς φύσεως εἰς τὸν αὐτῦ βίον, ὑφ᾽ ὃ σώζεται, λέουσιν ἀλκὴ, ἐλάφοις δρόμοι, θῆραι κυσὶν, καὶ τῷ μὲν διερῷ γένει αἱ νήξεις, τῷ δὲ μεταρσίῳ αἱ πτήσεις, τῷ δὲ ἰλυσπωμένῳ οἱ φωλεοί· ὡς δὲ καὶ τοῖς ἀνθρώποις, τὰ ἄλλα ἐλαττουμένοις τῶν ἁπάντων, (καὶ γὰρ ἀλκὴν ἀσθενέστατοι, καὶ θεῖν βράδιστοι, καὶ ἀνίπτασθαι ἀδύνατοι, καὶ νήχειν ἀσθενεῖς [x], καὶ φωλεύειν ἀμήχανοι) λόγον δὲ αὐτοῖς Θεὸς ἔδωκε πρὸς τὰς ἁπάντων εὐπορίας ἀντίρροπον, ὑποβάλλων αὐτῷ τὴν ἐρωτικὴν ὄρεξιν, ὡς χαλινῷ ἵππον, ὡς τοξότῃ τόξον, ὡς οἴακι ναῦν, καὶ τεχνίτῃ ὄργανον. Ὅ τε οὖν λόγος αὐτὸς

homo cedat, animumque ipſe ſuum verecundiae temperantiaeque, tanquam paſtoribus duobus, tradat paſcendum. Nam vt reliqua animalia aliud vitae ſuae a natura praeſidium habent, a quo conſeruantur; ſicut robur leones, curſum cerui, venandi artem canes; quae in aqua viuunt, natant; quae in aëre, volant; quae repunt, luſtra incolunt: ita et hominibus, qui reliquis omnibus ab aliis vincuntur, (nam et viribus infirmiſſimi, et curſu ſunt tardiſſimi, volare non poſſunt, natare vix queunt, luſtra ſibi non fodiunt) rationem ſolam, quae pro caeteris omnibus eſt commoditatibus, Deus conceſſit; cui appetitum amoris ſubiecit, ſicut equus frenis, ſagittario arcus, nauis gubernaculo, artifici denique inſtrumentum ſubiicitur. Nam et ratio magna ſui

u πρὶν ἄν τις ἑκὼν [εἴξῃ] τῷ λόγῳ,] Vulgo, πρὶν ἄν τις ἑκὼν τῷ λόγῳ. Vnde Dan. Heinſius reponendum cenſuit πρὶν ἄν τις [εἴκων] τῷ λόγῳ, quod editor Oxonienſis in verba Maximi recepit. Reg. habet πρὶν ἄν τις ἑκὼν [ἥξῳ] τῷ λόγῳ. Harleian. πρὶν ἄν τις ἑκὼν [εἴξῃ] τῷ λόγῳ, quod manifeſte verum.

x καὶ νήχειν ἀσθενεῖς,] Sub vltima voce latere aliam aliquam puto. praeceſſit enim in hac ipſa ſententia ἀλκὴν ἀσθενέστατοι. Vide Diſſ. IV, 4. vbi idem videtur error in repetitione huius vocis, et eadem γνώμῃ, iiſdem fere verbis: et quod hoc loco dicitur νήχειν ἀσθενεῖς, ibi eſt νήχειν ἀμβλύτατοι. an hic quoque ſcribendum νήχειν ἀμβλεῖς? Paullo infra, ἀπειθέστατος ὢν etc. pro ἀπειθὴς, vt ἀνέραστος ante: Superlatiuum pro Poſitiuo, more

αὐτῦ ἀμβλύτατος, ἀνέραςος ὤν· ὅ τε ἔρως αὐτὸς αὐτῦ ἐμπληκ]ότατος, ἀπειθέςατος ὢν τῷ λόγῳ. Ἔςι δὲ ἡ πειθὼ συζυγία ἔρωτος καὶ λόγυ πρὸς τὸ καλὸν ὁρμωμένων, καὶ λαμπρυνομένων ἐπ' αὐτὸ πολλῷ δρόμῳ. Ὁ δὲ οἰόμενος ἐν τῇ σαρκῶν φύσει κατορωρύχθαι τὸ κάλὸν, ἡδονὴν κάλλυς ἀλλάτ]εται, καὶ ἐξαπατᾶται ὑπ' αὐτῆς· πιθανὸν γὰρ κακὸν ἡδονὴ, καὶ κολακείας ἀνάπλεων.

ζ'. Τῦτο καὶ μειράκιον Τρωϊκὸν βυκολῦν τέως καὶ περὶ τὴν Ἴδην πλανώμενον, ὐκ ἀνασχόμενον τὰς οἴκοι ἡδονὰς, ἐπὶ θάλατ]αν ἐκ τῶν ὀρῶν καταβιβασάμενον, εἰς ναῦν ἐνθέμενον, ἐπὶ Πελοποννήσυ ἐπεραίωσε, λῃςὴν ἐραςήν. Οὐ γὰρ ἦν περὶ τὴν Ἀσίαν σῶμα ἄλλο καλὸν, ὐ Τρωϊκὸν, ὐ Δαρδανικὸν, ὐχ Ἑλλησπόντιον, ὐ Λύδιον, ὁμόφωνον τῷ ἐραςῇ, ἐν τοῖς αὐτοῖς ἤθεσί τε καὶ νομίμοις τεθραμμένον· ἀλλ' ἐπὶ τὴν Σπάρτην καὶ τὸν Εὐρώταν ἔρχεται κωμαςὴς διαπόντιος, ἐξ ὀνείρων

ſui parte imbecillior eſt, niſi amor accedat; et amor furioſior, niſi rationi obſequatur. Eſt autem obſequium nihil aliud, quam amoris ſimul rationiſque coniugium, quae vna ſimulque ad pulchrum feruntur, ingentique curſu contendunt. Iam qui id in corpore ſepultum eſſe putant, voluptatem, in quo falluntur, pro pulchro ſequuntur; malum enim plenum blanditiarum, ac quod quiduis facile perſuadet, eſt voluptas.

7. Hoc eſt, quod Troianum adoleſcentulum, qui ſemper in Ida oberrauerat bubulcus, quia voluptates concoquere domeſticas non poterat, cum monte ſuo mare permutare iuſſit, nauique impoſitum in Peloponneſum tranſuexit, praedonem verius, quam amatorem. Nec enim aliud, ſi diis placet, pulchrum corpus in tota reperiri Aſia poterat; non Troicum, non Dardanicum, non Helleſponticum, aut Lydium, quod cum lingua amatoris, cum moribus atque educatione conueniret: Spartam ergo Eurotamque petit, tranſmarinus graſſator, et qui ex ſomno

re Maximi. Deinde, multo clarius ſcripſiſſet, καὶ λαμπρυνομένων πολλῷ ἐπ' αὐτὸ δρόμῳ.

Sectio

ἐραςὴς, καὶ ἀδικεῖ τὸν ὑποδεξάμενον, καὶ ἀνθίςησι, καὶ διαλύει γάμον Ἑλληνικόν. Ὦ λίχνε ἔρωτος, καὶ ἀδίκων ἐνυπνίων, καὶ ὀφθαλμῶν πονηρῶν, καὶ ἡδονῆς ἡγεμόνος πολλῶν κακῶν. Οὕτω καὶ Ξέρξην τὸν μέγαν ἐκεῖνον, τὸν ἐν Σαλαμῖνι καὶ Πλαταιαῖς τοῖς Ἕλλησι παραταξάμενον, τοσέτων σωμάτων θεατὴν καὶ δεσπότην γενόμενον, ἐκ ἐπηγάγετο εἰς ἔρωτα ἐκ Ἰνδικὴ κόρη ὑψηλὴ, ἐδὲ Μηδικὴ τιαροφόρος, ἐδὲ Μαρδονικὴ μιτροφόρος [y], ἐδὲ Καρικὴ ὡπλισμένη, ἐδὲ Λυδία ᾄδεσα, ἐκ Ἰωνικὴ, ἐχ Ἑλλησποντία· ἀλλ' ἐπὶ Ἄμηςριν ἦξεν τὴν τε παιδὸς γαμετήν [z]. Ὦ κακίςε ἔρω-

somno amare didicerat: hic hospitem suum laedit, hospes vt hostis agit, Graecum soluit connubium. O amorem delicatum, o somnium improbum, o scelestos oculos, multorumque semper malorum voluptatem! Sic etiam magnum illum Xerxen, qui ad Salaminem Plataeasque cum Graecis congressus est, qui tot pulchra quotidie spectabat et in potestate habebat corpora, mouere non potuit, aut in amorem sui pertrahere, foemina vlla Indica cum proceritate sua, neque Medica cum tiara, neque Mardonica cum mitra, neque Carica cum armis, neque Lydia cum cantu suo, non Ionica denique vlla, aut Hellespontica; sed Amestrin filii sui coniugem petit. O improbissimum amorem,

Sectio ζ'.

y Μαρδονικὴ μιτροφόρος,] Mardones quidem populus erant Epiroticus, vt ex Eupolide docet Stephanus. Ii tamen sub imperio Persico non fuere, sed Mardi. Mardicis vero foeminis gestam fuisse mitram non constat. Forsan itaque legendum, Δαρδανικὴ μιτροφόρος, vt paulo ante dixit, ἐ Δαρδανικὸν, ἐχ Ἑλλησπόντιον, ἐ Λύδιον. Phrygiae dubio procul erant μιτροφόροι. Earum chorus apud Euripidem in Hecuba v. 924.

Ἐγὼ δὲ πλόκαμον ἀναδέτοις

[Μίτραισιν] ἐῤῥυθμιζόμαν etc.

Reponi quoque possit Μυγδονικὴ μιτροφόρος, vt voluit cl. Clericus. Silu. Philolog. cap. IX, 3. Ita κλητικὸν ἀντὶ ἐθνικοῦ ponetur, quod non est inusitatum. Adeantur interpretes ad Aeneid. IV. 216. Magis vero placet altera coniectura, et sic eam vocat Ctesias in Persicis cap. XX. et XLI.

z ἐπὶ [Ἄμηςριν] ἧξε τὴν τοῦ παιδὸς γαμετήν.] Vulgo Ἄμιςριν, at alteram scribendi rationem seruant codices. Amestris tamen Xerxis non erat nurus,

 sed

τος, ὃς παραλιπὼν τὰ ἐδώδιμα, ἐπὶ τὰ πικρὰ ἦλθε καὶ ἄβρωτα, ὑπ' ἀκολάςȣ ἐξȣσίας εἰς τὴν τȣ̃ φιλεῖν δύναμιν ὑβρίζȣσης. Ὅταν γὰρ ψυχῆς ἀφέλης μὲν τὸ εἰδέναι, παράσχης δὲ τὸ δύνασθαι, δίδως τοῖς ἁμαρτήμασιν ἐπιῤῥοὴν καὶ ἐξȣσίαν καὶ δρόμον. Ἄφελε Ἀλεξάνδρȣ μὲν τὴν Πριάμȣ δύναμιν, καὶ τὸ ἐκεῖ θάρσος [a]; καὶ μένει βȣκολῶν, καὶ τὴν Ἑλένην ȣ̓κ ὀνειρώττει. Ἄφελε Ξέρξȣ τὴν ἐξȣσίαν, καὶ Ἄμηςρις ȣ̓κ αἰσχρά ἐςι, καὶ ἐν ἰδιώταις [b];

η'. Τυραννὶς ἀκόλαςος, ὅταν ἀπῇ μὲν ὁ λόγος, οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ λιχνεύωσιν· ὧν ἐὰν ἀφέλης τὴν ἐξȣσίαν, ȣ̓́τε Κριτόβȣλος Εὐθυδήμῳ προσκυνήσασθαι ἐρᾷ [c], ȣ̓́τε

amorem, qui neglectis cibis gratissimis, amaros aduersosque gustui requirit, idque nimiae licentiae vitio, quae amore malo vsa est! Quoties enim scientiam demis, potentiam tribuis animo, simul flagitiis accessum licentiamque concedis, ac viam quasi paras. Demas Paridi potentiam Priami, fiduciamque ex eo, boues suos pascet, de Helena ne somniabit quidem. Deme Xerxi licentiam, Amestris et deformis et plebeiae instar erit foeminae.

8. Effert sese regia potestas, si ratio absit, oculi lasciuiant. Quibus licentiam si demas, neque Euthydemo affricari Cleobulus,

sed vxor. Vide Herodotum VII. 61, 114. Platonem in Alcib. I. pag. 33. C. et Plutarchum de Superstit. pag. 171. D. Est itaque Maximi *μνημονικὸν ἁμάρτημα*· debuit enim, quod recte notauit Heinsius, Artayntam dicere. Adi sis Herodotum IX. 107, 108.

a καὶ τὸ ἐκεῖ θάρσος] Opinor, *καὶ τὸ ἐκεῖθεν θάρσος, et fiduciam ex ea*, sc. potentia Priami. sic XXXII, 9. Ὀδυσσέα — ἀρετὴ σώζει, καὶ τὸ δι' ἐκείνην θάρσος. M.

b Ἄμηςρις [ȣ̓κ] αἰσχρά ἐςι, καὶ ἐν ἰδιώταις;] Vulgo Ἄμιςρις [ὡς] *αἰσχρά ἐςι, καὶ ἐν ἰδιώταις.* A nobis autem stant Reg. et Harleian. vt nos nihil aliud, quam interrogandi notam, addiderimus.

Sectio η'.

c ȣ̓́τε Κριτόβȣλος Εὐθυδήμῳ προσκυνήσασθαι ἐρᾷ,] In memoriae lapsum denuo cecidit Maximus; nam Euthydemum Critias amauit, non Critobulus, vt Heinsius ex Xenophontis Memor. lib. I. cap. II, 30. prior obseruauit. Pariter errauit noster Dissert. XXVII. 3.

d Ἀγά-

Αὐτολύκῳ Καλλίας, ὅτε Ἀγάθωνι Παυσανίας [d], ὅτε ἄλλος ἄλλῳ. Διὰ τοῦτο ἐγὼ ἐπαινῶ τὸν Κρητῶν νόμον, καὶ τὸν Ἠλείων μέμφομαι. Τὸν μὲν Κρητικὸν ἐπαινῶ τῆς ἀνάγκης, τὸν δὲ Ἠλείων μέμφομαι τῆς ἐξουσίας. Κρητικῷ μειρακίῳ αἰσχρὸν ἐραστὴν εἶναι [e], Κρητικῷ νεανίσκῳ αἰσχρὸν προσάψασθαι παιδικῶν. Ὦ νόμου κεκραμένου καλῶς σωφροσύνῃ καὶ ἔρωτι. Τὰ δὲ Ἠλείων οὐ λέγω [f], τὰ δὲ Λακεδαιμονίων λέγω. Ἐρᾷ Σπαρτιάτης ἀνὴρ [g] μειρακίου Λακωνικοῦ, ἀλλ' ἐρᾷ μόνον ὡς ἀγάλματος καλοῦ· καὶ ἑνὸς πολλοὶ, καὶ εἷς πολλῶν.

lus, neque Agathoni volet Pausanias, neque alius alii. Hoc est, cur legem Cretensium laudem, Eleorum damnem. Cretenses necessitatis causa laudo, Eleorum reprehendo licentiam. Iuueni Cretensi turpe habetur non amare, iuueni Cretensi turpe habetur amore pueri sese inquinare. O legem castitate simul et amore pulchre temperatam! De Eleis nihil dico, de Lacedaemoniis loquor. Amat Spartiata puerum Laconicum, sed non secus, quam pulchram imaginem; amant vnum multi; vnus

d Ἀγάθωνι Παυσανίας] Vide sis Aelianum, et eius interpretes, V. H. II, 21.

e Κρητικῷ μειρακίῳ αἰσχρὸν ἐραστὴν εἶναι] Paccius vertit: *Cretensem adolescentulum turpe est* amabilem non *esse*; quocirca legit ἀνέραστον εἶναι. Et ἐραστὸν quidem dat Harleian. Ἐραστὴν tamen loco non mouerim, sed dubio procul excidit negandi particula. Reponas igitur velim: Κρητικῷ μειρακίῳ αἰσχρὸν ἐραστὴν [οὐκ] εἶναι: *Cretensi adolescentulo probrosum putatur, si non ametur.* Cretum mores amatorios fuse refert Strabo lib. X. p. 739. seqq.

Ibid. Κρητικῷ μειρακίῳ αἰσχρὸν ἐραστὴν εἶναι] Deest Negatiua, ἐραστὴν [μὴ, vel οὐκ] εἶναι. Et ita tandem Cl. *Dauisius*. Caeterum προσάψασθαι est id, quod Latinorum *tangere*, sensu nequiore. vnde erudite Propertius II, 25.

Lynceu, tunc meam potuisti tangere curam? hoc est ἐτόλμησας προσάψασθαι τῶν ἐμῶν παιδικῶν? M.

f Τὰ δὲ Ἠλείων οὐ λέγω,] Ob παιδεραστίαν Elei male audierunt. Vide Libanium tom. II. Orat. XIX. pag. 501. et Platonem Sympos. pag. 319. B.

g Ἐρᾷ Σπαρτιάτης ἀνὴρ] Adeantur interpretes ad Aeliani V. H. III. 12. et Nic. Cragius de Rep. Laced. lib. III. tab. VII. Instit. XI.

h κοινω-

Ἡ μὲν γὰρ ἐξ ὕβρεως ἡδονὴ ἀκοινώνητος πρὸς ἀλλήλους· ὁ δὲ ἐξ ὀφθαλμῶν ἔρως κοινωνικὸς μόνον [h], καὶ ἐπὶ πάσας ἐξικνούμενος φύσεις ἐρωτικάς. Τί γὰρ ἂν εἴη ὡραιότερον τοῦ Ἡλίου, καὶ ἐρασταῖς πολυαρκέστερον [i]; ἀλλ᾽ ὅμως ἐρῶσιν Ἡλίου οἱ πάντων ὀφθαλμοί [k].

θ'. Ἐν Λοκροῖς τοῖς Ἰταλιώταις ἔφηβος ἦν καλὸς, καὶ νόμος καλὸς, καὶ ἐρασταὶ πονηροί· ἐρᾷν μὲν ἠναγκάζοντο ὑπὸ τοῦ κάλλους, εἴργοντο δὲ ὑπὸ τοῦ νόμου καλῶς ἐρᾷν· οἰστρούμενοι δὲ ὑπὸ τοῦ πάθους πρὸς τὴν ὕβριν, τὸν μὲν ἔφηβον οὐκ ἔπεισαν, (νόμιμος γὰρ ἦν) ἦξαν δὲ οἱ δυστυχεῖς ἐπὶ βρόχον [l] πάντες ἑξῆς. Ἄξιοι

vnus multos. Voluptas libidinosa quippe societatem non admittit; amor, qui ex adspectu venit, vere socialis est, seseque ad omnia, quae amari possunt, extendit. Quid ipso sole pulchrius? quid pluribus sufficit amatoribus? et tamen solem diligunt omnium oculi.

9. Locris, Italiae vrbe, pulcher erat puer, pulchra lex, amatores improbi: quos forma pueri in amorem pertrahebat, inhoneste contra amare lex vetabat; cumque impulsu amoris ad explendam stimularentur libidinem, nec quod volebant a puero impetrare possent, (honestus enim erat) suspendio omnes vitam finierunt.

h *κοινωνικὸς μόνον,*] Immo, *μόνος. solus amor, qui ex intuitu venit, communionem admittit.* Vide praecedentem sententiam, quae huic opponitur, et in qua pro *ἀλλήλους* legendum puto *ἄλλους*, sensu ita postulante. *μόνος* quoque hoc loco significare potest *maxime omnium*, praecipue: et ex positione eius, et iis, quae sequuntur, ita voluisse Maximum opinor. M.

i *ἐρασταῖς πολυαρκέστερον;*] Vulgo *ἐρασταῖς [πολλοῖς] ἀρκέστερον.* Reg. *ἐρασταῖς πολυσταρκέστερον.* Harleian. *ἐρασταῖς πολυαρκέστερον.* Quod cum plane verum sit, id recepi.

k *ἀλλ᾽ ὅμως ἐρῶσιν ἡλίου οἱ πάντων ὀφθαλμοί.*] Legendum puto *ὁρῶσιν ἥλιον* etc. quod ex Argumento, et vocibus *ἀλλ᾽ ὅμως*, manifestum videtur. Dixerat supra, *oculis* tenus patere et communes esse *res pulchras.* probat hoc ab exemplo Solis. Sol, inquit, pulcherrimus est, et multis amatoribus sufficit: *et tamen,* [*ἀλλ᾽ ὅμως*] quamuis pulcherrimus sit, et multos amatores habeat, licet caeteris omnibus illum *adspicere* et intueri. M.

Sectio θ'.

l *ἦξαν δὲ οἱ δυστυχεῖς ἐπὶ βρόχον*]

μὲν θανάτου. τί γὰρ δεῖ ζῆν ἄνδρα μηδὲ ὀφθαλμῶν ἀνεχόμενον; Ἄγαλμα μέν τις ἰδὼν, καὶ ἐπαινέσας τὸ κάλλος, οὐκ ἐδεήθη βρόχου· ἀλλὰ κἂν ἵππον ἴδῃ ἱππικὸς ἀνὴρ, καὶ τοῦ κάλλους ἐπαινέσῃ, καὶ κτήσασθαι μὴ δυνηθῇ, οὐ δεῖται βρόχου· ἐξαρκεῖ δὲ καὶ τῷ γεωργῷ, κἂν ἐν γειτόνων [m] ἴδῃ φυτὸν καλὸν, ἡ ὄψις αὐτή· ἐξαρκεῖ καὶ τῷ θηρευτῇ [n], κἂν παρ᾽ ἄλλῳ ἴδῃ σκύλακα ὡραῖον [o], ἡ ὄψις αὐτή· καὶ οὐδεὶς τούτων θανατᾷ δι᾽ ἀπορίαν τῶν κτημάτων. Ἐρῶσι καὶ οἱ φιλοχρήματοι [p]

finierunt. Digni hac morte mehercule: cur enim viuat homo, cui male cum ſuis ſibi oculis conuenit? Qui ſtatuam videt, eiusque laudat pulchritudinem, non recurrit ad laqueum; et eques, qui equum videt, et a forma laudat, nec tamen conſequi poteſt, non remedium a reſte petit; ſufficit agricolae, ſi in agro vicini ſui pulchram plantam videat, adſpectus ipſe; ſufficit venatori, ſi apud alium pulchrum catulum videt, hoc ipſum, quod videt: nec quiſquam horum eſt, qui mortem optet, ſi conſequi, quod videt, non poſſit. Amant vehementius aurum auari, quam amatores

χον] Perizonius ad Aeliani V. H. III. 42. mauult ἦξαν. Sed Reg. a vulgata non recedit, quae ſatis eſt commoda. Harleian. ἥπτοντο δέ. Vnde forſan reponendum, ἥπτοντο δὲ οἱ δυστυχεῖς ἐπὶ βρόχον. Etymologus: Ἄπτεσθαι, τὸ ἅλλεσθαι καὶ πηδᾷν.

Ibid. ἦξαν — ἐπὶ βρόχον] Codex *Harl.* ἥπτοντο. vnde *Dauiſius* ἥπτοντο. ſed a manu vltima Maximi fuiſſe puto ἦξαν, prout legitur in Cod. *Regio*, qui ſecundam et emendatam Noſtri ſcripturam adſeruare ſolet. ita VII, 5. p. 71. Ὁπόταν δὲ ἥξῃ ψυχὴ ἐπὶ πρᾶγμα ἐρῶς καὶ ὡμολογημένον. ſupra, hac Diſſert. ſect. 7. ἐπὶ Ἄμηστριν ἦξε τὴν τοῦ παιδὸς γαμετήν. Si abeſſet ἐπὶ, optime legi poſſet ἧψαν βρόχον, vt infra loquitur. ſed recte habet Vulgata. M.

m ἐν γειτόνων] H. Stephani Mſ. ἐν γειτόνω, vnde fecit ἐν γείτονος vir ille doctus. At Reg. et Harleian. ἐν γειτόνων, quo modo locum recte reſtituit P. Leopardus Emend. XVIII. 28.

n ἐξαρκεῖ καὶ τῷ θηρευτῇ,] Vulgo ἐξαρκεῖ [δὲ] καὶ τῷ θηρευτῇ. Voculam vero ſecundam non agnoſcunt codices, quapropter eam furcillis eiecimus.

o σκύλακα [ὡραῖον,] Vulgo σκύλακα ὅρμαιον. Reg. ὥρμαιον, quod vero proximum: nam reſcribas oportet ὡραῖον, vti quidem dat Harleian. ac ita repoſuit Heinſius, praeeunte Paulo Leopardo Emend. XVIII. 28.

p δι᾽ ἀπορίαν τῶν κτημάτων. Ἐρῶσι

χρυσοῦ μᾶλλον, ἢ οἱ ἐρασταὶ σωμάτων, καὶ συγκατορύττεσθαι ἐθέλουσι τῷ χρυσῷ μᾶλλον, ἢ τοῖς σώμασιν οἱ ἐρασταί· ἀλλ' οὐδεὶς θανάτου τούτων, ἐὰν μὴ τύχῃ χρυσοῦ. Οὐδὲ γὰρ ὁ Πέρσης βασιλεὺς ἧψε βρόχον [q], ἀτυχήσας χρυσίου, ὁ πάντων χρηματιστῶν ἀκορεστότατος καὶ ἐπιμανέστατος, ὃς ἄρχων τοσαύτης γῆς [r], καὶ ἐν τοσαύταις ἡδοναῖς φυρόμενος, ὅσαι πληροῦσι βασιλέως ἀκολάστου ὀρέξεις, ἐπεβούλευσε νεκροῦ τάφῳ. Φήμη δὲ αὐτὸν ἐπεσπάσατο χρυσοῦ κατορωρυγμένου σὺν τῷ νεκρῷ, καὶ ἐτυμβωρύχει ὁ μέγας βασιλεὺς τὴν τιάραν ἔχων [s], καὶ τὸν μὲν χρυσὸν οὐχ εὗρεν, ἐπίγραμμα

amatores corpora; mallent ſepeliri vna cum auro auari, quam cum corporibus amantes: nec tamen quiſquam auarus a morte remedium petit, ſi non conſequatur aurum. Sicut nec ipſe Perſarum rex, quo nullus negotiator vnquam magis inexplebilis fuit, aut furioſe auarus, laqueum parauit ſibi; qui cum tot terris imperaret, tot in voluptatibus, quot explendae luxurioſiſſimi cuiuſque regis cupidini ſufficere debebant, volutaret ſeſe, mortui hominis tumulo inſidiatus eſt. Aurum enim audierat cum mortuo ſepultum eſſe, atque ita magnus rex cum tiara ſua ſibi ſepulcrorum perfoſſor factus eſt; et aurum quidem non invenit,

Ἐρῶσι καὶ οἱ φιλοχρήματοι] Vulgo peſſime diſtinguunt: δι' ἀπορίαν. Τῶν κτημάτων ἐρῶσι καὶ etc. Nos ex re ipſa, fideque codicis Harleiani, veram poſuimus interpunctionem.

q ὁ Πέρσης βασιλεὺς ἧψε βρόχον,] Legi queat, ὁ Πέρσης ἧψε βρόχον, deleta voce ſuperuacanea; nam Perſarum rex paſſim vocatur ὁ Πέρσης. Vide modo Xenophontem de Ageſilao cap. I. 8. cap. II. 1, 28. et Herodianum VI. 11, 13, 15. Forſan tamen nihil eſt mutandum: nam Πέρσης ἐπίσκοπος pari ratione dicitur Euſebio de Vita Conſtantini III. 7. et Περσῶν ἐπισκόπων ἱερὸν χρῆμα IV. 43.

r ἄρχων [τοσαύτης] γῆς,] Sic optime Mſ. Harl. Vulgo ἄρχων [αὐτῆς] γῆς.

Ibid. ὃς ἄρχων αὐτῆς γῆς,] Lege, τοσαύτης γῆς, vt ſupra, τοσούτων σωμάτων θεατὴν καὶ δεσπότην γενόμενον. Plutarchus *Conviu. ſept. Sap.* p. 151. βασιλεύων τοσούτων ἀνθρώπων Ἄμασις. Quemadmodum conieceram, editum video. M.

s ἐτυμβωρύχει ὁ μέγας βασιλεὺς τὴν τιάρην ἔχων, καὶ τὸν μὲν etc.] Lege et diſtingue: ἐτυμβωρύχει ὁ μέγας βασιλεὺς, ὁ τὴν τιάρην ἔχων.

δὲ [t] ἔνδοθεν ἐπὶ τῷ τάφῳ ὁ νεκρὸς λέγει· Ὦ πάντων ἀνθρώπων ἀπληστότατε, ὃς ἔτλης νεκρᾶ θίγειν δι' ἔρωτα χρυσᾶ. Τᾶτο εἴποι ἂν καὶ Ἕλλην λόγος πρὸς Ἕλληνα ἄνδρα ἐπὶ ὕβριν σαρκῶν ὑπ' ἀκορέςᾳ ἐπιθυμίας [u] ὁρμηθέντα, ὅταν αὐτὴν ἐπισπάσηται φήμη κάλλας κατορωρυγμένα ἐν σώματι· Ὦ πάντων ἀνθρώπων ἀνοητότατε, νεκρὸν ἀνορύττεις· ᾂ γὰρ ἂν ἔτλης θίγειν σαρκὸς

venit, sed inscriptionem eiusmodi ex persona mortui: *Male tibi sit, mortalium auarissime, qui propter auri amorem mortuum tangere ausus es.* Idem merito dicat Graecus Graeco homini, qui pulchritudinis causa, quam in corpore sepultam esse putat, ad explendam insatiabilem animi libidinem fertur: Quid vis tibi, hominum dementissime, qui mortuum effodias? neque enim aliter

ἔχων. καὶ τὸν μὲν etc. Emphaticus admodum est iste Articuli vsus, et Indignitatem auget. apposite Synesius Περὶ βασιλ. p. 13. in pulcherrima historia de *Carino* Imp. Romano, et Rege Persarum: ἀφικέσθαι δὲ (λέγεται) τὸν βασιλέα τὸν ἀλαζόνα, κατοῤῥωδήσαντα, πάντα εἴκειν ἕτοιμον ὄντα, τὸν ἐν τιάρᾳ καὶ κανδύϊ, τῷ μετὰ χιτῶνος φαύλων ἐρίων, καὶ πίλῳ. Paris emphaseos, etsi diuerso modo, idem articulus Heb. VII, 4. ᾧ καὶ δεκάτην Ἀβραὰμ ἔδωκεν ἐκ τῶν ἀκροθινίων, ὁ πατριάρχης. vbi Abraami Dignitas per articulum denotatur. vide et Ioannem XIII, 13. 14. et sect. 7. huius Differt. de Xerxe, τὸν μέγαν ἐκεῖνον, τὸν ἐν Σαλαμῖνι etc. Mox, pone ὑπεστιγμένην post τάφῳ. M.

t τὸν μὲν χρυσὸν ᾂχ εὗρεν, ἐπίγραμμα δὲ] De Nitocridis sepulcro loquitur, quod effodit Darius. Vide Herodotum lib. I. cap. 187. Hoc in Semiramidis monumento contigisse narrant alii, quos indicabit Petr. Pantinus ad Apostolii XII. 90. Thesauros autem cum mortuis olim condi solitos abunde liquet. Adi, si nescis, Ioan. Kirchmannum de Funer. III. 24.

u ὑπ' ἀκορέςᾳ ἐπιθυμίας] Mallem ἀκολάςᾳ. sic ἀκολάςᾳ ἐξᾳσίας sect. 7. et ἀκολάςᾳς ὀρέξεις, paullo ante, hac sectione: ita enim scribendum puto pro ἀκολάςᾳ, sc. βασιλέως. Philo *Vit. Mos.* lib. II. p. 447. δι' ὧν αἱ ἀκόρεστοι γαστρὸς ἡδοναὶ συναύξονται· pro ἀκόρεστοι optimus Codex *Florent.* habet ἀκόρατοι vnde reponendum ἀκόλαστοι· vt apud Heliodorum *Aethiop.* III, 16. ἡδονῶν ἀκολάστων ὑπηρέτις. et Nostrum XXXVI, 6. δᾶλον λέγεις ἀκολάστων ἡδονῶν. M.

ἄῤῥενος, ἀθίκτου χρήματος σαρκὶ ἄῤῥενι. Ἄδικος ἡ μίξις, ἄγονος ἡ συνουσία· ἐπὶ πετρῶν σπείρεις, ψάμμους ἀροῖς. Μετένεγκε τὰς εὐφροσύνας ἐπὶ τὴν φύσιν, τρέψον ἐπὶ τὴν γεωργίαν τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἐγκάρποις ἥσθητι ἡδοναῖς·

Ὥς κε μὴ ἄσπερμος γενεὴ μετόπισθεν ὄληται [x].

aliter corpus viri tangere auderes, quod a viro tangi nefas est. Scelestus est iste coitus, infoecundus complexus; in saxis seris, arenam aras. Ad ea, quae natura praescribit, voluptatem conuerte tuam; ad veram agriculturam oculos conuerte: voluptas te delectet, sed non sterilis:

Ne stirps intereat posthac sine semine nobis.

ΛΟΓΟΣ ΚΖ΄.

Ἔτι περὶ ἔρωτος.

Οὐκ ἔστ' ἔτυμος λόγος [a], λέγει που τῶν αὑτοῦ ἀσμάτων ὁ Ἱμεραῖος ποιητὴς, ἐξομνύμενος τὴν ἔμπροσθεν ᾠδὴν, ἐν ᾗ περὶ τῆς Ἑλένης εἰπεῖν φησιν οὐκ ἀληθεῖς λόγους· ἀναμάχεται οὖν ἐπαίνῳ τὸν ἔμπροσθεν ψόγον.

DISSERT. XXVII.

De eodem amore.

Non est verus sermo ille, alibi in odis suis poëta Himeraeus ait; vbi priorem, in qua falsa de Helena scripsisse se fatetur, reuocat: quare nouo praeconio prius illud vituperium euertit. Ego

x Ὥς κε μὴ ἄσπερμος γενεὴ μετόπισθεν ὄληται.] Apud Homerum Iliad. Υ΄. 303. legitur.

[Ὄφρα] μὴ ἄσπερμος γενεὴ
[καὶ ἄφαντος] ὄληται.

Maximus igitur, labante memoria, nonnihil in verbis immutauit.

Sectio a.

a Οὐκ ἔστ' ἔτυμος λόγος,] Stesichori verba sunt. Plato in Phaedro p. 343. Στησίχορος τῶν ὀμμάτων στερηθεὶς διὰ τὴν Ἑλένης κακηγορίαν — ἅτε μουσικὸς ὢν ἔγνω τὴν αἰτίαν, καὶ ποιεῖ εὐθύς· Οὐκ ἔστ' ἔτυμος ὁ λόγος οὗτος· οὐδ' ἔβας ἐν νηυσὶν εὐσέλμοις, οὐδ' ἵκεο Πέργαμα Τροίας. Ποιήσας δὲ πᾶσαν τὴν καλουμένην παλινῳδίαν παραχρῆμα ἀνέβλεψεν. Rem narrant Isocrates

Δοκῶ δή μοι, κατὰ τὸν ποιητὴν ἐκεῖνον, δεήσεσθαι καὶ αὐτὸς παλινῳδίας ἐν τοῖς περὶ τοῦ ἔρωτος λόγοις· θεὸς γὰρ καὶ οὗτος, καὶ οὐχ ἧττον τῆς Ἑλένης ἐπιτιθέναι δίκην τοῖς πλημμελοῦσιν εἰς αὐτὸν ἐῤῥωμενέστατος [b]. Τί δὴ οὖν ἐστι [c] τὸ πλημμέλημα, ὅπερ καὶ ἀναμαχέσασθαι λίαν φημὶ ἡμᾶς [d]; Δεινὸν καὶ μέγα καὶ δεόμενον γενναίου ποιητοῦ καὶ τελεστοῦ, εἰ μέλλοι τις ἱκανῶς ἐξευμενιεῖσθαι ἀδέκαστον δαίμονα, οὐ τρίποδας ἐπτὰ δοὺς [e], οὐδὲ χρυσοῦ τάλαντα δέκα, οὐδὲ γυναῖκας Λεσβιάδας, οὐδὲ ἵππους Τρωϊκοὺς, ἀλλὰ λόγον λόγῳ, πονηρὸν χρηστῷ, καὶ ψευδῆ ἀληθεῖ ἐξαλείψας.

Ego vero exemplo illius poëtae, in his de amore disputationibus retractanda mihi quaedam video; nec enim minus hic deus nominis sui contemtum vlcisci potest. Quod ergo est delictum illud, quod tantopere a nobis retractandum dixi? Graue, mehercule, nec vulgare, et in quo eximio vel poëta sit opus, vel sacerdote, vt integerrimo deorum satisfieri possit penitus; non, vt apud Homerum, tripodibus septem, aut talentis auri decem, aut Lesbicis mulieribus, aut Troianis equis; sed probo potius veroque sermone, quo priorem illum improbum falsumque euertamus.

2. Quales

Isocrates in Helenae Encom. pag. 319. Dion Chrysostomus Orat. II. p. 21. Orat. XI. p. 162. Suidas, aliique plures. Adeatur Ioan. Meursius ad Hesychium Illustrium p. 193.

b θεὸς γὰρ καὶ οὗτος, [καὶ] οὐχ ἧττον [τῆς Ἑλένης] ἐπιτιθέναι δίκην τοῖς πλημμελοῦσιν εἰς αὐτὸν ἐῤῥωμενέστατος.] Vulgo θεὸς γὰρ καὶ οὗτος, οὐχ ἧττον ἐπιτιθέναι δίκην τοῖς πλημμελοῦσιν εἰς αὐτὸν ἐῤῥωμενέστατος, omissis tribus vocabulis, quae nos ex Reg. et Harleian. restituimus. Quin et Paccii codex ea repraesentauit, vt eius interpretatio probat.

c τί [δὴ] οὖν ἐστι] Vulgo τί [δὲ] οὖν ἐστι, repugnantibus Mss.

d ὅπερ καὶ ἀναμαχέσασθαι [λίαν] φημὶ ἡμᾶς;] Forsan Maximus scripsit, ὅπερ καὶ ἀναμαχέσασθαι [δεῖν] φημὶ ἡμᾶς.

Ibid. ὅπερ καὶ ἀναμαχέσασθαι λίαν φημὶ ἡμᾶς;] Legendum, δεῖν φημὶ ἡμᾶς; aliter sensum non effeceris. ortus error ex similitudine literarum Δ et Λ. Ita quoque Cl. Editor. M.

e οὐ τρίποδας ἑπτὰ δοὺς, etc.] Haec sunt dona, quae Achilli pollicitus est Agamemnon apud Homerum Iliad. Ι΄. 120. seqq. eoque noster respexit.

β'. Τοιαύτην φασὶ καὶ τὸν Ἀνακρέοντα ἐκεῖνον τὸν Τήϊον ποιητὴν δοῦναι δίκην τῷ ἔρωτι. Ἐν τῇ τῶν Ἰώνων ἀγορᾷ ἐν Πανιωνίῳ [f] ἐκόμιζε τιτθὴ βρέφος· ὁ δὲ Ἀνακρέων βαδίζων, μεθύων, ἄκων ἐστεφανωμένος, σφαλλόμενος [g], ὠθεῖ τὴν τιτθὴν σὺν τῷ βρέφει, καί τι καὶ εἰς τὸ παιδίον ἀπέρριψε βλάσφημον ἔπος· ἡ δὲ γυνὴ ἄλλο μὲν οὐδὲν ἐχαλέπηνε τῷ Ἀνακρέοντι, ἐπεύξατο δὲ τὸν αὐτὸν τοῦτον ὑβριστὴν ἄνθρωπον τοσαῦτα καὶ ἔτι πλείω ἐπαινέσαι ποτὲ τὸ παιδίον, ὅσα νῦν ἐπηράσατο. Τελεῖ ταῦτα ὁ θεός· τὸ γὰρ παιδίον ἐκεῖνο δὴ αὐξηθὲν γίνεται Κλεόβουλος ὁ ὡραιότατος [h],

2. Quales quoque poenas Teium Anacreontem dedisse amori aiunt. Nutrix quaedam in Panionio, quod Ionum forum est, infantem gestabat: occurrit illi ebrius cum corona Anacreon, qui inter vacillandum vna cum infante nutricem inscius protrudit; et, quasi hoc satis non esset, in puerum quoque ipsum conuicium aliquod torquet: nutrix sine alia offensionis nota precatur, vt homo tam insolens pluribus aliquando verbis puerum laudaret, quam iam vituperasset. Votum perfecit deus; idem namque puer adolescit, fitque pulcherrimus ille Cleobulus, cui

Sectio β'.

f ἐν Πανιωνίῳ] Vulgo ἐν Πανίῳ, nec aliter codices. At Scaliger, Leopardus Emend. XVIII. 28. Heinsius, et Sopingius ad Hesychium in Πανιώνιον, merito legendum statuunt, prout edidimus. Vide Herodotum I. 148. et Suidam in τὸν Κολοφῶνα ἐπιθεῖς.

g μεθύων, [ἄκων] ἐστεφανωμένος, σφαλλόμενος,] Heinsio placet, μεθύων ἐστεφανωμένος, ἄκων σφαλλόμενος. At omnino rescribendum; μεθύων, [ᾄδων,] ἐστεφανωμένος, σφαλλόμενος, vti quidem, me monente, locum laudauit Ios. Barnesius in Anacreontis Vita §. 5. De Teïo poëta sic Pausanias Attic. cap. XXV. p. 59. Καὶ οἱ τὸ σχῆμά ἐστιν, οἷον [ᾄδοντος] ἂν ἐν μέθῃ γένοιτο ἀνθρώπου. Pariter de Polemone Lucianus Bis accus. tom. II. p. 223. Μεθ' ἡμέραν ἐκώμαζε διὰ τῆς ἀγορᾶς μέσης, ψάλτριαν ἔχων, καὶ [καταδόμενος,] ἕωθεν εἰς ἑσπέραν μεθύων ἀεὶ κραιπαλῶν, καὶ τὴν κεφαλὴν τοῖς στεφάνοις διηνθισμένος. Vide sis et Dionem Chrysostomum Orat. IV. pag. 77. B. C.

h Κλεόβουλος ὁ ὡραιότατος,] Vide supra Dissert. XXIV. 9. Apud Dion. Chrysostomum Orat. II. pag. 32. Amorem sic adloquitur Anacreon:

Κλευβούλῳ δ' ἀγαθὸς γένου
Σύμβουλος·

καὶ ἀντὶ μικρᾶς ἀρᾶς [i] ἔδωκεν ὁ Ἀνακρέων Κλεοβούλῳ δίκην δι' ἐπαίνων πολλῶν.

γ'. Τί κωλύει δὴ καὶ ἡμᾶς ἀναμαχέσασθαι τήμερον [k],

cui Anacreon quam plurimis laudibus pro exiguo conuicio dedit poenas.

3. Quid vetat et nos hodie, Anacreontis illius exemplo, non

Σύμβουλος· τὸν ἐμὸν δ' ἔρωτ'
Ὦδ' οὐ νῦν σε δέχεσθαι.

Corruptus est versus vltimus. Eum sic refingit Is. Casaubonus Diatr. cap. 3. Ὄτρυνε νῦν σε δέχεσθαι. Melior est Heinsii coniectura, pro qua reponit:

Οἶδ' εὖ νῦν σε δέχεσθαι.

At omnium optime doctissimus Bentleius:

Οἶδ' εὔνουν σε δέχεσθαι.

Renititur quidem cl. Barnesius, quod εὔνους, vt censet, vix de Deo dicitur. Hoc vero plane falsum. Georgius Lecapenus in Ἐπιμερισίαις Ms. fol. XXIX. 2. Εὔνους οὖν λέγεται ὁ ἔχων εὔνοιαν πρός τινα, εἴτε μείζονα, εἴτε ἴσην, (leg. ἴσον) εἴτε ἐλάττονα· λέγεται γὰρ εὔνοια καὶ ἀπὸ μείζονος εἰς ἔλαττον, (scribe ἐλάττονα,) καὶ οὐχ, ὥς τινες λέγουσιν, ἀεὶ ἀπὸ ἐλάττονος εἰς μείζω· καθὰ καὶ Δημοσθένης ἐν Ὀλυνθιακῶν δευτέρῳ· Ἐπὶ πολλῶν μὲν ἴδοι τις ἂν τὴν [παρὰ τῶν θεῶν εὔνοιαν] φανερὰν γινομένην τῇ πόλει. Philemon apud Iustinum de Monarch. cap. III.

[Εὔνουν] νομίζει τὸν [θεὸν]
καθεστάναι.

Psephisma Sigeorum v. 9. Λαβὼν [δαιμόνιον εὔνουν] καὶ συνεργόν. Aeschylus in Septem contra Thebas v. 455.

Προστατηρίας
Ἀρτέμιδος [εὐνοίαισι.]

Euripides in Helena v. 886.

Ἥρα μέν, ἥ σοι δυσμενὴς πάροιθεν ἦν,
Νῦν ἐστιν [εὔνους].

Iosephus Ant. Iud. lib. II. cap. XV. 5. Τὸ θεῖον — οἷς ἂν εὔνουν ᾖ. Idem lib. IV. cap. VIII. 2. Ἀπολεῖτε καὶ τὴν [εὔνοιαν] τὴν παρὰ τοῦ θεοῦ. Sic etiam §. 13, 21. et lib. V. cap. I. 25. Si plura velis, adi Clementem Paedag. lib. I. cap. XI. et Stromat. II. p. 444.

i ὁ ὡραιότατος· καὶ ἀντὶ μικρᾶς ἀρᾶς etc.] Ita distinguendum: et scribendum μιᾶς ἀρᾶς, *vna imprecatione;* prout ex Sensu patet, et Opposito, ἐπαίνων πολλῶν. Paullo ante, pro ἄκων *Davisius* legit ᾄδων· quod vnice verum puto. Locus vero, quem ex Luciano adducit, ad rem non facit. ibi enim legendum καταυλούμενος, vt p. 235. διὰ τῆς ἀγορᾶς μέσης καταυλούμενος· et Lib. *de Saltatione* p. 785. κάθησαι καταυλούμενος· ad quem locum vide Cl. *Graeuium*, in cuius Annotatione ter vitio operarum legitur καταυλόμενον. M.

Sectio γ'.

k Τί κωλύει [δὴ] καὶ ἡμᾶς [ἀναμαχέσα-

κατὰ τὸν Ἀνακρέοντα [l] ἐκεῖνον, δοῦναι δίκην τῷ ἔρωτι αὐτοὺς ἑκόντας γλώττης ἀδίκου; Τὸ γὰρ φάναι, ὅτι ὁ ἔρως ἐπὶ μοιχείαν ἀνάπτει, ὥσπερ τὸν Ἀλέξανδρον, ἢ ἐπὶ παρανομίαν, ὡς τὸν Ξέρξην, ἢ ἐπὶ ὕβριν, ὡς Κριτόβουλον [m], ἀνατιθέναι θεῷ πρᾶγμα ἄθεον, πῶς οὐ πλημμελές; Οὑτωσὶ δὲ αὐτὸ θεασώμεθα· Ὁ ἔρως, ἄλλου τοῦ ἔρως, ἢ κάλλους ἐστίν; Οὐδαμῶς· σχολῇ γὰρ ἂν εἴη ἔρως, εἰ μὴ κάλλους εἴη. Ὁπότ' οὖν λέγομεν ἐρᾷν χρημάτων Δαρεῖον, ἢ Ξέρξην τῆς Ἑλλήνων γῆς, ἢ Κλέαρχον πολέμου, ἢ Ἀγησίλαον τιμῆς, ἢ Κριτίαν τυραννίδος, ἢ Ἀλκιβιάδην Σικελίας, καὶ Γύλιππον χρυσίου· ἆρα κάλλος τι ὁρῶντες ἐμφαινόμενον, τὴν πρὸς αὐτὸ ἐπαγωγὴν ἔρωτα ἐπονομάζοντες, ἕκαστον τούτων ἐρᾷν φαμὲν, τὸν μὲν τοῦδε, τὸν δὲ τοῦδε, ἄλλον ἄλλου [n]; Πολλοῦ γε καὶ δεῖ· ἢ γὰρ ἂν τὰ αἴσχιστα τῶν ἐν ἀνθρώ-

non inuitos improbiſſimae linguae poenas dare? Probare enim velle, Amorem cauſam eſſe adulterii, vt in Paride; vel flagitii, vt in Xerxe; vel libidinis, vt in Critobulo; atque ita quicquid impium eſt deo illi adſcribere, quis neget ſummae improbitatis eſſe? Quod vt appareat, hoc modo agamus: Putaſne, alterius rei amorem, quam pulchritudinis, amorem eſſe? Minime vero: nihil minus enim, quam amor, eſſet, niſi circa ipſum pulchrum verſaretur. Scire ergo velim, cum Darium amare pecunias dicimus, aut Xerxem Graecorum terram, aut Clearchum bellum, aut honorem Ageſilaum, aut Critiam tyrannidem, aut Alcibiadem Siciliam, aut Gylippum aurum; manifeſtamne aliquam pulchritudinem videamus, cuius ſpe atque illecebris, qui amor a nobis dicitur, ſinguli impellantur, vt alium hoc, alium aliud amare dicamus? Abſit vero: eo enim modo, quaecunque apud

μαχέσασθαι] τήμερον,] Vulgo τί κωλύει καὶ ἡμᾶς τήμερον, duabus vocibus praetermiſſis, quas ſuppeditarunt Reg. et Harleian.

l κατὰ τὸν Ἀνακρέοντα] Lege [καὶ] κατὰ τὸν Ἀνακρέοντα.

m ὡς Κριτόβουλον,] Oportuit ſcriptum ὡς Κριτίαν. Noſter autem memoria lapſus eſt. Vide ſupra Diſſert. XXVI. 8.

n ἄλλον ἄλλου;] Vulgo [καὶ] ἄλλον ἄλλου. Sed illam coniunctionem neſciunt codices, iisque parendum cenſui.

o ἢ ἐν

ποις πραγμάτων τῷ μὴ προσήκοντι ὀνόματι ἐπικοσμȣ̃ντες πλημμελοῖμεν ἂν εἰς τὸ ἀληθὲς αὐτό. Πῶς γὰρ ἢ ἐν χρήμασι κάλλος τῷ πάντων πραγμάτων κακίςῳ, ἢ ἐν πολέμῳ τῷ πάντων ἀβεβαιοτάτῳ, ἢ ἐν τυραννίδι τῷ πάντων ἀγριωτάτῳ, ἢ ἐν χρυσῷ τῷ πάντων γαυροτάτῳ [o]; Σικελίαν δὲ εἴ μοι λέγοις, ἢ τὴν Ἑλλήνων γῆν, ἐλπίδας λέγεις ἡδονῶν, κάλλος δὲ ȣ̓δαμȣ̃· ȣ̓δέ μοι ἢ τὴν Αἰγυπτίων γῆν λέγοις [p] τὴν τὰς πυραμίδας ἔχȣσαν τὰς μεγάλας, καὶ τὸν πολὺν ποταμὸν, ȣ̓δὲ

apud homines turpissima sunt, necesse esset alieno exornare nomine, atque ipsi vim inferre veritati. Quis enim pulchrum, aut honestum, vel in diuitiis omnium pessima re, vel in bello omnium incertissima, vel in tyrannide omnium crudelissima, vel in auro omnium superbissima, ponet? Quod si his Siciliae amorem addas, aut Graeciae, spem quidem voluptatum dicis, nondum tamen ipsum pulchrum inuenisti; ne si ipsam mihi Aegyptum cum ingentibus pyramidibus, magnoque suo flumine, comme-

o ἢ ἐν χρυσῷ τῷ πάντων γαυροτάτῳ;] Post haec verba, vel alicubi in hac periodo, deest totum Comma, quod respondeat praecedenti, ἢ Ἀγησίλαον τιμῆς. Septem exempla proposuerat, Χρήματα, Τὴν Ἑλλήνων γῆν, Πόλεμον, Τιμὴν, Τυραννίδα, Σικελίαν, Χρυσίον. horum singula in sequentibus exsequitur, praeter τιμὴν, cuius exemplum ab Exscriptoribus omissum est; ab Auctore enim vix potuit. Pro καὶ Γύλιππον vsitatius est ἢ Γύλιππον. sed nihil forte mutandum in hac Particula. M.

p [ȣ̓δέ] μοι ἢ τὴν Αἰγυπτίων γῆν λέγοις] Reg. et Harl. [εἰ δὲ] μοι ἢ διὰ τὴν etc. Ocius rescribas, ȣ̓δέ μοι [νὴ Δία] τὴν Αἰγυπτίων γῆν λέγοις. Sic passim Graeci. Vide Dissert. XXXIII. 4, 8.

Ibid. ȣ̓δέ μοι ἢ τὴν Αἰγυπτίων γῆν λέγοις] Nescio, quid velint, aut quam connexionem haec habeant cum praecedentibus. Scribo: ȣ̓δ' εἴ μοι τὴν Αἰγυπτίων γῆν λέγοις etc. Satis iam clara sunt. Optime quoque legi posset: ȣ̓δ' εἰ μὰ Δία τὴν Αἰγυπτίων γῆν λέγοις. vt XLI, 1. ȣ̓δ' εἰ μὰ Δία πρὸς τῷ Νείλῳ τὸν Ἶσρον ἔγνως. propius ad Codicum scripturam Istud est; Hoc tamen verius puto. Haec scripseram. Et iam video, Codices prope accedere ad hoc vltimum, εἰ δέ μοι ἢ διὰ τὴν etc. vnde legendum; ȣ̓δ' εἴ μοι νὴ Δία τὴν etc. paene quemadmodum *Dauisius* emendauerat. M.

Βαβυλῶνα αὐτὴν τὴν εὐτειχοτάτην [q], ἐδὲ Μηδίαν τὴν εὐιπποτάτην, ἐδὲ τὴν Φρυγῶν γῆν τὴν εὐβοτωτάτην, ἐδὲ Σάρδεις τὰς εὐχρυσοτάτας. Ἕκαστον γὰρ τέτων τοσέτε δεῖ εἶναι καλὸν, ὅσε περ καὶ ἡδύ [r]· μᾶλλον μὲν ἡδὺ τῷ δυναμένῳ πορίσασθαι ἐξ αὐτῆ ἡδονὴν, ἢ καλὸν τῷ μὴ δυναμένῳ ἐξ αὐτῆ ὄνασθαι· ἐδὲν γὰρ καλὸν ἐπιβλαβὲς, ἐδὲ εἰς σφαλερὸν [s], ἐδὲ εἰς μοχθηρίαν συντελῆν, ἐδὲ εἰς δυστυχίαν ἄγον, ἐδὲ εἰς συμφορὰν χειραγωγῆν, ἐδὲ εἰς μετάγνωσιν τελευτῶν. Εἶεν.

commemores; aut Babylonem, quae a rerum omnium abundantia; aut Mediam, quae ab equis; aut Phrygiam, quae a pascuis; aut Sardes, quae ab auro commendantur. Haec enim omnia esse debent eatenus pulchra, quatenus iucunda; magis iucunda ei, qui voluptatem ex illis haurit, quam pulchra illi, cui non prosunt: nihil enim pulchrum dici potest, quod cum damno aut periculo coniunctum est, quod flagitia patrat, quod in miseriam, quod in calamitatem hominem deducit, quod in poenitentia desinit. Esto.

4. Dixi-

q Βαβυλῶνα αὐτὴν τὴν [εὐτειχοτάτην,] Vulgo εὐτυχεστάτην. Sed vocem, quam reposuimus, praestant Reg. et Harleian. Celeberrimos autem fuisse Babylonis muros vel pueri norunt. Vide Herodotum lib. I. §. 178. seqq. Curtium lib. V. cap. I. 25. nostrum Differt. XXXV. 2. ac Philostrat. Vit. Apoll. I. 25. Haec autem forma prorsus est analogica. Etymologus in Εὐτείχεον· Τὰ εἰς ος ἀπὸ ἐδετέρων συντιθέμενα ἀπὸ εὐθείας συντίθεται, οἷον ξίφος, ἄξιφος. ῥῖγος, δύσριγος. Εὐτείχεος, Ionicum. Adi sis Eustathium ad Iliad. Λ'. p. 49. et ad Iliad. Π'. p. 1058. Alioqui scribere queas εὐτειχεστάτην, quod a recepta lectione parum recedit.

Ibid. ἐδὲ Βαβυλῶνα αὐτὴν τὴν εὐτειχοτάτην,] Quare tam emphatice, αὐτὴν, de *Babylone*, potius, quam de vlla caeterarum? Scribendum: ἐδὲ Βαβυλῶνα αὖ τὴν εὐτειχοτάτην. Idem error insederat initium Differt. XXV. M.

r [τοσέτε] δεῖ εἶναι καλὸν, [ὅσε] περ καὶ ἡδύ.] Vulgo τοσῦτον — ὅσον. Nos vero lectionem dedimus, quam suppeditarunt Reg. et Harleian. Non aliter in suo codice Paccius legit, qui locum recte vertit hoc modo: *Tantundem a vera pulchritudine absunt, quantum etiam a iucunditate sunt remota.* Heinsius a scriptoris mente videtur aberrasse.

s ἐδὲ εἰς σφαλερὸν] Delendum

δ'. Ὁ ἔρως ἡμῖν κάλλȣς ἦν ἔρως· ὁ δὲ ἐρῶν ἄλλȣ τȣ, καὶ μὴ κάλλȣς, ἡδονῆς ἐρᾷ. Ἀφαιρῶμεν δὲ, εἰ βȣ́λει, τȣ̓́νομα, καὶ ἐπιθυμεῖν λέγωμεν τȣ̃τον [t], ἀλλ' ȣ̓κ ἐρᾷν [u], ἵνα μὴ τῇ περὶ τὴν φωνὴν παρανομίᾳ [x] πρᾶγμα ὑπαλλάξαντες λάθωμεν, ἀλλ' ȣ̓ τȣ̓́νομα μόνον. Ἔςω τοίνυν ἔρως μὲν κάλλȣς, ἐπιθυμία δὲ ἡδονῆς. Ὁ τοίνυν κάλλȣς ἐρῶν, ἆρα ȣ̓κ ἐπιθυμεῖ αὐτȣ̃; καὶ μάλα· σχολῇ γὰρ ἂν εἴη τι ἄλλο ὁ ἔρως, εἰ μὴ ὄρεξίς τις. Παραιτȣ̃μαι δὲ τȣ̀ς σοφȣ̀ς τῆς τῶν ὀνομάτων θήρας, εἰ τὸ αὐτὸ νῦν μὲν ὄρεξιν, νῦν δὲ ἐπιθυμίαν

4. Diximus, amorem ipſius pulchri amorem eſſe; vt qui aliud amet, quam pulchrum, neceſſario amet voluptatem. Mutemus, ſi placet, verbnm vnum, eoſque, qui voluptatem ſequuntur, non amare, ſed concnpiſcere dicamus; ne voce forte ambigua non verba tantum, ſed rem ipſam, mutemus. Amor igitur pulchrum ſpectet, voluptatem ſpectet concupiſcentia. Quid ergo? qui quod pulchrum eſt amat, an non concupiſcit quoque idem? ſiquidem nihil aliud amor eſt, quam rei alicuius appetitus. Veniam ab iis petam, qui verba anxie rimari ſolent, ſi rem eandem nunc appetitum, nunc concupiſcentiam dico;

dum puto εἰς, cuius prima litera videtur repetita fuiſſe a praecedenti voce; vltima, a ſubſequenti. ȣ̓δὲν γὰρ καλὸν ἐπιβλαβὲς, ȣ̓δὲ σφαλερὸν, ȣ̓δὲ εἰς μοχθηρίαν etc. M.

Sectio δ'.

t ἐπιθυμεῖν λέγωμεν τȣ̃τον,] Potius τȣ̃το, vt mox: ἔρως καλείσθω τȣ̃το. et, ἐπιθυμία καλείσθω τȣ̃το. Deinde, pro καὶ τῇ τῶν ὀνομάτων etc. conieceram, κἂν τῇ, vel, καὶ ἐν τῇ. vltimum verius eſſe video. Caeterum vox Εἶεν, quae clandit ſectionem praecedentem, poni debuit, vt mihi videtur, initio huius. ita: Sect. δ'. Εἶεν· ὁ ἔρως ἡμῖν etc. et ita XXIV, 4. Εἶεν· ἐπεὶ ταύτῃ etc. quemadmodum recte diſtinguitur VI, 2. Εἶεν· ȣ̔́τω σοι τὰ τȣ̃ Διὸς ἔχει· et XII, 3. XIV. 4. Vide et XXI, 3. 4. vbi iterum male. M.

u ἐπιθυμεῖν λέγωμεν τȣ̃τον, ἀλλ' ȣ̓κ ἐρᾷν,] *Amorem* a *cupidine* diſtinxere veteres. Hinc Afranius:

Amabit *ſapiens*, cupient *caeteri.*

Vide cl. Pricaeum ad Apuleii Apol. pag. 28.

x τῇ περὶ τὴν φωνὴν [παρανομίᾳ] Ita codices, et recte quidem. Heinſius enim περιέργως repoſuit τῇ περὶ τὴν φωνὴν παρωνυμίᾳ. Nulla ſane inter ἐπιθυμίαν et ἔρωτα poteſt eſſe παρωνυμία.

καλῷ· ἐγὼ γάρ τοι τά τε ἄλλα, καὶ ἐν τῇ τῶν ὀνομάτων ἐλευθερίᾳ, πείθομαι Πλάτωνι [y]. Ἔστω δὲ, εἰ βούλονται [z], ὄρεξις, καὶ μὴ ἐπιθυμία, ὁ ἔρως. Διηρήσθω δὲ τῇδε· ἐὰν μὲν ἐπὶ τὸ καλὸν φαινόμενον ἡ ψυχὴ ἄξῃ [a], ἔρως καλείσθω τοῦτο, οὐκ ἐπιθυμία· ἐὰν δὲ μὴ, ἐπιθυμία καλείσθω τοῦτο, οὐκ ἔρως. Τί οὖν, εἰ ἀκόλαστος ὁ σοφιστὴς [b] τοῦ φαινομένου προσθήκῃ χρώμενος τὸ ἡδὺ, τοῦτο φῇ φαντάζεσθαι αὐτῷ καλὸν, ἐρᾷν καὶ τούτῳ συγχωρήσομεν [c]; Καὶ πάλιν αὖ, εἴ τις ἀποβλέψας εἰς τοὺς τῷ ὄντι ἐραστὰς τοὺς πρὸς τὸ καλὸν ὡρμη-

dico; nam cum in aliis, tum in libertate verborum, assentior Platoni. Sit enim, hoc si volent, appetitus, non concupiscentia, amor. Distinguatur interim hoc modo: quoties ad id, quod bonum videtur, nos impellit animus; amor id dicatur, non concupiscentia: sin contra, concupiscentia dicatur, non amor. Quid ergo, si intemperans aliquis sophista speciem voluptati addat, sibique illud aut illud pulchrum videri dicat, an et hunc amare concedemus? Aut contra, si quis aliquem ex illis videat, quos vere amare dicimus, qui nihil praeter ipsum pulchrum habeat

y τά τε ἄλλα, καὶ [ἐν] τῇ τῶν ὀνομάτων ἐλευθερίᾳ, πείθομαι Πλάτωνι] Vulgo, praetermissa vocula, dant τά τε ἄλλα, καὶ τῇ etc. Suam vero in nominibus adhibendis ἀδιαφορίαν saepe memorat Plato. Vide Polit. pag. 171. F. Protag. p. 212. G. Charmid. p. 239. G. denique de Rep. lib. VII. p. 488. C.

z Ἔστω [δὲ,] εἰ βούλονται,] Vulgo Ἔστω [γὰρ,] repugnantibus MSS.

a ἡ ψυχὴ ἄξῃ,] Harleian. αὔξῃ. Statim rescribe ἄξῃ.

b ἀκόλαστος ὁ σοφιστὴς] Quis sophista *ille?* debuit esse ἀκόλαστός τις σοφιστὴς, *intemperans aliquis sophista*, vt bene vertit *Heinsius*. vox τις videtur periisse in syllaba τος praecedenti, vel in vltima τοῦ σοφιστής. Sententia vero ita distinguenda est: Τί οὖν; εἰ ἀκόλαστος ὁ σοφιστὴς, τοῦ φαινομένου προσθήκῃ χρώμενος, τὸ ἡδὺ τοῦτο φῇ φαντάζεσθαι αὐτῷ (non αὐτῷ) καλὸν, ἐρᾷν καὶ τούτῳ συγχωρήσομεν; Quae autem sequuntur, ita: καὶ θεασάμενος τὸ ἐν τῇ ὀρέξει τοῦ κάλλους ἡδὺ, διὰ τὴν ἐπιμιξίαν τῆς ἡδονῆς ἐπιθυμεῖν καὶ τούτους φῇ, ἀλλ' οὐκ ἐρᾷν· Argumentatio postulat distinctionem post ἡδὺ. M.

c τοῦ φαινομένου προσθήκῃ χρώμενος τὸ ἡδὺ, τοῦτο [φῇ] φαντάζεσθαι αὐτῷ καλὸν ἐρᾷν, καὶ τούτῳ συγχωρήσομεν;] Vulgo τοῦ φαινομένου προσθήκῃ χρώμενος [πρὸς] τὸ ἡδὺ,

μένȣς, καὶ θεασάμενος τὸ ἐν τῇ ὀρέξει τȣ̃ κάλλȣς ἡδὺ διὰ τὴν ἐπιμιξίαν τῆς ἡδονῆς, ἐπιθυμεῖν καὶ τȣ́τȣς φῇ [d], ἀλλ' ȣ̓κ ἐρᾷν· πῆ ἂν ταῦτα ἡμῖν διακριθείη; Εἰ γὰρ τά τε ἡδέα φαντάζεται καλὰ, τά τε καλὰ ἀνακέκραται ἡδοναῖς, κίνδυνος ȣ̓́τω καὶ τὴν ἐπιθυμίαν τῷ ἔρωτι ἐπιμιχθῆναι. Βȣ́λει τοίνυν τȣ̃ μὲν καλȣ̃ ἀφαιρῶμεν τὸ φαινόμενον, ἵνα μή ποτε λάθῃ σχηματισαμένη πρὸς αὐτὸ ἡ ἡδονή· τῆς δὲ ἡδονῆς ȣ̓κ ἔτι; Τὸ μὲν γὰρ καλὸν, τίμιον ὂν κατὰ τὴν αὐτȣ̃ φύσιν, εἶναι δεῖ καλὸν [e], ἵνα καὶ ἐράσμιον ᾖ· τῇ δὲ ἡδονῇ ἀπόχρη φαίνεσθαι, καὶ μὴ ȣ̓́σῃ. τῇ γὰρ τȣ̃ πεπονθότος εὐφροσύνῃ λαμβάνȣσα τὴν σύστασιν, ȣ̓ τῇ αὐτῆς φύσει, ἱκανῶς ἕξει, ἐὰν τὸ δοκεῖν ὑπάρχῃ αὐτῇ, καὶ μὴ ȣ̓́σῃ.

beat propoſitum, et interim ipſam intueatur voluptatem, quae in appetitu pulchri conſiſtit; aut huius voluptatis cauſa concupiſcere hunc dicet, non amare? aut quo tandem modo haec duo diſtinguemus? Nam ſi et ea, quae iucunda ſunt, pulchra videntur; et quae pulchra ſunt, cum voluptate cohaerent; metuo, ne cum amore confundere concupiſcentiam cogamur. Vis igitur, vt pulchro demamus ſpeciem, ne ſub habitu ipſius nos decipiat voluptas; voluptati vero ſuam relinquamus? Quod enim pulchrum eſt, cum natura ſua honore dignum ſit, pulchrum eſſe oportet, vt et iucundum ſit: voluptati ſatis eſt videri, licet non ſit; illa enim, cum in opinione hominis, qui ea fruitur, non ipſa per ſe ſubſiſtat, ſufficit, ſi videatur eſſe, nec ſit tamen.

5. Quod

ἡδὺ, τȣ́τῳ [φησὶ] φαντάζεσθαι αὐτῷ καλὸν ἐρᾷν, καὶ τȣ́τῳ συγχωρήσομεν; In prioribus Mſſ. fidem ſequimur, qui plane dant, vt exhibuimus. In poſterioribus vitioſam diſtinctionem, Heinſii monitu, ſuſtulimus.

d ἐπιθυμεῖν καὶ τȣ́τȣς [φῇ,] Sic Reg. et Harleian. vulgo φησίν.

e τίμιον ὂν κατὰ τὴν αὐτȣ̃ φύσιν, εἶναι δεῖ καλὸν, etc.] Iterum ob eandem cauſam diſtinguendum puto: Τὸ μὲν γὰρ καλὸν, τίμιον ὂν, κατὰ τὴν αὐτȣ̃ φύσιν εἶναι δεῖ καλὸν, ἵνα ἐράσμιον ᾖ. Opponuntur εἶναι καλὸν κατὰ τὴν αὐτȣ̃ φύσιν, (non, εἶναι τίμιον κατὰ τὴν αὐτȣ̃ φύσιν,) et, φαίνεσθαι, μὴ ὂν. M.

έ. Οἷον τὸ τοιόνδε λέγω· (αἰσθάνομαι γάρ τοι ἐμαυτȣ̃ γλίσχρως τὸ πρᾶγμα διελομένȣ, καὶ δεομένȣ εἰκόνος) σῶμά πȣ τραφῆναι ἀδύνατον, ὅτι μὴ σιτίων προσφορᾷ [f], καὶ ἐργασίᾳ ὀδόντων, καὶ σπλάγχνων ὑποδοχῇ, καὶ τῇ ἔνδον οἰκονομίᾳ, προσγινομένης αὐτῷ τῆς ὑποτροφῆς [g]. Ἦσαν δέ πȣ κατὰ τὸν ἐπὶ Κρόνȣ, φασὶ, βίον [h] αἱ τροφαὶ τοῖς ἀνθρώποις φηγοὶ καὶ ὄχναι· καὶ διὰ τȣ̃το ἐπεφημίσθη φέρειν ἡ γῆ τȣ̀ς καρπȣ̀ς αὐτομάτȣς, ὅτι αὐτοῖς ȣ̓δὲν ἔδει γεωπονίας, ἐξ αὐτοφυȣ̃ς τροφῆς βιοτεύȣσιν. Ἐὰν τοίνυν προσθῇς ὀψοποιὸν, καὶ ἡδύσματα; καὶ τροφὴν ποικίλην, ἄλλῳ ἄλλην, καρυκείαν Σικελικὴν, καὶ Συβαριτικὴν χλιδὴν,

5. Quod dico, tale est: (satis enim ieiune hanc mihi rem diuidere videor, et exemplo egere) corpus nostrum nutriri non potest, nisi admoueatur cibus; cibum conficiunt dentes, confectum recipiunt intestina, receptus digeritur, ac per totum corpus distribuitur. Iam tempore, vt aiunt, Saturni homines fagi pirique alebant: vnde manauit, vt terra fruges sua sponte proferre diceretur; quod nihil opus agricultura esset, sed quicquid per se produceret, eo vitam suam [illegible]inerent homines. Pro his pone coquos, pone condimenta, pone diuersas ciborum delicias, ac singulis ius suum, et quicquid Siculorum aut Sybaritarum luxu-

Sectio έ.

f ὅτι [μὴ] σιτίων προσφορᾷ,] Vulgo [εἰ] μὴ, quod nolunt codices. Vide Deuarium de Partic. p. 180.

g προσγινομένης αὐτῷ τῆς [ὑποτροφῆς.] Sic Heinsius, et optime quidem. Vide Dissert. XXVIII. 3. XXIX. 1. Vulgo ὑποστροφῆς, quod absurdum.

h κατὰ τὸν. [ἐπὶ Κρόνȣ,] φασὶ, βίον] Sic Harl. a secunda manu, quod et felice coniectura praecepit Heinsius; nam nemo, nisi prorsus ἄμȣσος, ignorat, qualem sub Saturno victum hominibus dent poëtae. Vide modo Hesiodum Oper. v. 111. seqq. et Ouidium Metam. V. 103. Hinc prouerbium ἅλις δρυὸς, de quo praeter Zenobium, Diogenianum, aliosque paroemiographos, videas licet Eusebium in Marcellum cap. III. p. 15. Vulgo κατὰ τὸν [Ἐπικȣ́ρȣ,] φασὶ, βίον, quam lectionem secutus est in sua versione Paccius. Quasi vero post Epicuri mortem Ceres frumenta repererat! Adde nostrum Dissert. XXIX. 5.

i πάντα

καὶ Περσικὴν τρυφὴν, πάντα ταῦτα ἐρεῖς ἡδονῆς ὄνομα [i]· καὶ κοινὸν μὲν πᾶσι τὴν τροφὴν ἐρεῖς, ἴδιον δὲ ἑκάστῳ τὴν ἡδονὴν [k], καὶ κατὰ φύσιν μὲν τροφὴν, κατὰ τέχνην δὲ τὴν ἡδονήν. Κἂν μεταθῇς τραπέζας, τὴν Σικελικὴν τοῖς Πέρσαις καὶ τὴν Περσικὴν Σικελιώταις, τροφὴ μὲν ὁμοίως ἑκατέροις ἑκατέρα, τὸ δὲ τῆς ἡδονῆς ὑπαλλαχθὲν, δι' ἀήθειαν εἰς λύπην μετέβαλε [l]. Γίγνεται τοίνυν ἡ μὲν τροφὴ κατὰ τὴν ὀσίαν τοῦ τρέφειν δυναμένου, ἡ δὲ ἡδονὴ κατὰ τὸ πάθος τοῦ ἥδεσθαι εἰθισμένου.

ϛʹ. Τὸ δὲ ἔθος ἄλλο ἄλλῳ. Αὐτίκα Ἕλληνες μὲν, καὶ Πέρσαι, καὶ Λυδοὶ, καὶ Φοίνικες, καὶ εἴ τι δὴ ἄλλο [m] γένος, φυτευσάμενοι ἀμπέλους, πονηθέντες περὶ αὐτὰς, ἐξελόμενοι τὸν βότρυν, εὐτρεπίσαντες τὸν

luxuries, quicquid Perſarum excogitauit mollities, haec omnia vno nomine voluptatem dices; et cibos quidem omnibus communiter, peculiarem ſingulis voluptatem dabis, et naturae cibum, artem adſcribes voluptati. Nam ſi apparatum mutaueris, vt Perſis Siculum, Siculis apponas Perſicum, nutrimentum vtrisque vtrumque relinques; voluptatem vero, quia cum eorum id pugnat conſuetudine, in moleſtiam mutabis. Quippe cum reſpectu ſubſtantiae eius, quod nutrire poteſt, fit nutrimentum; voluptas vero, prout afficitur ille, qui hoc aut illo delectari conſueuit.

6. Conſuetudo autem alia eſt alii. Exempli gratia Graeci, Perſae, Lydi, Phoenices, genteſque ſimiles, vites ſerere, eaſque colere, e vitibus vuam carpere, ex vua vinum exprimere didice-

i πάντα ταῦτα ἐρεῖς ἡδονῆς ὄνομα·] Immo ὀνόματα, vt III, 6. πάντα ταῦτα ἐρεῖς ἡδονῆς ὀνόματα. vbi eadem verba, et in eodem argumento. adi locum. M.

k [ἴδιον] δὲ ἑκάστῳ τὴν ἡδονὴν,] Sic recte codices; non ἰδίαν, vt vulgo legitur.

l ὑπαλλαχθὲν, δι' ἀήθειαν εἰς λύπην μετέβαλε.] Vulgo diſtinguunt ὑπαλλαχθὲν δι' ἀήθειαν, εἰς λύπην μετέβαλεν. Nobis melius conuenire videbatur interpunctio, quam ſeruat Harl.

Sectio ϛʹ.

m εἴ τι [δὴ] ἄλλο] Sic Reg. et Harl. vulgo δέ.

n βιο-

οἶνον, παρεσκευάσαντο ποτὸν, κατὰ μὲν τὴν χρείαν οὐκ ἀναγκαῖον, κατὰ δὲ τὴν ἡδονὴν ἀκμαιότατον. Σκυθῶν δὲ οἱ μὲν πολλοὶ γάλακτι βιοτεύουσιν, ὡς οἱ ἄλλοι ἐπὶ οἴνῳ [n]· τοῖς δὲ αἱ μέλιτται καθηδύνουσι τὸ πόμα, ἐπὶ πετρῶν καὶ δρυῶν διαπλάττουσαι τοὺς σίμβλους [o]· εἰσὶ δὲ, οἳ τῇ παρὰ τῶν Νυμφῶν ὀχετείᾳ [p] καὶ ἐπιῤῥοῇ οὐδὲν λυμαίνονται, ἀλλ᾽ αὐτοφυεῖ προσχρῶνται ποτῷ ὕδατι· ἓν δέ τι, οἶμαι, Σκυθῶν γένος πίνουσι μὲν ὕδωρ, ἐπειδὰν δὲ αὐτοῖς δέῃ τῆς κατὰ μέθην ἡδονῆς, νήσαντες πυρὰν, θυμιῶντες εὐώδεις βοτάνας [q], περικαθίσαντες ἐν κύκλῳ τῇ πυρᾷ, ὥσπερ κρατῆρι [r], εὐωχοῦν-

didicerunt; potum, si vsum respicias, non necessarium; si voluptatem, praestantissimum. Scytharum plerique lacte vtuntur, vt alii vino: quibusdam apiculae, quae e rupibus aut arboribus alueolos suos suspendunt, potum condiunt: sunt, qui Nympharum riuos laticesque aquarum non inficiunt, sed vt natura suppeditauit eas, ita adhibent: est et vnum quoddam, nisi fallor, peculiare Scytharum genus, qui aquam quidem bibunt, quotiescunque tamen voluptatis causa inebriari volunt, pyram struunt maximam, in qua herbas vrunt odoriferas; hanc pyram in orbem circumsident, eoque odore non secus, quam alii vini

n βιοτεύουσιν, ὡς οἱ ἄλλοι ἐπὶ οἴνῳ·] Βιοτεύειν ἐπὶ οἴνῳ, vt Diss. XXI, 1. εὐχομένους ἐπὶ σκαπάνῃ βιῶναι καὶ γηδίῳ σμικρῷ. et XXXV, 2. ζῆν ἐπὶ τοῖς Ἀμύντου ἀγαθοῖς. Synesius epist. CXLVIII. ἀριστῶμεν ἐπ᾽ ἀλφίτοις, ἡδίστοις μὲν ἐμφαγεῖν, ἡδίστοις δὲ ἐμπιεῖν. Hinc illustratur istud Matthaei (siue τῶν LXX.) cap. IV. 4. Οὐκ ἐπ᾽ ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος, ἀλλ᾽ ἐπὶ παντὶ ῥήματι etc. M.

o διαπλάττουσι τοὺς σίμβλους·] Putaui esse mendum Typographicum, pro διαπλάττουσαι, quemadmodum clare legendum. adhaeret tamen Vtrique Editioni Cl. *Dauisii:* neque alia est ad manum. M.

p τῇ παρὰ τῶν Νυμφῶν ὀχετείᾳ] Vulgo, transpositis vocibus, exhibent, παρὰ τῇ τῶν Νυμφῶν ὀχετείᾳ. Quod recte se non habet. Nos vtrumque codicem sequimur, Heinsioque placuit eadem scriptura.

q θυμιῶντες εὐώδεις βοτάνας.] Ita Codices, pro Vulgata καίοντες, quae erat Lectio Primae Editionis Maximi, mutata ab illo in vocem elegantiorem θυμιῶντες. M.

r [θυμιῶντες] εὐώδεις βοτάνας, περικαθίσαντες ἐν κύκλῳ τῇ πυρᾷ, ὥσπερ

ται τῆς ὀδμῆς, καθάπερ οἱ ἄλλοι τῦ ποτῦ, καὶ μεθύσκονταί γε ὑπ' αὐτῆς, καὶ ἀναπηδῶσι, καὶ ἄδυσι, καὶ ὀρχῦνται.

ζ'. Τί δή μοι βύλεται ἡ περίοδος τῦ λόγυ; Ἐνδείξασθαι ὑμῖν διάκρισιν καλῦ καὶ ἡδονῆς. Τίθει γάρ μοι, κατὰ δὲ τὸ ἀναγκαῖον καὶ τὸ αὐτοφυὲς τῆς τροφῆς καὶ τῦ ποτῦ τὸ καλὸν αὐτὸ, ὅπερ εἶναι δεῖ, καὶ μὴ δοκεῖν μόνον· κατὰ δὲ τὸ ποικίλον· καὶ ἐπίκλητον τῶν ἄλλων ἄλλυς ἄλλως εὐφραινόντων τὴν

vini cyathis aliquot se inuitant, donec probe ebrii saltare, canere, tripudiare incipiunt.

7. Sed quo tam longa oratio? Vt discrimen inter pulchrum ostendam et iucundum. Refer ergo cibos illos, de quibus diximus, necessarios sponteque natos, ad id, quod honestum dicimus; quod esse debet, non videri tantum: varietatem contra caeterorum, quibus aliter afficiuntur alii, ad voluptatem;

ὥσπερ [κρατῆρι,] Vulgo [καίοντες] εὐώδεις βοτάνας, περικαθίσαντες ἐν κύκλῳ τῇ πυρᾷ, ὥσπερ [κρατῆρος.] Ex vtriusque codicis fide primam vocem mutauimus; at vltimae loco κρατῆρα dat Reg. κρατῆρι Harleian. idque rectum: nam pyram crateri comparat; odorem vero, quem emittunt herbae, vino. Loquitur autem de Massagetis. Vide Herodotum I. 201, 202. et Luciani scholiasten ad Verae Histor. lib. I. p. 30, 31.

Sectio ζ'.

s κατὰ [δὲ] τὸ ἀναγκαῖον — κατὰ δὲ τὸ ποικίλον] Vulgo κατὰ τὸ ἀναγκαῖον. Nos secundam voculam fide MSS. Reg. et Harleian. reposuimus. Ita nonnunquam loquuntur auctores, licet fere dicant κατὰ [μὲν] τὸ ἀναγκαῖον — κατὰ δὲ τὸ ποικίλον. Aelianus V. H. XII. 1. Δείκνυσι γῦν αὐτὴν (Ἀσπασίαν) ὁ πατὴρ ἰατρῷ· ὁ [δὲ] ὑπέσχετο ἰάσασθαι, εἰ λάβοι τρεῖς στατῆρας, ὁ δὲ ἔφατο μὴ ἔχειν. Vide sis et cap. XLVI.

Ibid. κατὰ ΔΕ' τὸ ἀναγκαῖον — κατὰ ΔΕ' τὸ ποικίλον] Prius δὲ ponitur pro vsitato μέν. et abest quidem ab Editt. Vulgatis: sed in Codd. suis inuentum admisit Cl. Vir, et propugnare nititur. sed nequaquam persuadet, hanc esse Maximi scripturam, cum tam prope sit, κατά ΓΕ τὸ ἀναγκαῖον· nisi malis κατὰ ΜΕ'Ν etc. nam hae voces μὲν et δὲ, in Libris scriptis persaepe inter se commutantur. Pone vero minimam distinctionem post ποτῦ. M.

t δοκεῖν

ἡδονὴν, δοκεῖν γὰρ εἶναι δεῖ ταύτην μόνον[t]. Οὕτω δὴ τούτων ἐχόντων, γίγνεται ὁ μὲν ἔρως, λόγος, καὶ ἀρετὴ, καὶ τέχνη· λόγος μὲν κατὰ τὴν ἀλήθειαν, ἀρετὴ δὲ κατὰ τὴν διάθεσιν, τέχνη δὲ κατὰ τὴν εὐστοχίαν τοῦ καλοῦ· ἐπιθυμίαι δὲ ἡδονῶν, ἄλογοι, ἀλόγων. Ἐπεὶ τοίνυν τὸ καλὸν εἶναι δεῖ καλὸν, ἵν' ἔρωτα ποιῇ· ποῖόν τι εἶναι αὐτὸ φῶμεν, καὶ πῶς ποιοῦν; Βούλει σοὶ λέγω κατὰ τὴν Σωκράτους μαντείαν[u]; Ὡς τὸ καλὸν αὐτὸ ἄῤῥητον ὂν καὶ ὀφθαλμῶν κρεῖττον ἡ ψυχὴ τε-

tem; quae ſatis eſt, ſi videatur tantum, nec ſit reuera. Quae cum ita ſe habeant, videbis, amorem idem eſſe, quod eſt ratio, quod virtus, quod ars; ratio, quod ad veritatem eius; virtus, quod ad naturam; ars, quatenus honeſtum et ſpectat et conſequitur: cupiditates vero voluptatum, cum ipſae, tum quae in iis ſpectantur, procul a ratione abſunt. Cum ergo pulchrum oporteat eſſe pulchrum, vt amorem excitet; quale illud dicemus eſſe, aut quo pacto excitare amorem? Viſne ex oraculis Socraticis tibi reſpondeam? Ipſum pulchrum, quod nec humana voce exprimi, nec oculis conſpici poteſt, vidiſſe olim animam

t δοκεῖν γὰρ εἶναι δεῖ ταύτην μόνον.] Vulgo δοκεῖν γὰρ [καὶ οὐκ] εἶναι δεῖ ταύτην [μόνην.] Duas autem voces, quas praetermiſi, non agnoſcunt codices; et recte μόνον a prima manu dat Harl.

Ibid. δοκεῖν γὰρ εἶναι δεῖ ταύτην μόνον.] Platonica ſynchyſis verborum. ordo eſt: δεῖ γὰρ ταύτην δοκεῖν μόνον εἶναι. omitti potuit εἶναι, vt prius. Caeterum ſcripturae diuerſitas in hoc loco manifeſte mihi videtur eſſe a calamo ipſius Auctoris. Verba praecedentia ita diſtinguens, ſenſum planiorem feceris: κατὰ δὲ τὸ ποικίλον καὶ ἐπίκλητον, τῶν ἄλλων ἄλλους ἄλλως εὐφραινόντων, τὴν ἡδονήν· δοκεῖν γὰρ etc. Haec parua Lectoribus, etiam exercitatis, nonnunquam moram iniiciunt et moleſtiam creant. M.

u κατὰ τὴν Σωκράτους μαντείαν;] Recte monuerunt viri docti, μαντείαν hic *opinionem* denotare. Sic Plato in Philebo p.94. G. Τὸ τοίνυν τρίτον, ὡς ἡ ἐμὴ [μαντεία,] νῦν καὶ φρόνησιν τιθεὶς, οὐκ ἂν μέγα τι τῆς ἀληθείας παρεξέλθοις. Et in Cratylo p. 257. E. Εἰ οὖν που ἔχεις συμβαλεῖν τὴν Κρατύλου [μαντείαν,] ἡδέως ἂν ἀκούσαιμι. Idem philoſophus τῷ μαντεύεσθαι *opinandi* poteſtatem multis in locis tribuit. Vide Hippiam Maiorem p. 100. B. Lyſidem p. 111. D. Politicum p. 183. C. Charmidem p.242.C. De Rep. lib. I. p.418. G. lib. III. p. 435.

θεαμένη πάλαι, καὶ ὀνειρώτ]ȣσα αὐτȣ̃ τὴν μνήμην, ἐν τῇ δεῦρο συνȣσίᾳ ȣ̓ πάντῃ ἐναργῶς ὁρᾷ, ȣ̓́τε ἀπολελειμμένη αὐτȣ̃ καὶ τῷ χωρίῳ καὶ τῇ τύχῃ, καὶ ἀπεξενωμένη ἐκείνων τῶν θεαμάτων εἰς τὸν ἐν γῇ τόπον, καὶ περιβεβλημένη πολλὴν καὶ παντοδαπὴν ἰλὺν [x], ὑφ' ἧς ταράτ]εται, συνδεδεμένη ἀσαφεῖ βίῳ καὶ συγκεχυμένῳ, καὶ μεςῷ ταράχȣ καὶ πλημμελείας πολλῆς. Ἡ δέ γε τȣ̃ καλȣ̃ φύσις ἀρξαμένη ἐκεῖθεν κάτεισι δεῦρο πρόσω ἰȣ̃σα ἠρέμα, καὶ ἀμβλυνομένη μᾶλλον, καὶ ἀπολείπȣσα τὴν ἀρχαίαν ἀκμήν.

η'. Καθάπερ τῶν ποταμῶν [y] οἱ γενναιότατοι ἐξιόν-

mam nostram, atque inde in hac vita, non secus, quam in somnio aliquo, exiguam eius conseruasse memoriam, cum vix quasi per rimam illud nunc intueatur; vel quod loco, vel quod conditione longe ab eo remota sit, et a pulcherrimo illo procul distracta speculo, depressa in terram, variis diuersisque inquinata sordibus, a quibus turbatur; vel quod in hac colluuie vitaeque confusione ambigua haereat, in qua nihil praeter tumultus assiduos improbitatesque intuetur. At vero ipsius pulchri natura inde principium ducit, inde huc desertur, paulatimque descendens minus semper minusque apparet, veramque illam vim suam amittit.

8. Non aliter, quam fluuii nobilissimi, cum in mare se exone-

p. 435. E. lib. IV. p. 450. B. lib. VI. p. 478. A. denique lib. VIII. p. 490. A.

x πολλὴν καὶ παντοδαπὴν [ἰλὺν,] In versione sua vocem *materiam* Paccius adhibet, quapropter Heinsius reponit πολλὴν καὶ παντοδαπὴν [ὕλην.] Ego tamen non video, cur lis codicum scripturae moueatur, cum noster *materiam* vocabulo foediore denotare voluerit. Hesychius: Ἰλὺς, πηλὸς, ὑποςάθμη. Suidas: Ἰλὺς, βόρβορος. Etymologus in Ἄσις: Ἄσιν, ἰλὺν, ὅ ἐςι γῆν ψαμμώδη etc. quae legantur etiam apud scholiasten in Iliad. Φ'. 321.

Ibid. περιβεβλημένη πολλὴν καὶ παντοδαπὴν ἰλὺν,] Codex *Florent.* habuit ὕλην pro ἰλὺν. a Maximo autem fuit, nisi fallor, ἀχλὺν, *caliginem:* vt XIV, 7. περιβεβλημένη ἐν τῷ δευτέρῳ βίῳ πολλὴν καὶ σκοτεινὴν ἀχλὺν. eadem vides, et de re eadem, scil. *Anima.* M.

Sectio η'.

y Καθάπερ τῶν ποταμῶν] Scribo: Καθάπερ γὰρ τῶν ποταμῶν etc. Haec enim Similitudo probatio

τες ἐπὶ τὴν θάλατῖαν, κατὰ μὲν τὴν πρώτην ἐκβολὴν σώζουσι τὸ ῥεῦμα ἀμιγὲς ἄλλῃ φύσει πικροτέρᾳ, καὶ τοῖς ναύταις θαλατῖίοις προσπλεύσασιν ἀκραιφνὲς ποτόν· προελθόντες δὲ οἱ ποταμοὶ πόῤῥω, καὶ εἰσπεσόντες εἰς πέλαγος πλατὺ, καὶ παραδόντες τὸ ῥεῦμα ἀνέμοις, καὶ κύμασι, καὶ ζάλῃ, καὶ κλύδωνι, ἠφάνισαν δι' ἐπιμιξίαν τὴν ἀρχαίαν φύσιν· οὕτω καὶ τὸ κάλλος τὸ ἄῤῥητον καὶ ἀθάνατον ἔρχεται μὲν πρῶτον δι' οὐρανοῦ καὶ τῶν ἐν αὐτῷ σωμάτων, καὶ εἰσπεσὸν ἐκεῖ, ἀκραιφνὲς μένει καὶ ἀμιγὲς καὶ ὁλόκληρον· ἐπειδὰν δὲ ὑπερκύψῃ τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὸν δεῦρο τόπον [z], ἀμβλύνεται καὶ ἀμαυροῦται. Καὶ μόλις ἂν αὐτοῦ γνωρίσαι τὴν ἐπιῤῥοὴν ναύτης θαλάτῖιος, ὁρῶν αὐτὴν ἀμυδρὰν ἐν γῇ πλανωμένην καὶ ἀνακεκραμένην ἀλλοτρίᾳ φύσει· ὁ δὲ

exonerant, primo guſtum aquae ſuae ſine vlla amaritudine retinent, nautiſque venientibus purum praebent potum; poſtquam vero in profundum aliquod peruenerint mare, aquamque ſuam ventis, fluctibus, marinoque aeſtui ferendam dederint, antiquum guſtum ſuum in confuſione ea amittunt: eodem modo pulchrum illud ineffabile, illud immortale pulchrum, primum per coelum coeleſtiaque corpora deſcendit, in quibus adhuc integrum manet, purum putumque, et nulla ſui parte minus; cum vero, coelo relicto, haec loca verſus incipit deſcendere, perit paulatim et exſtinguitur. Itaque ſicut fluuium vix amplius agnoſcit in mari nauta marinus; ita pulchri ipſius influxum vix vllus homo, cum tenuiſſima eius in terra veſtigia appareant, eaque aliis immiſta rebus. At vero, qui fluuium diu

batio eſt vel confirmatio ſententiae praecedentis. Vide parem omiſſionem XXI, 4. M.

z ἐπειδὰν δὲ ὑπερκύψῃ τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὸν δεῦρο τόπον,] Abſurdum hoc videtur, et idem, ac ſi diceres, *de coelo in terram* ADSCENDERE. ὑπερκύπτειν enim *adſcenſum* denotat, vt XVII, 10. ὑπερκύψαι τοῦ οὐρανοῦ, *ſupra coelum ſe proferre:* quod ὑπερκύψαι τῶν οὐρανοῦ νώτων ex Platone vocat Syneſius in *Dione*, p. 40. Hoc autem loco *deſcenſus* in terram plane deſcribitur, vnde legendum, ὑποκύψῃ τοῦ οὐρανοῦ etc. *poſtquam vero infra coelum ſe demiſerit verſus haec noſtra loca.* Senſum vidit Cl. Interpres. M.

α καὶ

συνήθης τῷ ποταμῷ, διὰ μνήμης ἔχων τὴν ἐκείνȣ φύσιν, ἐπειδὰν ἐντύχῃ, καὶ γνωρίσῃ, καὶ ἴχνος αὐτȣ͂ φανῇ, ὥσπερ ὁ Ὀδυσσεὺς ἀποθρώσκοντα καπνὸν [a], σκιρτᾷ, καὶ φλογȣ͂ται, καὶ φαιδρύνεται, καὶ ἐρᾷ. Τȣ͂ δὲ κάλλȣς τȣ́τȣ ἔλθοι μὲν ἄν τις μοῖρα καὶ ἐπὶ ποταμὸν εὐροώτατον, καὶ ἐπὶ φυτὸν εὐβλαςότατον, καὶ ἐπὶ ἵππον γενναιότατον, ἀλλ᾽ ὅ, τι περ κάλλȣς ἀργότατον καὶ ἀμβλύτατον [b]. εἰ δέ τίς ἐςιν αὐτȣ͂ ἐπιφοιτῶσα

diu prius cognouit, totamque eius naturam animo impressit, simul ac accurrit illi, simul ac vel minimum eius signum videt, non aliter, quam Vlysses,

de patriis fumum cum conspicit oris,

exsultat, gaudio accenditur, exhilaratur, amatque. Huius pulchritudinis partem aliquam exiguam fluuius purus, planta florida, equus generosus, sibi vindicare possunt. Si quae tamen eius

a καὶ ἴχνος αὐτȣ͂ [φανῇ,] ὥσπερ ὁ Ὀδυσσεὺς ἀποθρώσκοντα καπνὸν,] Hoc ne Graecum quidem est. Homerus, ad quem respicit noster, habet Odyss. Α΄. 58.

Ἱέμενος καὶ καπνὸν ἀποθρώσκοντα νοῆσαι.

et inde fit, vt Heinsius, suppleta voce, legat ὥσπερ ὁ Ὀδυσσεὺς ἀποθρώσκοντα καπνὸν [νοήσας.] Sed concinnior est emendandi ratio; legas enim oportet: καὶ ἴχνος αὐτȣ͂ [νοήσῃ,] ὥσπερ ὁ Ὀδυσσεὺς ἀποθρώσκοντα καπνόν. Tum demum integra fit oratio.

Ibid. ἐπειδὰν ἐντύχῃ καὶ γνωρίσῃ, καὶ ἴχνος αὐτȣ͂ φανῇ,] Hysteron proteron in sensu. inducitur enim hic Platonicus *cognoscens* τὸ Καλὸν, *antequam* vlla vestigia eius appareant. Sensit hoc incommodum *Heinsius*: ideo voces καὶ γνωρίσῃ in Versione omisit. et quia sequentia, ἀποθρώσκοντα καπνὸν, nihil habebant, vnde dependerent, ingeniose suppleuit ex Homero νοήσας. Cl. Editor pro φανῇ legit νοήσῃ. Sed haec coniectura praeter nimiam mutationem, premitur obiectione paullo ante memorata, et est ἄνω ποταμῶν. Tentemus et nos remedium facilius, ne literam quidem mutando vel addendo: ἐπειδὰν ἴχνος αὐτȣ͂ φανῇ, καὶ ἐντύχῃ, καὶ γνωρίσῃ, ὥσπερ ὁ Ὀδυσσεὺς ἀποθρώσκοντα καπνὸν, σκιρτᾷ καὶ φλογȣ͂ται, etc. Hic videtur esse naturalis ordo Narrationis et Constructionis. M.

b ἀλλ᾽ ὅ, τι περ κάλλȣς ἀργότατον καὶ ἀμβλύτατον] Vulgo desunt hae voces, quas Mss. Reg. et Harleian. debemus. Eas etiam Paccius in suo codice legit.

φύσις τὴν γῆν [c], ἴδοις ἂν ταύτην οὐκ ἄλλοθι, ἢ ἐν ἀνθρώπῳ, τῷ καλλίστῳ καὶ νοερωτάτῳ γηΐνων σωμάτων, καὶ τῷ ψυχῆς μεμοιραμένῳ συγγενοῦς αὐτῷ τῷ καλῷ [d]. Καὶ διὰ τοῦτο νοῦν ἔχων, ἄγαλμα μὲν ἰδών, ἐπαινεῖ τὴν τέχνην [e], ἀλλ' οὐκ ἐρᾷ τοῦ ἀγάλματος· καὶ φυτὸν ἰδών, ἐπαινεῖ τοῦ καρποῦ, ἀλλ' οὐκ ἐρᾷ τοῦ φυτοῦ· καὶ ποταμὸν ἐπαινεῖ τῆς πρᾳότητος, ἀλλ' οὐκ ἐρᾷ τοῦ ποταμοῦ· ἐν δὲ ἀνθρώπῳ ἐπειδὰν ἴδῃ κάλλος ἔμπνουν καὶ νοερὸν καὶ ἀρετὴν προοιμιαζόμενον, καὶ τὴν μνήμην ἐγείρει, καὶ ἐρᾷν οὐ

eius ad terram vſque perueniant reliquiae, non facile alibi eas, quam in homine, qui forma et ratione inter omnia mortalia excellit corpora, qui anima praeditus eſt, quam merito pulchri illius cognatam dixeris, inuenias. Propterea qui ſapit, ſtatuam cum videt, laudat in ea artem, non tamen amat ſtatuam; et plantam qui videt, laudat in ea fructum, non tamen amat plantam; et in fluuio aquae tranquillitatem laudat, non tamen amat fluuium: in homine vero, cum videt pulchritudinem viuam, mente praeditam, virtutis futurae praenunciam, continuo memoriam

c εἰ δέ τίς ἐστιν αὐτοῦ ἐπιφοιτῶσα φύσις τὴν γῆν,] In Regio deeſt vox φύσις, et mauult Heinſius, vt ſubaudiatur, quod praeceſſit, nempe μοῖρα. Aſt profecto ſi κάλλος μοῖρά τις ἐπὶ ποταμὸν εὐροώτατον καὶ ἐπὶ φυτὸν εὐβλαστότατον veniat, has etiam res in terra manere liquet. Harleian. dat, εἰ δέ τίς ἐστιν αὐτοῦ μόνῳ φοιτᾷ γὰρ τὴν γῆν. Corruptiſſime quidem; forſan tamen ex eo, ſimul et Regio, Maximi poſſumus eruere manum. Lego: εἰ δέ τίς ἐστιν αὐτοῦ [εἰκὼν] ἐπιφοιτῶσα τῇ γῇ.

Ibid. εἰ δέ τίς ἐστιν αὐτοῦ ἐπιφοιτῶσα φύσις τὴν γῆν,] Deeſſe puto Adiectiuum ἀμιγής, vel ὁλόκληρος, ante ἐπιφοιτῶσα: vide praecedentia. Senſus, qui in Vulgata nullus eſt, hic eſſe debuit: *ſi qua vero portio eius immixta et genuina in terris verſetur, hanc non alibi inueneris, quam in Homine*, etc. M.

d συγγενοῦς αὐτῷ τῷ καλῷ.] Vulgo συγγενοῦς αὐτοῦ τοῦ καλοῦ. Scilicet H. Stephanus ediderat συγγενοῦς αὐτῷ τοῦ καλοῦ, quod Heinſius, lectore non monito, mutauerat. Sed veram lectionem ſeruant Reg. et Harl.

e καὶ διὰ τοῦτο νοῦν ἔχων — ἐπαινεῖ τὴν τέχνην,] Mallem, cum articulo, ὁ νοῦν ἔχων, vt XVIII. 5. XXXVI. 5. et alibi. Deinde, pro τὴν τέχνην forte ſcribendum τῆς τέχνης. quia ea forma vtitur in duobus ſequentibus exemplis, ἐπαινεῖ τοῦ καρποῦ, et, ἐπαινεῖ τῆς πρᾳότητος: in quibus locis ſubintelligitur ἕνεκα. M.

f καὶ

φησι μὲν [f] τῦ ὁρωμένυ, τὸ δὲ ἀληθὲς ἐρᾷ κάλλυς ἀληθεστέρυ. Διὰ ταῦτα καὶ Σωκράτης ἑώρα τὰ καλὰ τῶν σωμάτων, καὶ ταχέως ἔβλεπεν, καὶ πάντα ἔβλεπεν [g]. ὐκ ἐλάνθανε δὲ αὐτὸν κάλλος, ὐκ ἐν παλαίστρᾳ [h] καταδεδυκὸς [i], ὐκ ἐν Ἀκαδημίᾳ πλανώμενον, ὐκ ἐν συμποσίοις εὐωχύμενον· ἀλλ' οἷα θηρευτὴς δεινὸς, διὰ σωμάτων ἀνθρωπίνων διετέλει μεμνημένος κάλλυς ἀληθινῦ.

moriam ſuſcitat, neque illud, quod videt, ſed reuera veriorem longe amat pulchritudinem. Haec cauſa eſt, cur tam diligenter inſpiceret pulchra corpora Socrates, tam cito pulchritudinem animaduerteret; cur nulla, ſiue ea in palaeſtris verſaretur, ſiue in Academia oberraret, ſiue in conuiuiis comeſſaretur, pulchritudo eum praeteriret; non ſecus quippe, quam venator accuratus, per humana corpora in memoriam verae illius pulchritudinis redibat.

DISSERT.

f καὶ ἐρᾶν [ὐ] φησι μὲν] Ait Heinſius, in Mſ. recte legi, καὶ ἐρᾶν φησὶ μέν. Hanc ſane varietatem ex Mſſ. noſtris adnotatam non video. Negandi tamen particula, ſicut arbitror, auctoris menti repugnat. Forſan reſcribendum: καὶ ἐρᾶν [εἶ] φησὶ μὲν τῦ ὁρωμένυ, τὸ δὲ ἀληθὲς ἐρᾷ κάλλυς ἀληθεστέρυ. Illae certe voculae paſſim confunduntur.

Ibid. καὶ ἐρᾶν ὐ. φησι μὲν τῦ ὁρωμένυ, τὸ δὲ ἀληθὲς] Nullus in his Senſus. Reſtitue: καὶ ἐρᾷ, πρόφασιν μὲν, τῦ ὁρωμένυ· τὸ δὲ ἀληθὲς, ἐρᾷ κάλλυς ἀληθεστέρυ. *et amat, ſpecie quidem, rem viſam; reuera autem, amat pulchritudinem veriorem.* Lyſias Orat. in *Agoratum* p. 236. Ed. *Tayl.* πρόφασιν μὲν, ὅτι ὐκ ἦλθεν εἰς τὰ ὅπλα ἀναπαυσάμενος· τὸ δὲ ἀληθὲς, ὅτι ἀντεῖπεν ὑπὲρ ὑμῶν, μὴ καθαιρεῖν τὰ τείχη. Nazianzenus *Stelit.* I. p. 25. Edit. *Eton.* 1610. προφάσει μὲν, ὡς ἀπολογησόμενος ὑπὲρ τῦ διαδήματος, — τὸ δὲ ἀληθὲς, ὡς μεταστήσων εἰς ἑαυτὸν ἅπαν τὸ κράτος. vbi pro προφάσει Margo notat ſcriptum quoque eſſe πρόφασιν. alibi dicit πρόσχημα pro πρόφασιν, et opponit τὸ δὲ ἀληθὲς, p. 45. Hinc εἴτε προφάσει, εἴτε ἀληθείᾳ opponuntur Epiſt. S. Pauli ad *Philipp.* I, 18. Locutionem paſſim inuenies. M.

g καὶ πάντα ἔβλεπεν·] Vulgo deſunt haec vocabula, quae praeſtant Reg. et Harleian.

h ἐν παλαίστρᾳ] Vulgo ἐν παλαίστραις. Cum nobis facit vterque codex, et ita Paccius in ſuo Mſ. reperit.

i ἐν παλαίστραις καταδεδυκὸς] Mallem, ἀποδεδυκὸς, *nudans ſe,*

 exuens

ΛΟΓΟΣ ΚΗ΄.

Ὅτι πάσης τῆς διὰ λόγων εὐφροσύνης ἡ διὰ φιλοσόφων λόγων ἀμείνων.

Διηγεῖται Ὅμηρος περὶ Ὀδυσσέως, ὅτι χήτει νεὼς ἐπὶ σχεδίας πλέων, χειμῶνος ἐπιγενομένου, σκεδασθείσης τῆς σχεδίας [a], νηχόμενος ὑποβαλλούσης αὐτῷ κρήδεμνον τῆς Λευκοθέας, ἐμπεσὼν εἰς τὴν Φαιάκων γῆν, ἱκετεύσας βασιλικὴν παρθένον, κομισθεὶς ὑπ' αὐτῆς εἰς τὸ ἄστυ, τυχὼν αἰδοῦς παρ' Ἀλκινόου, κοινωνεῖ τῆς ἑστίας τοῖς Φαιάκων ἀρίστοις, καὶ μετὰ τοῦτο ἐνάρχεται τῶν πρὸς τὸν Ἀλκίνοον λόγων ὡδί πως· Ἀλκίνοε βασιλεῦ [b], καλὸν μὲν ἀκούειν ἀοιδοῦ ἀγαθοῦ, οἷος

DISSERT. XXVIII.

Omni sermonum voluptate maiorem esse eam, quae ex philosophia percipitur.

Refert Homerus, Vlyssem, cum nauem non haberet, ratem sibi extemporaneam, qua nauigaret, confecisse; quae cum vi subito exortae tempestatis dissiparetur, accepisse a Leucothoe vittam, qua innixus nauigare coepit, donec tandem Phaeacum terram appulit; vbi regis filiam inuenit, a qua precibus suis hoc impetrauit, vt ab ea in vrbem deduceretur, Alcinoum regem sibi propitium haberet, contubernio ab eo iuxta ac Phaeacum primates exciperetur, tandemque orationem ad regem habet, cuius hoc fere est initium: Equidem res pulcherrima est, rex Alcinoe, praestantem, qualis hic est, audire citharoedum.

exuens vestes. quod *palaestris* proprium est, vt πλανώμενον *Academiae*, et εὐωχούμενον *conuiuiis.* Lucianus de *Parasit.* p. 263. τίς ἐν παλαίστρᾳ φιλόσοφος ἢ ῥήτωρ ἀποδὺς, ἄξιος συγκριθῆναι παρασίτου τῷ σώματι; vbique occurrit. M. *Sectio 4.*

a Σκεδασθείσης τῆς σχεδίας,] Vulgo σχεδασθείσης, pro qua voce κεασθείσης vel σχισθείσης reposuit H. Stephanus. At Reg. et Harl. σκεδασθείσης, quod rectum; ac ita Schottus ex coniectura.

b Ἀλκίνοε βασιλεῦ, etc.] Versus, ad quos Maximus respexit, exstant Odyss. ι'. 2. seqq. Omnino vide doctissimum Duportum Gnomol. Homer. p. 194.

ȣτος, τὴν τέχνην θεῖος. Τί γὰρ εἴη χαριέστερον [c] τέλος δήμȣ εὐθυμȣμένȣ· καὶ δαιτυμόνων οἶκοι, ᾠδῆς ἀκροωμένων, καθημένων ἑξῆς· καὶ τραπέζης ἀφθόνȣ, καὶ κρατῆρος μεστȣ̃; Ἐρωτῶ δὴ τὸν Ὀδυσσέα· Τί ἡγῇ [d] εἶναι τὴν εὐφροσύνην, ὦ σοφώτατε ἀνδρῶν; τράπεζαν μεστὴν κρεῶν καὶ σίτȣ, καὶ κρατῆρα πλήρη, καὶ οἶνον διαχεόμενον, καὶ ἐπὶ τȣ́τοις ᾄδοντα ἀοιδὸν, οἵας ἐκεῖνος ᾠδὰς ᾖδεν·

Νεῖκος Ὀδυσσῆος [e] καὶ Πηλεΐδεω Ἀχιλῆος·

ἢ αὖ κοῖλον ἵππον, ἔνθα εἰσδύντες οἱ ἄριστοι τῶν Ἑλλήνων, εἰς τὸ ἄστυ εἰσενεχθέντες, προχυθέντες τȣ̃ ἵππȣ [f], μεθύȣσιν ἐπιθέμενοι, εἷλον τὸ ἄστυ;

Τȣ̃τό τί [g] σοι κάλλιστον ἐνὶ φρεσὶν εἴδεται εἶναι;

dum. Quid enim ſperari in vita poſſit beatius, quam ſummam populi hilaritatem; longumque domi ſpectare conuiuarum ordinem, quos omnes cantus delectat; quam menſam probe inſtructam, plenos vini calices? Mihi ita libeat interrogare Vlyſſem: Equidem ſcire ex te velim, vir ſapientiſſime, quid voluptatem voces? menſamne carnibus ciboque plenam, plenum calicem, magnam vini copiam, et, ne quid deſit, citharoedum, qui eodem, quo ille, modo,

Et Laertiadae magni et certamen Achillis,

aut equum concauum canat, quo in vrbem deferuntur Graecorum principes, quam vino ſepultam inuadunt?

Hoccine prae cunctis adeo tibi dulce videtur?

2. Nae

c Τί γὰρ εἴη χαριέστερον] Puto ἂν deeſſe: τί γὰρ ἂν εἴη χαριέστερον τέλος δήμȣ εὐθυμȣμένȣ, καὶ δαιτυμόνων οἶκοι, ᾠδῆς ἀκροωμένων, etc. ita diſtinguendum. Caeterum quod Homerus dicit ἀνὰ δώματα, Maximus videtur efferre per οἶκοι: num recte et accurate? Quae ſequuntur, Ἐρωτῶ δὴ τὸν Ὀδυσσέα etc. adumbrata ſunt ex tertio Platonis Πολιτείας, p. m. 170. vbi Socrates improbat hanc Vlyxis vel Homeri ſententiam, vtpote *Temperantiae* nociuam. M.

d Τί ἡγῇ] Vulgo Τί ἥγησαι. At vterque codex Τί ἡγεῖ, quo modo Reg. conſtanter pro ἡγῇ.

e Νεῖκος Ὀδυσσῆος] Odyſſ. Θ΄. 75.

f προχυθέντες τȣ̃ ἵππȣ] Vulgo προχυθέντες [δὲ] τȣ̃ ἵππȣ. Voculam, quam deleuimus, non agnoſcunt Mſſ. Vide Odyſſ. Θ΄. 514.

g Τȣ̃τό τι] Odyſſ. Ι΄. 11. Ibid. Τȣ̃τό τί σοι κάλλιστον etc.]

Citat

β'. Δεινός τις εἶ, ὦ σοφώτατε Ὀδυσσεῦ, ἐπαινέτης εὐφροσύνης δημωδεστάτης [h], οἵαν καὶ βάρβαρος ἀνὴρ ἐπαινέσαι, καὶ ἄρτι ἐκ Βαβυλῶνος ἥκων, συνήθης πολυτελεῖ τραπέζῃ, καὶ οἴνῳ χεομένῳ πολλῷ, καὶ ᾠδῇ αὐτοσχεδίῳ· καὶ ταῦτα, ὡς φὴς, ὑπεριδὼν παρ' ἄλλοις τοῦ μελιηδέος λωτοῦ [i], καὶ τῆς Σειρήνων ᾠδῆς. Μήποτε οὖν ἔοικέν τι Ὅμηρος αἰνίττεσθαι ἄλλο κρεῖττον, ἢ ὁποῖον τὰ ἔπη λέγοι οὑτωσὶ ἀκούσαντι εὐθύς [k]. Τὸ γάρ τοι κειμένων σιτίων ἀμφιλαφῶν, καὶ οἴνου πολλοῦ, ταῦτα μὲν ἐπιθεῖναι ταῖς τραπέζαις, καὶ τὸν οἶνόν τῷ κρατῆρι ἐγχέαι, ἐπαινεῖν δὲ τοὺς δαιτυμόνας ἐν τοσαύταις ἡδοναῖς ἀκροωμένους τοῦ ἀοιδοῦ σπουδῇ, εὐσχήμονά τινα [l] ἔοικεν εὐωχίαν διηγεῖσθαι ἡμῖν, οἵαν

2. Nae tu, sapientissime Laertiade, laudibus miris voluptatem commendas nobis plane triuialem, qualemque barbarus aliquis, qui recens Babylone rediret, commendaret, vbi sumtuosas epulas, vini copiam, et vulgares eiusmodi cantiunculas mirari didicisset: tu, inquam, qui aliis in locis, vt narrare soles, loti suauitatem, cantum Sirenum potuisti contemnere. Quare caue, ne aliud innuere Homerus velit, quam quod prima fronte indicare ipsi versus videntur. Et mihi quidem videtur, qui mensas omni ciborum genere refertas, qui calices vini plenos, qui inter has omnes voluptates conuiuas etiam inducit, qui suauissimo cantu delectentur, honestiorem aliquam nobis voluptatem

Citat Lucianus in *Parasito*, p. 245. vbi pro εὔδαιμον νομίζων scribe εὐδαιμονίζων. M.

Sectio β'.

b εὐφροσύνης [δημωδεστάτης,] Sic H. Stephani, Cosmique Paccii codices. At Reg. et Harleian. δημωδέστατος, quod receptae lectioni praefert Heinsius. Immerito quidem, prout arbitror.

i μελιηδέος λωτοῦ,] Sic optime Stephanus edidit, licet eius codex exhibuerit μὲν ἥδεος λωτοῦ, nec aliter Reg. et Harleian. Vide sis Odyss. ι'. 94.

k τὰ ἔπη [λέγοι] οὑτωσὶ ἀκούσαντι εὐθύς.] Vulgo τὰ ἔπη [λέγει τῷ] οὑτωσὶ ἀκούσαντι εὐθύς. Nos lectionem Regii codicis admisimus. Quin et τῷ locum non praebet Harleian.

l ἀκροωμένους τοῦ ἀοιδοῦ σπουδῇ, εὐσχήμονά τινα] Vulgo distinguunt ἀκροωμένους τοῦ ἀοιδοῦ, σπουδῇ εὐσχήμονά τινα etc. Nos interpunctio-

μιμήσηται ἄν τις νῦν ἔχων, μεταθεὶς τὰς ἡδονὰς ἀπὸ τῶν αἰσχίςων ἐπὶ τὰ κοσμιώτατα, ἀπὸ τῆς γαςρὸς ἐπὶ τὰς ἀκοάς· ἢ ἐδὲ τῦτο ἀπόχρη [m], εὐωχεῖν τὰς ἀκοὰς εἰκῆ καὶ ἀνέδην [n],

Αὐλῶν συρίγγων τ' ἐνοπῇ [o],

καὶ ἀνθρώπων ὁμάδῳ, ἀλλὰ κἀνταῦθα τέχνης δεῖ κατακοσμέσης τὴν ἀκοῆς εὐωχίαν ἁρμονίᾳ δεξιᾷ.

γ΄. Καὶ τίς ἂν ἡμῖν ἡ τοιαύτη ἁρμονία γένοιτο; Ἀγαπῶ μὲν γὰρ ἔγωγε τὴν ἐκ μελῶν ἡδονὴν [p] προσιῦσαν ταῖς ἀκοαῖς, ἢ δι' αὐλῶν ἐμπνεομένων, ἢ διὰ

ptatem proponere voluiſſe; quam imitari debet vir ſapiens, vt voluptates a minus honeſtis partibus ad magis decora transferat, a ventre ad aures videlicet: niſi fortaſſe ne hoc quidem ſufficere arbitreris, vt temere aliquis ac ſine modo,

Et tibiae atque tubae cantu,

hominumque ſtrepitu aures detineat; ſed hic ars requiratur aliqua, quae certa quadam harmoniae ratione id agat.

3. Verum enimuero cuiuſmodi ea futura eſt? Nec enim negare poſſum, quin et ipſe ſumma cum voluptate audiam haec omnia, ſiue tibiam inflet, ſiue lyram pulſet aliquis, aut

punctionem peſſimam, iubentibus Harleian. et ipſa re, ſuſtulimus. Σπυδῇ valet μετὰ σπυδῆς, et ponitur ἐπιῤῥηματικῶς. Vide ſis etymologum in Ἁμαρτῇ ac Σπυδῇ.

m ἢ ὐδὲ τῦτο ἀπόχρη, etc.] Subtile hic eſt mendum. Legendum enim ἀποχρῆν et δεῖν, quae dependent a ſuperioribus, et quorum Conſtructio haec eſt: ἢ [ἔοικε διηγεῖσθαι] ὐδὲ τῦτο ἀποχρῆν, ἀλλὰ κἀνταῦθα δεῖν τέχνης, etc. in Vulgata Lectione nulla eſt connexio. Paulo ante, pro ἔοικέν τι Ὅμηρος ſcribe ἔοικέ τι. et pro οἵαν καὶ βάρβαρος ἀνὴρ ἐπαινέσαι, mallem κἂν, propter τὸ ἐπαινέσαι. M.

n εἰκῆ καὶ [ἀνέδην,] Vulgo κναίδην. Sed Heinſius et Schottus merito reponunt ἀνέδην, id enim poſtulat oratio. Vide Suidam. Dion Chryſoſtomus Orat. XXXI. p. 3[illegible]2. Ἐπειδὴ λίαν κατακόρως καὶ [κναίδην] αὐτῷ κέχρηνται τινές. Scribe λίαν κατακόρως καὶ [ἀνέδην.] Pariter κναίδην male pro ἀνέδην legitur apud Euſebium H. E. VIII. 14. IX. 8. et de Vita Conſtantini III. 58.

o Αὐλῶν συρίγγων τ' ἐνοπῇ,] Iliad. Κ΄. 13.

Sectio γ΄.

p τὴν [ἐκ] μελῶν ἡδονὴν] Vulgo τὴν τῶν μελῶν ἡδονὴν. Nos Mſſ. obtemperamus, et noſter paullo poſt eodem modo loquitur.

λύρας κρουομένης, ἢ δι᾽ ἄλλου του μουσικοῦ ὀργάνου δυναμένου χορηγεῖν καὶ ἐπιπέμπειν ἡμῖν προσηνὲς μέλος. Δέδια δὲ, μὴ ταυτὶ τὰ μέλη ἡδονὴν μέν τινα ἔχῃ κεκραμένην ὑπὸ τῆς τέχνης καλῶς, ἄσημα δὲ ὄντα καὶ ἄλογα καὶ ἄφωνα μηδὲν μέγα τῇ ψυχῇ εἰς εὐφροσύνην συντελῇ [q]. Εἰ γάρ τις ἐθέλοι παραβαλεῖν τὴν ἐκ μελῶν ἡδονὴν τῇ τῶν λόγων, ἐοίκοι ἂν ὁ μὲν λόγος σιτίοις, τὸ δὲ μέλος ὀδμαῖς· ὧν τὰ μὲν εἰς ὑποτροφὴν προσφορώτατα, ὀδμὴ δὲ, καὶ ἡ ὀδμὴ [r], κιβδηλότατόν ἐστι χρῆμα, καὶ ἐν τροφῇ ἀσθενέστατον· εὐωχητέον οὖν τὰς ἀκοὰς τρέφοντας, ὁμοῦ τὰς μὲν [s] ὀδμὰς ταύτας

aut si quod aliud musicum instrumentum suaui modulatione homines oblectet. Vereor tamen, ne haec modulatio voluptatem quidem aliquam ab ipsa arte mutuetur; quia tamen sine significatione vlla, sine verbis est, et vocibus, nihil dignum animae delectatione adferat. Si quis enim eam, quae ex sola modulatione constat, voluptatem cum altera illa, quae ex oratione verbisque hauritur, velit conferre; hanc cibo, illam odori similem videbit: quorum illi quidem validissime nutriunt; odor vero, et qua odor est, res est vilissima, et ad nutriendum nihil confert, aut parum: at vero ita aures nostrae oblectandae sunt, vt simul pascantur; quod fiet, si vna odorem harmo-

q τῇ ψυχῇ εἰς εὐφροσύνην συντελῇ] Ammonius: Εὐφραίνεσθαι καὶ ἥδεσθαι διαφέρει. Πλάτων ἐν Πρωταγόρᾳ [p. 204. D.] Εὐφραίνεσθαι μὲν γάρ ἐστι μανθάνοντά τι, καὶ φρονήσεως μεταλαμβάνοντα αὐτῇ τῇ διανοίᾳ· ἥδεσθαι δὲ ἐσθίοντά τι, ἢ ἄλλο ἡδὺ πάσχοντα αὐτῷ τῷ σώματι. Vide sis et eiusdem Timaeum pag. 547. E.

r ὀδμὴ δὲ, καὶ ἡ ὀδμὴ,] Haec mihi sana non videntur. Reg. et Harl. ὀδμὴ δὲ, καὶ εὐοδμή. Scripsit Maximus, vt arbitror, ὀδμὴ δὲ, κἂν εὔοδμος ᾖ. Hesychius: Εὔοδμος, εὐώδης. Εὐόδμων, ἡδέων. Hoc est, quod ὀσμὴν εὐωδίας post LXX. interpretes et Sirachiden L. 15. dixit Paulus Ephes. V. 2. Philipp. IV. 18.

Ibid. ὀδμὴ δὲ, καὶ ἡ ὀδμή] Pro καὶ ἡ ὀδμὴ Codices habent καὶ εὐοδμή. vnde *Dauisius*, κἂν εὔοδμος ᾖ. Propius est, κἂν εὐοδμῇ, eodem sensu. Lexica citant Theophrastum in verbo εὐοσμέω, vel εὐοδμέω. M.

s εὐωχητέον οὖν τὰς ἀκοὰς τρέφοντας ὁμοῦ τὰς μὲν etc.] Haec non recte distinguuntur. ita oportuit: καὶ ἐν τροφῇ ἀσθενέστατον.

τὰς ἐκ τῶν μελῶν παραπεμπομένους [t], τὰ δὲ ἐκ λόγων σιτία προσάγοντας αὐταῖς. Ἐπεὶ τοίνυν λόγῳ, καὶ οὐκ ἄλλῳ τῳ, χαίρειν εἰκὸς δαιτυμόνας δεξιοὺς, τίνας καὶ λόγους αὐτοῖς παραθήσομεν φέροντες ἄρα; Οἱ μὲν μιμοῦνται [u] τὰς ἐν δικαστηρίοις ἔριδας, καὶ φιλονεικίας ἐπιτεχνήσεις καὶ μάχας, κρατύνοντες μὲν τὰ ἄδικα, ἐπικοσμοῦντες δὲ τὰ αἰσχρὰ, κιβδηλεύοντες δὲ τἀληθῆ, ὑγιὲς δὲ οὐδὲν, οὐδὲ ἄδολον, οὐδὲ ἐν τῷ τῆς φύσεως ἐπιχωρίῳ μένειν ἐῶντες· ἀλλ᾽ αὐτὸ ἐκεῖνο, οἷόν περ οἱ τῶν ἀνδραπόδων κάπηλοι, οἳ σώματα παραλαβόντες [x]

harmoniae, cibumque verborum illis largiamur. Cum ergo nulla re alia, quam sermone, praestantes conuiuas oblectari posse sit certum; restat, vt, quo sermonum genere excipiendi sint, id quoque sciamus. Sunt enim nonnulli, qui iudiciorum lites, artesque fori contentiosas et velitationes imitantur, qui iniusta fulciunt, inhonesta adornant, vera adulterant, nihil denique sanum aut sincerum adferunt, nihil ex naturae praescripto loquuntur; plane vt mancipiorum mangones solent, qui si genuina corpora,

τον. Εὐοχητέον οὖν τὰς ἀκοὰς, τρέφοντας ὁμοῦ, τὰς μὲν ὀδμὰς etc. M.

t ὀδμὰς ταύτας τὰς ἐκ τῶν μελῶν [παραπεμπομένους,] Vulgo παραπεμπομένας. Sed Scaliger et Heinsius bene reposuerunt παραπεμπομένους, ac ita diserte Reg. cuius quidem codicis fide sic edidi.

u τίνας καὶ λόγους αὐτοῖς παραθήσομεν φέροντες ἄρα; Οἱ μὲν μιμοῦνται etc.] Vox ἄρα non solet poni ad finem longioris sententiae. Scribe et distingue: — παραθήσομεν φέροντες; ἄρα (λόγους) οἳ μὲν μιμοῦνται etc. cum Nota Interrog. infra, post vocem τέχνης. *num* (apponemus sermones) *qui forenses concertationes imitantur* etc.? Sic etiam sect. 5. Τίσι μὴν ἄρα; οἱ τὰς ψυχὰς etc. iterum scribe: Τίσι μήν; ἄρα (λόγοις) οἳ τὰς ψυχὰς etc. cum Interrogatione post πάλαι. Si sensum et propositum Auctoris spectes, videbis ita fieri debere. Τίσι μήν; vt XV, 1. Ἀλλὰ τί μήν; *quale igitur?* Suspicor vero, istud μὲν ortum habuisse ex prioribus literis Verbi μιμοῦνται: est enim plane superuacaneum: et si vulgatam distinctionem sequaris, voces οἱ μὲν, *nonnulli*, requirent Redditiuum, οἱ δὲ, *alii*: quod tamen in sequentibus nusquam apparet. M.

x οἳ σώματα παραλαβόντες] Plato in Gorgia p. 288. D. Ἡ κομμωτικὴ κακοῦργός τε καὶ ἀπατηλὴ

ἁπλᾶ ὑφ᾽ ἡλίῳ καθαρῷ καὶ ἀέρι ἐλευθέρῳ τεθραμμένα, σκιατροφῦντες ταῦτα καὶ λεαίνοντες, λυμαίνονται αὐτῶν τὴν ἀπ᾽ ἀρχῆς δημιυργίαν, ἣν ἡ Φύσις αὐτοῖς περιέβαλε κρείτ]ονα τέχνης. Τοιῦτον γάρ τι ἀμέλει καὶ οἱ πρὸς τὰς δίκας εἰλύμενοι δρῶσιν.

δ΄. Ἀλλὰ τά γε τύτων μιμήματα, πρὸς τῷ κίβδηλα εἶναι καὶ σκυθρωπὰ κομιδῇ, καὶ εὐωχυμέναις ψυχαῖς ὐ πάνυ τι ἀκύειν ἐπιτήδεια. Ὡς ἐγὼ ὐδὲ τὰ Αἰνιάνων θεάματα ἐπαινῶ, ὅσα ἐν πότῳ εὐφραίνονται Αἰνιᾶνες [y], οἱ μὲν δρῶντες, οἱ δὲ ὁρῶντες.

corpora, sub puro sole liberoque nutrita aere acceperint, in vmbra educant ea, et depilant; donec totam illis formam eripiant, quam a natura, quae omni arte est praestantior, acceperunt. Plane idem agunt forenses illi rabulae.

4. Haec vero et eiusmodi, praeterquam quod inepta sint admodum et molesta, indigna sunt, quibus oblectetur animus. Itaque nec Aeneanum laudare possum spectacula, quibus in conuiuiis alii agendo, alii spectando, oblectare se solent. Duo viri

ἀπατηλὴ καὶ ἀγεννὴς καὶ ἀνελεύθερος, σχήμασί τε καὶ χρώμασι καὶ λειότητι καὶ αἰσθήσει ἀπατῶσα· ὥστε ποιεῖν ἀλλότριον κάλλος ἐφελκομένυς τῦ οἰκείυ τῦ διὰ τῆς γυμναστικῆς ἀμελεῖν. Cum vero rhetoricen, seu, prout loquitur Amm. Marcellinus XXX. 4. *professionem oratorum forensium* vituperat noster, a Platone sub diuersus non abit. Vide Sextum Empiricum aduersus Mathem. lib. II. §. 12. seqq.

Sectio δ΄.

y Αἰνιάνων — Αἰνιᾶνες,] Sic Reg. et Harleian. vulgo Αἰνειάνων — Αἰνειᾶνες. Male: nam secunda syllaba sine diphthongo scribi debet. Vide Euripidem Iphig. in Aulide v. 277. Aelianum V. H. III. 1. Eustathium ad Iliad. Β΄. p. 253. et Stephanum in Αἰνία. Apud Heliodorum lib. II. p. 121. seqq. Αἰνειᾶνας corrupte scribi monuit Holstenius. Sed, quod maius est, notare praetermisit: nam p. 123. legas: Ὁ μὲν νεανίας, ἔφη ὁ Χαρικλῆς, καὶ ὁλοσχερῶς [Αἰνειᾶνες,] τὸν ἥρωα διαγωνίζεται. Repone Αἰνιᾶνες. Homero Iliad. Β΄. 749. et Herodoto VII. 185. Ἐνιῆνες nominantur. Aenienfium vero saltationem, quam memorat noster, quaeque καρπαία vocabatur, fuse describit Xenophon de Exped. Cyri lib. VI. cap. I. 4.

z μιμή-

*Ἄνδρες δύο μιμοῦνται μάχην, ὑπαυλοῦντος ἄλλου· ὁ μὲν αὐτοῖν γεωργός τέ ἐστι καὶ ἀροῖ, ὁ δὲ λῃστὴς καὶ ὅπλα ἔχει, κεῖται δὲ καὶ τῷ γεωργῷ τὰ ὅπλα ἀγχοῦ· ἐπειδὰν δὲ ὁ λῃστὴς ἔλθῃ, ἀφέμενος ὁ γεωργὸς τοῦ ζεύγους, δραμὼν ἐπὶ τὰ ὅπλα, συμπεσόντες μάχονται, παίοντες τὰς ὄψεις, καὶ μιμούμενοι τὰ τραύματα [z] καὶ πτώματα· θεάματα οὐ συμποτικά. Ἐπαινῶ πρὸ τούτων τὸν Περσικὸν νόμον τὸν ἀρχαῖον, δι᾽ ὃν Πέρσαι τῆς ἐλευθερίας ἐπελάβοντο. Ἀνέκειντο τοῖς Πέρσαις αἱ βουλαὶ εἰς τὰς εὐωχίας [a], ὥσπερ τοῖς Ἀθηναίοις εἰς τὰς ἐκκλησίας, καὶ σπουδαστικώτερον ἦν συμπόσιον Περσικὸν ἐκκλησίας Ἀττικῆς [b]· ἐκεῖ μὲν γὰρ νόμος κολάζων τὴν μέθην ἐπήγειρεν αὐτῶν τὰς ἀρετὰς τῇ εὐωχίᾳ, καθάπερ ἔλαιον πῦρ [c], ἐπιχέων τῇ ψυχῇ συμμέτρως,

viri ad tibiae modos pugnae ſimulacra cient: alter eorum agricolam imitatur, et arat; alter praedonem, et armatus eſt: habet et agricola in promtu arma ſua, qui, ſimul ac praedo appropinquare incipit, relicto aratro ſuo, arma in manum ſumit, cum praedone concurrit; ibi faciem alterius ferit alter; hic vulneratur, ille vulneratur; hic ſternit, ille cadit: minime dignum conuiuio ſpectaculum. Cui ego longe antiquam Perſarum legem praetulerim, qua libertatem ſuam conſecuti ſunt. Deliberare in conuiuiis Perſae, ſicut in concionibus Athenienſes, ſolebant: cum enim per legem inebriari nefas eſſet, modicus vini vſus, non aliter, quam oleum igni infuſum, animos eorum excitabat; vt nec ardorem eorum penitus reſtingueret, nec

z μιμούμενοι [τὰ] τραύματα] Ita vulgo, ſed a codicibus exulat vox media.

a Ἀνέκειντο τοῖς Πέρσαις αἱ βουλαὶ εἰς τὰς εὐωχίας,] Huc facientia veterum teſtimonia collegit Barn. Briſſonius de Regn. Perſ. lib. II. §. 131. Adde Plutarchum Sympoſ. lib. VII. Quaeſt. 9. et Victorianum ſcholiaſten ad Iliad. ι΄. 70.

b ὥσπερ τοῖς Ἀθηναίοις εἰς τὰς ἐκκλησίας, καὶ σπουδαστικώτερον ἦν συμπόσιον Περσικὸν ἐκκλησίας Ἀττικῆς·] Vulgo tantum repraeſentant ὥσπερ τοῖς Ἀθηναίοις εἰς τὰς ἐκκλησίας Ἀττικάς. Ex Reg. et Harleian. locum nos auxiimus et emendauimus.

c καθάπερ ἔλαιον πῦρ,] Heinſius reſcribit καθάπερ ἔλαιον πυρὶ, nec aliter Mſ. Harleian. Sollicitanda

μὴ τελείως σβεννὺς αὐτῆς τὸ Φιλότιμον, μήτε ἐξάπτων τῆς χρείας περαιτέρω. Ἐνταῦθα δὲ οἱ νήφοντες ὄντοι δημαγωγοὶ, μηδενὸς αὐτοῖς ἐφεστῶτος νόμου κολάζοντος τὴν ἐξουσίαν τῶν λόγων, ἐξωρχοῦντο ἐν ταῖς ἐκκλησίαις [d] πάσης μέθης ἀκολαστότερον.

έ. Τὰ μὲν οὖν τῶν Περσῶν καὶ τὰ Ἀττικὰ ἐῶμεν, ἐπανάγωμεν δὲ αὖθις ἐπὶ τὰ ἡμέτερα. Λόγοις τοιγαροῦν εὐωχητέον τὰς ἀγαθὰς ψυχὰς, καὶ οὐ δικανικοῖς λόγοις, φησὶν ὁ λόγος [e]. Τίσι μὴν ἄρα; Οἱ τὰς ψυχὰς ἐπὶ τὸν πρόσθεν χρόνον ἀναβιβασάμενοι, παρέχουσιν [f] αὐταῖς τὴν θέαν τῶν γενομένων πάλαι.

nec vltra tamen, quam necesse esset, accendere. Oratores vero nostri, cum nulla apud nos lex nimiam illam verborum reprimat licentiam, quouis temulento homine liberius in concionibus insaniunt.

5. Sed Persas iam Atheniensesque relinquamus, rursus ad nostra redeamus. Sermonibus ergo pascendi sunt honesti animi, non forensibus tamen. Quibus ergo? Qui ad superiorum cogitationem temporum eos reuocent, resque iam olim gestas spectandas propo-

citanda tamen non est recepta lectio. Scilicet pro Maximi mente νόμος κολάζων τὴν μέθην ἐπήγειρε Περσῶν τὰς ἀρετὰς, καθάπερ ἔλαιον ἐπεγείρει πῦρ. Xenophon Sympos. cap. II. 24. Ὁ οἶνος ἄρδων τὰς ψυχὰς, τὰς μὲν λύπας, ὥσπερ ὁ μανδραγόρας τοὺς ἀνθρώπους, κοιμίζει· τὰς δὲ φιλοφροσύνας, ὥσπερ [ἔλαιον φλόγα,] ἐγείρει. Haec nonnihil immutata laudat etiam Stobaeus Serm. LIV. p. 370. Legem vero Persicam memorat Xenophon Cyropaed. lib. VIII. cap. VIII. 6. Postea tamen supra modum bibaces erant Persae. Vide collectanea Barn. Brissonii de Regn. Pers. lib. II. §. 126. seqq.

d [ἐξωρχοῦντο] ἐν ταῖς ἐκκλησίαις] Hoc modo recte Reg. et Harleian. vulgo ἐξορχοῦνται, quod de Maximi tempore verum non est.

Sectio έ.

e φησὶν ὁ λόγος.] Vulgo desunt hae voces, quas exhibent Reg. et Harl. quasque Paccius in suo codice legit. Platonem suum noster imitatur. Sic in Philebo pag. 88. G. Ἀλλ' εὐθύ τι λέγω, [φησὶν ὁ λόγος,] καὶ περιφερές. Et in Sophista p. 157. B. Οὐκοῦν ἂν ὀρθῶς γε, ὡς ἔοικεν, ἐπιχειροῖμεν, ὥς [φησιν ὁ λόγος.]

f Οἱ τὰς ψυχὰς — παρέχουσιν] Scribendum: οἳ τὰς etc. et forte παρέξουσιν. M.

g καὶ

Προσηνὲς γὰρ ἡ ἱςορία, καὶ τὸ μηδὲν καμόντα πανταχȣ̃ περιπολεῖν, πάντα μὲν χωρία ἐποπτεύοντα, πᾶσι δὲ πολέμοις ἐκ τȣ̃ ἀσφαλȣ̃ς παραγινόμενον, μῆκος δὲ ἀμήχανον χρόνȣ ἐν βραχεῖ ἀναλεγόμενον, πλῆθος δὲ ἄπειρον πραγμάτων ἐν ὀλίγῳ μανθάνοντα, τὰ Ἀσσύρια, τὰ Αἰγύπτια, τὰ Περσικὰ, τὰ Μηδικὰ, τὰ Ἑλληνικά· νῦν μὲν πολεμȣ̃σιν ἐν γῇ παραγινόμενον, νῦν δὲ ἐν θαλάττῃ ναυμαχȣ̃σιν, νῦν δὲ ἐν ἐκκλησίαις βȣλευομένοις· μετὰ Θεμιςοκλέȣς ναυμαχȣ̃ντα, μετὰ Λεωνίδȣ ταττόμενον, καὶ μετὰ Ἀγησιλάȣ διαβαίνοντα, καὶ μετὰ Ξενοφῶντος [g] σωζόμενον· ξυνερῶντα Πανθείᾳ [h], συνθηρῶντα Κύρῳ, συμβασιλεύοντα Κυαξάρῃ. Εἰ δὲ καὶ Ὀδυσσεὺς σοφὸς, ὅτι πολύτροπος ἦν, καὶ

proponant. Nihil eſt iucundius, quam in hiſtoria verſari, quam ſine labore vllo paſſim diuagari, omnes ſimul locos intueri, omnibus bellis ſine periculo intereſſe, infinitum temporis ſpatium contrahere, infinitas res geſtas ſimul cognoſcere, quae ab Aſſyriis, quae ab Aegyptiis, quae a Perſis, quae a Medis, quae a Graecis facta ſunt; bello nunc terreſtri, nunc marino, nunc concionis mediae videri intereſſe conſiliis; cum Themiſtocle in mari, cum Leonide in terra pugnare, cum Ageſilao traiicere, cum Xenophonte incolumem redire; amare cum Panthea, venari cum Cyro, regnare cum Cyaxari. Quod ſi ſapiens ea de cauſa Vlyſſes dicitur, quod vafer eſſet, et

Multo-

g καὶ μετὰ Ἀγησιλάȣ — καὶ μετὰ Ξενοφῶντος] Longe elegantius abeſſent copulae, vt in praecedenti, μετὰ Λεωνίδȣ. ſic paullo ante, τὰ Ἀσσύρια, τὰ Αἰγύπτια, τὰ Περσικὰ, τὰ Μηδικὰ, τὰ Ἑλληνικὰ· omnia ἀσύνδετα. vide et quae ſequuntur, συνερῶντα Πανθείᾳ, et caetera. M.

h ξυνερῶντα Πανθείᾳ,] Panthea fuit Abradatae coniux, formoſiſſima ſimul ac modeſtiſſima mulier. Haec, interemto viro ſuo, ſe ipſa morti dedit. Vide Xenophontem Cyropaed. lib. VII. cap. III. 5. Ad hanc hiſtoriam reſpicit Dion Chryſoſtomus Orat. LXIV. p. 592. Vbi ſcholiaſtes: Πανθείαν μὲν τὴν Ἀβραδάτȣ τȣ̃ Σȣσίȣ φασὶ γαμετὴν, ἧς καὶ Ξενοφῶν ὁ Σωκρατικὸς μέμνηται.

i Πολλῶν

Πολλῶν ἀνθρώπων [i] ἴδεν ἄστεα καὶ νόον ἔγνω,
Ἀρνύμενος ἥν τε ψυχὴν καὶ νόστον ἑταίρων·

πολύ τι σοφώτερος, ὁ τῶν μὲν κινδύνων ἐξιστάμενος, τῆς δὲ ἱστορίας ἐμπιμπλάμενος. Χάρυβδιν ὄψεται, ἀλλ' οὐκ ἐν ναυαγίῳ· Σειρήνων ἀκούσεται, ἀλλ' οὐ δεδεμένος· Κύκλωπι ἐντεύξεται, ἀλλ' εἰρηνικῷ. Εἰ δὲ καὶ Περσεὺς εὐδαίμων, ὅτι πτηνὸς ἦν [k], καὶ περιεφέρετο ἐν τῷ αἰθέρι πάντα ἐποπτεύων τὰ ἐν γῇ παθήματα καὶ χωρία· πολὺ τῶν Περσέως πτερῶν ἡ ἱστορία κουφότερον καὶ μετεωρότερον, ἣ λαβοῦσα τὴν ψυχὴν περιφέρει πανταχοῦ, οὐκ ἀργῶς, οὐδὲ ἠμελημένως δεικνύουσα, ἀλλὰ καὶ ἄνδρα γενεαλογεῖ καὶ ποταμόν. Κροῖσος ἦν Λυδὸς [l] μὲν γένος, παῖς δὲ Ἀλυάττεω, τύραννος δὲ ἐθνέων [m].

Multorum mores hominum lustrasset et vrbes,
Dum sibi, dum sociis, reditum pariterque salutem
Apparat;

multo sapientior est, qui extra periculum historiae lectione sese explet. Charybdin videbit, sed sine naufragio; Sirenas audiet, sed sine vinculis; cum Cyclope aget, sed miti et pacato. Et si eo nomine felix fuisse Perseus iudicatur, quod passim alarum vagaretur beneficio, totam terrae naturam, omnia intueretur loca: multo et leuior certe et sublimior his Persei alis habenda est historia, quae passim animum circumfert nostrum, nec nudas ei simplicesque res ostendit; sed et hominum et fluuiorum origines. Quale est illud: *Croesus Lydus erat genere, Alyattis filius, rex vero populorum:* et,

A Ioue

i Πολλῶν ἀνθρώπων] Odyss. Α'. 3. 5.

k Περσεὺς εὐδαίμων, ὅτι πτηνὸς ἦν,] Fabulam legas licet apud Hesiodum in Scuto v. 216. Apollodorum Bibl. II. 4. Hyginum Fab. LXIV. aliosque.

l ἄνδρα γενεαλογεῖ καὶ ποταμόν. Κροῖσος ἦν Λυδὸς etc.] *Historia,* inquit, *describit* ἄνδρα, *Croesum* puta, vel *Dardanum,* καὶ ποταμόν: desunt exempla: καὶ πόλιν, *Epidamnum*, vel *Corinthum*: καὶ ποταμὸν iterum, *Halyn* vel *Scamandrum.* Lege: ἀλλὰ καὶ ἄνδρα γενεαλογεῖ· Κροῖσος ἦν Λυδὸς etc. eiectis istis καὶ ποταμὸν, quae Scribae sunt, non Maximi. M.

m Κροῖσος ἦν — ἐθνέων·] Verba sunt Herodoti I. 6. Vide Dionysium Halicarnasseum de Compos. Verb. pag. 8.

n Δάρδανον

Δάρδανον αὖ [n] πρῶτον τέκετο νεφεληγερέτα Ζεύς·
Γενεαλογεῖ καὶ πόλιν· Ἐπίδαμνός ἐστι πόλις ἐν δεξιᾷ εἰσπλέοντι τὸν Ἰόνιον κόλπον, προσοικοῦσι δ' αὐτὴν Ταυλάντιοι βάρβαροι [o]·

Ἐστὶ πόλις [p] Ἐφύρη μυχῷ Ἄργεος ἱπποβότοιο.

Γενεαλογεῖ δὲ καὶ ποταμόν· Ὃς ῥέων ἐκ μεσημβρίης πρὸς βορέην ἄνεμον εἰς τὸν Εὔξεινον πόντον καλεόμενον ἐκδιδοῖ [q]·

Ὃν Ξάνθον [r] καλέουσι θεοὶ, ἄνδρες δὲ Σκάμανδρον.

Τοῦτο τὸ ἄκουσμα ἐφήμερον τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος, καὶ φθειρόμενον ταχὺ, καὶ ἀπολλύμενον, καὶ ὑποῤῥέον, τῇ μνήμῃ σώζει [s], καὶ τὰς ἀρετὰς φυλάττει, καὶ τὰς

A Ioue nam primum deduxit Dardanus ortum.

Et vrbis: *Epidamnus vrbs est ad dextram sita Ionium sinum petentibus, cui finitimi sunt Taulantii, gens barbara:*

Vrbs Ephyre posita est Argi, anterioribus oris.

Sed et fluuii: *Qui a meridianis partibus septentrionem versus fluens, in pontum se exonerat, quem Euxinum vocant:* et,

Quem Xanthum Diui dicunt, hominesque Scamandrum.

Sola harum rerum narratio est, quae genus mortale, cui nihil aeque caducum est, nihil, quod pereat, quod deficiat citius, memoriae beneficio aeternitati aequat: quod virtutes eius conseruat, immortali

n Δάρδανον αὖ] Iliad. Υ'. 215.

o Ἐπίδαμνος — βάρβαροι·] Ex Thucydidis lib. I. pag. 17. ed. Wechel. Habet etiam Dionysius Halicarnasseus de Compos. p. 8.

p Ἐστὶ πόλις] Iliad. Ζ'. 152.

q Ὃς ῥέων — ἐκδιδοῖ·] Herodotus lib. I. cap. VI. Halyis fluuii cursum sic describit: Ὃς ῥέων ἀπὸ μεσαμβρίης — ἐξίει πρὸς βορῆν ἄνεμον εἰς τὸν Εὔξεινον καλεόμενον πόντον. Noster ex memoria locum citauit. Vide sis et Dionysium de Compos. p. 8.

r Ὃν Ξάνθον] Iliad. Υ'. 74.

Ibid. Ὃν Ξάνθον καλέουσι etc.] Hic Iudicium Nostri desidero. nulla enim est in his Homeri verbis Fluuii *Descriptio*, qualis in superiori exemplo Halyis: mentio tantum fit *Nominum* Diversorum, *Xanthi* et *Scamandri*. M.

s καὶ ὑποῤῥέον, τῇ μνήμῃ σώζει,] Forte melius, καὶ ὑποῤῥέον τῆς μνήμης, σώζει, etc. Synesius Epist. XCIX. τὰ γὰρ μεγάλα τῶν ἔργων, ἂν μὴ τύχῃ λόγων κηρύκων, ἀποῤῥεῖ τῆς μνήμης, καὶ λήθην ἀμπίσχεται. M.

t ὑχ

πράξεις ταῖς δόξαις ἀθανάτους ποιεῖ. Διὰ τοῦτο ὁ Λεωνίδης ᾄδεται οὐχ ὑπὸ Λακεδαιμονίων μόνον τῶν τότε, καὶ ὁ Θεμιστοκλῆς ἐπαινεῖται οὐχ ὑπὸ Ἀθηναίων ἐκείνων [t]· μένει δὲ καὶ ἡ Περικλέους στρατηγία καὶ νῦν ἔτι, καὶ ἡ Ἀριστείδου δικαιοσύνη, δίδωσι Κριτίας καὶ νῦν δίκην, φεύγει καὶ νῦν Ἀλκιβιάδης. Συνελόντι δὲ εἰπεῖν, οἱ καθ' ἱστορίαν λόγοι τῷ μὲν ἀνηκόῳ τερπνότατον καθ' ἡδονήν, τῷ δὲ εἰδότι ἐπαγωγότατον κατὰ ἀνάμνησιν [u].

ς'. Τίς ἂν οὖν γένοιτο ψυχαῖς εὐωχία λόγων ταύτης προσηνεστέρα; Χαλεπὸν μὲν εἰπεῖν καὶ ἀντιτάξασθαι πολλῷ καὶ γενναίῳ λογοποιῷ, ῥητέον δὲ ὅμως· Ὅτι καλὴ μὲν ὑμῶν ἡ ἁρμονία καὶ ᾄδεσθαι προσηνής, ἄλλο δὲ ποθεῖ ἡ ἐπιεικὴς ψυχή, καὶ οὐχ οἷον παρέχεσθε ὑμεῖς [x]. Τί γὰρ σεμνὸν ἡ μνήμη τῶν πάλαι

immortali gloria actiones eius compensat. Hoc est, cur Leonides non a Lacedaemoniis illius aeui tantum celebretur; non tantum ab Atheniensibus, quos aetas illa tulit, Themistocles laudetur: manet etiam nunc Periclis imperium, manet iustitia Aristidis, Critias adhuc poenas luit, Alcibiades adhuc in exilium abit. Et, vt verbo absoluam, narratio historica et eos, qui primo legunt, mirifica voluptate oblectat; et eos, qui iam legerunt, iucundissima cogitatione reficit.

6. Quae igitur e sermone vllo peti voluptas possit magis grata animo? Certe quamuis difficile sit multis praeclarisque se opponere historicis, dicendum tamen est: Equidem licet pulcherrima sit, et quam maxime ad poëtarum iucunditatem, o historici, orationis vestrae accedat compositio; alia est tamen, quam quae a vobis peti possit, animi honesti voluptas. Quid enim praeteritorum malorum iuuat recordatio, nisi

t οὐχ ὑπὸ Ἀθηναίων ἐκείνων] Id est, μόνον (vel μόνων) ἐκείνων, *non ab istius aeui* solum *Atheniensibus*, sed etiam nunc celebratur. Vide ad XXI. 6. Deinde distingue: καὶ ἡ Ἀριστείδου δικαιοσύνη· δίδωσι Κριτίας etc. M.

u κατὰ ἀνάμνησιν.] Sic Mss. non κατὰ [τὴν] ἀνάμνησιν, vt vulgo.

Sectio ς'.

x παρέχεσθε [ὑμεῖς.] Vterque codex ὑμῖν. Legendum: καὶ οὐχ οἷον παρέχεσθε [ἡμῖν.] *Et non quale nobis exhibetis.*

y ἢ πλέον

κακῶν, τῷ μήπω μαθόντι, ὅπως ταῦτα φυλακτέον; ἢ τί πλέον Ἀθηναίοις [y] ἐγένετο διὰ τὴν ἱστορίαν τὴν Ἀττικήν; ἢ τί πλέον Ἁλικαρνασσεῦσι διὰ τὴν ἱστορίαν τὴν Ἰωνικήν; ἢ τί Χῖοι διὰ ταύτην εὐδαιμονέστεροι; Εἰ μὲν ἀποκρίναντες τὰ καλὰ τῶν αἰσχρῶν, τὰ μὲν ἀπέκρυπτον, τὰ δὲ ἱστόρουν, ἣν ἄν που τῇ ψυχῇ ὄνησις κατὰ μίμησιν τῶν ἱστορημένων, καθάπερ ὀφθαλμοῖς κατὰ μίμησιν γραφῆς· νῦν δὲ ἀναμὶξ εἰσφύρεται πάντα ἐν τοῖς λόγοις, καὶ πλεονάζει τὰ χείρω, καὶ κρατεῖ τὰ αἰσχρά· καὶ τὸ πολὺ τῆς ἱστορίας πλεονέκται, τύραννοι, καὶ πόλεμοι ἄδικοι [z], καὶ εὐτυχίαι ἄλογοι [a], καὶ πράξεις πονηραὶ, καὶ συμφοραὶ ἀγνώμονες, καὶ περιστάσεις τραγικαί· ὧν σφαλερὰ μὲν ἡ μίμησις, βλαβερὰ

nisi prius, quo pacto vitanda ea sint, coghoſces? Aut quid commodi Athenienſes ex Attica, aut ex Ionica Halicarnaſſenſes hauſerunt hiſtoria? quae felicitas ex hiſtoria Chiis acceſſit? Si enim honeſta poſſent ab improbis diſtinguere, aut praetermittere haec, illa deſcribere; non minus fortaſſe rerum geſtarum animum iuuaret imitatio, quam oculos iuuat imitatio pictoris: nunc promiſcue in hiſtoriam infarciuntur omnia, maior pars in deterioribus moratur, vincunt turpia: vbique fere in hiſtoria rapaces, tyrannos, iniuſtos hoſtes, temere partas felicitates, facinora ſceleſta, calamitates indignas, tragicos caſus inuenies; quorum imitatio periculoſa, memoria damnoſa,

y ἢ πλέον Ἀθηναίοις etc.] Ita prior editio. vnde conieceram τί πλέον. Codices auctius, ἢ τί πλέον: an rectius, dubito. Caeterum per Ἀθηναῖοι, et τὴν Ἀττικὴν ἱστορίαν, innuit noſter Hiſtorias *Thucydidis* et *Xenophontis*: per Ἁλικαρνασσεῦσι, *Herodoti*; per Χῖοι, *Theopompi*. Mox, pro ἣν ἂν πῶ, ſcribe, ἣν ἄν πυ: eſt enim Encliticum πυ, non τοπικόν. M.

z πόλεμοι ἄδικοι,] Vulgo πολέμιοι, quam lectionem ſecuti ſunt in ſuis verſionibus Paccius et Heinſius. Sed vera prorſus eſt ea ſcriptura, quam nos, Harleiano iubente, repraeſentamus.

a καὶ εὐτυχίαι ἄλογοι.] Iterum ſcribendum arbitror ἀτυχίαι, (vide XXV, 4.) quia caetera omnia huius loci exempla ſunt triſtia, πλεονέκται, τύραννοι, πόλεμοι, συμφοραὶ, etc. M.

δὲ ἡ μνήμη, ἀθάνατος δὲ ἡ δυστυχία. Ἐγὼ δὲ πα-
θῶ πρὸς τὴν εὐωχίαν τροφὴν λόγων ὑγιεινῶν, καὶ ἀνό-
σου τοιούτου δέομαι σιτίου, ἀφ᾽ οὗ καὶ Σωκράτης ὑγίαινε,
καὶ Πλάτων, καὶ Ξενοφῶν, καὶ Αἰσχίνης.

ζʹ. Ἐπιθυμεῖ ἡ ἀνθρώπου ψυχὴ, καὶ δέδιε,
καὶ λυπεῖται, καὶ φθονεῖ, καὶ ἄλλοις συνέχεται
παντοδαποῖς καὶ ἀλλοκότοις παθήμασι. Στάσιν
ὁρᾷς πικρὰν καὶ ἀκήρυκτον· τοιοῦτόν μοι διηγοῦ τὸν
πόλεμον, τὸν δὲ Μηδικὸν ἔα. ταύτην μοι διηγοῦ τὴν
νόσον, τὸν δὲ λοιμὸν ἔα. Εἰπὲ, τίνι ἐπιτρέψω τὴν στρα-
τηγίαν, καὶ τὴν ἴασιν; Ἱπποκράτην δὲ ἔα τοῖς σώμασι,
καὶ Θεμιστοκλέα τῇ θαλάττῃ· λέγε τὸν ψυχῆς ἰατρὸν,
λέγε τὸν στρατηγόν. Κἂν ἀπορῇς ἀνδρῶν, ἐπὶ τοὺς θεοὺς
ἴθι. Ἔρου μὴ περὶ γῆς δῃουμένης, μηδὲ περὶ θαλάτ-
της λῃστευομένης, μηδὲ περὶ τειχῶν πολιορκουμένων, μηδὲ
περὶ σωμάτων φθειρομένων· σμικρὰ ταῦτα, ἐφήμερα
ταῦτα. Τμηθήσεται λήϊον, κἂν Πελοποννήσιοι ἀπό-
σχωνται· λῃστευθήσεται θάλαττα, κἂν Ἀθηναῖοι μὴ

damnoſa, aeterna eſt miſeria. Ego, vt plenam voluptatem con-
ſequar, ſanis paſci volo ſermonibus, ſanum requiro cibum;
quali Socrates, aut Plato, aut Xenophon, aut Aeſchines in cu-
randa valetudine ſunt vſi.

7. Libidine, metu, moerore, inuidia, variiſque aliis ac di-
verſis anima humana torquetur affectibus. Vides contentionem
duram, contentionem implacabilem; tale bellum mihi deſcribe,
Medicum vero relinque; talem mihi morbum narra, peſtem
vero praetermitte. Quam huius belli ducem quaeram, quem
morbi huius inueniam medicum? Hippocratem corporibus re-
linque, marinis proeliis Themiſteclem; dic aliquem animi me-
dicum, dic aliquem ducem. Si inter homines non inuenias,
inter deos quaere. Ne tamen vel de agro tuo, quod vaſtatus
ſit; vel de mari, quod a piratis infeſtetur; aut obſideatur vrbs
ab hoſtibus, aut plurimi morbo intereant, inſtitue querelam:
puſilla haec ſunt, caduca haec ſunt. Vaſtari enim ſeges tua
poterit, quamuis Peloponneſii abſtineant; a piratis infeſta-
bitur mare, quamuis in mari claſſem non habeant Athe-
nienſes;

ναυμαχῶσι· καταβαλεῖ τὰ τείχη, καὶ εἰ μὴ Φίλιππος, ἀλλ' ὁ χρόνος· φθαρήσεται τὰ σώματα, κἂν ἀπέλθῃ ὁ λοιμός·

ἀνδρὸς δὲ ἀρετὴ [b] πάλιν ἐλθεῖν, ὔτε λῃϊςή,
Οὔθ' ἑλετή.

Περὶ ταύτης ἔρȣ δὴ, ὅτε ψυχὴ τέμνεται, ληςεύεται, πολιορκεῖται, νοσεῖ. Χρησμȣ̃ σοι δεῖ, μαντείας σοι δεῖ, εὔξαι τῷ θεῷ·

Κλῦθί μευ, ἀργυρότοξε, ὃς Χρύσην ἀμφιβέβηκας [c],
κλῦθι, ὦ Ἄπολλον, καὶ Ζεῦ, καὶ εἴ τις ἄλλος θεὸς ἰατικὸς ψυχῆς νοσȣ́σης,

εἴ ποτέ τοι [d] χαρίεντ' ἐπὶ νηὸν ἔρεψα,

nienses; moenia tua si Philippus non euertet, certe tempus; interibunt homines, quamuis pestis remittat:

At virtus hominis nunquam reparabilis vlli est.

De hac deos consule, quoties inuadi, spoliari, oppugnari animam videbis, aut a morbo tentari. Hic oraculo deorum, hic responso opus habes, hic deum precare: Audias, precor, Apollo, et Iupiter, aut si quis praeterea deus es, qui morbos animi curare soles,

Si quando haud vno templum tibi munere cinxi,

Pinguia-

Sectio ζ'.

b ἀνδρὸς δὲ ἀρετὴ] Parodia est versus Homerici Iliad. Ι'. 408.

Ibid. ἀνδρὸς δὲ ἀρετὴ] Hae tres voces non debebant ita poni, quasi essent pars versus hexametri; sed continuari cum caeteris Maximi: κἂν ἀπέλθῃ ὁ λοιμός· ἀνδρὸς δὲ ἀρετὴ

πάλιν ἐλθεῖν ὔτε λῃϊςή,
Οὔθ' ἑλετή.

Idem paruus error erat in duobus locis Dissert. proxime sequentis, sect. prima: quem in hac editione correctum video. manet tamen adhuc Dissert. XXX, 6. κοσμῆσαι δεινὸς

ἵππȣς καὶ ἀνέρας ἀσπιδιώτας.

quae sunt mera prosa: et ita voluit Maximus: si enim aliter, eodem negotio scripsisse potuit, δεινὸς

Κοσμῆσαι ἵππȣς τε καὶ ἀνέρας
ἀσπιδιώτας·

vt apud Homerum. vide sect. 6. huius Dissert. vbi, vt versum vitaret, inseruit Articulum: Οὗτος ἐν ἀνθρώποις νικηφόρος, ȣ̃τος ὁ ἄριςος. vide et XXXI, 5. M.

c Κλῦθί μευ, ἀργυρότοξε, ὃς Χρύσην ἀμφιβέβηκας,] Vulgo deest hic versus Homericus Iliad. Α'. 37. Eum dedit vterque codex.

d εἴ ποτέ τοι] Iliad. Α'. 39.

 e ἐπὶ

Ἤ εἰ δήποτέ τοι κατὰ πίονα μηρί' ἔκηα.

Ἀκούσεται ὁ Ἀπόλλων τοιαῦτα εὐχομένου θᾶττον, ἢ τοῦ Χρύσου. Οὐ γὰρ ἐπὶ λοιμὸν παρακαλεῖς τὸν θεόν, οὐδὲ ἐπὶ τοξείαν οἰστῶν θανατηφόρων, οὐδὲ ἐπὶ φθορὰν κυνῶν, καὶ ἀνδρῶν, καὶ ὀρνέων [e]· οὐ γὰρ ταῦτα ἔργα μουσικοῦ θεοῦ, καὶ σοφοῦ, καὶ μαντικοῦ. Ὅμηρος δὲ αὐτῷ προσέθηκε τὴν φήμην, αἰνιττόμενος τὴν ἡλίου ἀκτῖνα δι' ἀέρος χωροῦσαν οἰστοῦ θᾶττον, ἀκρατωτέραν τῆς τῶν σωμάτων συμμετρίας [f]. Ἐμοὶ δὲ ᾀδέτω εἴτε καὶ Ὅμηρος, εἴτε Ἡσίοδος, εἴτε τις ἄλλος ποιητὴς δαιμόνιος, θεὸν Παιᾶνα ψυχῆς παθημάτων. Ἄξια ταῦτα τοῦ Ἀπόλλωνος, ἄξια τοῦ Διός.

Pinguiaque in mediis adoleui viſcera flammis.

Citius has preces, quam Chryſae, Apollo audiet. Nec enim petes, vt peſtem immittat, vt ſagittas lethales emittat, vt canes, vt aues, vt homines exſtinguat; quae minime illo deo, quem muſicae, quem ſapientiae, quem diuinationi praeeſſe voluerunt, digna ſunt. Homerus autem, qui hoc illi tribuit, nihil aliud in animo habuit, quam ſolares radios; qui quauis ſagitta velocius per aerem feruntur, quauis puriſſima corporis conſtitutione ſimpliciores ſunt. Mihi vero vel Homerus, vel Heſiodus, vel ſi quis alius poëta diuinus eſt, deum canat, qui mederi poſſit morbis animi. Haec Apolline digna ſunt, haec digna ſunt Ioue.

DISSERT.

e ἐπὶ φθορὰν κυνῶν, καὶ ἀνδρῶν, καὶ [ὀρνέων·] Auium exſtinctarum non meminit Homerus: is enim ſic canit Iliad. Α'. 50.

Οὐρῆας μὲν πρῶτον ἐπῴχετο καὶ κύνας ἀργούς,
Αὐτὰρ ἔπειτ' αὐτοῖσι βέλος ἐχεπευκὲς ἐφιεὶς etc.

Hic itaque legendum καὶ ἀνδρῶν, καὶ [ὀρέων,] *mulorum*. Heſychius: Ἡμίονος, ὀρεύς. Idem: Ὀρεῖς, ἡμίονοι ἄρσενες. Vide quae diximus ad Diſſert. XI. 2.

Ibid. καὶ ὀρνέων] Monui ſupra ad XI, 2. legendum eſſe ὀρέων (vel οὐρήων) ex Homeri Iliad. Α'. Et ita Cl. *Dauiſius*. M.

f τὴν ἡλίου ἀκτῖνα δι' ἀέρος χωροῦσαν οἰστοῦ θᾶττον, ἀκρατωτέραν τῆς τῶν σωμάτων συμμετρίας·] Macrobius Saturn. I. 17. *Alii cognominatum Apollinem putant* ὡς ἀπολλύντα τὰ ζῶα, *exanimat enim et perimit animantes, cum peſtem intemperie caloris immittit* etc. Vide ſis Heraclidem Ponticum Alleg. Homer. pag. 418. ſeqq. Amm. Marcellinum XIX. 4. ſcholiaſten ad Iliad. Α'. 50. et Hieronymum Aleandrum

ΛΟΓΟΣ ΚΘ΄.

Τίνες λυσιτελέστεροι πόλει, οἱ προπολεμοῦντες, ἢ οἱ γεωργοῦντες. Ὅτι οἱ προπολεμοῦντες.

Ἔχεις εἰπεῖν, τίνας [a] ὀνομάζει Ὅμηρος ἐν τοῖς ἔπεσι διογενεῖς, καὶ θεοῖς εἰκέλους, καὶ λαῶν ποιμένας, καὶ ἄλλα, ὅσα ποιητὴν εἰκὸς ἀποσεμνύνοντα τοῖς ὀνόμασιν ἀρετὴν ἀνδρός; Ἆρα τοὺς ἐπὶ σκαπάνῃ καὶ αὔλακι πρὸς τῇ γῇ διαπονουμένους, δεινοὺς ἀροῦν, ἀγαθοὺς φυτεύειν, ἐν ἀμήτῳ δεξιούς, ἐν ὀρχάτῳ φιλοπόνους; Ἢ τούτων μὲν οὐδὲ τὴν ἀρχὴν ἠξίωσεν καταμίξαι τὰ ἔργα τῇ αὐτοῦ ᾠδῇ, ὅτι μὴ νησιώτῃ γέροντι ἀναθεὶς αὐτά, ἐκπεπτωκότι τῆς ἀρχῆς ὑπὸ ὑβριστῶν νέων, ἐν

DISSERT. XXIX.

Vtri in republica vtiliores ſint, milites, an agricolae. Et primo pro militibus.

Poſſisne dicere, qui ſint illi, quos Homerus in poëſi ſua Ioue genitos, diis ſimiles, paſtoreſque populorum vocat; vt alia omittam nomina, quibus in extollenda alicuius virtute vti ſolent poëtae? Eosne, qui terram ſtiua et ligone exercent, qui arare, qui plantare, qui meſſem colligere, vitem ordinare eleganter poſſunt? An potius has ſimileſque curas ne leuiter quidem in libris ſuis attingere dignatus eſt; niſi quatenus inſulanum ſenem, qui a contumelioſis aliquot iuuenibus regno ſuo eiectus erat, introducit, quem

in

andrum in Explic. Tabulae Solaris p 18.

Ibid. ἀκρατωτέραν τῆς τῶν σωμάτων συμμετρίας·] Dubitaui, an ſcribendum eſſet κραταιοτέραν, vel ἀκμαιοτέραν, ex Luciano *De Dipſad.* p. 482. ὁ ἥλιος — ἀκμαιοτέραν τὴν ἀκτῖνα προσβαλών, ſed nihil mutandum eſſe video ex Suida, in V. Ἄκρατος ἡλίου ἀκτὶς, *vehemens ſolis radius.* ἀκρατωτέραν eſt *potentiorem*, validiorem; cui cedit corporis humani compoſitio. inde *alii* *cognominatum Apollinem putant* ὡς ἀπολλύντα τὰ ζῶα. *exanimat enim et perimit animantes, cum peſtem intemperie caloris immittit:* verba ſunt Macrobii, *Saturnal.* I, 17. vbi vide plura ad hanc rem. Ita quoque ſumenda forte haec vox apud Longinum περὶ Ὕψ. ſect. IX. M.

Sectio 4.

a Ἔχεις εἰπεῖν, τίνας etc.] Eadem ſententia et Verbis incipit Diſſertatio VI. M.

γȣνῷ οἰνοπέδȣ ἀλωῆς ἐπὶ φύλλων χαμαὶ βεβλημένων ὥρᾳ θέρȣς ἀναπαυομένῳ [b]. Οἱ δὲ μακάριοι αὐτῷ ἄνδρες [c], ὃȣς ἐκεῖνος ἐπαινῶν χαίρει, ἕτεροί εἰσιν ἐξ ἑτέρων ἐπιτηδευμάτων καὶ ἔργων· ἢ Ἀχιλλεὺς διώκων, ἢ Αἴας μονομαχῶν, ἢ Τεῦκρος τοξεύων, ἢ Διομήδης ἀριστεύων, ἤ τις ἄλλος τῶν δεινῶν τὰ ἀριστευτικά. Μεστὰ δὲ αὐτῷ τὰ ἔπη ἀσπίδων μεγάλων, καὶ κορύθων φαεινῶν, καὶ δοράτων μακρῶν, καὶ ἁρμάτων καλῶν, καὶ ἵππων θεόντων, καὶ ἀγαθῶν κτεινόντων, καὶ δειλῶν κτεινομένων. Τὸν μὲν γὰρ Ἀγαμέμνονα αὐτὸν τὸν τῶν Πανελλήνων βασιλέα ȣ̓κ ἔσχεν ἑτέρως ἐπαινέσαι, ἢ τὸν αἰχμητὴν προσθεὶς τῷ βασιλεῖ, ὡς μόνον δὲ τȣ̃το ἔργον ἀρχικώτατον· καί φησιν, ὅτι ἦν Ἀγαμέμνων ἀμφότερον, βασι-

in vitiferae procul vbere terrae
humi in frondibus decumbere, aestiuoque tempore quiescere fecit? At vero quos beatos putat, quos commendare solet Homerus, alii certe sunt, alia sunt eorum opera, alia studia. Qualis Achilles est, cum hostem insequitur; aut Aiax, cum singulari certamine congreditur; Teucer, cum sagittis, Diomedes, cum animi virtute excellit; aut si quis alius, qui strenue rem gerit. Nihil enim in toto eius opere audis, quam magnos clypeos, splendidas galeas, longas hastas, pulchros currus, equos currentes, et, vt verbo absoluam, viros fortes, qui mactant, timidos, qui mactantur. Quid, quod ipsum Agamemnonem, communem omnium Graecorum principem, laudare non potuerit aliter, quam vt bellatorem simul eum regemque dicat, quasi hoc maxime dignum sit imperio? vtrumque enim facit Agamemnonem,
fortem

b Ἐν γȣνῷ οἰνοπέδȣ ἀλωῆς ἐπὶ φύλλων χαμαὶ [βεβλημένων] ὥρᾳ θέρȣς ἀναπαυομένῳ] Vulgo ἐπὶ φύλλων χαμαὶ [βεβλημένῳ,] ὥρᾳ θέρȣς ἀναπαυομένῳ, quod inelegans prae lectione, quam suppeditauit Harleian. Noster autem respicit ad Odyss. Λ'. 191.

Αὐτὰρ ἐπὴν ἔλθῃσι θέρος —
Πάντῃ οἱ κατὰ γȣνὸν ἀλωῆς οἰνοπέδοιο
Φύλλων κεκλιμένων χθαμαλαὶ βεβλήαται εὐναί.

Laërten Vlyssis patrem dicit poëta.

c Οἱ δὲ μακάριοι [αὐτῷ] ἄνδρες,] Vulgo [αὐτῶν] ἄνδρες. Sed recte codices, vt edidimus.

Ibid. μακάριοι αὐτῶν ἄνδρες] Conieceram αὐτȣ̃: sed Codd. habent αὐτῷ, quod Nostro vsitatius. M.

d ἀμφό-

λεὺς καὶ αἰχμητὴς ἀγαθός [d]. Ἐπεὶ καὶ ὁ Μενέλαος βασιλεὺς μὲν ἦν, οὐχ ἧττον, ἢ ὁ Ἀγαμέμνων, μαλθακὸς δὲ αἰχμὴν, καὶ διὰ τοῦτο ὀλίγον αὐτῷ μετέδωκε ποιητικῆς εὐφημίας Ὅμηρος. Ὅ γε μὴν Ἀγαμέμνων οὗτος, τί ἦν ἂν ἐπικλεέστερος τῶν ἄλλων, εἰ κατὰ τὸ Ἄργος μένων, γῆν ἀγαθὴν ἔχων, γεωργῶν τὴν γῆν, ἀπέφηνεν αὐτὴν [e] εὐκαρποτέραν τῆς Αἰγυπτίας [f]; Τοῦ μὲν γὰρ Ὀδυσσέως ἀκούεις αὐτοῦ σεμνολογουμένου περὶ τῆς Ἰθάκης·

Τρηχεῖ', ἀλλ' ἀγαθὴ [g] κουροτρόφος,

φησίν. Οἶδε γὰρ που, ἅτε σοφὸς ὤν, ὅσον διαφέρει

fortem regemque ducemque.

Nam et Menelaus rex non minus erat, quam Agamemnon, verum remiſſior in bello; quae cauſa eſt, cur tam parcus in exornandis poëtarum more eius laudibus fuerit Homerus. Illum vero, de quo loquimur, Agamemnonem, putaſne gloria et exiſtimatione nominis reliquis anteſtare potuiſſe, ſi Argis manere, vbi optimam habebat terram, eam colere, et Aegyptiis, quam habent, foecunditatis laudem praeripere maluiſſet? Audis ipſum Vlyſſem, qui his verbis Ithacen ſuam praedicat:

Aſpera, ſed nutrix hominum bona.

Minime enim fugit eum, vtpote ſapientem, longe maiores eſſe

d ἀμφότερον, βασιλεὺς καὶ αἰχμητὴς ἀγαθός.] Homeri verſus ſe ſic habet:

Ἀμφότερον, βασιλεύς τ' ἀγαθὸς,
κρατερός τ' αἰχμητής.

Vide Iliad. γ'. 179.

e γῆν ἀγαθὴν ἔχων, γεωργῶν τὴν γῆν, ἀπέφηνεν αὐτὴν etc.] Γεωργῶν τὴν γῆν, pro γεωργῶν αὐτὴν, cum praeceſſerit γῆν. vide quae dixi ad XI, 4. Sed ſequitur αὐτὴν, adeo vt non opus ſit vtroque. vnde probabile ſit, Maximum primum ſcripſiſſe, vel, γεωργῶν ἀπέφηνεν αὐτὴν εὐκαρποτέραν. vel, γεωργῶν τὴν γῆν, ἀπέφηνεν εὐκαρποτέραν: vt haec duplex Lectio fuerit ex duplicata Editione, ambarum ſcriptura in Contextum recepta. quod mihi veriſſimum videtur. Vide praefationem. M.

f εὐκαρποτέραν τῆς Αἰγυπτίας;] Vide Plinium H. N. lib. XXI. §. 50. et Dionyſium Perieg. v. 241.

g Τρηχεῖ', ἀλλ' ἀγαθὴ] Odyſſ. ι'. 27.

ὁ τῆς ἀνδρείας καρπὸς ὗτος, πυρῶν καὶ κριθῶν, καὶ εἴ τις ἄλλη ὑποτροφὴ γῆς.

β΄. Ὅμηρον ἐῶ· τάχα γὰρ καὶ δυσχεράναις ἂν τῷ λόγῳ προσφερομένῳ[h] σοι μάρτυρα φιλοπόλεμον. Βϐλει σοι τὰ δεύτερα ἐπ᾽ ἐκείνῳ λέγω τὰ Λακωνικὰ, ἢ τὰ Ἀττικὰ, ἢ τὰ Κρητικὰ, ἢ τὰ Περσικά; Τὴν Σπάρτην ἐπαινεῖς, ὡς εὐνομωτάτην. Ὁ δὲ Λυκϐργος ϐ σϐ δήπϐ ἐπαινέτϐ δεήσεται· ὁ γὰρ Ἀπόλλων φθάνει λέγων πρὸς αὐτόν·

Δίζω, ἤ σε θεὸν μαντεύσομαι, ἢ ἄνθρωπον[i].

Ὁ τοίνυν Λυκϐργος ὗτος, ὃν ὁ θεὸς εἰκάζει θεῷ, τιθεὶς τῇ Σπάρτῃ νόμϐς, συμβϐλευσάμενος τῷ Ἀπόλλωνι,

esse fortitudinis fructus, quam aut triticum, aut hordeum, aut si qui alius terrae cibus est.

2. Homerum relinquam; metuo enim, ne parum gratum sit tibi, si testimonio vtar hominis, qui plus, quam par est, fortasse bello delectetur. Vis potius post Homerum, Laconum, Atticorum, Cretensium, aut Persarum consideremus rempublicam? Praeclaras videlicet Spartae leges laudas. Atqui ne eget quidem praeconio tuo Lycurgus; quem prius his verbis Apollo in colloquio cum eo commendauerat:

Quaero, tene deum compellem, hominemue, Lycurge.

Ille ergo Lycurgus, quem deo similem deus ipse pronunciat, postquam leges ciuibus suis tulit, oraculum Apollinis adiit, vt

Sectio β΄.

h τῷ λόγῳ [προσφερομένῳ] Legerim προφερομένῳ. Pariter *testes proferre* dicunt Latini. Vide Budaeum Comment. L. G. p. 357.

Ibid. προσφερομένῳ σοι μάρτυρα] Legit *Dauisius*, προφερομένῳ. Dicam ad XXXVIII, 4. M.

i Δίζω, ἤ σε θεὸν μαντεύσομαι, ἢ ἄνθρωπον.] Nonnulli pro duabus vocibus vltimis habent ἠὲ καὶ ἄνδρα. Vide Lambecium Bibl. Vindob. lib. VIII. pag. 25. Oraculum integrum legatur apud Herodotum I. 65. Galenum Protr. ad Artes cap. IX. Eusebium Praep. Euang. V. 27, 28. Theodoretum Therap. IX. p. 124. ac Themistium Orat. XIX. p. 225. Eundem, quem noster, versum laudat idem Orat. VII. p. 97. et Orat. XV. p. 193. Huc etiam respiciunt Xenoph. in Apol. Socr. §. 15. et Philostratus Vit. Apoll. lib. VIII. cap. 7.

k κατα-

ποῖόν τι πολιτείας ἦθος καταστήσαιτο τοῖς αὐτοῦ θρέμμασιν, ἆρα γεωργικὸν [k], καὶ ταμιευτικὸν, ταπεινὸν, καὶ γλίσχρον, καὶ ἐργαστικὸν τὰ σμικρὰ ταῦτα· ἢ ταῦτα μὲν οἱ Εἵλωτες αὐτῷ ἔχωσι, καὶ ὁ ἀνδραποδώδης ὅμιλος, καὶ οἱ περίοικοι Λακεδαιμονίων· τὸ δὲ καθαρῶς Σπαρτιατικὸν, ἄφετον ἐκ γῆς ὂν [l] καὶ ὄρθιον, καὶ πρὸς

vt cognosceret ex eo, quam reipublicae potissimum formam populo suo proponeret; an illam, quae magna ex parte ex agricolis constaret, quae parcam, humilem, restrictamque amplectitur vitam, quae in minutis et abiectis illis actionibus versatur: an potius haec et similia Helotis, seruilique hominum turbae, Lacedaemoniorumque finitimis relinqueret; veros autem legitimosque Spartae incolas liberos ab omni nexu, intrepidam

k καταστήσαιτο τοῖς αὐτοῦ θρέμμασιν, ἆρα γεωργικὸν etc.] Pessime adfecta est longa haec sententia, tam ex Constructione et verbis, quam ex Distinctionibus. si cum cura legas, perspicies, Nominatiuum Λυκοῦργος nullum Verbum habere, et totam periodum nihil concludere. Lege et distingue: συμβουλευσάμενος τῷ Ἀπόλλωνι, ποῖόν τι πολιτείας ἦθος κατεστήσατο τοῖς αὐτοῦ θρέμμασιν; ἆρα γεωργικὸν, — καὶ ἐργαστικὸν, τὰ σμικρὰ ταῦτα; Ista, ποῖόν τι πολιτείας ἦθος etc. sunt verba Maximi Aduersarium interrogantis, non Lycurgi Apollinem consulentis. Pergit Noster ad oppositam partem sententiae, adhuc *quaerens*, ἢ ταῦτα μὲν οἱ Εἵλωτες αὐτῷ ἔχωσι, etc. vsque ad καὶ πείθεσθαι τῷ Θεῷ, post quae Nota Interrogationis ponenda est. Sed quae intermedia sunt, adtentum Lectorem postulant, qui, totam ῥῆσιν percurrens, videbit iterum, Nominatiuum τὸ Σπαρτιατικὸν, et omnia ista Appositiua, ἄφετον ὂν καὶ ὄρθιον, τεθραμμένον, μαστιγούμενον, etc. adhuc pendere, et nullum exitum habere, defectu itidem Verbi Substantiui, quod mihi videtur latere sub vltima litera vocis αἰχμῇ· ἐπὶ αἰχμῇ ᾖ καὶ ἀσπίδι τεταγμένον. Et iam connexio, omissis Appositiuis, haec erit: ἢ ταῦτα οἱ Εἵλωτες ἔχωσι· τὸ δὲ Σπαρτιατικὸν, ἐπειδὰν ἱκανῶς τοῦ καρτερεῖν ἔχῃ, ἐπὶ αἰχμῇ ᾖ τεταγμένον προμαχεῖν τῆς ἐλευθερίας, καὶ πείθεσθαι τῷ Θεῷ; vel, (quia Codices habent πείθεται) καὶ πείθηται τῷ Θεῷ, vt ἔχωσι, et ᾖ τεταγμένον. M.

l ἄφετον [ἐκ γῆς ὂν] Vulgo ἄφετον [ἔγγησον,] quae vox est nihil. Scaliger et Heinsius legunt ἄφετον [ἐνοχῆς.] Sed omnino reponendum ἄφετον ἐκ γῆς ὂν, vt olim monuit Salmasius Epist. III. Harleian. dat ἄφετον [ἐκ γῆς,] quod emendationem viri

ἐλευθερίαν τεθραμμένον, μαστιγούμενον καὶ τυπτόμενον, καὶ ἐν θήραις καὶ ὀρειβασίαις καὶ ἄλλοις παντοδαποῖς πόνοις παιδευόμενον, ἐπειδὰν ἱκανῶς τοῦ καρτερεῖν ἔχῃ, ἐπὶ αἰχμῇ καὶ ἀσπίδι τεταγμένον, ὑπὸ στρατηγῷ τῷ νόμῳ προμαχεῖν τῆς ἐλευθερίας, καὶ τὴν Σπάρτην σώζειν, καὶ τῷ Λυκούργῳ συναγωνίζεσθαι καὶ πείθεσθαι

pidam erectique animi gentem, solamque ad libertatem natos, flagris verberibusque exerceret, venationibus, montanis itineribus, aliisque infinitis laboribus virtuti praepararet, donec satis iam tolerantiae assuefacti, cum hasta clypeoque, non alium ducem, quam legem, secuti, pro libertate pugnarent, Lycurgo auxilium ferrent,

viri doctissimi firmat. Vide Iosephum aduers. Apionem II. 31.

Ibid. ἄφετον οὔγγησον, καὶ ὄρθιον,] Ita erat in prioribus Editt. vnde *Dauisius* olim coniecit ἐκ γῆς ὄν: et sic ante eum ὁ Μέγας, *Salmasius*, Epist. III. quae est ad *Petr. Puteanum*, Gallice scripta, A. D. 1614. vbi miratur, *Heinsium* in Secunda editione non magis vidisse circa hunc locum, quam in Prima. Confirmatur praeterea haec emendatio a Cod. *Harleiano*. Et tamen restat adhuc scrupulus, an Sensus et Graecae Linguae ratio admittant hanc correctionem; quippe ἄφετος ἐκ τινὸς dicitur is, qui dimittitur *ex* Re aliqua, in qua *antea* occupabatur, vel Loco, in quo *prius* detinebatur, prout innuit Praepositio ἐκ vel ἐξ. sic ἄφετοι ἐξ εἱρκτῆς, Longino περὶ ὕψ. sect. 44. *dimissae ex cauea*, vel *carcere*; in quo scil. ante conclusae fuerant. hoc vero de Lacedaemoniis dici non potest, vt sint ἄφετοι ἐκ γῆς, *dimissi* EX *agricultura*, circa quam *nunquam* occupabantur. Rarius occurrit vox ἄφετος cum Praepositione. saepius absolute ponitur, vt XXXVI, 3. 5. et ita Philo de *Legg. special.* p. 565. ἐλεύθερον γὰρ καὶ ἄφετον οὐδὲν ἐᾷ τῶν παρ' ἡμῖν: de *Vino* loquitur. alias Genitiuum adiunctum habet, vt Differt. III. 9. Apposite Iosephus *contra Apion.* lib. II. sect. 31. de Lacedaemoniis: οἱ μέν γε μήτε γῆν ἐργαζόμενοι, μήτε περὶ τέχνας πονοῦντες, ἀλλὰ πάσης ἐργασίας ἄφετοι, λιπαροί, καὶ τὰ σώματα πρὸς κάλλος ἀσκοῦντες, ἐπὶ τῆς πόλεως διῆγον. quem locum a *Dauisio* quoque adductum video. Omitto Participium ὂν minime necessarium, et Compositionem laxam et languidam, et Maximi dissimillimam. Et quidem *Harleianus* non habet ineptum istud ὂν. Mihi videtur vox ἔγγης pars esse alterius, ἄφετον ἀνάγκης· vt sect. 6. vbi vocat labores Agriculturae ἀναγκαίους πόνους, et opponit eos ἐλευθέροις πόνοις. M.

m καὶ

τῷ θεῷ [m]. Εἰ δὲ ἐγεώργουν Λακεδαιμόνιοι, τίς ἂν ὑπὲρ αὐτῶν Λεωνίδας ἐν Θερμοπύλαις παρετάξατο; τίς ἂν Ὀθρυάδας ἐν Θυρέᾳ ἠρίστευσεν; Ἀλλ' οὐδὲ Βρασίδας γεωργὸς ἦν, οὐδὲ Γύλιππος [n] ἐκ λήϊου ὁρμηθεὶς Συρακουσίους ἔσωζεν, οὐδὲ Ἀγησίλαος ἐξ ἀμπέλων ὁρμηθεὶς Τισσαφέρνους ἐκράτει, καὶ τὴν βασιλέως γῆν ἔτεμνεν, καὶ Ἴωνας καὶ Ἑλλήσποντον ἠλευθέρου· οὐκ ἀπὸ σμινύης ὁ Καλλικρατίδας, οὐκ ἀπὸ σκαπάνης ὁ Λύσανδρος, οὐκ ἀπὸ ἀρότρου ὁ Δερκυλλίδας. Θητικὰ ταῦτα, Εἱλωτικὰ ταῦτα ὑπὸ ἀσπίδων σώζεται, τούτων δόρατα ὑπερμαχεῖ, ταῦτα δουλεύει τοῖς κρατοῦσιν. Αὐτὴ ἡ ἐν ὅπλοις [o] ἀρετὴ καὶ τὴν Ἀθηναίων γῆν ἔτεμνεν, καὶ τὴν Ἀργείων ἐδῄου [p], καὶ Μεσσηνίους ἐλάμβανεν· ἐπεὶ δ' ἐξέ-

ferrent, deo morem gererent. Quod ſi agricolae fuiſſent Spartani omnes, quis vnquam ad Thermopylas Leonides pro iis in acie ſtetiſſet? quis vnquam Othryades ad Thyream virtutis ſuae ſpecimen dediſſet? Sed nec agricola erat Braſidas; nec, qui Syracuſas ſeruauit, recens ex aruorum cultu Gylippus veniebat; nec a vitibus ſuis Ageſilaus, ille, inquam, qui Tiſſaphernem domuit, terramque regiam populatus eſt, qui Ionas ipſumque Helleſpontum vindicauit; non a bidente Callicratides, non a ligone Lyſander, non ab aratro Dercyllides. Serui ſunt, Helotae ſunt, quos clypei tegunt, pro quibus arma pugnant, qui ſeruiunt victoribus. Haec eſt illa militaris virtus, quae agrum Atticum toties vaſtauit, Argiuorum terram diripuit, Meſſenios ſubegit; qua virtute ſimul ac deſtitui coeperunt Sparta-

m καὶ [πείθεσθαι] τῷ θεῷ] Orationis exitum non video: nam quomodo ſe geſſit Lycurgus, Apolline conſulto, num γεωργικὸν, ἢ πολεμικὸν καταστήσαιτο πολιτείας ἦθος; Vterque codex καὶ [πείθεται] τῷ θεῷ. Lege [καταπείθεται] τῷ θεῷ.

n οὐδὲ Βρασίδας — οὐδὲ Γύλιππος] Vulgo οὐδὲ [ὁ] Βρασίδας — οὐδ' [ὁ] Γύλιππος. Sed prior articulus in Reg. et Harleian. non comparet, eaque de cauſa poſteriorem deleui.

o Αὐτὴ ἡ ἐν ὅπλοις] Melius puto Αὕτη, *haec*, vt mox, ἐπεὶ δ' ἐξέκαμεν αὕτη.: M.

p τὴν Ἀργείων ἐδῄου,] Vulgo τὴν [τῶν] Ἀργείων. Nos Harleiano codici paremus.

Sectio

καμεν αὕτη τοῖς Σπαρτιάταις, τὰ μὲν ὅπλα ἀπέθεντο, ἐγένοντο δὲ ἐξ ἐλευθέρων γεωργοί.

γ'. Ἐλεύθεροι Κρῆτες πότε; ὅτε ὅπλα εἶχον, ὅτε ἐτόξευον, ὅτε ἐθήρων. Δοῦλοι πότε; ὅτε καὶ γεωργοί. Ἐλεύθεροι Ἀθηναῖοι πότε; ὅτε Καδμείοις ἐπολέμουν, ὅτε καὶ Ἴωνας ἐξέπεμπον, ὅτε καὶ Ἡρακλείδας ὑπεδέχοντο, ὅτε Πελασγοὺς ἐξέβαλλον. Δοῦλοι πότε; ὅτε Πεισιστρατίδαι τὸν δῆμον ἐξοπλίσαντες γεωργεῖν ἠνάγκαζον [q]. Αὖθις δὲ ἐπελθόντος αὐτοῖς στόλου Μηδικοῦ [r], τῆς μὲν γῆς ἐπελάθοντο, ἐπὶ τὰ ὅπλα ἔδραμον, καὶ μετ' αὐτῶν τὴν ἐλευθερίαν ἀνελάμβανον. Οὐ γεωργῶν Κυναίγειρος τὰς Ἀθήνας ἐλευθέρου, οὐκ ἐν ἀμήτῳ Καλλίμαχος τοὺς Μήδους ἐξέβαλλεν, οὐκ ἐν γεωργοῖς ἐστρατήγει Μιλτιάδης. Ὁπλιτῶν τὰ ἔργα, μαχομένων τὸ κράτος, νικώντων ἡ ἐλευθερία. Ἐπεὶ δὲ καὶ τῆς θαλάτ-

Spartani, armis suis depositis, ex liberis hominibus agricolae facti sunt.

3. Cretenses quando liberi fuerunt? cum arma gererent, cum sagittare gauderent, cum venari. Serui quando? cum agriculturae operam darent. Quando liberi fuerunt Athenienses? cum Cadmeos oppugnarunt, Ionas in colonias miserunt, Heraclidas exceperunt, eiecerunt Pelasgos. Serui quando? cum, ereptis armis, Pisistratidae agriculturae incumbere populum coëgerunt. Qui rursus, cum Medorum aduentaret classis, neglecta terra sua, arma in manum sumserunt, armis libertatem suam vindicarunt. Agricola non fuit Cynaegirus, qui Athenas liberauit; neque rusticus Callimachus, qui Medos eiecit; neque agricolis praefuit Miltiades. Ab armatis praeclara facinora eduntur, pugna victoriam, victoria parit libertatem. Vbi rursus mare

Sectio γ'.

q ὅτε Πεισιστρατίδαι τὸν δῆμον ἐξοπλίσαντες γεωργεῖν ἠνάγκαζον.] Dion Chrysostomus Orat. XXV. pag. 281. D. Πεισιστράτου προστάττοντος — ἐν τῇ χώρᾳ διατρίβοντες γεωργοὶ ἐγίνοντο Athenienses. Rem fuse narrat Polyaenus Stratag. lib. I. cap. XXI. 2. quem vide.

r [ἐπελθόντος] αὐτοῖς στόλου Μηδικοῦ,] Sic Reg. et Harleian. vulgo ὑπελθόντος.

Ibid. ὑπελθόντος αὐτοῖς στόλου Μηδικοῦ,] Scribe ἐπελθόντος, vt XIX, 1. ἐπιόντος αὐτοῖς βαρβαρικοῦ

της ἔδει, χαίρειν τῇ γῇ φράσαντες, καὶ παραδόντες πυρὶ τὴν ἐκεῖ ἑστίαν, καὶ μόνα ὑπολιπόμενοι τὰ ὅπλα [s], εἰς τὰς τριήρεις μετῳκίσθησαν. Ἔπλεε πόλις Ἀττικὴ, καὶ ἠπειρώτης δῆμος, καὶ πλέων ὁμοῦ ἐναυμάχει, καὶ ναυμαχῶν ἐκράτει, καὶ κρατῶν εἶχε καὶ τὴν γῆν, καὶ τὴν θάλατταν. Ἐπαινῶ καὶ Περικλέα τῆς στρατηγίας, ὃς ἀμελήσας τῶν γεωργῶν, καὶ ὁρῶν τεμνομένας τὰς Ἀχάρνας [t], ἐφύλαττε τὰς Ἀθήνας ἐλευθέρας· μενούσης

mare vocabat, terram hoſtibus, domos igni remiſere, ſeruatiſque ſolum armis, in triremes migrarunt. Totae Athenae nauigabant, gens mediterranea in mari erat, vbi et nauigando pugnauit, et nauali pugna vicit, et vincendo terram ſuam, ſuum rurſus vindicauit mare. Laudo et Periclem in armis, qui, agricolis neglectis, cum vaſtari cerneret Acharnas, ſolis libertatem conſeruabat Athenienſi-

ρικοῦ στόλου. et, ἐπιπλεύσαντος αὐτοῖς βαρβαρικοῦ στόλου, XXX, 6. Sic etiam Codices. Αὖθις vero eſt *poſtea*, non *rurſus*. M.

s μόνα [ὑπολιπόμενοι] τὰ ὅπλα,] Heinſius reponit μόνα [ἐπιλαβόμενοι] τὰ ὅπλα. At apud elegantiores Graecos huic verbo ſubditur caſus genitiuus, licet accuſatiuum poſtponat Lucas Act. IX. 27. XVI. 19. Nulla tamen opus eſt mutatione. Vult enim Maximus, Athenienſes *praeter arma nihil ſibi reliqui feciſſe;* qui ſenſus auctoris menti congruit, vulgatamque lectionem ſeruant omnes Mſſ.

Ibid. μόνα ὑπολιπόμενοι τὰ ὅπλα] *Heinſius*, ἐπιλαβόμενοι, quod merito ſe non adprobauit *Daviſio*. Elegantiſſima vox eſt ὑπολιπέσθαι, et dicitur de eo, quod excipitur et quaſi *ſubducitur* ex re aliqua caeteroquin *generali*. Exemplum hoc habe ex Appiano *Bell. Ciuil.* lib. II. p. 816. ed. *Toll.* οἱ δ' Ἀντώνιον μὲν πρὸ θυρῶν ἀποδιατρίβειν ἐν ὁμιλίᾳ Τρεβώνιον ἐξ ἑαυτῶν ὑπελίποντο, Καίσαρα δ' ἐπὶ θρόνου προκαθίσαντα περιέστησαν, οἷα φίλοι, σὺν λεληθόσι ξιφιδίοις. loquitur de percuſſoribus Caeſaris, qui ex toto ſuorum numero Trebonium ſolum *exceperunt*, quem *relinquerent* (ὑπελίποντο, *exceptum reliquerunt*) vt cauſſando Antonium detineret, ne in Senatum intraret. Ita Athenienſes, in periculo Salaminio, caetera omnia, inquit, igni tradiderunt, arma ſola, ex communi incendio excepta et quaſi *ſubducta*, ſibi *relinquentes*. M.

t καὶ ὁρῶν τεμνομένας τὰς Ἀχάρνας,] Opinor παρορῶν, vel περιορῶν, *negligens*, non curans. ita VI, 7. μὴ περιορᾶν ὑπ' ἀλλήλων κακουμένους. M.

Sectio

γὰρ τῆς ἐλευθερίας, ἡ γῆ μένει, τὰ φυτὰ μένει, τὰ λήϊα.

δ′. Ἔα μοι τὰ Ἑλληνικὰ, ἴθι ἐπὶ τοὺς βαρβάρους. Γεωργοῦσιν Αἰγύπτιοι, πολεμοῦσι Σκύθαι· ἀνδρεῖον τὸ Σκυθικὸν, δειλὸν τὸ Αἰγύπτιον· ἐλεύθερον τὸ Σκυθικὸν, δοῦλον τὸ Αἰγύπτιον. Γεωργοῦσιν Ἀσσύριοι, πολεμοῦσι Πέρσαι· δουλεύουσιν Ἀσσύριοι, βασιλεύουσι Πέρσαι. Ἐπολέμουν Λυδοὶ πρότερον [u], ἐγεώργουν αὖθις Λυδοί· ἐλεύθεροι μὲν ὄντες ἐπολέμουν, δουλεύσαντες δὲ ἐπὶ γεωργίαν ἐτράποντο. Μέτιθι ἐπὶ τὰ ζῶα· καὶ γὰρ ἐνταῦθα ὄψει ἐλευθερίαν, καὶ δουλείαν, καὶ βίον ἐξ ἀρετῆς, καὶ ἐκ γῆς βίον [x]. Βοῦς ἀροῖ, ἵππος ἀθλεύει· ἐὰν δὲ μεταθῇς τὰ ἔργα, παρανομεῖς περὶ τὴν φύσιν. Τὰ δειλὰ ποιηφάγα, τὰ ἰσχυρὰ ἀγρευτικά. Ἔλαφος ποιη-

nienſibus: ſalua enim libertate, ſalua terra, ſaluae plantae, ſaluae ſunt ſegetes.

4. Relinque Graecos, et ad barbaros tranſi. Agricolae ſunt Aegyptii, milites Scythae; fortes Scythae, meticuloſi Aegyptii. Agricolae ſunt Aſſyrii, milites Perſae; ſeruiunt Aſſyrii, imperant Perſae. Lydi olim milites erant, poſtea agricolae fuerunt: quamdiu liberi fuerunt, militarunt; cum ſeruire potuerunt, ad agriculturae ſtudium iuerunt. Perge ad animalia: nam et in iis libertatem inuenies, et ſeruitutem; vitamque, in qua virtus libera locum habet, et vinculum. Bos arat, equus certat; quod ſi eorum opera mutes, naturae iniuriam facis. Quae timidiſſima ſunt, vitam herbis ſuſtentant; quae fortiſſima, venantur.

Sectio δ′.

u Λυδοὶ πρότερον,] Lydos ἐργατικωτέρους εἶναι, δουλεύειν δὲ, notavit Socrates apud Aelianum V. H. X. 14. Hiſtoriam vero verbis Iuſtini I. 7. declarabo: *Occupato*, inquit, *in aliis bellis Cyro*, Lydi *rebellauere; quibus iterum victis arma et equi ademti, iuſſique cauponias et ludicras artes et lenocinia exercere. Et ſic gens induſtria quondam potens et manu ſtrenua, effoeminata mollitie luxuriaque virtutem priſtinam perdidit* etc. Vide ſis et Herodotum I. 155. ſeqq. atque Polyaenum Stratag. lib. VII. cap. VI. 4.

x [ἐκ γῆς] βίον.] Vulgo ἔγγυς. At nos βίον auctoritate Regii addidimus; ἐκ γῆς autem repoſuimus, Harleiano iubente, probante

φαγεῖ, λέων ἀγρεύει· σπερμολογεῖ κολοιὸς, ἀγρεύουσιν ἀετοί· δοῦλα μὲν τὰ σπερμολόγα καὶ ποιηφάγα, ἐλεύθερα δὲ καὶ ἀγρευτικά y.

έ. Εἰ δὲ καὶ τοὺς περὶ θεῶν μύθους παραδεκτέον, οὐ γεωργὸς ὁ Ζεὺς, οὐδὲ Ἀθηνᾶ z, οὐδὲ ὁ Ἀπόλλων, οὐδὲ ὁ Ἐνυάλιος, οἵπερ βασιλεύτατοι τῶν θεῶν. Ἀλλ᾽ ὀψὲ μὲν Δημήτηρ γεωργεῖ μετὰ πολλὴν πλάνην, ὀψὲ δὲ Διόνυσος μετὰ τὸν Κάδμον καὶ τὸν Πενθέα, ὀψὲ ὁ Τριπτόλεμος μετὰ τὸν Ἐριχθόνιον καὶ τὸν Κέκροπα. Εἰ δὲ καὶ τῆς Κρόνου ἀρχῆς ἐπελαβόμεθα, τίς ἂν ἡμῖν γεωργίας λόγος; Ἀλλ᾽ οὐδὲ νῦν δεῖ γεωργίας, οὐ γὰρ ἐξέκαμεν ἡ γῆ τοὺς καρποὺς αὐτομάτους φέρουσα· φέρει μὲν

venantur. Herbis ceruus viuit, venatur leo; fruges legunt graculi, aquilae venantur: quae fruges legunt, seruiunt; seruiunt, quae herbis pascuntur; libera sunt, quae venantur.

5. Quod si et fabulis deorum credendum est, neque Iupiter, neque Minerua, aut Apollo, aut Mars, qui inter omnes deos maxime regales sunt, agricolarum more viuunt. Sed sero multosque post errores terram colere Ceres incepit; sero Bacchus post Cadmum, et Pentheum; sero Triptolemus post Erichthonium, post Cecropem. Quod si Saturni regnum videamus, quis vsus ibi artis illius? Quamquam ne nunc quidem eo opus esse video, nec enim plane terra spontaneos ferre fructus desiit: quin

probante vero Salmasio Epist. ad Puteanum III.

Ibid. καὶ ἐκ γῆς βίον.] Hunc locum idem *Salmasius* correxit eadem Epistola. prior scriptura erat hic quoque ἔγγυς· cui vocem βίον addidit *Dauisius* ex Cod. *Regio.* Caeterum, quando *Virtutem* Equis in Certaminibus adtribuit Noster, memineris, Sophistam et Declamatorem loqui. quod enim Ille *Virtutem* vocat, aeque est *Necessitas* in Equo *currente*, ac in Boue *arante.* et hic quoque bene legi potest, καὶ ἐξ ἀνάγκης βίον. M.

y ἐλεύθερα δὲ καὶ ἀγρευτικά.] Nisi desit Adiectiuum post δὲ, legendum est τὰ ἀγρευτικὰ, vt τὰ σπερμολόγα. Fieri tamen potest, vt a Maximo fuerit ἐλεύθερα δὲ [τὰ ἰσχυρὰ] καὶ ἀγρευτικά. vide priorem partem sententiae, vbi duo Adiectiua. M.

Sectio έ.

z [οὐδὲ] Ἀθηνᾶ,] Lege [οὐδ᾽ ἡ] Ἀθηνᾶ.

a [Γεωρ-

δὲ μεςὰ πάντα πολέμȣ καὶ ἀδικίας· αἱ γὰρ ἐπιθυμίαι πλανῶνται πανταχȣ͂, περὶ πᾶσαν γῆν τὰς πλεονεξίας ἐπεγείρȣσαι, καὶ πάντα μεςὰ ςρατοπέδων ἐπὶ τὴν ἀλλοτρίαν ἰόντων. Κάλλος ᾄδεται γυναικὸς Πελοποννησίας· πλέει βάρβαρος ἀνὴρ ἐπ' αὐτὴν ἀπὸ τῆς Ἴδης, ȣ̓ γεωργὸς, ἀλλὰ γεωργȣ͂ ἡμερώτερος, καὶ σχολαιότερος, καὶ εἰρηνικώτερος, ποιμὴν καὶ βȣκόλος. Ἐπιθυμεῖ Καμβύσης τῆς Αἰγυπτίων γῆς· πόλεμον ἡ ἐπιθυμία διανέςησεν [1]. Ἐπιθυμεῖ Δαρεῖος τῆς Σκυθῶν γῆς· πολεμȣ͂νται Σκύθαι. Μεταβαίνει ἡ ἐπιθυμία ἐπ' Ἐρετρίαν καὶ Ἀθήνας· καὶ μετὰ τῆς ἐπιθυμίας οἱ ςόλοι, Ἐρετρία σαγηνεύεται, ἐπιπλεῖται Μαραθών. Ἐπιθυμεῖ ἡ Ξέρξȣ γυνὴ θεραπαινίδων Λακωνίδων, καὶ Ἀτθίδων, καὶ Ἀργειάδων· καὶ δι' ἐπιθυμίαν γυναικὸς ἐξαρτύονται ςόλοι διαπόντιοι, ἡ Ἀσία ἐξοικίζεται, ἡ Εὐρώπη ἀνίςαται. Ἐπιθυμȣ͂σιν Ἀθηναῖοι Σικελίας, ἐπιθυμȣ͂σι Λακεδαιμόνιοι Ἰωνίας, ἐπιθυμȣ͂σι Θηβαῖοι ἡγεμονίας.

Nunc bello omnia, omnia iniuſtitiae plena ſunt; vbique enim cupiditates oberrant, vbique immoderatum habendi appetitum excitant, vbique exercitus, qui alienam terram inuadunt. Celebratur mulieris cuiuſdam ex Peloponneſo forma: continuo barbarus homo ab Ida vſque adnauigat, non agricola tantum, ſed qui mitiores agricolis eſſe ſolent, magiſque otio et quieti addicti, magis pacis ſtudioſi, paſtor, bubulcus. Terram Aegyptiorum Cambyſes concupiſcit: bellum excitat illa cupiditas. Terram Scytharum Darius petit: oppugnantur Scythae. Tranſit Athenis Eretriam cupiditas: et vna cum cupiditate claſſis, Eretria obſidetur, claſſe inuaditur Marathon. Lacaenas, Argiuaſque, et Atticas ancillas vxor Xerxis deſiderat: huius cupiditatis cauſa tranſmarina claſſis inſtruitur, deſeritur Aſia, turbatur Europa. Siciliam Athenienſes petunt, Ioniam Lacedaemonii, imperium Thebani.

7. O no-

[1] πόλεμον — διανέςησεν.] Cur non διανίςησιν, cum caetera omnia huius ſententiae in Praeſenti efferantur? M.

Sectio

ζʹ. Ὦ ἐρώτων πικροτάτων τῇ Ἑλλάδι, πȣ̃ τις ἐλθὼν μετὰ ἀσφαλείας γεωργῇ; πȣ̃ δὲ εὕρῃ τὸ χρύσεον εἰρήνης πρόσωπον; ποῖον γῆς μέρος ἐραστὰς ȣ̓κ ἔχει;

Ἄσκρῃ χεῖμα κακὴ, θέρει ἀργαλέῃ [k].

Ἴωμεν ἐπὶ τὴν Ἄσκρην, ἀλλ' αἰγειροφόρος ἡ Βοιωτία [l]. Λιβύη πόῤῥω μὲν, ἀλλὰ εὔβοτος. Ὑπερόριος ἡ Ἰνδῶν γῆ, ἀλλὰ καὶ αὕτη ἐξεῦρε Μακεδόνα ἐραστὴν, διὰ πολλῶν γενῶν καὶ πολέμων [m] βαδίζοντα ἐπ' αὐτήν. Ποῖ τις τράπηται, πȣ̃ τις εὕρῃ γεωργίαν ἀσφαλῆ; Πάντα μεστὰ πολέμων, πάντα ὅπλων. Τοιγαρȣ̃ν,

7. O noxias vehementer Graeciae cupiditates! quem dabis locum, vbi ſecure agricultura exerceri poſſit? aut vbi aureum tandem pacis vultum inuenies? quae pars terrae non abs aliquo petitur?

Aſcra aeſtate grauis, byeme eſt infeſta:

At populis abundat Boeotia, eatur ergo Aſcram. Libya remota eſt, ſed paſturae pecudum idonea. Remotiſſima eſt Indorum regio, nec minus amatorem ſuum inuenit Macedonem illum, qui poſt multas alias gentes, poſt multa bella, eo tandem pervenit. Quo abire vis, vbi ſecuram tutamque agriculturam invenias? Omnia bellis, omnia armis plena ſunt. Quamobrem,

Haſtam

Sectio ζʹ.

k [θέρει] ἀργαλέῃ.] Vulgo θέρος. Vterque vero mſ. a noſtra lectione ſtat, eamque ſeruant Heſiodus Op. et Dier. v. 640. et auctor Certaminis Homer. et Heſiod. p. 1.

l Ἴωμεν ἐπὶ τὴν Ἄσκρην· ἀλλ' αἰγειροφόρος ἡ Βοιωτία.] Heinſius haec verba cenſet eſſe tranſpoſita; quare legit: ἀλλ' αἰγειροφόρος ἡ Βοιωτία· ἴωμεν ἐπὶ τὴν Ἄσκρην. At verborum ſitu mutato, ſenſus ipſe, niſi fallor, peruertitur. Quaerit Maximus, vbi quis agriculturae ſe dedat, nec armorum ſtrepitu terreatur. Proponit igitur loca minime foecunda, neque tamen agricolae ſedes tutas inuenit; ſunt enim, quae facere queant, vt vel hae terrarum partes ab aliquo petantur. Sic Aſcra, prout dixit Heſiodus, eſt χεῖμα κακὴ, θέρει ἀργαλέῃ. Hunc certe locum nemo cupiet, itaque ἴωμεν ἐπὶ τὴν Ἄσκρην. Immo vero, reſpondet, eſt, quod inuaſorem adliciat; nam Boeotia, cuius Aſcra vicus eſt, ob αἰγειροφορίαν celebratur.

m διὰ πολλῶν γενῶν καὶ πολέμων] Vel πολεμίων. Recte vero γενῶν: idem quod ἐθνῶν, *gentes, populos.* Ariſtides in *Romae Encom.* p. 222. ἐν τοσȣ́τοις ἀριθ-

γȣνῷ οἰνοπέδȣ ἀλωῆς ἐπὶ φύλλων χαμαὶ βεβλημένων ὥρα θέρȣς ἀναπαυομένῳ [b]. Οἱ δὲ μακάριοι αὐτῷ ἄνδρες [c], ὃς ἐκεῖνος ἐπαινῶν χαίρει, ἕτεροί εἰσιν ἐξ ἑτέρων ἐπιτηδευμάτων καὶ ἔργων· ἢ Ἀχιλλεὺς διώκων, ἢ Αἴας μονομαχῶν, ἢ Τεῦκρος τοξεύων, ἢ Διομήδης ἀριςεύων, ἤ τις ἄλλος τῶν δεινῶν τὰ ἀριςευτικά. Μετὰ δὲ αὐτῷ τὰ ἔπη ἀσπίδων μεγάλων, καὶ κορύθων φαεινῶν, καὶ δοράτων μακρῶν, καὶ ἁρμάτων καλῶν, καὶ ἵππων θεόντων, καὶ ἀγαθῶν κτεινόντων, καὶ δειλῶν κτεινομένων. Τὸν μὲν γὰρ Ἀγαμέμνονα αὐτὸν τὸν τῶν Πανελλήνων βασιλέα ȣκ ἔσχεν ἑτέρως ἐπαινέσαι, ἢ τὸν αἰχμητὴν προσθεὶς τῷ βασιλεῖ, ὡς μόνον δὲ τȣτο ἔργον ἀρχικώτατον· καί φησιν, ὅτι ἦν Ἀγαμέμνων ἀμφότερον, βασι-

in vitiferae procul vbere terrae
humi in frondibus decumbere, aeſtiuoque tempore quieſcere fecit? At vero quos beatos putat, quos commendare ſolet Homerus, alii certe ſunt, alia ſunt eorum opera, alia ſtudia. Qualis Achilles eſt, cum hoſtem inſequitur; aut Aiax, cum ſingulari certamine congreditur; Teucer, cum ſagittis, Diomedes, cum animi virtute excellit; aut ſi quis alius, qui ſtrenue rem gerit. Nihil enim in toto eius opere audis, quam magnos clypeos, ſplendidas galeas, longas haſtas, pulchros currus, equos currentes, et, vt verbo abſoluam, viros fortes, qui mactant, timidos, qui mactantur. Quid, quod ipſum Agamemnonem, communem omnium Graecorum principem, laudare non potuerit aliter, quam vt bellatorem ſimul eum regemque dicat, quaſi hoc maxime dignum ſit imperio? vtrumque enim facit Agamemnonem, *fortem*

b Ἐν γȣνῷ οἰνοπέδȣ ἀλωῆς ἐπὶ φύλλων χαμαὶ [βεβλημένων] ὥρα θέρȣς ἀναπαυομένῳ] Vulgo ἐπὶ φύλλων χαμαὶ [βεβλημένῳ,] ὥρα θέρȣς ἀναπαυομένῳ, quod inelegans prae lectione, quam ſuppeditauit Harleian. Noſter autem reſpicit ad Odyſſ. λ'. 191.

Αὐτὰρ ἐπὴν ἔλθῃσι θέρος —
Πάντῃ οἱ κατὰ γȣνὸν ἀλωῆς οἰνοπέδοιο
φύλλων κεκλιμένων χθαμαλαὶ βεβλήαται εὐναί.

Laërten Vlyſſis patrem dicit poëta.

c Οἱ δὲ μακάριοι [αὐτῷ] ἄνδρες,] Vulgo [αὐτῶν] ἄνδρες. Sed recte codices, vt edidimus.

Ibid. μακάριοι αὐτῶν ἄνδρες] Conieceram αὐτȣ: ſed Codd. habent αὐτῷ, quod Noſtro vſitatius. M.

d ἀμφό-

λεὺς καὶ αἰχμητὴς ἀγαθός [d]. Ἐπεὶ καὶ ὁ Μενέλαος βασιλεὺς μὲν ἦν, ἐχ ἧττον, ἢ ὁ Ἀγαμέμνων, μαλθακὸς δὲ αἰχμὴν, καὶ διὰ τῦτο ὀλίγον αὐτῷ μετέδωκε ποιητικῆς εὐφημίας Ὅμηρος. Ὁ γε μὴν Ἀγαμέμνων ἦτος, τί ἦν ἂν ἐπικλεέςερος τῶν ἄλλων, εἰ κατὰ τὸ Ἄργος μένων, γῆν ἀγαθὴν ἔχων, γεωργῶν τὴν γῆν, ἀπέφηνεν αὐτὴν [e] εὐκαρποτέραν τῆς Αἰγυπτίας [f]; Τῦ μὲν γὰρ Ὀδυσσέως ἀκέεις αὐτῦ σεμνολογυμένυ περὶ τῆς Ἰθάκης·

Τρηχεῖ', ἀλλ' ἀγαθὴ [g] κυροτρόφος,

φησίν. Οἶδε γάρ πυ, ἅτε σοφὸς ὤν, ὅσον διαφέρει

fortem regemque ducemque.

Nam et Menelaus rex non minus erat, quam Agamemnon, verum remiſſior in bello; quae cauſa eſt, cur tam parcus in exornandis poëtarum more eius laudibus fuerit Homerus. Illum vero, de quo loquimur, Agamemnonem, putaſne gloria et exiſtimatione nominis reliquis anteſtare potuiſſe, ſi Argis manere, vbi optimam habebat terram, eam colere, et Aegyptiis, quam habent, foecunditatis laudem praeripere maluiſſet? Audis ipſum Vlyſſem, qui his verbis Ithacen ſuam praedicat:

Aſpera, ſed nutrix hominum bona.

Minime enim fugit eum, vtpote ſapientem, longe maiores eſſe

d ἀμφότερον, βασιλεὺς καὶ αἰχμητὴς ἀγαθός.] Homeri verſus ſe ſic habet:

Ἀμφότερον, βασιλεύς τ' ἀγαθὸς, κρατερός τ' αἰχμητής.

Vide Iliad. Γ'. 179.

e γῆν ἀγαθὴν ἔχων, γεωργῶν τὴν γῆν, ἀπέφηνεν αὐτὴν etc.] Γεωργῶν τὴν γῆν, pro γεωργῶν αὐτὴν, cum praeceſſerit γῆν. vide quae dixi ad XI, 4. Sed ſequitur αὐτὴν, adeo vt non opus ſit vtroque. vnde probabile ſit, Maximum primum ſcripſiſſe, vel, γεωργῶν ἀπέφηνεν αὐτὴν εὐκαρποτέραν. vel, γεωργῶν τὴν γῆν, ἀπέφηνεν εὐκαρποτέραν: vt haec duplex Lectio fuerit ex duplicata Editione, ambarum ſcriptura in Contextum recepta. quod mihi veriſſimum videtur. Vide praefationem. M.

f εὐκαρποτέραν τῆς Αἰγυπτίας;] Vide Plinium H. N. lib. XXI. §. 50. et Dionyſium Perieg. v. 241.

g Τρηχεῖ', ἀλλ' ἀγαθὴ] Odyſſ. Ι'. 27.

ὁ τῆς ἀνδρείας καρπὸς ἢ σῖτος, πυρῶν καὶ κριθῶν, καὶ εἴ τις ἄλλη ὑποτροφὴ γῆς.

β'. Ὅμηρον ἐῶ· τάχα γὰρ καὶ δυσχεράναις ἂν τῷ λόγῳ προσφερομένῳ [h] σοι μάρτυρα φιλοπόλεμον. Βȣ́λει σοι τὰ δεύτερα ἐπ' ἐκείνῳ λέγω τὰ Λακωνικά, ἢ τὰ Ἀττικά, ἢ τὰ Κρητικά, ἢ τὰ Περσικά; Τὴν Σπάρτην ἐπαινεῖς, ὡς εὐνομωτάτην. Ὁ δὲ Λυκȣ̃ργος ȣ̓ σȣ̃ δήπȣ ἐπαινέτȣ δεήσεται· ὁ γὰρ Ἀπόλλων φθάνει λέγων πρὸς αὐτόν·

Δίζω, ἢ σε θεὸν μαντεύσομαι, ἢ ἄνθρωπον [i].

Ὁ τοίνυν Λυκȣ̃ργος ȣ̔͂τος, ὃν ὁ θεὸς εἰκάζει θεῷ, τιθεὶς τῇ Σπάρτῃ νόμȣς, συμβȣλευσάμενος τῷ Ἀπόλλωνι,

esse fortitudinis fructus, quam aut triticum, aut hordeum, aut si qui alius terrae cibus est.

2. Homerum relinquam; metuo enim, ne parum gratum sit tibi, si testimonio vtar hominis, qui plus, quam par est, fortasse bello delectetur. Vis potius post Homerum, Laconum, Atticorum, Cretensium, aut Persarum consideremus rempublicam? Praeclaras videlicet Spartae leges laudas. Atqui ne eget quidem praeconio tuo Lycurgus; quem prius his verbis Apollo in colloquio cum eo commendauerat:

Quaero, tene deum compellem, hominemue, Lycurge.

Ille ergo Lycurgus, quem deo similem deus ipse pronunciat, postquam leges ciuibus suis tulit, oraculum Apollinis adiit, vt

Sectio β'.

h τῷ λόγῳ [προσφερομένῳ] Legerim προφερομένῳ. Pariter *testes proferre* dicunt Latini. Vide Budaeum Comment. L. G. p. 357.

Ibid. προσφερομένῳ σοι μάρτυρα] Legit *Dauisius*, προφερομένῳ. Dicam ad XXXVIII, 4. M.

i Δίζω, ἢ σε θεὸν μαντεύσομαι, ἢ ἄνθρωπον.] Nonnulli pro duabus vocibus vltimis habent ἠὲ καὶ ἄνδρα. Vide Lambecium Bibl. Vindob. lib. VIII. pag. 25. Oraculum integrum legatur apud Herodotum I. 65. Galenum Protr. ad Artes cap. IX. Eusebium Praep. Euang. V. 27, 28. Theodoretum Therap. IX. p. 124. ac Themistium Orat. XIX. p. 225. Eundem, quem noster, versum laudat idem Orat. VII. p. 97. et Orat. XV. p. 193. Huc etiam respiciunt Xenoph. in Apol. Socr. §. 15. et Philostratus Vit. Apoll. lib. VIII. cap. 7.

k κατα-

ποῖόν τι πολιτείας ἦθος καταστήσαιτο τοῖς αὐτοῦ θρέμμασιν, ἆρα γεωργικὸν [k], καὶ ταμιευτικὸν, ταπεινὸν, καὶ γλίσχρον, καὶ ἐργαστικὸν τὰ σμικρὰ ταῦτα· ἢ ταῦτα μὲν οἱ Εἵλωτες αὐτῷ ἔχωσι, καὶ ὁ ἀνδραποδώδης ὅμιλος, καὶ οἱ περίοικοι Λακεδαιμονίων· τὸ δὲ καθαρῶς Σπαρτιατικὸν, ἄφετον ἐκ γῆς ὂν [l] καὶ ὄρθιον, καὶ πρὸς

vt cognofceret ex eo, quam reipublicae potiffimum formam populo fuo proponeret; an illam, quae magna ex parte ex agricolis conftaret, quae parcam, humilem, reftrictamque amplectitur vitam, quae in minutis et abiectis illis actionibus verfatur: an potius haec et fimilia Helotis, feruilique hominum turbae, Lacedaemoniorumque finitimis relinqueret; veros autem legitimofque Spartae incolas liberos ab omni nexu, intrepidam

k καταστήσαιτο τοῖς αὐτοῦ θρέμμασιν, ἆρα γεωργικὸν etc.] Peffime adfecta eft longa haec fententia, tam ex Conftructione et verbis, quam ex Diftinctionibus. fi cum cura legas, perfpicies, Nominatiuum Λυκοῦργος nullum Verbum habere, et totam periodum nihil concludere. Lege et diftingue: συμβουλευσάμενος τῷ Ἀπόλλωνι, ποῖόν τι πολιτείας ἦθος κατεστήσατο τοῖς αὐτοῦ θρέμμασιν; ἆρα γεωργικὸν, — καὶ ἐργαστικὸν, τὰ σμικρὰ ταῦτα; Ifta, ποῖόν τι πολιτείας ἦθος etc. funt verba Maximi Aduerfarium interrogantis, non Lycurgi Apollinem confulentis. Pergit Nofter ad oppofitam partem fententiae, adhuc *quaerens*, ἢ ταῦτα μὲν οἱ Εἵλωτες αὐτῷ ἔχωσι, etc. vfque ad καὶ πείθεσθαι τῷ Θεῷ, poft quae Nota Interrogationis ponenda eft. Sed quae intermedia funt, adtentum Lectorem poftulant, qui, totam ῥῆσιν percurrens, videbit iterum, Nominatiuum τὸ Σπαρτιατικὸν, et omnia ifta Appofitiua, ἄφετον ὂν καὶ ὄρθιον, τεθραμμένον, μαστιγούμενον, etc. adhuc pendere, et nullum exitum habere, defectu itidem Verbi Subftantiui, quod mihi videtur latere fub vltima litera vocis αἰχμῇ· ἐπὶ αἰχμῇ ᾖ καὶ ἀσπίδι τεταγμένον. Et iam connexio, omiffis Appofitiuis, haec erit: ἢ ταῦτα οἱ Εἵλωτες ἔχωσι· τὸ δὲ Σπαρτιατικὸν, ἐπειδὰν ἱκανῶς τοῦ καρτερεῖν ἔχῃ, ἐπὶ αἰχμῇ ᾖ τεταγμένον προμαχεῖν τῆς ἐλευθερίας, καὶ πείθεσθαι τῷ Θεῷ; vel, (quia Codices habent πείθεται) καὶ πείθηται τῷ Θεῷ, vt ἔχωσι, et ᾖ τεταγμένον. M.

l ἄφετον [ἐκ γῆς ὂν] Vulgo ἄφετον [ἔγγησον,] quae vox eft nihil. Scaliger et Heinfius legunt ἄφετον [ἐνοχῆς.] Sed omnino reponendum ἄφετον ἐκ γῆς ὂν, vt olim monuit Salmafius Epift. III. Harleian. dat ἄφετον [ἐκ γῆς,] quod emendationem viri

ἐλευθερίαν τεθραμμένον, μαστιγούμενον καὶ τυπτόμενον, καὶ ἐν θήραις καὶ ὀρειβασίαις καὶ ἄλλοις παντοδαποῖς πόνοις παιδευόμενον, ἐπειδὰν ἱκανῶς τοῦ καρτερεῖν ἔχῃ, ἐπὶ αἰχμῇ καὶ ἀσπίδι τεταγμένον, ὑπὸ στρατηγῷ τῷ νόμῳ προμαχεῖν τῆς ἐλευθερίας, καὶ τὴν Σπάρτην σώζειν, καὶ τῷ Λυκούργῳ συναγωνίζεσθαι καὶ πείθεσθαι

pidam erectique animi gentem, ſolamque ad libertatem natos, flagris verberibuſque exerceret, venationibus, montanis itineribus, aliiſque infinitis laboribus virtuti praepararet, donec ſatis iam tolerantiae aſſuefacti, cum haſta clypeoque, non alium ducem, quam legem, ſecuti, pro libertate pugnarent, Lycurgo auxilium ferrent,

viri doctiſſimi firmat. Vide Ioſephum aduerſ. Apionem II. 31.

Ibid. ἄφετον ἔγγυσον, καὶ ὄρθιον,] Ita erat in prioribus Editt. vnde *Dauiſius* olim coniecit ἐκ γῆς ὂν: et ſic ante eum ὁ Μέγας, *Salmaſius*, Epiſt. III. quae eſt ad *Petr. Puteanum*, Gallice ſcripta, A. D. 1614. vbi miratur, *Heinſium* in Secunda editione non magis vidiſſe circa hunc locum, quam in Prima. Confirmatur praeterea haec emendatio a Cod. *Harleiano*. Et tamen reſtat adhuc ſcrupulus, an Senſus et Graecae Linguae ratio admittant hanc correctionem; quippe ἄφετος ἐκ τινὸς dicitur is, qui dimittitur *ex* Re aliqua, in qua *antea* occupabatur, vel Loco, in quo *prius* detinebatur, prout innuit Praepoſitio ἐκ vel ἐξ. ſic ἄφετοι ἐξ εἱρκτῆς, Longino περὶ ὕψ. ſect. 44. *dimiſſae ex cauea*, vel *carcere;* in quo ſcil. ante concluſae fuerant. hoc vero de Lacedaemoniis dici non poteſt, vt ſint ἄφετοι ἐκ γῆς, *dimiſſi* EX *agricultura*, circa quam *nunquam* occupabantur. Rarius occurrit vox ἄφετος cum Praepoſitione. ſaepius abſolute ponitur, vt XXXVI, 3. 5. et ita Philo de *Legg. ſpecial.* p. 565. ἐλεύθερον γὰρ καὶ ἄφετον οὐδὲν ἐᾷ τῶν παρ' ἡμῖν: de *Vino* loquitur. alias Genitiuum adiunctum habet, vt Diſſert. III. 9. Appoſite Ioſephus *contra Apion.* lib. II. ſect. 31. de Lacedaemoniis: οἱ μέν γε μήτε γῆν ἐργαζόμενοι, μήτε περὶ τέχνας πονοῦντες, ἀλλὰ πάσης ἐργασίας ἄφετοι, λιπαροὶ, καὶ τὰ σώματα πρὸς κάλλος ἀσκοῦντες, ἐπὶ τῆς πόλεως διῆγον. quem locum a *Dauiſio* quoque adductum video. Omitto Participium ὂν minime neceſſarium, et Compoſitionem laxam et languidam, et Maximi diſſimillimam. Et quidem *Harleianus* non habet ineptum iſtud ὂν. Mihi videtur vox ἔγγυης pars eſſe alterius, ἄφετον ἀνάγκης· vt ſect. 6. vbi vocat labores Agriculturae ἀναγκαίους πόνους, et opponit eos ἐλευθέροις πόνοις. M.

m καὶ

τῷ θεῷ [m]. Εἰ δὲ ἐγεώργουν Λακεδαιμόνιοι, τίς ἂν ὑπὲρ αὐτῶν Λεωνίδας ἐν Θερμοπύλαις παρετάξατο; τίς ἂν Ὀθρυάδας ἐν Θυρέᾳ ἠρίστευσεν; Ἀλλ' οὐδὲ Βρασίδας γεωργὸς ἦν, οὐδὲ Γύλιππος [n] ἐκ ληΐου ὁρμηθεὶς Συρακουσίους ἔσωζεν, οὐδὲ Ἀγησίλαος ἐξ ἀμπέλων ὁρμηθεὶς Τισσαφέρνους ἐκράτει, καὶ τὴν βασιλέως γῆν ἔτεμνεν, καὶ Ἴωνας καὶ Ἑλλήσποντον ἠλευθέρου· οὐκ ἀπὸ σμινύης ὁ Καλλικρατίδας, οὐκ ἀπὸ σκαπάνης ὁ Λύσανδρος, οὐκ ἀπὸ ἀρότρου ὁ Δερκυλλίδας. Θητικὰ ταῦτα, Εἱλωτικὰ ταῦτα ὑπὸ ἀσπίδων σώζεται, τούτων δόρατα ὑπερμαχεῖ, ταῦτα δουλεύει τοῖς κρατοῦσιν. Αὐτὴ ἡ ἐν ὅπλοις [o] ἀρετὴ καὶ τὴν Ἀθηναίων γῆν ἔτεμνεν, καὶ τὴν Ἀργείων ἐδῄου [p], καὶ Μεσσηνίους ἐλάμβανεν· ἐπεὶ δ' ἐξέ-

ferrent, deo morem gererent. Quod ſi agricolae fuiſſent Spartani omnes, quis vnquam ad Thermopylas Leonides pro iis in acie ſtetiſſet? quis vnquam Othryades ad Thyream virtutis ſuae ſpecimen dediſſet? Sed nec agricola erat Braſidas; nec, qui Syracuſas ſeruauit, recens ex aruorum cultu Gylippus veniebat; nec a vitibus ſuis Ageſilaus, ille, inquam, qui Tiſſaphernem domuit, terramque regiam populatus eſt, qui Ionas ipſumque Helleſpontum vindicauit; non a bidente Callicratides, non a ligone Lyſander, non ab aratro Dercyllides. Serui ſunt, Helotae ſunt, quos clypei tegunt, pro quibus arma pugnant, qui ſeruiunt victoribus. Haec eſt illa militaris virtus, quae agrum Atticum toties vaſtauit, Argiuorum terram diripuit, Meſſenios ſubegit; qua virtute ſimul ac deſtitui coeperunt Sparta-

m καὶ [πείθεσθαι] τῷ θεῷ] Orationis exitum non video: nam quomodo ſe geſſit Lycurgus, Apolline conſulto, num γεωργικὸν, ἢ πολεμικὸν καταστήσαιτο πολιτείας ἦθος; Vterque codex καὶ [πείθεται] τῷ θεῷ. Lege [καταπείθεται] τῷ θεῷ.

n οὐδὲ Βρασίδας — οὐδὲ Γύλιππος] Vulgo οὐδὲ [ὁ] Βρασίδας — οὐδ' [ὁ] Γύλιππος. Sed prior articulus in Reg. et Harleian. non comparet, eaque de cauſa poſteriorem deleui.

o Αὐτὴ ἡ ἐν ὅπλοις] Melius puto Αὕτη, *haec*, vt mox, ἐπεὶ δ' ἐξέκαμεν αὕτη. M.

p τὴν Ἀργείων ἐδῄου] Vulgo τὴν [τῶν] Ἀργείων. Nos Harleiano codici paremus.

Sectio

καμεν αὕτη τοῖς Σπαρτιάταις, τὰ μὲν ὅπλα ἀπέθεντο, ἐγένοντο δὲ ἐξ ἐλευθέρων γεωργοί.

γ΄. Ἐλεύθεροι Κρῆτες πότε; ὅτε ὅπλα εἶχον, ὅτε ἐτόξευον, ὅτε ἐθήρων. Δοῦλοι πότε; ὅτε καὶ γεωργοί. Ἐλεύθεροι Ἀθηναῖοι πότε; ὅτε Καδμείοις ἐπολέμουν, ὅτε καὶ Ἴωνας ἐξέπεμπον, ὅτε καὶ Ἡρακλείδας ὑπεδέχοντο, ὅτε Πελασγοὺς ἐξέβαλλον. Δοῦλοι πότε; ὅτε Πεισιστρατίδαι τὸν δῆμον ἐξοπλίσαντες γεωργεῖν ἠνάγκαζον [q]. Αὖθις δὲ ἐπελθόντος αὐτοῖς στόλου Μηδικοῦ [r], τῆς μὲν γῆς ἐπελάθοντο, ἐπὶ τὰ ὅπλα ἔδραμον, καὶ μετ' αὐτῶν τὴν ἐλευθερίαν ἀνελάμβανον. Οὐ γεωργῶν Κυναίγειρος τὰς Ἀθήνας ἐλευθέρου, οὐκ ἐν ἀμήτῳ Καλλίμαχος τοὺς Μήδους ἐξέβαλλεν, οὐκ ἐν γεωργοῖς ἐστρατήγει Μιλτιάδης. Ὁπλιτῶν τὰ ἔργα, μαχομένων τὸ κράτος, νικώντων ἡ ἐλευθερία. Ἐπεὶ δὲ καὶ τῆς θαλάτ-

Spartani, armis fuis depofitis, ex liberis hominibus agricolae facti funt.

3. Cretenfes quando liberi fuerunt? cum arma gererent, cum fagittare gauderent, cum venari. Serui quando? cum agriculturae operam darent. Quando liberi fuerunt Athenienfes? cum Cadmeos oppugnarunt, Ionas in colonias miferunt, Heraclidas exceperunt, eiecerunt Pelafgos. Serui quando? cum, ereptis armis, Pififtratidae agriculturae incumbere populum coëgerunt. Qui rurfus, cum Medorum aduentaret claffis, neglecta terra fua, arma in manum fumferunt, armis libertatem fuam vindicarunt. Agricola non fuit Cynaegirus, qui Athenas liberauit; neque rufticus Callimachus, qui Medos eiecit; neque agricolis praefuit Miltiades. Ab armatis praeclara facinora eduntur, pugna victoriam, victoria parit libertatem. Vbi rurfus mare

Sectio γ΄.

q ὅτε Πεισιστρατίδαι τὸν δῆμον ἐξοπλίσαντες γεωργεῖν ἠνάγκαζον.] Dion Chryfoftomus Orat. XXV. pag. 281. D. Πεισιστράτου προστάττοντος — ἐν τῇ χώρᾳ διατρίβοντες γεωργοὶ ἐγίνοντο Athenienfes. Rem fuse narrat Polyaenus Stratag. lib. I. cap. XXI. 2. quem vide.

r [ἐπελθόντος] αὐτοῖς στόλου Μηδικοῦ,] Sic Reg. et Harleian. vulgo ὑπελθόντος.

Ibid. ὑπελθόντος αὐτοῖς στόλου Μηδικοῦ,] Scribe ἐπελθόντος, vt XIX, 1. ἐπιόντας αὐτοῖς βαρβαρικοῦ

της ἔδει, χαίρειν τῇ γῇ Φράσαντες, καὶ παραδόντες πυρὶ τὴν ἐκεῖ ἑςίαν, καὶ μόνα ὑπολιπόμενοι τὰ ὅπλα [s], εἰς τὰς τριήρεις μετῳκίσθησαν. Ἔπλεε πόλις Ἀτ]ικὴ, καὶ ἠπειρώτης δῆμος, καὶ πλέων ὁμȣ̃ ἐναυμάχει, καὶ ναυμαχῶν ἐκράτει, καὶ κρατῶν εἶχε καὶ τὴν γῆν, καὶ τὴν θάλατ]αν. Ἐπαινῶ καὶ Περικλέα τῆς ςρατηγίας, ὃς ἀμελήσας τῶν γεωργῶν, καὶ ὁρῶν τεμνομένας τὰς Ἀχάρνας [t], ἐΦύλατ]ε τὰς Ἀθήνας ἐλευθέρας· μενȣ́σης

mare vocabat, terram hoſtibus, domos igni remiſere, ſeruatiſque ſolum armis, in triremes migrarunt, Totae Athenae nauigabant, gens mediterranea in mari erat, vbi et nauigando pugnauit, et nauali pugna vicit, et vincendo terram ſuam, ſuum rurſus vindicauit mare. Laudo et Periclem in armis, qui, agricolis neglectis, cum vaſtari cerneret Acharnas, ſolis libertatem conſeruabat Athenienſi-

ρικȣ̃ ςόλȣ. et, ἐπιπλεύσαντος αὐτοῖς βαρβαρικȣ̃ ςόλȣ, XXX, 6. Sic etiam Codices. Αὖθις vero eſt *poſtea*, non *rurſus*. M.

s μόνα [ὑπολιπόμενοι] τὰ ὅπλα,] Heinſius reponit μόνα [ἐπιλαβόμενοι] τὰ ὅπλα. At apud elegantiores Graecos huic verbo ſubditur caſus genitiuus, licet accuſatiuum poſtponat Lucas Act. IX. 27. XVI. 19. Nulla tamen opus eſt mutatione. Vult enim Maximus, Athenienſes *praeter arma nihil ſibi reliqui feciſſe*; qui ſenſus auctoris menti congruit, vulgatamque lectionem ſeruant omnes Mſſ.

Ibid. μόνα ὑπολιπόμενοι τὰ ὅπλα] *Heinſius*, ἐπιλαβόμενοι, quod merito ſe non adprobauit *Daviſio*. Elegantiſſima vox eſt ὑπολιπέσθαι, et dicitur de eo, quod excipitur et quaſi *ſubducitur* ex re aliqua caeteroquin *generali*. Exemplum hoc habe ex Appiano *Bell. Ciuil.* lib. II. p. 816. ed. *Toll.* οἱ δ' Ἀντώνιον μὲν πρὸ θυρῶν ἀποδιατρίβειν ἐν ὁμιλίᾳ Τρεβώνιον ἐξ ἑαυτῶν ὑπελίποντο, Καίσαρα δ' ἐπὶ θρόνȣ προκαθίσαντα περιέςησαν, οἷα φίλοι, σὺν λεληθόσι ξιφιδίοις. loquitur de percuſſoribus Caeſaris, qui ex toto ſuorum numero Trebonium ſolum *exceperunt*, quem *relinquerent* (ὑπελίποντο, *exceptum reliquerunt*) vt cauſſando Antonium detineret, ne in Senatum intraret. Ita Athenienſes, in periculo Salaminio, caetera omnia, inquit, igni tradiderunt, arma ſola, ex communi incendio excepta et quaſi *ſubducta*, ſibi *relinquentes*. M.

t καὶ ὁρῶν τεμνομένας τὰς Ἀχάρνας,] Opinor παρορῶν, vel περιορῶν, *negligens*, non curans. ita VI, 7. μὴ περιορῷν ὑπ' ἀλλήλων κακȣμένȣς. M.

Sectio

γὰρ τῆς ἐλευθερίας, ἡ γῆ μένει, τὰ Φυτὰ μένει, τὰ λήϊα.

δ'. Ἔα μοι τὰ Ἑλληνικὰ, ἴθι ἐπὶ τοὺς βαρβάρους. Γεωργοῦσιν Αἰγύπτιοι, πολεμοῦσι Σκύθαι· ἀνδρεῖον τὸ Σκυθικὸν, δειλὸν τὸ Αἰγύπτιον· ἐλεύθερον τὸ Σκυθικὸν, δοῦλον τὸ Αἰγύπτιον. Γεωργοῦσιν Ἀσσύριοι, πολεμοῦσι Πέρσαι· δουλεύουσιν Ἀσσύριοι, βασιλεύουσι Πέρσαι. Ἐπολέμουν Λυδοὶ πρότερον [u], ἐγεώργουν αὖθις Λυδοί· ἐλεύθεροι μὲν ὄντες ἐπολέμουν, δουλεύσαντες δὲ ἐπὶ γεωργίαν ἐτράποντο. Μέτιθι ἐπὶ τὰ ζῶα· καὶ γὰρ ἐνταῦθα ὄψει ἐλευθερίαν, καὶ δουλείαν, καὶ βίον ἐξ ἀρετῆς, καὶ ἐκ γῆς βίον [x]. Βοῦς ἀροῖ, ἵππος ἀθλεύει· ἐὰν δὲ μεταθῇς τὰ ἔργα, παρανομεῖς περὶ τὴν Φύσιν. Τὰ δειλὰ ποιηφάγα, τὰ ἰσχυρὰ ἀγρευτικά. Ἔλαφος ποιη-

nienfibus: falua enim libertate, falua terra, faluae plantae, faluae funt fegetes.

4. Relinque Graecos, et ad barbaros tranfi. Agricolae funt Aegyptii, milites Scythae; fortes Scythae, meticulofi Aegyptii. Agricolae funt Affyrii, milites Perfae; feruiunt Affyrii, imperant Perfae. Lydi olim milites erant, poftea agricolae fuerunt: quamdiu liberi fuerunt, militarunt; cum feruire potuerunt, ad agriculturae ftudium iuerunt. Perge ad animalia: nam et in iis libertatem inuenies, et feruitutem; vitamque, in qua virtus libera locum habet, et vinculum. Bos arat, equus certat; quod fi eorum opera mutes, naturae iniuriam facis. Quae timidiffima funt, vitam herbis fuftentant; quae fortiffima, venantur.

Sectio δ'.

u Λυδοὶ πρότερον,] Lydos ἐγχειτικωτέρους εἶναι, δουλεύειν δὲ, notavit Socrates apud Aelianum V. H. X. 14. Hiftoriam vero verbis Iuftini I. 7. declarabo: *Occupato*, inquit, *in aliis bellis Cyro*, Lydi *rebellauere*; *quibus iterum victis arma et equi ademti, iuffique cauponias et ludicras artes et lenocinia exercere. Et fic gens induftria quondam potens et manu ftrenua, effoeminata mollitie luxuriaque virtutem priftinam perdidit* etc. Vide fis et Herodotum I. 155. feqq. atque Polyaenum Stratag. lib. VII. cap. VI. 4.

x [ἐκ γῆς] βίον.] Vulgo ἔγγης. At nos βίον auctoritate Regii addidimus; ἐκ γῆς autem repofuimus, Harleiano iubente, probante

φαγεῖ, λέων ἀγρεύει· σπερμολογεῖ κολοιὸς, ἀγρεύουσιν ἀετοί· δοῦλα μὲν τὰ σπερμολόγα καὶ ποιηφάγα, ἐλεύθερα δὲ καὶ ἀγρευτικά [y].

έ. Εἰ δὲ καὶ τοὺς περὶ θεῶν μύθους παραδεκτέον, οὐ γεωργὸς ὁ Ζεὺς, οὐδὲ Ἀθηνᾶ [z], οὐδὲ ὁ Ἀπόλλων, οὐδὲ ὁ Ἐνυάλιος, οἵπερ βασιλεύτατοι τῶν θεῶν. Ἀλλ' ὀψὲ μὲν Δημήτηρ γεωργεῖ μετὰ πολλὴν πλάνην, ὀψὲ δὲ Διόνυσος μετὰ τὸν Κάδμον καὶ τὸν Πενθέα, ὀψὲ ὁ Τριπτόλεμος μετὰ τὸν Ἐριχθόνιον καὶ τὸν Κέκροπα. Εἰ δὲ καὶ τῆς Κρόνου ἀρχῆς ἐπελαβόμεθα, τίς ἂν ἡμῖν γεωργίας λόγος; Ἀλλ' οὐδὲ νῦν δεῖ γεωργίας, οὐ γὰρ ἐξέκαμεν ἡ γῆ τοὺς καρποὺς αὐτομάτους φέρουσα· φέρει μὲν

venantur. Herbis ceruus viuit, venatur leo; fruges legunt graculi, aquilae venantur: quae fruges legunt, seruiunt; seruiunt, quae herbis pascuntur; libera sunt, quae venantur.

5. Quod si et fabulis deorum credendum est, neque Iupiter, neque Minerua, aut Apollo, aut Mars, qui inter omnes deos maxime regales sunt, agricolarum more viuunt. Sed sero multosque post errores terram colere Ceres incepit; sero Bacchus post Cadmum, et Pentheum; sero Triptolemus post Erichthonium, post Cecropem. Quod si Saturni regnum videamus, quis vsus ibi artis illius? Quamquam ne nunc quidem eo opus esse video, nec enim plane terra spontaneos ferre fructus desiit: quin

probante vero Salmasio Epist. ad Puteanum III.

Ibid. καὶ ἐκ γῆς βίον.] Hunc locum idem *Salmasius* correxit eadem Epistola. prior scriptura erat hic quoque ἔγγης· cui vocem βίον addidit *Dauisius* ex Cod. *Regio*. Caeterum, quando *Virtutem* Equis in Certaminibus adtribuit Noster, memineris, Sophistam et Declamatorem loqui. quod enim Ille *Virtutem* vocat, aeque est *Necessitas* in Equo *currente*, ac in Boue *arante*. et hic quoque bene legi potest, καὶ ἐξ ἀνάγκης βίον. M.

y ἐλεύθερα δὲ καὶ ἀγρευτικά.] Nisi desit Adiectiuum post δὲ, legendum est τὰ ἀγρευτικὰ, vt τὰ σπερμολόγα. Fieri tamen potest, vt a Maximo fuerit ἐλεύθερα δὲ [τὰ ἰσχυρὰ] καὶ ἀγρευτικά. vide priorem partem sententiae, vbi duo Adiectiua. M.

Sectio ε.

z [οὐδὲ] Ἀθηνᾶ,] Lege [οὐδ' ἡ] Ἀθηνᾶ.

a [Γεωρ-

τροφὴν, φηγὰς καὶ ὄγχνας· φέρει δὲ ποτὸν αὐτοφυὲς, Νεῖλον καὶ Ἴστρον καὶ Ἀχελῷον καὶ Μαίανδρον, καὶ ἄλλας κρατῆρας ἀεννάας ναμάτων καθαρῶν καὶ νηφαλίων. Γεωργίας ταῦτα [a] ὁ πρεσβύτης Ἰκάριος, οὐδὲ Βοιώτιος ἀνὴρ, ἢ Θετταλικός· ἀλλ' ἥλιος αὐτὸς, καὶ σελήνη θάλπουσα, καὶ ὄμβροι τρέφοντες, καὶ ἄνεμοι διαπνέοντες, καὶ ὧραι ἀμείβουσαι, καὶ γῆ βλαστάνουσα. Οὗτοι γεωργοὶ ἀθάνατοι ἐγκάρπων σιτίων καὶ δένδρων [b], καὶ μηδὲν ἀνθρωπίνης [c] τέχνης προσδεομένων. Ταύτην τὴν γεωργίαν οὐδεὶς παύει, οὐ λοιμὸς, οὐ λιμὸς, οὐ πόλεμος·

Ἀλλὰ τά γ' ἄσπαρτα [d] καὶ ἀνήροτα πάντα φύονται.

quin et hodie cibum profert, fagos, pirosque; quin et hodie potum genuinum praebet, Nilum, Istrumque, Acheloum, et Maeandrum, aliosque crateras perennes, qui purum nobis sobriumque suppeditant humorem. Agricola, qui haec coluit, non est senex Icarius, nec Boeotius ille, aut Thessalus; sed sol ipse, sed lunae tepor, sed imbres vitales, venti suspirantes, tempestatum vicissitudines, terrae foecunditas. Hi sunt immortales agricolae, hi sunt, qui fructus arboresque nobis sine vlla hominum arte suppeditant. Hanc agriculturam nec fames, nec pestis, nec bellum ipsum inhibet,

Quae sine seminibus curuoque haec praebet aratro.

6. Nam

a [Γεωργίας] ταῦτα] Heinsio placet [ὁ γεωργήσας] ταῦτα. Mallem [Γεωργοῦσι] ταῦτα.

Ibid. Γεωργίας ταῦτα etc.] *Heinsius* legit ὁ γεωργήσας. verius mihi videtur γεωργοῦσι ταῦτα. quod et Cl. *Dauisio* placuisse video in hac Editione. M.

b ἐγκάρπων σιτίων καὶ δένδρων,] Id est, *fructiferorum ciborum et arborum.* quod quid sit, explicet, qui potest. interea legam, ἐγκάρπων φυτῶν, vt XXV, 4. καὶ γὰρ ἐν τοῖς εὐκάρποις φυτοῖς ὁ μὲν γεωργὸς τημελῶς πρόσεισιν: vbi monui, legendum mihi videri ἐγκάρποις: sed vtrumuis satis refutat ineptum istud σιτίων. XXX, 4. θεραπεύεις φυτόν· τὸ δὲ ἀντιδίδωσι καρπούς. M.

c [καὶ] μηδὲν · ἀνθρωπίνης] Vulgo deest vox prima, quam nos ex Reg. et Harleian. addidimus.

d Ἀλλὰ τά [γ'] ἄσπαρτα] Sic Harleian. et ipse poëta Odyss. ι'. 109. quod et Heinsio placet. Vulgo τὰ ἄσπαρτα.

Sectio

ϛ'. Ἐὰν δὲ ἐπιθυμῇς Λιβυκοῦ λωτοῦ, καὶ Αἰγυπτίων πυρῶν, καὶ ἐλαίας Ἀττικῆς, ἢ ἀμπέλου Λεσβίας, μετατίθης τὴν τέχνην εἰς διακονίαν ἡδονῆς, τὸ δ' ὅλον παραβάλλεις [e] πόνους ἐλευθέρους ἀναγκαίοις πόνοις, καὶ ἐλευθέραν ἀρετὴν [f] ἀναγκαίᾳ γεωργίᾳ. Οὐ γὰρ εἰρήνην παραβάλλεις πολέμῳ· εἰ γὰρ τοιοῦτόν ἐστιν ἡ γεωργία, ἄφελε τοὺς πολέμους, γεωργῶμεν πάντες· πᾶς τις ῥίψας δόρυ [g], ἐπὶ σμινύην ἴτω, ἀριστευέτω ἐν γῇ, κρατείτω ἐν γεωργοῖς, κηρύττωμεν τὸν ἄνδρα τῆς εὐκαρπίας· Οὗτος ἐν ἀνθρώποις νικηφόρος, οὗτος ὁ ἄριστος [h]. Νῦν

6. Nam si lotum Libycam, aut triticum Aegyptium, aut Atticam oliuam, aut vitem Lesbicam desideras; non artem, sed voluptatis studium nobis dicis; nunc denique labores ingenuos cum seruilibus, ingenuam fortitudinem cum seruili confers agricultura. Nec enim pacem confers cum bello: nam si talis est agricultura, tollatur bellum, terram colamus omnes; hastam, qui volet, abiiciat, et ligonem sumat, virtutem in terram convertat, excellat inter agricolas, praeconium illi foecunditatis tribuamus:

Hic homines inter victor, dux maximus hic est.

Nunc

Sectio ϛ'.

e εἰς διακονίαν ἡδονῆς, τὸ δὲ ὅλον παραβάλλεις etc.] Parum accurate hic actum est. Sectio noua non debuit incipere ab istis, Ἐὰν δὲ ἐπιθυμῇς etc. quae dependent a praecedentibus, et iis opponuntur: neque connexio est vlla inter μετατίθης et παραβάλλεις, sed Sensus plenissime finitur in voce ἡδονῆς, postquam ad aliud τοπικὸν pergit. hoc modo: μετατίθης τὴν τέχνην εἰς διακονίαν ἡδονῆς. Sect. ϛ. τὸ δὲ ὅλον, παραβάλλεις etc. *Vt verbo dicam:* quando comparas Militiam Agriculturae, *comparas labores ingenuos necessariis et seruilibus laboribus* etc. De Phrasi, τὸ δὲ ὅλον, vide ad XVII. II. M.

f [καὶ] ἐλευθέραν ἀρετὴν] Sic vterque codex. Vulgo deest coniunctio.

g πᾶς τις ῥίψας δόρυ,] Sic Harleian. et optime quidem. vulgo ῥίψας τις δόρυ.

h οὗτος ὁ ἄριστος.] Ita Reg. et editio Stephani. Heinsius, cui fauet Harleian. mediam voculam expulit, vt hexameter esse videretur. Quo iure, nescio: cuius enim poëta fuerit, nec ille dixit, nec ego noui.

 i πόλεμον

δὲ μεςὰ πάντα πολέμȣ καὶ ἀδικίας· αἱ γὰρ ἐπιθυμίαι πλανῶνται πανταχȣ͂, περὶ πᾶσαν γῆν τὰς πλεονεξίας ἐπεγείρȣσαι, καὶ πάντα μεςὰ ςρατοπέδων ἐπὶ τὴν ἀλλοτρίαν ἰόντων. Κάλλος ᾄδεται γυναικὸς Πελοποννησίας· πλέει βάρβαρος ἀνὴρ ἐπ' αὐτὴν ἀπὸ τῆς Ἴδης, ȣ̓ γεωργὸς, ἀλλὰ γεωργȣ͂ ἡμερώτερος, καὶ σχολαιότερος, καὶ εἰρηνικώτερος, ποιμὴν καὶ βȣκόλος. Ἐπιθυμεῖ Καμβύσης τῆς Αἰγυπτίων γῆς· πόλεμον ἡ ἐπιθυμία διανέςησεν [1]. Ἐπιθυμεῖ Δαρεῖος τῆς Σκυθῶν γῆς· πολεμȣ͂νται Σκύθαι. Μεταβαίνει ἡ ἐπιθυμία ἐπ' Ἐρετρίαν καὶ Ἀθήνας· καὶ μετὰ τῆς ἐπιθυμίας οἱ ςόλοι, Ἐρετρία σαγηνεύεται, ἐπιπλεῖται Μαραθών. Ἐπιθυμεῖ ἡ Ξέρξȣ γυνὴ θεραπαινίδων Λακωνίδων, καὶ Ἀτθίδων, καὶ Ἀργειάδων· καὶ δι' ἐπιθυμίαν γυναικὸς ἐξαρτύονται ςόλοι διαπόντιοι, ἡ Ἀσία ἐξοικίζεται, ἡ Εὐρώπη ἀνίςαται. Ἐπιθυμȣ͂σιν Ἀθηναῖοι Σικελίας, ἐπιθυμȣ͂σι Λακεδαιμόνιοι Ἰωνίας, ἐπιθυμȣ͂σι Θηβαῖοι ἡγεμονίας.

Nunc bello omnia, omnia iniuſtitiae plena ſunt; vbique enim cupiditates oberrant, vbique immoderatum habendi appetitum excitant, vbique exercitus, qui alienam terram inuadunt. Celebratur mulieris cuiuſdam ex Peloponneſo forma: continuo barbarus homo ab Ida vſque adnauigat, non agricola tantum, ſed qui mitiores agricolis eſſe ſolent, magiſque otio et quieti addicti, magis pacis ſtudioſi, paſtor, bubulcus. Terram Aegyptiorum Cambyſes concupiſcit: bellum excitat illa cupiditas. Terram Scytharum Darius petit: oppugnantur Scythae. Tranſit Athenis Eretriam cupiditas: et vna cum cupiditate claſſis, Eretria obſidetur, claſſe inuaditur Marathon. Lacaenas, Argiuaſque, et Atticas ancillas vxor Xerxis deſiderat: huius cupiditatis cauſa tranſmarina claſſis inſtruitur, deſeritur Aſia, turbatur Europa. Siciliam Athenienſes petunt, Ioniam Lacedaemonii, imperium Thebani.

7. O no-

[1] πόλεμον — διανέςησεν.] Cur huius ſententiae in Praeſenti non διανίςησιν, cum caetera omnia efferantur? M.

Sectio

ζ'. Ὦ ἐρώτων πικροτάτων τῇ Ἑλλάδι, πῦ τις ἐλθὼν μετὰ ἀσφαλείας γεωργῇ; πῦ δὲ εὕρῃ τὸ χρύσεον εἰρήνης πρόσωπον; ποῖον γῆς μέρος ἐραστὰς ὐκ ἔχει;

Ἄσκρῃ χεῖμα κακὴ, θέρει ἀργαλέη [k].

Ἴωμεν ἐπὶ τὴν Ἄσκρην, ἀλλ' αἰγειροφόρος ἡ Βοιωτία [l]. Λιβύη πόῤῥω μὲν, ἀλλὰ εὔβοτος. Ὑπερόριος ἡ Ἰνδῶν γῆ, ἀλλὰ καὶ αὕτη ἐξεῦρε Μακεδόνα ἐραστὴν, διὰ πολλῶν γενῶν καὶ πολέμων [m] βαδίζοντα ἐπ' αὐτήν. Ποῖ τις τράπηται, πῦ τις εὕρῃ γεωργίαν ἀσφαλῆ; Πάντα μεστὰ πολέμων, πάντα ὅπλων. Τοιγαρῦν,

7. O noxias vehementer Graeciae cupiditates! quem dabis locum, vbi fecure agricultura exerceri poffit? aut vbi aureum tandem pacis vultum inuenies? quae pars terrae non abs aliquo petitur?

Afcra aeftate grauis, hyeme eft infefta:

At populis abundat Boeotia, eatur ergo Afcram. Libya remota eft, fed pafturae pecudum idonea. Remotiffima eft Indorum regio, nec minus amatorem fuum inuenit Macedonem illum, qui poft multas alias gentes, poft multa bella, eo tandem pervenit. Quo abire vis, vbi fecuram tutamque agriculturam invenias? Omnia bellis, omnia armis plena funt. Quamobrem,

Haftam

Sectio ζ'.

k [θέρει]' ἀργαλέη·] Vulgo θέρος. Vterque vero mf. a noftra lectione ftat, eamque feruant Hefiodus Op. et Dier. v. 640. et auctor Certaminis Homer. et Hefiod. p. 1.

l Ἴωμεν ἐπὶ τὴν Ἄσκρην· ἀλλ' αἰγειροφόρος ἡ Βοιωτία.] Heinfius haec verba cenfet effe tranfpofita; quare legit: ἀλλ' αἰγειροφόρος ἡ Βοιωτία· ἴωμεν ἐπὶ τὴν Ἄσκρην. At verborum fitu mutato, fenfus ipfe, nifi fallor, peruertitur. Quaerit Maximus, vbi quis agriculturae fe dedat, nec armorum ftrepitu terreatur. Proponit igitur loca minime foecunda, neque tamen agricolae fedes tutas inuenit; funt enim, quae facere queant, vt vel hae terrarum partes ab aliquo petantur. Sic Afcra, prout dixit Hefiodus, eft χεῖμα κακὴ, θέρει ἀργαλέη. Hunc certe locum nemo cupiet, itaque ἴωμεν ἐπὶ τὴν Ἄσκρην. Immo vero, refpondet, eft, quod inuaforem adliciat; nam Boeotia, cuius Afcra vicus eft, ob αἰγειροφορίαν celebratur.

m διὰ πολλῶν γενῶν καὶ πολέμων] Vel πολεμίων. Recte vero γενῶν: idem quod ἐθνῶν, *gentes, populos*. Ariftides in *Romae Encom.* p. 222. ἐν τοσύτοις ἀριθ-

μοῖς

Εὖ μέν τις δόρυ [n] θηξάσθω, εὖ δ᾽ ἀσπίδα θέσθω,
Εὖ δέ τις ἵπποισιν δεῖπνον δότω ὠκυπόδεσσιν.

Καλὸν ἡ γεωργία, καλὸν, ἐὰν μεῖναι δυνηθῇ, ἐὰν σχολῆς τύχῃ, ἐὰν φυλακὴν ἔχῃ· δέδια δὲ τὸ μὴ τοιῦτον [o] ᾖ τὸ καλὸν, τὸ τοὺς πολέμους κινοῦν καὶ τὰς στάσεις. Λέγει τις παλαιὸς ἀνήρ· „Μάλιστα γὰρ τῆς γῆς, φησὶν, ἡ ἀρίστη ἀεὶ τὰς μεταβολὰς τῶν οἰκητόρων ἐλάμβανε· τὴν „γοῦν Ἀττικὴν, διὰ τὸ λεπτόγεων εἶναι, ἀστασίαστον οὖσαν, ἄνθρωποι ᾤκουν οἱ αὐτοὶ ἀεί. [p]„ Ἀκήκοας, πῶς πόλεμος γίνεται. Μὴ γεώργει, ἄνθρωπε, ἔα τὴν γῆν ἀκαλλώπιστον, αὐχμῶσαν· στάσιν κινεῖς, πόλεμον κινεῖς.

Hastam quisque sibi, clypeumque in bella parato,
Cornipedisque tui pastv praesepia comple.

Res praeclara est agricultura; praeclara, fateor, si manere possit, si otium impetret, si ab alio custodiatur: nunc metuo, ne haec ipsa res tam praeclara sit, quae vbique bella, quae seditiones excitat. Ait antiquus quidam scriptor, ***terram vberrimam maxime incolarum vicissitudini esse obnoxiam; Atticam contra, quod sterilis esset, sine vllo motu ab iisdem hominibus habitatam esse.*** Audisti, quo pacto bella oriri soleant. Caue agrum tuum colas, quisquis es, mi homo, desertam incultamque terram relinque tuam; nisi velis contentioni ansam dare, nisi velis excitare bellum.

DISSERT.

μοὺς καταλόγων τε καὶ γενῶν, ὧν οὐδὲ τὰ ὀνόματα ἐξευρεῖν ῥᾴδιον. Vide et Nostrum XXIII, 5. et Lucianum in *Macrob.* p. 467. vbi pro ἔθνος ex Ms. *Graeuius* restituit γένος: quem vide. At in eadem pagina, paullo infra, pro μακροβίων γενῶν, καὶ τῶν ἐθνῶν etc. restitue μακροβίων τινῶν, *longaeuis aliquot*, scil. Nestore et Tiresia; de quibus supra egerat. M.

n Εὖ μέν τις δόρυ] Iliad. Β΄.382.

o δέδια [δὲ τὸ] μὴ [τοιῦτον] Reg. δέδια [δέ τῳ] μὴ [τοιῦτο.] Harleian. δέδια [δέ τῳ] μὴ [τοῦτο.] Rescribendum puto: δέδια [δ᾽ ἐγὼ,] μὴ [τοῦτο] ᾖ τὸ καλὸν, τὸ τοὺς πολέμους etc.

Ibid. τοιοῦτον ᾖ τὸ καλὸν,] Abvndat τὸ, et ablegandum puto. Concedo, inquit, Agriculturam esse καλὸν, si stabilis sit: metuo vero, ne istud recte dici possit καλὸν, quod seditiones et bella excitat: δέδια δέ τοι (Mss. enim δέ τῳ) μὴ τοῦτο ᾖ καλὸν, τὸ τοὺς etc. δέ τοι, vt XXX, 1. εἰ δέ τοι καὶ τοῦτο δέοι. M.

p „Μάλιστα — οἱ αὐτοὶ ἀεί.„]

ΛΟΓΟΣ Λ'.

Ὅτι γεωργοὶ τῶν προπολεμούντων λυσιτελέστεροι.

Ἐπαμύνωμεν τῷ δήμῳ τῶν γεωργῶν, ἐπείπερ λόγῳ τανῦν γίγνηται ἡ δίαιτα, καὶ οὐχ ὅπλοις· εἰ δὲ καὶ ὅπλων δέοι [a], τάχα που φανεῖται καὶ ὁ γεωργὸς οὐδὲν τοῦ ὁπλίτου ἀσθενέστερος. Ἀλλὰ τοῦτο μὲν καὶ αὖθις σκεψόμεθα· λόγῳ δὲ δὴ τανῦν, καὶ οὐχ ὅπλοις, κριτέον τοὺς ἄνδρας· καὶ οὐκ εὐλαβητέον οὔτε Ὅμηρον μαρτυροῦντα, οὔτε ὅστις Ὁμήρου εὐφωνότερος. Εἰ δέ τοι καὶ τοῦτο δέοι [b], καὶ αὐτοὶ ἀναβιβασόμεθα ἐκ τοῦ Ἑλικῶνος ποιητὴν ἄλλον οὐδὲν ἀδοξότερον τοῦ Ὁμήρου, μεμφόμενον τῷ νῦν γένει,

DISSERT. XXX.

Agricolas vtiliores esse militibus in republica.

Agedum agricolis auxilium feramus, quandoquidem non armis, sed verbis tantum hoc certamen cernitur; quamuis nec agricolam dubitemus, si ad arma veniendum sit, minus, quam militem, tueri partes suas posse. De quo alias videbitur: nunc verbis, dico, non armis litem hanc diiudicemus. Nec enim Homeri testimonio, aut si quis illo etiam facundior sit, magnopere standum putamus. Nam si eo opus sit, possumus et nos e medio Helicone adducere poëtam, non minoris certe, quam Homerus sit, auctoritatis, qui hoc seculum accuset,

Qui

Verba sunt Thucydidis lib. I. p. 2. nisi quod nonnulla memoriae vitio leuiter mutarit. Isocrates in Paneg. p. 64. Ταύτην γὰρ οἰκοῦμεν οὐχ ἑτέρους ἐκβαλόντες, οὐδὲ ἐρήμην καταλαβόντες, οὐδὲ ἐκ πολλῶν ἐθνῶν μιγάδες συλλεγέντες· ἀλλ' οὕτω καλῶς καὶ γνησίως γεγόναμεν, ὥστ' ἐξ ἧσπερ ἔφυμεν, ταύτην ἔχοντες ἅπαντα τὸν χρόνον διατελοῦμεν, αὐτόχθονες ὄντες. De terrae Atticae gracilitate vide I. Fr. Gronouium ad Senecae Hippolytum v. 13. et locis ab eo laudatis addatur Alciphron III. 35.

Sectio α'.

a Εἰ δὲ καὶ ὅπλων δέοι,] Vulgo [τῶν] ὅπλων. Sed priorem voculam non agnoscunt codices.

b Εἰ δέ [τοι] καὶ τοῦτο δέοι,] Vulgo Εἰ δέ [τι] καὶ τοῦτο δέοι. Hoc cum male se habeat, H. Stephanus reposuit: Εἰ [δ' ἔτι] καὶ τοῦτο δέοι, vel Εἰ [δέ τι] καὶ τοῦτο δέοι: Quid autem scripserit Maximus, ostendunt Reg. et Harleian. quos expressimus.

Οἱ πρῶτοι κακοεργὸν [c] ἐτεκτήναντο μάχαιραν,
Εἰνοδίην, πρῶτοι δὲ βοῶν ἐπάσαντ' ἀροτήρων.
Τὸ γάρ τοι τὰ τοιαῦτα ἐπαινεῖν, ἀνδρὸς ἂν εἴη δυσχερεστέρου τῷ βίῳ τῆς τοῦ πολεμεῖν χρείας· ἧς κἂν ἀφέλῃς τὸ ἄδικον, ἐλεεινὸν αὐτῆς τὸ ἀναγκαῖον.

β'. Οὑτωσὶ δὲ θεασώμεθα· Τῶν ἀνθρώπων οἱ μὲν δίκαιοι, οἱ δὲ ἄδικοί εἰσιν. Πολεμοῦσι δὲ ἄρα οἱ δίκαιοι τοῖς δικαίοις οὐδαμῶς· ἴσοι γὰρ ταῖς γνώμαις ὄντες, τί ἂν καὶ τοῦ πολεμεῖν δέοιντο; Πολεμοῦσιν οὖν οἱ ἄδικοι ἢ τοῖς δικαίοις, ἢ τοῖς ὁμοίοις· ἄνισοι γὰρ καὶ πρὸς ἀλλήλους, καὶ πρὸς τοὺς δικαίους. Πολεμοῦσι δὲ καὶ ἀσθενεῖς [d], ὀρεγόμενοι τοῦ ἴσου· οἱ δὲ ἰσχυροὶ, τοῦ πλέονος [e]. Εἶεν. Τρία ταῦτα συστήματα ἡμῖν πεφώρακεν ὁ λό-

Qui primi manibus gladios fecere, viarum
Insidias, primique suos edere iuuencos.

Nam eiusmodi qui laude digna iudicet, homo sit oportet vitae humanae non minus, quam ipsum bellum est, infestus; cui si demas omne, quod iniustum est, necessitatem tamen relinquis miserandam.

2. Quod hoc modo apparebit: Hominum alii probi, alii improbi sunt. Probi autem cum probis nequaquam pugnant; quomodo enim qui idem sentiunt, inter se pugnare possunt? Restat ergo, vt vel cum probis, vel sui similibus pugnent improbi; quia neque secum illis, nec cum iustis conuenit. Rursus pugnant illi, qui inferiores sunt, vt iis, qui plus habent, adaequentur; et qui plus possunt, vt plus consequantur. Esto. Sequitur ergo ex iis, quae diximus, tria esse hominum genera:

c Οἱ πρῶτοι κακοεργὸν] Arati sunt Phaenom. v. 131. seq. Apud eum tamen ἐχαλκεύσαντο, non ἐτεκτήναντο, legitur. Vide, quae diximus ad Ciceronem N. D. II, 63.

Sectio β'.

d Πολεμοῦσι δὲ καὶ ἀσθενεῖς] Scribo οἱ pro καὶ. οἱ ἀσθενεῖς, vt οἱ ἰσχυροί. clarius scripsisset, πολεμοῦσι δὲ οἱ ἄδικοι, οἱ μὲν ἀσθενεῖς, ὀρεγόμενοι etc. iste enim est loci sensus. nam tria συστήματα, seu *genera*, quorum mox meminit, sunt, *Iusti*, *Iniusti humiles*, *Iniusti potentes*. quae in Contextu obscure exprimuntur. M.

e τοῦ [πλέονος.] Vulgo πλείονος, quod idem est. MSS. tamen obsequendum putaui.

f ἀλλ'

γος· ὧν τὸ μὲν ἐκεχειρίαν ἀεὶ πρὸς ἑαυτὸ καὶ σπονδὰς ἄγει, τὸ δίκαιον· τοῖν δὲ ἄλλοιν πολεμεῖ ἑκάτερον, τὸ μὲν αὐτὸ αὐτῷ, τὸ δὲ τῷ δικαίῳ. Φαίνεται τοίνυν ὁ πόλεμος τοῖς μὲν δικαίοις ἀναγκαῖος ὢν, τοῖς δὲ ἀδίκοις ἑκούσιος. Καὶ περὶ μὲν τῶν ἀδίκων τί χρὴ σκοπεῖν; οὐ γὰρ δέος, μή τις αὐτοῖς προσθῇ ἐπαίνου μοῖραν. Ἐπεὶ δὲ οἱ δίκαιοι οὐ βουλήσει πολεμοῦσιν, ἀλλ᾽ ἀνάγκῃ, σωφρονίζοντες [f] τὸ ἄδικον πᾶν, ὥσπερ ὁ Ἡρακλῆς· ἢ ἐπιόντας ἀμυνόμενοι, ὡς τοὺς Μήδους οἱ Ἕλληνες· πότερα δέξαιντο ἂν οἱ αὐτοὶ οὗτοι, ἀπηλλαγμένοι τῆς τοῦ πολεμεῖν ἀνάγκης ἀφῃρῆσθαι καὶ τὴν ἐν ὅπλοις ἀρετὴν, ἢ σὺν τῷ ἀβουλήτῳ τῆς χρείας τὸ ἀναγκαῖον τῆς ἀρετῆς ἔχειν; Ἐγὼ μὲν οἶμαι θάτερον, τὸ πρότερον. Καὶ γὰρ οἱ ἰατροὶ, εἴπερ δίκαιοι εἶεν καὶ φιλάνθρωποι, εὔξαιντο ἂν ἀπολωλέναι τὴν τέχνην σὺν ταῖς νόσοις.

γ΄. Φέρε καὶ ἐπὶ γεωργίας θεασώμεθα, εἰ τοῦτον

genera: quorum prius inducias ac pacem ſemper agit ſecum, neque bellum nouit, quos probos dicimus; duo reliqua pugnant ſemper, alterum ſecum, alterum cum probis. Vnde concluditur, bellum probis neceſſitate imponi, ſponte ſuſcipi ab improbis. Iam de improbis, quid opus eſt agere? cum non ſit verendum, ne quis eos laudet. Probi vero, cum non ex inſtituto bellum gerant, ſed coacti, (aut enim vt in officio quicquid vſquam improborum eſt contineant, quod ab Hercule eſt factum, bellum ſuſcipiunt; aut vt impetum hoſtilem propulſent, quod in Medos factum eſt a Graecis) vtrum malle eos exiſtimas; an vt vna cum belli neceſſitate virtute quoque bellica careant, aut vt cum inuito eius vſu neceſſitatem retineant virtutis? Ego prius illud arbitror. Quis enim dubitat, quin medicus, qui probus ſit, ſit etiam miſericors, vnaque cum morbis artem ſuam velit periiſſe?

3. Iam videamus, an eodem modo et agricolae ſe habeat

f ἀλλ᾽ ἀνάγκῃ, σωφρονίζοντες etc.] Lege, ἢ σωφρονίζοντες, vt ἢ ἀμυνόμενοι. pro quibus Participiis Praeſentis Temporis, bene legi poſſet σωφρονίσοντες et ἀμυνούμενοι, in Futuro. M.

αὐτοῖς ἔχει τὸν τρόπον, ὅνπερ καὶ ἡ ἐν τῷ πολεμεῖν χειρεργία [g]. Ἅπτονται ἄνθρωποι γῆς, οἱ μὲν σὺν δίκῃ, οἱ δὲ ἄνευ δίκης· σὺν δίκῃ μὲν κατὰ χρείαν καρπȣ̃, δίκης δὲ ἄνευ ἐπὶ χρηματισμῷ. Εἴη ἂν ȣ̃ν κἀνταῦθα [h] ἡ δίαιτα ȣ̓ ξυλλήβδην περὶ πάσης γεωργίας. Ἀλλὰ ἐπεὶ καὶ τȣ̃το κοινὸν δικαίων καὶ μὴ, κοινὸν δ' ἦν καὶ τὸ πολεμεῖν ἑκατέρῳ τῷ γένει· δέος, μὴ λάθῃ ἐξαπατήσας ἡμᾶς ὁ λόγος ȣ̃τος, ȣ̓ γεωργικῷ τὸ πολεμικὸν, ἀλλὰ τῷ δικαίῳ τὸ ἄδικον παραβαλεῖν ἐθέλων. Δικαίȣς ȣ̃ν ἄμφω ὑποθέμενοι, καὶ τὸν πολεμικὸν καὶ τὸν γεωργικὸν, τὸν μὲν ὑπ' ἀνάγκης ἐπὶ τὸ πολεμεῖν ἰόντα, τὸν δὲ ὑπὸ χρείας γεωργεῖν ἠναγκασμένον, ȣ̃τως σκοπῶμεν περὶ ἑκατέρȣ. Καίτοι τί ταῦτα λέγω; Εἰ γὰρ ἐπ' ἀμφοῖν τὸ δίκαιον ἴσον, καὶ τὸ καλὸν ἴσον, καὶ ὁ ἔπαινος ἴσος, καὶ ἀπίασιν ἡμῖν ἄμφω νικηφόροι. Βȣ́λει τοίνυν, ἀφελὼν τὸ δίκαιον ἑκατέρȣ, τὸ ἄδικον προσθεὶς, ȣ̃τω σκοπεῖν; Ἀλλὰ κἀνταῦθα ἐπ' ἀμφοῖν

beat labor. Terrae colendae homines ſe dedunt, vel cum iuſtitia, vel ſine ea: cum ea, qui fructuum vtilitatem ſpectant; ſine ea, qui lucrum habent propoſitum. Hoc tantum obſeruetur, non hic de omni agriculturae ſtudio agi. Cum enim agricultura non minus, quam bellum, vtrique generi, probis, dico, improbiſque communis ſit; videndum eſt, ne decipiamur, neque cum agricultura bellum, ſed cum iniuſtitia iuſtitiam conferamus. Primo igitur hoc praeſupponendum eſt, iuſtum vtrumque eſſe, et qui bellum gerit, et qui terram colit; quorum alter coactus bellum gerit, alter coactus, ſed egeſtate, terram colit: atque ita vtrumque conferamus. Verum quid dico? Nam ſi vtrumque aeque iuſtum, aeque honeſtum eſt, aequam vterque laudem merebitur, atque ita victor erit vterque. Vis ergo, vt pro iuſtitia vtrique iniuſtitiam reponamus? Sed et hoc modo, ſi im-

Sectio γ'.

g ὅνπερ καὶ [ἡ] ἐν τῷ πολεμεῖν χειρεργία.] Ex Reg. et Harleian. voculam tertiam Maximo reſtituimus.

h Εἴη ἂν [ȣ̃ν] κἀνταῦθα.] Vulgo Εἴη ἂν κἀνταῦθα. Nos vocem penultimam mſſ. debemus.

i ἡ κα-

ἡ κακία ἐπανισȣμένη [i] τὸν ἔπαινον ἐξ ἀμφοῖν ἀφαιρεῖ. Τῷ ἂν ȣ̓̃ν τις κρίναι τὸ λεγόμενον [k], βȣ́λει σοι φράσω; Καὶ δὴ λέγω. Μαντεύεταί μοι ἡ ψυχὴ, κατὰ τȣ̀ς Πλάτωνος λόγȣς [l], εἶναί τι ἀνθρώπων γένος, μήτε ἀρετῆς κομιδῇ ἐπήβολον, μήτ' εἰς κακίαν ἐσχάτην παντάπασιν ἐκκεκυλισμένον, βιοτεῦον δὲ ἐν δόξαις ὀρθαῖς, τροφῇ καὶ παιδεύσει ὑπὸ νόμῳ σώφρονι πολιτευόμενον. Τȣ̃το τοίνυν τῶν ἀνθρώπων τὸ γένος διελόντες δίχα, τὸ μὲν παραδόντες τῇ γῇ, τὸ δὲ εἰς τὰ ὅπλα ἀποπέμψαντες, ἅτε ἀμφίβολον ὂν καὶ ἐν μεταιχμίῳ ἀρετῆς καὶ κακίας καθωρμισμένον, θεασώμεθα ὑπὸ τῶν ἐπιτηδευμάτων [m] ἑκάτερον. Ὑπὸ ἑκατέρȣ [n] πότερον ἐφ' ὁπότερον ἄγεται θᾶττον. Θεασώμεθα δὲ ȣ̓́τωσί.

si improbitatem vtrique parem tribuamus, vtrique laudem quoque adimemus. Quomodo ergo haec controuersia recte diiudicabitur? Visne, vt ostendam tibi? Fiet. Dictat mihi animus, vt apud Platonem est, quoddam esse genus hominum, quod nec virtute excellit, nec improbitati penitus se adstrinxit, quatenus a rectis opinionibus non auersum est penitus, sed sub bona lege bene institutum educatumque est. Hoc hominum genus, tanquam ambiguum, tanquam in medio virtutis vitiique constitutum, bifariam diuidamus, vt alios terrae relinquamus, alios in castra mittamus; in hoc genere vtriusque studium spectemus, vtrum magis ad virtutem, vtrum magis ad improbitatem, vel hunc vel illum impellat. Videamus autem hoc modo.

4. Maxi-

i ἡ κακία [ἐπανισȣμένη] Vulgo ἐπεξισȣμένη. Vocem, quam recepimus, exhibent Reg. et Harleian.

k [κρίναι] τὸ λεγόμενον,] Vulgo κρίνῃ, nolentibus mss.

l κατὰ τȣ̀ς Πλάτωνος λόγȣς,] Respicit, opinor, ad Platonis Sympos. p. 327. vbi Socrates orationem Diotimae refert, in qua probat, aliquid ἐν μεταιχμίῳ ἀρετῆς καὶ κακίας esse positum. Vide sis et Alcinoum Doctr. Plat. cap. XXIX.

m [ὑπὸ] τῶν ἐπιτηδευμάτων] Scaliger, Heinsio probante, scribit [ἀπὸ] τῶν ἐπιτηδευμάτων. Et vere quidem.

n ἑκάτερον. Ὑπὸ ἑκατέρȣ etc.] Distingue: θεασώμεθα ἀπὸ τῶν ἐπιτηδευμάτων ἑκάτερον, ὑπὸ ἑκατέρȣ etc. M.

δ'. Μέγιστον ἀνθρώπῳ κακὸν ἐπιθυμία. Πότερον ἐπιθυμίας ἐργαστικώτερον, πόλεμος, ἢ γεωργία; Καὶ μὴν τὸ μὲν ἀκόρεστον, τὸ δὲ Φειδωλόν· ἀκόρεστον μὲν ὁ πόλεμος, Φειδωλὸν δὲ ἡ γεωργία. Καὶ τὸ μὲν παντοδαπὸν ὁ πόλεμος, ἁπλοῦν ἡ γεωργία [o]· καὶ τὸ μὲν ἄδηλον, τὸ δὲ ὡμολογημένον. Τί γὰρ ἂν εἴη ἀδηλότερον τῆς ἐν πολέμῳ τύχης; βέβαιος δὲ ὁ ἐν γῇ πόνος. Πόλεμος ὑπ' εὐτυχίας μάλιστα θρασύνεται, ἡ δὲ γεωργία ὑπ' εὐκαρπίας σωφρονίζεται. Εἰ δὲ καὶ ὁ θυμὸς, ἀνθρώπῳ σύνοικος, χαλεπὸς [p], καὶ δεόμενος πολλῆς παιδαγωγίας· τί ἂν ἢ θυμοῦ παρασκευαστικώτερον πολέμου καὶ ὅπλων; τί δὲ γεωργίας ἠπιώτερον; Πρός γε μὴν τὰς ἀρετὰς αὐτὰς οὕτως ἔχει ἑκάτερον. Καὶ πρῶτόν γε πρὸς σωφροσύνην· ὅπλα ἔχων ἀνὴρ, ὁ

4. Maximum homini malum eſt cupiditas. Vtrum cupiditatem facilius generat, bellum, an agricultura? Atqui alterum inſatiabile eſſe conſtat, frugale alterum; inſatiabile eſt bellum, frugalis eſt agricultura. Maxima belli eſt varietas, ſimplex eſt terrae ſtudium; alterius ambigua, alterius certiſſima eſt ratio. Quid enim belli fortuna minus certum eſt? terrae vero cultus ſemper eſt ſui ſimilis. Fauſto belli ſucceſſu efferuntur animi; fructuum vbertas moderatiorem efficit agricolam. Quod ſi bilis et iracundia, res moleſtae, difficileſque, et quae aegre in officio contineri poſſunt, ſemper comitantur hominem; quis maior iracundiae fomes eſt, quam bellum et arma? quid contra agricultura mitius? Iam ad virtutes vtrumque ita ſe habet. Ac primo ad temperantiam: qui arma tractat, ſi vir

Sectio δ'.

o ἁπλοῦν ἡ γεωργία·] Repone ἁπλοῦν [δὲ] ἡ γεωργία.

Ibid. ὁ πόλεμος· ἁπλοῦν ἡ γεωργία·] Supplendum τὸ δὲ ἁπλοῦν, ἡ γεωργία· vt in praecedenti et ſubſequenti exemplo, vbi τὸ μὲν et τὸ δὲ aduerſantur. M.

p ὁ θυμὸς, ἀνθρώπῳ σύνοικος, χαλεπὸς etc.] Sic diſtinguendum puto: Εἰ δὲ καὶ ὁ θυμὸς ἀνθρώπῳ σύνοικος χαλεπὸς, καὶ δεόμενος πολλῆς παιδαγωγίας, τί ἂν ἢ etc. Σύνοικος χαλεπὸς dicitur, vt ἀγαθὴ ξύνοικος, Diſſ. XXXVII, 7. ἀγαθὴ σύσσιτος, ibidem ſect. 5. ἀγαθὴ κουροτρόφος Homer. Odyſſ. I. οἰκουροὺς ἀγαθὰς Epiſt. ad Titum II, 5. Vide Cl. *Taylorum* in *Indice Attico* ad Lyſiam, V. *Adiectiuum*. M.

q καὶ

μὲν ἰσχυρὸς ἰταμώτερος, ὁ δὲ δειλὸς σφαλερώτερος· καὶ ὁ μὲν θρασὺς ἰταμώτερος [q], ὁ δὲ ἀσθενὴς θρασύτερος [r], ὁ δὲ φιλήδονος ἀκολαστότερος. Γεωργῶν ἀνήρ, ὁ μὲν ἰσχυρὸς εὐκαρπότερος, ὁ δὲ ἀσθενέστερος ὑγιεινότερος [s], ὁ δὲ δειλὸς ἀσφαλέστερος, ὁ δὲ φιλήδονος σωφρονέστερος. Εἰ δὲ καὶ πρὸς δικαιοσύνην ἐξετάζεις, πόλεμος μὲν διδάσκαλος ἀδικίας, γεωργία δὲ δικαιοσύνης. Ὁ μὲν γὰρ πλεονέκτης τέ ἐστι, καὶ ἐπὶ τὰ ἀλλότρια ἄγει, καὶ αὐτὸς αὑτοῦ κράτιστα ἔχει,

si vir fortis est, fit temerarius; si imbellis, periculo se exponit: non enim minus, qui iam audax est, fit temerarius; quam qui imbellis est, fit audacior; qui voluptates ante amauit, fit dissolutior. In agricultura contra, qui fortis est, frugibus abundat; qui infirmior, valetudini suae consulit; qui meticulosus est, prudentius agit; qui voluptati addictus fuit, fit continentior. Si iustitiam spectes, bellum iniustitiae magister est, agricultura iustitiae. Bellum cum alterius iniuria plura semper quaerit, alterius bonis semper imminet, ac tum demum finem suum consequi

q καὶ ὁ μὲν θρασὺς ἰταμώτερος,] Haec mihi suppositicia videntur; praeterquam enim, quod ἰταμώτερος parum concinne repetitur, in sequentibus, vbi de agricola mentio fit, nihil est εἰς ἀντίστροφον.

Ibid. ὁ μὲν θρασὺς ἰταμώτερος] Atqui modo dixerat, ὁ μὲν ἰσχυρὸς, ἰταμώτερος. quaenam haec pauperies Sermonis et Inuentionis? Suppositicia videntur haec Cl. Editori, qui de Duplici Editione harum Dissertationum nihil suspicatus est. M.

r ὁ δὲ ἀσθενὴς, θρασύτερος] *Miles infirmus est audacior.* hoc manifesto falsum est. Porro, rectius opponerentur ἰσχυρὸς et ἀσθενὴς, δειλὸς et θρασὺς, quam vt nunc habet Contextus. sed omnia per totam hanc periodum et Comparationem sunt confusa; opinor ex commixtione Lectionum Duarum Editionum. M.

s ὁ δὲ ἀσθενέστερος ὑγιεινότερος] *Agricola infirmior valetudine magis prospera vtitur.* Hoc aeque falsum est, ac istud, quod de *milite* paulo ante notauimus. et quare ἀσθενέστερος, cum caetera omnia sint gradus positiui? Sed et aliud vide. *militem* et *Agricolam* comparaturus, sub *quinque* diuersis χαρακτηρισμοῖς primo Militem proponit; nempe, quatenus est ἰσχυρὸς, δειλὸς, θρασὺς, ἀσθενὴς, et φιλήδονος· cum vero *Agricola* adducendus est et componendus, vnus ex *quinque*

ἐπειδὰν τὰ μέγιστα ἀδικῇ, καὶ ἀδικῶν εὐστοχεῖ [t]. Παρὰ δὲ γεωργίας ἴση μὲν ἡ ἀντίδοσις, δικαία δὲ ἡ ὁμιλία. Θεραπεύεις φυτὸν, τὸ δὲ ἀντιδίδωσι καρπούς· θεραπεύεις λήϊον, τὸ δὲ εὐτροφεῖ· τημελεῖς ἄμπελον, ἡ δὲ εὐοινεῖ· τημελεῖς ἐλαίαν, ἡ δὲ εὐανθεῖ. Φοβερὸς γεωργὸς οὐδενὶ, πολέμιος οὐδενὶ, φίλος πᾶσιν, ἄπειρος αἵματος, ἄπειρος σφαγῆς, ἱερὸς καὶ παναγὴς θεῶν ἐπικαρπίων καὶ ἐπιληναίων καὶ ἀλώων καὶ προηροσίων [u]. Ἴσος μὲν ἐν δημοκρατίᾳ, ὀλιγαρχίαν δὲ καὶ τυραννίδα πάντων μάλιστα μισεῖ γεωργία. Οὐ γὰρ ταύτης θρέμματα ὁ Διονύσιος, οὐδὲ ὁ Φάλαρις, ἀλλ' ἑκάτερος ἀπὸ τῶν ὅπλων.

ε'. Ἑορταῖς γε μὴν καὶ μυστηρίοις καὶ πανηγύρεσι ποῖον πλῆθος ἐπιτηδειότερον; Οὐχ ὁ μὲν ὁπλίτης ἑορ-

consequi putatur, cum maximam intulit iniuriam, cum per nefas voti sui potuit potiri. Agricola tantundem dat et accipit, iustissimeque munus exercet suum. Si plantam colit, planta fructum reddit; si segetem colit, seges foecunditate sua par pari rependit; si vitem curat, vitis magnam vini copiam persoluit; si oleam educat, floret olea feliciter. Nemini metum incutit agricola, nulli hostis est, amicus omnibus, sanguinis expers, expers caedis; sacer devotusque diis frugum, diis vindemiarum, diis areae, arationis inspectoribus diis. Iam in populari republica omnibus aequalis est agricola, quia nihil aeque ac paucorum imperium tyrannidemque odit agricola. Neque enim agriculturae alumni Dionysius aut Phalaris sunt, sed vtrumque arma produxerunt.

5. Iam vero in festis, in sacris, in solenni conuentu, vtri tibi praestare videntur? An non miles inelegans festi celebrator

que Modis, θρασὺς, omittitur. Ita forte fuerit: ὁ μὲν ἰσχυρὸς, εὐκαρπότερος, ὁ δὲ ἀσθενὴς, ** τερος· [καὶ ὁ μὲν θρασὺς,] ὑγιεινότερος, ὁ δὲ δειλὸς, etc. vide et confer praecedentia. istud τερος puto esse partem Praedicati, quodcunque id fuerit; et mutilum in Codicibus inuentum, a Librariis adiunctum fuisse voci ἀσθενής. M.

t καὶ ἀδικῶν εὐστοχεῖ.] Forte εὐτυχεῖ. M.

u ἀλώων καὶ προηροσίων.] Stephanus edidit προκροσίων. Sed Harl. recte προηροσίων, prout etiam

ταςὴς ἄμυστος, ὁ δὲ γεωργὸς ἐμμελέςατος; καὶ ὁ μὲν μυςηρίοις ἀλλότριος, ὁ δὲ οἰκειότατος; καὶ ὁ μὲν πανηγύρει φοβερώτατος, ὁ δὲ εἰρηναιότατος; Δοκοῦσι δέ μοι μηδὲ τὴν ἀρχὴν συςήσασθαι ἑορτὰς καὶ τελετὰς θεῶν ἄλλοι τινὲς, ἢ γεωργοί· πρῶτοι μὲν ἐπὶ ληνῷ ςησάμενοι Διονύσῳ χορὺς, πρῶτοι δὲ ἐπὶ ἅλω Δημητρὶ ὄργια [x], πρῶτοι δὲ τὴν ἐλαίας γένεσιν τῇ Ἀθηνᾷ ἐπιφημίσαντες, πρῶτοι δὲ τῶν ἐκ γῆς καρπῶν τοῖς δεδωκόσι θεοῖς ἀπαρξάμενοι. Οἷς εἰκὸς χαίρειν τὺς θεὺς μᾶλλον, ἢ Παυσανίᾳ τὴν δεκάτην ἀποθύοντι, ἢ Λυσάνδρῳ τὴν δεκάτην ἀνατιθέντι· ἐκ πολέμων αἱ ἀπαρχαί [y],

tor eſt, aptiſſimus agricola? miles a ſacris alieniſſimus, natus ad ea agricola? miles in conuentu ſolenni metuendus, contra pacem prae ſe fert agricola? Vt exiſtimem, primos omnium feſta deorum, et myſteria, ſolos celebraſſe agricolas. Hi primi tripudia ad torcularia inſtituerunt Bacchica, primi in areis ſacra Cereris, primi de oleae inuentione gratias Mineruae egerunt, primi diis terrae frugum ſuarum primitias, a quibus acceperunt, conſecrarunt. Quae gratiora fuiſſe diis certum eſt, quam decimae, quas aut Pauſanias, aut Lyſander obtulit: quorum e bello primitiae, quorum pietas ex aliorum miſeriis proceſſit.

etiam Paccius ac Heinſius legerunt. Noſter Cererem προηροσίαν intelligit, cui ſacra fuere προηρόσια. Vide Meurſii Graec. Feriat. lib. V. p. 233. ſeqq.

Sectio ε'.

x ἐπὶ ληνῷ ςησάμενοι [Διονύσῳ] χορὺς, πρῶτοι δὲ ἐπὶ ἅλω [Δημητρὶ] ὄργια,] Vulgo Διονύσυ χορὺς, — Δημήτρια ὄργια. Cum vero Codex vterque daret Δημητρὶ ὄργια, ſtatim legendum vidi ἐπὶ ληνῷ ςησάμενοι Διονύσῳ χορὺς, πρῶτοι δὲ ἐπὶ ἅλω Δημητρὶ ὄργια, nec aliter edidi. Haec autem feſta Ληναῖα et Ἁλῶα vocabantur. De iis vide Ioan. Meurſium Graec. Feriat. lib. I. p. 15. et lib. V. p. 195. quem tamen fugit hicce Maximi locus, vt et Alciphronis lib. I. Epiſt. IV. p. 20. Porro ὄργια *apud Graecos dici ſacra omnia* notauit Seruius ad Aen. IV. 302. Hinc ὄργια Μυσῶν habet Ariſtophanes apud Agellium Praef. p. 11. et τὰ τῦ θείυ λόγυ ὄργια Euſebius Hiſt. Eccl. II, 1.

y τὴν δεκάτην ἀνατιθέντι· ἐκ πολέμων αἱ ἀπαρχαί,] Vulgo diſtinguunt τὴν δεκάτην ἀνατιθέντι ἐκ πολέμων· αἱ ἀπαρχαί. Interpunctionem vero mutandam fuiſſe vidit Heinſius, rectamque praeſtat

ἐκ συμφορῶν αἱ εὐσέβειαι. Γεωργῶν δὲ φιλάνθρωποι μὲν αἱ εὐχαὶ, εὔφημοι δὲ αἱ θυσίαι, ἀπ᾽ οἰκείων πόνων, ἄμοιροι συμφορῶν, ἄμοιροι κακῶν.

ς'. Εἰ δὲ δὴ καὶ πρὸς σοφίαν ἀντεξεταστέον τοὺς ἄνδρας, ἐρώμεθα ἑκάτερον [z]. Οὐκοῦν ὁ μὲν ἐν πολέμῳ σοφὸς, κοσμῆσαι δεινὸς

ἵππους [a] καὶ ἀνέρας ἀσπιδιώτας,

τὸ ἀκοσμότατον τῶν ἐν ἀνθρώποις πραγμάτων καὶ σκυθρωπότατον· ὁ δὲ ἐν γεωργίᾳ σοφὸς,

Πληϊάδων Ἀτλαγενέων [b] περιτελλομενάων

ἀμήτου ἄρχεται,

Ἀρότοιο δὲ δυσσομενάων·

μέλει δὲ αὐτῷ καὶ ἐνιαυτοῦ ὡρῶν, καὶ σελήνης δρόμου,

processit. Contra agricolarum mitissima sunt vota, religiosissimae victimae e proprio labore depromtae, sine calamitate vllius, sine vllius malo.

6. Quod si et sapientiae vtriusque habenda est ratio, videamus et hic vtrumque. Nonne alterius in bello, vt equitatum instruat,

vt clypeis armatorum agmina iungat;

quo in humanis rebus nihil est aut tristius, aut iucundum minus: alterius circa terrae studium occupatur industria,

Pleiades quoties Atlantis pignora surgunt,

messem incipit,

cum cedunt, sumit aratrum;

spectat et anni tempestates, et lunae cursum, et astrorum ortum,

stat Harleian. Moris vero fuit τὰ ἐκ τῶν πολεμίων ληφθέντα δεκατεύειν τοῖς θεοῖς, vt tradunt Harpocration et Suidas in Δεκατεύειν, ac Etymologus in Δεκατευτήριον. Eum morem secuti sunt Pausanias, cum, victo Mardonio; et Lysander, cum, superatis Atheniensibus, decimas obtulerunt. Vide Herodotum IX. 80. et Plutarchum in Lysandro p. 443. Plura suppeditabit Ioan. Seldenus de Decimis cap. III.

Sectio ς'.

z [ἐρώμεθα] ἑκάτερον.] Heinsius, vt opinor, bene reponit ὁρώμεθα ἑκάτερον. Certe nihil hic interrogatur.

a κοσμῆσαι ἵππους] Iliad. Β'. 554.

b Πληϊάδων Ἀτλαγενέων] Hesiodus Oper. et Dier. v. 383. Scholia-

καὶ ἄστρων ἐπιτολῆς, καὶ ὄμβρου μέτρων, καὶ πνευμάτων καιροῦ. Εἰ δὲ σωμάτων ἀρετῇ τοὺς ἄνδρας κριτέον, καὶ ἀνδρείᾳ πόνων, ὀλίγοι μὲν τῷ στρατιώτῃ οἱ καιροὶ τοῦ πονεῖν, τῷ δὲ γεωργῷ διηνεκεῖς [c]· ὑπαίθριος ἀεὶ, ἡλίῳ φίλος, συνήθης νιφετῶν, πεπηγὼς, νηλίπους [d], αὐτουργὸς, εὔπνους, ὀξὺς δραμεῖν [e], ἰσχυρὸς φέρειν. Εἰ δέ που καὶ δεήσαι μάχης, ὄψει στρατιώτην ἠσκημένον πόνοις ἀληθινοῖς, οἵων ἐπειράθη Δαρεῖος ἐπὶ Μαραθῶνα ἐλθών. Ἦν γὰρ τότε Ἀθηναίοις στρατιωτικὸν, οὐχ ὁπλιτικὸν, οὐ τοξικὸν, οὐ ναυτικὸν, οὐχ ἱππικὸν, ἀλλὰ κατὰ δήμους νενεμημένον· οἳ καὶ γεωργοῦντες, ἐπιπλεύσαντος αὐτοῖς βαρβαρικοῦ στόλου ἐπὶ Μαραθῶνα, ἐκ τῶν ἀγρῶν ἔδρα-

ortum, et imbres, et ventos. Sin et corporis virtus, et in ſubeundis laboribus vtriuſque inſpicienda eſt patientia, minimum, quo opus exerceat, militi relictum eſt tempus; nullum non ſibi vindicat agricola: ſemper ſub dio verſatur, ſoli amicus, nivibus aſſuetus, bene compacto corpore, pedibus nudis, operis ſui adminiſtrator ipſe, inſomnis, velox, cum currendum, robuſtus, cum aliquid ferendum eſt. Quod ſi bellum forte vocet, videbis militem non vmbraticis exercitum laboribus, qualem ad Marathonem expertus eſt Darius. Milites enim tum temporis Athenienſes habebant, non qui cum cataphractis in acie ſtetiſſent, aut ſagittam emittere didiciſſent, nec qui in mari, aut ex equis pugnaſſent: verum ipſi populi tributim diuiſi, meri agricolae, appellente Marathonem claſſe barbarorum, paſſim accurrerunt,

Scholiaſtes ad Aeſchyli Prom. Vinct. v. 428. Οὐ μόνον Ἄτλας Ἄτλαντος, ἀλλὰ καὶ Ἄτλας Ἄτλα, καὶ μαρτυρεῖ τὸ Ἀτλαγενάων. Lege Ἀτλαγενέων.

c τῷ δὲ γεωργῷ [διηνεκεῖς·] Vulgo διηνεκὴς, quod ſoloecum. Nos igitur cum ſyntaxi, tum Mſſ. paruimus.

Ibid. τῷ δὲ γεωργῷ διηνεκής·] Legendum διηνεκεῖς, ſc. καιροὶ, vt ὀλίγοι. Et ita Mſſ. M.

d [πεπηγὼς,] νηλίπους,] Vulgo εὔπηγος, quod non dicitur, ſed vel εὐπηγὴς vel εὔπηκτος. Reg. ἐπηγώς. Harleian. πεπηγὼς, idque recipiendum putaui.

Ibid. συνήθης νιφετῶν, πεπηγὼς, νηλίπους,] Pro πεπηγὼς Cod. *Reg.* habet ἐπηγὼς. Forte συνήθης νιφετῶν καὶ πάγους, *aſſuetus niui et glaciei*. vide adiuncta. M.

e [εὔπνους,] ὀξὺς δραμεῖν,] Vulgo ἄϋπνος. At Heinſio placet εὔϋπνος

μον ϛρατιῶται ὀργιζόμενοι [f], ὁ μὲν σμινύην ἔχων, ὁ δὲ ὑννιμάχος [g], ὁ δὲ θεριϛηρίῳ ἀμυνόμενος. Ὦ ϛρατιωτικȣ̃. καλȣ̃, καὶ αὐτȣργȣ̃, καὶ μεϛȣ̃ ἐλευθερίας· ὦ γῆς καὶ γεωργίας καλὰ καὶ γενναῖα θρέμματα, ὡς ὑμῶν ἐπαινῶ μὲν τὰς ἀρετὰς, ἐπαινῶ δὲ καὶ τὰ ὅπλα, οἷς ὑπὲρ τῆς οἰκείας γῆς ἐμαχέσασθε, ὑπὲρ ἀμπέλων, ἃς ἐκάμετε, ὑπὲρ ἐλαιῶν, ἃς ἐφυτεύσασθε [h]. Ἀπὸ

currerunt, milites, qui iras alerent non contemnendas; quorum hic ligone armatus erat, alter vomere pugnabat, tertius falce in hoſtem ferebatur. O pulchrum natiuumque exercitum! o ingenuos viros! o pulchri praeſtanteſque terrae atque agriculturae alumni! quam virtutes veſtras admiror! quam arma veſtra laudo, quibus pro terra veſtra pugnaſtis, pro vinetis, quae coluiſtis, pro oliuetis, quae plantaſtis! Poſt pugnam rurſus ad

εὔϋπνος. Stephanus edidit ἄϋπνȣς. Legendum εὔπνȣς, vt exhibent Reg. et Harleian. Sane, qui curſu valet, εὔπνȣς ſit neceſſe eſt.

f ἐκ τῶν ἀγρῶν ἔδραμον ϛρατιῶται ὀργιζόμενοι,] Frigide. Reſtitue Maximi acumen: ἐκ τῶν ἀγρῶν ἔδραμον, ϛρατιῶται ἐργαζόμενοι, ὁ μὲν σμινύην ἔχων, etc. ἐργάζεσθαι propriȩ dicitur de iis, qui in operibus *ruſticis* et circa *terram colendam* occupati ſunt. vnde Titulus operis Heſiodi, Ἔργα καὶ Ἡμέραι. et huic ſignificationi adluditur infra in voce αὐτȣργίᾳ ſect. 6. ὑπ' αὐτȣργίᾳ ϛρατιώτας διαπεπονημένȣς: vbi par fere acumen captatur. Proprie Matthaeus XXI, 28. σήμερον ἐργάζȣ ἐν τῷ ἀμπελῶνί μȣ. inde ἐργάσιμα χωρία et ἄρȣραι ἐργάσιμοι, *culta*. Aelianus Var. Hiſt. IX, 25. de Piſiſtrato: καὶ ἐπέλεγεν· Εἰ μέν σοι τέθνηκε ζεῦγος, παρ' ἐμȣ̃ λαβὼν ἄπιθι, καὶ ἐργάζȣ· εἰ δὲ ἀπορεῖς σπερμάτων, παρ' ἐμȣ̃ σοι γενέσθω. vbi ἐργάζȣ, *ruri fac opus*, vertit erudititiſſimus Interpres. Στρατιῶται igitur ἐργαζόμενοι ſunt *milites agris operati*, per oxymoron: quaſi diceres, *milites pagani*. M.

g ὁ δὲ ὑννιμάχος,] Vulgo ἠννιμάχος, quod Graecum non eſt. Scaligero Heinſioque placuit, ὁ δὲ [ὕννει μαχόμενος.] At in Reg. et Harleian. recte legitur ὑννιμάχος, et ſic ex coniectura ſcribendum ſtatuit P. Leopardus Emend. XVIII. 27. Ὕννις eſt τὸ ἀρȣ̃ν σιδήριον, vt teſtatur Pollux I. 252. Vide Suidam, Heſychium in Ὕννη, Etymologum in Αὐτόγυον et Ὕνις.

h ὑπὲρ [ἀμπέλων, ἃς] ἐκάμετε, ὑπὲρ [ἐλαιῶν, ἃς] ἐφυτεύσασθε.] Vulgo ὑπὲρ [ἀμπελῶνος] ἐκάμετε, ὑπὲρ [ἐλαιῶνος] ἐφυτεύσασθε. Cum vero codex vterque daret ἐλαιῶνας, et Harleian. ἀμπελῶνας, quatuor

τούτων πάλιν ἐπὶ τὴν γῆν ἤλθετε, ἐκ πολέμων γεωργοὶ, ἐκ γεωργῶν ἀριστεῖς. Ὦ τῆς καλῆς ἀντιδόσεως.

ζ'. Ἀλλὰ Πέρσαις μὲν αἱ παλλακίδες ἕπονται, ἵνα μάχωνται καλῶς [i] ὑπὲρ τῶν φιλτάτων· γεωργὸς δὲ ἀνὴρ οὐκ ἀμυνεῖται καλῶς ὑπὲρ τῶν φιλτάτων, ὑπὲρ ἀμπέλου τεμνομένης, ὑπὲρ ἐλαίας κοπτομένης, ὑπὲρ λήϊου δῃουμένου; Ἐὰν δὲ παραβάλῃς [k] τῷ στρατιωτικῷ τούτῳ τὰ ὕστερα, εὑρήσεις μὲν πλείστους, ἀλλ' οὐ νικηφόρους· ὁπλίτας, ἀλλὰ μισθοφόρους [l], ὁπλίτας ἐσκιατροφημένους, ὁπλίτας ὑβριστὰς, ἐν Σικελίᾳ ἡττωμένους, ἐν Ἑλλησπόντῳ λαμβανομένους. Τὰ δὲ Περσικὰ εἰ

ad terram veſtram rediiſtis, ex militibus agricolae, ex agricolis milites fortiſſimi. O mutationem pulchram!

7. Nam ſi Perſas in exercitu ſequuntur ſuae pellices, vt pro cariſſimis corporibus fortiter pugnent; minusne agricola ſtrenue a cariſſimis ſuis, a vite ſcilicet, ſi abſcindatur, olea, ſi eruatur, ſegete, ſi incendatur, calamitatem ac vaſtitiem auertet? Si cum hoc exercitu poſteriores conferas, plures inuenies milites, pauciores victores; plures armatos, ſed mercede conductos, milites vmbraticos, milites petulantes, qui vincuntur in Sicilia, capiuntur in Helleſponto. Quod ſi ad Perſas venias, etiam

quatuor voces in duas coaluiſſe ſtatim vidi. Certe dubium non videtur, quin locus ſit emendandus, vt edendum curaui.

Sectio ζ'.

i Πέρσαις μὲν αἱ παλλακίδες ἕπονται, ἵνα μάχωνται καλῶς] Vide Barn. Briſſonium Regn. Perſ. lib. III. cap. XLIII. p. 693.

k Ἐὰν δὲ παραβάλῃς] Vulgo Ἐὰν δὲ [σὺ] παραβάλῃς. Vocem, quam neglexi, codices non exhibent.

l πλείστους, ἀλλ' οὐ νικηφόρους· ὁπλίτας, ἀλλὰ μισθοφόρους,] Pro πλείστους, quod vix vllum habet ſenſum, coniicio πελταστάς. Si compares, inquit, milites Athenienſium ſequioris aeui cum his *Agricolis* et αὐτοσχεδίοις militibus, inuenies quidem milites *nomine tenus* pulchre inſtructos, πελταστὰς et ὁπλίτας, ſed fere *victos*, non *victores*, quemadmodum hi Marathonenſes; et *mercede conductos*, non mero amore patriae, quemadmodum hi, belligerantes. Coniunguntur πελτασταὶ et ὁπλῖται, vt Diſſ. XXXI, 1. XXXIII, 7. Syneſius *de Regno* p. 9. συνοπλιτεύσει τῷ ὁπλίτῃ, καὶ τῷ πελταστῇ συμπελτασθήσεται. Paullo ante, pro

λέγοις, στρατιωτικόν μοι καὶ τοῦτο λέγεις ἐκ γεωργίας. Πότε γὰρ, πότε Μῆδοι μὲν ἡττῶνται, κρατοῦσι δὲ Πέρσαι; Ὅτε Πέρσαι μὲν ἐγεώργουν ἔτι, Μῆδοι δ' ἐπολέμουν, τότε ἦλθεν αὐτοῖς ἄγων Κῦρος στρατιωτικὸν ἐν Πασαργάδαις ἠσκημένον [m] γῇ τραχείᾳ, ὑπ' αὐτουργίᾳ στρατιώτας διαπεπονημένους [n]· ἀλλ' ἐπεὶ γεωργοῦντες ἐπαύσαντο οἱ Πέρσαι, καὶ τῆς γῆς ἐπελάθοντο, καὶ τῶν ἀρότρων καὶ τῶν ἀμητηρίων, τότε ἀπέβαλον καὶ τὰς ἀρετὰς ὁμοῦ τοῖς ὀργάνοις.

etiam hos agricultura dedit. Quando enim vincuntur Medi, vincunt Perſae? Cum adhuc agros ſuos colebant Perſae, Medi militabant, venit Cyrus, qui Paſargadis exercitum, quem ibidem in aſpera exercuerat terra, adducit; milites, qui manu propria laborem quemlibet didicerant perferre: at cum ruſticari deſierunt Perſae, cum terram neglexerunt, cum aratra ſua, cum falces; tum cum armis ſuis pariter ipſam quoque abiecerunt virtutem.

ΛΟΓΟΣ ΛΑ΄.

Ὅτι οἱ σύμφωνοι τοῖς ἔργοις λόγοι, ἄριστοι.

Ἦλθεν εἰς Ἕλληνας ἐκ τῆς Σκυθῶν γῆς τῶν ἐκεῖ βαρβάρων ἀνὴρ σοφὸς σοφίαν οὐ πολυῤῥήμονα,

DISSERT. XXXI.

Solos ſermones, qui operibus reſpondent, eſſe optimos.

Venit in Graeciam olim e Scythia barbarus quidam, quales terra illa habet, qui ſapientiam profiteretur verboſam minime

pro σὺ παραβάλῃς conieceram κἀν παραβάλῃς. ſed Codd. vocem σὺ bene omittunt. M.

m ἐν Πασαργάδαις [ἠσκημένον] Vterque codex νενικημένον, quod huc non quadrat. Legendum puto γεγεννημένον, quod a codicum lectione non multum recedit.

Ibid. ἠσκημένον γῇ τραχείᾳ,] Codices νενικημένον. Lege ἐνησκημένον γῇ τραχείᾳ. M.

n [ὑπ'] αὐτουργίᾳ στρατιώτας διαπεπονημένους.] Sic Reg. et Harleian.

οὐδὲ λάλον· ἀλλ᾽ ἦν αὐτῆς τὸ κεφάλαιον βίος ἀκριβὴς, καὶ γνώμη ὑγιὴς, καὶ λόγος βραχὺς, εὔςοχος, ἐοικὼς οὐ πελταςῇ μισθοφόρῳ [a] ἀπροοράτως θέοντι, ἀλλ᾽ ὁπλίτῃ βάδην ἰόντι, καὶ κινουμένῳ ἀσφαλῶς. Ἐλθὼν δὲ Ἀθήναζε, ἐντυγχάνει αὐτόθι ὁπλίτῃ μὲν οὐδενὶ [b], πελταςαῖς δὲ πολλοῖς· καὶ τὸν μὲν τούτων δρόμον, καὶ τὴν π]οίαν τοῦ παντὸς ἐδέησεν ὁ Ἀνάχαρσις ἐπαινέσαι. Περιῄει δὲ τὴν Ἑλλάδα ἐν κύκλῳ, ποθῶν ἰδεῖν σοφίαν ςάσιμον καὶ ἑδραίαν. Καὶ εἰ μέν που καὶ ἄλλοθι ἐξεῦρεν, εἰπεῖν οὐκ ἔχω· εὗρε δ᾽ οὖν ἐν Χηναῖς [c], σμικρῷ καὶ ἀσθενεῖ πολίσματι, ἄνδρα ἀγαθὸν, ὄνομα ἦν αὐτῷ ὁ Μύσων [d]. Ἀγαθὸς δὲ ἦν ἄρα ὁ Μύσων οἶκον οἰκῆ-

minime aut loquacem; ſed cuius non alius finis eſſet, quam accurata vitae ratio, mens ſana, ſermo breuis, ſed acutus; planeque ſimilis non peltatis illis, qui ſine ordine in exercitu diſcurrunt, ſed cataphractae, qui et lente et prouide incedit. Athenas contra cum veniſſet, nullum id generis inuenit; multos alterius, quorum diſcurſus tumultuſque nullo modo probare Anacharſis poterat. Quare, relicta vrbe, totam ſtatuit luſtrare Graeciam, vt videret, ſicubi ſtabilem fixamque inueniret ſapientiam. Quod an alibi potuerit neſcio; in ignobili certe paruoque oppidulo, Chenem dicebant, virum bonum inuenit, cui nomen erat Myſon. Hic Myſon nihil aliud nouerat, quam

leian. At vulgo dant [ἐπ᾽] αὐτουργία, quod recte ſe non habet. Hiſtoriam, quam noſter adtingit, ſuppeditabunt Herodotus Γ. 126, 127. et Iuſtinus I. 6.

Sectio ά.

a πελταςῇ μισθοφόρῳ] Pariter etiam Platoni in Theaeteto p. 124. B. dicitur πελταςικὸς ἀνὴρ μισθοφόρος ἐν λόγοις. Sic enim legendum videtur, non ἐν ὀλίγοις, vt vulgo.

b Ἐλθὼν δὲ Ἀθήναζε, ἐντυγχάνει αὐτόθι ὁπλίτῃ μὲν οὐδενὶ,] Falli puto Maximum; Athenis enim cum Solone, viro ſapientiſſimo, verſatus eſt Anacharſis. Vide Diogenem Laërtium I. 102. ac Lucianum in Toxari tom. I. p. 595. ſeqq. et de Gymnaſiis tom. II. p. 269, 276.

c εὗρε δ᾽ οὖν ἐν Χηναῖς,] Vide Lucam Holſtenium ad Stephanum in Χὴν, et Laërtium I. 106.

d ὄνομα ἦν αὐτῷ ὁ Μύσων] Delendus eſt Articulus. Graeci enim non ita loquuntur in hac Formula.

σαι καλῶς, καὶ γῆν τημελῆσαι δεξιῶς, καὶ γάμου προστῆναι σωφρόνως, καὶ παῖδα ἐκθρέψαι [e] γεννικῶς. Καὶ ἐξήρκεσε τῷ Σκύθῃ ξένῳ μηκέτι σοφίαν ζητεῖν λαλιστέραν, παρόντων ἔργων, ἃ τότε ἀκριβῶς ἅπαντα διεσκόπει. Ἐπεὶ δὲ ἱκανῶς εἶχεν τῆς θέας, λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ Χηνεὺς Μύσων· Διὰ ταῦτά τοι, ὦ Ἀνάχαρσι, καὶ σοφοὶ δοκοῦμεν, οὐκ οἶδα ὅπως, τοῖς ἀνθρώποις εἶναι· εἰ δὲ ἐγὼ σοφὸς ταῦτα ἐπιτηδεύων, ποῖ ποτε οἰχήσεται φερόμενον τὸ μὴ σοφόν; Ἠγάσθη μάλα τοῦ Ἕλληνος ξένου [f] ὁ Ἀνάχαρσις τὴν ἀφθονίαν τῶν ἔργων, καὶ τὴν φειδὼ τῶν λόγων.

quam familiam recte administrare, terram perite colere, coniugium pudice tueri, educare liberos ingenue. Suffecit hoc Scythae hospiti, neque sapientiam sibi verbosam quaerendam putauit, cum inuenisset ipsa opera, in quorum contemplatione aliquamdiu defixus haesit. Cumque iam satis perspexisset singula, dixit illi Chenensis iste Myson: Haec sunt, mi Anacharsi, quorum causa, nescio sane quam vere, sapientes nos vocant homines; quod si his nomen sapientis mereor, non video, quid non sapiens dici debeat. Vtrumque vehementer miratus est Anacharsis in Graeco homine, et operum abundantiam, et paucitatem verborum.

2. Sic

Formula. ὄνομα Μελησαγόρας, et ὄνομα Ἐπιμενίδης, et ὄνομα Ἀριστέας, Diss. XXXVIII, 3. et ita vbique. vnde VII, 2. τὸ μὲν ὄνομα ἕν, ὁ Σπερχειός, in Cod. *Harleiano* linea ducitur per Articulum ὁ. et recte eum omisit Cl. Editor. Paullo ante: δρόμον καὶ τὴν πλοίαν. recte δρόμον, vtpote de *leuis armaturae militibus* (πελτασταῖς) dictum. vnde δρομικῆς καὶ πελταστικῆς μάχης, apud Plutarchum in *Philopoem.* p. 360.F. M.

e καὶ παῖδα ἐκθρέψαι,] Vel παῖδας, vt XXXV, 3. ὁ δὲ παῖδας τρέφων. et XXXVII, 1. καὶ παῖδας τρέφει. M.

f τοῦ Ἕλληνος [ξένου] ξένος hic ξενοδόχον notat. Iamblichus Vit. Pythag. §. 11. Ὃς ἐλέγετο Κρεοφύλου ἀπόγονος εἶναι, Ὁμήρου [ξένου] τοῦ ποιητοῦ γενέσθαι φίλος. Reponendum censeo: Ὃς ἐλέγετο Κρεοφύλου ἀπόγονος εἶναι, Ὁμήρου ξένου τοῦ ποιητοῦ, [οὗ] ἐγένετο φίλος etc. Quoniam vero hanc significationem apud scriptores esse rariorem censet Kusterus, nos plura congeremus exempla. Ξένον itaque τὸν ξενοδόχον καλεῖ Paulus Rom. XVI. 23. vt obseruauit

β'. Ἦσαν δέ πȣ καὶ οἱ Πυθαγόρȣ λόγοι ἐοικότες τοῖς νόμοις, βραχεῖς καὶ ἐπίτομοι· τὰ δὲ ἔργα[h] μακρὰ καὶ διηνεκῆ, καὶ νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν μηδαμȣ̃ τὴν ψυχὴν ἀνιέντα, μηδὲ εἰς ῥαθυμίαν χαλῶντα. Ὥσπερ γὰρ ἐν ταῖς τῶν μελῶν ἁρμονίαις τὸ παραλειφθὲν, κἂν σμικρὸν ᾖ, διαλύει τὸν κόσμον τȣ̃ μέλȣς· ȣ̔́τω κἂν τῇ τȣ̃ βίȣ ἁρμονίᾳ, εἴπερ μὴ ἐκμελὴς ἡμῖν ἔσαι, μηδὲ εἰκῇ διαπεραινόμενος, ὁμολογίαν εἶναι δεῖ ἔργȣ καὶ λόγȣ· καὶ μήτε τὰ ἔργα εἰς ἀφάνειαν κομιδῇ ξυνεληλάσθαι, μήτε τȣ̀ς λόγȣς ὑπὲρ τὰ ἔργα χωρεῖν, ὥσπερ ἐξ ἀγγείȣ σενȣ̃ [g] ἀποχεομένȣς, ἀλλ' ἑκάτερα ἑκατέροις συν-

2. Sic et Pythagorae verba plane legibus similia erant, breuia nimirum et concisa; actiones contra prolixae ac perpetuae, vt quae nec noctu, nec interdiu, animum remitterent, aut otiosum esse finerent. Sicut autem in concentu musico, si vel minimum praetermittis, tota soluitur cantus ratio; sic in hoc vitae concentu, nisi plane inconcinnum esse velis et inutilem, necesse est verbis actiones ipsas respondere: ne forte et illae penitus lateant, et haec non secus, quam si ex inani fundantur dolio, longe post se actiones relinquant; sed vt vtraque vtrisque conue-

seruauit Theodoretus Praef. in Epist. Paulin. p. 5. Sic et Oecumenius tom. I. p. 412. Γάϊος ὁ [ξένος] μȣ. τȣτέστιν ὁ ξενοδόχος μȣ. Philostratus Vit. Apollonii IV. 20: Ἐς Ἀλκίνȣν ἀνέφερε, τὸν [ξένον] τȣ̃ Ὀδυσσέως. Plutarchus Περὶ Τύχης p. 97. D. Ὁ δὲ Πριάμȣ (Ἀλέξανδρος) δαίμονι κακῷ καὶ τύχῃ χρώμενος συνεκοιμᾶτο τῇ τȣ̃ [ξένȣ] γυναικί. Vide sis et Lucianum in Philops. tom. II. p. 347. ac in libro Περὶ τȣ̃ μὴ ῥᾳδίως πιστεύειν διαβολῇ p. 427.

Sectio β'.

g ἐξ ἀγγείȣ [σενȣ̃] Heinsius reponit ἐξ ἀγγείȣ [κενȣ̃.] Sed ex vase *vacuo* nihil effundi potest. Videlicet scribendum ἐξ ἀγγείȣ [ȣ̓ σενȣ̃.] Cum repetenda sit eadem syllaba, duplicationem passim negligunt librarii.

Ibid. ὥσπερ ἐξ ἀγγείȣ σενȣ̃ ἀποχεομένȣς] *Heinsius* legit κενȣ̃. Non intelligo, quomodo aliquid fundi possit ex *inani* vasculo. Ex sequentibus patet, aliquid deesse. *duo* enim vasa, *capax* et *angustum*, memorari debebant: *tanquam ex* CAPACI *vase in* ANGVSTVM *defusa:* ὥσπερ ἐξ ἀγγείȣ ** εἰς σενὸν ἀποχεομένȣς. Cl. Editor legit, ἐξ ἀγγείȣ ȣ̓ σενȣ̃, quod nihil agit. M.

 h ἑκάτερα

τεταγμένοις ἰσομέτρητά [h] τε καὶ ἰσοχειλῆ εἶναι. Ὅστις οὖν τῆς ἁρμονίας ταύτης ἐρᾷ, καὶ ἐθέλει ἠχεῖν τὸν τῶν ἔργων φθόγγον, οὗτος ἄν ποτε ἐπ᾽ εὐγλωττίᾳ σεμνύνοιτο; Πολλοῦ μοι δοκεῖ δεῖν. Οὐδὲ γὰρ τοὺς ταὼς, ἡδίστους ὄντας ὀρνίθων ἰδεῖν, μακαρίσαι ἄν τις τοῦ κάλλους, οὐδὲν αὐτοῖς εἰς εὐπτησίαν συντελοῦντος, ἧπερ ἐστὶν ὀρνίθων ῥώμη. Καὶ τῶν ἀηδόνων τῆς ᾠδῆς, ὅσα μὲν ἐς ἡδονὴν ἀκοῆς, ἀποδεχόμεθα· τὸ δὲ ἡμῖν τερπνὸν, ἀσύμβολον ἐκείναις εἰς σωτηρίαν.

γ'. Αἰετοῦ κλάγξαντος, ἢ λέοντος βρυχησαμένου, γνωρίσαι ἄν τις τῷ λυπηρῷ τῆς ἀκοῆς τὴν ῥώμην τοῦ φθεγγομένου. Εἰ δὲ μὴ φαυλότερον ἦχος ἀνδρὸς, μηδὲ ἀσθενέστερον ἐλέγξαι τὸν ἄνδρα [i], τοῦ βρυχηθμοῦ τοῦ λέοντος [k], καὶ αἰετῶν κλαγγῆς· ἆρα οὐκ ἄξιον ἐκθη-

conueniant, vtraque eiusdem mensurae, aeque plena sint vtraque. Putasne ergo, eum, qui hoc delectetur concentu, qui ipsa vult audiri opera, admodum de verborum ornatu futurum anxium? Minime mehercules. Nemo enim cum pauones videt, qui ex omnibus tamen auibus intuentium maxime oblectant oculos, praecipue in iis pulchritudinem miratur; cum nihil ad volandum illis conferat, quae sola auium vis est et robur. Rursus lusciniae cantum singulari cum voluptate audimus; et tamen, quod nos delectat, nihil illis ad conseruationem sui confert.

3. Contra clangore aquilae, ac leonis rugitu, quamuis offendantur aures nostrae, ex hoc ipso tamen de robore eorum iudicamus. Quod si non minus certo aut efficaciter, quam aut aquilae clangor, aut rugitus leonis, hominem prodit oratio: nonne operae

b ἑκάτερα ἑκατέροις [συντεταγμένοις] ἰσομέτρητα] Lege συντεταμένως ἰσομέτρητα.

Ibid. ἑκάτερα ἑκατέροις συντεταγμένοις ἰσομέτρητά τε καὶ ἰσοχειλῆ εἶναι.] Lege et distingue: ἀλλ᾽ ἑκάτερα, ἑκατέροις συντεταγμένα, ἰσομέτρητα etc. Duae primae literae vocis ἰσομέτρητα adhaeserunt praecedenti. M.

Sectio γ'.

i ἐλέγξαι τὸν ἄνδρα] Dixi in Praefatione. M.

k μηδὲ ἀσθενέστερον ἐλέγξαι [τὸν ἄνδρα τοῦ] βρυχηθμοῦ [τοῦ] λέοντος,] Ab hac lectione multum recedunt codices: nam Reg. et Harleian. dant μηδὲ ἀσθενέστερον ἐλέγξαι [τὸ τοῦ λέοντος ἦχος, quod emendatur ἦθος,] βρυχηθμοῦ λέοντος.

ρᾶσθαι τῇ ἀκοῇ, πότερον ἀηδὼν τὸ φθεγγόμενον, γλῶττα δειλὴ, καὶ ᾠδὴ ἐφήμερος, ἢ αἰετὸς, ἤ τι ἄλλο ζῶον ἄῤῥεν καὶ θυμȣ̃ μεςόν; Ἀλλ' ὁ μὲν Ζώπυρος ἐκεῖνος [l] δεινὸς ἦν τῇ προσβολῇ τῶν ὀφθαλμῶν, τοῖς τȣ̃ σώματος τύποις ἐντυγχάνων, γνωρίζειν τὸ ἦθος, καὶ καταμαντεύεσθαι τῆς ψυχῆς διὰ τῶν ὁρωμένων μαντείαν ἀσαφῆ. Τίς γὰρ [m] ἐπιμιξία πρὸς ὁμοιότητα ψυχῆς καὶ σώματος; Εἰ δ' ἔςι μαντείαν ἐπὶ ψυχῇ θέσθαι ȣ̉ διὰ ἀμυδρῶν ȣ̉δὲ ἀσθενῶν συμβόλων, τοῖς μὲν ὀφθαλμοῖς παραχωρητέον τὴν χρωμάτων τε καὶ σχημάτων καὶ τῆς ἐν τȣ́τοις ἡδονῆς καὶ ἀηδίας ὁμιλίαν, τῇ δὲ ἀκοῇ ἐξιχνευτέον τὰ τῆς ψυχῆς ἦθος, ȣ̉ κατὰ τȣ̀ς τῶν πολλῶν λογισμȣ́ς· ἀπόχρη πρὸς ἔπαινον [n] λόγȣ, γλῶτ-

operae pretium videtur diligenter in consilium adhibere aures, vt sciamus, an luscinia sit, quae loquitur, lingua nimirum imbellis, et quae sola suauitate delectat; an vero aquila, aliudue animal masculum, spiritusque plenum? Aiunt, quendam Zopyrum fuisse, qui intuitu solo, ex interioribus corporis notis, de moribus iudicaret; et ex eo, quod oculi vident, quae tamen parum certa esse solent iudicia, (quid enim cum anima commune habet corpus?) de tota animae constitutione iudicabat. Quod si signa sunt aliqua, neque infirma, neque incerta, quae explorare possint animam; relinquendum est oculis, vt de coloribus, de figuris, prout vel delectantur iis, vel offenduntur, iudicent, solis vero auribus de indole animae est iudicandum; non vt vulgus solet, qui in oratione nihil amplius, quam linguam

τος. Vnde, litera tantum addita, scripserim μηδὲ ἀσθενέςερον ἐλέγξαι [τὸ τȣ̃ λέγοντος ἦθος] βρυχηθμȣ̃ λέοντος etc.

l Ζώπυρος ἐκεῖνος] Physiognomonem dicit, cuius meminere Cicero de Fato cap. V. et Alexander Aphrodisiensis Περὶ Εἱμαρμένης p. 164.

m ἀσαφῆ. Τίς γὰρ etc.] Distingue: ἀσαφῆ· τίς γὰρ etc. Ista enim, τίς γὰρ ἐπιμιξία etc. dependent a voce ἀσαφῆ. M.

n ἀπόχρη πρὸς ἔπαινον] Heinsius legit [ȣ̉] ἀπόχρη. Res autem recte procedit, si modo locum sic distinguas: τῆς ψυχῆς ἦθος. Οὐ, κατὰ τȣ̀ς τῶν πολλῶν λογισμȣ̀ς, ἀπόχρη πρὸς ἔπαινον etc.

 o ἐν

τα εὔςοχος, ἢ ὀνομάτων δρόμος, ἢ ῥήματα Ἀττικά, ἢ περίοδοι εὐκαμπεῖς, ἢ ἁρμονία ὑγρά· τὰ δ' ἔςι πάντα, κατὰ τὸν ἐν Διονύσου ποιητήν, „Ἐπιφυλλίδες, „καὶ ςωμύλματα, χελιδόνων μουσεῖα, λωβηταὶ τέχνης [p].„

δ'. Ποῖον οὖν ἐςι τὸ ἐν λόγοις καλόν [q]; φαίη ἄν τις. Μήπω με, ὦ τάν, ἔρῃ· ὄψει γὰρ αὐτόν [r], ἐπει-

linguam premtam, dictionem volubilem, voces Atticas, periodos rotundas, mollem compositionem laudare solent; quae omnia nihil aliud sunt secundum comicum, quam *inutiles racemuli, et loquacitas, hirundinum musca, dedecus styli.*

4. Quid ergo in oratione laudatur? dicat aliquis. Nondum, mi homo, id ex me quaere; ipse enim videbis, cum videre

o ἐν Διονύσου] H. Stephanus legit ἐν Διονυσίοις. Nihil autem mouendum: subauditur enim ἑορτῇ, vel ἀγῶνι, quod in hisce locutionibus vsu venit. Vide Paulum Leopardum Emend. XVIII. 28. et Iac. Perizonium ad Aeliani V. H. II. 41.

p „Ἐπιφυλλίδες, καὶ ςωμύλματα, χελιδόνων μουσεῖα, [λωβηταὶ] τέχνης."] Vulgo λώβη τε τέχνης. Sed Heinsius recte voluit λωβηταὶ τέχνης, quod et versus ratio postulat, et habet Aristophanes in Ranis v. 92, 93. Praeter auctores a Kustero laudatos, videas licet Apostolium Centur. VIII. 77.

Sectio δ'.

q Ποῖον οὖν ἐςι τὸ ἐν λόγοις καλόν;] Deest aliquid in praecedentibus; nempe, haec ipsa verba, τὸ ἐν λόγοις καλόν, quae caussam dederunt huic Quaestioni, quae allusio est vel repetitio eorundem verborum, et abrupta omnino et inconnexa, nisi ea verba praecessetint. clarius patebit, si ita distinguas et suppleas: τῇ δὲ ἀκοῇ ἐξιχνευτέον τὸ τῆς ψυχῆς ἦθος, οὐ κατὰ τοὺς τῶν πολλῶν λογισμοὺς (οἷς ἀπόχρη — λωβηταὶ τέχνης) ἀλλὰ κατὰ τὸ ἐν λόγοις καλόν. Ποῖον οὖν ἐςι τὸ ἐν λόγοις καλόν; φαίη ἄν τις. Inserui οἷς (quod amissum erat in praecedente syllaba ους) ante ἀπόχρη, sensu ita flagitante. Vide XVII, 10. vbi plane similis repetitio et resumtio verborum praecedentium. et ita iterum XXXVIII, 6. Pro εὔςοχος γλῶττα forte scribendum εὔτροχος, *volubilis.* M.

r ὄψει γὰρ αὐτόν,] Lege αὐτό: pronomen enim ad τὸ καλὸν refertur.

Ibid. ὄψει γὰρ αὐτόν] Legendum, vel αὐτό, sc. καλόν, vel, αὐτός, *ipse*, tu. αὐτὸν vero stare non potest. Prius mauult *Davisius.* Pro ἐρῇ, paullo ante, forte rescribendum ἔρου, vt II, 5.

XXVIII,

δὰν ἰδεῖν δυνηθῇς. Οὐδὲ γὰρ τῷ Κιμμερίῳ διηγήσασθαι δύναταί τις τὸ τοῦ ἡλίου κάλλος, οὐδὲ τῷ ἠπειρώτῃ τὴν θάλατταν, οὐδ' Ἐπικούρῳ τὸν θεόν· οὐ γὰρ δι' ἀγγέλων ἡ ἱστορία ἔρχεται, ἀλλ' ἐπιστήμης πρὸς ταῦτα δεῖ· μέχρι δὲ ἀπιστεῖς τὸ εἰδέναι [s], ἀνάγκη πλανᾶσθαι καὶ τὰς κρίσεις. Καὶ γὰρ τῶν ἐκ γῆς φυομένων παντοδαπὸς μὲν θεατὴς ὁδοιπόρος [t], ὁ δὲ γεωργὸς, ὑγιής [u]· ὁ μὲν ἄνθος ἐπαινεῖ φυτῶν, ὁ δὲ μέγεθος, ἢ σκιὰν, ὁ δὲ χρόαν, τῷ δὲ γεωργῷ ὁ καρπὸς τὸν ἔπαινον μετὰ τῆς χρείας ἔχει. Εἰ μὲν δή τις καθ' ὁδοιπόρον πλησιάζει τῷ λόγῳ, οὐ νεμεσῶ τῆς ἡδονῆς παρατρέχοντι ἐπαινεῖν [x].

dere poteris. Nec enim solis pulchritudinem Cimmeriis, aut maris naturam mediterraneis, aut Epicuro dei esse essentiam facile est describere. Quia nunquam nuda narratione harum rerum intellectus infunditur, sed scientiam adferre secum aliquam oportet. Quare quamdiu nondum sat instructus tibi videris, falli quoque et errare iudicium tuum est necesse. Ita cuncta, quae e terra nascuntur, intuetur obiter viator; rectum de iis fert iudicium agricola: alius enim florem plantae, alius magnitudinem, alius vmbram laudat, aut colorem; solus agricola ab vsu eam commendat. Si ergo aliquis viatoris more, qui leuiter transit, degustare obiter sermonem et laudare velit, voluptatem

XXVIII, 7. XXXVI, 6. vel ἔρχ vt I, 2. et alibi. M.

s ἀπιστεῖς τὸ εἰδέναι] Restituo, ἄπεστι τὸ εἰδέναι, *quamdiu scientia absit:* cui contrarium est τὸ εἰδέναι παραγενόμενον, *praesens scientia*, Diss. XXII, 2. Patet ex sensu. M.

t παντοδαπὸς μὲν θεατὴς ὁδοιπόρος etc.] Nescio, an Maximus Auditoribus illudere potuerit in horum Recitatione: sed Lectorem diligentem fallere non potest παραλογισμὸς et praua Argumentatio huius loci in voce θεατὴς, pro qua vel scripsit, vel scribere debuit, ἐπαινέτης. vide sequentia ὁ μὲν ἄνθος ἐπαινεῖ etc. quorum Ratio nullam vocem admittit praeter ἐπαινέτης. Vidit aliquid ὕπουλον subesse *Heinsius:* ideo legebat ὑγιὴς κριτὴς, pro ὑγιής. sed hoc remedium parum egit, cum alibi quaerendum esset vicus; quod et Cl. *Dauisium* latuisse video. M.

u ὁ δὲ γεωργὸς, ὑγιής·] Heinsius, addita voce, legit ὁ δὲ γεωργὸς, [κριτὴς] ὑγιής. Non opus est: subauditur enim θεατὴς, quod antecessit.

x καθ' ὁδοιπόρον πλησιάζει τῷ λόγῳ, οὐ νεμεσῶ τῆς ἡδονῆς παρατρέχοντι

εἰ δὲ κατὰ τὺς γεωργὺς [y] τάττεται, ὐκ ἀνέχομαι τῶν ἐπαίνων, πρὶν ἄν μοι καὶ τὴν χρείαν τῶν ἐπαινυμένων φράσῃ.

ε. Λέγε, τίνας εἶδες καρπὺς ἐν τῷ λόγῳ, τίνας ἔλαβες, πῶς ἔχοντας; ἐπειράθης, ἐξήτασας, εἰ τελεσιυργοὶ καὶ γόνιμοι ἑτέρων καρπῶν; ἐξέφυσέ τί σοι ἡ ψυχὴ ἀπ' αὐτῶν χρηςὸν [z] καὶ ἔγκαρπον; Ἡ ὄγχνη μὲν [a] ἐπὶ ὄγχνῃ γηράσκει, καὶ ἐπὶ μήλῳ μῆλον, καὶ ςαφυλὴ ςαφυλῇ ἐπιφύεται, καὶ σῦκον σύκῳ· λόγυ δὲ ἄρα ἐφήμερος μὲν ἡ γένεσις, ἄσπερμος δὲ ὁ καρπὸς, καὶ ὐ τρόφιμος, ὐδὲ ἀνακιρνάμενος τῇ ψυχῇ.

luptatem hanc illi libenter concedo; ſin agricola ſit, laudem non admittam, niſi vſum eorum, quae commendat, protinus adiungat.

5. Reſponde, quos fructus aut videris in oratione, aut perceperis, qui ſint qualeſque? ſatiſne eos exploraſti? ſatiſne maturi tibi, ſatiſue foecundi videntur, vt alios ex iis exſpectare poſſis? num animus tibi bonum quid, fructuoſumque ab iis peperit? Quam enim abſurdum eſt, quod pirum, vt Homerus ait, non ſeneſcat, niſi nouum adueniat; nec malum, niſi aliud ſuccedat; vua vuae ſuccreſcat, ficus ficui: ſermo vero ſolus ſimul naſcatur et pereat, fructuſque orationis nec ſemen vllum habeat, nec vim nutriendi, neque interiora animae penetret;

Sed

τρέχοντι ἐπαινεῖν·] Sic vterque codex, et hoc rectum. Vulgo καθ' ὁδοιπόρον [παρατρέχοντα,] ἐπαινῶν πλησιάζει τῷ λόγῳ, ὐ νεμεσῶ τῆς ἡδονῆς· εἰ δὲ κατὰ τὺς etc.

y κατὰ τὺς γεωργὺς] Nequaquam, ſed τὸν γεωργὸν, vt ὁδοιπόρον. et ſupra poſuerat ὁ γεωργὸς, et τῷ γεωργῷ, numero ſingulari. M.

Sectio ε.

z ἀπ' αὐτῶν χρηςὸν] A *quibus?* non a *fructibus*, καρπῶν: obſtat enim ſenſus, et vox ἔγκαρπον. legendum igitur ἀπ' αὐτῦ, ſc. λόγυ, quod praeceſſit. M.

a Ἡ ὄγχνη μὲν] Scribendum ἢ ὄγχνη μὲν etc. Noſter ad verſus Homericos reſpicit, quibus hortus Alcinoi deſcribitur Odyſſ. Η'. 120.

Ibid. ἡ ὄχνη μὲν etc.] Scribendum ἦ, *num:* ἡ enim neque eſt in Homero, neque Articulum admittit ſenſus. vide XVI, 5. vbi ſimilis ſententia: ἦ τὰ μὲν ἄλλα ζῶα etc. Sic etiam *Dauiſius*. M.

b Ἀλλά

Ἀλλά τέ μιν [b] καθύπερθεν ἐπιῤῥέει, ἠΰτ' ἔλαιον;
Ταύτην μοι διήγησαι τὴν γεωργίαν, τοὺς δὲ ἐπαίνους ἔα. Ἐὰν γὰρ ἀφέλῃς αὐτῶν τὴν χρείαν, ὑποπτεύω τὴν αἰτίαν, καὶ τὸν ἐπαινέτην ἐλεῶ, καὶ τὸν ἔπαινον μέμφομαι. Τοῦτον τὸν ἔπαινον φθέγγεται τὰ μέλη [c] τῆς ψυχῆς [d] τὰ ἀκόλαστα, τὰ κρίνειν ἀσθενῆ, τὰ ἀπατᾶσθαι πεφυκότα·
Οὐ νέμεσις [e] Τρῶας καὶ ἐϋκνήμιδας Ἀχαιοὺς
Τοιῇ δ' ἀμφὶ γυναικὶ πολὺν χρόνον ἄλγεα πάσχειν.
Ὁρᾷς τοῦ ἐπαίνου τὴν μοχθηρίαν, ἀντικαταλλασσομένου γύναιον ἓν [f], καὶ τὴν ἀπ' αὐτοῦ ἡδονὴν, Ἑλληνικῶν καὶ Τρωϊκῶν κακῶν. Ἔστι κἀνταῦθα ἐπαινέτης τοιοῦτος, ἐπειδάν τις ἐντυχὼν ἀκολάστῳ λόγῳ, τὸ μὲν ἀπατηλὸν αὐτοῦ μὴ γνωρίσῃ, τὸ δὲ ἡδὺ στέρξῃ, κατὰ βραχὺ ὑπο-

Sed tantum leuiter ſupra natet, inſtar oliui?
Hanc mihi agriculturam expone, laudes vero tuas tibi ſerua. Si enim de vtilitate eorum nihil dicas, vitium ſuſpicari incipio, laudatoris me miſeret, laudem non agnoſco. Id generis enim laudes proferre intemperantes animae partes ſolent, quae nec recte iudicare poſſunt, et facillime decipiuntur.
Haud equidem indignum eſt Phrygios forteſque Pelaſgos
Coniuge pro tali diuturnos ferre labores.
Vides huius laudis improbitatem, quae mulierculam, eiuſque voluptatem, omnibus Graecorum Troianorumque opponit moleſtiis. Eiuſmodi laudatores etiam in vita noſtra inuenies, ſi orationem audiamus laſciuam, cuius nec perſpicere fraudem, nec iucunditatem non amare poſſumus, cum ab ipſis paulatim voluptatibus

b Ἀλλά τέ μιν] Iliad. Β'. 754.

c φθέγγεται τὰ μέλη] Vulgo φθέγγεται [μὲν] τὰ μέλη. At in MSS. voculae ſecundae nullum prorſus eſt veſtigium.

d τὰ μέλη τῆς ψυχῆς] Repone τὰ μέρη. XXVI, 4. ἧς [ψυχῆς] τῶν μὲν τῶν μερῶν ὄνομα, λόγος. M.

e Οὐ νέμεσις] Iliad. Γ'. 156.

f γύναιον [ἓν,] Vulgo γύναιον μέν. Sed recte Harleian. quem ſequor. Quin et ita legit Paccius: nam *mulierculam vnam* vertit.

Ibid. ἀντικαταλλασσομένου γύναιον μὲν καὶ τὴν etc.] Lege, γύναιον ἕν, *vnam mulierculam*, ſc. Helenam. Et ita editum video. Paullo poſt diſtinguendum: ἐψοφητὶ, ὥσπερ τῶν πλεόντων — ἐκπεπτωκότες. μετὰ τοῦτο — ψυχαγωγίᾳ, ὥσπερ οἱ πυρέττοντες, etc. M.

g [νόσῳ]

φερόμενος ταῖς καθ' ἡμέραν ἡδοναῖς ἀψοφητί. Ὥσπερ τῶν πλεόντων οἱ πνευμάτων μὲν ἐξ ὠρίας πρὸς τὸν ἀληθῆ δρόμον ἐ τυχόντες, ῥεύματι δὲ γαληνῷ δι' ἀκυμάντε τῆς θαλάττης εἰς ἠϊόνας ἐρήμες ἢ ῥαχίας δυσχερεῖς ἐκπεπτωκότες· μετὰ τῦτο προσηνέχθη λαθὼν ἀμαθίᾳ, καὶ μετὰ τῦτο ὑπὸ φιληδονίας, πάσης ἠϊόνος ἐρημοτέροις χωρίοις καὶ πάσης ῥαχίας δυσχερεςέροις, ἀγαπῶν τὴν πλάνην καὶ χαίρων τῇ ψυχαγωγίᾳ. Ὥσπερ οἱ πυρέττοντες, ἐμπιπλάμενοι ποτῦ καὶ σιτίων παρὰ τὺς τῆς τέχνης νόμυς· παρατιθέντες γὰρ κακὸν κακῷ, νόσῳ πόνυς g, αἱρῦνται ἡδόμενοι νοσεῖν μᾶλλον, ἢ πονῦντες ὑγιασθῆναι. Καί τις ἤδη ἰατρὸς εὐμήχανος ἀνεκέρασε βραχεῖαν ἡδονὴν τῷ ἀλγεινῷ τῆς ἰάσεως· ποριςὴς δὲ ἡδονῆς, καὶ παντοίας ἡδονῆς, ὔτε ὁ Ἀσκληπιὸς, ὔτε οἱ Ἀσκληπιάδαι, ἀλλ' ὀψοποιῶν τὸ ἔργον. Οὐδὲν δὲ σεμνότερον ἀκόλαςος λόγος τῶν τῆς γαςρὸς κολακευμάτων· ἐὰν γὰρ τύτε ἀφέλης μὲν τὸ ὠφελῦν, τέρπνον δὲ

luptatibus abripiamur, neque ſentiamus tamen. Sicut illi, qui vento ſecundo in nauigatione recta non vtuntur, ſed ſola maris tranquillitate freti, placido ſerenoque delapſi aequore, in deſertum littus aliquod aut ſcopulum impingunt: ita hic paulo poſt in imperitiam impingit, ac deinde a voluptate in loca omni littore deſertiora, omni caute difficiliora impingit; vtrumque enim concurrit, vt et errorem ſuum amet, et iucunditate delectetur. Plane vt ii, qui febricitant, cibis et potu contra praeſcriptum medicorum ſaepe ſe diſtendunt; quamuis enim malo malum, morbo addunt morbum; aegrotare tamen cum voluptate malunt, quam cum labore conualeſcere. Et tamen peritus medicus aliquid interdum voluptatis cum remediorum miſcet moleſtiis; ſolam vero illius aut maximam habere rationem, nec Aſclepius, nec Aſclepiadae, ſed coqui ſolent potius. Neque enim quicquam ab illis ventris lenociniis differt ſuauis, ſed vitioſa oratio; cui ſi vtilitatem demas, jucunditatem addas,

g [νόσῳ] πόνυς,] Sic optime Reg. et Harl. eandemque lectionem ex Mſ. laudauit Heinſius. Vulgo [νόσον,] πόνυς.

h τερπνὸν

προσθῇς [h], ἰταμὸν καὶ ἄκρατον ἰσοτιμίαν καὶ ἰσηγορίαν χειροτονεῖς λόγου πρὸς τὰ αἰσχρὰ πάντα, ὅσα δι' αἰσθήσεων ἐπὶ ψυχὴν ἔρχεται, ὑφ' ἡδονῆς παραπεμπόμενα.

ϛ'. Ἀλλὰ τοὺς μὲν ὀψοποιοὺς τούτους τοῖς συμποσίοις ἐῶμεν, καὶ γαστρὸς καὶ ἀκοῆς ὑπηρέτας πονηρούς· ἡμῖν δὲ δεῖ λόγου ὀρθοῦ καὶ διανεστηκότος, μέγα βοῶντος, καὶ τὰς ψυχὰς αὐτῷ συνεπαίροντος ὑπὲρ τὴν γῆν [i] ἄνω, καὶ ὅσα περὶ γῆν παθήματα ἡδονῶν καὶ ἐπιθυμημάτων, καὶ φιλοτιμιῶν καὶ ἐρώτων, καὶ ὀργῆς καὶ λύπης καὶ μέθης ἐχόμενα [k]. Ὧν συμπάντων κρείττονα χρὴ γενέσθαι τὸν τῷ φιλοσόφῳ λόγῳ [l] συνανιστάμενον ῥήτορα ἀληθῆ, οὐκ ἀργὸν, οὐδὲ ἐκλελυμένον, οὐδ' ἐπίχριστον κατὰ τὴν

addas, improbam plane atque impotentem concedes poteſtatem, nec aliam, quam inhoneſtis omnibus, quae per exteriores ſenſus ad animam irrepunt.

6. Quare comeſſationibus potius eiuſmodi coquos relinquamus, peſſimos et ventri et auribus miniſtros; nos orationem altam erectamque quaeramus, quae maſculam edat vocem, animoſque ſecum noſtros longe ſupra terram, omneſque totius terrae voluptates cupidineſque, qualis eſt ira, luctus, ebrietas, extollat. His omnibus ſuperiorem eſſe oportet verum philoſophici ſermonis rhetorem, non ignauum, diſſolutum, vel fucatum, neque

h τερπνὸν δὲ προσθῇς,] Monui ſupra legendum eſſe τὸ τερπνὸν, vt τὸ ὠφελοῦν. M.

Sectio ϛ'.

i ὑπὲρ [τὴν] γῆν] Vulgo ὑπὲρ γῆν. Nos articulum, iubentibus Mſſ. interpoſuimus.

k ὀργῆς καὶ λύπης καὶ μέθης ἐχόμενα.] Μέθη, *ebrietas*, non debuit numerari inter *animae* adfectus, ὀργὴν et λύπην. Lego καὶ ἀμαθίας, *inſcitiae*: quam ἓν μόνον κακὸν dicere ſolebat Socrates. M.

l τῷ φιλοσόφῳ λόγῳ] Vulgo τῷ φιλοσόφων λόγῳ. Sed bene Reg. et Harleian. quos ſecuti ſumus. Vide nos ad Ciceronis Tuſc. V. 42.

Ibid. τῷ φιλοσόφων λόγῳ] Mallem φιλοσόφῳ λόγῳ, vt VII, 2. ἀδεὴς φιλοσόφου λόγου. Plutarchus in *Arato*, p. 1031. ἔνδεια λόγου φιλοσόφου. Eunapius in prooem. τὴν φιλόσοφον ἱστορίαν, et, τοῦ φιλοσόφου βίου, paullo poſt. ita *philoſopha ſententia* apud Gellium, pro *philoſophica*. Sic etiam Mſſ. M.

m οὐ

τέχνην, ὐδὲ ἐν δικαςηρίῳ μόνον ἐν ἀμφιβόλῳ ἐπιχειρίᾳ τεταγμένον· ἀλλὰ πανταχῦ καὶ ἐν ἅπαντι ἐξεταζόμενον, ἐν μὲν ἐκκλησίαις σύμβυλον φρόνιμον, ἐν δὲ δικαςηρίοις ἀγωνιςὴν δίκαιον, ἐν δὲ πανηγύρεσιν ἀγωνιςὴν σώφρονα, ἐν δὲ παιδείᾳ διδάσκαλον ἐπιςήμονα· ὐ περὶ Θεμιςοκλέυς μόνον τῦ μηκέτι ὄντος, ὐδ' ἐν Ἀθηναίοις τοῖς τότε [m], ὐδ' ὑπὲρ ἀριςέως τῦ μηδαμῦ, ὐδὲ κατὰ μοιχῦ λέγοντα μοιχὸν ὄντα, ὐδὲ κατὰ ὑβριςῦ ὑβριςὴν ὄντα· ἀλλ' ἀπηλλαγμένον τῶν παθῶν τύτων, ἵνα γένηται κατήγορος ἀδικημάτων ἀληθής. Τοιῦτος ἐξ ἀγαθῆς παλαίςρας ἀγωνιςὴς γίνεται, λόγων μεςὸς ἀκολακεύτων, καὶ ἠσκημένων ὑγιῶς, καὶ δυναμένων ἄγειν πειθοῖ καὶ βίᾳ ἐκπληκτικῇ τὸ πλησιάζον πᾶν.

ζ'. Εἰ δὲ καὶ ἡδονῆς πρὸς τὴν ἀγωγὴν ταύτην δεη-

neque vt artis quadam tantum ſe commendet ſpecie, vt non controuerſiunculis tantum in iudicio et ambiguis cauſis operam ſuam addicere poſſit; ſed vbique et quouis loco experimentum ſui dare, prudens in concionibus conſilium, iuſtum in iudiciis patrocinium, in publicis hominum conuentibus orationem modeſtam, in aliis inſtituendis exactam adhibere queat ſcientiam: non vt quaedam de Themiſtocle, qui iam diu abiit, adferre poſſit, aut apud ſaeculi illius Athenienſes loqui, aut ducem aliquem, qui nuſquam reperitur, commendare, multo minus in ſcortatores ſcortator ipſe, aut de contumelioſo contumelioſus ipſe declamet; ſed vt prius his vitiis careat, quam verus vitiorum accuſator eſſe poſſit. Talem eſſe oportet, qui in illa ſapientiae palaeſtra certare velit, qui probus haberi cupiat luctator, vt omni adulatione ſermo eius careat, vt probe prius exercitatus ſit, vt violenta quadam ſuada proximum quemque in ſententiam ſuam poſſit pertrahere.

7. Quod ſi in eiuſmodi ſuada voluptatem aliquis requiri putet

m ὐδ' ἐν Ἀθηναίοις τοῖς τότε,] Verum puto ἐπ' Ἀθηναίοις, DE *Atheníenſibus*, vt περὶ Θεμιςοκλέυς, et, ὑπὲρ ἀριςέως, eodem ſenſu. Lyſias Orat. *Funebr.* p. 27. ἐπ' αὐτοῖς λέγειν. et mox, ἐπ' αὐτοῖς εἰρηκότας. M.

Sectio

σόμεθα καὶ τυράννυ [n], δότω μοι τὶς ἡδονὴν, οἵα καὶ ἐπὶ σάλπιγγος ἁρμονίαν ἐν μέσοις τοῖς ὁπλίταις τεταγμένη, καὶ ἐξορμώσῃ τὰς ψυχὰς [o] τῷ μέλει· τοιαύτης δέομαι ἡδονῆς λόγυ, ἣ φυλάξει μὲν αὐτῦ τὸ μέγε-

putet aliquam, Tyrrhenicam mihi det; qualis eſt tubae clangor, qui in mediis militibus adhibetur, eorumque animos concentu ſuo impellit, et excitat: talem in oratione requiro voluptatem, quae magnitudinem eius conſeruet, nec opprobrium addat: talem requiro voluptatem, quam pediſſequam ſuam eſſe non

Sectio ζ'.

n καὶ τυράννυ] Legit Heinſius [κἂν] Τυῤῥηνῦ δότω μοί τις ἡδονήν. Sane tubam inuenerunt Hetruſci, quod docent Seruius ad Aen. VIII. 526. Tatianus Orat. ad Graecos cap. II. aliique. Minime tamen hanc emendationem probo. Voces mihi delendae videntur; nam ſuperuacaneae ſunt, nec earum in verſione ſua rationem Paccius habuit; vt illius codex iis caruiſſe cenſeatur.

o οἵα καὶ [ἐπὶ] σάλπιγγος [ἁρμονίαν] ἐν μέσοις τοῖς ὁπλίταις τεταγμένη, καὶ ἐξορμώσῃ τὰς ψυχὰς] Locus eſt corruptus, quem ſic tentat Heinſius: οἵα καὶ [ἐςι] σάλπιγγος [ἁρμονία] ἐν μέσοις τοῖς ὁπλίταις τεταγμένη, καὶ [ἐξορμῶσα] τὰς ψυχάς. Vterque codex: οἵαν καὶ [ἐπὶ] σάλπιγγος etc. Lego οἵαν καὶ [φέρει] σάλπιγγος [ἁρμονία] ἐν μέσοις τοῖς ὁπλίταις τεταγμένη, καὶ [ἐξορμῶσα] τὰς ψυχὰς etc.

Ibid. καὶ τυράννυ, — οἵα καὶ ἐπὶ σάλπιγγος ἁρμονίαν etc.] Ingenioſa videtur *Heinſii* coniectura, κἂν Τυῤῥηνῦ δότω μοί τις ἡδονήν, οἵα καὶ ἐςι σάλπιγγος ἁρμονία, — ἐξορμῶσα etc. Sed hoc erit bis idem: ἡδονὴ enim Τυῤῥηνῦ eſt σάλπιγγος ἁρμονία. vide III, 10. *Dauiſius* delet voces καὶ τυράννυ, et legit: οἵαν καὶ φέρει (pro ἐπὶ) σάλπιγγος ἁρμονία — ἐξορμῶσα etc. Haec vero nimia licentia pleriſque videbitur. Prior ſententiae pars ita diſtingui debet: Εἰ δὲ καὶ ἡδονῆς πρὸς τὴν ἀγωγὴν ταύτην δεησόμεθα, καὶ τυράννυ δότω μοί τις ἡδονὴν, prout patet ex ſequenti Copulatiua, οἵαν καὶ ἐπὶ σάλπιγγος ἁρμονίαν etc. quae monſtrat, *duo* Exempla propoſita fuiſſe. Sed quid latet ſub voce τυράννυ? Opinor Τυρταίυ. Notum Horatii iſtud:

> TYRTAEVS*que mares animos*
> *in martia bella*
> VERSIBVS *exacuit.*

Noſter Diſſ. XXXVII, 5. καὶ Σπαρτιάτας ἤγειρε τὰ Τυρταίυ ἔπη. *Voluptas Tyrtaei*, eſt, talis voluptas, qualem animis audientium inſpirabant *Tyrtaei carmina*, ad virtutem bellicam et Patriae defenſionem incitantia. cui exemplo bene ſubiungitur *tubae* mentio. Totum locum ita lego

θος, ἐ προσθήσει δὲ τὴν αἰσχύνην· τοιαύτης δέομαι ἡδονῆς, ἣν ἐκ ἀπαξιώσει ἡ ἀρετὴ ὀπαδὸν αὐτῇ γίνεσθαι. Ἀνάγκη γὰρ παντὶ τῷ Φύσει καλῷ συντετάχθαι χάριτας, καὶ ὥραν, καὶ πόθον, καὶ εὐφροσύνην, καὶ πάντα δὴ τὰ τερπνὰ [p] ὀνόματα. Οὕτω καὶ ὁ ἐρανὸς ἐ καλὸς μόνον, ἀλλὰ καὶ ἥδιστον θεαμάτων, καὶ θάλαττα πλεομένη [q], καὶ λήϊα καρποτρόφα, καὶ ὄρη δενδροφόρα [r], καὶ λειμῶνες ἀνθῦντες, καὶ νάματα ῥέοντα. Ἥδιστον ἦν θέαμα ὁ Ἀχιλλεὺς (πῶς δὲ ἐκ ἔμελλεν;) ἐ διὰ τὴν ξανθὴν κόμην· καὶ γὰρ ὁ Εὔφορβος εὐκόμης ἦν, τῷ δὲ Ἀχιλλεῖ τὸ καλὸν ἥδιστον ἦν ὑπὸ τῆς ἀρετῆς ἐξαπτόμε-

non dedignetur virtus. Necesse enim est, vt omnia, quae natura pulchra sunt, suas gratias, suam venustatem habeant, leporem suum, et delectationem, et si quae praeterea sunt iucunda nomina. Ita coelum non modo pulchrum, sed omnium spectaculorum est iucundissimum; sic mare nauigationi idoneum, segetes fructiferae, montes arboribus vestiti, prata florida, liquidi aquarum cursus nobis placent. Iucundissimus visu Achilles erat (quidni enim esset?) non tamen ob flauam caesariem; nam et Euphorbum commendabat coma, verum pulchritudinem Achillis virtutis illustrabat splendor. Iucundissi-

lego et distinguo: καὶ Τυρταίυ δότω μοί τις ἡδονὴν, οἵαν καὶ ἐπὶ σάλπιγγος, ἁρμονίαν ἐν μέσοις τοῖς ὁπλίταις τεταγμένην, καὶ ἐξορμῶσαν τὰς ψυχὰς τῷ μέλει. *et Tyrtaei det mihi aliquis voluptatem; qualis etiam* est *in tuba; harmoniam* nempe *inter armatos positam, et animas concentu* suo *excitantem.* ἁρμονίαν ponitur appositiue ad ἡδονήν. οἵαν est τοιαύτην (ἡδονὴν) οἵαν. vide ad XXXVII. 6. M.

p καὶ πάντα [δὴ] τὰ τερπνὰ] Sic Reg. et Harleian. non δὲ, prout vulgo.

q καὶ θάλαττα πλεομένη,] Sensus postulat *mare nauigationi idoneum*, quemadmodum vertit *Heinsius*. sed hoc non videtur esse πλεομένη, sed πλώϊμος, vel πλόϊμος. ita VIII, 4. θαλάττης πλωΐμυ, quem locum vide. XXVI, 2. χειμῶνες πλωϊμώτατοι. *Mare* est πλεομένη etiam in maximis *tempestatibus:* sed non est ἥδιστον θέαμα, nisi vbi est πλώϊμος. Quaero, an alibi occurrat haec significatio vocis πλεόμενος, pro *nauigationi idoneus*. M.

r ὄρη δενδροφόρα,] Ita vulgo, codex vero vterque δενδροτρόφα.

s ὑπὸ

νον [s]. Ἥδιστον μὲν ποταμοῖς θέαμα [t] ὁ Νεῖλος, ἀλλ' ȣ̓ δι' ἀφθονίαν ὕδατος, καὶ γὰρ ὁ Ἴστρος εὔρȣς· ἀλλὰ ὁ Ἴστρος ȣ̓ γόνιμος, ὁ δὲ Νεῖλος γόνιμος. Ἥδιστον θέαμα ὁ Νεῖλος, ἀλλ' ȣ̓ τολμῶ παραπεμψάμενος τὴν ἀρετὴν τȣ̃ θεȣ̃ [u] ἡδονὴν αὐτῷ ἐπιφημίσαι. Ἐγὼ καὶ τῶν Φειδίȣ ἀγαλμάτων αἰσθάνομαι μὲν τῆς ἡδονῆς, ἐπαινῶ δὲ τὴν τέχνην· καὶ τῆς Ὁμήρȣ ᾠδῆς συνίημι μὲν τῆς ἡδονῆς, ἀλλ' ἐκ τῶν σεμνοτέρων αὐτὴν ἐπαινῶ. Ἀλλ' ȣ̓δὲ τὸν Ἡρακλέα ἔγωγε ἡγȣ̃μαι ἄγευστον καὶ ἀμέτοχον ἡδο-

cundiſſimus viſu inter fluuios Nilus eſt; non ob aquae copiam tamen, nam et hoc ei cum Iſtro commune eſt; verum minus foecundus Iſter eſt, foecundiſſimus Nilus. Nec tamen Nilum eſſe viſu iucundiſſimum nego; quamquam voluptatem potius, quam virtutem, tam diuino adſcribere non auſim fluuio. Ego et in Phidiae ſtatuis voluptatem video, artem tamen laudo: et in Homeri carmine voluptatem video; maiora tamen ſunt, quae in eo admiror. Ego ne ipſum quidem Herculem ſine voluptatibus vixiſſe puto,

s ὑπὸ τῆς ἀρετῆς ἐξαπτόμενον.] Ita Reg. et Harleian. et ſic, licet animi pendens, reponit Stephanus. Vulgo ἐαπτόμενον, quod in ἐλλαμπόμενον mutat Heinſius, praeeunte Leopardo Emend. XVIII. 28. Sed illi rem acu non tetigerunt.

t Ἥδιστον [μὲν] ποταμοῖς θέαμα] Lege Ἥδιστον [ἐν] ποταμοῖς, vel, vt H. Stephanus reponendum cenſuit, Ἥδιστον μὲν [ἐν] ποταμοῖς θέαμα.

Ibid. Ἥδιστον μὲν ποταμοῖς θέαμα] Scribe ἐν ποταμοῖς, *inter fluuios*. M.

u τὴν ἀρετὴν τȣ̃ θεȣ̃] Nilum vocat θεὸν, quod idem putaretur ac Oſiris. Tibullus lib. I. Eleg. VIII. 27. de Nilo:

Te canit, atque ſuum pubes miratur Oſirim
Barbara, Memphitem plangere docta bouem.

Ibi ſic Achilles Statius: *Quod*, inquit, *Nilum Aegyptus Oſirim dicat, nondum alibi legi*. Id tamen apud plurimos auctores legere potuit vir ille doctus. Aelianus H. A. X. 46. Νοȣ̃σι δὲ τὸν Ὄσιριν ἄρα τὸν αὐτὸν τῷ Νείλῳ εἶναι. Heliodorus Aethiop. lib. IX. p. 423, 424. Θεοπλαστȣ̃σι τὸν Νεῖλον Αἰγύπτιοι — καὶ Ὄσιριν τὸν Νεῖλον καταγγέλλȣσι. Plura Ioan. Seldenus de Dis Syris Syntagm. I, cap. IV. p. 147. Nili vero ſacerdotes erant Androgyni. Vide Henr. Valeſium ad Euſebium de Vita Conſtantini IV. 25.

 x τῷ

νῆς διαβιῶναι, ὀ πείθομαι παντάπασι τῷ Προδίκῳ [x]. Ἀλλ' εἰσὶ γὰρ καὶ ἀνδρὸς ἡδοναὶ παραμυθέμεναι τὸς δι' ἀρετῆς πόνος [y], ὀ διὰ σαρκῶν, ὀδέ γε δι' αἰσθήσεων ἐπίῤῥυτοι ἀλλ' αὐτοφυεῖς τινες, καὶ ἔνδοθεν διανιςάμεναι, ἐθιζομένης τῆς ψυχῆς χαίρειν τοῖς καλοῖς καὶ ἔργοις, καὶ ἐπιτηδεύμασι, καὶ λόγοις. Οὕτω καὶ ὁ Ἡρακλῆς ἔχαιρεν ἐπὶ τὸ πῦρ ἰών· καὶ Σωκράτης ἔχαιρεν ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ μένων, καὶ πειθόμενος τῷ νόμῳ. Παραβάλλωμεν τὴν Σωκράτες κύλικα ἐκείνην [z] τῇ Ἀλκιβιάδε [a]· πότερος αὐτῶν ἔπινεν ἀλυπότερον, Ἀλκιβιάδης τὸν οἶνον, ἢ τὸ φάρμακον Σωκράτης;

puto, nec enim omnino aſſentiri poſſum Prodico. Nam et maſculae ſunt voluptates, quae virtutis moleſtias ſolari ſolent: non quae in corpore ſentiuntur, nec quae in ſenſus influunt externos; ſed quae nobiſcum naſcuntur, quae in interioribus animae partibus exſultant, quoties illa honeſtis ſiue actionibus, ſiue ſtudiis, ſiue ſermonibus, aſſueuit. Ita et Hercules gaudebat, cum ignem adiret: ita Socrates gaudebat, cum in carcere eſſet, cum ex legis praeſcripto mortem oppeteret. Conferamus illum Socratis calicem cum Alcibiadis: vter eorum bibit ſecurius, Alcibiadeſne vinum, an venenum Socrates?

DISSERT.

x τῷ Προδίκῳ.] Ad Prodici fabulam reſpicit, vbi Hercules, miſſa voluptate, ducem ſequitur virtutem. Vide ſupra ad Diſſert. XX. 1.

y τὸς δι' ἀρετῆς πόνος] Vel δι' ἀρετὴν, *labores virtutis cauſſa ſuſceptos*. M.

z τὴν Σωκράτες κύλικα ἐκείνην] Quem *iſtum* calicem? Nulla enim in praecedentibus mentio *calicis*, aut potionis vllius. vnde patet, excidiſſe totum comma: καὶ Σωκράτης ἔχαιρεν ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ μένων, καὶ τῷ νόμῳ πειθόμενος, [καὶ τὸ φάρμακον πίνων.] Παραβάλλωμεν τὴν Σωκράτες κύλικα ἐκείνην τῇ Ἀλκιβιάδε. appoſite XXXVI, 6. ἐπαινῶ μὲν γὰρ Σωκράτην, ἀλλ' ἀκόω λέγοντος· Πείθομαι τῷ νόμῳ, καὶ ἑκὼν ἐπὶ τὸ δεσμωτήριον ἄπειμι, καὶ λαμβάνω τὸ φάρμακον ἑκών. vides eaſdem tres circumſtantias. M.

a τῇ Ἀλκιβιάδε·] Vult nempe ψυκτῆρα iſtum, πλέον ἢ ὀκτὼ κοτύλας χωρῦντα, quem ebibit Alcibiades iam ebrius, apud Platonem in *Sympoſio*, p. m. 47. M.

a Ei

ΛΟΓΟΣ ΛΒ΄.

Εἰ ἔςι καθ᾽ Ὅμηρον αἵρεσις [a].

Βούλομαι καθ᾽ Ὅμηρον αὐτὸν παρακαλέσαι ἐπὶ τὸν λόγον, τινὰ μέντοι θεῶν, ἢ τὴν αὐτὴν ἐκείνῳ, τὴν Καλλιόπην·

Ἄνδρα μοι [b] ἔννεπε, Μοῦσα, πολύτροπον, ὃς μάλα πολλὰ
Πλάγχθη.

Οὐ γῆν ἄξενον ἐπιπορευόμενος, οὐδὲ θάλατταν χαλεπὴν περαιούμενος, οὐδὲ ἀνθρώποις ἀγρίοις συμφερόμενος· ἀλλὰ ταῦτα μὲν αὐτῷ οἱ μῦθοι ἔχουσιν· αὐτὸς δὲ τῇ ψυχῇ, κούφῳ χρήματι καὶ πολυπλανεςέρῳ τῶν σωμά-

DISSERT. XXXII.

An sit secundum Homerum definita in philosophia opinio.

Libet Homeri exemplo ad hanc dissertationem deorum aduocare aliquem; et fortasse non alium, quam eandem, quam ille solet, Calliopen:

Dic mihi, Musa, virum sapientem, quique vagatus
Plurima conspexit.

Non quod inhospitalem terram peragrauerit, aut infestum mare transmiserit, aut cum feris agrestibusque vixerit hominibus: haec enim in fabulis tantum suis referre ille solet, de quo loquor; ipse vero animo, qui leuissimus est, faciliusque, quam corpus,

[a] Εἰ ἔςι καθ᾽ Ὅμηρον αἵρεσις] Hanc dissertationem voluit Suidas, cum nostrum disputasse monuerit: Τίς ἡ παρ᾽ Ὁμήρῳ ἀρχαία φιλοσοφία. Quae quidem quaestio non a Maximo solum, sed et ab aliis fuit agitata. Porphyrius enim librum scripsit Περὶ τῆς Ὁμήρου φιλοσοφίας. Opus etiam Longinus edidit, in quo quaerebatur: Εἰ φιλόσοφος Ὅμηρος. Vide Lucae Holstenii de Vita et Scriptis Porphyrii cap. VIII. De eodem argumento Fauorinus et Oenomaus egerunt, teste Suida. Immo τὴν Ὁμήρου ποίησιν φιλοσόφημα πάντας νομίζειν tradit Strabo lib. I. p. 45. Mihi vero perplacet iudicium Senecae, quod legatur Epist. LXXXVIII. p. 383.

Sectio α΄.

[b] Ἄνδρα μοι] Odyss. Α΄. 1.

των, πανταχῦ περιεφέρετο, πάντα ἐπεσκόπει [c], ὅσα ὐρανῦ κινήματα, ὅσα γῆς παθήματα, θεῶν βυλὰς, ἀνθρώπων Φύσεις, ἡλίυ Φῶς, ἄςρων χορὸν, γενέσεις ζώων, ἀναχύσεις θαλάττης, ποταμῶν ἐκβολὰς, ἀέρων μεταβολὰς, τὰ πολιτικὰ, τὰ οἰκονομικὰ, τὰ πολεμικὰ, τὰ εἰρηνικὰ, τὰ γαμήλια, τὰ γεωργικὰ, τὰ ἱππικὰ, τὰ ναυτικὰ, τέχνας παντοίας, Φωνὰς ποικίλας, εἴδη παντοδαπὰ, ὀλοφυρομένυς, ἡδομένυς, πενθῦντας, γελῶντας, πολεμῦντας, ὀργιζομένυς, εὐωχυμένυς, πλέοντας. Ὥςε ἔγωγε εἰς τὰς Ὁμήρυ Φωνὰς ἐμπεσὼν [d] ὐκ ἔχω παρ᾽ ἐμαυτῦ τὸν ἄνδρα ἐπαινέσαι, ἀλλὰ κἀνταῦθα δεήσομαι αὐτῦ ἐπιδῦναί μοι τῶν ἐπῶν, ἵνα μὴ διαφθείρω τὸν ἔπαινον ψιλῷ λόγῳ·

corpus, locum loco commutat, vbique vagatus eſt, perluſtrauit omnia: ille quae in coelo mouentur, quae in terra mutantur; ille deorum conſilia, hominum naturas, ſolis lumen, ſiderum choros, generationem animalium, refluum maris gremium, fluviorum oſtia, aeris diuerſitatem perſpexit: vt omittam politica, oeconomica, quae ad bellum, quae ad pacem pertinent; nuptialia, ruſtica, equeſtria, nautica, artes quaſcunque, diuerſiſſima vocabula, diuerſas rerum ſpecies; lamentantes, gaudentes, lugentes, ridentes, bellantes, iraſcentes, epulantes, nauigantes. Vt ego, quoties in Homericam incidi eloquentiam, fateri habeam neceſſe, eius me laudibus per me parem eſſe non poſſe; quare tutius videtur ab ipſo verſus mutuari aliquot, ne ſoluta hac oratione laudes eius videar deterere:

Certe

c πάντα ἐπεσκόπει,] Vulgo πάντα ἐσκόπει. Nos lectionem, quam codices dant, exhibemus.

d εἰς τὰς Ὁμήρυ φωνὰς ἐμπεσὼν] Id eſt: Itaque ego, qui paullo ante Homeri verba recitaui, Ἄνδρα μοι ἔννεπε etc. iam, cum laudes eius dicere cupio, cogor pergere, quemadmodum incepi, et ex ſuis ipſius Verſibus elogium eius compingere, (Ἔξοχα δή σε βροτῶν etc.) ne mea oratione ſoluta laudes eius deteram. Non recte cepit Cl. Interpres. Eadem eſt locutio Differt. XVII, 1. Εἰ γάρ τις εἰς τὰς Πλάτωνος φωνὰς ἐμπεσὼν etc. *ſi quis enim poſt lectionem Platonis* etc. M.

e Ἔξοχα

Ἔξοχα δή σε βροτῶν, ὦ Ὅμηρ', αἰνίζομ' ἁπάντων [e],

Ἢ σέ γε Μοῦσα δίδαξε Διὸς παῖς, ἢ σέ γ' Ἀπόλλων.
Τὰ δὲ Μουσῶν καὶ Ἀπόλλωνος διδάγματα οὐδὲ τὴν ἀρχὴν θέμις ἄλλο τι ὑπολαβεῖν, ἢ ἀφ' ὧν ψυχὴ εἰς κόσμον καθίσταται. Τοῦτο δὲ τί ἂν εἴη ἄλλο, ἢ φιλοσοφία; ταύτην δὲ τί ἄλλο ὑποληψόμεθα, ἢ ἐπιστήμην ἀκριβῆ θείων τε πέρι καὶ ἀνθρωπίνων [f], χορηγὸν ἀρετῆς, καὶ λογισμῶν καλῶν, καὶ ἁρμονίας βίου, καὶ ἐπιτηδευμάτων δεξιῶν;

β'. Τῆς δὲ ἐπιστήμης ταύτης τὸ κεφάλαιον, τέως μὲν παντοδαποῖς περιβεβλημένον σχήμασι, μετεχειρίζετο τὰς τῶν ἐντυγχανόντων ψυχὰς διδασκαλίοις ἀλύ-

Certe prae quouis hominum mihi magnus, Homere, es,
Seu te Calliope docuit, seu flauus Apollo.
Musarum vero et Apollinis disciplinam absit vt aliam putemus esse, quam qua in ordinem suum animus redigitur. Ea autem quid est aliud, quam philosophia? philosophiam quid aliud, quam accuratam diuinarum humanarumque rerum scientiam putemus esse; quae virtutem, quae praeclaras rationes, quae aptam vitae concinnitatem, moresque inducit temperatos?

2. Huius scientiae professio et scopus variis olim sub figuris latebat, quibus sine vlla austeritate animos sibi commissos tractabat

e Ἔξοχα δή σε βροτῶν, ὦ Ὅμηρ', αἰνίζομ' ἁπάντων,] Vulgo ὦ Ὅμηρε, αἰνίζομαι πάντων. At Harleian. αἰνίζομ' ἁπάντως, vnde patet, a Maximo positum fuisse versum; quod et Heinsio videbatur. Parodia scilicet est eorum, quae de Demodoco loquitur Vlysses Odyss. Θ'. 487.

f ἐπιστήμην ἀκριβῆ θείων τε πέρι καὶ ἀνθρωπίνων,] Ita sapientiam definiebant veteres philosophi, quod obseruat Cicero Offic. II. 2. Quintilianus Inst. Orat. I. 10. *Sapientem formantes eum — non modo cognitione coelestium* vel *mortalium putant instituendum.* Ibi plures codices *instruendum.* Lego: *non modo cognitione coelestium* et *mortalium putant instruendum.* Vide sis eundem XII. 2. Senecam Epist. LXXXIX. p. 395. et cl. Fabricium ad Sexti Empirici lib. IX. §. 13.

ποις [g], τῶν μὲν τελετὰς καὶ ὀργιασμὺς [h] τινας ἐπιφημισάντων τοῖς αὐτῦ λόγοις [i], τῶν δὲ μύθυς, τῶν δὲ μυσικὴν, τῶν δὲ καὶ μαντικήν. Καὶ κοινὸν μὲν ἦν ἅπασι τὸ ὠφελῦν, ἴδιον δὲ τὸ σχῆμα τῦ λόγυ. Χρόνῳ δὲ ὕστερον ὑπὸ σοφίας οἱ ἄνθρωποι νεανιευόμενοι, ἀποκαλύψαντες ταυτὶ τὰ τῦ λόγυ προκαλύμματα, ἀπέφηναν φιλοσοφίαν γυμνὴν, καὶ ἐξωνειδισμένην, καὶ πάγκοινον, καὶ πρόχειρον εἰς συνυσίαν παντί τῳ, ὄνομα μόνον [k].

ftabat fimul docebatque; cum alii myfteria, alii occulta facra difciplinam fuam appellarent; alii fabularum, alii mufices, alii poftremo diuinationis nomine eam induerent. Ita cum vtilitatem omnes fpectarent vnam, non vna tamen dicendi vtebantur figura. Poftea vero nimia fapientiae copia cum lafciuire inciperent homines, coeperunt et velum hoc fapientiae detrahere; ita philofophiam amictu fuo fpoliarunt, philofophiam in contemtum adduxerunt, cuiuis eam obiecerunt, cuiuis tanquam fcortum proftituerunt; neque aliud, quam folum rei nomen reliquerunt,

Sectio β'.

g διδασκαλίοις ἀλύποις,] Vulgo διδασκαλείοις, pro quo Stephanus libenter refcriberet διδασκαλίαις ἀλύποις. Nec id male. Nam διδασκαλεῖον eft gymnafium, feu locus, in quo docetur; διδασκαλία vero παραίνεσις, νυθεσία, prout Hefychius interpretatur. Propius tamen aliquanto legendum διδασκαλίοις ἀλύποις, nifi nos fallit Suidas. Sic enim ille: Διδασκαλεῖον, τὸ σχολεῖον· διδασκάλιον δὲ, μάθημα. Non tamen diffiteor, διδασκάλιον pro mercede, quam magiftro foluit difcipulus, vfitatius adhiberi. Vide Pollucem VI. 186.

h τῶν μὲν τελετὰς καὶ ὀργιασμὺς] Plato in Protagora p. 196. A. Ἐγὼ δὲ τὴν σοφιστικὴν τέχνην φημὶ εἶναι παλαιὰν, τὺς δὲ μεταχειριζομένυς αὐτὴν τῶν παλαιῶν ἀνδρῶν, φοβυμένυς τὸ ἐπαχθὲς αὐτῆς, πρόσχημα ποιεῖσθαι καὶ προκαλύπτεσθαι τὺς μὲν ποίησιν (οἷον Ὅμηρόν τε καὶ Ἡσίοδον, καὶ Σιμωνίδην) τὺς δὲ αὖ τελετάς τε καὶ χρησμῳδίας, τὺς ἀμφί τε Ὀρφέα καὶ Μυσαῖον — Μυσικὴν δὲ Ἀγαθοκλῆς τε ὁ ἡμέτερος πρόσχημα ἐποιήσατο etc. Ad hunc locum Maximus refpexit.

i τοῖς αὐτῦ λόγοις] Scribe αὐτῶν, *fuis doctrinis*. M.

k πρόχειρον εἰς συνυσίαν παντὶ [τῳ,] ὄνομα μόνον] Vulgo πρόχειρον εἰς συνυσίαν παντὶ, [τὸ] ὄνομα μόνον, vnde refcripfit Heinfius πάντα [καὶ] ὄνομα μόνον. Nos Mff. noftram lectionem debemus, eaque prorfus eft vera. De vetere per fabulas aliaque inuolucra philofophandi ratione videantur Macrobius in Somn. Scipionis

ἔργυ καλῦ πλανώμενον ἐν δυσήνοις σοφίσμασι. Τοιγαρῦν τὰ μὲν Ὁμήρυ καὶ Ἡσιόδυ ἔπη, καὶ πᾶσα ἡ πάλαιὰ μῦσα ἐκείνη καὶ ἔνθεος, μύθυ χώραν ἔχει, καὶ ἀγαπᾶται αὐτῶν ἡ ἱςορία μόνον, καὶ τὸ προσηνὲς τῶν ἐπῶν, καὶ τὸ εὐανθὲς τῆς ἁρμονίας, ὡς αὐλήματα, ὡς κιθαρίσματα· παρορᾶται δὲ τὸ ἐν αὐτοῖς καλὸν, καὶ ἀποχειροτονεῖται τῆς ἀρετῆς. Καὶ Ὅμηρος μὲν ἀποκηρύτ]εται φιλοσοφίας, ὁ ἡγεμὼν τῦ γένυς. Ἀφ' ὗ δὲ τὰ ἐκ Θράκης καὶ Κιλικίας σοφίσματα [l] τὴν Ἑλλάδα παρέδυ, καὶ ἡ Ἐπικύρυ ἄτομος, καὶ τὸ Ἡρακλείτυ πῦρ, καὶ τὸ Θαλῦ ὕδωρ, καὶ τὸ Ἀναξιμένυς πνεῦμα [m], καὶ τὸ Ἐμπεδοκλέυς νεῖκος, καὶ ὁ Διογένυς πίθος, καὶ τὰ πολλὰ τῶν φιλοσόφων ςρατόπεδα ἀντιτεταγμένα ἀλλήλοις καὶ ἀντιπαιωνίζοντα· λόγων μὲν πάντα μεςὰ

liquerunt, quod ipſum ineptae quaedam cauillationes occuparunt. Eo igitur deuentum eſt, vt Homeri Heſiodique carmina, totaque antiqua illa et diuina muſa, pro fabulis habeantur; nec aliud in iis, quam narrationes nudas, quam numerorum ſuauitatem, quam harmoniae elegantiam, ſicut in tibia aliqua aut cithara, miremur: quod vero ſolum in iis admiratione eſt dignum, negligamus, nec virtutis nomine dignum cenſeamus. Ita Homerus e philoſophorum numero eiicitur, philoſophorum princeps. Ex quo enim ſophiſticae illae ex Thracia Ciliciaque inuaſere Graeciam ineptiae, Epicuri atomi, ignis Heracliti, aqua Thaletis, Anaximenis ſpiritus, diſcordia Empedoclis, Diogenis dolium, aliaque infinita philoſophorum, quae inter ſe pugnant ſemper et concurrunt, agmina; omnia verborum plena coepe-

runt

pionis I. 2. et Proclus Theol. Platon. I. 4.

Ibid. *παντὶ, τὸ ὄνομα μόνον* etc.] Deleueram articulum *τὸ*, ſed multo melius ſubueniunt Codices, *παντί τῳ, ὄνομα μόνον* etc. *cuilibet*. M.

l τὰ ἐκ Θράκης καὶ Κιλικίας σοφίσματα] Democritum tangit Abderiten et Chryſippum Solenſem. Vide, ſi neſcis, Laërtium VII. 179. IX. 34. et Suidam.

m τὸ Ἀναξιμένυς πνεῦμα,] Aërem dicit: hic enim philoſophus ex infinito aëre cuncta gigni ſtatuebat. Vide Ciceronem Acad. II. 37. Nat. Deor. I. 10. Minucium Felicem cap. XIX. alioſque plurimos.

ἢ δεινὴ,

καὶ ψιθυρισμάτων, σοφιςῶν σοφιςαῖς συμπιπτόντων· ἔργυ δὲ ἐρημία δεινὴ, καὶ τὸ θρυλλύμενον [n] τῦτο τὸ ἀγαθὸν, ὑπὲρ ὖ διέςηκε καὶ διεςασίαςαι τὸ Ἑλληνικὸν, ὐδεὶς ὁρᾷ.

γ΄. Καὶ μὴν τὰ παλαιὰ ἐκεῖνα [o], ἐν οἷς ἔτι ἡ Ὁμήρυ ᾠδὴ δυνας εύει, γενναῖα καὶ ἀληθῆ καὶ γνήσια φιλοσοφίας θρέμματα ἐπαίδευέν τε καὶ ἐξέτρεφεν. Ἐκείνης τῆς ᾠδῆς θρέμμα ἦν Πλάτων· κἂν γὰρ ἐξομόσηται τόνδε διδάσκαλον, ὁρῶ τὰ γνωρίσματα, καὶ συνίημι τῶν σπερμάτων·

Κείνυ τοι τοιοίδε πόδες [p], τοιαίδε τε χεῖρες,
Ὀφθαλμῶν τε βολαὶ, κεφαλή τ᾽, ἐφύπερθέ τε χαῖται,

ὥςε καὶ ἐπιτολμήσαιμι ἂν εἰπεῖν ἔγωγε, ἐμφερέςερον εἶναι Πλάτωνα Ὁμήρῳ μᾶλλον, ἢ Σωκράτει [q]; κἂν τὸν

runt esse, nihil praeter sibilos sophistarum inter se contendentium vbique audis; actio vero ipsa virtutis pro deserta iacet, et tamen nusquam illud, quod omnes in ore habent, de quo tota concertat Graecia, ipsum dico bonum, inuenies.

3. Cum antiqua illa, quae plane adhuc redolet Homerum, sapientiae ratio, generosos verosque ac genuinos philosophiae protulerit, eduxeritque alumnos. Illius musae alumnus erat Plato: licet enim praeceptorem hunc eieret, vestigia apparent tamen, semen illius disciplinae se prodit;

Sic gressum, sic ille manus, sic ora ferebat,
Talis caesaries, et pulchri luminis ardor,

vt dicere non dubitem, nulli, quam Homero, magis similem Platonem esse, quamuis Homerum fugere, Socratem sequi videa-

n δεινὴ, καὶ τὸ θρυλλύμενον etc.] Distingue: ἔργυ δὲ ἐρημία δεινή· καὶ τὸ θρυλλύμενον τῦτο, τὸ Ἀγαθὸν, ὑπὲρ ὖ etc. M.

Sectio γ΄.

o [Καὶ μὴν] τὰ παλαιὰ ἐκεῖνα,] Ita vulgo. Duas vero primas voculas ideo delendas censeo, quod in MSS. non reperiuntur.

Ibid. Καὶ μὴν τὰ παλαιὰ ἐκεῖνα,] Vide ad XXXVIII, 2. M.

p Κείνυ τοι τοιοίδε πόδες,] Apud Homerum Κείνυ γὰρ etc. Vide Odyss. Δ΄. 149.

q ἢ Σωκράτει] Vulgo desunt hae voces, quas ingenio suo tribuit Heinsius. Sed eas MSS. acceptas referre debuit; sic enim

Ὅμηρον φεύγῃ, κἂν διώκῃ τὸν Σωκράτην. Μή με οἰηθῇς τὰς Πλάτωνος φωνὰς εἰκάζειν Ὁμήρῳ, καὶ τὰ ὀνόματα, καὶ τὰ ῥήματα, (ἔστι μὲν γὰρ καὶ ταῦτα ἐκεῖθεν, ἐκείνης τῆς ἁρμονίας ἀπορροὴ, ὡς ἐξ ὠκεανοῦ ἡ Μαιῶτις, ὡς ἐκ τῆς Μαιώτιδος ὁ Πόντος, ὡς ἐκ τοῦ Πόντου ὁ Ἑλλήσποντος, ὡς ἐξ Ἑλλησπόντου ἡ θάλασσα [r]) ἀλλὰ τὴν γνώμην τῇ γνώμῃ προσάγω [s], καὶ τὴν συγγένειαν

videatur velle. Nec exiſtima, me dictionem Platonicam cum Homerica, verba cum verbis, nomina cum nominibus conferre, (tametſi et haec ex eodem illo fonte muſico, ſicut ex oceano Maeotis, ex Maeotide Pontus, ex Ponto Helleſpontus, ex Helleſponto mare defluxerunt) ſed ex mente vtriuſque et ſententiis affinita-

enim Reg. et Harleian. nec aliter Paccii codex, vt ex eius interpretatione manifeſtum.

r ὡς ἐξ Ἑλλησπόντου ἡ θάλασσα] Igitur, ſecundum Noſtrum, Aegaeum mare, quod Helleſpontum excipit, *proprie* dicebatur ἡ θάλασσα: quod ego falſum eſſe arbitror, et a nemine ex Veteribus proditum: neque probabile eſt, Ariſtidem, qui Hymnum ſcripſit in *Aegaeum Mare*, (p. 247. ed. *Iebb.*) ſilentio tranſmiſſurum fuiſſe rem tam inſignem, et propoſito ſuo tam accommodam. Immo et Maximus ſibi ipſe contradicet. nam Diſſ. XXXIX, 5. dicit, Aegaeum eſſe *partem* tantum τῆς θαλάσσης, quemadmodum Ionium, Myrtöum etc. Defectu laborat locus; et legendum autumo: ἡ δεῦρο θάλασσα, vel ἡ καθ' ἡμᾶς θάλασσα. Diſſ. XLI, 1. de Oceano: εἴτε τις ἐστὶ ποταμοῦ φύσις περὶ πᾶσαν τὴν γῆν εἱλουμένου, εἴτε ἀρχαὶ τῆς δεῦρο καὶ πηγαὶ θαλάττης. XIV. 2. ἐκτοπίσαι τὸ χωρίον ποιητικῶς μάλα τῆς καθ' ἡμᾶς θαλάττης. Idem eſt ἡ δεῦρο et ἡ καθ' ἡμᾶς θάλαττα, nempe, totum iſtud ſyſtema aquarum ab *Helleſponto* vſque ad *Fretum Gaditanum;* quod Graecis et Romanis vſu erat notiſſimum, et quod Latini pariter dicunt *Noſtrum Mare.* Mela I, 1. *id omne, qua venit, quaque diſpergitur, vno vocabulo* NOSTRVM MARE *dicitur.* deſcriptionem hanc *Noſtri Maris* orditur Mela a *Freto*, et finit in Palude *Maeotide;* paullo longius provehens, quam Maximus, qui *Helleſponto* concludit τὴν δεῦρο θάλασσαν. paſſim hac locutione vtitur Mela. Appianus τὴν ἐντὸς θάλασσαν hanc vocat, et in ea recenſet *Cycladas* et *Sporadas* inſulas, Praefat. ad Ῥωμαϊκά. Longe arctioribus terminis Iuvenalis Sat. V, 94. *Et iam defecit* NOSTRVM MARE: de *Tyrrheno* mari, ſeu ea parte illius, quae Romae proxima fuit. M.

s [τὴν γνώμην] τῇ γνώμῃ προσάγω,]

ὀρῶ. Καὶ τῦτο μέν σοι καὶ αὖθις παρ' ἐμῦ λελέξεται· ἐπανάγωμεν δὲ τὸν λόγον ἐπὶ τὴν Ὁμήρυ γνώμην, διεξιόντες περὶ αὐτῆς τὰ εἰκότα.

δ'. Δοκεῖ μοι Ὅμηρος, Φύσει τε κεχρημένος ἐνθεωτάτῃ, καὶ Φρονήσει δεινοτάτῃ, καὶ ἐμπειρίᾳ πολυτροπωτάτῃ, Φιλοσοφίᾳ ἐπιθέμενος δημοσιεῦσαι ταύτην τοῖς Ἕλλησιν ἐν ἁρμονίᾳ τῇ τότε εὐδοκίμῳ. Αὕτη δ' ἦν ἡ ποιητική· ὔτε δὲ Ἰωνικὴν ταύτην [t] ἐθελῆσαι εἶναι αὐτῷ, ὔτε ἀκριβῶς Δώριον, ὔτε Ἀττικήν· ἀλλὰ κοινὴν τῆς Ἑλλάδος. Ἅτε ὖν ξύμπασι διαλεγόμενος, ἀθροίσας ἀναμὶξ τὴν Ἑλλάδα Φωνὴν καὶ ἀνακερασάμενος εἰς σχῆμα ᾠδῆς, τὰ ἔπη εἰργάσατο [u] προσηνῆ τε ἅμα εἶναι καὶ ξυνετὰ πᾶσι, καὶ κεχαρισμένα ἑκάστοις. Ἐν-

affinitatem noto. Qua de re alias commodius; nunc de Homeri instituto, quae par est, dicamus.

4. Videtur mihi Homerus, cum et diuina naturae indole, et iudicio exquisitissimo, et singulari rerum omnium esset praeditus experientia, hoc consilio philosophiae se dedisse, vt sub illa, quae tum temporis placebat, ratione metrica cum omnibus eam communicaret. Illa autem erat poëtice: hanc ita proposuit, vt nec Ionicam, nec Doricam omnino esse vellet, aut Atticam; sed quae toti esset communis Graeciae. Quippe cum omnibus loqueretur, omnes quoque Graeciae totius linguas in vnam aliquam poëseos formam simul et contulit et miscuit: quo quidem illud est consecutus, vt et accepta essent omnibus, quae scriberet, et perspicua; singulis vero iucunda. Rursus

ἀγω,] Sic recte Stephanus, cum codex eius τὴν γῆν prae se ferret. At Reg. et Harleian. veram lectionem repraesentant. De re ipsa vide Proclum in Platonis Polit. pag. 393. et Heraclidem Ponticum Alleg Homer. p. 412.

Sectio δ'.

t ὔτε δὲ Ἰωνικὴν ταύτην] Dion Chrysostomus Orat. XII. pag. 213. Οὐχ ἕνα εἵλετο χαρακτῆρα λέξεως (Homerus), ἀλλὰ πᾶσαν τὴν Ἑλληνικὴν γλῶτταν δι[illegible]ημένην τέως ἀνέμιξε, Δωριέων τε καὶ Ἰώνων, ἔτι δὲ τὴν Ἀθηναίων, εἰς ταὐτὸ κεράσας μᾶλλον, ἢ τὰ χρώματα οἱ βαφεῖς. Vide sis et Orat. XI. p. 157. Hoc multis ostendit scriptor Vitae Homericae in Opusculis Galeanis p. 287. seqq.

u τὰ ἔπη εἰργάσατο] Vterque codex

θυμηθεὶς δὲ, ὅτι ὀλίγον μὲν τὸ ξυνετὸν ἐν ἅπαντι, τὸ δὲ πολὺ δημαγωγεῖσθαι φιλεῖ, ὀυδετέρῳ τῷ γένει ἀποκεκριμένην τὴν ποίησιν ἐξειργάσατο· καθάπερ ὁ Ἡσίοδος, χωρὶς μὲν τῶν ἡρώων[x], ἀπὸ γυναικῶν ἀρχόμενος, καταλέγων τὰ γένη, ὅϛις ἐξ ἧς ἔφυ· χωρὶς δὲ αὐτῷ πεποίηνται οἱ θεῖοι λόγοι, ἅμα τοῖς λόγοις θεογονία[y]· χωρὶς δ' αὖ ὠφελεῖ τὰ εἰς τὸν βίον, ἔργα τε, ἃ δραϛέον, καὶ ἡμέραι, ἐν αἷς δραϛέον. Οὐχ ὕτω τὰ Ὁμήρυ ἔχει, ὐδὲ ἀποκέκριται ἕκαϛα χωρὶς, ὐ δ' αὖ φύρεται ἀκρίτως πάντα ἐν πᾶσιν· ἀλλά γε ἦν τὸ σχῆμα αὐτῷ τῦ λόγυ, οἱ μῦθοι· ἔχυσιν οἱ Τρωϊκοὶ λόγοι καὶ τὰ τῦ Ὀδυσσέως παθήματα[z].

Rurſus cum in toto genere humano pauciſſimos eſſe ſciret, qui bene iudicarent, maximam vero partem populariter duci malle; nec in horum, nec in illorum, peculiariter gratiam poëſin diuiſit ſuam: quod ab Heſiodo eſt factum, qui primum in opere peculiari heroum familias et genera recenſuit, initioque a mulieribus facto, quo e genere, quibus e matribus, oriundi eſſent ſinguli, demonſtrat; rurſus theologiam conſcripſit, cum qua deorum generationem coniungit; vt omittam, quae ad vitam moreſque formandos conſcripſit, vbi et opera, quae agenda ſunt, et dies, quibus agi debent, praeſcribit. Non eo modo Homerus ſcripſit, nec enim ſingula in eo aut diſtincta ſeorſim, aut omnia inter ſe confuſa ſunt: at primo operis totius forma, ſub qua latent reliqua, fabuloſa narratio: rurſus alia in eo opere, quod de Troianis rebus; alia in eo tractat, quod de Vlyſſis miſeria

codex ὧν τὰ ἔπη. Forſan αὐτῦ τὰ ἔπη.

x τῶν ἡρώων,] De Ἡρωογονίᾳ, mulierum catalogo, reliquiſque, quae noſtro memorantur, operibus Heſiodi vide cl. Fabricium Biblioth. Graec. lib. II. cap. VIII. 5. ſeqq.

y ἅμα τοῖς λόγοις θεογονία·] Deeſt Coniunctio, καὶ ἅμα, et, niſi fallor, articulus, ἡ Θεογονία, vt οἱ Θεῖοι λόγοι. Paullo ante: εἰς σχῆμα ᾠδῆς, τὰ ἔπη εἰργάσατο. poſt vocem ᾠδῆς Codd. addunt ὧν. Forte εἰς σχῆμα ᾠδικὸν, τὰ ἔπη etc. M.

z ἔχυσιν οἱ Τρωϊκοὶ λόγοι καὶ τὰ τῦ Ὀδυσσέως παθήματα·] Vulgo [καὶ ἄλλα μὲν] ἔχυσιν οἱ Τρωϊκοὶ λόγοι, [ἄλλα δὲ] τὰ τῦ Ὀδυσσέως παθήματα. Voces autem, quas omiſimus, non agnoſcunt Reg. et Harleian. ſed ita plane locum repraeſentant, vt edidimus.

Ibid. μῦθοι. Ἔχυσιν οἱ Τρωϊκοὶ λόγοι

μέμικται δὲ ἐν αὐτοῖς καὶ θεολογία σαφὴς, καὶ πολιτείας ἦθος, καὶ ἀρεταὶ ἀνθρώπων, καὶ μοχθηρίαι, καὶ παθήματα, καὶ συμφοραὶ, καὶ εὐτυχίαι· καὶ τούτων ἕκαστον ὑποθέσεις οἰκείας ἔχει, οἷον εἰ ξυνιὴς παναρμόνιόν τι ὄργανον, παντοδαπὰς μὲν φωνὰς [a], πάσαις δὲ ἄλλαις ὡμολογημένας [b]. Μᾶλλον δὲ οὕτως· Ἤδη που ἐθεάσω ἄθροισμα ὀργάνων, αὐλὸν ἠχοῦντα, καὶ λύραν ψαλλομένην, καὶ ᾠδὴν χοροῦ, καὶ σάλπιγγα ἀναμὶξ, καὶ σύριγγα, καὶ ἄλλ' ἄττα ὀργάνων εἴδη καὶ ὀνόματα· ὧν ἕκαστον πεποίηται μὲν κατὰ οἰκείαν τέχνην, συντέτακται δὲ πρὸς τὸ πλησίον κατὰ κοινὴν μοῦσαν.

feria reliquit: ita tamen, vt theologica, vt politica, tam hic, quam ibi, immifceat manifefta; vt virtutes, vt improbitatem hominum, vt affectiones, vt fortunas tam aduerfas proponat, quam fecundas: quae omnia tamen diuerfi argumenti funt; non aliter, quam fi inftrumentum dari poffit muficum, quod omnes fimul harmonias coniungeret, cuius voces omnes inter fe convenirent. Aut ita potius: Nefcio, an audieris vnquam multa fimul inftrumenta, tibiae fonum, lyrae vocem, chori cantum, cumque his tubam fimul fiftulamque, et fi quae alia inftrumentorum aut nomina, aut genera funt, cum humanae vocis concentu, vna inter fe mifceri; quorum fingula cum peculiari fiant arte, tamen ita temperata funt cum fingulis, communem vt efficiant mufam.

5. Et,

λόγοι etc.] Ita edidit Cl. Vir ex Codd. *Regio* et *Harleiano*. Sed melius, vt mihi videtur, in Contextu retenta fuiffet Vulgata Lectio, quae itidem ex MfC. opinor, venit, καὶ ἄλλα (f. ἄλλο, fcil. σχῆμα) μὲν ἔχουσιν οἱ Τρωϊκοὶ λόγοι, ἄλλα (f. ἄλλο) δὲ τὰ Ὀδυσσέως παθήματα: quia Haec intelligi poffunt; Iftis vero, provt nunc eduntur, non fubeft fenfus. Scribo: οἱ μῦθοι, οὓς ἔχουσιν etc. Per voces οἱ Τρωϊκοὶ λόγοι intelligit *Iliada;* per τὰ Ὀδυσσέως παθήματα, *Odyffeam*. M.

a παντοδαπὰς μὲν φωνὰς,] Scribo: μὲν ἱὲν φωνὰς. fic Diff. VI, 5. τὴν αὐτὴν φωνὴν ἱέντας. VII, 1. τὰς τοῦ Ἀγαμέμνονος ἱέντες φωνὰς. Euripides *Phoeniff.* V, 327. Δακρυόεσσαν ἱεῖσα, fc. φωνήν. M.

b πάσαις δὲ ἄλλαις ὡμολογημένας.] Lege πάσας δὲ ἀλλήλαις ὡμολογημένας, quod et Heinfius monuit.

Sectio

ε. Συνελόντι δ' εἰπεῖν, ἡ Ὁμήρε ποίησις τοιάδε τις ἐςὶν, οἷον εἰ καὶ ζωγράφον ἐννοήσαις φιλόσοφον, Πολύγνωτον, ἢ Ζεῦξιν, μὴ γράφοντα εἰκῆ· καὶ γὰρ τέτων ἔςαι τὸ χρῆμα διπλῦν [c], τὸ μὲν ἐκ τῆς τέχνης, τὸ δὲ ἐκ τῆς ἀρετῆς· κατὰ μὲν τὴν τέχνην, τὰ σχήματα καὶ τὰ σώματα εἰς ὁμοιότητα τῦ ἀληθῦς διασώζοντι· κατὰ δὲ τὴν ἀρετὴν, εἰς μίμησιν τῦ κάλλυς τὴν εὐσχημοσύνην τῶν γραμμάτων [d] διατιθέντι [e]. Ταύτῃ μοι καὶ τὰ Ὁμήρε σκόπει, ὡς ἔςι χρῆμα διπλῦν, κατὰ μὲν τὴν ποιητικὴν ἐντεταγμένον εἰς μύθυ σχῆμα, κατὰ δὲ φιλοσοφίαν εἰς ζῆλον ἀρετῆς καὶ ἀληθείας γνῶσιν.

5. Et, vt breuius dicam, talis eſt Homeri poëſis, qualis pictura Polygnoti futura erit, aut Zeuxidis, ſi ſimul pictores illi fiant philoſophi, aut nihil pingant temere: duplicem enim ſibi ſcopum proponent, quorum alter artem, alter ſpectabit virtutem; quod ad artem, vt figurae ac corpora veritatem referant; quod ad virtutem, vt congrui linearum ductus ipſam diligenter repraeſentent pulchritudinem. Ita et de Homeri iudica libris, duo in iis eſſe ſpectanda; quorum alterum ad poëſin pertinet, et fabulae ſpeciem habet; alterum ad philoſophiam, et virtutem commendat, veritatem docet. Statim

Sectio ε.

c καὶ γὰρ [τέτων] ἔςαι τὸ χρῆμα διπλῦν,] Neceſſario legendum καὶ γὰρ [τέτῳ] ἔςαι τὸ χρῆμα διπλῦν. Alioquin enim non eſt, quo referas διασώζοντι et διατιθέντι, quae paullo poſt ſequuntur.

d τὴν εὐσχημοσύνην τῶν [γραμμάτων] Scaliger et Heinſius malunt τὴν εὐσχημοσύνην τῶν [γραμμῶν.] Non opus eſt: nam γράμμα *picturam* ſignificat. Etymologus: Γράμμα, τὸ ζωγράφημα. Heſychius: Γράμματα, τὰ ζωγραφήματα. Sic in illo Theocriti ſumitur:

Ποῖοι ζωογράφοι τ' ἀκριβέα [γράμματ'] ἔγραψαν;

Exſtat Idyll. XV. 81. Vide ſis et Euripidem Ione v. 1146. ac Aelianum V. H. II. 3.

e διασώζοντι· — διατιθέντι·] Loquitur de ζωγράφῳ philoſopho, in ſingulari numero: vnde γράφοντα paullo ante dixit, non γράφοντας. hinc patet, pro τέτων legendum eſſe τέτῳ (ſc. ζωγράφῳ) διασώζοντι et διατιθέντι, Conſtructione ita poſtulante. Et ſic *Dauiſius*. Caeterum pro τὰ σχήματα καὶ τὰ σώματα, opinor, legendum χρώματα. vide XV, 6. vbi idem mendum. Mox,

συντεταγμένον. Αὐτίκα πεποίηται αὐτῷ ἐν τοῖς λόγοις μειράκιον Θετταλικὸν καὶ ἀνὴρ βασιλικός, Ἀχιλλεὺς καὶ Ἀγαμέμνων· ὁ μὲν ὑπ' ὀργῆς εἰς ὕβριν προφερόμενος ὁ Ἀγαμέμνων, ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς προπηλακισθεὶς μηνιῶν· εἰκόνες παθῶν, νεότητος καὶ ἐξουσίας. Ἀντίθες τοι ἑκατέρῳ [f] τὸν Νέστορα, παλαιὸν χρόνῳ, ἀγαθὸν φρονεῖν, δεινὸν εἰπεῖν. Πάλιν αὖ Θερσίτης πεποίηται αὐτῷ αἰσχρὸς ἰδεῖν, φωνὴν ἐπεσβόλος, γνώμην ἄτακτος· οἷος εἶναι εἰκὼν ἀκολάστου δήμου. Ἀλλ' ἀντίθες καὶ τούτῳ ἄνδρα ἀγαθὸν, ἡγεμόνα ἀκριβῆ, ἐπιπορευόμενον·

> [g] Ὄντινα μὲν οὖν βασιλῆα καὶ ἔξοχον ἄνδρα ἐφεύροι,
> Τὸν ῥ' ἀγανοῖς ἐπέεσσιν ἐρητύσασκε παραστάς·
> Ὃν δ' αὖ δήμου τ' ἄνδρα ἴδοι, βοόωντά τ' ἐφεύροι,
> Τὸν σκήπτρῳ ἐλάσασκεν.

Statim in ipso operis principio introducuntur duo, alter Thessalicus adolescens, alter rex, sed aetate maior; Achilles, dico, et Agamemnon; quorum hic prae nimia ira in contumeliam erumpit, ille contumelia affectus incipit irasci: hic effigies diuersorum habes affectuum, iuuentutis alterum, alterum potentiae. Oppone vtrique Nestorem, qui et aetate prouectus, et prudentiae singularis, et admirabilis est facundiae. Rursus inducitur ab eo Thersites, visu deformis, lingua maledicus, moribus incompositis; vt plane populi effrenis agnoscas imaginem. Oppone et huic virum bonum, ducem perfectum, qui superuenit:

> *Hic quemcunque virum regum de stirpe videret,*
> *Lenibus hunc verbis adstans retinebat euntem;*
> *Quem vero e populo clamantem, et vana mouentem,*
> *Hunc sceptro percussit.*

An

Mox, pro ἐντεταμένον et συντεταμένον conieceram ἐντεταγμένον et συντεταγμένον, quemadmodum saepe loquitur Maximus. Confirmant codices. Deinde distingue: Αὐτίκα· πεποίηται αὐτῷ etc. *Exempli gratia.* M.

f Ἀντίθες [τοι] ἑκατέρῳ] Vulgo deest vox media, quam nos ex Reg. et Harleian. reposuimus.

g Ὄντινα μὲν] Iliad. Β'. 188. seqq. Noster autem memoriae vitio scripsit. ἄνδρα ἐφεύροι, cum ἄνδρα κιχείη legatur in exemplaribus

Ἆρά σοι ὐ δοκεῖ αὐτὸ τῦτο, εἰ καὶ ὁ Σωκράτης [h] τὺς μὲν βασιλικὺς καὶ ἐξόχυς ἄνδρας ἀγανοῖς λόγοις γεραίρων, καὶ ἀποδεχόμενος, Τίμαιόν τινα, ἢ Παρμενίδην, ἢ ἄλλον βασιλικὸν ξένον·

Ὃν δ' αὖ δήμυ τ' ἄνδρα ἴδοι, βοόωντά τ' ἐφεύροι,

τῦτον ἐλαύνων τῷ λόγῳ, Θρασύμαχόν τινα, ἢ Πῶλον, ἢ Καλλικλέα, ἤ τινα [i] ἄλλον λωβητῆρα καὶ ἐπεσβόλον;

ϛ'. Πάλιν αὖ ἐπανίωμεν ἐπὶ τὸν Ὅμηρον, καὶ τὺς παρ' αὐτῷ βαρβάρυς· καὶ γὰρ ἐνταῦθα ὄψει ἀρετὴν καὶ κακίαν ἀντιτεταγμένας ἀλλήλαις· ἀκόλαστον μὲν τὸν Ἀλέξανδρον, σώφρονα δὲ τὸν Ἕκτορα [k]. δειλὸν τὸν Ἀλέξανδρον, ἀνδρεῖον τὸν Ἕκτορα· κἂν τὺς γάμυς αὐ-

An aliud tibi facere videtur Socrates, cum regales principesque viros lenibus verbis demulcet et excipit; vtputa Timaeum, aut Parmenidem, aliumue regium hospitem:

Quem vero e populo clamantem, et vana mouentem,
Adspicit,

hunc oratione aspera increpat; puta Thrasymachum aliquem, aut si quis alius conuiciator et maledicus?

6. Rursus ad Homerum redeamus, eiusque barbaros: nam et hic vitia virtutesque inter se oppositas videbis; intemperantiam Paridis, temperantiam Hectoris; timiditatem Paridis, fortitudinem Hectoris: quin et coniugium eorum si consideres,

pluribus Homericis; nec aliter Maximus habet Differt. XXI. 9. Frequens erat in hisce versibus laudandis Socrates; qua de re vide Xenophontem Memor. lib. I. cap. II. 58. seqq.

h Ἆρά σοι ὐ δοκεῖ αὐτὸ τῦτο, [εἰ καὶ] ὁ Σωκράτης.] Loci mens flagitat, vt rescribamus: Ἆρά σοι ὐ δοκεῖ αὐτὸ τῦτο [ποιεῖν] ὁ Σωκράτης etc.

Ibid. Ἆρά σοι ὐ δοκεῖ αὐτὸ τῦτο, εἰ καὶ ὁ Σωκράτης τὺς μὲν etc.] Sine sensu. Lego: Ἆρά σοι ὐ δοκεῖ αὐτὸ τῦτο εἶναι ὁ Σωκράτης, τὺς μὲν etc. *nonne hoc tibi videtur esse ipse Socrates?* De phrasi αὐτὸ τῦτο ὁ Σωκράτης vide ad XXIV, 9. αὐτὸ ἡ Σωκράτυς τέχνη. M.

i ἢ Πῶλον, ἢ Καλλικλέα, ἤ τινα] Vulgo desunt hae voces. Eas autem dant Reg. et Harleian. sic et Paccii codex, vnde Stephanus illas Maximi verbis addendas censuit. Vide cl. Gatakerum ad Antonini VII. 66.

Sectio ϛ'.

k σώφρονα [δὲ] τὸν Ἕκτορα·] Vulgo deest vocula secunda, quam

τῶν ἐξετάζῃς, ὁ μὲν ζηλωτὸς, ὁ δὲ ἐλεεινός· ὁ μὲν ἐπάρατος, ὁ δὲ ἐπαινετός· ὁ μὲν μοιχικὸς, ὁ δὲ νόμιμος. Θέασαι δὲ καὶ τὰς ἄλλας ἀρετὰς νενεμημένας κατ' ἄνδρα, τὴν μὲν ἀνδρείαν κατὰ τὸν Αἴαντα, τὴν δὲ ἀγχίνοιαν κατὰ τὸν Ὀδυσσέα, τὸ δὲ θάρσος κατὰ τὸν Διομήδην, τὴν δὲ εὐβουλίαν κατὰ τὸν Νέστορα αὐτόν [l]· οὗτος ἄρα εἰκόνα ἡμῖν ὑποτίθεται χρηστοῦ βίου, καὶ ἀρετῆς ἀκριβοῦς, ὥστε ἀπέδωκεν αὐτῷ ἥμισυ μέρος τῶν αὐτοῦ ἔργων [m]. Καὶ ταῦτα μὲν, ὡς συλλήβδην εἰπεῖν, ἴχνη βραχέα μακρῶν λόγων.

ζ'. Εἰ δ' ἔτι χρὴ καὶ περὶ θεῶν ὀλίγα ἄττα δείγματα τῆς Ὁμήρου γνώμης ἐνέγκασθαι, ἐνὶ τῷ παρὰ

ſideres, alter hac in parte felix, alter miſeratione dignus eſt; alter deteſtandus, laudandus alter; alter adulter, alter legitimus maritus eſt. Conſidera et reliquas virtutes viritim diuiſas; fortitudinem Aiaci, ſolertiam Vlyſſi, audaciam Diomedi, conſilii prudentiam Neſtori tribuit; in qua probae vitae abſolutaeque virtutis imaginem habemus, quare alteram illi operum ſuorum partem Agamemnon adſcribit. Et haec quidem, vt paucis abſoluam, nihil aliud, quam quaedam eorum, quae ab eo multis proponuntur, ſunt veſtigia.

7. Quod ſi et de diis nonnulla, e quibus Homeri inſtitutum appareat, adferre lubeat, cum vnico Platonis exemplo,

quam nos ex Harleian. reſtituimus.

l κατὰ τὸν Νέστορα αὐτόν·] Sic Paccii Stephanique codices. Et ſane Neſtor adeo prudens erat conſiliarius, vt ait Agamemnon Il. Β'. 372. ſi

Τοιοῦτοι δέκα μοι συμφράδμονες εἶεν Ἀχαιῶν,
Τῷ κε τάχ' ἠμύσειε πόλις Πριάμοιο ἄνακτος.

Vide Dionem Chryſoſtomum Orat. II. p. 22. D. et Ciceronem de Senect. cap. X. Reg. tamen et Harl. dant κατὰ τὸν Ὀδυσσέα αὐτὸν, cuius ἀγχίνοιαν iam laudauerat. Ex codicibus, vt opinor, excidit vocabulum. Lego: κατὰ τὸν Νέστορα· [Ὀδυσσέα] αὐτὸν οὗτος (ſcilicet Homerus) ἄρα εἰκόνα ὑποτίθεται etc.

Ibid. κατὰ τὸν Νέστορα αὐτόν· οὗτος ἄρα] Pro Νέστορα Codices habent Ὀδυσσέα. Vnde ſagaciter *Dauiſius* emendauit, κατὰ τὸν Νέστορα. Ὀδυσσέα αὐτὸν οὗτος ἄρα etc. quam ego optimam et certiſſimam reſtitutionem exiſtimo. M.

m ἀπέδωκεν αὐτῷ ἥμισυ [μέρος] τῶν

Πλάτωνος [n], ὥσπερ εἰκόνι, τὰ λοιπὰ εἰκάζωμεν, κατὰ τὸ ἦθος τȣ͂ λόγȣ, τὰ πρεσβύτερα τοῖς νεωτέροις· ἐπείπερ ταύτῃ κριτέον. „Ὁ γὰρ δὴ μέγας ἐν ȣ̓ρανῷ Ζεὺς,„ λέγει πȣ καὶ ὁ Πλάτων [o]· καὶ ὀχεῖται αὐτῷ ὁ Ζεὺς ἐπὶ πτηνȣ͂ ἅρματος, καὶ ἡγεῖται θεῶν. Ὁμήρῳ δὲ ὁ στρατηγὸς Ζεὺς λέγει·

> Μήτε τις ȣ͂ν θήλεια θεὸς [p] τόδε, μήτε τις ἄρσην
> Πειράτω διακέρσαι ἐμὸν ἔπος· ἀλλ᾽ ἅμα πάντες
> Αἰνεῖτ᾽, ὄφρα τάχιστα τελευτήσω τάδε ἔργα.

Καὶ μετὰ τȣ͂το αὐτῷ καὶ τὸ ἅρμα ζεύγνυται, καὶ οἱ ἵπποι θέȣσιν

> Ὠκυπέτα, χρυσέῃσιν ἐθείρῃσιν κομόωντες [q].

Ζεύγνυται δὲ καὶ Ποσειδῶνι ἅρμα ἐν θαλάττῃ·

emplo, tanquam imagine quadam, conferemus reliqua, antiqua dico cum recentioribus, vt orationis appareat indoles; ſiquidem hoc potiſſimum nunc agimus. *Magnus namque in coelo Iupiter*, ait Plato alibi; Iouemque introducit, qui alato inuehitur curru, deoſque ducit reliquos. Apud Homerum imperator reliquorum ita loquitur Iupiter:

> *Ne quis, ſiue deus, ſeu ſit dea, gaudeat illos*
> *Sermones nobis euertere; ſed mea quiſque*
> *Conſilia probet, vt confeſtim facta ſequantur.*

Et cum dicto currus illi iungitur, equi currunt

> *Veloces, pulchreque aurato crine comantes.*

Etiam Neptuno in mari currus iungitur:

Sic

αὐτȣ͂ ἔργων.] Vulgo deeſt μέρος, quod ex Reg. et Harleian. reuocauimus. Heinſius autem ſcribendum cenſet: ἀπέδωκεν αὐτῷ ἥμισυ τῶν αὐτȣ͂ ἔργων [ὁ Ἀγαμέμνων.] Hoc autem nullibi facit rex ille; ſed Homerus τȣ̀ς Τρωϊκȣ̀ς λόγȣς καὶ τὰ τȣ͂ Ὀδυσσέως παθήματα duobus voluminibus panxit, ideoque μέρος ἥμισυ τῶν αὐτȣ͂ ἔργων Vlyſſis memoriae conſecrauit.

Sectio ζ'.

n ἑνὶ τῷ παρὰ Πλάτωνος] Scribe, ἑνί τῳ, id eſt, τινι, *vni alicui*. M.

o λέγει πȣ καὶ ὁ Πλάτων·] Reſpicit ad Platonis Phaedrum p. 344. 345. Vide nos ad Diſſert. X. 4.

p Μήτε τις ȣ͂ν θήλεια θεὸς] Iliad. Θ'. 7. ſeqq.

q Ὠκυπέτα, χρυσέῃσιν ἐθείρῃσιν κομόωντες.] Lege κομόωντε, prout apud

Βῆ δ' ἐλάαν [r] ἐπὶ κύματ', ἄταλλε δὲ κήτε' ὑπ' αὐτῷ.

Ἔχει δὲ καὶ ὁ Ἅδης αὐτῷ τρίτην ἀρχήν. Τριχθὰ δὲ Ὁμήρῳ δέδασαι τὰ πάντα [s]. Ποσειδῶν μὲν ἔλαχε

Πολιὴν ἅλα ναιέμεν αἰεὶ,

Ἅδης δ' ἔλαχε

Ζόφον ἠερόεντα,

Ζεὺς δὲ ὀυρανόν. Ὦ τῆς δικαίας καὶ φιλοσόφου νομῆς.

η. Εὕροις δ' ἂν καὶ ἄλλας παρ' Ὁμήρῳ ἀρχὰς καὶ γενέσεις παντοδαπῶν ὀνομάτων, ὧν ὁ μὲν ἀνόητος ὡς μύθων ἀκούει, ὁ δὲ φιλόσοφος ὡς πραγμάτων. Ἔστιν αὐτῷ καὶ ἀρετῆς ἀρχή· ἀλλ' Ἀθηνᾶ λέγεται, καὶ τῷ ἔχοντι παρίσταται ἐν πάντεσσι πόνοισιν [t]. Ἔστι καὶ ἔρωτος· ἀλλὰ τὴν αἰτίαν ἡ Ἀφροδίτη ἔχει, καὶ τοῦ κεστοῦ κρατεῖ, καὶ μεταδίδωσι τοῦ πόθου. Ἔστι καὶ τέχνης·

Sic fluctus petit, heic exsultant maxima cete.

Pluto illi tertium regnum obtinet. Trifariam enim Homero diuisa sunt omnia: Neptuno tribuitur,

canis vt viuat semper in vndis

Aequoris;

Pluto incolit

tristes caliginis vmbras;

Iupiter vero coelum. O accuratam diuisionem, vereque philosophicam!

8. Sunt et alia apud Homerum diuersarum rerum principia et ortus, quae dementes pro fabulis habent, philosophi pro rebus grauissimis. Inuenies virtutis principium; sed sub Mineruae nomine, quae praestantibus viris quocunque in labore fert subsidium. Est et amoris; sed Veneri adscribitur, quam cesto praeficit, quae amorem immittit. Est et artificii; sed

apud Homerum scribitur Iliad. Θ'. 42. Vox enim ὠκυπέτα dualis est numeri.

r Βῆ δ' ἐλάαν] Iliad. N'. 27.

s Τριχθὰ δὲ .— πάντα etc.] Haec et sequentia leguntur apud Homerum Iliad. O'. 189. Vide sis Heraclidem Ponticum Alleg. Homer. p. 465.

Sectio η.

t παρίσταται εν πάντεσσι πόνοισιν.] Odyss. N'. 301.

u Ξεῖον

ἀλλ᾽ ὁ Ἥφαιστος τὴν αἰτίαν ἔχει, καὶ τοῦ πυρὸς κρατεῖ, καὶ μεταδίδωσι τῆς τέχνης. Ἄρχει δὲ αὐτῷ καὶ Ἀπόλλων χοροῦ, καὶ Μοῦσαι ᾠδῆς, καὶ Ἄρης πολέμου, καὶ Αἴολος πνευμάτων, καὶ Ὠκεανὸς ποταμῶν, καὶ Δημήτηρ καρπῶν· καὶ οὐδὲν μέρος Ὁμήρῳ ἄθεον, οὐδὲ δυνάστου ἄπορον, οὐδὲ ἀρχῆς ἔρημον, ἀλλὰ πάντα μεστὰ θείων λόγων, καὶ θείων ὀνομάτων [u], καὶ θείας τέχνης. Κἂν ἐπὶ τὰ στοιχεῖα ἔλθῃς καὶ τὸν τούτων πόλεμον, ὄψει μάχην ἐν τῷ Τρωϊκῷ πεδίῳ, οὐ Τρώων καὶ Ἀχαιῶν, καὶ ὀλλύντων καὶ ὀλλυμένων, αἵματι ῥεούσης τῆς γῆς· ἀλλὰ πυρὸς καὶ ποταμοῦ μάχην [x], τοῦ μὲν οἰδαίνοντος καὶ ἀνισταμένου λαμπρῷ καὶ συνεχεῖ τῷ κύματι, τοῦ δὲ ταῖς δίναις ἐμπίπτοντος ἀκμαίᾳ ῥιπῇ, φλέγοντος μὲν τὰς κόμας καὶ τὸ κάλλος τοῦ ποταμοῦ, ἰτέας καὶ μυρίκας καὶ λωτὸν καὶ θρύον, φλέγοντος δὲ αὐτοῦ τὰ φορήματα καὶ τὰ θρέμματα,

ſed hoc Vulcani eſt, qui igni praeficitur, qui artes hominibus tradit. Apollo choreas orditur, Muſae cantum, bellum Mars, ventos producit Aeolus, fluuios Oceanus, fruges Ceres: vt nulla pars naturae totius ſit Homero ſine diis, ſine praefecto, ſine imperio; ſed omnia diuinis nominibus, omnia diuinis ſermonibus, omnia diuinis abundent artibus. Quod ſi elementa eorumque ſpectes diſcordiam, videbis pugnam in Troiano campo, non Graecos inter eorumque aduerſarios, non caedentes inter cadenteſque, ſanguine inundata terra: ſed ignis et fluuii, quorum alterum intumeſcere videbis, magniſque ac crebris aſſurgere vndarum fluctibus; alterum violento impetu ipſis fluuii incumbere vorticibus, comaſque eius ac totum ornatum amburere, ſalices videlicet et myricas, lotumque et iuncos; tum alumnos eius, et quae fert reliqua,

Anguil-

u θείων λόγων, καὶ θείων ὀνομάτων,] Vulgo θείων ὀνομάτων, καὶ θείων λόγων. Ordinem verborum, quem recepimus, exhibent Reg. et Harl.

x πυρὸς καὶ ποταμοῦ μάχην,] Accuratius dixiſſet πυρὸς καὶ ὕδατος, cum loquitur de ipſis (στοιχείοις) *elementis* Ignis et *Aquae*. Deinde, pro λαμπρῷ κύματι, ſcribendum forte λάβρῳ, *vehementi*: vt Diſſ. V, 4. λάβρον ὀχετὸν, *vehementem curſum aquarum*. M.

y Tel-

Τείροντ' ἐγχέλυές [y] τε καὶ ἰχθύες, οἳ κατὰ δίνας,
Οἳ κατὰ καλὰ ῥέεθρα κυβίστων ἔνθα καὶ ἔνθα.

Ἄπαυστος δ' ἂν ἦν ὁ πόλεμος [z] οὗτος, ἀλλὰ ἡ Ἥρα σπένδεται καὶ διαλύει τὸν πόλεμον, καὶ τὰ στοιχεῖα συνάγει. Ἔα μοι ταυτὶ τὰ αἰνίγματα· σκόπει τὰ σά, τὰ ἀνθρώπινα.

θ'. Οὗτός σοι πολιτείας τρόπος [a] οὐκ ἐν Πειραιεῖ πλαττόμενος, οὐδὲ ἐν Κρήτῃ νομοθετούμενος [b], ἀλλ' ἐπὶ προφάσει Ἡρωϊκῇ ὑπὸ φιλοσόφου δεικνύμενος [c], δι' οἰ-

Anguillae, pifcefque alii, qui flumine pulchro
Hinc atque hinc duxere choros, torrentur vbique.

Nec componi pugna nifi Iunonis interuentu potuiffet, quae contentionem dirimit, bellum componit, elementa coniungit. Sed hanc allegoriam praetermittamus; ac ea potius, quae noftra funt, quae ad hominem fpectant, videamus.

9. Haec reipublicae forma non in Pyraeeo fingitur, neque in Creta fancitur; fed a vero philofopho heroicis exemplis, heroica

y τείροντ' ἐγχέλυες] Il. Φ'. 353.

z [Ἄπαυστος] δ' ἂν ἦν ὁ πόλεμος] Vulgo ἄπιστος, quod ad rem non facit: quare legendum effe ἄσπειστος omnes faffuri Stephano videntur. At Maximi manum fuppeditauit Harleian. Pariter apud Eufebium de Laud. Conftantini cap. XVI. p. 766. vbi codices habent ἀνήρητό τε ἀθρόως ἡ ἐξ αἰῶνος [ἄπιστος] καὶ ἀκατάλλακτος τῶν ἐθνῶν ἔχθρα, Henr. quidem Valefio placet ἄσπειστος, fed pari iure refcribi poteft ἄπαυστος. Sic apud Sextum Empiricum Pyrrhon. Hypot. III. 21. §. 175. in Codd. eft: εἰς [ἄπιστον] ἐμπίπτουσι πόλεμον. Sic etiam aduerf. Mathem. lib. XI. §. 36. Vtrobique reponunt ἄσπειστον, licet ἄπαυστον aeque bene legi queat.

Ibid. Ἄπιστος δ' ἂν ἦν ὁ πόλεμος] *H. Stephanus* legit ἄσπειστος, idem, quod multo vfitatius ἄσπονδος: et ita *Kühnius* ad Pollucis I, 10. p. 102. Coniicio, ἄπαυστος, *fine fine*, vt XVIII, 6. ἄπαυστοι θυμοί. IV, 3. δρόμον ἄπαυστον. Philo p. 598. λύπης ἀπαύστου. Et iam fic editum video. M.

Sectio θ'.

a Οὗτός [σοι] πολιτείας τρόπος] Sic vterque codex, vulgo Οὗτος [τῆς] πολιτείας τρόπος.

b οὐκ ἐν Πειραιεῖ πλαττόμενος, οὐδ' ἐν Κρήτῃ νομοθετούμενος,] Refpicit ad Platonis Dialogos de Rep. deque Legibus. Pofteriores in Creta finguntur habiti, priores in Piraeeo.

c ἀλλ' ἐπὶ προφάσει Ἡρωϊκῇ ὑπὸ φιλοσόφου δεικνύμενος,] Quid *Philofopho* cum προφάσει ἡρωϊκῇ?

κονομίας Ἡρωϊκῆς· ἄρχοντες αὐτουργοὶ, προβουλευόμενοι· ἀριστεῖς ἀγαθοὶ, προπολεμοῦντες· γυνὴ σώφρων, ἀντιτατΊομένη ὑβρισταῖς νεανίαις· βασιλεὺς δίκαιος, ξενοδοχῶν ἀλήτην ξένον· ἀνὴρ σώφρων [d] *παντοίαις συμ-*

heroica operis forma, delineatur: hic principes, qui ipsi res gerunt, sed non sine maturo consilio videbis; hic belli duces praestantissimos, sed qui in acie praecedunt; hic castam in medio libidinosissimorum iuuenum mulierem; hic regem probum, qui erronem excipit hospitio; virum bonum, qui omnibus calamitatibus

κῇ? ad *Poëtas* pertinent *Heröes*: Philosophorum materies est *Virtus moralis*. Omnino legendum: ἐπὶ προφάσει ἠθικῇ, *proposito morali:* quod etiam patet ex sequentibus, in quibus designari vides *Quatuor* istas Virtutes ἠθικὰς, *Fortitudinem*, ἀριστεῖς ἀγαθοὶ· *Temperantiam*, γυνὴ σώφρων· *Iustitiam*, βασιλεὺς δίκαιος· et *Prudentiam*, ἀνὴρ σώφρων. vnde Anaxagoras dixit, Homeri poësin esse Tractatum de *Virtute* et *Iustitia*, Laërtius Lib. II. sect. 11. plane vt Noster supra, sect. 5. vide et Longinum περὶ Ὕψ. sect. IX. M.

d ἀνὴρ ΣΏΦΡΩΝ,] De Vlysse loquitur. Sed cum paulo ante dixisset γυνὴ σώφρων, *mulier casta*, non probabile est, eadem voce vsurum fuisse in eodem κώλῳ, sensu diuerso. hoc enim loco σώφρων debet esse *prudens*. vnde suspicor, Maximum scripsisse ἀνὴρ ΣΟΦΌΣ, quod perpetuum est Vlyssis epitheton. sic Diss. XXVIII, 1. ὦ σοφώτατε ἀνδρῶν; vbi Vlyssem compellat: et mox, ὦ σοφώτατε Ὀδυσσεῦ. et XXI, 6. σοφὸς ἦν ὁ Ὀδυσσεύς. et ita passim. vide Lucianum *De Parasit.* p. 245. Horatius 1 Epist. II, 17.

> *quid virtus, et quid* SAPIENTIA *possit,*
> *Vtile proposuit nobis exemplar* Vlyssem.

Iterum VII, 40.

> *Haud male Telemachus, proles* SAPIENTIS Vlyssei:

ita olim emendaui pro *patientis*. Addo obiter alterum locum eiusdem Vatis similiter depravatum, 1 Epist. XVII, 25.

> *Contra, quem duplici panno* SAPIENTIA *velat,*
> *Mirabor vitae via si conuersa decebit.*

vulgo *patientia*. *quem duplici panno sapientia velat* est periphrasis vel descriptio *Cynici* Philosophi. *sapientia* est idem, quod *secta*. *duplici panno* est *duplicatum pallium* Cynicorum; de quo vide *Salmasium* ad Tertullianum *De Pallio*, p. 364. et seqq. Δίπλοον εἷμα dicitur Antholog. lib. III. M.

φοραῖς ἀντιτεχνώμενος. Δείξω δέ σοι καὶ πολιτείας ἄλλας ἀντιτεταγμένας· δημιουργήσας αὐτὰς Ὅμηρος [e] μὲν λόγῳ, Ἥφαιστος δὲ χρυσῷ· ἐν τῇ μέν ῥα γάμοι [f] τε, καὶ ᾠδή, καὶ χοροί, καὶ δικάζοντες βασιλεῖς, καὶ ἑπόμενοι λαοί [g].

Τὴν δ' ἑτέρην [h] πόλιν ἀμφὶ δύο στρατοὶ εἵατο λαῶν.

Κἂν ἀπιστῇς τῷ πράγματι, οὐκ ἀπορήσεις λόγων ἀληθεστέρων [i]. Αὗταί σοι νησιωτικαὶ πόλεις, ἡ μὲν Φαιάκων,

mitatibus totam opponit induſtriam. Oſtendam et reſpublicas tibi duas plane operibus inter ſe oppoſitas; quas Homerus verbis, auro delineauit Vulcanus: in altera nuptiae, cantus vigent, et tripudia, reges iudicant, populus litigat;

Aſt aliam cingunt vrbem duo caſtra virorum.

Si non hoc ſatis manifeſtum videtur tibi, aliud habebis manifeſtius. Cogita duas inſulanas vrbes, alteram Phaeacum, alteram Itha-

e ἀντιτεταγμένας. δημιουργήσας αὐτὰς Ὅμηρος] Vulgo ἀντιτεταγμένας δημιουργίαις αὐταῖς. Ὅμηρος etc. At Reg. et Harleian. δημιουργίας αὐτὰς, vnde minima mutatione feci δημιουργήσας αὐτάς. Heinſius reponit ἐδημιούργησεν αὐτὰς, quod a codicum ſcriptura longius abit.

Ibid. δημιουργήσας αὐτὰς Ὅμηρος μὲν etc.] Prius erat: Δείξω δέ σοι καὶ πολιτείας ἄλλας ἀντιτεταγμένας δημιουργίαις αὐταῖς. Ὅμηρος μὲν λόγῳ, Ἥφαιστος δὲ χρυσῷ. *Heinſius* legit: ἀντιτεταγμένας. Ἐδημιούργησεν αὐτὰς etc. Codices habent δημιουργίας αὐτάς. Haec, niſi fallor, Maximi fuit manus: Δείξω δέ σοι καὶ πολιτείας ἀλλήλαις ἀντιτεταγμένας, δημιουργίας διττὰς, Ὁμήρου μὲν λόγῳ, Ἡφαίστου δὲ χρυσῷ. Homerus Iliad. Σ. 490.

Ἐν δὲ δύω ποίησε πόλεις μερόπων ἀνθρώπων.

hinc Noſtri δημιουργίας διττάς. vide XV, 6. Mox, pro ἑπόμενοι λαοὶ, mallem εἰλούμενοι ex loco XXVIII, 3. οἱ πρὸς τὰς δίκας εἰλούμενοι. idem fere quod *Dauiſii* ἀγρόμενοι. ſic et XVII. ad finem: περὶ τὰ πρόθυρα αὐτὰ εἰλουμένους.M.

f ἐν τῇ μέν ῥα. γάμοι] Iliad. Σ'. 491. ſeqq.

g ἑπόμενοι λαοί·] Prior vox Heinſio diſplicet, quapropter eius loco νεικούμενοι reponit. Haud accedo: non enim totus populus,

Δύο δ' ἄνδρες [ἐνείκεον] εἵνεκα ποινῆς
Ἀνδρὸς ἀποφθιμένου.

Si quid eſſet mutandum, legerim ἀγρόμενοι λαοί· nam

Λαοὶ εἰν ἀγορῇ ἔσαν ἀθρόοι,

vt ait Homerus Iliad. Σ'. 497.

h Τὴν δ' ἑτέρην] Iliad. Σ'. 509.

i κἂν ἀπιστῇς τῷ πράγματι, οὐκ ἀπορήσεις λόγων ἀληθεστέρων] Non recte

ἡ δὲ Ἰθακησίων· τῶν μὲν ἄρχει αἰδὼς, τῶν δὲ ὕβρις· τῶν μὲν βασιλεῖς ἔννομοι, τῶν δὲ ἄδικοι μνηστῆρες· οἱ μὲν τὸν βασιλέα ἐρχόμενον θεὸν ὡς εἰσορόωσιν [k], οἱ δὲ τῦ βασιλέως ἐπιβυλεύυσι τῷ γάμῳ· τέλος δὲ ἑκατέροις, τοῖς μὲν εὐφροσύνη διηνεκὴς, καὶ βίος ἄλυπος, καὶ ὑποδοχὴ ξένων, καὶ θαλάτ]ης στόλοι, καὶ γῆς καρποὶ, τοῖς δὲ ἑτέροις ὄλεθρος ἀθρόος ἐν αὐταῖς ταῖς ἡδοναῖς [l]. Τῦτο τέλος μοχθηρίας ὑβριζύσης, τῦτο τέλος ἀνεπιτιμήτυ ἐξυσίας. Αὐτόν γε μὴν τὸν Ὀδυσσέα ὐχ ὁρᾷς, ὡς παντοίαις συμφοραῖς ἀντιτεχνώμενον ἀρετὴ σώζει [m], καὶ τὸ δι' ἐκείνην θάρσος; Τῦτο αὐτῷ

Ithacenſium; in altera verecundia, in altera obtinet contumelia; in altera reges iuſti, in altera iniuſti proci; illi regem venientem dei inſtar venerantur, hi regis inſidiantur vxori: ſed et finis illis eſt diuerſus; his hilaritas perpetua, vita ſecura, hoſpitalitas, in mari claſſes, in terra fructus; illi in ipſis ſuis voluptatibus radicitus pereunt. Hic exitus contumelioſam excipit nequitiam, hic immoderatae licentiae finis eſt. Ipſum vero Vlyſſem nonne vides, quo pacto, dum omnibus virtutem moleſtiis opponit, etiam animum ab ea ſumat, et fiduciam? Hoc eſt illud

recte opponuntur πρᾶγμα et λόγοι ἀληθεῖς: quippe πρᾶγμα eſt λόγος ἀληθὴς, *res ipſa*: ideo ſupra ſect. 8. oppoſita ſunt μύθων et πραγμάτων *fabulae* et *res verae*. Lego: κἂν ἀπιστῇς τῷ πλάσματι, etc. idem quod μύθῳ. vt XVI, 1. εἴτε μῦθος, εἴτε καὶ ἀληθὴς λόγος. Iulianus Epiſt. p. m. 272. ἀνδρὸς εἴπω σοφῦ μῦθον, εἴτε δὴ λόγον ἀληθῆ. Philo Iudaeus dixit μύθυ πλάσμα, p. 647. M.

k βασιλέα ἐρχόμενον θεὸν ὣς εἰσορόωσιν,] Homerus Odyſſ. θ'. 173.

Ἐρχόμενον δ' ἀνὰ ἄστυ, θεὸς ὣς, εἰσορόωσιν.

Huic ſimile eſt illud Heſiodeum:

Ἐρχόμενον δ' ἀνὰ ἄστυ, θεὸν ὣς, ἱλάσκονται
Αἰδοῖ μειλιχίῃ.

Vide Theogoniae v. 91.

l ὄλεθρος ἐν αὐταῖς ταῖς ἡδοναῖς.] Niſi abiicienda ſit Praepoſitio, mallem σὺν αὐταῖς. vt XXX, 2. εὔξαιντο ἂν ἀπολωλέναι τὴν τέχνην σὺν ταῖς νόσοις. ſed Maximus praepoſitionem fere omittit. ſic VII, 5. ἀπολώλασιν αὐτοῖς αἱ ὀρέξεις σὺν αὐταῖς ἐλπίσιν: vbi σὺν abeſt a Codicibus *Dauiſii*. Pariter loquuntur optimi Graeci ſcriptores. Verba praecedentia diſtingue: καὶ θαλάτ]ης στόλοι, καὶ γῆς καρποί· τοῖς δὲ ἑτέροις ὄλεθρος etc. M.

m ἀντιτεχνώμενον ἀρετὴ σώζει,] Vulgo

τὸ ἐν Κίρκης μῶλυ [n], τȣτο τὸ ἐν θαλάττῃ κρήδεμνον, τȣτο τῶν Πολυφήμȣ χειρῶν τὸν ἄνδρα ἐξάγει, τȣτο ἐξ ᾅδȣ ἀνάγει, τȣτο πήγνυσι σχεδίαν [o], τȣτο πείθει Ἀλκίνȣν, τȣτο ἀνέχεται βαλλόντων μνηστήρων, Ἴρȣ παλαίοντος, Μελανθίȣ ὑβρίζοντος, τȣτο ἐλευθεροῖ τὴν ἑστίαν, τȣτο τιμωρεῖται γάμῳ, τȣτο ἄνδρα ποιεῖ διογενῆ καὶ θεοῖς εἴκελον, οἷον ἀξιοῖ Πλάτων εἶναι τὸν εὐδαίμονα.

illud Circes moly, haec est vitta illa, quam in mari inuenit, hoc Polyphemi manibus eripit virum, hoc ab inferis reducit, hoc cymbam illi fabricat, hoc Alcinoum persuadet, hoc procorum ictus patienter perfert, hoc Iro parem in lucta reddit, hoc Melanthii contumeliis, hoc domum illi liberat, vxorem vindicat, hoc virum efficit, qualem Homerus Ioue genitum, diis similem, Plato felicem vocat.

ΛΟΓΟΣ ΛΓ'.

Εἰ τέχνη ἡ ἀρετή [a].

Καὶ πῶς ἄν τις τȣ φιλοσόφȣ ἀποδέξαιτο, ἄλλο τι τὴν ἀρετὴν λέγοντος εἶναι, καὶ μὴ τέχνην; Σχολῇ γὰρ ἂν

DISSERT. XXXIII.

An virtus sit ars.

Quis vero philosophum audiat, qui aliud virtutem esse dicat, quam artem? Equidem non video, quomodo aliud

Vulgo ἀντιτεχνώμενος ἀρετῇ σώζει. Maximi vero manum suppeditauit Harleian. Sed et veram lectionem Stephanus ex coniectura viderat.

n τὸ [ἐν] Κίρκης μῶλυ,] Vulgo ἐκ Κίρκης, quod falsum: nam Mercurius Vlyssi μῶλυ tradidisse fingitur, ne, quod eius sociis contigerat, in Circes aedibus formam indueret suillam. Codicis igitur Harleian. lectionem recepi, quae manifesto vera. Vide sis Odyss. κ'. 282. seqq.

o [πήγνυσι] σχεδίαν,] Vulgo πηγνύει. Nos Mss. obtemperamus.

a Εἰ τέχνη ἡ ἀρετή.] Nonnulli philosophi virtutes τέχνας aut ἐπιστήμας esse statuebant. Vide Aristo-

εἴη τέχνη τι ἄλλο, εἴπερ μὴ ἡ ἀρετή· πλὴν εἰ μὴ ἄροτρον μὲν τέχνης ἔργον, καὶ ἀσπὶς τέχνης, καὶ ναῦς, καὶ τειχίον· τὸ δὲ τούτοις χρώμενον, καὶ ἐπιστατοῦν, καὶ παρέχον τὴν ἑκάστῳ χρείαν ἅπαντι τῷ ἔχοντι εἰς δέον, καὶ τὴν ἐξ ἁπάντων ὠφέλειαν συντάττον εἰς κοινὸν τέλος, τοῦτο δή που τὴν ἀτεχνίαν φήσομεν. Δεινόν γε, ὦ θεοὶ, καὶ δεινοῦ πέρα, εἰ ὁ μὲν κεραμεὺς ἐπὶ τέχνῃ μανθάνει, καὶ ὁ σκυτοτόμος, καὶ ὁ τέκτων· ὁ δὲ φιλόσοφος μανθάνει μὲν, καὶ τὸ τέλος αὐτῷ [b] ἡ ἀρετὴ ἔχει, ἔστι δὲ τοῦτο οὐ τέχνη, ἀλλά τι μάθημα ὑπὸ ἀτεχνίας διδασκόμενον.

β'. Καλῶς· ἔχε ἀτρέμας. Οὐ γὰρ ἀτόπως ὑφηγῇ, οὐδὲ ἀτέχνως, μὰ Δία. Ἐγὼ δέ σου τὴν μὲν τέχνην ἐπαινῶ, τὸ δὲ κεφάλαιον αὐτῆς φέρε ἴδω τί καὶ λέγεις [c].

aliud ars dici poſſit, ſi non poſſit virtus: niſi forte aratrum, aut clypeum, aut nauem, aut murum, artis opus eſſe exiſtimes; id autem, quod his vtitur omnibus, his omnibus praeeſt, omnium horum vſum eos, qui poſſideant, ex artis praeſcripto docet, vtilitatem, quam ex iis percipere debeant, communem eundemque ad finem referre oſtendit, nihil minus, quam artem, dicemus eſſe. Mirum, dii boni, et plus, quam mirum, ſi figulus, cerdo, ac faber, certam ad artem opus ſuum referre diſcant; philoſophus vero diſcat quidem, nec alium ſibi finem, quam virtutem, proponat; id ipſum tamen non ars, ſed diuerſa quaedam ab arte ſit dicenda inſtitutio.

2. Pulchre, mehercules: ſufficit. Non enim abſurdum mihi exordium videtur, per Iouem, aut imperitum. Quamuis enim illam, de qua agis, reprehendere artem non poſſum; permitte tamen, vt videam, quid in ea praecipue ſtatuas. Figulus,

Ariſtotelem Ethic. Nicom. VI. 13. et Apuleium Habit. Doctr. Platon. p. 605. ſeqq. Hoc noſter ἀκύρως dici contendit: virtutes enim non artes eſſe, vel ſcientias, ſed aliquid ὑπὸ τέχνης ἢ ἐπιστήμης γιγνόμενον.

Sectio α'.

b καὶ [τὸ] τέλος αὐτῷ] Ex Mſſ. additur vox ſecunda. De re ipſa vide Plutarchi libellum, Ὅτι διδακτὸν ἡ ἀρετὴ, tom. II. p. 439. B. C. et p. 440. B.

Sectio β'.

c τὸ δὲ κεφάλαιον αὐτῆς φέρε ἴδω τί καὶ λέγεις.] Mallem λέγει, ſc. τὸ κεφάλαιον αὐτῆς, *ſumma eius quid velit.* Plato *de Rep.* lib. VIII.

Κεραμεὺς, φῇς, κεραμεύειν μανθάνει τέχνῃ, καὶ σκυτοτόμος σκυτοτομεῖν, καὶ τεκταίνειν τέκτων. Ἐγὼ δέ σοι ταυτὶ μὲν δίδωμι, μανθάνειν ἕκαστον τῶν δημιουργῶν, ἃ μανθάνει δρᾷν [d]· τῆς δὲ τέχνης ἑκάστης οὐκ εἶναι τέλος τὸ μαθεῖν τὴν τέχνην παρ' ἄλλου ἄλλον. Τὴν μὲν γὰρ διαδοχὴν τοῦ εἰδέναι μάθησις ποιεῖ· ἡ δὲ χρεία τῶν τεχνῶν, οὐκ ἀπὸ τέχνης γενέσθαι τέχνην, ἀλλ' ὑπὸ μὲν κεραμέως ἀμφορέα, ὑπὸ δὲ αὐλητοῦ αὔλημα, ὑπὸ δὲ στρατηγοῦ νίκην. Τούτων δὲ ἕκαστον [e] ἄλλο τι παρὰ τὴν τέχνην, τέχνης τέλος, καὶ οὐ τέχνη· οὐ γὰρ ὅ, τι μὴ τέχνη, καὶ ἀτεχνία εὐθύς. Ἀτεχνία μὲν γὰρ ἀφαίρεσις τέχνης, ἔνθα δεῖ τέχνης· οὐ τέχνη

Figulus, inquis, opus ſuum efficere arte diſcit, et cerdo ſuum, et ſuum faber. Ego vero minime hoc tibi negauerim, ſingulos opifices diſcere ea, quae efficere diſcunt; ſed potius ſingularum artium eum non eſſe finem, vt ab alio diſcat eas alius. Scientiae namque ſucceſſionem diſciplina efficit; ipſe vero artis vſus non eſt, vt ab arte ars fiat, ſed vt amphora a figulo, tibiae cantus a tibicine, ab imperatore efficiatur victoria. His enim omnibus praeter artem finis propoſitus eſt alius ab arte; non enim continuo quod ars non eſt, artis eſt priuatio. Quod ſi ars auferatur, vbi arte opus eſt, id erit artis priuatio; non ars autem

VIII. τὸ δὲ δὴ κεφάλαιον πάντων τούτων συνηθροισμένων ἐννοεῖς, ὡς ἁπαλὴν τὴν ψυχὴν τῶν πολιτῶν ποιεῖ, ὥστε etc. M.

d μανθάνειν ἕκαστον τῶν δημιουργῶν, ἃ μανθάνει δρᾷν·] His adnectunt Reg. et Harl. κἂν τέχνῃ. Simile quid exhibuit etiam Paccii codex: nam locum ſic vertit: *Egoque concedo, operarium quemque, quodcunque didicerit, efficere* ex arte. Itaque reponendum videtur: μανθάνειν ἕκαστον τῶν δημιουργῶν, ἃ μανθάνει δρᾷν [καὶ τέχνῃ.]

Ibid. ἃ μανθάνει δρᾷν· τῆς δὲ etc.] Suppleueram ex ſenſu, ἃ μανθάνει δρᾷν τέχνῃ· Codices paullo aliter, δρᾷν κἂν τέχνῃ· vnde *Dauiſius*, δρᾷν καὶ τέχνῃ. Forte, ἃ μανθάνει δρᾷν κατὰ τέχνην. *per artem*, ſecundum artem. M.

e Τούτων δὲ [ἕκαστον] Neceſſario reſcribendum: Τούτων δὲ [ἑκάστῳ] ἄλλο τι παρὰ τὴν τέχνην, τέχνης τέλος etc.

Ibid. τούτων δὲ ἕκαστον ἄλλο τι] Conſtructio poſtulat vel ἑκάστων, vel ἑκάστῳ. Hoc vltimum *Dauiſio* placuiſſe iam video. M.

Sectio

δὲ, τὸ ὑπὸ τέχνης μὲν γεγονὸς, ἕτερον δὲ ὂν παρὰ τὴν τέχνην.

γ'. Ἆρ' ἡγῇ με σαφῶς λέγειν, ἢ φραστέον σοι ὡτωσὶ ἐνδηλότερον; Καλεῖς τινα τέχνην ἰατρικὴν, καὶ ἄλλην αὖ ἀγαλματουργικὴν· τέλος δὲ ἑκατέρας, ὅτε ἰατρικῆς ἰατρικὴ, ὅτε ἀγαλματουργικῆς ἀγαλματουργία· ἀλλὰ ἄγαλμα μὲν ἀγαλματουργίας, ὑγίεια δὲ ἰατρικῆς. Τί οὖν; ἄλλο τι εἶναι ἡγῇ τὴν ἀρετὴν, ἢ ψυχῆς ὑγίειάν τε καὶ εὐσχημοσύνην; Οὑτωσὶ δὲ αὐτὸ σκέψαι· Ψυχῇ καὶ σώματι [f] καὶ λίθῳ, τρισὶ τούτοις ἐπινείμας τέχνας τρεῖς, ὧν αἱ μὲν ὕλαι κόσμου ἐνδεεῖς, ἡ δὲ τέχνη προσαγαγοῦσα ἑκάστῃ ἑκάστῳ τὸ οἰκεῖον σχῆμα, περιέβαλε τὸν μὲν λίθον ῥυθμοῖς καὶ σχήμασιν, εἰς μορφῆς εἶδος· τὸ δὲ σῶμα ἁρμονίαις καὶ κράσεσιν, εἰς ὑγιείας μέτρον· τὴν δὲ ψυχὴν συμμετρίαις καὶ εὐκινησίαις, εἰς ἀρετῆς κόσμον. Κἂν καλῇς τι τούτων τέχνην, τὸ τοῦ

autem eſt, quod ab arte fit quidem, aliud tamen eſt ab arte.

3. Vtrum ſatis manifeſte tibi loqui videor, an planius hoc modo dicendum erit? Eſtne ars aliqua, quam medicam dicis, eſtne alia, quam ſtatuariam? Harum vtriuſque finis eſt, non medica ars medicae, nec ſtatuaria ſtatuariae; verum huius quidem ſtatua, illius vero ſanitas. Quid ergo? aliudne virtutem eſſe putas, quam ſanitatem, rectamque animi habitudinem? Ita hoc, quod dico, collige: Tribus his, animae, corpori, et lapidi, tres diuerſas tribue artes; eas autem nudam fac materiem eſſe, quae adhuc forma careat, itaque ars peculiarem addat ſingulis formam; ac primo lapidi concinnitatem figuramque, vt eſſe facies incipiat; corpori aptam diſpoſitionem, humorumque mixtionem, vt ſanitatem recipiat; animae poſtremo congruentiam aptam habilitatemque, vt virtutem admittat. Quod ſi aliquid ex his tribus artem

Sectio γ'.

[f] Οὑτωσὶ δὲ αὐτὸ σκέψαι. Ψυχῇ, καὶ σώματι etc.] Iterum deficit Conſtructio. Nominatiuus enim ἐπινείμας, qui ſequitur, nullum Verbum habet. Diſtingue: , Οὑτωσὶ δὲ αὐτὸ σκέψαι, ψυχῇ, καὶ σώματι, καὶ λίθῳ, τρισὶ τούτοις, ἐπινείμας τέχνας τρεῖς· ὧν etc. Interpungendum vero erat poſt τούτοις. locutio ſimilis eſt iſti I Cor. XIII, 13. Νυνὶ δὲ μένει πίστις, ἐλπὶς, ἀγάπη, τὰ τρία ταῦτα. M.

g ὑπὸ

δράσαντος ὄνομα τῷ ποιηθέντι ὑπὸ Φιλίας προςιθεὶς [g], οὕτω μοι δοκεῖς καλεῖν, ὥσπερ ἂν εἰ καὶ ἥλιον καλῇς τὴν ἐξ ἡλίου αὐγὴν, ἑτέραν οὖσαν τοῦ ἡλίου, ποίημα ἡλίου, οὐκ αὐτὸ ἥλιον [h].

δ'. Καὶ μὲν δὴ καὶ ἀμφοτέρωθεν σκόπει τὸ λεγόμενον. Ἐξετάζωμεν, τί μὲν τέχνη, τί δὲ ἀρετή. Τέχνην τοίνυν ἄλλο τι ἡγῇ, ἢ λόγον ἐπὶ τέλος ἰόντα; τὸν μὲν διὰ χειρουργίας [i] σῶμά τι ἀπεργαζόμενον, ὃ καλοῦμεν ποίημα, ἢ οἷον οἰκίαν [k] οἰκοδόμου, καὶ ναυπηγοῦ

artem voces, ipſique operi nomen, quod autoris eſt, prae ſimplicitate nimia tribuas; non aliud mihi facere videris, quam ſi ſplendorem ſolis ſolem voces, qui alius ab ipſo ſole eſt, non ſol ipſe.

4. Sed potius vtrinque id, de quo agimus, videamus. Inquiramus, quid ſit ars, quid ſit virtus. Aliudne artem eſſe arbitraris, quam rationem, quae ad finem ſuum tendit? vt interdum beneficio manuum corpus efficiat, quod opus dicitur; ſicut domum architectus, nauem naupegus, imaginem pictor:

g ὑπὸ φιλίας προςιθεὶς,] Equidem neſcio, cur hoc *propter amicitiam* fieri dicatur. Diuinus ille Scaliger, Heinſio probante, reponebat ὑπ' ἀφελείας, et ita ſcripſiſſe Maximum puto.

h ἑτέραν οὖσαν τοῦ ἡλίου, [ποίημα ἡλίου,] οὐκ [αὐτὸ] ἥλιον.] Vulgo ἑτέραν οὖσαν τοῦ ἡλίου, οὐκ [αὐτὸν] ἥλιον. Nos autem Reg. et Harleian. κατὰ πόδας ſequimur, et ποίημα ἡλίου praetermiſit ſolita librariorum negligentia. Paccius vertit: *Quae quidem* (lux) *diuerſa a ſole eſt* opus ſolis, *minime tamen ipſe ſol;* adeo, vt eius etiam codex voces iſtas dederit.

Ibid. ποίημα ἡλίου, οὐκ αὐτὸ ἥλιον.] Haec eſt euidens et praeclara Maximi ipſius Correctio ex Secunda Editione. confer eam cum priori Lectione, et cum iis, quae praecedunt, vt rationem eius videas. De phraſi οὐκ αὐτὸ ἥλιον, pro, οὐκ αὐτὸν τὸν ἥλιον, dixi ad XXIV, 9. M.

Sectio δ'.

i τὸν μὲν διὰ χειρουργίας etc.] Pariter ſecundum Platonem τῆς ἐπιστήμης εἴδη ἐστὶ τρία· τὸ μὲν γάρ ἐστι πρακτικὸν, τὸ δὲ ποιητικὸν, τὸ δὲ θεωρητικόν. Ἡ μὲν γὰρ οἰκοδομικὴ καὶ ναυπηγικὴ, ποιητικαί εἰσιν· ἔστι γὰρ αὐτῶν ἰδεῖν ἔργον πεποιημένον. Πολιτικὴ δὲ καὶ αὐλητικὴ καὶ κιθαριστικὴ καὶ αἱ τοιαῦται, πρακτικαί· οὐ γάρ ἐστιν οὐδὲν ἰδεῖν θεατὸν αὐτῶν πεποιημένον, ἀλλὰ πράττουσί τι — Ἡ δὲ γεωμετρικὴ καὶ ἁρμονικὴ καὶ ἀστρολογικὴ, θεωρητικαί· οὔτε γὰρ πράττουσιν, οὔτε ποιοῦσιν οὐθὲν etc. Verba ſunt Diogenis Laërtii III. 84.

k ἢ οἷον οἰκίαν] Delenda, niſi fallor,

ναῦν, καὶ γραφέως εἰκόνα· τὸν δὲ αὖ πράξεώς τινος ἐργαστικὸν, ἐκ ἄνευ σώματος ἀπεργαζόμενον, ἀλλ' ἐν μὲν στρατηγίᾳ νίκην [l], ἐν δὲ ἰατρικῇ ὑγίειαν, ἐν δὲ πολιτικῇ δικαιοσύνην· τρίτον δ' αὖ τεχνῶν εἶδος, αὐτὸν λόγον ἄνευ σωμάτων ἐφ' ἑαυτᾶ κρατυνόμενον [m], περὶ αὐτὸν τὴν πραγματείαν ἔχοντα, ὁποῖαι τέχναι γεωμετρικαὶ καὶ ἀριθμητικαὶ, καὶ ὅσαις τὸ τέλος διανοητικὸν, αὐτὸ τᾶτο, ἔτε δὴ πρακτικὸν, ἐδὲ ποιητικόν. Εἶεν. Τριῶν ὄντων τέχνης γενῶν [n], κατὰ ποῖον αὐτῶν τὴν ἀρετὴν τάξομεν, εἴπερ τέχνη; κατὰ τὸ ποιητικόν; Οὐδὲ αὐτὸς φήσεις· ἀλλὰ ἀμφισβητήσιμον ἔσαι σοι τὸ τῆς πράξεως πρὸς τὴν θεωρίαν [o]. Ἐγὼ δὲ ἐδέτερον μὲν ἀφαιρῶ τῆς ἀρετῆς· ἀλλ' ἑκάτερον ἑκατέρῳ ἀνακεράpictor: interdum vero actionem, quae fine corpore non efficitur; ficut imperator victoriam, fanitatem medicus, iustitiam politicus. Tertia fpecies artium eft, quae ipfam per fe rationem, fine corporibus in opere fuo occupatam, fibi vindicant; quales geometricae arithmeticaeque funt, et fi quae alia eft, cuius finis eft intelligentia, quae neque ad actionem fpectat, neque ad opus. Efto. Cum ergo tria fint artium genera, quo virtutem referemus, fiquidem ea ars eft? an ad eas, quae opus efficiunt? Ne ipfe quidem dices. Supereft ergo, vt inter fe concertent actio et contemplatio. Ego neutrum quidem demo virtuti; fed ita vtrumque vtrique mifceo, vt et aliquid

fallor, vox prima, quippe quae παρέλκει, mentemque fcriptoris obfcurat.

Ibid. ἢ οἷον οἰκίαν οἰκοδόμε,] Voculam primam delet *Dauifius*. Conieceram ὁποῖον pro ἢ οἷον, vt mox, ὁποῖαι τέχναι γεωμετρικαὶ. et XXXIV, 2. ὁποῖαι αἱ ἐξ ἐρώτων λύπαι ἀπεργάζονται. M.

l ἀλλ' ἐν μὲν στρατηγίᾳ νίκην,] Lego, ἀλλ' οἷον ἐν μὲν etc. praecedentia certe et fequentia hoc poftulant. M.

m ἐφ' ἑαυτᾶ κρατυνόμενον,] Ita Reg. et Harl. vulgo ἐφ' ἑαυτόν.

Ibid. ἐφ' ἑαυτὸν κρατυνόμενον] Lege, ἐφ' ἑαυτᾶ, vt VIII, 7. et paffim. Sic editum video. M.

n Τριῶν ὄντων τέχνης γενῶν,] Vulgo Τριῶν [δ'] ὄντων, contra quam iubet Reg.

o Οὐδὲ αὐτὸς φήσεις· ἀλλὰ ἀμφισβητήσιμον — θεωρίαν.] Haec praue diftinguuntur. ita oportuit: Οὐδὲ αὐτὸς φήσεις. Ἀλλὰ ἀμφισβητήσιμον ἔσαι σοι τὸ τῆς πράξεως πρὸς τὴν θεωρίαν; Ἐγὼ δὲ etc. Vide praecedentia. M.

p ἐπιμε-

σας, ἐπιμετρήσας τε [p] ἐπὶ τούτοις καὶ ἄλλο, τὸ ἐξ ἁπάντων ξυστὰν ἕτερον εἶναί φημι ἑκάστου, ἀφ' ὧν συνέστη. Οἷον εἴ τις τὸ τοῦ ἀνθρώπου σῶμα πῦρ εἶναι λέγοι, ἢ γῆν, ἢ ἀέρα, ἢ νὴ Δία ὕδωρ· εἴποιμι ἂν δήπου, ὡς οὔτε πῦρ ἐστι τὸ σῶμα, οὔτε γῆ, οὔτε ἀὴρ, οὔτε ὕδωρ· τὸ γὰρ ἐξ ἁπάντων μιχθὲν οὐκ ἔστιν ἕκαστον ἐκείνων, ἀφ' ὧν ἐμίχθη.

ε. Πῶς οὖν ἀρετὴ μετέχουσα θεωρίας καὶ πράξεως οὐκ ἔστι τέχνη; Ταύτῃ μοι λέγοντι ἐφέπου. Λέξω δὲ οὐκ ἐμαυτοῦ λόγον, ἀλλ' ἐξ Ἀκαδημίας ὁρμηθέντα, καὶ ἐπιχώριον τῆς Πλάτωνος μούσης τε καὶ ἑστίας, ἀπεδέξατο δ' αὐτὸν καὶ Ἀριστοτέλης αὐτός. Ἐγὼ δὲ καὶ πορρωτέρω ἐπανάγω· ὑποπτεύω γὰρ ἐξ Ἰταλίας Ἀθήναζε ἐλθεῖν τὸν λόγον, Πυθαγορείων τινῶν ἐμπορίαν ταύτην καλὴν στειλαμένων εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα. Ὁ δ' οὖν λόγος ταύτῃ ἔχει. Ἡ τοῦ ἀνθρώπου ψυχὴ νενέμηται δίχα κατὰ πρώτην νομήν· καὶ τὸ μὲν αὐτῆς ἐστι λόγος,

quid aliunde addam: quod cum feci, aliud id, quod ex omnibus constat, a singulis, e quibus constat, esse dico. Vt si quis, exempli causa, humanum corpus ignem esse dicat, aut terram, aut aerem, aut, si diis placet, aquam; ego ignem negarem esse, negarem terram, negarem aerem, negarem aquam: quod enim ex omnibus est mixtum, aliud est a singulis, e quibus mixtum est.

5. Cur ergo virtutem dico, quamuis et actionis et contemplationis sit particeps, non esse artem? Sequere quae sum dicturus. Non enim meum est, quod affero, sed iam olim ex Academia deducta opinio, nata in familia Platonis, eiusque musico lepore non indigna, quam et ipse admisit Aristoteles. Quamuis ego latius etiam originem extendam illius; vt qui credam ex Italia Athenas venisse, nec alios, quam Pythagoricos, fuisse, qui primi praeclaram hanc mercem in antiquam aduexerint Graeciam. Ea autem est talis. Bifariam anima hominis primo omnium diuiditur: huius altera pars ratio, altera affe-
ctus

p *ἐπιμετρήσας* [τε] Sic Harl. Conieceram τε pro τι. quod non τί, quemadmodum vulgo. ab *Harleiano* confirmatum video. M.

Ibid. *ἐπιμετρήσας τι ἐπὶ τούτοις*]

Sectio

τὸ δὲ πάθος· τέτων δὲ ἑκάτερον [q] πονηρῶς ἔχον, καὶ κινέμενον ἀτάκτως, συλλήβδην καλεῖται ὀνόματι ἑνὶ τῷ αἰσχίςῳ, κακία προσαγορευόμενον. Γίγνονται δὲ αἱ πηγαὶ καὶ αἱ γενέσεις τῦ αἰσχρῦ τέτε ἐκ τῆς θατέρε τῶν μορίων πλημμύρας τε καὶ ἐπιῤῥοῆς, ἐπειδὰν τὰ πάθη ζέσαντα ἐπικαύσῃ τὴν ψυχήν.[r], καὶ τὰς τῦ λόγε βλαςήσεις τε καὶ ἐκφύσεις ἐπιταράξῃ. Καθάπερ τῶν ποταμῶν [s] οἱ χειμέριοι, ὑπὲρ τὰς νομίμες ὁδὲς ἀναχεόμενοι ἐπὶ γεωργίαν ἀρότε καὶ φυτεργίας, ἐπεθόλω-

ctus dicitur; quarum vtraque ſi aut male habeat, aut inordinate moueatur, vno ſimul nomine foediſſimo improbitas dicitur. Fontes autem, primaque mali huius cauſa, ex illuuie quaſi et exundatione exſiſtit, quotieſcunque ille affectuum feruor animum accendit, quoties pullulantem quaſi et efflorescentem rationis vim confundit. Non aliter, quam hyberni torrentes ſolent, qui ſi legitimum ſuum ſemel exceſſerint alueum, ſataque ac plantas agri-

Sectio ι.

q τέτων δὲ ἑκάτερον] Theages Pythagoreus apud Stobaeum Serm. I. pagg. 8. et 10. Ἔχει δὲ καὶ ὁ τᾶς ψυχᾶς διάκοσμος ὕτως· τὸ μὲν γάρ τι αὐτᾶς ἐςι λογισμὸς, τὸ δὲ θύμωσις, τὸ δὲ ἐπιθυμία. Λογισμὸς μὲν ὁ κρατέων τᾶς γνώσιος, θυμὸς δὲ ὁ κρατέων τῶ μένεος, ἐπιθυμία δὲ ἡ κρατεῦσα τῶ ἐπιθυματικῶ ἄδεως. Ὄκα ὦν εἰς τὸ ἓν τὰ τρία ταῦτα μόλῃ, μίαν ἐπιδεξάμενα συναρμογὰν, τόκα δὲ γίνεται ἀρετὰ καὶ ὁμόνοια ἐν τᾷ ψυχᾷ· ὄκα δὲ στασιάζοντα ἀπ' ἀλλήλων ἀπέσπασαι, τόκα δὲ γίνεται κακία etc. De animi vero diuiſione, quam memorat noſter, vide Metopum Pythagoreum apud eundem p. 7. et ea, quae diximus ad Ciceronis Tuſcul. II. 20.

r τὰ πάθη ζέσαντα ἐπικαύσῃ τὴν ψυχὴν,] Omnino legendum ἐπικλύσῃ, *inundent*, obruant. metaphora a *diluuiis*. et huc tendunt caeterae circumſtantiae, πηγαὶ, et πλημμύρας καὶ ἐπιῤῥοῆς, et ζέσαντα: omnes ab *aquis* petitae. Longinus περὶ Ὕψ. ſect. 44. ἐπείτοι γε ἀφεθεῖσαι τὸ σύνολον (ὡς ἐξ εἱρκτῆς ἄφετοι) κατὰ τῶν πλησίων (f. πλησίον) αἱ ἐπιθυμίαι, κἂν ἐπικλύσειαν τοῖς κακοῖς τὴν οἰκυμένην. ita legendum puto pro ἐπικαύσειαν: et vox ἄφετοι gloſſematis mihi admodum ſuſpecta eſt. ἐπικλύσασα πολλῷ χρυσῷ, apud Suidam in Voce. vide et Aelianum V. H. XIV, 45. Similitudo literarum Α et Λ hoc mendum peperit. quod et apud alios ſcriptores in hac ipſa voce obſeruaui. M.

s καθάπερ

σαν τὴν σωτηρίαν τῶν ἔργων καὶ τὸν κόσμον· ὅτω καὶ ἡ ψυχὴ [t] ὑπὸ ἀμετρίας παθῶν ἐξίσαται τῶν λογισμῶν, καὶ δόξαι τότε αὐτῇ ψευδεῖς καὶ πονηραὶ παρὰ τὴν αὐτῆς Φύσιν διανίσανται. Αὐτὸ ἐκεῖνο τὸ τῶν μεθυόντων πάθος· ἡ πλησμονὴ [u] ἐπεγείρασα τὰ ἔνδον νοσήματα, ὥσπερ ἐκ Φωλεῦ ἑρπετὰ, συγχεῖ τὸν νῦν, καὶ Φθέγγεσθαι προσαναγκάζει τὰς τῶν ἑρπετῶν τύτων Φωνάς.

ϛ΄. Εἰ δέ σοι καὶ σαφεςέρας εἰκόνος δεῖ, ὀχλοκρατίᾳ τινὶ εἰκαςέον τὴν τῆς ψυχῆς πονηρίαν· ἐπειδὰν πόλεως τὸ μὲν ἐπιεικὲς πᾶν βιασθὲν δυλεύῃ, τὸ δὲ ἀνόητον καὶ παντοδαπὸν ἐπιχειρῇ ἄρχειν, ὑπὸ ἐξυσίας ἀδεῦς

agricolarum inuadunt, penitus inundant eos, ac deſtruunt; eodem modo immodicis turbata affectibus anima rationis praeſcriptum excedit, falſaeque in ea improbaeque opiniones, et quae cum natura eius pugnant, efferre ſe incipiunt. Plane hoc ipſum, quod ebriis euenire ſolet: nimia enim illa crapula morbos, qui intus latent, educit, non ſecus, quam e latibulis ſuis proſerpentes educuntur beſtiae; atque ita mentem confundit, eamque voces non ſuas, ſed eiuſmodi belluarum, cogit proferre.

6. Quod ſi manifeſtiore etiam res illuſtranda eſt exemplo, lubet cum populari imperio improbitatem conferre animi. Quotieſcunque nimirum eo vrbis res rediit, vt optimi quique in ſeruitutem redacti parere cogantur, demens vero multorumque capitum populus, cui nimios addidit ſpiritus licentia, habenas

s *καθάπερ τῶν ποταμῶν*] Reponendum *καθάπερ γὰρ τῶν ποταμῶν*: eſt enim Probatio et Illuſtratio praecedentis ſententiae. Alibi bis terue in hoc opere vox *γὰρ* excidit poſt *καθάπερ*. M.

t *ὅτω καὶ* [*ἡ*] *ψυχὴ*] Sic Harleian. vulgo *ὅτω καὶ ψυχὴ*, praetermiſſo ſcilicet articulo.

u *τῶν μεθυόντων πάθος· ἡ πλησμονὴ* etc.] Totum locum ita diſtingue et lege: *παρὰ τὴν αὐτῆς φύσιν διανίσανται· αὐτὸ ἐκεῖνο τὸ τῶν μεθυόντων πάθος, οἷς ἡ πλησμονὴ ἐπεγείρασα* etc. Vox *οἷς* amittebatur in praecedente ſyllaba *ος*. Rem ipſam et Verba habes Diſſ. XVI, 9. *αὐτὸ ἐκεῖνο τὸ τῶν μεθυόντων πάθος· τύτοις γάρ πυ φλεγμαίνυσα ἡ ψυχὴ ὑπὸ τῦ ἀνέδην πότυ*, etc. quod hic eſt *οἷς*, ibi eſt *τύτοις γὰρ*. clarius adhuc Diſſ. VIII, 10. *αὐτὸ ἐκεῖνο τὸ τῶν ἐρώντων πάθος, οἷς ἥδιςον εἰς μὲν θέαμα οἱ τῶν παιδικῶν τύποι*. M.

Sectio

θρασυνόμενον. Ἀνάγκη γὰρ πȣ τὴν τοιαύτην πόλιν πολύφωνόν τε εἶναι καὶ πολυμερῆ καὶ πολυπαθῆ, καὶ μεςὴν παντοδαπῶν ἐπιθυμημάτων, ἀκόλαςον μὲν ἐν ἡδοναῖς, ἀκατάσχετον δὲ ἐν ὀργαῖς, ἄμετρον δὲ ἐν τιμαῖς, ἀςάθμητον δὲ ἐν εὐτυχίαις, δυσανάκλητον δὲ ἐν συμφοραῖς [x]. Ὅταν Περικλῆς μὲν οἴχηται, φεύγῃ δὲ Ἀριςείδης, ἀποθνήσκῃ δὲ Σωκράτης, ἀνίςηται δὲ Νικίας, ἐπιθυμῇ δὲ Κλέων μὲν Σφακτηρίας, Θράσυλλος δὲ Ἰωνίας, Ἀλκιβιάδης δὲ Σικελίας, καὶ ἄλλος ἄλλης γῆς, ἢ θαλάττης, συνεπιθυμῇ δὲ αὐτῷ πλῆθος ἀργὸν καὶ ἄτακτον καὶ μισθοφόρον, πανταχȣ περιφερόμενον· ἀνάγκη τὰς ἐπιθυμίας ταύτας δȣλείας γεννᾶν, καὶ συμφορὰς, καὶ τυραννίδα, καὶ πάντα δὴ τὰ ἔκτοπα

habenas ſibi vendicat; neceſſe eſt, eam varias in voces, plurimas in partes, in affectus diuerſiſſimos, in cupiditates innumerabiles diuiſam eſſe, intemperantem in voluptatibus, in iracundia praecipitem, in gerendis ambiendiſque honoribus immodicam, in ſecunda fortuna ſine modo, in aduerſa ſine ſpe eſſe. Cum Pericles abeat, Ariſtides exſulet, moriatur Socrates, in expeditionem cogatur ire Nicias, Sphacteriam ambire Cleo incipiat, Ioniam Thraſyllus, Siciliam Alcibiades, aliamque alius terram aut mare; eorumque cupiditatibus plebs otioſa, incompoſita, mercenaria, et quae facile quouis impellitur, ſubſcribat: his eas cupiditates neceſſe eſt ſeruitutem, calamitates inducere, et tyrannidem, et ſi quae magis abſurda ſunt iſtis. Eodem

Sectio ς'.

x δυσανάκλητον δὲ ἐν συμφοραῖς.] Non video, qui loco convenire queat vox prima. Niſi fallor, eius loco reponendum δυσπαράκλητον, *non facile conſolabilem;* vel δυσανάληπτον, *difficulter refocillandam.* Vide nos ad Differt. XXXVI. 2.

Ibid. δυσανάκλητον δὲ ἐν συμφοραῖς.] *Dauiſius* coniicit δυσπαράκλητον, vel δυσανάληπτον. Forte, minore adhuc mutatione, ſi quid omnino mutandum, δυσανάκλητον, eodem ſenſu. ἀνακτᾶσθαι dicitur, qui ex morbo, metu, vel alio infortunio *ſe recipérat.* Ioſepho ſaepe vſurpata vox hac ſignificatione, vide et Suidam. Ita etiam forte ſcribendum Diſſ. XXXVI, 2. pro ἀνάκλητοι. ſenſus certe vtriuſque loci idem eſt. Arrianus Diſſert. III, 25. ἀλλ' εὐθὺς ἀναλαβόντι καὶ ἀνακτησαμένῳ ἑαυτὸν, — ἕξεστιν ἀγωνίζεσθαι. M.

ὀνόματα. Εἰσὶ καὶ ἐν ψυχῇ δημαγωγοὶ πονηροὶ, καὶ δῆμος ἀκόλαστος, Ἀλκιβιάδαι πολλοὶ, καὶ Κλέωνες, τὴν δειλαίαν ὀυκ ἐῶντες ψυχὴν ἀτρεμεῖν, καὶ παραχωρεῖν τῷ ἐν αὐτῇ λόγῳ καὶ νόμῳ. Αὕτη τῆς ἐν ἀνθρώπῳ πολιτείας μοχθηρία.

ζ΄. Ἀρετὴ δὲ, ἧσπερ εἵνεκεν τοὺς πολλοὺς λόγους κατεστησάμεθα, ἔμπαλιν ἔχει αὐτὸ ἐκεῖνο κατὰ τὴν Λακωνικὴν πολιτείαν, ἧς τὸ τοιοῦτον μὲν πλῆθος ἄρχεται [y], τὸ δὲ ὀλίγον καὶ ἐπιεικὲς ἄρχει· καὶ τὸ μὲν σώζει, τὸ δὲ σώζεται· καὶ τὸ μὲν προστάττει, τὸ δὲ πείθεται· τὸ δὲ ἐξ ἀμφοῖν ἔργον, ἐλευθερία· ἑκάτερον δὲ ἑκατέρου ἐνδεὲς, καὶ τὸ ἄρχον τῶν ἀρχομένων, καὶ τὸ ἀρχόμενον τῶν σωζόντων. Καὶ περὶ ψυχὴν τὴν ἔχουσαν καλῶς, τὸν αὐτὸν τρόπον, σώζει μὲν ὁ λόγος, σώζεται δὲ τὰ πάθη· καὶ μετρεῖ μὲν [z] ὁ λόγος, μετρεῖται δὲ τὰ πάθη, τὸ δὲ ἐξ ἀμφοῖν ἔργον, ἐλευθερία [a]. Τάτ-

dem modo et in animo multi feditiofi funt tribuni, populufque intemperans, multi Alcibiadae, multi Cleones, qui nec quiefcere, nec rationi fuae aut legi parere miferrimam finunt animam.

7. At vero virtus, cuius caufa tam multa verba caedimus, contra fe habet: plane vt Lacedaemoniorum refpublica, in qua tali fub imperio viuit populus, minima pars eaque optima imperat; altera conferuat, conferuatur altera; altera iubet, paret altera; quodque vtramque fequitur, libertas eft; eget altera pars altera, tam quae imperat ea, quae paret, quam quae paret conferuatione eius et tutela, quae imperat. In anima bene conftituta eodem agitur modo: ratio eft, quae conferuat et tuetur; qui conferuantur et praefidio egent, funt affectus: moderatur ratio, moderatione egent affectus; ex vtroque libertas procedit.

Iam

Sectio ζ΄.

y τὸ τοιοῦτον μὲν πλῆθος ἄρχεται,] Mallem, τοσοῦτον, *tanta plebs*, vel *multitudo*: cui opponitur τὸ δὲ ὀλίγον. M.

z [καὶ] μετρεῖ μὲν] Vulgo deeft prima vocula, cui nos ex Reg. et Harleian. fedem fuam conceffimus.

a τὸ δὲ ἐξ ἀμφοῖν ἔργον, ἐλευθερία.] Mihi pro re minima dubia eft, Vocem vltimam effe a

Libra-

τε δή μοι πᾶν, ὅσον θεωρητικὸν τέχνης εἶδος, κατὰ τὸν λόγον· τὸ δὲ ὑπ' αὐτῦ κοσμέμενον, κατὰ τὰ πάθη [b]· καὶ τὸ μὲν σοφίαν κάλει, ἐπιςήμην ἦσαν· τὸ δὲ ἀρετὴν, ὑπὸ ἐπιςήμης γενόμενον. Ἐὰν δὲ μεταθῇς τὰ ὀνόματα [c], καὶ τὴν ἐπιςήμην ἀρετὴν καλῇς, ἐρήσομαί σε, ὑπὸ τίνος αὕτη γέγονεν· ἐκεῖνο γὰρ ἔςαι ἡ ἐπιςήμη, ἦ τὸ ὑπ' αὐτῆς γενόμενον. Τέχνην τεχνῶν τὴν ἐπιςήμην καλεῖς; Ἀκήκοα. Ἐπιςήμην ἐπιςημῶν [d]; Μανθάνω, καὶ ἀποδέξομαι τῦ λόγυ, ἐὰν ἕν τί μοι δῷς μικρὸν πάνυ.

Iam quodlibet artium genus, quod in contemplatione verfatur, ad rationem refer; quod ab ea tanquam materia adornatur, ad affectus: et alterum quidem fapientiam voca, quae eft fcientia; alterum vero virtutem, quae a fcientia producitur. Quod fi nomina transponas, ipfamque fcientiam virtutem voces; quaeram ex te, vnde ipfa procedat: illud enim fcientia dici debet, non quod ex ipfa procedit. Artem artium fcientiam vocas? Audio. Scientiam fcientiarum? Intelligo, nec aduerfabor, modo vnum, idque exiguum, concedas mihi. Artem artium

Librariis; Maximum vero fcripfiffe εὐδαιμονία. confer priorem partem fententiae, vbi ἐλευθερία pertinet ad *ciues*. in hac vero de *anima* agitur philofophica; cuius propofitum eft εὐδαιμονία. clare ad finem Differtationis: ὕτω γίγνεται εὐδαίμων (non ἐλευθέρα) ψυχὴ, ταῦτα ἀποφαίνει ἄνδρα ἀγαθὸν,. nempe, ἀγωγὴ παθῶν ὑπὸ τῦ λόγυ, etc. quae eft ipfiffima huius loci ἔννοια. Haec vero εὐδαιμονία Platonica quid fit, et vnde efficiatur, difcere potes ex Diff. XL. 5. ἀρχύσης τῆς ψυχῆς ςρατηγῦ δίκην, etc. qui locus hanc coniecturam confirmat. Vide et XXXV, 1. vbi Philofophi τέλος ftatuitur effe εὐδαιμονία. M.

b κατὰ [τὰ] πάθη·] Sic Mff. vulgo κατὰ πάθη.

Ibid. κατὰ πάθη·] Scribe κατὰ τὰ πάθη, vt bis paullo ante; et ita infra. Sic etiam Codices. M.

c Ἐὰν δὲ μεταθῇς τὰ ὀνόματα,] Vulgo Ἐὰν δὲ [μὴ] μεταθῇς τὰ ὀνόματα, vnde Stephanus faciendum putauit, Ἐὰν δέ [μοι] μεταθῇς τὰ ὀνόματα. At cum Paccius verterit: *Vbi vero immutaueris nomina;* delendam effe particulam negantem vidit Heinfius. Ea fane nec a Reg. nec ab Harleian. agnofcitur; hi enim codices ita dant, vt edidimus.

d Ἐπιςήμην ἐπιςημῶν;] Vulgo καὶ ἐπιςήμην. At coniunctionem nefciunt Reg. Pacciique codex.

Τέχνην τεχνῶν τὴν τέχνην λέγε, ἐπιϛήμην ἐπιϛημῶν τὴν ἐπιϛήμην λέγε· ἀπαλλάγηθι τȣ̃ ἑτέρȣ μέρȣς, καὶ σπένδομαι τῷ λόγῳ. Εἰ δὲ τὴν ἐπιϛήμην φυλάτlων, καὶ ἐξαίρων τὰ πάθη, τὸ τȣ́των σχῆμα τῇ ἐπιϛήμῃ δίδως· ὅμοιον δρᾷς, ὡς εἴ τις τὴν Φειδίȣ φυλάξας τέχνην, τὴν ὕλην ἀφελὼν προσθείη τῇ τέχνῃ τὸ τῆς ὕλης ὄνομα. Ἐπιϛήμην ἄρχειν βȣ́λει βίȣ καλȣ̃; Ἀρχέτω λόγος. Ἄρχειν βȣ́λει; Ἔϛω [e] κοίρανος ȣ̃τος εἷς,

Ὧ ἔδωκε Κρόνȣ [f] παῖς ἀγκυλομήτεω.

Ἀλλ' ἄρχει τίνων; τίνας αὐτῷ δίδως ὑπηρέτας; τίνας χειρȣργȣ̀ς τῶν πράξεων; τὸ σῶμα. Εὐθὺς ὅρα, τί δρᾷς· διαπηδᾷς τὴν τάξιν τῶν ἀρχομένων, ἀπὸ τȣ̃ ϛρατηγȣ̃ ἐπὶ τȣ̀ς σκευοφόρȣς. Οὐχ ὁρᾷς τὸν κόσμον;

tium dic artem, ſcientiam ſcientiarum dic ſcientiam; a parte altera decede, nec futura eſt inter nos contentio. Si enim ſcientiam ſeruas, affectiones vero tollis, et quod iis conuenit, ſcientiae tribuis; perinde facis, ac ſi quis Phidiae ſeruet artem, tollat materiam, nomenque, quod materiae debetur, tribuat arti. Viſne ſcientiam vitae bene degendae praeeſſe? Imperet ratio. Viſne, vt imperet? Sit haec vnica regina,

Saturni dedit hoc cui filius vni.

Sed quibus imperabit? quos illi trades ſatellites? quorum vtetur opera? Corporiſne? Vide, quid ſequatur ſtatim, quaeſo: praeteris eos, qui parere debent; a duce tranſis ad calones. Neſcis, quo pacto inſtruantur acies? praecedit

[e] Ἀρχέτω λόγος. Ἄρχειν βȣ́λει; Ἔϛω etc.] Nullus in his ſenſus vel connexio. Lego: Ἐπιϛήμην ἄρχειν βȣ́λει βίȣ καλȣ̃; Οὐκ (vel Μὴ) ἀρχέτω. Λόγον ἄρχειν βȣ́λει; Ἔϛω κοίρανος ȣ̃τος εἷς etc. Haec debet eſſe mens loci, cui neſcio an non plura deſint. Nimirum hoc agit et vult Maximus, vt regimen Vitae, ſecundum Virtutem agendae, non tradatur *Scientiae*, ſed *Rationi*. ſi enim *Scientia* conſtituatur Domina Vitae Honeſtae, ſequetur, *Optimum* eſſe eum, qui plurima *ſciuerit*; et conſequenter, *Virtutem eſſe* διδακlόν: quod negabant Platonici. vide ſect. 8. ad finem, et ea, quae ſequuntur, ſect. 9. Quae vero praecedunt in hac pagina, adeo ſubtilia ſunt, vt neſciam, an ea recte aſſequar. M.

[f] Ὧι ἔδωκε Κρόνȣ] Iliad. Β'. 205.

g μετὰ

ὁ ςρατηγὸς, εἶτα οἱ λοχαγοὶ, καὶ μετὰ τέτες ἐνωμοτάρχαι [g], εἶτα οἱ ὁπλῖται, οἱ πελταςαὶ, οἱ τοξόται· καταβαίνει ἠρέμα ἡ ὑπηρεσία ἀπὸ τȣ͂ ὅλȣ, ἀπὸ τῶν ἀρίςων [h] ἐπὶ τὰ φαυλότατα.

ή. Ἀλλ᾽ ὁρῶ τὸ πρόχειρον δὴ τȣ͂το. Ὁ Θεὸς οἰκονομεῖ τὸ πᾶν τȣ͂το καλῶς, καὶ τεχνικῶς, καὶ ἐπιςημόνως. Τί δὲ ȣ̓ μέλλει; τί ȣ̓͂ν, μᾶλλον ἡ ἐπιςήμη ἢ ἀρετή [i]; Εἰ μὲν γὰρ τὴν ἐπιςήμην τȣ͂ Θεȣ͂ ἀρετὴν καλεῖς, ȣ̓ νεμεσῶ τῶν ὀνομάτων· ȣ̓ γάρ ἐςι Θεῷ, καθάπερ ἀνθρώπῳ, τῆς ψυχῆς τὸ μὲν ἄρχον, τὸ δὲ ἀρχόμενον· ἀλλ᾽ ἁπλȣ͂ν τὸ θεῖον αὐτὸ, ὅ, τι περ νȣ͂ς [k] καὶ ἐπιςήμη

dit dux exercitus, sequuntur manipuli ductores, post hos enomotarchae, post hos cataphracti, deinde peltati, mox sagittarii; ministerium enim paulatim ab vniuerso incipit, ab optimis ad deterrimos.

8. Sed video, quid sis dicturus. Deus hoc totum pulchre summaque cum arte gubernat et scientia. Quidni faceret? quid ergo? num scientia est virtus? Equidem si scientiam dei dixeris virtutem, nihil de nomine contendam; neque enim in deo altera pars est, quae paret, altera, quae imperat, quod fit in homine: est enim simplicissimum quid diuinitas, id est, mens, scientia,

g μετὰ τέτȣς ἐνωμοτάρχαι,] Harleian. οἱ νομοτάρχαι. Leg. μετὰ τέτȣς [οἱ] ἐνωμοτάρχαι. De ἐνωμοτίαις, quibus praeerant ἐνωμοτάρχαι, vide Thucydidis scholiasten ad lib. V. pag. 392. et Suidam. Etymologus: Ἐνωμοτὶς, (forsan Ἐνωμοτία) τάξις τις ςρατιωτικὴ παρὰ Λακεδαιμονίοις· εἴρηται δὲ ἀπὸ τȣ͂ ὀμνύναι αὐτȣ̀ς μὴ λείπειν τὴν τάξιν etc. Adde, quae concessit Nic. Cragius de Rep. Laced. lib. IV. cap. IV.

h ἀπὸ τȣ͂ ὅλȣ, ἀπὸ τῶν ἀρίςων etc.] Defectus huius loci primo intuitu se prodit. Lege: καταβαίνει ἠρέμα ἡ ὑπηρεσία ἀπὸ τȣ͂ ὅλȣ [ἐπὶ τὸ μέρος,] ἀπὸ τῶν ἀρίςων ἐπὶ τὰ φαυλότατα. quod mirum est non vidisse Cl. Editores. XXXIV, 4. ὁ μὲν γάρ φησι σὺν τῷ ὅλῳ ἰᾶσθαι καὶ τὸ μέρος. M.

Sectio ή.

i τί ȣ̓͂ν, [μᾶλλον] ἡ ἐπιςήμη ἢ ἀρετή;] Vulgo, τί ȣ̓͂ν ἡ ἐπιςήμη ἢ ἀρετή; At in codicibus est, τί ȣ̓͂ν [μᾶλλον] ἡ ἐπιςήμη ἢ ἀρετή; Inde nos lectionem, quam recepimus, expiscati sumus. *Quid igitur, an ideo scientia magis est virtus?*

k ὅ, τι περ νȣ͂ς] Iubet Heinsius, vt cum Paccio scribamus ὥσπερ νȣ͂ς. Malim διόπερ νȣ͂ς etc. Ibid.

καὶ λόγος. Εἰ δὲ ἐν τῇ κράσει τοῦ κρείττονος πρὸς τὸ χεῖρον, τὸ τοῦ ἀρχομένου ὄνομα μετατίθης πρὸς τὸ κρεῖττον, μέχρι μὲν τῆς φωνῆς ἀνέχομαι, τὸ δὲ πρᾶγμα οὐ δίδωμι. Ἀρετὴν τὴν ἐπιστήμην, εἰ βούλει, κάλει, ἀλλ' ἐπιστήμην [l] τὴν ἀρετὴν μὴ κάλει. Καὶ γὰρ ψευδὴς ὁ λόγος καὶ ἐπισφαλής, νὴ Δία, εἴ τις ἔσται τοῖς ἀνθρώποις πίστις, ὅτι θεωρημάτων ἀριθμοὶ [m], καὶ μαθήματα ἅττα ἐπὶ τὴν ψυχὴν ἐλθόντα τὴν ἀρετὴν αὐτοῖς συνεισάγει. Πολλοῦ μέν τ' ἂν ἦν ἄξιον τὸ τῶν σοφιστῶν γένος, τὸ πο-

ſcientia, ac ratio. Si vero in ſocietate eius, quod praeſtantius eſt, cum deteriore, eius, quod paret, ad id, quod praeſtantius eſt, transferas nomen; verbo quidem tenus admittam, in re ipſa nihil mutabo. Virtutem concedam vt ſcientiam voces, ſi ita videatur; at ſcientiam caue virtutem dicas. Falluntur enim vehementer et errant homines, ſi perſuadeant ſibi, aut eam, quae in numeris verſatur, artem, aut ſimiles eiuſdem generis virtutem ſecum ad animam afferre ſcientias. Nae quantiuis pretii, ſi hoc eſſet, ſophiſtae noſtri eſſent, multiſcii hi, dico,

Ibid. ἁπλοῦν τὸ θεῖον αὐτό, ὅ, τι περ νοῦς] Diſtingue: ἀλλ' ἁπλοῦν τὸ θεῖον, αὐτὸ ὅ, τι περ νοῦς καὶ ἐπιστήμη καὶ λόγος. *Deus eſt ſimplex quiddam, idem, quod mens et ſcientia et ratio.* Diog. Laërtius lib. IX. in *Xenophane*: ὅλον δὲ [θεόν φησιν] ὁρᾶν, καὶ ὅλον ἀκούειν, μὴ μέντοι ἀναπνεῖν· σύμπαντά τε εἶναι, νοῦν, καὶ φρόνησιν, καὶ ἀΐδιον. quae ſimilia ſunt iſtis poëtae apud Sext. Empiricum lib. VIII. p. m. 334.

Οὖλος ὁρᾷ, οὖλος δὲ νοεῖ, οὖλος δέ τ' ἀκούει.

Paullo ante, ſcribi debuit: τί οὖν, μᾶλλον ἢ ἐπιστήμη ἡ ἀρετή; non, prout editur, ἡ ἐπιστήμη ἢ ἀρετή; Patet ex Lemmate Diſſertationis, et ex eo, quod ſequitur, ἐπιστήμην τὴν ἀρετὴν μὴ κάλει. magna eſt in horum ſenſu differentia. M.

l Ἀρετὴν τὴν ἐπιστήμην, εἰ βούλει, κάλει, ἀλλ' ἐπιστήμην] Vulgo [τὴν] ἀρετὴν τὴν ἐπιστήμην, εἰ βούλει, κάλει, [τὴν] δὲ ἐπιστήμην etc. Nos codicis Harleiani lectionem ſecuti ſumus. Hoc Mſ. Reg. ſimul ac Graeciſmum poſtulare iampridem Heinſius adnotauit.

m θεωρημάτων ἀριθμοί,] Frequentius ἀριθμός: quippe ἀριθμοὶ in plurali ad ſcientiam *Arithmetices* fere refertur. ſed non ſemper. Ariſtides *Encom. Rom.* p. 222. ἐν τοσούτοις ἀριθμοῖς καταλόγων καὶ γενῶν. Cl. Interpres has duas Maximi voces ita vertit: *aut eam, quae in numeris*

λυμαθὲς τȣ̃το καὶ πολυλόγον καὶ πολλῶν μεςὸν μαθημάτων, καπηλεῦον ταῦτα, καὶ ἀπεμπολȣ̃ν τοῖς δεομένοις. Ἀγορὰ πρόκειται ἀρετῆς, ὤνιον τὸ χρῆμα.

θ΄. Εἰ δ᾽ οἱ μὲν λόγοι σαφεῖς καὶ πρόχειροι, καὶ μεςὰ πάντα διδασκάλων καὶ μαθημάτων [n], ἀντιτυπεῖ δὲ ἔνδοθεν ταῖς τῶν λόγων ἐδοῖς [o] παθήματα χαλεπὰ καὶ ἄγρια, καὶ ἐθισμοὶ φαῦλοι, καὶ ἀσκήσεις ἄδικοι, καὶ ἐπιθυμίαι ἀλλόκοτοι, καὶ τροφαὶ πονηραί· ἐνθυμητέον, ὅτι φύσεως δεῖ πρῶτον χρηςῆς, ὥσπερ κρηπῖδος ἀνιςαμένῳ τειχίῳ· καὶ μετὰ τȣ̃το τροφῆς καὶ ἔθȣς πρὸς σωτηρίαν τῆς φύσεως, ὑφ᾽ ὧν φιλία τῇ ψυχῇ ἐγγίγνεται,

dico, et multiloqui, qui diſciplinis abundant, diſciplinas cauponantur, mercede eas vendunt cuilibet. Nundinationem illi virtutis inſtituunt, proſtat apud eos virtus.

9. Quod ſi vbique ſeſe offert, vbique ad manum eſt ſcientia, diſciplinarumque ac praeceptorum plena ſunt omnia; interimque in animo aſperi ferinique reſultant affectus, conſuetudines prauae, exercitationes improbae, cupiditates monſtroſae, educationes ſceleſtae, quae reſiſtunt, viamque diſciplinis non permittunt liberam; vides, quid ſequatur: naturam videlicet requiri primo commodam, non aliter, quam in ſurgente muro requiritur fundamentum; poſt naturam educatio aſſuefactioque veniat, quae conſeruet eam ac confirmet, vnde in animo quaedam excitatur beneuolentia, quae vna cum tempore ad propria bona ſua

ris verſatur, artem. quae licentia non eſt toleranda. M.

Sectio θ΄.

n μετὰ πάντα διδασκάλων καὶ μαθημάτων] Forte διδασκαλιῶν, quia coniungitur cum μαθημάτων. ſi retineas διδασκάλων, magis congruum videretur μαθητῶν, vt VII, 8. M.

o ταῖς τῶν λόγων ἐδοῖς] Sic Mſſ. nec mouendam puto hanc lectionem. Cl. tamen Clericus legit ταῖς τῶν λόγων [ᾠδαῖς.] Adi ſis viri doctiſſimi Siluas Philolog. cap. II. p. 166.

Ibid. ἀντιτυπεῖ — ταῖς τῶν λόγων ἐδοῖς] Coniicio ἀντικτυπεῖ (a κτυπέω, *ſonitum edo*) ταῖς τῶν λόγων ᾠδαῖς, *obſtrepunt ſermonum cantibus*: vt a *muſica* petita ſit metaphora. Cl. *Ioan. Clericum* iam video mecum legere ᾠδαῖς, renuente *Dauiſio*. Mox diſtingue: σωτηρίαν τῆς φύσεως· ὑφ᾽ ὧν φιλία etc. M.

πρὸς τὰ καλὰ πάντα [p] συςρεφομένη τοῖς χρόνοις, καὶ συνθεῖσα ταῖς ἡλικίαις· ἐπὶ δὲ τούτοις προσελθεῖν δεῖ τέχνην, ἐπισφραγιζομένην βεβαιότητι τὰ παθῶν μέτρα. Οὕτω γίγνεται εὐδαίμων ψυχὴ, καὶ βίος ὑγιὴς, καὶ δόξαι ὀρθαὶ, ὑπὸ ἁρμονίας καὶ κράσεως συνταττόμεναι. Ταῦτα νομοθετεῖ Θεὸς, ταῦτα ἀποφαίνει ἄνδρα ἀγαθόν· ἀγωγὴ παθῶν ὑπὸ τοῦ λόγου [q], καὶ πειθαρχία πρὸς ἐπιστήμην ἑκούσιος· μοχθηρία δὲ χρῆμα ἀκούσιον [r], ὑφ' ἡδονῆς ἑλκόμενον.

sua penitus se discit conuertere, vnaque cum aetate gradum ad ea promouet; postremo his et artem accedere oportet, quae certum affectibus statuat figatque modum. Hoc modo felicitatem animus, sanitatem consequitur vita; hinc opiniones proficiscuntur rectae, quae ex harmonia quadam aptaque inter se consistunt mixtione. Haec sunt, quae lege deus sancit, haec virum perficiunt bonum; vt obsequantur affectus rationi, vt non inuitae pareant scientiae: improbitas vero inuitis nobis fit, vt quae a voluptate protrahatur.

ΛΟΓΟΣ ΛΔʹ.

Πῶς ἄν τις ἄλυπος εἴη.

Πῶς ἄν τις ἀλυπίαν τῇ ψυχῇ περιποιήσαιτο; ἢ δεῖ κἀνταῦθα ἰατροῦ, καθάπερ ἐν ταῖς τοῦ σώματος ὀδύ-

DISSERT. XXXIV. *vulgo* XVIII.

Quomodo quis sine dolore esse possit.

Velim scire, qua potissimum ratione a dolore vindicari possit animus: num et hic, quemadmodum in corporis doloribus fieri

p φιλία τῇ ψυχῇ [ἐγγίγνεται,] πρὸς τὰ καλὰ πάντα] Vulgo [γίγνεται] πρὸς τὰ [ἴδια] καλὰ πάντα. Sed ἴδια non agnoscit Reg. nec habet Harleian. a prima manu. Ἐγγίγνεται vero, non γίγνεται, legitur in vtroque Ms.

q ἀγωγὴ παθῶν ὑπὸ τοῦ λόγου,] Sic Reg. eamque lectionem merito probat Heinsius. Vulgo ἀγωγόν.

r μοχθηρία δὲ [χρῆμα] ἀκούσιον,] Vulgo πρᾶγμα ἀκούσιον. Codices autem vocabulum, quod reprae-

ναις, καὶ πρὸς τῷ ἰατρῷ Φαρμάκων τινῶν, καὶ διαίτης κεκραμένης πρὸς ὑγίειαν καλῶς; Τίς ἂν ἡμῖν γένοιτο ψυχῆς ἰατρὸς [a], καὶ ποῖα τὰ Φάρμακα, καὶ ποῖος τῆς διαίτης αὐτῆς τρόπος [b]; Ἐγὼ μὲν ὑπὸ Φιλίας πρὸς τὰ ἀρχαῖα πάντα ἐ διαιρῶ τὰς τέχνας, πείθομαι δὲ τοῖς ποιηταῖς, ὅτι ἦν ἐν Πηλίῳ ἀνὴρ ἰατρικός· Χείρωνα αὐτὸν καλᾶσιν, ἡ δὲ τέχνη Χείρωνι ἦν τείνεσα ἐφ' ἑκάτερα. Καὶ γὰρ τὸ σῶμα ἐξεπόνει τῶν προσιόντων αὐτῷ εἰς τὸ ἀκρότατον τᾶ ὑγιεινᾶ θήραις, καὶ ὀρειβασίαις, καὶ δρόμοις, καὶ εὐναῖς ἐπὶ ςιβάδων, καὶ σιτίοις ἐξ ἄγρας, καὶ πόμασιν ἐκ ναμάτων· καὶ τὴν ψυχὴν ἐπεμελεῖτο μηδὲν ἀπολείπεσθαι τῶν σωμάτων, εὐκινησίᾳ λογισμῶν, καὶ τῷ ἀνδρώδει τῶν παθημάτων· καὶ διὰ τᾶτο ἄρα ἰα-

fieri videmus, medico ſit opus; neque medico tantum, ſed et remediis, et accurate ad ſanitatem temperata victus ratione. Quis igitur erit potiſſimum hic animae noſtrae medicus, quae remedia, quae victus ratio? Ego tantum antiquitati tribuo, vt has artes non diuidam, ſed potius poëtis credam. Volunt illi, Pelio in monte vixiſſe hominem, cui Chiron nomen fuerit; Chironi huic artem fuiſſe, quae vtrumque ageret. Quoſcunque enim in diſciplinam ſuam receperat, omni laborum genere, venationibus, montanis itineribus, curſibus, humi decumbendo, cibis ferinis, fluuiali potu ad ſummam perducebat ſanitatem: rurſus hoc agebat, ne vlla in parte corpori cederet anima, neque minus celeriter mentis aciem intenderet, neque minus fortiter affectibus reſiſteret: neque alia eſt cauſa, cur duo nomina vni

repraeſentamus, exhibent. De re ipſa conſulas licet Alcinoum de Doctr. Platon. cap. XXX. Nimirum philoſophi ſtatuunt, *ἀγνοίας εἶναι τὰς κακίας*, adeoque *ἀκεσίας*. Vide Ariſtotelem Nicom. III. 1. Arrianum Epictet. I. 26. et Senecam de Ira I. 14. de Conſtant. Sapientis cap. IX.

Sectio α.

a Τίς ἂν ἡμῖν γένοιτο ψυχῆς ἰατρὸς,] Puto ἂν deeſſe: Τίς ἂν ἂν γένοιτο. Sic Diſſ. VI, 6. Τίς ἂν ἂν παρασκευὴ γένοιτο ἀνδρὶ etc. XXVIII, 6. Τίς ἂν ἂν γένοιτο ψυχαῖς εὐωχία etc. IV, 6. Τί ἂν ἂν γένοιτο ἀπιςότερον εὐδαιμονίας ἐλευμένης; M.

b Καὶ [ποῖος] τῆς διαίτης [αὐτῆς] τρόπος;] Vterque codex καὶ [πρὸ] τῆς διαίτης [αὐτὸς] τρόπος; Forſan καὶ [πρὸς] τῆς διαίτης [αὖ τις δ] τρόπος; Et praeterea, *victus item quae ratio?*

c ἰατρι-

τρικώτατός τε καὶ δικαιότατος.[c] ὁμῦ ἔδοξεν εἶναι ὁ αὐτὸς, δύο ὀνόματα τέχνῃ μιᾷ ἐπιφημισάντων τῶν ποιητῶν. Εἰ δὲ ἐν τῷ παρόντι διέςησέ γε πρὸς ἑαυτὴν[d] ἡ τέχνη, μήπω σοι τῦτο θαυμαςὸν φανῇ, πρὶν ἄν μοι δείξῃς καὶ τὴν τέχνην μίαν τε ὖσαν καὶ ἠθροισμένην· ἀλλ' ὖ διαλαχῦσαν τῦ σώματος τὰ χωρία, ἄλλην ἄλλο τι, τὴν μὲν ὀφθαλμὺς, τὴν δὲ νῶτα[e], τὴν δὲ ἄλλο

vni arti poëtae tribuerent, et quod medicus optimus, et quod idem esset iustissimus. Quod si hoc tempore distingui ars coeperit, noli id mirari, priusquam mihi ostenderis, hanc ipsam medicinae artem vnam esse ac coniunctam; ac non potius aliam eius partem aliis in corporis partibus occupari, quarum haec oculos curat, illa tergum, alia vero aliud; vt metuendum

c ἰατρικώτατός τε καὶ δικαιότατος] Chiron non exercitiis tantum corporeis discipulos suos sanos praestitit, sed egregius fuit medicus. Hinc herbarum bene multarum virtutes, ipsamque herbariam et medicamentariam, inuenisse traditur. Quin et vlcus δυσιατώτατον Chironium vocatur, quod opem peritissimi medici, qualis Chiron putabatur, exigat. Vide Plinium H. N. lib. VII. §. 57. lib. XXV. §. 13, 14, 16. ac Eustathium in Iliad. Δ'. p. 353. vt et Schottum ad Zenobii Cent. VI. 46. Eius autem iustitiam celebrat Homerus Iliad. Λ'. 831. vbi, facta Achillis mentione, subiicit:

Ὃν Χείρων ἐδίδαξε δικαιότατος Κενταύρων.

Apollonii quidem scholiast. ad lib. I. 558. ὑπὸ Χείρωνος τὸν Ἀχιλλέα τραφῆναι negat Homerum dixisse. Sed fallitur, vt ex hoc loco patet; quod obiter notandum censui. De Chironis autem iustitia nonnihil habet Pindari scholiastes ad Pyth. IV. 180.

d [διέςησέ γε] πρὸς ἑαυτὴν] Reg. διεςησιαντε, quod corruptum. Harl. [διεςασίασαι] πρὸς ἑαυτήν. Et hoc fortasse verum.

Ibid. διέςησέ γε πρὸς ἑαυτὴν ἡ τέχνη,] *Regius* διεςησιαντε πρὸς ἑαυτὴν. Scribo: διέςησεν αὐτὴ πρὸς ἑαυτὴν ἡ τέχνη. *Harleianus* διεςασίασαι: non male. Diss. XXXII, 2. vtrumque habes: ὑπὲρ ὖ διέςηκε καὶ διεςασίασαι τὸ Ἑλληνικόν. M.

e τὴν μὲν ὀφθαλμὺς, τὴν δὲ νῶτα,] Legendum, ὦτα, *aures, quarum vsum proximum a luminibus natura nobis dedit*, vt ait Celsus VI, 7. Ideo Naturae ordinem secutus idem scriptor suauissimus, primum *oculorum* morbos et remedia, deinde *aurium* prosequitur. Vtrum vero species fuerit Medicinae antiquae, quae *dorsum*

τι μόριον, καὶ κινδυνεύουσαν, κατασμικρυνομένην ἑκάστοτε εἰς λεπτὰ καὶ ἀγεννῆ μόρια, ἀφανισθῆναι παντάπασι· καθάπερ τὴν Μακεδόνων φασὶν ἀρχὴν ἐμπεσοῦσαν εἰς ἄνδρας πολλοὺς, οὐκ ἀξιουμένους [f] βασιλείας ὅλης, μετὰ τὸν Ἀλέξανδρον.

β΄. Τί δὴ οὖν ὁ Χείρων ἦλθεν ἡμῖν δεῦρο ἐπὶ τὸν λόγον; Φέρε, ἴδω μετὰ σοῦ, εἰ μὴ ἐν δέοντι. Εἴπερ γάρ μοι καλεῖς τι ὀδύνην σώματος, (καλεῖς μέντοι) αὕτη τοίνυν εἰ μὲν ἐξ ἴσου τὸ σῶμα ὑποδύσαιτ' ἂν, καὶ ἀνακραθεῖσα ἐπιεικῶς ὅλῳ διετάραξεν αὐτοῦ τὴν κατὰ φύσιν οὐσίαν, καθάπερ σίδηρον πῦρ, αὐτὸ τοῦτο, ὃ καλοῦμεν πῦρ [g]· ὑποκοριζόμενοι δ' οἱ ἰατρικοὶ μετέβαλον τοὔνομα, ὡς ἔλαττον ἡμῖν τὸ δεινὸν φανούμενον, εἰ πυρετὸς καλοῖ-

tuendum ſit, ne in minutas toties ignobileſque diuiſa partes nihil omnino tandem futura ſit: non aliter, quam regnum Macedonicum poſt Alexandrum legimus ad plures deuolutum eſſe, quorum nemo toto imperio dignus habebatur.

2. Sed qua de cauſa Chironis paulo ante mentionem fecimus? Age, videamus ſimul, num praeter rem. Primum velim ſcire, quod te confeſſurum non dubito, an aliquem corporis dolorem exiſtimes. Hic igitur duplex eſt. Interdum enim ſimul vnoque impetu corpus totum ſubit, corpori toti aequaliter ſe miſcet, naturalem eius turbat conſtitutionem, non aliter, quam ignis, quem proprie ignem dicimus, ferrum mutat: hunc ignem Graecorum medici, vt minus malum eſſe videatur, nomine diminutiuo

dorſum prouinciam habuerit, dicant Medicorum filii. opinor non fuiſſe. M.

f οὐκ ἀξιουμένους] Potius οὐκ ἠξιωμένους, vtpote de re *praeterita: qui non habebantur digni:* vt ἐμπεσοῦσαν dixit, non ἐμπίπτουσαν. M.

Sectio β΄.

g αὐτὸ τοῦτο, [ὃ καλοῦμεν] πῦρ·] Forſan αὐτὸ τοῦτο [ἐκαλοῦμεν] πῦρ. Tum vero locus ſic vertendus: *Hic, ſi corpus vno quidem impetu ſubierit, totique ſe miſcens aequaliter, eius naturalem conſtitutionem turbauerit, vt ignis ferrum, proprie vocabatur ignis. Medici vero, diminutiue loquentes, nomen mutarunt; quaſi minus nobis malum videretur, ſi non* πῦρ *appellaretur, ſed* πυρετός. Vide Ioannem Chryſoſtomum de Sacerdot. lib. I. p. 32.

Ibid.

το, ἀλλὰ μὴ πῦρ. Ἕτερον δ' αὖ ἐστιν ὀδύνης γένος, ἐπειδὰν μόριον μὲν ἢ [h] τὸ τὴν αἰτίαν ἔχον καὶ τὴν πηγὴν τοῦ νοσήματος, ὁρμηθὲν δὲ ἐντεῦθεν τὸ δεινὸν συνελκύσῃ τε καὶ συνεπισπάσηται τῇ ὀδύνῃ καὶ τὸ ἄλλο σῶμα πᾶν· καὶ ἔστιν οὕτω δή τις ὀξύτατος ὁ τοῦ ἀλγεῖν δρόμος ἐπὶ τὸ ὑγιαῖνον ἀπὸ τοῦ κάμνοντος, ὡς μάθοις ἂν τῷ προσπταίσματι ἄκρῳ τῷ ποδί· ἐκ γὰρ ὀνύχων, φασὶν, ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τὸ ἀλγεινὸν ἐν ἀκαρεῖ θεῖ. Τοῦτο δὲ οἴει γίγνεσθαι ἄν, εἰ μὴ ἐτύγχανεν ἡ ψυχὴ διειληφυῖα τὸ σῶμα πᾶν πάντοθεν, καὶ ἀνακεκραμένη αὐτῷ, καθάπερ τὸ φῶς τῷ ἀέρι; Ἢ μᾶλλον οὑτωσὶ λέγωμεν· Καθάπερ αἱ τῶν θυμιαμάτων ὀδμαὶ καὶ τοῖς πόῤῥω οὖσι προσέβαλον, ἀνακεράσασαι τὸν διὰ μέσου ἀέρα τῇ εὐωδίᾳ· ἢ καθάπερ τὰ χρώματα ἐν ὀφθαλμοῖς πόῤῥωθεν ἔρχεται ὡς ἐπιγράψαντα καὶ ταῦτα τὸν ἀέρα τῇ αὐτῶν φύσει· ταύτῃ νόμιζε καὶ τὴν ψυχὴν πανταχοῦ διεληλυ-

nutiuo πυρετὸν, non πῦρ dixerunt. Rurſus alia doloris huius ſpecies eſt, quoties vna pars corporis fons totius morbi eſt et cauſa; ita vt malum ex hac parte ſe diffundat, totumque corpus in conſenſum trahat ſimul et abripiat, ita vt doloris huius fiat particeps: id quoties accidit, celerrime ab aegra parte ad integram ſolet tranſitus fieri; quod apparet, ſi extremam pedis partem offendas: momento enim temporis, ab vnguibus, vt vulgo dicitur, ad caput vſque dolor diffunditur. Putaſne hoc futurum, niſi corpus vndique complexa eſſet anima; niſi toti corpori, non aliter, quam lux aeri, permixta eſſet anima? Alio potius exemplo vtamur: Sicut in ſuffitibus fieri ſolet, vt eorum odor fragrantiae ſuae ſuauitate medio interfuſus aeri ad eos, qui longiſſime abſunt, diffundatur; aut vt colores, priuſquam ad oculorum eminus perueniunt aciem, interiectum pingere videntur aerem: ita exiſtima, paſſim penetrare animam,

nec

Ibid. αὐτὸ τοῦτο, ὃ καλοῦμεν πῦρ·] Forte, αὐτὸ τοῦτο καλοῖμεν πῦρ· *vocaremus*, vel, *vocare poſſemus*. Cl. Editor, αὐτὸ τοῦτο ἐκαλοῦμεν πῦρ· ſi recte capio, voluit ἐκαλοῦμεν ἄν, *vocaſſemus*. M.

h μόριον μὲν ᾖ] Forte, μόριον ἓν ᾖ, *vna pars ſit*: cui mox opponitur τὸ ἄλλο σῶμα πᾶν. Sed non opus eſt. M.

i Τρίχας

θέναι, καὶ μηδὲν εἶναι ἄψυχον σώματος μέρος. Τρίχας δὲ καὶ ὄνυχας ἐξαίρω λόγου [i], καὶ γὰρ τῶν δένδρων τὰ φύλλα [k]· καὶ γὰρ ταῦτά ἐστιν, ὅσα ἐν φυτοῖς τὰ ἀναισθητότατα. Οὕτω δὴ πρὸς τὸ σῶμα ἡ ψυχὴ ἔχουσα, ἀνακέκραται αὐτοῦ ταῖς λύπαις καὶ ταῖς ἡδοναῖς. Καὶ τὸ ἀλγεῖν ἐστιν αἰτία μὲν σώματος, ψυχῆς δὲ πάθος. Μία μὲν δὴ αὕτη χορηγία [l] ὀδύνης τῷ ἀνθρώπῳ. Δευτέρα δὲ ἥδε, ἔμπαλιν αὖθις αὖ πρὸς τὴν προτέραν ἔχουσα· ἀπὸ γὰρ τῆς ψυχῆς αὕτη ἔρχεται, καὶ τελευτᾷ ἐπὶ τὸ σῶμα [m]. Ψυχῆς γοῦν καμούσης λύπῃ, συγκάμνει τὸ σῶμα καὶ ὑποτήκεται· τοῦτο μὲν ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν ἀπολεῖβον δάκρυα, τοῦτο δὲ πᾶν ὠχραινόμενον καὶ ἰσχναινόμενον· ὁποῖα αἱ ἐξ ἐρώτων λῦπαι ἀπεργάζον-

nec vllam immunem illius esse corporis partem. Capillos tantum excipe et vngues, quorum alia est ratio; quae non aliter se habent, quam in arboribus frondes; nam eiusmodi minimo in plantis sensu sunt praedita. Eo modo cum ad corpus se habeat anima, non est mirum, si doloribus quoque eius imbuatur et voluptatibus. Dolor tormentum est corporis, affectio animae. Haec igitur prima est origo doloris in homine. Secunda, quae directe cum superiore pugnat, quae ab anima incipit, desinit in corpus. Quoties igitur tristatur anima, afficitur cum ea corpus et tabescit. Hoc est, quod lacrymas ex oculis dimittit, hoc est, quod pallere solet, quod attenuari: sicut in iis fieri videmus, quos

i Τρίχας δὲ καὶ ὄνυχας [ἐξαίρω] λόγου,] Vulgo Τρίχας δὲ καὶ ὄνυχας [ἐξ ἑτέρου] λόγου. Nullo, certe parum commodo sensu. Nos igitur eximiam recepimus emendationem, quam subministrauit Harl. a secunda manu.

Ibid. ἐξ ἑτέρου λόγου] Codices, ἐξαίρω λόγου: optime. Plato *de Rep.* VI. Θεῖον μέντοι, κατὰ τὴν παροιμίαν, ἐξαίρω λόγου. Noster X, 4. Ἐπίκουρον δὲ ἐξελῶ λόγου. M.

k [καὶ γὰρ] τῶν δένδρων τὰ φύλλα·] Sic vterque codex, vulgo [ὡς καὶ] τῶν δένδρων τὰ φύλλα.

Ibid. καὶ γὰρ τῶν δένδρων τὰ φύλλα· καὶ γὰρ ταῦτά etc.] Mallem, καθάπερ τῶν δένδρων etc. M.

l Μία μὲν δὲ αὕτη χορηγία] Scribe δὴ pro δὲ. Mox, pro ἔρχεται optime *Dauisius* ἄρχεται. et paullo post, pro οὐδὲν ὁτιοῦν, Idem οὐδὲν ὅ, τι οὔ. verissime, opinor; si scribas οὔ. M.

m ἀπὸ γὰρ τῆς ψυχῆς αὕτη [ἔρχεται,] καὶ τελευτᾷ ἐπὶ τὸ σῶμα.] Magis congrue, nisi fallor, legamus αὕτη [ἄρχεται.]

n οὐδὲν

ται, καὶ διὰ πενίαν τρυχώσεις, καὶ διὰ πένθη ἀκομισίαι. Ἀποπέμπυσι δὲ τῷ σώματι ὀδύνας καὶ θυμοὶ καὶ ὀργαὶ καὶ Φθόνοι, καὶ τῶν τῆς ψυχῆς παρὰ μέλος κινημάτων ὐδὲν ὅτιῦν [n].

γ´. Τί δὲ ὖν τύτων ἐπιμέμνημαι [o]; Ὅτι τὸ ἀλγεῖν καὶ ἀπὸ ψυχῆς σώματι ἐπιπεμπόμενον, καὶ ἀπὸ σώματος ἐπὶ ψυχὴν παραγινόμενον, εἰκότως ἄρα δέοιτο ἂν καὶ ἰατρικῆς μιᾶς πρὸς ἀλυπίαν, καθὰ ὁ Εὔριπος κυβερνητικῆς μιᾶς πρὸς εὔπλοιαν. Καὶ τῦτο μὲν ταῦτά μοι [p] ἔςω ἀποπεφασμένον. Τὴν δὲ ἰατρικὴν αὐτήν, ἥτις ἀμυνεῖται τὰ δεινὰ ἀμφοτέρωθεν ἐπιόντα, τίς ἡμῖν

quos amor excruciat, quos paupertas conficit, quos moeror squallore inficit. Quid, quod et bilis, et ira, et inuidia dolores suos transferant ad corpus; nec vllus animi, qui non ad membrum aliquod perueniat, motus est?

3. Sed quorsum haec pertinent? Vt appareat, dolorem, siue ab anima ad corpus, siue a corpore ad animam transeat, vna eademque medicina tollendum esse; sicut vna gubernandi arte Euripus feliciter nauigatur. Et haec quidem eo modo putauimus probanda. Ipsam vero medicinam, quae vtraque curet, tam quae hinc, quam illinc, oriuntur mala, quis ostendet nobis?

n ὐδὲν [ὅτιῦν.] Omnino rescripserim ὐδὲν [ὅ, τι ὖ,] scilicet ὀδύνας σώματι ἀποπέμπει. Locus autem sic est interpretandus: *In corpore dolores efficiunt excandescentia, ira, inuidia, nullusque non motus animi perturbatus.* Heinsius scriptoris mentem cepisse non videtur.

Sectio γ´.

o Τί δὲ ὖν [τύτων] ἐπιμέμνημαι;] E libris editis excidit vox penultima, quam nos vtriusque codicis fide restituimus.

Ibid. Τί δὴ ὖν ἐπιμέμνημαι;] Ita erat in priori Editione. vnde conieceram, τί δήποτ' ὖν τύτων ἐπιμέμνημαι; vt XIV, 1. XVI, 3. Nec longe a scopo absfui: Codices enim, τί δὲ ὖν τύτων ἐπιμέμνημαι; mendose, nisi fallor, pro τί δή. supra sect. 2. Τί δὴ ὖν ὁ Χείρων ἦλθεν etc. XXIV, 3. Τί δή μοι βύλεται ὁ Ἐπαμινώνδας etc. XXVII, 7. Τί δή μοι βύλεται ἡ περίοδος τῦ λόγυ; XXVII, 1. Τί δὴ ὖν ἐςι τὸ πλημμέλημα etc. prout editur ex Mss. pro δέ. M.

p καὶ τῦτο μὲν ταῦτά μοι] Mallem, ταύτῃ, *hoc modo*: vt sect. 4. τῇδέ μοι δοκῶ διαιτήσειν τὴν ςάσιν. M.

q τῇ

λέξει; Ἐγὼ μὲν γὰρ ἀπορῶ, εἴ τινα ἐξευρήσω δεινὸν τὴν τέχνην, κατὰ τὸν Χείρωνα ἐκεῖνον, ἵνα μοι διπλᾶ τὰ ἀγαθὰ ἔλθῃ· καὶ ὔτε πιςεύω τῷ τεχνιτεύματι [q], (τὸ γὰρ ἔργον μέγα, τῆς Ὄσσης καὶ τȣ̃ Ὀλύμπȣ ὑψηλότερον) ὔτε ἀπιςῶ κομιδῇ. Τί γὰρ ȣ̓κ ἂν ἐθελήσασα ἡ πάντολμος ψυχὴ ἐπιτεχνήσαιτο;

δ΄. Διὰ μέσȣ δὴ ἥκων πίςεως καὶ ἀπιςίας, καὶ πρὸς ἄγνοιαν τȣ̃ εἰδέναι [r], τῇδέ μοι δοκῶ διαιτήσειν τὴν ςάσιν. Ὑποπ]εύω τοι μίαν μὲν εἶναι τὴν τέχνην, μὴ μέντοι δυοῖν, ψυχῆς καὶ σώματος· ἀλλὰ τῇ πραγματείᾳ τȣ̃ κρείτ]ονος τὴν τȣ̃ ἑτέρȣ ἐλάτ]ωσιν ἐξιωμένην. Ὑπῆλθε γάρ με λέγοντα ὁμȣ̃ καὶ τὸ τȣ̃ Σωκράτȣς πρὸς τὸν Χαρμίδην, ȣ̓κ αὐτὸ ἐκεῖνο, ἡ Θρᾴκιος ἐπῳδὴ [s], ἀλλὰ ἀντιςρόφως. Ὁ μὲν γάρ φησι σὺν τῷ ὅλῳ ἰᾶσθαι

nobis? Quia an ſimilem alibi Chironi inuenire poſſim, vehementer dubito, cuius arte vtrumque ſimul bonum conſequar; et quamuis non omnino confidam, (opus enim ipſa Oſſa Olympoque maius eſt) non tamen penitus de arte deſpero. Quid enim non aſſequi poſſit, modo velit, auſa quiduis experiri anima?

4. Interim dum credo et diffido, dum ignorare et ſcire mihi videor, hoc modo litem dirimam. Vnam eandemque eſſe artem puto, non tamen quae vtrique conueniat, et animae, et corpori; ſed praeſtantioris partis cura curari et deteriorem. Inter dicendum enim in mentem mihi venit illud, quod Charmidi dicebat Socrates; quamuis non ipſum illud, quod in Thracia illa, vt vocat, incantatione erat. Ille enim vna cum toto

ait

q τῷ [τεχνιτεύματι] Vulgo τεχνητεύματι, nec ab ea ratione diſcedunt codices. Illi tamen male ſe habent: nam τεχνιτεύειν, non τεχνητεύειν, dicas oportet. Ideo, quod eſt manifeſto verum, recepi.

Sectio δ΄.

r καὶ πρὸς ἄγνοιαν τȣ̃ εἰδέναι,] Non video, quid iſtud καὶ velit: neque ſenſum phraſeos πρὸς ἄγνοιαν hoc loco: neque quid ſit ἄγνοια τȣ̃ εἰδέναι, *inſcientia ſciendi*. Suſpicor tamen, voculam καὶ ante πρὸς delendam eſſe, ex loco Diſſ. X, 5. διὰ μέσȣ ὄντας ἐπιςήμης πρὸς ἄγνοιαν, i. e. ἐπιςήμης καὶ ἀγνοίας, quemadmodum ſaepe loquitur Noſter. M.

s ἡ Θρᾴκιος ἐπῳδὴ,] Reſpicit ad Platonis Charmidem p. 236. H

ι ἐν

καὶ τὸ μέρος, καὶ ἀδύνατον εἶναι σωτηρίαν παραγίνεσθαι τῷ μορίῳ, πρὶν καὶ τῷ παντὶ ἔλθῃ· ὀρθῶς λέγων, κἀγὼ πείθομαι, ὅσα γε ἐπὶ σώματος· ἐν δὲ τῇ ψυχῆς καὶ σώματος συζυγίᾳ [t] ἀντιστρόφως φημὶ ἔχειν. Ὧι γὰρ ἂν τὸ μέρος καλῶς ἔχῃ, ἀνάγκη τὸ πᾶν τούτῳ ἔχειν καλῶς, οὐχ ὁποτερονοῦν τοῖν μεροῖν, θάτερον δέ· ἡ γὰρ τοῦ χείρονος πρὸς τὸ κρεῖττον ὁμιλία ἐκ τῆς τοῦ κρείττονος σωτηρίας ἀνάπτει τὸ χεῖρον. Ἡ σοι δοκεῖ ἄνθρωπος ὑγιαίνων τῇ ψυχῇ λόγον τινὰ ποιεῖσθαι προσπεσούσης ὀδύνης, καὶ τραυμάτων, ἤ τινος ἄλλης [u] κακουχίας σωμάτων [x]; οὐδαμῶς μὰ Δία. Ἐκείνην δὴ τὴν ἰατρικὴν μαστευτέον καὶ βασανιστέον, καὶ ἐκείνην τὴν ὑγίειαν ποριστέον καὶ ἐκθηρατέον· ἢ τάχα μὲν καὶ περὶ τουτὶ τὸ σῶμα ῥαστώνη ἕψεται, εἰ δὲ μή, πάντως γε ἡ ὑπεροψία τῶν ἐν αὐτῷ δεινῶν.

ait ſanari partem; nec fieri poſſe, vt conſeruatio parti contingat, niſi prius contingat toti. Verum id eſſe non nego in corpore, at vero vbi anima coniuncta cum corpore conſideratur, contra ſe habere puto. Bene enim ſe habere totum neceſſe eſt, cuius pars bene habet; non vtralibet, ſed praeſtantior: in ſocietate enim deterioris cum meliori ex conſeruatione melioris dependet deterius. Niſi putes, hominem, cui bene conſtituta ſit anima, dolorem aliquem, aut vulnera, aut aliud, quod corpori nocet, reſpicere poſſe. Minime per Iouem. Haec igitur quaerenda medicina eſt, haec exploranda; ea comparanda, ea perquirenda eſt ſanitas: aut enim ſtatim corporis ſequitur ſanitas; aut ſi non, certe malorum, quibus corpus affligitur, integer contemtus.

DISSERT.

t *ἐν δὲ τῇ ψυχῆς καὶ σώματος συζυγίᾳ*] Vulgo ἐν δὲ τῇ [τῆς] ψυχῆς etc. Nos auctoritati codicum paruimus.

u *ὀδύνης, καὶ τραυμάτων, ἤ τινος ἄλλης*] Lego et diſtinguo: ὀδύνης ἐκ (vel ἢ) τραυμάτων, ἤ τινος ἄλλης etc. *doloris vel ex vulneribus, vel* ex *alia quauis calamitate, quae corporibus* humanis *accidere ſolet:* non *doloris et vulnerum.* Exemplum Rei paene incredibile vide apud Plutarch.in *Philopoem.* p.359. B. Ποιεῖσθαι vero eſt Futuri ſecundi; lingua ita poſtulante. M.

x *κακουχίας* [*σωμάτων*;] Sic vterque codex, non *σώματος*, vt vulgo.

Sectio

ΛΟΓΟΣ ΛΕ΄.

Τί τέλος φιλοσοφίας.

Ὁ μὲν Κροτωνιάτης ἐρᾷ κοτίνȣ Ὀλυμπικῆς, ὁ δὲ Ἀθηναῖος νίκης τριηρικῆς, ὁ δὲ Σπαρτιάτης ὁπλιτικῆς, ὁ Κρητικὸς θήρας, ὁ Συβαρίτης χλιδῆς, ὁ Θηβαῖος αὐλῶν, ὁ Ἴων χορῶν· καὶ ἔτι δ᾽ αὖ ὁ μὲν χρηματιστὴς χρυσȣ̃, ὁ δὲ φίλοινος μέθης, ὁ δὲ μȣσικὸς ἔρωτος, ὁ δὲ φιλῳδὸς μελῶν, ὁ δὲ ῥήτωρ λόγων. Τȣτὶ δὲ τὸ θρέμμα, ὃν καλȣ̃σιν οἱ ἄνθρωποι φιλόσοφον, πότερον ἀνέραστος [a] ἡμῖν ἐστι πάντων χρημάτων; Ἢ λίθȣ ἂν εἴη βίος [b], μή τι γε ζώȣ ὁρῶντος καὶ ἐμπνεομένȣ καὶ κινȣμένȣ καὶ φρονȣ̃ντος, ἔχοντος ὁρμὰς καὶ αἰσθήσεις καὶ ὀρέξεις. Ἀλλὰ ἐφίεται μέν τινος, εἰπεῖν δὲ ȣ̓κ ἔχει ξυλλήβδην ὀνόματι ἑνὶ, ὅτȣ ἐρᾷ· εὐδαιμονίας, φησί [c]. Μακάριος

DISSERT. XXXV. *vulgo* XIX.

Quis philoſophiae ſit finis.

Crotoniata oleaſtrum amat Olympicam, nauali victoria Athenienſis delectatur, Spartiata pedeſtri, venatione Cres, Sybarita luxu, Thebanus tibiis afficitur, Ionicus choris; mercator aurum, vinoſus vinum, elegantiores homines amores, qui cantu delectatur, cantum, dicendi ſtudium orator ſequitur. Scire igitur velim, an et hoc animal, quod philoſophum dicunt homines, nulla prorſus re delectetur? Lapidis mihi vitam narras; nedum vt animal, cui videre, cui viuere, cui moueri, cui ſapere contingit, quod appetitu, ſenſu, cupiditatibus impellitur, hoc deceat. Dices fortaſſe aliquid eſſe, quo delectetur, quod vno tamen dici vix poſſit nomine, beatitudinem nimirum. Equidem ſimpli-

Sectio a.

a Τȣτὶ δὲ τὸ θρέμμα, — πότερον [ἀνέραστος] Ita codices, licet vſitatus loquendi mos ἀνέραστον flagitet. Sed eſt σχῆμα πρὸς τὸ σημαινόμενον, cuius exempla bene multa congeſſimus ad Minucii Felicis cap. XVII.

b [Ἢ λίθȣ] ἂν εἴη βίος,] Vulgo [Ἠλιθίȣ] ἂν εἴη [δ] βίος. Sed optime Scaliger, quem ſecuti ſumus. Hoc clare probant ſequentia.

c ὅτȣ ἐρᾷ· εὐδαιμονίας, φησί.] Diſtingue: ὅτȣ ἐρᾷ; Εὐδαιμονίας, φησί. M.

τῆς εὐηθείας, εἰ οἴει τῶν παιδικῶν [d] ἐκςήσεσθαί σοι ἕνα γέ τινα τῶν ἐκ τȣ̃ καταλόγȣ [e] ἀνδρῶν, ἀλλ' ȣ̓κ ἀποκρίνεσθαι ἕκαςον [f], ὡς εὐδαιμονίας εἵνεκα ὁ μὲν ἀθλεῖ, ὁ δὲ πονεῖ [g], ὁ δὲ χρηματίζεται, ὁ δὲ κυνηγετεῖ, ὁ δὲ γεωργεῖ [h], ὁ δὲ πολεμεῖ, ὁ δὲ ἐρᾶ, ὁ δὲ ᾄδει, ὁ δὲ λέγει. Ἦτοι εἰ ὁ Σαρδανάπαλλος.[i] ἐκεῖνος ὁ τὸ σῶμα

ſimplicitatem lubet admirari tuam, ſi aliquem ex omnibus, quos iam commemorauimus, in ſuis, quas perſequitur, voluptatibus, ceſſurum tibi eſſe exiſtimes; ac non reſponſuros eſſe pro ſe ſingulos, hunc, quod certet, hunc, quod negotietur, hunc, quod venetur, hunc, quod agriculturae, hunc, quod militiae nomen dederit, alium, quod amet, alium, quod canat, alium, quod dicat, ſolius cauſa beatitudinis. Niſi forte illum ipſum Sardanapalum exiſti-

d τῶν παιδικῶν] Similis huius vocis vſus (nempe de *re cara* et amata) apud Ariſtidem *Panath.* p. 106. Xenophon in *Oeconom.* de *foeminis* amatis, prout citatur alicubi in Not. ad Pollucem: ȣ̎τε γὰρ ἐλπίδα, ȣ̎τ' ἐπιμέλειαν ἡδίονα ῥᾴδιον εὑρεῖν τῆς τῶν παιδικῶν ἐπιμελείας. loquitur de maribus Seruis, Veneri nimis addictis. Vide et Pollucem V, 81. Platonem *de Rep.* VI. non longe ab initio, et Syneſium p. 22. ed. *Turneb.* vbi vocat Philoſophiam et eruditionem τὰ παιδικὰ ſua. M.

e ἐκ τȣ̃ καταλόγȣ] Heinſius mauult ἐκ [τȣ́τȣ] τȣ̃ καταλόγȣ. Aſt hoc additamento nihil eſt opus; ὃς enim idem valet ac ȣ̃τος, quod non minus in obliquis, quam in rectis caſibus obtinet. Vide Grotium ad Coloſſ. IV. 6.

f ἀλλ' ȣ̓κ ἀποκρίνεσθαι ἕκαςον] Legendum ἀποκρινεῖσθαι, ex indole linguae Graecae. et praeceſſit ἀποςήσεσθαι. M.

g ὁ δὲ πονεῖ,] Omnia haec Verba, quae ſequuntur, adludunt ad exempla, quae initio Diſſertationis poſuerat. ſed nulla ibi mentio alicuius πονȣ̃ντος. Lego igitur, ὁ δὲ πίνει, quod reſpondet iſti, ὁ δὲ φίλοινος (ἐρᾷ) μέθης. M.

h ὁ δὲ γεωργεῖ,] Neque γεωργȣ̃ντος in ſuperioribus facta mentio. Lego, ὁ δὲ χορεύει, ibi enim erat, ὁ Ἴων (ἐρᾷ) χορῶν. Caeterum πολεμεῖ, quod ſequitur, reſpicit et comprehendit *Athenienſes* et *Spartiatas*. reliqua ſatis clara ſunt. omittuntur vero in his vltimis Sybaritarum χλιδὴ et Thebanorum αὐλοί, ab Auctore, an Scribarum negligentia, neſcio. M.

i [Ἤτοι εἰ] ὁ Σαρδανάπαλλος] Legendum [Ἦ, οἴει,] ὁ Σαρδανάπαλλος etc. *An, putas, Sardanapallus* etc.

Ibid.

ἐκτετριμμένος [k], καὶ τὼ ὀφθαλμὼ ἐκτετηκὼς, καὶ τὴν χαίτην διαπεπλεγμένος, καὶ ἐν πορφυρίσι κατορωρυγμένος, καὶ ἐν βασιλείοις κατακεκλεισμένος, καὶ παλλακίσιν ἀναμεμιγμένος, ἄλλο τι ἐδίωκεν, ἐκ εὐδαιμονίαν; ὀ γὰρ δὴ κακοδαίμων ἑκὼν ἦν. Τί δέ; Ὁ Πέρσης ὁ τὰ Αἰγυπτίων ἱερὰ ἀφανίζων πυρὶ [l], ὁ καὶ λοιδορούμενος τῷ ποταμῷ, καὶ καταθύων τὸν βοῦν τὸν Ἆπιν, ἄλλο τι ἢ καὶ οὗτος ἐπὶ ταῦτα [m] σπεύδων ταῦτα ἔδρα; Ὁ

existimes, cum effoeminato isto corpore, cum oculis palantibus, cum implexa caesarie, qui in purpura defossus, in regia sua conclusus, in media pellicum turba versatur, aliud quid proposuisse sibi, praeter beatitudinem; nec enim volens infelix fuit. Quid ille, qui Oceano conuiciatur, qui Apin mactat, aliud, cum haec faceret, quam beatitudinem, sectatus est? Ego quidem

Ibid. Ἤτοι εἰ ὁ Σαρδανάπαλλος etc.] Lego: Ἦ, οἴει, ὁ Σαρδανάπαλλος — ἄλλο τι ἐδίωκεν etc. *num, putas, Sardanapallus* etc.? sic Diss. XI, 8. Ἦ, οἴει, τοῦτο εὔχετο ὁ Σωκράτης — ὅπως ἄρξῃ Ἀθηναίων; vide et XX, 5. Sed propius adhuc mihi videtur Εἶτ', οἴει, etc. eodem sensu. Video iam Cl. *Dauisium* coniecisse; Ἦ, οἴει, etc. Ad finem sententiae, pro ἄλλο τι ἐδίωκεν, οὐκ εὐδαιμονίαν, forte scribendum, ἢ εὐδαιμονίαν; vt sect. 2. ἄλλο τί φησιν, ἢ εὐδαιμονίαν; XXXVI, 6. Ἦ (scr. Ἢ) ἄλλο τι ἡγούμεθα εἶναι τὴν περίστασιν, ἢ χρῆσιν etc. nisi malis, ἐδίωκε, καὶ οὐκ εὐδαιμονίαν. vt apud Lucianum *in Parasit.* p. 266. περὶ ἄλλου τινὸς, καὶ οὐχὶ παρασίτου, ζητήσομεν. M.

k ὁ τὸ σῶμα [ἐκτετριμμένος,] Stephano placet ἐκτεθρυμμένος. Sed omnino legendum ἐντετριμμένος.

Ibid. ὁ τὸ σῶμα ἐκτετριμμένος,] Lege, ἐντετριμμένος. Diss. XIII, 7. de eodem: ἐντρίβεται ὁ δύστηνος, καὶ λεαίνεται. Cl. Alexandrinus *Paedag.* III, 2. p. 218. ψιμμυθίῳ τὰς παρειὰς ἐντριβόμεναι. Philo Iudaeus *De Vit. Contempl.* p. 614. τά τε πρόσωπα ἐντρίβονται καὶ ὑπογράφονται. Vide Xenophontem *Cyrop.* VIII, 13. et *Perizonium* ad Aelian. V. H. XII, 1. p. 660. Ita quoque *Dauisius.* M.

l Ὁ Πέρσης ὁ τὰ Αἰγυπτίων ἱερὰ ἀφανίζων πυρὶ,] Haec omnia, quae vulgo desunt, exhibent Reg. et Harleian. eademque dedit etiam Paccii codex. Noster autem de Cambyse, Persarum rege, loquitur. Eius facinora memorant Strabo lib. XVII. pag. 1158. Iustinus I. 9. et praecipue Herodotus III. 16. seqq.

m ἄλλο τι [ἢ] καὶ οὗτος ἐπὶ ταῦτα] Legas et distinguas velim:

μὲν γὰρ Ξέρξης καὶ ἀμφισβητῆσαι ἄν μοι δοκεῖ πρὸς τὸν Δία περὶ εὐδαιμονίας· τοσοῦτον αὐτὸν οἶμαι ἐπειλῆφθαι αὐτῆς, καὶ ὅτι αὐτῷ [n] ἡ Ἀσία πρὸς τὴν Εὐρώπην ξυνεδεῖτο θαλαττίαις ὁλκάσιν εἰς γεφύρας σχῆμα ἐφημέρῳ δεσμῷ. Καὶ μὴν παρ' Ὁμήρῳ ὁ Ποσειδῶν τῷ Διῒ ἰσοτιμίαν ἄγει [o]· παρὰ δὲ τούτου, ὡς ᾤετο, καὶ

dem Xerxen vel cum ipſo Ioue de beatitudine audacter certaturum fuiſſe non dubito: tam videlicet ſibi felix vel propterea videbatur, quod aliquot nauibus, tanquam ponte, aquam ſtrauiſſet; Europam Aſiamque breui et mox perituro coniunxiſſet vinculo. Et enimuero cum eiuſdem apud Homerum dignitatis ſit Neptunus cum Ioue; ab hoc, quae

lim: ἄλλο τι, (ſcilicet ἐδίωκεν) [ἢ] καὶ οὗτος ἐπὶ ταὐτὸ σπεύδων ταῦτα ἔδρα. *Aliud quiddam ſectatus eſt? Certe et hic ad eandem rem adſpirans haec perpetrauit.* Codices habent ταὐτὰ, pro qua voce ταὐτὸ reponimus. Vide §. 3.

Ibid. ἄλλο τι ἢ καὶ οὗτος ἐπὶ ταῦτα σπεύδων ταῦτα ἔδρα;] Forte, ἄλλο τι καὶ οὗτος ἢ ἐπὶ τοῦτο σπεύδων, ταῦτα ἔδρα; id eſt, ἐπ' ἄλλο τι, ἢ ἐπὶ τοῦτο, ſc. εὐδαιμονίαν. Aliter Cl. Editor. M.

n τοσοῦτον [αὐτὸν οἶμαι] ἐπειλῆφθαι αὐτῆς, [καὶ ὅτι] αὐτῷ] Vterque codex αὐτοῦ οἶμαι. Sed nihil iuuat iſta varietas. Locus ita conſtituendus videtur: Ὁ μὲν γὰρ Ξέρξης καὶ ἀμφισβητῆσαι ἂν μοι δοκεῖ πρὸς τὸν Δία περὶ εὐδαιμονίας (τοσοῦτον αὐτὸν οἴεται ἐπειλῆφθαι αὐτῆς) [διότι] αὐτῷ ἡ Ἀσία, etc. Scilicet iſte rex Helleſpontum iunxerat. Vide, praeter alios plures, Iſocratem in Paneg. p. 84. Ciceronem Fin. II. 34. et Lucanum II. 672.

Ibid. καὶ ὅτι αὐτῷ etc.] Ante haec verba nonnulla excidiſſe opinor: τοσοῦτον αὐτὸν οἶμαι ἐπειλῆφθαι αὐτῆς, [ὅτι, ***,] καὶ ὅτι αὐτῷ ἡ Ἀσία — εἰς γεφύρας σχῆμα, ἐφημέρῳ δεσμῷ. Vide finem ſectionis, vnde patebit, quid huic loco deſit: nempe, [*quod verbera mari inflixit,*] *et quod Aſiam Europae coniunxit* etc. M.

o Καὶ μὴν [παρ'] Ὁμήρῳ ὁ Ποσειδῶν [τῷ Διῒ] ἰσοτιμίαν ἄγει·] Sic edidit Stephanus, qui tamen ingenue faſſus eſt, ſe voces τῷ Διῒ addidiſſe. Certe Reg. et Harleian. exhibent: Καὶ μὴν Ὁμήρῳ ὁ Ποσειδῶν ἰσοτιμίαν ἄγει. At Paccius vertit: *Et Neptunus apud Homerum* Ioui *exaequatus in honore.* Ac Iliad. ο'. 185. Neptunus de Ioue loquens, ait:

Ὢ πόποι, ἦ ῥ', ἀγαθός περ ἐών, ὑπέροπλον ἔειπεν
Εἴ μ' [ὁμότιμον] ἐόντα βίῃ ἀέκοντα καθέξει.

Vt recte ſe geſſiſſe videatur vir doctiſſimus.

p πληγὰς

πληγὰς λαμβάνει, καὶ εἰς δεσμωτήριον ἐμβάλλεται [p].

β'. Τί λέγω βασιλεῖς βαρβάρους; Οὐχ ὁρᾷς τὸν Πεισίστρατον τὸν Ἕλληνα, τὸν Ἀθηναῖον, ἐπὶ τὴν ἀκρόπολιν ἀεὶ θέοντα, ὥσπερ τῆς εὐδαιμονίας αὐτῷ κατορωρυγμένης ἐκεῖ σὺν τῇ ἐλαίᾳ τῇ παλαιᾷ [q], κἂν ἐκπέσῃ, μὴ ἀνεχόμενον καθ' ἡσυχίαν ζῆν; Πολυκράτην μὲν γὰρ οὐδὲ τὸ ἐξ Αἰγύπτου νουθέτημα [r] ἔπεισε μὴ φρονεῖν μέγα ἐπὶ εὐδαιμονίᾳ, ὅτι ἐκέκτητο θάλατταν Ἰωνικὴν, καὶ τριήρεις πολλὰς, καὶ σφενδόνην καλὴν, καὶ Ἀνακρέοντα ἑταῖρον, καὶ παιδικὰ Σμερδίην. Ἀλλ' οἵδε μὲν ἐοίκασιν οἱ δυνάσται ἐξηπατημένοις ὑπὸ ἁβρότητος καὶ ἡδονῆς, εὐπροσώπων κακῶν· Ὁμήρου δὲ οὐκ ἀκούεις ἐγκωμιάζοντος τοὺς Αἰακίδας [s], ὅτι ἦσαν ἄνδρες

quae insania est hominis, vapulat, in vincula coniicitur.

2. Quid reges commemoro barbaros? Nonne Pisistratum vides, qui et Graecus et Atheniensis est, quo studio in arcem quotidie currat, non aliter, quam si beatitudinem ibi cum antiqua Mineruae olea defossam putaret; et licet voto frustretur, non tamen propterea desinit? Quid, quod Polycratem ne regis quidem Aegyptiorum monita in officio continere potuerunt, quo minus se efferret, magnificeque de felicitate sentiret sua; quod Ionicum mare et in eo plurimas triremes haberet, quod palam annuli pretiosam, quod in amicis Anacreontem, in deliciis haberet Smerdiem? Sed fortasse venia danda est principibus, quod a luxu et voluptate speciosis decepti videantur malis. At vero non audis, quibus laudibus Aeacidas Homerus prosequatur, quos dicit,

Non

p *πληγὰς λαμβάνει, καὶ εἰς δεσμωτήριον ἐμβάλλεται.*] Inter alios vide sis Herodotum VII. 35. Valerium Maximum lib. II. cap. II. 3. extrem. et Iuuenalem Satyr. X. 182.

Sectio β'.

q *σὺν τῇ ἐλαίᾳ τῇ παλαιᾷ,*] Oleam vult, quam Minerua produxisse ferebatur. Vide Hyginum Fab. CLXIV. et Libanium Progymn. p. 88.

r *τὸ ἐξ Αἰγύπτου νουθέτημα*] Monitor fuit Amasis, Aegyptiorum rex. Vide Herodotum III. 40, 41. et Strabonem lib. XIV. p. 945.

s *Ὁμήρου δὲ οὐκ ἀκούεις ἐγκωμιάζοντος*

πολέμῳ κεχαρηότες, ἠύτε δαιτί;

Καὶ τί ἂν εἴη πολέμου ἀχαριστότερον; ἀλλὰ καὶ ὡς τὸ ἄχαρι δήπου πρᾶγμα ἔτυχε καὶ τοῦτο οὐ φαύλων ἐραστῶν. Οἷος ἦν καὶ ὁ Φίλιππος αὖθίς ποτε, ᾧ κατὰ Μακεδονίαν [t] ἐξὸν μένειν, καὶ ζῆν ἐπὶ τοῖς Ἀμύντου ἀγαθοῖς, καὶ τῇ Περδίκκου εὐδαιμονίᾳ, ἐζήτει ταύτην περιιὼν ἄλλοθι, ὥσπερ ἐκπεπτωκυῖαν τῆς Μακεδόνων γῆς· καὶ διὰ τοῦτο, ὡς ἔοικε, Τριβαλλοῖς ἐπολέμει, Ἰλλυριοῖς ἐπῄει, ἐπολιόρκει Βυζάντιον, κατέσκαπτεν Ὄλυνθον, Ἀθηναίους ἐξηπάτα, Θετταλοῖς συνετίθετο, Θηβαίοις ἐσπένδετο, Ἐλάτειαν ἐλάμβανε, Φωκέας ἀνίστη, ἐπιώρκει [u], ἐψεύδετο, ἐπηρεοῦτο· οὐδὲν ἦν Φιλίππῳ ἀπώμοτον, οὐ ῥῆμα, οὐκ ἔργον, οὐκ αἰσχύνη, οὐκ ἀδοξία. Ἐρῶ-

Non secus ac epulis, gaudere horrentibus armis?

Iam quid bello minus est amabile? et tamen res tam odiosa, tam inuisa, non postremae fortis amatores habuit. Qualis postea Philippus fuit, qui cum in Macedonia manere, in Amyntae bonis, in Perdiccae felicitate, vitam potuisset agere; alibi eam per ambages plurimas, tanquam in tota Macedonia non esset, quaerere maluit: huius videlicet causa cum Triballis pugnauit, Illyrios inuasit, Byzantium obsedit, Olynthum euertit, Athenienses fefellit, cum Thessalis se coniunxit, cum Thebanis foedus iniit, Elateam occupat, Phocenses perdit, peierat, mentitur, mutilatur: nullum tam scelestum aut dictum aut factum erat, a quo abstinendum sibi Philippus putaret, ne dedecus quidem,

ζοντος τοὺς Αἰακίδας,] Μνημονικὸν videtur ἁμάρτημα: non enim Homerus, sed Hesiodus, vt Heinsio notatum, περὶ τῶν Αἰακιδῶν haec praedicauit. Polybius V. 1. Οἵους Ἡσίοδος παρεισάγει τοὺς Αἰακίδας,

Πολέμῳ κεχαρηκότας, ἠὲ γε δαιτί.

Hunc Polybii locum, quod Kusterus monere neglexit, affert Suidas in Δαῖτας, et ex eo nostroque legendum: πολέμῳ κεχαρηότας [ἠύτε] δαιτί. Idem Hesiodus in Scuto v. 114.

Αἰλαιόμενοι πολέμοιο
φυλόπιδα στήσειν, τά σφιν πολὺ
φέρτερα θοίνης.

Iosephus de Idumaeis Bell. Iud. IV. 15. Ἔθνος — καθάπερ εἰς ἑορτὴν εἰς τὰς παρατάξεις ἐπειγόμενον.

t [ᾧ] κατὰ Μακεδονίαν] Lege [ὅς,] κατὰ Μακεδονίαν ἐξὸν μένειν — ἐζήτει ταύτην etc.

u ἐπιώρκει,] Vide sis interpretes ad Aeliani V.H. VII. 12.

x καὶ

μεθα τὸν Φίλιππον, τίνος ἀντικαταλλάτ]η πόνȣς τοσȣ́τȣς, καὶ κινδύνȣς πραγμάτων, καὶ πηρώσεις σωμάτων [x]. Κακοδαιμονίας ἐρᾷς; Γελοῖον τὸ ἐρώτημα· ἀλλ᾽ ȣ̓χ εὗρε [y] δή πȣ τὸ ζητȣ́μενον ὁ Φίλιππος, ἀλλ᾽ ἐξανέστησεν αὐτὸν [z] ἡ εὐδαιμονία. Καὶ διὰ τȣ̃το ὁ Ἀλέξανδρος χαίρειν τῇ Εὐρώπῃ φράσας, ὡς ἐρήμῳ ἀγαθῶν, εἰς τὴν Ἀσίαν ἐκπεραιȣ̃ται, ὑποπ]εύων τὴν εὐδαιμονίαν ἢ ἐν Σάρδεσιν ἐν τῷ χρυσῷ ψήγματι κατορωρύχθαι, ἢ ἐν Καρίᾳ ἐν τοῖς Μαυσωλȣ̃ θησαυροῖς, ἢ ἐν τοῖς Βαβυλωνίων τείχεσιν, ἢ ἐν τοῖς Φοινίκων λιμέσιν, ἢ ἐν ταῖς Αἰγυπ]ίων ἠϊόσιν, ἢ ἐν ταῖς Ἀμμωνίων ψάμ-

dem, aut infamia. Quaeramus ex Philippo, cuius rei gratia tantum ſubeat moleſtiae, tot in rebus gerendis pericula, tot incurrat mutilationes corporis. Infelicitatem tibi proponis? Ridiculum eſt hoc quaerere: quamuis enim, quod quaerebat, non inueniret; non aliud tamen eum impulit, quam felicitas. Huius cauſa et Alexander Europam, tanquam bonorum omnium ſterilem, relinquendam ſibi putauit, in Aſiamque tranſiuit; quaſi vero Sardibus inter auri ramenta, aut in Caria inter Mauſoli theſauros, aut in Babyloniorum muris, aut in Phoenicum portubus, aut Aegyptiorum littoribus, aut in Ammoniorum arenis

x καὶ πηρώσεις σωμάτων.] Propius ad Philippi hiſtoriam rediges, ſi legas ὀμμάτων. Iuſtinus VII, 6. *Cum Methonam vrbem oppugnaret, in praetereuntem de muris ſagitta iacta dextrum* OCVLVM *regis effodit.* vbi vide Commentatores. Philo περὶ ἀρῶν, p. 640. πάρεσις γλώσσης, κωφὸν ȣ̓̃ς, πήρωσις ὀφθαλμῶν. Voci ὀμμάτων adhaeſit litera σ, ex praecedenti: qualiter apud Xenophontem Epheſium lib. V. p. 66. vbi pro ἐπόμνυσι θεȣ̀ς, σεμνὴν τηρήσειν γάμων ἁγνὴν, legendum eſt, ἦ μὴν τηρήσειν. vide p. 31. eiuſdem operis. M.

y ἐρώτημα· ἀλλ᾽ ȣ̓χ εὗρε etc.] Haec non recte diſtinguuntur. ita oportuit: Γελοῖον τὸ ἐρώτημα. Ἀλλ᾽ ȣ̓χ εὗρε — ὁ Φίλιππος. Ἀλλ᾽ ἐξανέστησεν αὐτὸν ἡ εὐδαιμονία. Iſtud Ἀλλ᾽ ȣ̓χ εὗρε etc. eſt ὑποφορὰ ab aliquo obiectore illata: cui reſpondet Maximus: Ἀλλ᾽ ἐξανέστησεν etc. Recte cepit *Heinſius*. M.

z ἐξανέστησεν αὐτὸν] Harleian. ἐξαναλυθέν. Reg. ἐξαναισθεν. H. Stephani codex ἐξαναισθῶν, vnde receptam lectionem extudit vir ille doctus.

μοις. Οὐκ ἐξήρκεσε δ' αὐτῷ [a] ὁ Δαρεῖος φεύγων, οὐκ Αἴγυπτος ληφθεῖσα, οὐκ Ἄμμων πατὴρ, ὁ Βαβυλὼν ἁλοῦσα· ἀλλ' ἐπὶ τὴν Ἰνδῶν γῆν ἔδραμεν αὐτοῖς ὅπλοις. Ἐρώμεθα τὸν Ἀλέξανδρον τὴν αἰτίαν τοῦ δρόμου. Τί ποθεῖς; τίνος ἐρᾷς; ἐπὶ τί σπεύδεις; Ἄλλο τί φησὶν, ἢ εὐδαιμονίαν;

γ'. Ἔα μοι τοὺς βασιλεῖς καὶ τοὺς δυνάστας. Τὰ δημοτικὰ οὐχ ὁρᾷς; ὡς πᾶς ἀνὴρ πανταχόθεν ἐπὶ ταὐτὸ θεῖ; ὁ μὲν γῆς ἁπτόμενος, ὁ δὲ περὶ θάλατταν πραγματευόμενος, ὁ δὲ περὶ πολέμους ἀσχολούμενος, ὁ δὲ περὶ λόγους σχολὴν ἄγων, ὁ δὲ γάμον λαμβάνων, ὁ δὲ παῖδας τρέφων, ὁ δὲ λῃστεύων, ὁ δὲ ὑβρίζων, ὁ δὲ δωροδοκῶν, ὁ δὲ μοιχεύων, ὁ δὲ μισθοφορῶν; Κινδυνώδεις ὁδοὺς καὶ σφαλερὰς οἱ πολλοὶ ἰόντες, ἐπ' αὐτῶν τῶν κρημνῶν καὶ βόθρων [b]· οὓς οἰκτείραι ἄν τις· τοῦτο δὲ

arenis defossa iaceret felicitas. Quid, quod nihil illi satis esse potuerit, non Darii fuga, non Aegypti expugnatio, non Ammon pater, non Babylonis deditio, quo minus cum exercitu in Indiam excurreret? Quaeramus causam ex Alexandro, cur tantopere discurrerat. Quid petis? quid proponis tibi? quid tam studiose sequeris? Aliudne dicturus est, praeter beatitudinem?

3. Reges relinquamus et principes. Nonne eadem in plebe vides? nonne eodem omnes festinant vndique? an alio fine hunc terra, illum mare occupatum tenet? alius militare, alius literis vacare mauult? hic vxorem ducit, ille liberos nutrit? Vt omittam eos, qui ex rapto viuunt, qui contumeliis gaudent, qui munera captant, quos stupra delectant, qui mercede addicunt operam. Quorum plerique difficilem plenamque periculorum ingrediuntur viam, et, vt verius dicam, per praecipitia et manifestas abyssos incedunt; qui licet infelices iudicentur ab aliis, sponte

a [Οὐκ] ἐξήρκεσε δ' αὐτῷ] Vulgo deest vox prima, quam praestant Reg. et Harleian.

Sectio γ'.

b κρημνῶν καὶ [βόθρων·] Vulgo βαράθρων. At Reg. βάθρων. Harleian. βόθρων, quod recepi.

Ibid. ἐπ' αὐτῶν τῶν κρημνῶν καὶ βόθρων·] In Cod. *Reg.* erat βάθρων. in *Harl.* βόθρων. vnde ita edidit Cl. Vir. Mihi recta videtur vulgaris Scriptura, βαράθρων, Codices vero deprauati: quia in multis Veterum locis video has

ὐκ ἂν λάθωσι [c]. Καὶ ὗτοι μὲν σπυδαστικοί τινες τοῖς βίοις· τὸ δὲ ἀργὸν καὶ ἀλύον τῦτο πλῆθος, ἆρα καὶ τῦτο προήκατο τὴν τῦ ἀγαθῦ ἐλπίδα; ὐδαμῶς μὰ Δία. Οὐ γὰρ ἂν ὔτε οἱ κόλακες πράγματα εἶχον τὰς τῶν πλησίον ἐπιθυμίας θεραπεύοντες [d], ὔτε οἱ βωμολόχοι τῶν θαμβῶν καὶ γελώτων ἐκθηρώμενοι γενέσεις τε καὶ ἀγωγὰς, ὔτε οἱ τὰ θαύματα ἐπιδεικνύμενοι, ἐκκλώμενοί τε καὶ στρεβλύμενοι τὰ σώματα, ὔτε ἄλλος ἄλλο τι ἐπιμηχανώμενος σπυδῇ, κἂν μάταιον ᾖ.

δ'. Ἦλθεν εἰς Βαβυλῶνα ἀνὴρ Ἴων παρὰ τὸν μέγαν βασιλέα, τέχνην τινὰ ἐπιδεικνύμενος διαφέρυσαν

ſponte hoc et non ignari faciunt. Et tamen omnes, quos hactenus diximus, aliquid agere videntur. Quid iam de otioſis illis, qui ſine certo vitae ſcopo oberrant paſſim, dicendum putas? an hos ipſos ſine ſpe aliqua boni conſequendi viuere arbitraris? Non, ita me deus amet. Fruſtra namque adulator tanto negotio alienae ſeruiret libidini; fruſtra ſuauiludius aliquis admirationes et riſus tam diligenter excitare et mouere tentaret; fruſtra membra ſua inflecteret ac diſtorqueret circulator, vt artes ſuas venditaret et miracula; alius denique quiuis, qui magno labore nugas agit.

4. Sic Babylonem ad Perſarum regem veniſſe dicitur quidam natione Ionicus, qui mirificam quandam vellet oſtentare artem:

has voces κρημνοὶ et βάραθρα coniunctas; adeo vt Formula quaedam haec locutio videatur. et ita Noſter Diſſ. XXXIX, 3. ὧν αἱ μὲν πολλαὶ (l. ἄλλαι) ἐπὶ κρημνὺς καὶ βάραθρα ἄγυσιν. V, 2. ὀρύγματα κρημνοὶ καὶ βάραθρα καὶ τειχία. M.

c τῦτο δὲ ὐκ ἂν λάθωσι.] Puto haec non eſſe Graeca. ſenſus quidem non alius eſſe poteſt, quam quem expreſſit Cl. Interpres: ſed ἐγὼ λανθάνω τῦτο, pro *ego ignoro hoc*, auribus Graecis opinor ignotum eſt. ſcripſiſſe potuit ὐκ ἂν λάθωσι ποιῦντες, vel, τῦτο δὲ αὐτὺς ὐκ ἂν λάθοι. ſed ſine Codicibus inanes ſunt omnes in hunc locum Coniecturae. M.

d τὰς τῶν πλησίον ἐπιθυμίας θεραπεύοντες.] Immo τῶν πλυσίων. vide Lucianum *De Paraſito* p. 267. ἐμοὶ μὲν γὰρ δοκῦσιν, et quae ſequuntur, vbi ſatis exemplorum: et Platonem de *Rep.* V, p. 364. κολακείας τε πλυσίων πένητες etc. Sed exemplis non opus eſt. M.

εὐμηχανίᾳ· ἀμάξας τινὰς ποιȣ́μενος μικρὰς ςρογγύλας [e], κατὰ βελόνης ὀρθίȣ πόῤῥωθεν ἀφιεὶς, τῆς βελόνης ἄκρας ἐτύγχανε· καὶ ᾤετο δήπȣ μέγα εἶναι αὐτῷ ἀγαθὸν τὴν εὐςοχίαν τῆς βελόνης, ȣ̓χ ἧττον, ἢ ὁ Ἀχιλλεὺς τὴν τῆς μελίας τῆς ἐκ τȣ̃ Πηλίȣ. Καὶ ἐν Λιβύῃ ἀνὴρ Λίβυς, Ψάφων ὄνομα [f], ἐραςὴς εὐδαιμονίας ȣ̓ ταartem: offulas habebat paruas rotundasque, quas in hunc vsum fecerat; eas tam certo ictu in mucronem acus ex distanti loco dirigebat, vt nunquam ab acie eius aberraret: neque minus magnifice de hac acu sua, eiusque arte sentiebat, quam Achilles de hasta sua, quam ex Pelio monte Homerus illi fabricauit. Rursus in Libya quidam eius regionis fuit, Psaphon nomine, qui felicitatem ambiret; non paruam quandam, mehercules,

Sectio δ'.

e ἀμάξας τινὰς ποιȣ́μενος μικρὰς ςρογγύλας,] Vertit Paccius: *offulas paruas rotundasque;* quare Scaliger et Leopardus XVIII. 28. reponunt μάζας. Nec sane fieri potest, vt ἄμαξαι sint rotundae. Reg. et Harl. dant ἀμάξας τε ἅτε ποιȣ́μενος. Legerim: μάζας [ςέατος] ποιȣ́μενος μικρὰς, ςρογγύλας. Cl. quidem Hemsterhusius ad Pollucis VII. 189. rescribit σφαίρας τινὰς ποιȣ́μενος. Sed tum demum ςρογγύλας abvndare manifestum.

Ibid. ἀμάξας τινὰς ποιȣ́μενος μικρὰς ςρογγύλας,] Pro voce prima legunt μάζας *Scaliger, Leopardus* et *Dauisius.* fundus huius Coniecturae est *Paccii* versio *offulas*: vnde adstruunt, illum in Codice *Florentino* inuenisse μάζας. Fauet Glossarium Vetus: Μάζα, *offa.* Suidas: Μάζα, ἄρτος, φύραμα. Codd. vero *Reg.* et *Harl.* pro τινὰς exhibent τε ἅτε: vnde *Dauisius* legit μάζας ςέατος ποιȣ́μενος. Propius erat ςέατι. Sed ex vtrorumque Codicum lectione, τε ἅτε et τινὰς, vnam et veram, nisi fallor, reduco: μάζας ςεατίνȣς ποιȣ́μενος μικρὰς ςρογγύλας, *pilulas farinaceas conficiens*, etc. Adhuc tamen cum Cl. *Hemsterhusio* puto dubitari posse de voce μάζας pro ἀμάξας. Vtcunque hoc sit, sensus certe erit iste, quem in versione expressi. M.

f ἐν Λιβύῃ ἀνὴρ Λίβυς, Ψάφων ὄνομα, — κεχειροτονημένος·] Hanc historiam refert scholiastes ad Dionis Chrysostomi Orat. I. pag. 3. nisi quod Apsepham, non Psaphonem, memoret. At totam Maximi nostri ῥῆσιν, auctoris nomine praetermisso, descripsit Apostolius Cent. XX. 100. quod Pantinum fugit. Similem technam adhibere voluit Hanno, sed frustra fuit. Vide sis Aelianum V.H.XIV.30.

g ἀλλὰ

πεινῆς μὰ Δία, ὐδὲ τῆς περιθεέσης ταύτης, ἀλλὰ ἤθελε γὰρ [g] θεὸς εἶναι δοκεῖν· ξυλλαβὼν ὖν τῶν ᾠδικῶν ὀρνίθων πολλὺς, ἐδίδασκεν ᾄδειν τὺς ὄρνιθας· ΜΕ'ΓΑΣ ΘΕΟ'Σ ΨΑ'ΦΩΝ· καὶ ἠφίει αὖθις ἐπὶ τὰ ὄρη. Οἱ δὲ οἱ αὐτοί [h] τε ᾖδον, καὶ οἱ ἄλλοι ὄρνιθες ἐθιζόμενοι τῇ φωνῇ. Λίβυες δὲ θείαν νομίσαντες εἶναι τὴν φήμην [i], ἔθυον Ψάφωνι, καὶ ἦν αὐτοῖς θεὸς ὑπὸ ὀρνίθων κεχειροτονημένος· ὐδὲν οἶμαι τῦ Περσικῦ [k] φαυλότερος, ὃν ὐ πρότερον προσεκύνησαν Πέρσαι, πρὶν αὐτὸν ἐχειροτόνησεν ἐπὶ τὴν ἀρχὴν ὑβριςὴς ἵππος.

έ. Οὕτως ἄρα ὐδὲν ἕτερον ἑτέρῳ ὁμολογεῖ τῶν ἀνθρωπίνων, ἀλλὰ πάντες ἔρωτος κοινωνῦντες ἑνὸς τῦ πρὸς

cules, aut quam vulgus hoc affectat; sed vt videri deus posset: plurimas itaque, quas canoras esse iudicabat maxime, aues collegit, easque canere haec verba docuit: MAGNVS DEVS PSAPHON; atque ita edoctas rursus in priorem locum demittebat. Itaque tum ipsae hae, tum aliae vocem earum imitatae, hoc canebant. Ibi Libyes, qui diuinum hoc augurium esse iudicabant, Psaphoni continuo rem sacram facere; atque ita comitiis auium Libycus deus designatus est Psaphon: quamuis hac in parte nihil regi Persarum debeat, quem non prius adorare Persae voluerunt, quam rex a libidinoso equo creatus est.

5. Sic cum nihil in rebus sit humanis, in quo non diuersum aliquid ab alio inuenias; in eo tamen conueniunt, quod vt communi

g ἀλλὰ ἤθελε γὰρ] Pantinus, excidisse vocem ratus, legit ἀλλὰ [μείζονος·] ἤθελε γὰρ etc. Sed operam lusit vir eruditus.

h Οἱ δὲ [οἱ] αὐτοί τε ᾖδον,] Lege Οἱ δὲ αὐτοί τε ᾖδον, et sic habet Apostolius. Abundat procul dubio vox tertia.

Ibid. οἱ δὲ οἱ αὐτοὶ] Οἱ in secundo loco vel delendum puto, vel pro eo legendum, οἱ δὲ δὴ αὐτοὶ. Prius mauult Cl. Editor ex Apostolio. M.

i θείαν νομίσαντες εἶναι τὴν [φήμην,] Pantinus reponit τὴν φωνήν. Nihil opus, cum sana sit lectio recepta. Hesychius: Φῆμις, φήμη, κληδὼν, φωνὴ, λόγος. Scholiastes ad Homeri Odyss. Τ'. 100. Φήμην, κληδόνα, οἰωνόν. Idem ad Iliad. Θ'. 250. Πανομφαίῳ, πάσης [φήμης] καὶ κληδόνος αἰτίῳ καὶ δοτῆρι· ὀμφὴ γὰρ, ἡ θεία κληδών. Vide Pollucem lib. I. §. 18, 19.

k τῦ Περσικῦ] Darium dicit Hystaspis

τὸ ἀγαθὸν, ἵενται πολλὰς καὶ παντοδαπὰς ὁδοὺς, ἄλλος ἄλλης πράξεως νενεμημένος καὶ μοῖραν καὶ τύχην. Καὶ κοινὸς μὲν πᾶσιν ὁ τοῦ ἀγαθοῦ πόθος, τυγχάνει δὲ τοῦ ζητουμένου οὐδὲν μᾶλλον ἄλλος ἄλλου· ἀλλὰ ὥσπερ οἱ ἐν σκότῳ χρυσὸν καὶ ἄργυρον μαστεύοντες, ἄποροι ὄντες τοῦ τὸ θηρώμενον ἐλέγξοντος Φθόγγου [l], βρίθει καὶ ἐπαφῇ ἄπιστον εἰκασίαν λαβόντες, περιπίπτοντες ἀλλήλοις καὶ διαδάκνοντες, οὔτε ἀφιέναι τολμῶσι, μὴ ἄρα ἔχωσιν, οὔτε παύσασθαι πονούμενοι, μὴ ἄρα οὐκ ἔχωσιν· ἔνθα δὴ θόρυβος, καὶ στάσεις, καὶ παρακελεύσεις, καὶ Φωναὶ ζητούντων, στενόντων, διωκόντων, ὀδυρομένων, ἁρπαζόντων, ἀφαιρουμένων· καὶ βοῶσι μὲν πάντες καὶ παιωνίζουσιν [m], ὡς δῆτα ἐντετυχηκότες τῷ ἀγαθῷ, ἔχει δὲ

communi amore bonum omnes profequuntur; ita varia eo diverfaque via tendant; nec vllus fit propemodum, qui vel idem agat, vel fortunam eandem fequatur. Sic cum omnibus vnus fit boni ipfius amor infitus, non tamen hic magis, quod quaerit, quam ille, confequitur: fed, vt qui noctu aurum aut argentum quaerunt, neque lumen habent, quo quod quaeritur dignofcant, fed ex pondere tantum et tactu coniecturam faciunt incertam, pugnis faepe et dentibus inter fe velitantur; dum nemo, quod in manu habet, vult dimittere, ne forte habeat, neque a quaerendo abftinere, ne forte non habeat: hinc tumultus oritur et contentio, hinc clamores diuerfi; dum alii adhortantur, alii quaerunt, alii gemunt, alii infequuntur alios, alii lamentantur, alii rapiunt, aliis eripitur: faepe omnes clamant prae gaudio, et victoriam canunt, tanquam bonum omnes repererint, cum tamen

Hyftafpis filium. Vide Herodotum III. 85. feqq. et Iuftinum I. 10.

Sectio ι.

l τοῦ τὸ θηρώμενον [ἐλέγξοντος] φθόγγου,] Vulgo ἐξελέγξοντος, adverfantibus Mff. Heinfius autem legit τοῦ τὸ θηρώμενον ἐλέγξοντος [φέγγους.] At Maximus, nifi fallor, fcripfit ἄποροι ὄντες τοῦ τὸ θηρώμενον ἐλέγξοντος, [φθόγγου,] βρίθει καὶ ἐπαφῇ ἄπιστον εἰκασίαν λαβόντες etc. Ex fonitu certe, qui redditur, iudicamus, an aurum vel argentum fit adulterinum.

m καὶ παιωνίζουσιν] Vulgo παιανίζουσιν, quod etiam dicitur; fed fequendi funt Mff. qui vocem eo, quo dedimus, modo reprae-

ὑδεὶς, ὑπὸ δὲ ἀπιςίας τὰ τῦ πλησίον ἕκαςος ῥήματα διερευνᾶται [n].

ϛ'. Τῦτο τὸ πάθος ταράτ]ει τὴν γῆν καὶ τὴν θάλατ]αν, τῦτο ἀθροίζει τὰς ἐκκλησίας, τῦτο συνάγει τὰ δικαςήρια, τῦτο πληροῖ τὰ δεσμωτήρια, τῦτο πήγνυσι ναῦς, τῦτο τριήρεις καθέλκει, τῦτο πολέμυς συντάτ]ει [o], τῦτο ἀνεβίβασεν ἐπὶ ἵππυς ἱππέας, ἐπὶ ἅρματα ἡνιόχυς, ἐπὶ ἀκρόπολιν τυράννυς. Διὰ τῦτο ξεναγοὶ, διὰ τῦτο μισθοφόροι,

Ἄνδρας μὲν [p] κ]είνυσι, πόλιν δέ τε πῦρ ἀμαθύνει,
Τέκνα δέ τ' ἄλλοι ἄγυσι, βαθυζώνυς τε γυναῖκας.

men habeat nemo; rursus tam incerti sunt omnes, vt singuli in verba inquirant singulorum.

6. Hoc est illud, quod terram turbat et mare; hoc est, quod conciones conuocat, iudicia cogit, implet carceres, naues fabricat, triremes deducit, aciem instruit; hoc est, quod equis suis equites, aurigas curribus, arcibus imponit tyrannos. Hinc imperatores, hinc milites,

Qui mactent homines; vrbem depascitur ignis,
Abducunt pueros alii, comtasque maritas.

Infinita

repraesentant. Hesychius: Παιωνίσαντες, ἀλαλάξαντες. Aeschylus in septem contra Thebas v. 274.

Ὀλολυγμὸν ἱερὸν εὐμενῆ [παιώνισον.]

Idem apud Eustathium et Victorianum scholiasten ad Iliad. ι'. 158.

Οὐδ' ἐςὶ βωμὸς, ὐδὲ [παιωνίζεται.]

Thucydides lib. I. p. 35. Καὶ [ἐπεπαιώνιςο] αὐτοῖς ὡς ἐπίπλυν. Vide et lib. IV. p. 281. ac Plutarchum in Theseo pag. 10. A.

n ἕκαςος ῥήματα διερευνᾶται.] Forte, εὑρήματα. M.

Sectio ϛ'.

o τῦτο πολέμυς συντάτ]ει] *Aciem instruit*, Cl. Interpres. sed πόλεμον συντάτ]ειν Nostro longe aliud significat; nempe, *bellum componere*, et pacem reducere. Diss. XIX, 3. συντάτ]ειν τὸν ἐν αὐταῖς πόλεμον· *diuersitatem, quae in illis est, concilias et componit*, Heinsius: et mox, συντάτ]ει τὸν ἐν αὐτῇ θόρυβον, eodem sensu. Legendum igitur puto: τῦτο πολέμυς συνάπ]ει· *hoc bellorum conflictus parit.* Suidas: Συμφέρεται, — ἐπὶ τῦ συνάπ]ειν μάχην. et ita Plutarchus in *Antonio* p. 916. E. 919. F. M.

p Ἄνδρας μὲν] Iliad. ι'. 259.

q Ῥίζη

Καὶ τῶν ἄλλων μυρίων κακῶν ἀνέχονται οἱ ἄνθρωποι δι᾽ ὐδὲν ἄλλο, ἢ δι᾽ ἐλπίδα ἀγαθȣ̃ καὶ ἄγνοιαν. Ἐνέφυσε γάρ τι ὁ Θεὸς ζώπυρον τῷ τῶν ἀνθρώπων γένει τῆς προσδοκίας τȣ̃ ἀγαθȣ̃, ἀπέκρυψε δὲ αὐτȣ̃ τὴν εὕρεσιν·

Ῥίζῃ μὲν μέλαν [q] ἔσκε, γάλακτι δὲ εἴκελον ἄνθος.

Οὐ γὰρ ἐξαπατήσει με Ὅμηρος τῷ ὀνόματι. Ὁρῶ τὸ μῶλυ, καὶ συνίημι τȣ̃ αἰνίγματος, καὶ σαφῶς οἶδα, ὡς χαλεπὸν εὑρεῖν τὸ χρῆμα τȣ̃το

Ἀνδράσι γε θνητοῖσι· θεοὶ δέ τε πάντα ἴσασι [r].

ζ΄. Νῦν δὲ τοῖς ἀνθρώποις περὶ μὲν ἀτόπȣ λέβητος ὁ Ἀπόλλων λέγει ἑψομένȣ ἐν Λυδοῖς, καὶ τὸ ξύλινον τεῖχος λέγει [s], καὶ τὸν στενυγρὸν ἰσθμὸν [t], καὶ

Infinita denique alia mala funt, quae propterea hominibus eueniunt, quod fperent bonum, et ignorent. Exfpectationem namque boni, tanquam fcintillam aliquam, mortalium animis infeuit deus; inuentionem vero abfcondidit:

Nigra illi radix, par flos albedine lactis.

Non enim me decipiet Homerus, quamuis alio vtatur nomine. Scio, quid fibi velit illud moly: intelligo hoc, quod obfcurius ab eo dicitur; nec me latet, quam difficilis inuentu haec res fit

Mortali generi, fuperi namque omnia norunt.

7. Nunc hominibus de friuolo nefcio quo lebete, qui apud Lydos coquitur, oracula reddit Apollo; nunc de muro ligneo, nunc de ifthmi

q Ῥίζῃ μὲν μέλαν] Odyff. Κ΄. 304.

r πάντα ἴσασι] Ad rem fuam poëtae verba flectit; nam πάντα δύνανται legitur apud Homerum Odyff. Κ΄. 306.

Sectio ζ΄.

s περὶ ἀτόπȣ λέβητος — καὶ τὸ ξύλινον τεῖχος λέγει,] Vide, quae diximus ad Diff. XVII. 6.

t τὸν στενυγρὸν ἰσθμὸν,] Oenomaus apud Eufebium Pr. Euang. V. 20. Ἀριστόμαχος ὁ Ἀριδαίȣ, ἐπειδὰν ὁ Ἀριδαῖος ἐτεθνήκει ἐν τῇ εἰσβολῇ, ἔρχεται ἀκȣσόμενος παρὰ σȣ̃ περὶ τῆς ὁδȣ̃· ἐπεθύμει δὲ, ὥσπερ καὶ ὁ πατήρ· σὺ δ᾽ αὐτῷ λέγεις·

Νίκην σοι φαίνȣσι θεοὶ δι᾽ ὁδοῖο στενύγρων·

καὶ ὃς κατὰ τὸν Ἰσθμὸν ὥρμησεν ἐπιχειρεῖν, καὶ μάχῃ τελευτᾷ. Τȣ́τȣ δὲ υἱὸς ὢν ὁ Τήμενος κακοδαίμων ἧκεν ἐκ κακοδαιμόνων τρίτος· σὺ δ᾽ αὐτῷ παρεγγυᾷς, ἃ καὶ Ἀριστομάχῳ τῷ πατρὶ, καὶ ὅσα ἄλλα· κἀκεῖνός σοι ἔφη πεισθεὶς (forfan σοὶ

σεισμὸν μέλλοντα, καὶ ἐπιόντα πόλεμον, καὶ κατιόντα λοιμόν· τὸν δὲ τούτων πρεσβύτερον χρησμὸν οὐ λέγει, ὅπως πόλεμος μὴ γένηται, πῶς τείχους μὴ δεηθῶ, πῶς λοιμὸν μὴ φοβηθῶ. Ἀλλ᾽ ὁ μὲν Ἀπόλλων ταῦτα ἐκ Δελφῶν οὐ λέγει, οὐδὲ ὁ Ζεὺς ἐκ Δωδώνης λέγει, οὐδὲ ἐξ ἄλλης γῆς ἄλλος θεός· φιλοσοφία δὲ λέγει. Ὦ χρησμοῦ καλοῦ, καὶ μαντικῆς πολυωφελεστάτης· πείσομαι τῇ χρησμῳδίᾳ, ἐὰν ὡμολογημένην ταύτην ἴδω. Ἀστασίαστόν μοι χρησμὸν λέγε· τοιαύτης δέομαι μαντικῆς, ᾗ πεισθεὶς βιώσομαι ἀσφαλῶς. Ποῖ πέμπεις τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος; τίνας ὁδούς; ἐπὶ ποῖον τέλος; ἓν τοῦτο ἔστω, κοινὸν ἔστω. Νῦν δὲ καὶ φιλοσοφίας ὁρῶ πολλὰς ἀποικίας, ἄλλον ἀλλαχοῦ στελλόμενον· ὡς ἐπὶ Βοιωτίαν Κάδμον, ὡς Ἀρχίαν ἐπὶ Συρακούσας, ὡς Φάλανθον [u] ἐπὶ Τάραντα, ὡς Νηλέα ἐπὶ Μίλη-

isthmi angustiis, nunc de futuro terrae motu, nunc de imminente bello, nunc de pestilentiae aduentu: quae vero his omnibus potiora sunt oracula, quo pacto vitari bellum possit, quo pacto muro ne opus quidem habeamus, quo pacto pestem ne timeamus quidem, sola haec reticet. De his neque ex Delphis Apollo, neque ex Dodona Iupiter, neque alia e terra oracula mittit alius deorum aliquis: quae de his respondet, sola philosophia est. O pulchra oracula! o diuinationem multo vtilissimam! cui hac conditione credam, vt nullam in ea ambiguitatem deprehendam. Peto certum, peto sine repugnantia vlla oraculum. Ego, quod vitae securae transigendae rationem doceat, oraculum requiro. Responde, quo mittas mortale genus, qua via sit eundum, quem ad finem: sit modo vnum, sit modo omnibus commune. Nunc multas video philosophiae colonias, aliumque mitti alio; sicut in Boeotiam Cadmus, Syracusas Archias, Tarentum Phalanthus, Miletum Nileus, Rhodum

σοὶ ἐπιπεισθεὶς) ἀπέθανεν ἐν τῇ εἰσβολῇ· καὶ σὺ ἔφης, οὐ κατὰ γῆν λέγω στενύγρην, ἀλλὰ κατὰ τὴν εὐρυγάστορα, ἐπειδὰν χαλεπὸν ἦν εἰπεῖν κατὰ τὴν θάλασσαν etc. Vide Theodoretum Therap. X. p. 139. et scholiasten ad Thucydidis lib. I. p. 10.

u ὡς Φάλανθον] Stephanus edidit Φίλανθον, ac ita Reg. et Harleian. Pariter Eustathio ad Dionysii Perieg. v. 376. Φίλανθος

τον [x], ὡς Τληπόλεμον ἐπὶ Ῥόδον. Ἢ τὴν μὲν γῆν ἀνάγκη νενεμῆσθαι τοῖς τόποις, καὶ οἰκεῖν ταύτης ἄλλες ἄλλην μοῖραν· τὸ δὲ ἀγαθὸν ἓν, ἀνέμητον, ἄφθονον, ἀνενδεὲς, πολυαρκὲς πάσῃ Φύσει λογιστικῇ [y] καὶ διανοητικῇ· ὡς ἥλιος εἷς ἀγαθὸν ἓν Φύσεως ὁρατικῆς, καὶ μεσικὴ μία ἀγαθὸν ἓν Φύσεως ἀκεστικῆς, καὶ ὑγεία μία Φύσεως σαρκίνης. Ἀλλὰ τοῖς μὲν ἄλλοις ζώοις κατ᾽ ἀγέλην ἑκάστην ἀποκέκριται πρὸς σωτηρίαν ἀγαθὸν ἓν, καὶ κοι-

Rhodum verſus Tlepolemus. At vero terram diuerſis locis diſtingui, alioſque aliam eius occupare partem, neceſſe eſt; bonum vero vnum, inſeparabile, copioſum, nullius rei eſt egenum; tale denique, vt omnibus, qui ratione menteque ſunt praediti, ſufficiat abunde: ſicut ſol vnus vnum eſt bonum omnibus, qui vident; muſica vna bonum vnum omnibus, qui audiunt; vna ſanitas omnibus, qui carne ſunt veſtiti. Iam et aliis animalibus, prout in greges ſuos diuiſa ſunt genera, vnum ad confer-

θος dicitur. Sed male; nam *Phalanthus* genuinum eſt hominis illius nomen, vt vidit Tan. Faber ad Iuſtini III. 4. Vetus interpres ad Horatii lib. II. Od. VI. 12. *Phalanthus Lacedaemonius fuit eiectus patria hac de cauſa, quod, abſentibus Lacedaemoniis, eorum filiae ex ſeruis grauidae pepererant; quos filios tali culpa genitos reuerſi a bello Lacedaemones patria eiecerunt, quorum dux Phalanthus fuit, qui Tarentinam condidit ciuitatem.* Vide Strabonem lib. VI. p. 426, 427.

x Νηλέα ἐπὶ Μίλητον.] Sic Harl. a ſecunda manu, cum prima daret Νηρέα. Vulgo Νιρέα. Sed Νηλέα vel Νειλέα legi debere prior vidit Heinſius. Eum Νηλέα vocant Aelianus V. H. VIII. 5. Conon Narrat. 2. Harpocration in Ἐρυθραῖοι, et ſcholiaſtes ad Callimachi Hymn. in Iouem v. 77. Vide Spanhemium ad Hymn. in Dianam v. 226. Νείλεως autem vel Νειλεὺς Herodoto IX. 96. Pauſaniae lib. VII pag. 523. ſeqq. Laërtio I. 22, 29. et Suidae nominatur; ac hanc ſcribendi rationem veram putat Henr. Valeſius ad Amm. Marcellini XXVIII. 1. Hunc Neleum ſiue Nileum Codri filium dicunt plerique. Sed Μίλητον ἔκτισε Νηλεὺς ἐκ Πύλε τὸ γένος ὤν, ſi fides Straboni lib. XIV. p. 938. Vide ſis et Euſtathium ad Dionyſii Perieg. v. 823.

y πάσῃ Φύσει λογιστικῇ] Vel λογικῇ. ita infra: τὴν κοινωνικωτάτην, τὴν λογιστικωτάτην. pro voce vltima conieceram τὴν λογικωτάτην. et ita habent Codices. mendoſe

νωνεῖ ἴσȣ βίȣ καὶ τέλȣς ἑνὸς τὰ ὅμοια τοῖς ὁμοίοις, ἕκαςα ἑκάςοις, τὰ πετόμενα, τὰ βαδίζοντα, τὰ ἕρποντα, τὰ τὴν ὑγρὰν δίαιταν ἀσπαζόμενα, τὰ σαρκοφάγα, τὰ ποιηφάγα [z], τὰ καρποφάγα, τὰ ἀγελαςικὰ, τὰ ἥμερα, τὰ ἄγρια, τὰ εὔκερω, τὰ ἄκερω [a]· κἂν μεταθῇς τȣ̃ς βίȣς, παρανομεῖς περὶ τὴν φύσιν. Τὴν δὲ τῶν ἀνθρώπων ἀγέλην, τὴν σύννομον, τὴν ἡμερωτάτην, τὴν κοινωνικωτάτην, τὴν λογικωτάτην [b], κινδυνεύει διαλύειν καὶ διασπᾶν ȣ̓κ ἐπιθυμία δημώδης μόνον, ȣ̓δὲ ὀρέξεις ἄλογοι, ȣ̓δὲ ἔρωτες κενοί· ἀλλὰ καὶ τὸ βεβαιότατον τῶν ὄντων φιλοσοφία, πολλȣ̀ς καὶ αὕτη δήμȣς ποιεῖ καὶ νομοθέτας μυρίȣς, διασπᾷ καὶ διασκίδνησι τὴν ἀγέλην [c], καὶ πέμπει ἄλλον ἀλλαχȣ̃,

conseruationem sui seorsim concessum est bonum, aequalem vitam ducunt, eundem finem sequuntur omnia, quae inter se sunt similia, cum singulis singula; siue ea videas, quae volant, siue quae incedunt, siue quae repunt; tam ea, quae in aquis degunt, quam quae carnibus, aut herbis pascuntur; quaecunque gregatim viuunt, quaecunque mansueta, quaecunque agrestia sunt; siue illis cornua addas, siue demas: quod si vitam eorum mutas, naturae vim infers. At vero humanum gregem, qui maxime societate conseruatur, omnium maxime mansuetus est, communitate gaudet maxime, ratione prae caeteris est praeditus, non solum vulgares cupidines, et brutales appetitus, vanique amores disiungere possunt ac diuellere; sed et illa, quae omnium rerum stabilissima habetur, philosophia in plures populos studiosos sui secat, diuersis eos legislatoribus tradit, totum gregem dissipat, alium ablegat alio, Pytha-

se imprimitur λογιωτάτην. Mox, pro ποιεῖ si scriberetur ποιȣ̃σα, melius procederet oratio. M.

z τὰ ποιηφάγα,] Vulgo desunt hae voces, quas cum Reg. et Harleian. darent, addendas putauimus.

a τὰ εὔκερω, τὰ ἄκερω·] Ita codices: vulgo τὰ εὔκερα, τὰ ἄκερα.

b τὴν λογικωτάτην,] Vulgo τὴν λογισικωτάτην. At Reg. et Harleian. ab ea stant lectione, quam damus.

c πολλȣ̀ς καὶ αὕτη δήμȣς ποιεῖ καὶ νομοθέτας μυρίȣς διασπᾷ καὶ διασκίδνησι τὴν ἀγέλην,] Sic locum distinximus, quo modo faciendum vidit Heinsius. Vulgo πολλȣ̀ς καὶ αὕτη δήμȣς ποιεῖ, καὶ νομοθέτας

Πυθαγόραν μὲν ἐπὶ μουσικήν, Θαλῆν δὲ ἐπὶ ἀστρονομίαν, Ἡράκλειτον δὲ ἐπὶ ἐρημίαν, Σωκράτην δὲ ἐπὶ ἔρωτας [d], Καρνεάδην δὲ ἐπὶ ἄγνοιαν [e], Διογένην ἐπὶ πόνους, Ἐπίκουρον ἐφ᾽ ἡδονήν. Ὁρᾷς τὸ πλῆθος τῶν ἡγεμόνων; ὁρᾷς τὸ πλῆθος τῶν συνθημάτων; πῆ τις τράπηται; ποῖον αὐτῶν καταδέξομαι; τίνι πεισθῶ τῶν παραγγελμάτων;

Pythagoram ad muſicam, ad aſtronomiam Thalen, in ſolitudinem Heraclitum, ad amores Socratem, ad caſtitatem Carneadem, ad labores Diogenem, ad voluptates Epicurum. Videſne magnam ducum copiam? videſne diuerſas teſſeras? quo me vertam? cui me tradam? cuius imperiis me dicto audientem dabo?

ΛΟΓΟΣ λϛʹ.

Εἰ προηγούμενος [a] ὁ τοῦ Κυνικοῦ βίος.

Βούλομαί σοι κατὰ τὴν Λυδοῦ σοφίαν [b] ποιῆσαι μῦθον· διαλέξονται δέ μοι ἐν τῷ μύθῳ οὐχ ὁ λέων,

DISSERT. XXXVI. *vulgo* XX.

An praeferenda ſit Cynici vita.

Statui tibi Lydi illius ſapientis exemplo concinnare fabulam; cuius interlocutores erunt, non leo, aut aquila, nec,

θέτας μυρίους διασπᾷ, καὶ διασκίδνησι τὴν ἀγέλην. Sed διασπᾷν νομοθέτας hoc ſenſu Graece non dixeris.

d Σωκράτην δὲ ἐπὶ ἔρωτας,] Mallem, ἔρωτα. M.

e Καρνεάδην δὲ ἐπὶ [ἄγνοιαν,] Vulgo ἐπὶ ἁγνείαν. Sed Harl. recte dat ἐπὶ ἄγνοιαν, nam Carneades nihil percipi poſſe contendebat. Arnobius lib. II. p. 68. *Qui nihil ab homine comprehendi, atque omnia coecis obſcuritatibus inuoluta, non Arceſilao Carneadi* credit? Hermias in Irriſ. Gentil. Philoſ. cap. XV. Καρνεάδης καὶ Κλειτόμαχος, καὶ ὅσοι τούτων ὁμιληταί, πάντα τὰ τῶν ἄλλων δόγματα καταπατοῦντες· αὐτοὶ δὲ ἀποφαινόμενοι διαῤῥήδην ἀκατάληπτα εἶναι τὰ πάντα etc. Videſis et Ciceronem Acad. II. 31. Et ἄγνοιαν quidem reponi debere iamdudum ſtatuit viri doctiſſimi Ioan. Clerici ſolertia. Adi Silu. Philolog. cap. IX. pag. 270.

DISSERT. XXXVI.

a Εἰ προηγούμενος] E Stoicis nonnulli κυνιεῖν σοφὸν dicebant, εἶναι γὰρ τὸν κυνισμὸν σύντομον ἐπ᾽ ἀρετὴς ὁδόν, vt ait Laërtius VII. 121. Vide etiam VI. 104. Lipſium Manud. ad Philoſ. Stoic. I. 13. et nos ad Ciceronis de Fin. III. 20.

Sectio ά.

b κατὰ τὴν Λυδοῦ σοφίαν] Λυδίας

ȣ̓δὲ ὁ ἀετὸς, ȣ̓δὲ τὰ τȣ́των ἔτι ἀφωνότερα, αἱ δρύες, ἀλλ' ὡδί μοι λελέξεται· Ζεὺς ἦν καὶ ȣ̓ρανὸς καὶ γῆ· ȣ̓ρανȣ̃ μὲν πολῖται θεοὶ, τὰ δὲ γῆς θρέμματα οἱ ἄν-

nec, a qua minus vocem exſpectes, quercus aliqua; verum hoc modo procedet: Iupiter olim ſolus erat, et cum Ioue coelum et terra; et coeli quidem ciues dii erant, alumni vero terrae non-

δίȣς quidem μύθȣς memorat Aphthonii ſcholiaſtes. Et in Aeſopi Vita fabulis Aphthonii ſubiecta p. 166. habet: Αἴσωπος ὁ λογοποιὸς [Λυδὸς] μὲν ἦν τῷ γένει. Suidas: Αἴσωπος Σάμιος ἢ [Σαρδιανός.] Sardes autem vrbs Lydiae. Plurimi tamen auctores eum Phrygem fuiſſe ſtatuunt, et cum iis facit noſter Diſſert. III. 1. XXI. 5. quem ſibi repugnantia ſcripſiſſe non arbitror. Itaque lego κατὰ τὴν [Αἰσώπȣ] σοφίαν, vel, quod Harleian. dat, κατὰ τὴν [τȣ̃ Λυδȣ̃] σοφίαν, forſan a Maximo fuit κατὰ τὴν [τȣ̃ Φρυγὸς] σοφίαν. Notum prouerbium μᾶλλον ὁ Φρὺξ, de quo Zenobius V. 16. Suidas et Apoſtolius XII. 41.

Ibid. κατὰ τὴν Λυδȣ̃ σοφίαν] Senſus poſtulat τὴν τȣ̃ Λυδȣ̃, *Lydi iſtius*, ſc. Aeſopi. ſic XXV, 2. κατὰ τȣ̀ς τȣ̃ Φρυγὸς λόγȣς, de eodem. et ita III, 1. Sine articulo quidem XXI, 5. λογοποιὸς Φρὺξ. ſed ibi vox λογοποιὸς eundem habet effectum cum articulo, et hominem deſignat. Caeterum pro τὴν Λυδȣ̃ Cl. Editor reſcribit τὴν τȣ̃ Φρυγὸς, vel, τὴν Αἰσώπȣ. Non opus eſt tam fortibus remediis. Notus Veterum mos confundendi nomina gentium conterminarum. ita *Germani*, *Celtae*, *Batavi*, *Belgae*, *Galli*, etiam *Britanni*, promiſcue (ſaltem eorum aliquot) nonnunquam ponuntur. ſic Anthologia IV, 12. p. 337. Ed. *Steph.* *Aſſyrii*, *Medi*, et *Perſae* pro iiſdem, in Epigrammate Theaeteti. Catullus *Coma Beren.* v. 45.

Cum Medi *irrupere nouum mare*:

id eſt, *Perſae*, effoſſo monte Atho. Propertius III, 10.

Neue tua Medae *laetentur caede ſagittae,*
Sericus armato neu cataphractus equo:

ita legendum pro *Ferreus armato*: vide IV, 3. v. 8. *Medae* vero ibi eſt *Perſicae*. vide Illuſtriſſ. *Spanhemium* ad Callimach. p. 155. Notatum hoc aliquoties a Strabone quoque, (niſi fallit memoria; liber enim non eſt ad manum) et ab Euſtathio ad Dionyſ. v. 810. p. 108. Ed. *Steph.* de *Myſis* et *Phrygibus*, et de *Lydis* et *Maeonibus*, vbi pro ἐγκέχυνται ſcribendum opinor συγκέχυνται. Cum igitur *Lydi* et *Phryges* ὅμοροι fuerint, non multum referre Antiquis viſum eſt, *Lydumne* an *Phrygem* Aeſopum appellaverint: tametſi *Phrygem* eum

 fuiſſe

θρωποι ὔπω ποτὲ [c] ἐν φωτὶ ἦσαν. Καλεῖ δὲ Ζεὺς Προμηθέα, καὶ αὐτῷ προστάττει κατανεῖμαι τῇ γῇ ἀποικίαν, ζῶον ἁπλοῦν. κατὰ μὲν τὴν γνώμην ἐγγύτατα ἡμῖν τοῖς θεοῖς, τὸ δὲ σῶμα αὐτῶν ἔσω λεπτὸν [d], καὶ ὄρθιον, καὶ σύμμετρον, καὶ ἰδεῖν ἥμερον, καὶ χειρουργεῖν εὔκολον, καὶ βαδίζειν ἀσφαλές. Πείθεται ὁ Προμηθεὺς Διῒ, καὶ ποιεῖ ἀνθρώπους, καὶ οἰκίζει τὴν γῆν. Οἱ δὲ ἐπεὶ γενέσεως ἐπελάβοντο [e], οὐ χαλεπῶς διέζων· καὶ γὰρ τροφὴν αὐτοῖς ἀποχρῶσαν γῆ παρείχετο, λειμῶνας δασεῖς [f], καὶ ὄρη κομῶντα, καὶ καρπῶν χορηγίαν, ὅσα γῆ φέρειν φιλεῖ μηδὲν ὑπὸ γεωργῶν ἐνοχλουμένη· παρείχοντο δὲ καὶ αἱ Νύμφαι κρήνας καθαρὰς [g] καὶ ποταμοὺς

nondum lucem viderant homines. Vocat igitur Promethea Iupiter, iubetque, nouam in terras coloniam deducat, animal ſimplex, cui ingenium diis proximum, corpus tenue, erectum, aptaque proportione exſtructum, vultum mitem, manus promtas, greſſum firmum tribueret. Morem gerit Ioui Prometheus, homines fabricat, eoſque in terra locat. Qui vbi nati eſſent, facillime viuebant, cum cibum illis abunde terra ſuppeditaret: aderant prata pulchre veſtita, montes comantes, fructuum copia, et quaecunque, quamuis nondum infeſtaretur ab agricolis, ferre ſolet tellus: iam puriſſimos Nymphae fontes, et illimes

fuiſſe euincunt Veterum teſtimonia a *Dauiſio* adducta: quibus addas Ariſtidem in *Orat. Funebr. Alexandri* p. 86. vbi Alexandrum hunc *Aeſopo* praeferens, ait: τοσοῦτον τὰ δεύτερα τῶν πρώτων ὑμῖν (non ἡμῖν) βελτίω ἐξήνεγκεν ἡ γῆ. inſcribitur vero haec Oratio τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ τῷ Κοτυαειέων. *Cotyaëum* autem (Κοτυάειον) vrbs erat *Phrygiae*. perperam ſcribitur Κοττυεύειον apud Euſtathium in Dionyſ. p. 108. Maneat itaque κατὰ τὴν τοῦ Λυδοῦ σοφίαν. M.

c οὔπω [ποτὲ] Stephanus mavult οὔπω τότε. Sed non eſt, cur a codicibus abeamus. Vide Heſychium.

d τὸ δὲ σῶμα αὐτῶν ἔσω λεπτὸν] Putarem αὐτῷ. ſc. ζώῳ, quod praeceſſit. niſi αὐτῶν ad διάνοιαν potius, quam ad λέξιν, referri debeat. M.

e γενέσεως ἐπελάβοντο,] Sic vterque codex. Vulgo γενέσεως ἐλάβοντο.

f λειμῶνας δασεῖς,] Lege, καὶ λειμῶνας δασεῖς, vt vitetur abſurdum. M.

g αἱ Νύμφαι κρήνας καθαρὰς] Naiadas

διειδεῖς, καὶ ἄλλων ναμάτων εὐπόρους τε καὶ δαψιλεῖς πηγάς· πρὸς δὲ καὶ θάλπος μὲν ἐξ ἡλίου τοῖς σώμασι περιχεόμενον συμμέτρως αὐτὰ παρεμυθεῖτο, αὖραι δὲ ἐκ ποταμῶν ὥρα θέρους ἐπιπνεῦσαι [h] ἀνέψυχον αὐτοῖς τὰ σώματα· περιμάχητον δ' ἦν τούτων οὐδὲν ἐν ἀφθόνῳ τῇ τῶν αὐτομάτων χορηγίᾳ διαιτωμένοις. Δοκοῦσι δέ μοι καὶ οἱ ποιηταὶ ἐγγύτατα εἶναι τῷ ἡμετέρῳ τούτῳ μύθῳ, ὑπὸ Κρόνῳ θεῶν βασιλεῖ τοιοῦτόν τινα αἰνιττόμενοι βίον, ἀπόλεμον, ἀσίδηρον, ἀφύλακτον, εἰρηνικὸν, ἀπερμάχητον, ὑγιεινὸν, ἀνενδεᾶ· καὶ τὸ χρυσοῦν γένος τοῦτο, ὡς ἔοικεν, ὁ Ἡσίοδος καλεῖ [i], νεανιευόμενος πρὸς ἡμᾶς.

β'. Ἐμοὶ δὲ ὁ μῦθος ἀπελθὼν ἐκποδὼν, καὶ

illimes fluuios, aliarumque fcaturigines lympharum plenas fuppeditabant et vberes: accedebat tepor folis, qui modice circumvolitans reftaurabat corpora; tum e fluuiis aeftiuo tempore refpirantes membra illis refrigerabant aurae: ad haec omnia acceffus erat liberrimus, in vberrima fpontaneae felicitatis viventibus copia. Videntur mihi ad hanc fabulam noftram quam proxime acceffiffe et poëtae; qui fub Saturno deorum rege vitam fuiffe talem occulte innuunt, fine bello, fine ferro, fine vlla cuftodia, paci deditam, fine vlla fimultate, falubrem, nullius rei immunem; nec aliud videtur effe, quod aureum ab Hefiodo vocatur faeculum, qui ad noftrum hoc alludit.

2. Porro vt fabula faceffat, et in ferium fermonem tranfeat oratio;

Naiadas dicit. Virgilius Aen. VIII. 71.

Nymphae, laurentes Nymphae,
genus amnibus vnde eft.

Quin et Κρηναῖοι vocabantur. Homerus Odyff. ρ'. 240.

Νύμφαι Κρηναῖαι, κοῦραι Διός.

Haec vox reddenda videtur Ariftaeneto lib. I. Epift. III. vbi fic ille: Καλὴ μὲν οὖν νὴ τὰς [Κοπίδας] Νύμφας καὶ καθ' ἑαυτὴν ἡ πηγή. Lego νὴ τὰς [Κρηναίας] νύμφας. Vir fane doctiffimus Iof. Mercerus reponit Κηπίδας, fed, quod palam fatetur, fine exemplo.

h αὖραι δὲ ἐκ ποταμῶν — ἐπιπνεῦσαι] Potius vel ἐκπνεῦσαι, vel ὑποπνεῦσαι. vt *fufpirare* Latinis de re eadem. Lucanus VI, 369.

Quique nec humentes nebulas,
nec rore madentem
Aëra, nec tenues ventos fufpirat *Anauros*. M.

i ὁ Ἡσίοδος καλεῖ,] Vide fis Oper. et Dier. v. 109. feqq.

γενόμενος ἐκ μύθου αὐτὸ τοῦτο λόγος, προϊὼν παραβαλλέτω βίον βίῳ, τῷ προτέρῳ τὸν δεύτερον, εἴτε σιδηροῦν τις αὐτὸν, εἴτε καὶ ἄλλῃ πῃ ὀνομάζων χαίρει. Ἡνίκα ἤδη κληρουχήσαντες [k] οἱ ἄνθρωποι τὴν γῆν ἐπετέμοντο αὐτῆς ἄλλος ἄλλην μοῖραν [l], περιβάλλοντες αὐτοῖς ἕρκη καὶ τειχία, καὶ τὰ σώματα σπαργάνοις μαλθακοῖς καθειλίξαντες [m], καὶ τὼ πόδε σκύτεσι χαρακώσαντες, καὶ χρυσὸν οἱ μὲν τοῖς αὐχέσιν, οἱ δὲ ταῖς κεφαλαῖς, οἱ δὲ τοῖς δακτύλοις περιαρτήσαντες, εὔφημόν τινα καὶ εὐπρόσωπον δεσμὸν, καὶ στέγας οἰκοδομησάμενοι, καὶ κλεῖδας καὶ αὐλείους καὶ προπύλαια [n] ἄττα ἐπιστήσαντες· καὶ παρέχοντες τῇ γῇ πράγματα, μεταλλεύοντες αὐτὴν καὶ σκάπτοντες καὶ

oratio; cum vita conferamus vitam, posteriorem cum priori, siue ea ferrea, siue quocunque alio sit dicenda nomine. Cum diuidere inter se terram coepere homines, ibi alius aliam secare partem, quam limitibus ac muris distinguerent; corpora mollibus inuoluere fasciis, pedes pellibus munire; aurum alii collo, alii capiti, alii digitis aptare, honestas speciosasque compedes; aedes struere, claues excogitare, fores et vestibula quaedam attollere. Vt omittam, quod terrae negotium facessant, dum eam auri argentique studio rimantur, ligonibus inuertunt ac fodiunt;

Sectio β'.

k χαίρει. Ἡνίκα ἤδη κληρουχήσαντες etc.] Nullus est exitus sententiae, neque Constructio. Distingue: προϊὼν παραβαλλέτω βίον βίῳ, τῷ προτέρῳ τὸν δεύτερον, (εἴτε σιδηροῦν τις αὐτὸν, εἴτε καὶ ἄλλῃ πῃ ὀνομάζων χαίρει) ἡνίκα ἤδη κληρουχήσαντες οἱ ἄνθρωποι τὴν γῆν, ἐπετέμοντο etc. M.

l ἐπετέμοντο αὐτῆς ἄλλος ἄλλην μοῖραν,] Scribe, ἐπενέμοντο αὐτῆς etc. sic XXXV, 7. Ἢ τὴν μὲν γῆν ἀνάγκη νενεμῆσθαι τοῖς τόποις, καὶ οἰκεῖν ταύτης ἄλλους ἄλλην μοῖραν. vbi eadem omnia. et ita passim. M.

m καθειλίξαντες,] Ita Reg. et Harl. Ac recte quidem: εἱλίσσω, non ἐλίσσω dicitur. Vulgo tamen κατειλίξαντες, quasi noster Ionice scripserat.

n καὶ κλεῖδας, καὶ αὐλείους, καὶ προπύλαια] Forte, καὶ κλεισιάδας, *valuas.* Philo *de Legg. Special.* p. 550. παρθένοις μὲν, εἴσω κλισιάδων (f. κλεισιάδων) τὴν μεσαύλιον (f. μεσαύλειον) ὅρον πεποιημέναις· τελείαις δὲ ἤδη γυναιξὶ, τὴν αὔλιον, f. αὔλειον. multis in locis ita loquitur

ὀρύττοντες· καὶ μηδὲ τὴν θάλατταν κατὰ χώραν ἐῶντες, ἀλλὰ ἐπιτειχίσαντες καὶ ταύτῃ σκάφη πολεμιστήρια καὶ πορευτικὰ καὶ ἐμπορευτικά· καὶ μηδὲ τοῦ ἀέρος ἀπεχόμενοι, ἀλλὰ καὶ τοῦτον ληϊζόμενοι, τὰς ὀρνίθων ἀγέλας ἰξῷ καὶ ἕρκεσι καὶ παντοδαπαῖς μηχαναῖς σαγηνεύοντες· ἀποσχόμενοι δὲ μήτε τῶν ἡμέρων ζώων δι' ἀσθένειαν, μήτε τῶν ἀγρίων διὰ δέος, ἀλλὰ αἵματι καὶ φόνῳ καὶ λύθρῳ [o] παντοδαπῷ γαστριζόμενοι. καὶ ἀεί τι ταῖς ἡδοναῖς εὑρίσκοντες νέον [p], καὶ τῶν ἑώλων ὑπερορῶντες, καὶ διώκοντες μὲν τὰ τερπνὰ, περιπίπτοντες δὲ τοῖς λυπηροῖς· πλούτου μὲν ὀρεγόμενοι, ἀεὶ δὲ τὸ παρὸν ἐνδεέστερον ἡγούμενοι τοῦ ἀπόντος, καὶ τὸ κτηθὲν ἔλαττον τοῦ προσδοκωμένου· δεδιότες μὲν ἔνδειαν, πληρωθῆναι δὲ μὴ δυνάμενοι· φοβούμενοι μὲν θάνατον, μὴ φροντίζοντες δὲ τοῦ ζῆν· εὐλαβούμενοι νόσους [q],

diunt; quod nec a mari abstineant, sed in eius quasi poenam naues modo bellicas, modo vectorias fabricent, et mercenarias; quod nec ab aere, sed et hunc spolient, dum visco linoque greges auium (et qua non arte?) praeueniunt; quod nec a cicuribus animalibus virium defectu, nec a feris metu abstineant, sed caede, sed sanguine, sed cruore quolibet ventrem farciant; nouam semper voluptatem excogitent, veterem contemnant, et, dum iucunditatem sectantur, in miseriam incidant; diuitias semper appetant, ita tamen, vt minora iudicent, quae habent, quam queis carent, et quod possident, eo, quod exspectant; egestatem semper timeant, expleri nunquam possint; mortem metuant, vitam negligant; morbos vitent, nec a morbidis abstineant;

quitur Philo. vide et Pollucem IX, 5. sect. 50. M.

o αἵματι [καὶ φόνῳ] καὶ λύθρῳ] Vulgo αἵματι [φονίῳ] καὶ λύθρῳ. Lectionem vero, quam recepimus, praestant Reg. et Harleian. eamque Paccius in suo codice reperit, vt ex eius interpretatione liquet.

p καὶ ἀεί τι ταῖς ἡδοναῖς εὑρίσκοντες νέον] Mallem ἐξευρίσκοντες. sic VIII, 2. ἐξευρεῖν τοῖς ἀνθρώποις τὰ ἀγάλματα. X. 3. τῶν τὰ πολλὰ καὶ σοφὰ ταῦτα ἡμῖν ἐξευρηκότων. M.

q εὐλαβούμενοι νόσους,] Scribe, εὐλαβούμενοι μὲν νόσους, τῶν δὲ νοσερῶν etc. Vide praecedentia quatuor,

τῶν δὲ νοσερῶν ȣ̓κ ἀπεχόμενοι· ὑποπ]εύοντες μὲν ἄλλȣς, ἐπιβȣλεύοντες δὲ τοῖς πλείςοις [r]· δεινοὶ μὲν πρὸς τȣ̀ς ἀνόπλȣς, δειλοὶ δὲ πρὸς τȣ̀ς ὡπλισμένȣς· μισȣ̃ντες μὲν τυραννίδα, τυραννεῖν δὲ αὐτοὶ ἐπιθυμȣ̃ντες [s]· ψέγοντες μὲν τὰ αἰσχρὰ, τῶν δὲ αἰσχρῶν [t] ȣ̓κ ἀπεχόμενοι· τὰς εὐτυχίας θαυμάζοντες, τὰς ἀρετὰς μὴ θαυμάζοντες· τὰς δυςυχίας ἐλεȣ̃ντες, ȣ̓κ ἀπεχόμενοι τῶν μοχθηρῶν· ἐν μὲν ταῖς εὐπραγίαις τολμηταὶ, ἐν δὲ ταῖς δυσπραγίαις ἀνάκλητοι [u]· μακαρίζοντες μὲν τȣ̀ς τεθνηκότας, γλιχόμενοι δὲ τȣ̃ ζῆν· μισȣ̃ντες μὲν τὸ ζῆν, φοβȣ́μενοι δὲ ἀποθανεῖν [x]· προβεβλημένοι μὲν

neant; quosdam suspectos habeant, plerisque ipsi insidias struant; feroces cum inermibus, cum armatis timidi; tyrannidem odio habeant, et affectent; turpia vituperent, nec tamen iis se abstineant; felicitatem mirentur, nec mirentur virtutes; miserentur infortunia, nec tamen fugiant improba; in secundis audaculi, in aduersis cohiberi nequeant; beatos praedicent mortuos, vitam tamen expetant; bella auersentur, pacem

quatuor, et quatuor sequentia commata, in quibus omnibus μὲν et δὲ ponuntur. Notandum vero, hanc Humanae leuitatis et stultitiae descriptionem sumtam esse vel adumbratam ex pulcherrima ista Hippocratis Epistola ad *Damagetum*, de Democrito: in qua Philosophus Abderita Tyrio nostro praeiuit in eodem argumento. M.

r ὑποπ]εύοντες μὲν ἄλλȣς, ἐπιβȣλεύοντες δὲ τοῖς πλείςοις.] Haec non assequor. verba quidem satis obuia sunt; sed mens eorum languet, et Scriptore et Argumento inferiora mihi videntur. Frigus sententiae latet in vocibus ἄλλȣς et πλείςοις. De voce ἀνάκλητοι, quae mox sequitur, dixi aliquid ad XXXIII,6.M.

s τυραννεῖν. δὲ [αὐτοὶ] ἐπιθυμȣ̃ντες·] Vulgo deest vox penultima, quam Mss. fide restituimus.

t τῶν δὲ αἰσχρῶν] Hoc ordine codices. Vulgo τῶν αἰσχρῶν δέ.

u ἀνάκλητοι·] Sic edidit Stephanus, et ita Reg. At Heinsio placet δυσανάκλητοι, nec aliter est in Harl. Quae vero sit inter τολμητὰς et δυσανακλήτȣς oppositio, me quidem fugit. Paccius vertit: *Rebus feliciter gestis elatissimi, in aduersis deiectissimi.* Reposuerim δυσπαράκλητοι, vel δυσανάληπ]οι. Vide nos ad Dissert. XXXIII. 6.

x φοβȣ́μενοι δὲ ἀποθανεῖν·] Quare

τὰς πολέμους [y], εἰρήνην δὲ ἄγειν μὴ δυνάμενοι· ἐν μὲν δουλείᾳ ταπεινοὶ, ἐν δὲ ἐλευθερίᾳ θρασεῖς· ἐν μὲν δημοκρατίᾳ ἀκατάσχετοι, ἐν δὲ τυραννίδι ἐπληχότες· παίδων μὲν ἐπιθυμοῦντες, γενομένων δὲ ὀλιγωροῦντες· εὐχόμενοι μὲν τοῖς θεοῖς ὡς δυναμένοις ἐπαρκεῖν, καταφρονοῦντες δὲ ὡς οὐ δυναμένων τιμωρεῖν· καὶ δεδιότες μὲν ὡς κολάζοντας, ἐπιορκοῦντες δὲ ὡς οὐδὲν ὄντας.

γ΄. Τοιαύτης τοίνυν στάσεως καὶ διαφωνίας τὸν δεύτερον τοῦτον κατεχούσης βίον, τίνι δῶμεν τὰ νικητήρια φέροντες; τίνα, ποῖον αὐτῶν φῶμεν ἁπλοῦν εἶναι βίον, καὶ ἀπερίστατον, καὶ ἐλευθερίας ἐπήβολον; καὶ ποῖον οὐχ ἁπλοῦν, ἀλλ᾽ ἀναγκαῖον, καὶ ἐλεεινὸν, καὶ περιστάσεων γέμοντα; Φέρε ἐξ ἑκατέρων ἡκέτω τις ἡμῖν ἀνὴρ [z]

pacem agant insolenter; in seruitute abiecti, in libertate confidentes; in populari republica dissoluti, in tyrannide timidi; liberos petant, natos vero negligant; deos inuocent, tanquam dare possint, quibus egeant, eosdem negligant, quasi punire nesciant; deos timeant, vt qui periuria vindicent, peierant autem, quasi non sint.

3. Tantus igitur cum tumultus et discordia secundam hanc vitam inuaserit, vtri palmam dabimus? vtram simplicem successusque et libertatis compotem dicemus esse? vtram contra minime talem, sed coactam, miserandam, infortuniorum plenam? Agedum ex vtraque hominem sumamus, quae ad disputationem

Quare non τὸ ἀποθανεῖν, cum praecessit τὸ ζῆν? M.

y [προβεβλημένοι] μὲν τὰς πολέμους,] Vulgo ἀποβεβλημένοι. Sed omnino recipienda fuit codicum scriptura: nam προβεβλημένοι, *damnantes, despuentes, exsecrantes.* Dionysius Halicarnasseus Antiq. Rom. IV. 24. [Προβέβληνται] τὸ ἔθος, ὡς οὐ πρέπον ἡγεμονικῇ πόλει etc. Vide Budaeum Comment. L. G. p. 388.

Ibid. ἀποβεβλημένοι μὲν τὰς πολέμους,] Lego, προβεβλημένοι, *exosi.* Porphyrius περὶ Ἀποχ. IV, 3. τὴν ἀλήθειαν ἀγαπᾷν ἀεὶ, καὶ τὰς ψευδομένους προβάλλεσθαι. Phalaris Epist. CXXXV. ὡς ἐπ᾽ ἀνθρώπων γεγονότα ὀλέθρῳ προβέβληνται. vide Plutarchum *Conviu. Sept. Sap.* p. 154. D. Sic etiam Codices. M.

Sectio γ΄.

z ἡκέτω τις [ἡμῖν] ἀνὴρ] Vulgo deest vox penultima, quam, Mſ. Regio iubente, suppleuimus.

ἐπὶ διαιτητὴν τὸν λόγον [a]· ὁ δὲ αὐτῶν ἐρέσθω ἑκάτερον, καὶ πρῶτόν γε τὸν πρῶτον [b], τὸν γυμνὸν ἐκεῖνον καὶ ἄοικον καὶ ἄτεχνον, τὸν πάσης τῆς γῆς πολίτην καὶ ἐφέστιον. Ἐρέσθω δὲ ἀντιθεὶς αὐτῷ τὸν τοῦ δευτέρου βίον καὶ τρόπον, πότερα αἱρεῖται μένειν ἐν τῇ πρόσθεν τροφῇ καὶ ἐλευθερίᾳ, ἢ τὰς τοῦ δευτέρου ἡδονὰς λαβὼν σὺν ταύταις καὶ τὰ λυπηρὰ ἔχειν; Ἴτω δὴ μετὰ τοῦτον ὁ ἕτερος, ἀντιθέτω δὲ αὐτῷ ὁ δικαστὴς τὴν τοῦ προτέρου δίαιταν καὶ ἐλευθερίαν· καὶ ἐρέσθω, πότερα αἱρεῖται τὰ αὐτοῦ ἔχειν, ἢ μετατίθεσθαι καὶ μετοικίζεσθαι ἐπὶ τὸν εἰρηναῖον ἐκεῖνον βίον καὶ ἄφετον καὶ ἀδεῆ καὶ ἄλυπον; Τίς τῶν ἀνδρῶν αὐτομολεῖ; τίς ἑκὼν ἀλλάττεται βίον βίου;

δ'. Τίς οὕτως ἀνόητος καὶ δύσερως καὶ κακοδαίμων ἀνήρ, ὥστε διὰ φιλίαν μικρῶν καὶ ἐφημέρων ἡδονῶν, καὶ ἀγαθῶν ἀμφισβητησίμων, καὶ ἀδήλων ἐλπίδων,

tationem noſtram, tanquam ad arbitrium veniat, et illa quidem vtrumque examinet; ac prius quidem priorem illum, qui nudus, ſine lare, ſine arte, quaſi terrae totius ciuis et colonus obambulat. Opponat autem ſecundi illius vitam ac agendi modum, ex eoque quaerat: vtrum malit, in priorine perſiſtere victu et libertate, an vero voluptates alterius, vna cum incommodis ſequi? Accedat deinde et alter, cui iudex prioris vitae illius rationem opponat et libertatem, quaeratque: vtrum malit, ſuane ſeruare, an mutare locum ſedemque, et in tranquillam illam liberamque, metus ſimul doloriſque immunem transferri? Vter transfuga fieri, vter coloniam mutare, vter lubenti animo vitam commutare volet?

4. Quis ita demens, malique cupidus? quis tam iratis natus diis, qui minimarum caducarumque voluptatum, dubiorum bonorum, ſpeique incertae, et ambiguae felicitatis cauſa

caſtra

a ἐπὶ διαιτητὴν τὸν λόγον·] Vulgo ἐπὶ διαίτῃ τῇ τῶν λόγων. vnde Schottus reponit ὑπὸ διαιτητῇ τῶν λόγων. At Reg. ἐπὶ διαιτητὴν τῶν λόγων, Harl. ἐπὶ διαιτητὴν τὸν λόγον, quod admiſi; nec aliter Heinſius legendum ſtatuit.

b καὶ πρῶτόν γε τὸν πρῶτον,] Mallem τὸν πρότερον, vt mox, τὴν τοῦ προτέρου δίαιταν, de eodem. ſic XLI, 4. ῥητέον δὲ δὴ τὰ πρῶτα ὑπὲρ τῆς προτέρας. M.

Sectio

καὶ ἀμφιβόλων εὐτυχημάτων, μὴ ἀνασκευάσασθαι, μηδὲ ἀνοικίσαι αὐτὸν [c] εἰς ὡμολογημένην εὐδαιμονίαν; καὶ ταῦτα, εἰδὼς, ὅτι ἀπαλλάξεται πολλαπλασίων κακῶν, ἃ τῷ δευτέρῳ τρόπῳ καὶ βίῳ ἀναπεφυρμένα, πῶς ὃ περιςατικὴν ποιεῖ κακοδαίμονά τε τὴν διαγωγὴν τοῦ βίου, καὶ σφόδρα ἀτυχῆ; Ὥςε εἰκάσαιμ᾽ ἂν ἔγωγε ἑκάτερον τῶν βίων, τὸν μὲν γενναῖον τοῦτον [d] καὶ παντοδαπὸν, δεσμωτηρίῳ χαλεπῷ κακοδαιμόνων ἀνδρῶν καθειργμένων ἐν ἀφεγγεῖ μυχῷ, πολὺν μὲν τοῖς ποσὶ σίδηρον περιβεβλημένων, βαρὺν δὲ κλοιὸν περὶ τῷ αὐχένι, κἀκ ταῖν χεροῖν ἐξηρτημένων δεσμὰ δυσχερῆ, ῥυπώντων καὶ ἀγχομένων καὶ ῥυτλομένων [e] καὶ

castra mutare, et transferre se in certissimam felicitatem nolit? cum praesertim non ignoret, quam multis carere malis possit, quae cum secundae huic vitae adhaereant, omnibus modis incertam, miseramque viuendi, et calamitosam efficiunt conditionem? Ita vt ego vitam vtramque conferre soleam; et primo, hanc, si diis placet, praeclaram variamque cum miserorum hominum molestissimo carcere, qui cum in obscuro aliquo detineantur angulo, vbi multo ferro crura, collum numellis, grauissimo manus vinculo premantur, atque ita in sordibus, in cruciatu, luxu-

que

Sectio δ'.

c ἀνοικίσαι αὐτὸν] Lege αὑτόν.

d τὸν μὲν γενναῖον τοῦτον] *Heinsius* vertit: *hanc, si Diis placet, praeclaram*, sc. vitam. Sed serio agere videtur Maximus, neque vlla est Ironiae nota. ideo deprauatam puto vocem γενναῖον, pro qua legerem ἀγελαῖον, *gregarium*. Hesychius: Ἀγελαῖος, ὀχλώδης, ἰδιώτης. sic ἀγελαίους σοφιστὰς ex Isocratis *Panathenaïco* citat Pollux IV, 6. 43. Paullo ante, pro ἀνοικίσαι αὐτὸν, scribe, αὑτὸν, *seipsum*. M.

e καὶ ῥυτλομένων] Vulgo ῥηττομένων, pro qua voce Stephanus legit ῥιπτομένων. At Reg. et Harleian. eo modo, quo nos, Heinsio probante, dedimus.

Ibid. καὶ ῥυτλομένων] Ita edidit *Dauisius* pro priori lectione ῥητλομένων. quae cum nihili esset, *Stephanus* coniecit ῥιπτομένων. Mihi quidem non placet ῥιπτομένων; neque sensum video vocis ῥυτλομένων, *abstersorum*; et silet Cl. Editor. Forte πτυρομένων. Hesychius: Πτύρεται, κλᾶται, κραδαίνεται, σείεται, φοβεῖται, φρίττει. Vide D. Paulum Philipp. I, 28. M. Antonium VIII, 45. et Plutarchum in *Philopoem.* p. 362. D. M.

f παρ

στενόντων· ὑπὸ δὲ χρόνου καὶ ἔθους εὐημερίας τινὰς ἑαυτοῖς ἔνδον καὶ εὐθυμίας μηχανωμένων, μεθυσκομένων ἐνίοτε ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ, καὶ ᾀδόντων ἀναμὶξ, καὶ γαστριζομένων, καὶ ἀφροδισιαζόντων, καὶ μηδὲ ἠρέμα ἑκάστου ἐμπιμπλαμένων διὰ δέος καὶ ἀπιστίαν καὶ μνήμην τῶν παρόντων κακῶν· ὥστε ἀκοῦσαι ἂν τις παρ' ἑκάστῳ δεσμωτηρίῳ [f] οἰμωγῆς ὁμοῦ καὶ ᾠδῆς, καὶ στόνου καὶ παιᾶνος. Τὸν δὴ ἕτερον αὖ βίον [g] εἰκάζω ἀνδρὶ ἐν καθαρῷ φωτὶ διαιτωμένῳ, λελυμένῳ καὶ πόδε καὶ τὼ χεῖρε [h], καὶ τὸν αὐχένα πανταχοῦ περιστρέφοντι, καὶ τὰς ὄψεις πρὸς τὸν ἥλιον ἀνατείνοντι, καὶ τοὺς ἀστέρας ὁρῶντι, καὶ διακρίνοντι νύκτα καὶ ἡμέραν, καὶ τὰς

que vitam exigant; processu tamen temporis paulatim et consuetudinis securitatem sibi quandam in ipso carcere tranquillitatemque machinantur animi, nam et inebriantur interdum in carcere, et simul omnes canunt, sed et ventrem cibo distendunt, aut Veneri indulgent, neque tamen secure his omnibus explere se possunt, quin metuant, quin felicitati suae diffidant, quin de praesentibus malis cogitent; ita vt in singulis carceribus vlulatum cum cantu, gemitum cum paeane audias. Alteram contra vitam confero cum homine, qui in luce versatur purissima, qui manus pedesque vinculis immunes habet, collum libere, quo vult, inflectit, oculos directe in solem intendit, sidera intuetur, noctem a die distinguit, singulas anni tempestates

f παρ' ἑκάστῳ δεσμωτηρίῳ] Quomodo, ὦ θαυμάσιε, *in singulis carceribus*, cum *vnus* tantum carcer in praecedentibus supponatur? Vereor, ne hoc sit ἁμάρτημα μνημονικὸν ipsius Auctoris, ex scribendi festinatione natum. Tentabam excusare, legendo, παρ' ἑκάστῳ δεσμώτῃ, sed reclamare videntur sequentia, οἰμωγῆς ὁμοῦ καὶ ᾠδῆς, *eiulatum et cantum* SIMVL: haec enim vix dici possunt proficisci *simul* ab *vna* et eadem persona. si de *diuersis* intelligi possint, mecum legas: nisi eiectas malis has tres voces. Caeterum hic locus sumitur ex *Oedipo Tyranno* Sophoclis, v. 4.

Πόλις δ' ὁμοῦ μὲν θυμιαμάτων γέμει,
Ὁμοῦ δὲ παιάνων τε καὶ στεναγμάτων. M.

g Τὸν δὴ ἕτερον αὖ βίον etc.] Scribe, τὸν δὲ ἕτερον: praecessit enim, τῶν βίων τὸν μὲν γενναῖον etc. cui haec respondent. M.

h λελυμένῳ καὶ πόδε καὶ τὼ χεῖρε,]

ὥρας τοῦ ἔτους ἀναμένοντι, καὶ τῶν ἀνέμων αἰσθανομένῳ, καὶ ἀέρα σπῶντι καθαρὸν καὶ ἐλεύθερον· ἀπεστερημένῳ δὲ τῶν ἔνδον ἐκείνων ἡδονῶν ὁμοῦ τοῖς δεσμοῖς, μὴ μεθυσκομένῳ, μηδὲ ἀφροδισιάζοντι, μὴ γαστριζομένῳ, μὴ στένοντι, μὴ παιανίζοντι, μὴ ᾄδοντι, μὴ οἰμώζοντι, μὴ ἐμπιμπλαμένῳ, ἀλλ' ὅσον ἀποζῆν λεπτῷ καὶ διερρινημένῳ τὴν γαστέρα. Τίνα τῶν εἰκόνων μακαρίσωμεν, τίνα οἰκτείρωμεν τῶν βίων, τίνα ἑλώμεθα; τὸν ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ, τὸν μικτὸν ἐκεῖνον, τὸν ἀσαφῆ, πικραῖς καὶ ἐλεειναῖς ἡδοναῖς δελεασθέντες;

Ἔνθα δ' ἄρ οἰμωγή τε[i] καὶ εὐχωλὴ πέλεν ἀνδρῶν, ἡδομένων ὁμοῦ καὶ στενόντων. Μὴ σύγε, ὦ δειλαία ψυχή[k].

ε'. Ἀπολείπουσά μοι ταυτασὶ τὰς εἰκόνας αὐτοῖς

tes exſpectat, ventos ſentit, liberumque ac purum trahit aërem; ita tamen vt ſimul voluptatibus illius carceris et vinculis careat, non inebrietur, non ſcortetur, non helluetur, non gemat, ſed nec moduletur, non canat, ſed nec lamentetur, neque cibis ſe ingurgitet, ſed quantum naturae lex patitur, ventre ſit ſobrio et caſtigato. Quaero, vtram vitam beatam, vtram miſeratione dignam iudices, vtram eligendam cenſeas? illamne, quae in carcere agit, mixtam ambiguamque, miſerrimis deceptus voluptatibus?

Hic vbi mille homines ſimul exſultantque gemuntque,
qui voluptate pariter afficiuntur et gemunt? Abſit vero a te, miſerrima anima.

5. Quin potius ſimilitudines has cum fabulis relinque, recta-

χεῖρε,] Lege, λελυμένῳ τὼ πόδε, (vel καὶ τὼ πόδε) vt καὶ τὼ χεῖρε, ita ſect. 2. καὶ τὼ πόδε σκύτεσι χαρακώσαντες. Mox, ad fin. ſect. pone notam Interrog. poſt στενόντων. M.

i Ἔνθα δ' [ἄρ] οἰμωγή τε] Lego Ἔνθα δ' [ἅμ'] οἰμωγή τε, prout apud Homerum Il. Δ'. 450.

k Μὴ σύγε, ὦ δειλαία ψυχή.] Noſter Diſſ. XL, 2. Μὴ σύ γε, ὦ δικαστῶν εὐδαιμονέστατε· ἀλλὰ φειδὼ ἔχε ὀνομάτων αἰσχρῶν. Syneſius Epiſt. CXXXIV. Μὴ σύγε, ὦ φίλτατε ἑταίρων. Antiphon. Orat. *de caede Herodis*: Μὴ ὑμεῖς γε, ὦ ἄνδρες· ἀλλὰ δότε τι καὶ τῷ χρόνῳ. Plato *de Rep.* lib. I. Μὰ Δί', ἦν δ' ἐγώ, μὴ σύ γε· ἀλλὰ πρῶτον μὲν, ἃ ἂν εἴποις, ἔμμενε τούτοις. M.

Sectio

μύθοις, ἴθι ἐπ᾽ ἄνδρα, ȣ̓ κατὰ τὴν Κρόνȣ ἀρχὴν βιοτεύσαντα, ἀλλ᾽ ἐν μέσῳ τῷ σιδηρῷ. τȣ́τῳ γένει, ἐλευθερωθέντα ὑπὸ τȣ͂ Διὸς καὶ τȣ͂ Ἀπόλλωνος. Ἦν δὲ ȣ̓͂τος ȣ̓κ Ἀττικὸς, ȣ̓δὲ Δωριεὺς, ȣ̓δ᾽ ἐκ τῆς Σόλωνος τροφῆς [l], ȣ̓δ᾽ ἐκ τῆς Λυκȣ́ργȣ παιδαγωγίας, (ȣ̓ γὰρ χειροτονȣ͂σι τὰς ἀρετὰς οἱ τόποι, ȣ̓δὲ οἱ νόμοι) ἀλλὰ ἦν μὲν Σινωπεὺς ἐκ τȣ͂ Πόντȣ· συμβȣλευσάμενος δὲ τῷ Ἀπόλλωνι [m] τὰς περιστάσεις πάσας ἀπεδύσατο, καὶ τῶν δεσμῶν ἐξέλυσεν αὐτὸν, καὶ περιῄει τὴν γῆν ἄφετος, ὄρνιθος δίκην νȣ͂ν ἔχοντος, ȣ̓ τύραννον δεδιὼς, ȣ̓χ ὑπὸ νόμȣ κατηναγκασμένος, ȣ̓χ ὑπὸ πολιτείας ἀσχολȣ́μενος, ȣ̓χ ὑπὸ παιδοτροφίας ἀγχόμενος, ȣ̓χ ὑπὸ γάμȣ καθειργμένος, ȣ̓χ ὑπὸ γεωργίας κατεχόμενος, ȣ̓χ

rectaque virum adi, qui non Saturni regis tempore, ſed in medio ferrei huius ſaeculi vixit, quem dii duo, Iupiter et Apollo, liberali cauſa afferuerunt manu. Quamuis nec Atticus eſſet, nec Doricus, neque Solonis alumnus, nec e Lycurgi diſciplina, (non enim virtutem ſuffragio ſuo aut locus vllus creat, aut lex) ſed Sinopenſis Ponticus: qui adhibito in conſilium Apolline, omni ſe viuendi exuit neceſſitate, omnibus ſe expediuit vinculis, totamque terram liber et ſuus, non ſecus, quam auis ratione praedita, circumiit; ita vt nec tyrannum vllum metueret, nec ab vlla cogeretur lege, neque vlli reipublicae otium transſcriberet ſuum, non liberorum educatione oppreſſus, non nuptialibus adſtrictus vinculis, non agriculturae intentus, non militaribus

Sectio ε.

l ȣ̓δ᾽ ἐκ τῆς Σόλωνος τροφῆς,] Legendum ȣ̓κ, et ita diſtinguendum: Ἦν δὲ ȣ̓͂τος ȣ̓κ Ἀττικὸς, ȣ̓δὲ Δωριεὺς· ȣ̓κ ἐκ τῆς Σόλωνος τροφῆς, ȣ̓δ᾽ ἐκ τῆς Λυκȣ́ργȣ παιδαγωγίας. ſenſus vtriuſque commatis idem eſt, variatur tantum deſcriptio: ſi vero retineas ȣ̓δ᾽, ſingula κῶλα deberent ſenſum diuerſum habere: quod in hoc loco fieri non poteſt. nam Ἀττικὸς et ἐκ τῆς Σόλωνος τροφῆς eandem perſonam deſignant; quemadmodum Δωριεὺς et ἐκ τῆς Λυκȣ́ργȣ παιδαγωγίας. M.

m συμβȣλευσάμενος δὲ τῷ Ἀπόλλωνι] Diogenes oraculum Delphicum conſuluit, πῶς ἂν προτεύσειε, cui reſpondit Pythius, εἰ τὸ νόμισμα παραχαράξειεν, opiniones moreſque vulgi minime ſequendos indicans. Vide Menagium ad Laërtii VI. 20.

n τȣ́των

ὑπὸ ϛρατείας ἐνοχλύμενος, ὐχ ὑπὸ ἐμπορίας περιφερόμενός· ἀλλὰ τύτων ἁπάντων τῶν ἀνδρῶν [n], καὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων κατεγέλα, ὥσπερ ἡμεῖς τῶν σμικρῶν παίδων, ἐπειδὰν ὁρῶμεν αὐτὺς περὶ ἀϛραγάλυς σπυδάζοντας, τύπ]οντας καὶ τυπ]ομένυς, ἀφαιρῦντας καὶ ἀφαιρυμένυς· αὐτὸς δὲ βασιλέως ἀφόβυ καὶ ἐλευθέρυ δίαιταν διαιτώμενος, ὐκ ἐπιτρίβων ἐν χειμῶνι Βαβυλωνίυς, ὐδὲ Μήδοις ἐνοχλῶν ὥρᾳ θέρυς [o], ἀλλ' ἐκ τῆς Ἀτ]ικῆς ἐπὶ τὸν Ἰσθμὸν, καὶ ἀπὸ τῦ Ἰσθμῦ ἐπὶ τὴν Ἀτ]ικὴν αὖθις ὁμῦ ταῖς ὥραις μετανιϛάμενος. Βασίλεια δ' ἦν αὐτῷ [p] τά τε ἱερὰ καὶ τὰ γυμνάσια καὶ τὰ ἄλση· πλῦτος δὲ ἀφθονώτατος, καὶ ἀσφαλέϛατος, καὶ ἀνεπιβύλευτος, γῆ τε πᾶσα, καὶ οἱ ἐν αὐτῇ καρποὶ, καὶ κρῆναι γῆς ἔγγονοι, παντὸς Λεσβίυ καὶ Χίυ πόματος δαψιλέϛεραι· καὶ φίλος ἦν καὶ συνήθης τῷ ἀέρι,

litaribus turbatus curis, nec rei augendae ſtudio diſcurrens; ſed hos omnes cum curis ſuis non aliter ridebat, quam nos puerulos, quos talis ſuis ſerio intentos ferire ac feriri, ſpoliare et ſpoliari ab aliis videmus: ipſe vero regis ſecuri liberique vitam ducebat, non vt hyeme Babylone viueret, aeſtate Medos fatigaret; ſed ex Attica Iſthmum, rurſus, relicta Iſthmo, Atticam vna cum anni tempeſtate petebat. Regiae illius templa erant, gymnaſia, et luci ſacri; diuitiae maximae certiſſimaeque, nec vllis obnoxiae inſidiis, vniuerſa cum fructibus ſuis terra, tum fontes terrae filii, omni Lesbio Chioque largiores nectare: amicus praeterea et familiaris erat aëri, ſicut leonum corpora, neque

n τύτων ἁπάντων [τῶν] ἀνδρῶν] Ex codicibus articulum reſtituimus.

Ibid. τύτων ἁπάντων ἀνδρῶν] Repete vltimam ſyllabam mediae vocis, et ſic diſtingue: ἀλλὰ τύτων ἁπάντων, τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων, κατεγέλα, etc. et ita MSS. M.

o ὐκ ἐπιτρίβων ἐν χειμῶνι Βαβυλωνίυς, ὐδὲ Μήδοις ἐνοχλῶν ὥρᾳ θέρυς,] Sic facere ſolebant Perſarum reges. Vide B. Briſſonium de Regno Perſar. lib. I. cap. 69. praecipue vero Dionem Chryſoſtomum Orat. VI. pagg. 86, 87. ad quem Maximus reſpexit.

p Βασίλεια δ' ἦν αὐτῷ] Hoc obſeruauit Dion Chryſoſtomus Orat. IV. p. 60. D.

q μηδὲν

ὥσπερ οἱ λέοντες, καὶ οὐκ ἀπεδίδρασκε τὰς ὥρας τοῦ Διὸς, οὐδὲ ἀντεμηχανᾶτο αὐτῷ, τοῦ μὲν χειμῶνος τεχνιτεύων θάλπος, τοῦ δὲ θέρους ἀναψύχεσθαι ποθῶν· ἀλλ' οὕτως ἄρα ἐθὰς ἦν τῇ τοῦ παντὸς φύσει, ὥστε ἐκ τοιαύτης διαίτης ὑγιεινός τε ἦν καὶ ἰσχυρὸς, καὶ κατεγήρα εἰς τὸ ἀκρότατον, μηδὲν φαρμάκων δεηθεὶς, μὴ σιδήρου, μὴ πυρὸς, μὴ Χείρωνος, μὴ Ἀσκληπιοῦ, μὴ Ἀσκληπιαδῶν, μὴ μάντεων μαντευομένων, μὴ ἱερέων καθαιρόντων [q], μὴ γοήτων ἐπαδόντων. Πολεμουμένης δὲ τῆς Ἑλλάδος, καὶ πάντων πᾶσιν ἐπιτιθεμένων,

Οἳ πρὶν ἐπ' ἀλλήλοισι φέρον [r] πολύδακρυν Ἄρηα,

ἐκεχειρίαν ἦγε μόνος [s], ἐν ὡπλισμένοις ἄοπλος, ἐν μαχομένοις ἔνσπονδος πᾶσιν. Ἀπείχοντο δὲ αὐτοῦ καὶ οἱ ἄδικοι, καὶ οἱ τύραννοι, καὶ οἱ συκοφάνται. Ἤλεγχε μὲν γὰρ τοὺς πονηροὺς, ἀλλ' οὐ λόγων σοφίσμασιν, ὅσπερ

neque Iouis se subducere tempestatibus volebat, nec cum eo luctabatur, neque calorem hyeme, frigus aestate moliebatur; sed ita toti naturae assueuerat, vt hoc viuendi genere et sanitatem sibi pararet et robur, vitamque quam longissime extenderet, nec interim aut medicorum egeret remediis, aut ferro, aut igne, aut Chirone, aut Aesculapio, aut Asclepiadis haberet opus, non oraculis vatum, non lustratione sacerdotum, non praestigiatorum carmine. Iam cum grauissimo bello arderet Graecia, sibique omnes insultarent mutuo,

Consueti inter se miserando cernere Marte,

solus inducias agebat, inter armatos inermis, inter bellantes foederatus omnium. Manum ab eo abstinebant improbi omnes, et tyranni, et sycophantae. Et tamen scelestos arguebat, non verborum captiunculis, quod reprehendendi genus esse solet molestissi-

q μηδὲν φαρμάκων δεηθεὶς, — μὴ ἱερέων καθαιρόντων,] Dion Chrysostomus Orat. VI. p. 91. B. Τὴν δὲ γῆν αὐτοῖς μηδὲ ἐξαρκεῖν παρέχουσαν φάρμακα· δεῖσθαι δὲ καὶ σιδήρου, καὶ πυρός· καὶ μήτε Χείρωνος, μήτε Ἀσκληπιοῦ, μήτε τῶν Ἀσκληπιαδῶν ἰωμένων, μηδὲν αὐτοῖς ὄφελος εἶναι διὰ τὴν αὐτῶν ἀκολασίαν καὶ πονηρίαν, μηδὲ μάντεων μαντευομένων, μηδὲ ἱερέων καθαιρόντων etc. Ex his nostrum sua decerpsisse manifesto patet.

r Οἳ πρὶν ἐπ' ἀλλήλοισι φέρον] Iliad. Γ'. 132.

s ἐκεχειρίαν [ἦγε] μόνος,] Vulgo

ἐλέγχων ἀνιαρότατος [t]· ἀλλὰ ἔργοις παρατιθεὶς ἑκάστοτε [u], ὥσπερ ἐλέγχων ἀνυσιμώτατος καὶ εἰρηνικώτατος· καὶ διὰ τοῦτο οὔτε Μέλιτός τις ἐπὶ Διογένην ἀνέστη, οὔτε Ἀριστοφάνης, οὐκ Ἄνυτος, οὐ Λύκων.

ς΄. Πῶς οὖν οὐ προηγούμενος τῷ Διογένει ὁ βίος οὗτος, ὃν ἑκὼν εἵλετο, ὃν Ἀπόλλων ἔδωκεν, ὃν ὁ Ζεὺς ἐπῄνεσεν, ὃν οἱ νοῦν ἔχοντες θαυμάζουσιν; Ἢ ἄλλο τι ἡγούμεθα εἶναι τὴν περίστασιν, ἢ χρῆσιν πράξεως οὐκ αὐθαίρετον τῷ ἔχοντι; Ἔρου δὴ τὸν γεγαμηκότα, τίνος εἵνεκα γαμεῖ, παίδων φησί· τὸν παιδοτροφοῦντα, τίνος εἵνεκα ἐτεκνώσατο, διαδοχῆς ἐρᾷ· τὸν στρατευόμενον, πλεονεξίας ἐρᾷ· τὸν γεωργοῦντα, καρπῶν ἐρᾷ· τὸν χρηματιζόμε-

lestissimum vt plurimum; sed re ipsa, ipsaque vita vitam eorum arguebat, quod reprehendendi genus est efficacissimum, minimeque solet esse asperum: propterea nec vllus Melitus, nec vllus Aristophanes, aut Anytus, nullus Diogenem inuasit Lyco.

6. Quid ergo obstaret, quo minus reliquis omnibus praeferenda haec vita esset Diogeni, quam sponte sua elegerat, quam Apollo dederat, commendarat Iupiter, quam omnes sapientes mirantur? An aliud fortunae incommodum, praeter vsum actionis, euentumque, non satis ex arbitrio auctoris putamus esse? Quaere ex eo, qui vxorem duxit, cur id fecerit; respondebit, liberorum causa: ex eo, qui liberos educat, cur eos genuerit; successionis causa dicet: ex eo, qui militat, amplioris dicet fortunae: ex rustico, fructuum causa: ex negotiatore, facul-

go ἀνεχειρίαν [ἡγεμόνος,] quod sensu caret. Veram lectionem suppeditarunt Reg. Harl. et Paccii codex: eamque vidit ex coniectura sagax ille Leopardus, Emend. XVII, 2.

t ἐλέγχων ἀνιαρότατος·] Sic recte Harleian. Vulgo ἀνιαρώτατος, quo modo contra Graecae linguae rationem peccatur, siquidem tertia syllaba producitur. Vide sis ad Differt. III. §. 10.

u ἀλλὰ ἔργοις παρατιθεὶς ἑκάστοτε,] Optime Stephanus, ἀλλὰ [ἔργα] ἔργοις παρατιθεὶς ἑκάστοτε, quod Scaliger et Heinsius merito probarunt.

Ibid. ἀλλ' οὐ λόγων σοφίσμασιν, — ἀλλὰ ἔργοις] Multo elegantius abesset istud ἀλλ'. Ἤλεγχε μὲν γὰρ τοὺς πονηρούς, οὐ λόγων σοφίσμασιν, — ἀλλὰ ἔργα ἔργοις παρατιθεὶς etc. quae vltima est optima *Hen. Stephani* coniectura. vulgo deest ἔργα. M.

νον, εὐπορίας ἐρᾷ· τὸν πολιτευόμενον, τιμῆς ἐρᾷ. Τῶν δὲ ἐρώτων τȣ́των οἱ πολλοὶ ἀμβλισκάνȣσι, καὶ εἰς τȣ̓ναντίον περιΐστανται, καὶ εὐχῆς ἔργον ἡ ἐπιτυχία, ȣ̓ γνώμης, ȣ̓δὲ τέχνης. Ἕκαστος δὴ τῶν ταῦτα αἱρȣμένων [x] περίστασίν τινα διαπεραίνεται τȣ̃ βίȣ, καὶ ταλαιπωρίας ἀνέχεται ȣ̓χ ἑκȣσίȣ [y], ȣ̓δὲ δι' ἄγνοιαν τῶν αὐθαιρέτων ἀγαθῶν. Τίνα γὰρ ἂν τις καὶ φαίη τȣ́των ἐλεύθερον; Τὸν δημαγωγόν; δȣ̃λον λέγεις πολλῶν δεσποτῶν. Τὸν ῥήτορα; δȣ̃λον λέγεις πικρῶν δικαστῶν. Τὸν τύραννον; δȣ̃λον λέγεις ἀκολάστων ἡδονῶν. Τὸν στρατηγόν; δȣ̃λον λέγεις ἀδήλȣ τύχης. Τὸν πλέοντα; δȣ̃λον ἀσταθμήτȣ τέχνης [z]. Τὸν φιλόσοφον; ποῖον λέγεις; ἐπαινῶ μὲν γὰρ καὶ Σωκράτην, ἀλλ' ἀκȣ́ω λέγοντος· Πείθομαι τῷ νόμῳ, καὶ ἑκὼν ἐπὶ τὸ δεσμωτήριον ἄπειμι, καὶ λαμβά-

facultatum: ex eo, qui rempublicam tractat, honoris. Omnes hi fines euanescunt vt plurimum, et in contrarium abeunt; nec artis, aut sapientiae, sed voti est felicitas. Quare singuli, qui haec proponunt sibi, difficultatem quandam experiuntur vitae, miseriamque sustinent non voluntariam, neque ex ignoratione eorum, quae per se petenda sunt, bonorum. Quem iam ex hoc numero iudicabis liberum? Publicolamne reipublicae praefectum? seruum dicis non vnius domini. Patronumne? seruum dicis asperorum iudicum. Tyrannumne? seruum dicis effrenissimarum voluptatum. Imperatoremne? seruum dicis incertae fortunae. Nautamne? seruum indefinitae artis. Philosophumne? de quo loqueris? Socratem quidem laudo, sed dicentem audio: Legi morem gero, volens carcerem peto, volens cicutam

Sectio ε'.

x Ἕκαστος [δὲ] τῶν ταῦτα αἱρȣμένων] Sic Reg. vulgo Ἕκαστος δῆτα τῶν etc.

y καὶ ταλαιπωρίας ἀνέχεται ȣ̓χ ἑκȣσίȣ.] Hoc est falsissimum, et contradicit verbis proxime sequentibus. Lege, ȣ̓κ ἀκȣσίȣ, *non inuoluntario*, sed suae electionis: *sponte hoc et non ignari faciunt*, prout vertit Cl. Interpres XXXV, 3. loco simillimo. Statim: δȣ̃λον λέγεις πολλῶν δεσποτῶν: alludit, opinor, ad dictum Diogenis: ἔλεγε τȣ̀ς μὲν δημαγωγȣ̀ς ὄχλȣ διακόνȣς: Laërtius lib. VI. sect. 41. Mox, δȣ̃λον λέγεις ἀσταθμήτȣ τέχνης. ita egregie et vere suppleuit Cl. Editor, cum λέγεις absit Codd. et Editt. M.

z δȣ̃λον ἀσταθμήτȣ τέχνης.] Excidit,

νω τὸ φάρμακον ἑκών. Ὦ Σώκρατες, ὁρᾷς, τί φῄς; ἑκὼν, ἢ πρὸς ἀκουσίους τύχας εὐπρεπῶς ἵστασαι, πειθόμενος νόμῳ; τίνι; εἰ μὲν [a] γὰρ τῷ τοῦ Διὸς, ἐπαινῶ τὸν νομοθέτην· εἰ δὲ τῷ Σόλωνος, τί βελτίων ἦν Σόλων Σωκράτους; Ἀποκρινάσθω μοι καὶ Πλάτων ὑπὲρ φιλοσοφίας, εἰ μηδεὶς αὐτὴν ἐπετάραξε [b], μὴ Δίων φεύγων, μὴ Διονύσιος ἀπειλῶν, μὴ τὰ Σικελικὰ καὶ τὰ Ἰώνια πελάγη, ἄνω καὶ κάτω πρὸς ἀνάγκην διαπλεόμενα. Κἂν ἐπὶ Ξενοφῶντα ἔλθω, βίον καὶ τούτου ὁρῶ μεστὸν πλάνης, καὶ τύχης ἀμφιβόλου, καὶ στρατιᾶς κατηναγκασμένης [c], καὶ στρατηγίας ἀκουσίου, καὶ φυγῆς εὐπρεποῦς.

cicutam bibo. Videsne, quid dicas, o noster Socrates? volensne, an vero ingratae occurris fortunae fortiter, vt legi pareas? at cui legi? si Iouis, legislatorem laudo; sin Solonis, qua in re Socrati praeferendus est Solon? Respondeat mihi et pro philosophia Plato, an nemo eum turbauerit; non exilium Dionis, non minae Dionysii, nec Sicula aut Ionica maria, quae toties coactus sursumque deorsumque cursitans transmisit. Quod si et ad Xenophontem abeam, vitam erroris plenissimam, ambiguae fortunae, expeditionis coactae, et exilii speciosi video. Horum omnium

cidit, vt opinor, vocabulum. Lego δοῦλον [λέγεις] ἀσταθμήτου τέχνης.

a εὐπρεπῶς ἵστασαι, πειθόμενος νόμῳ; τίνι; εἰ μὲν etc.] Leuiter corrupta sunt haec, et male distincta. Restitue: Ὦ Σώκρατες, ὁρᾷς, τί φῄς; ἑκὼν, ἢ πρὸς ἀκουσίους τύχας εὐπρεπῶς ἵστασαι; Πειθόμενος τῷ νόμῳ. Τίνι; εἰ μὲν γὰρ etc. Dialogismus est inter Maximum et Socratem. Max. *O Socrates, videsne, quale sit, quod dicis? volensne, an inuitus, aduersae fortunae* tam *pulchre te opponis?* Soc. *Obtemperans legi.* Max. *Cui legi? siquidem enim Iouis*, etc. Caeterum τῷ ante νόμῳ postulat sensus: est enim repetitio verborum ipsius Socratis paullo ante adductorum: Πείθομαι τῷ νόμῳ. et ita XXXI. ad fin. Σωκράτης ἔχαιρεν ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ μένων, καὶ πειθόμενος τῷ νόμῳ. quae vltima sunt verba Socratis apud Platonem, nisi fallor. M.

b εἰ μηδεὶς [αὐτὴν] ἐπετάραξε,] Cum Heinsio legendum videtur αὐτὸν, vt pronomen ad Platonem, non ad philosophiam, referatur.

c καὶ στρατιᾶς κατηναγκασμένης,] Vsitatius στρατείας. vult enim

 expedi-

Ταύτας τοίνυν φημὶ τὰς περιστάσεις διαφεύγειν ἐκεῖνον τὸν βίον, δι' ὃν καὶ Διογένης [d] ὑψηλότερος ἦν καὶ Λυκούργου [e], καὶ Σόλωνος, καὶ Ἀρταξέρξου, καὶ Ἀλεξάνδρου, καὶ ἐλευθερώτερος αὐτοῦ τοῦ Σωκράτους, οὐ δικαστηρίῳ ὑπαχθεὶς, οὐδὲ ἐν δεσμωτηρίῳ κείμενος, οὐδὲ ἐκ τῶν συμφορῶν ἐπαινούμενος.

omnium casuum immunem istam dico vitam. Quare et supra Lycurgum, et Solonem, et Artaxerxen, et Alexandrum, constitutus fuit Diogenes; libertate vero Socratem antecessit, nec delatus in iudicio, nec in carcere detentus, neque laudem consecutus e miseria.

ΛΟΓΟΣ ΛΖ'.

Εἰ συμβάλλεται πρὸς ἀρετὴν τὰ ἐγκύκλια μαθήματα [a].

Σωκράτης ἐν Πειραιεῖ διαλεγόμενος πολιτικοῖς ἀνδράσιν ἀναπλάττει τῷ λόγῳ, καθάπερ ἐν δράματι, πόλεώς τε καὶ πολιτείας ἀγαθῆς εἰκόνα, καὶ τίθεται νό-

DISSERT. XXXVII. *vulgo* XXI.

An quicquam ad virtutem artes liberales conferant.

Socrates in disputatione illa, quam in Pyraeeo cum politicis hominibus habuit, optimae reipublicae imaginem, non secus, quam in dramate aliquo, oratione effingit; nam et leges condit,

expeditionis, non *exercitus*. Ammonius: Στρατεία, ἐκτεταμένως, τὸ πρᾶγμα· Στρατιὰ, συνεσταλμένως, τὸ τῶν στρατιωτῶν πλῆθος. variantur tamen hae voces in vsu, vt ipse addit. M.

d δι' ὃν καὶ Διογένης] Forte, δι' οὗ, *per quam*. vide tamen XXVIII, 4. νόμον, δι' ὃν Πέρσαι τῆς ἐλευθερίας ἐπελάβοντο. et ita optimi Graeci Scriptores. Vide, quae notaui ad *Lysiae* Orat. XXV. p. 592. M.

e ὑψηλότερος ἦν [καὶ] Λυκούργου] Vulgo deest vox penultima, quam suppeditarunt mss.

DISSERT. XXXVII.

a Εἰ συμβάλλεται πρὸς ἀρετὴν τὰ ἐγκύκλια μαθήματα.] Quae sint ἐγκύκλια μαθήματα docebunt Ioan. Wowerius de Polymathia cap. XXIV. et Henr. Valesius ad Eusebii H. E. VI, 2. Ea, praeter Epicurum, nihili faciebant Cynici Stoicorumque nonnulli. Vide Laërtium VI, 103. VII, 32. At εὐχρηστεῖν τὰ ἐγκύκλια μαθήματα

μους, καὶ παῖδας τρέφει, καὶ φρουροὺς τῇ πόλει [b], μουσικῇ καὶ γυμναστικῇ παραδοὺς τὰ τῶν πολιτῶν σώματα καὶ τὰς ψυχάς· παραστήσας ἀμφοῖν τοῖν μαθημάτοιν διδασκάλους ἀγαθοὺς, καὶ ἐκκρίτους, ὥσπερ ἀγέλης ἡγεμόνας, φύλακας ὀνομάζων [c] τοὺς ἡγεμόνας· ὄναρ, οὐχ ὕπαρ, ὡς δόξαι ἄν τινι τῶν ἀγροικοτέρων, ξυνιστὰς πόλιν. Ἀλλὰ γὰρ τῆς παλαιᾶς φιλοσοφίας ὁ τρόπος οὗτος ἦν, ἐοικὼς τοῖς χρησμοῖς. Εἰ δὲ βούλει, τὸν μὲν Σωκράτην ἐῶμεν, τὸν δὲ Ἀθηναῖον παρακαλῶμεν ξένον ἀποκρίνεσθαι ἡμῖν. Καὶ γὰρ αὖ [d] καὶ

condit, et pueros educat, et custodes ciuitati imponit, musica praeterea gymnasticaque arte corpora simul animosque ciuium efformat: quod vt melius fiat, magistros vtriusque disciplinae praestantissimos, tanquam totius gregis duces, praeficit, quos custodes nominat; quam quidem eius vrbem vereor ne aliquis paulo agrestior magis in somniis, quam reuera, constitutam dicat. Verum non alia antiquae philosophiae fuit ratio, quae non multum differebat ab oraculis. Si placet, relinquamus Socratem, potiusque ab altero illo Atheniensi ciue petamus, vt nobis respondeat. Nam et hunc in

τα censuit Chrysippus, vt idem testatur VII, 129. Et Seneca, licet iis parum faueat, ait, Ep. LXXXVIII. p. 388. *Liberales artes non perducunt animum ad virtutem, sed expediunt.* Eas etiam maximis laudibus cohonestat Philo Περὶ τῆς εἰς τὰ προπαιδεύματα συνόδου p. 333. seqq. Non defuere tamen Christiani, qui τῶν ἐθνικῶν βιβλίων πάντων ἀπέχεσθαι praeceperunt. In alias vero partes discessere saniores. Vide I. B. Cotelerium ad Constit. Apost. I. 6.

Sectio α'.

b φρουροὺς τῇ πόλει,] Heinsius excidisse vocem ratus legit, φρουροὺς τῇ πόλει [ἐπιτάττει.] Sed hoc additamento nihil opus.

Ibid. καὶ παῖδας τρέφει, καὶ φρουροὺς τῇ πόλει.] *Heinsius* notauerat, Verbum ἐπιτάττει, vel simile quoddam, excidisse. Aliter *Davisius.* Certissimam puto crisin *Heinsianam.* Verbum enim τρέφει non recte applicueris vtrique, τῷ παῖδας, et τῷ φρουρούς. Mallem tamen, καὶ φρουροὺς [καθίστησι] τῇ πόλει. Vide Platonem init. lib. VI. *de Rep.* Xenophon Ephesius lib. IV. p. 61. κατέστησαν φρουρὸν ἕνα τῶν λῃστῶν, Ἀμφίνομον. M.

c φύλακας ὀνομάζων.] Vide Platonem de Rep. lib. II. p. 428. seqq.

d ἀποκρίνεσθαι ἡμῖν. Καὶ γὰρ αὖ etc.] Haec praue distinguuntur. Parentheseos nota poni debuit

τούτου [e] ἀκούω ἐν Κρήτῃ διαλεγομένου τοῦ Διὸς τοῦ Δικταίου τῷ ἄντρῳ [f], Μεγίλλῳ τῷ Λακεδαιμονίῳ [g], καὶ Κλινίᾳ τῷ Κνωσίῳ, πόλει Δωρικῇ οἰκιζομένῃ τιθέντος νόμους, ἵνα πείθωνται τὸ Κρητῶν γένος μουσικὴν εἰς τὰ τῆς ἀνδρείας ἐπιτηδεύματα εἰσοικίσαι, καὶ ἡμερῶσαι τὸν θυμὸν τῷ μέλει· ἵνα

in Creta, in Dictaeo Iouis antro, cum Lacedaemonio Megillo et Cnossio illo Clinia differentem audio; cum Doricae ciuitati, de cuius tum fundatione agebatur, leges condit, suadetque Cretensibus, vt inter reliqua, quibus ad virtutem excitantur ciues, admittant quoque musicam, eiusque modulatione vehementes animi componerent motus, ne mutila eorum vlla ex parte aut

debuit post ἡμῖν, et continuari vsque ad vocem θρέμμασι, ad finem Sectionis. sensus enim ita connectitur: τὸν δὲ Ἀθηναῖον παρακαλῶμεν ξένον ἀποκρίνεσθαι ἡμῖν, (καὶ γὰρ αὖ — τοῖς αὐτῆς (non αὐτῆς) θρέμμασι) Πῶς τοῦτο λέγεις, ὦ ξένε Ἀττικέ; οὕτω τὸ ἀγαθὸν etc. Hoc non animaduersum fefellit Cl. Editorem, qui Sectionem β'. non recte incipere facit a vocibus Πῶς τοῦτο λέγεις. Caeterum ξένος Ἀττικὸς vna est ex *Quatuor* Personis, quas Plato solet inducere, quando Opiniones *suas* proponit, prout notatum Diog. Laërtio lib. III. sect. 52. Reliquae *tres* sunt, *Socrates*, *Timaeus*, et *Hospes Eleates*. M.

e (καὶ γὰρ αὖ καὶ τούτου etc.) Distinguo et lego: (καὶ γὰρ αὖ καὶ τούτου ἀκούω ἐν Κρήτῃ διαλεγομένου, ἐν τοῦ Διὸς τοῦ Δικταίου τῷ ἄντρῳ, Μεγίλλῳ τῷ Λακεδαιμονίῳ καὶ Κλεινίᾳ τῷ Κνωσίῳ, καὶ πόλει Δωρικῇ τιθέντος νόμους, etc. Connexio est: διαλεγομένου Μεγίλλῳ καὶ τιθέντος νόμους πόλει. vulgo abest καί. Pro ἐν (quae vox non inuenitur in Codd. *Reg.* et *Harl.*) *Dauisius* mauult παρὰ, vt Maximum ab errore liberet. sed retinent ἐν priores Editiones; et notum est, ἐν esse idem, quod παρὰ, *iuxta*, apud optimos scriptores, et passim in N. Foedere: vide *Perizonium* ad Aeliani V. H. II, 25. Nihilominus credo, Nostrum solenni culpa, non inspecto Platone, posuisse ἐν in vsitata eius significatione; vt XVI, 1. Ἐν τοῦ Διὸς τοῦ Δικταίου τῷ ἄντρῳ κείμενος etc. M.

f τοῦ Διὸς τοῦ Δικταίου τῷ ἄντρῳ] Vulgo τοῦ Διὸς ἐν τῷ Δικταίῳ ἄντρῳ. Lectionis autem, quam dedimus, fideiussores sunt Reg. et Harlei. Legerim tamen [παρὰ] τοῦ Διὸς τοῦ Δικταίου τῷ ἄντρῳ, quod et ipsum laxius est accipiendum, nisi Maximo μνημονικὸν ἁμάρτημα velimus impingere. Nam disputatio de Legibus habita fuit in via, quae Iouis ad speluncam ducit. Vide Platonem lib. I. de Legg. p. 565. B.

g Μεγίλλῳ τῷ Λακεδαιμονίῳ,] Vulgo

μὴ κολοβὸς αὐτοῖς ἡ ἀρετὴ μηδὲ ἀτελὴς γίγνηται, πρὸς τὸν μὲν ἔξω πόλεμον παρασκευάζουσα καρτερεῖν καλῶς καὶ ἀνέχεσθαι πονουμένους, καὶ ἀποθνήσκειν μένοντας[h], πρὸς δὲ τὸν ἐν τῇ ψυχῇ τὸν στασιωτικὸν μηδεμίαν παρασκευὴν πορισαμένη τοῖς αὐτῆς θρέμμασι.

β'. Πῶς τοῦτο λέγοις[i], ὦ ξένε Ἀττικέ; Οὕτω τὸ ἀγαθὸν ἡμῖν στενὸν καὶ γλίσχρον καὶ δύσληπτον καὶ ἄδηλον καὶ πραγματείας πολλῆς ἐμπεπλησμένον, ὥστε οὐκ ἂν αὐτοῦ τύχοιμεν, ὅτι μὴ τερετίζοντες καὶ ψάλλοντες, καὶ τὰς ἐν γεωμετρίᾳ γραμμὰς ἄνω καὶ κάτω καταγράφοντες[k], καὶ τριβόμενοι ἐν τούτοις, ὥσπερ ἄλλο τι θέλοντες, ἀλλ' οὐκ ἄνθρωποι ἀγαθοὶ εἶναι; πρᾶγμα

aut imperfecta esset virtus: quod fieret, si, quo modo externum quidem bellum tolerare fortiter ac sustinere possent, doceret eos; seditioni vero internae, qua fluctuare solet animus, nullum ciuibus suis praescriberet remedium.

2. Quid ais vero, hospes Attice? Tamne tibi angusta, tam lubrica, ac difficilis videtur ea, quae ad bonum deducit, via, tam incerta, multisque obsessa molestiis, vt nisi quis cantillet, et minurizet, totosque diis in geometrico puluere lineas deducat, perueniire eo nequeat; quasi aliud quid nobis sit propositum, quam vt viri boni fiamus? Cum profecto virtus, si vtilitatem

Vulgo Μετίλλῳ, nec aliter Reg. Harleian. et Paccii codex. At Stephanus mauult Μεγίλλῳ. Recte quidem, licet de re certa non ita dilute fuit loquendum. Sic Platoni semper nominatur, vt Schottus obseruauit. Sic etiam Ciceroni de Legg. I, 5.

h καὶ ἀποθνήσκειν μένοντας,] *Heinsius* has voces in Versione omisit. volunt, opinor, *et in statu mori*, mori *manentes*, ex loco, in quo positi erant, ne minimum quidem recedentes, nedum fugientes: ἀποθανεῖν ὅπερ ἐτάχθησαν μάχεσθαι, prout loquitur Lysias Orat. II. Forte igitur non opus erit coniectura mea: καὶ ἀνέχεσθαι πονουμένους, κἂν ἀποθνήσκειν μέλλοντας· *et laborantes tolerare, etiam ad mortem vsque*. M.

Sectio β'.

i Πῶς τοῦτο λέγοις.] Ita Reg. non λέγεις, vt vulgo.

k γραμμὰς ἄνω καὶ κάτω καταγράφοντες] Libenter delerem praepositionem κατὰ in Participio καταγράφοντες. mihi videtur nata esse ex calamo Scribae repetentis vocem praecedentem. M.

l κατὰ

κατὰ τὴν χρείαν [1] ὑψηλὸν καὶ μέγα καὶ ἐγγύς πυ τινὸς θείας ἀρετῆς, κατὰ δὲ τὴν κλῆσιν ὐ χαλεπὸν τῷ ἅπαξ ἐθελήσαντι τῷ εἶξαι τῷ καλῷ [m], καὶ πρὸς τὰ αἰσχρὰ ἀντιβλέψαι [n]. Ἀποκρίνεται ὁ Ἀθηναῖος ξένος [o], ὅτι καὶ πόλεως τὸ καλύμενον δὴ τῦτο νόμος ἄνευ πειθῦς τῶν χρωμένων σύγγραμμά ἐστιν ἄλλως κενὸν, δεῖ δὴ αὐτῷ τῦ δήμυ πειθομένυ ἑκόντος· ὁ δὲ ἐν τῇ ψυχῇ δῆμος πολὺς καὶ ἔμπληκτος, ἀλλ᾽ ἐπειδὰν ἅπαξ εἴξας ὁμολο-

litatem eius ſpectes, res magna ſit et ardua, ſi, quo comparatur, modum, facillima; quia in proximo aliquis ſemper eius vſus eſt, modo quis ſemel honeſto locum dederit, turpi vero bellum indixerit. Reſpondebit Athenienſis hoſpes: Id, quod legem vocant in republica, niſi accedat ciuium obſequium, fruſtra ferri ac rogari; nec quicquam magis requiri, quam vt ſponte parere velit populus: eum vero, qui in animo noſtro eſt, populum varium eſſe et inſanum; qui ſi ſemel legi conſenſerit, locum-

l κατὰ τὴν χρείαν] Scribe, κατὰ μὲν τὴν χρείαν etc. ſequitur enim, κατὰ δὲ τὴν κλῆσιν. M.

m πρᾶγμα κατὰ τὴν χρείαν — τῷ καλῷ,] Vel malae fidei poſtulandi ſunt editores, vel a codicibus, quibus vſi ſunt, abeunt noſtri mſſ. nam Reg. et Harlei. locum ſic repraeſentant: πρᾶγμα κατὰ τὴν χρείαν ὑψηλὸν καὶ μέγα [καὶ ἐγγύς πύ τινος τῆς χρείας ἀρετῆς,] κατὰ δὲ τὴν κλῆσιν ὐ χαλεπὸν τῷ ἅπαξ ἐθελήσαντι τῷ εἶξαι τῷ καλῷ. Repono: πρᾶγμα κατὰ τὴν χρείαν ὑψηλὸν καὶ μέγα [καὶ ἐγγύς πυ τινὸς θείας ἀρετῆς, (ἀρετὴν in *beneficentiae* vel *efficaciae* poteſtate capio) κατὰ δὲ τὴν κλῆσιν ὐ χαλεπὸν τῷ ἅπαξ ἐθελήσαντι [τὸ] εἶξαι τῷ καλῷ, καὶ πρὸς etc. Vide ad Diſſert. XXXVIII, 5.

Ibid. τῷ ἅπαξ ἐθελήσαντι τῷ εἶξαι τῷ καλῷ,] Ita Codices. vnde *Dauiſius*: τῷ ἅπαξ ἐθελήσαντι, τὸ εἶξαι etc. Mallem: τῷ ἅπαξ ἐθελήσαντι εἶξαι τῷ καλῷ. iſtud enim τῷ ante εἶξαι videtur eſſe error Librarii. Paullo ante, pro eo, quod nunc editur τινὸς θείας ἀρετῆς, Codices habent τινὸς τῆς χρείας ἀρετῆς. Vbi iſta, τινὸς τῆς, mihi videntur eſſe Lectiones vtriuſque Editionis. Vtrumuis eorum probum eſt, τινὸς θείας ἀρετῆς, vel τῆς θείας ἀρετῆς. ſed vtrumque, τινὸς τῆς, ferri non poteſt. Puto editam Lectionem eſſe a manu vltima Auctoris. Mox, pone ὑποστιγμὴν poſt ἔμπληκτος: et dele diſtinctionem poſt ἔπηται. quin et pro ὁ δὲ ἐν τῇ ψυχῇ δῆμος, lege, ὅ, τε. M.

n πρὸς τὰ αἰσχρὰ [ἀντιβλέψαι.] Vulgo ἀντιλέξαι. Sed Reg. et Harleian. ἀντιβλέψαι, eoque modo legendum; quod et Heinſius iamdudum monuit.

o Ἀποκρίνεται ὁ Ἀθηναῖος ξένος·]

γήσῃ τῷ νόμῳ, καὶ ἕπηται, ᾗ αὐτὸς ἐπικελεύῃ, τȣ̃το ἂν εἴη τὸ χρῆμα πολιτεία ψυχῆς ἡ ἀρίϛη, ἣν καλȣ̃σιν οἱ ἄνθρωποι φιλοσοφίαν.

γ΄. Φέρε δὴ, νομοθέτȣ δίκην παρίτω φιλοσοφία, ψυχὴν ἄτακτον καὶ πλανωμένην κοσμήσȣσα, καθάπερ δῆμον· παρακαλείτω δὲ ξυλλήπτορας ἐσομένας αὐτῇ καὶ ἄλλας τέχνας, ȣ̓ βαναύσȣς, μὰ Δία, ȣ̓δὲ χειρȣργικὰς, ȣ̓δὲ οἵας συντελεῖν τὰ φαῦλα ἡμῖν· ἀλλὰ τὴν μὲν τὸ σῶμα τῇ ψυχῇ παρασκευάζȣσαν ὄχημα εὐπειθὲς καὶ ἐῤῥωμένον τοῖς προςάγμασιν ὑπηρετεῖν, γυμναςικὴν ταύτην ὀνομάζȣσα· τὴν δὲ ἄγγελον τῶν τῆς ψυχῆς διανοημάτων, ῥητορικὴν ταύτην ὀνομάζȣσα· τὴν δὲ ἀγαθὴν τιθήνην καὶ τροφὸν γνώμης νέας p, ποιητικὴν ταύ-

locumque ei dederit, et quo iusserit sequi coeperit, tum demum praestantissimam obtinere in animo reipublicae formam, quam philosophiam vocant homines.

3. Quare censeo, vt philosophiam hanc aduocemus, quae legislatoris instar tumultum erroremque animi, tanquam populi alicuius, componat. Quod vt possit, artium aliarum subsidium assumat, non e numero illarum, hercule, quas sedentarias aut mechanicas dicimus, quibusque in vsu quotidiano vtimur; sed illam primo, quae corpus ita praeparet, vt promtum animae vehiculum validumque ad obeunda eius imperia esse possit, quam gymnasticam dicat; alteram rursus, quae animi conceptiones efferat, quam rhetoricen vocet; tertiam, quae animos iuniores et adhuc rudes nutriat, educetque, quam poëticen appellet;

νος·] Vulgo [Καὶ] ἀποκρίνεται. Sed eam voculam nesciunt mss.

Sectio γ΄.

p τιθήνην [καὶ τροφὸν] γνώμης νέας,] Vulgo τιθήνην τροφῶν, vnde Schottus τιθήνην pro glossa numerans reponit [ἀγαθὴν τροφὸν] γνώμης νέας. Sed frustra fuit vir ille doctus. Harl. enim lectionem, quam dedimus, exhibet; quod Heinsius etiam de Regio notauit. Sic item Paccii codex.

Ibid. τὴν δὲ ἀγαθὴν τιθήνην etc.] Haec ita scribenda erant: τὴν δὲ,

Ἀγαθὴν τιθήνην καὶ τροφὸν γνώμης νέας,
Ποιητικὴν ταύτην ὀνομάζȣσα· est enim Senarius ex poëta aliquo. M.

την ὀνομάζουσα· τὴν δὲ ἡγεμόνα τῆς ἀριθμῶν Φύσεως, ἀριθμητικὴν ταύτην ὀνομάζουσα· τὴν δὲ καὶ λογισμῶν διδάσκαλον, λογιστικὴν ταύτην ὀνομάζουσα [q]· γεωμετρίαν δὲ καὶ μουσικήν, ξυνεριθω τε καὶ ξυνίστορε Φιλοσοφίας, τῶν αὐτῶν νείμασα ἑκάστῃ μέρος τοῦ πόνου [r].

δ'. Καὶ περὶ μὲν τῶν πόνων [s] τάχα δὴ ἑξῆς διέξειμι· νῦν δὲ δὴ μουσικῆς πέρι τοῦ πρεσβυτάτου τῶν ἐν ψυχῇ [t] ἐπιτηδευμάτων προχειρισάμενοι, λέγωμεν τὰ εἰκότα· ὡς ἐστι καλὸν μὲν καὶ ἀνδρὶ ἑνὶ μουσικὴ, καλὸν δὲ αὖ καὶ πόλει καὶ γένει ξύμπαντι, ᾧ τῶν θεῶν μοίρᾳ

pellet; quartam, quae numerorum rationem doceat, quam Arithmeticen nominet; quintam, quae fupputandi, quam calculatoriam nuncupet; hanc aliae duae, geometria ac mufica, fequantur, fociae philofophiae atque arcanorum eius confciae, quarum fingulis illa opus fuum partitur.

4. De quibus loco fuo forte dicturi fumus: nunc de mufica, vt inftituimus, quae omnium animi difciplinarum antiquiffima eft, quae par videtur, dicamus; eam nimirum et fingulis hominibus et totis conducere vrbibus, quibus deorum munere exerci-

q λογιστικὴν ταύτην ὀνομάζουσα·] Arithmeticen et logifticen faepe diftinguit Plato. Vide Gorgiam p. 282. D. Phaedrum p. 356. C. et de Rep. lib. VII. p. 484. F. Arithmetica fcilicet ἀριθμῶν θεωρίᾳ mancipatur, ἀριθμητῶν vero logiftice. Vide G. I. Voffium de Artium et Scient. Natura lib. III. cap. 18. et Ioan. Wowerium de Polymathia cap. XXII. 3.

r [τῶν αὐτῶν] νείμασα [ἑκάστῃ] μέρος τοῦ πόνου.] Schottus repofuit τὸ αὐτῆς, Heinfius autem [τὸ αὐτῶν] νείμασα [ἑκάστῳ] μέρος τοῦ πόνου. Non equidem video, cur codicum lectionem mutare geftierint praeftantes illi viri.

Ibid. τῶν αὐτῶν νείμασα ἑκάστῃ μέρος τοῦ πόνου.] Nihil mutatum vult Cl. Editor. *Heinfius* conicit τὸ αὐτῶν. quod verum puto, fi fcribas αὑτῶν, *fuam partem.* M.

Sectio δ'.

s περὶ μὲν τῶν [πόνων] Legendum puto περὶ μὲν τῶν [λοιπῶν.] De difciplinis loquitur, quarum fupra mentionem fecerat.

Ibid. Καὶ περὶ μὲν τῶν πόνων] *Dauifius* τῶν λοιπῶν: quam ego praeftantiffimam reftitutionem effe arbitror. M.

t τῶν ἐν ψυχῇ] Vulgo τῶν ἐν [τῇ] ψυχῇ, repugnantibus mff.

u ἐπὶ

μȣσικὴν συνέβη ἐπιτηδευθῆναι. Οὔ τι τοι λέγω τὴν δι' αὐλῶν καὶ ᾠδῶν καὶ χορῶν καὶ ψαλμάτων, ἄνευ λόγȣ ἐπὶ τῇ ψυχῇ ἰȣ͂σαν [u], τῷ τερπνῷ τῆς ἀκοῆς τιμηθεῖσαν. Ταύτην μὲν γὰρ ἔοικεν ἡ ἀνθρωπίνη ἀγαπήσασα πλημμέλεια, ἑπομένη τῷ ἥδει φαινομένῳ, νοθεύσασα διὰ τȣ͂ ἔρωτος [x] τȣ́τȣ τὴν ἀκρίβειαν τῆς μȣσικῆς. Τὸ γὰρ νῦν ἔχον ἐξίτηλος ἡμῖν γενομένη οἴχεται, ἀποδυσαμένη τὸ αὐτῆς κάλλος, τὸ ὑγιὲς ἐκεῖνο καὶ ἀρχαῖον, ἐξαπατῶσα ἡμᾶς καθὰ περιστερᾶς [y] ἐπίχρισον [z], ȣ̓κ αὐτοφυὲς ἄνθος, καὶ εἰδώλῳ τινὶ μȣσικῆς ξυνόντες λανθάνομεν, αὐτὴν ἐκείνην τὴν ἀληθῆ καὶ ἐκ τȣ͂ Ἑλικῶνος μȣ͂σαν, τὴν

exercitium eius eſt conceſſum. Non de ea nunc ago, quae tibiis, aut cantiunculis, aut pedum motibus, aut ſola vocis inflexione ſine verbis, animum penetrat; nec aliud, quam aurium voluptatem, habet, cur celebretur. Hanc enim amplexa eſſe videtur animi humani corruptio, dum iucunditatis ſequitur ſpeciem, et, vt gratificetur ſibi, veram illam in ſpuriam illegitimamque mutaſſe muſicen. Hodie certe ex noſtris ſublata eſt oculis, poſitaque antiqua illa ſinceraque ſua pulchritudine, imponit nobis, ſicut fictus, haud verus, columbae nitor; neſcimus enim, ſolam muſicae imaginem eſſe, quam retinuimus, veramque illam Heliconiam muſam habere falſo nos arbitramur,

u ἐπὶ τῇ ψυχῇ ἰȣ͂σαν] Scribe, ἐπὶ τὴν ψυχὴν, vt in quauis pagina. et ita legendum puto infra, ſect. 5. Ἡ δέ γε ἀνθρωπίνη, καὶ ἐπὶ τὴν ψυχὴν ἰȣ͂σα, τί ἂν εἴη ἄλλο etc. non περὶ τὴν ψυχήν. M.

x νοθεύσασα διὰ τȣ͂ ἔρωτος] Omnino νοθεῦσαι, ſc. ἔοικεν, Conſtructione ita volente. M.

y καθὰ περιστερᾶς] Repetenda forte tertia ſyllaba, καθάπερ περιστερᾶς. M.

z καθὰ περιστερᾶς [ἐπίχρισον] ȣ̓κ αὐτοφυὲς ἄνθος,] Vulgo καθὰ περιστερᾶς [ἐπίχαλκον,] quod codicum fide mutauimus. Schottus autem mauult in accuſandi caſu περιστερὰς, vt nos columbis Maximus compararet. Sed ἀκίνητον κινεῖ vir eruditus; nam noſter, vt opinor, ad columbarum colla reſpicit, quae κατὰ τὰς διαφόρȣς [ἐπικλίσεις,] διάφορα φαίνονται κατὰ χρῶμα, prout loquitur Sextus Pyrrhon. Hypot. lib. I. §. 120. Vide, quae ſcripſimus ad Ciceronis Acad. II. 7.

Ibid. ἐπίχρισον] Editiones priores ἐπίχαλκον. vnde conieceram ἐπίπλαστον. Caeterum hunc locum illuſtrat Pſaltes regius, Pſ. LXVIII, 13. πτέρυγες περιστερᾶς περι-

Ὁμήρῳ φίλην, τὴν Ἡσιόδου διδάσκαλον [a], τὴν Ὀρφέως μητέρα, οὔτε ἔχοντες, οὔτε εἰδότες· ἡ δὲ παρανομία, κατὰ σμικρὸν [b] συμφορηθεῖσα ἡμῖν, τὴν ψυχὴν εἰς τὸν ὄλισθον τοῦτον κατέσπασε καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ. Ὅτε Δωριεῖς [c] μὲν οἱ ἐν Σικελίᾳ, τὴν ὄρειον ἐκείνην καὶ ἀφελῆ μουσικὴν οἴκοι καταλιπόντες, ἣν ἐπὶ ἀγέλαις καὶ ποίμναις εἶχον, Συβαριτικῶν αὐλημάτων ἐρασταὶ γενόμενοι, καὶ ὄρχησιν ἐπιτηδεύσαντες, οἵαν ὁ αὐλὸς ἠνάγκα-

mur, quae amica Homeri, magiſtra Heſiodi, Orphei mater fuit, cum neque habeamus eam, neque imbuti ea ſimus: hinc illegitima vſurpatio, paulatim ſeſe inſinuans, noſtrum cum publice, tum priuatim, in errorem hunc pertraxit animum. Ex quo Dores, qui Siciliam incolunt, ſimplicem illam agreſtemque muſicen, qua inter greges ſuos pecudeſque vtebantur, domi reliquerunt, ac pro eo tibias Sybariticas amare, ad Ionicas ſaltare

περιηργυρωμέναι, καὶ τὰ μετάφρενα αὐτῆς ἐν χλωρότητι χρυσίου. M.

a λανθάνομεν, αὐτὴν ἐκείνην τὴν ἀληθῆ καὶ ἐκ τοῦ Ἑλικῶνος μοῦσαν, τὴν Ὁμήρῳ φίλην, [τὴν] Ἡσιόδου διδάσκαλον, — οὔτε ἔχοντες, οὔτε εἰδότες·] Vulgo λανθάνομεν, [οἰόμενοι] αὐτὴν ἐκείνην τὴν ἀληθῆ καὶ ἐκ τοῦ Ἑλικῶνος μοῦσαν [ἔχειν,] τὴν Ὁμήρῳ φίλην, [καὶ] Ἡσιόδου διδάσκαλον, — οὔτε ἔχοντες etc. Nos ingenio ne minime quidem indulſimus, ſed ſola codicum ope locum ſanauimus.

Ibid. Καὶ Ἡσιόδου διδάσκαλον,] Lege τὴν Ἡσιόδου, vt τὴν Ὁμήρῳ φίλην. et ita Mſſ. Hic quoque, niſi fallor, habes elegantem correctionem a manu ipſius Auctoris. Editiones priores huic ſententiae addebant voces οἰόμενοι et ἔχειν. *Regius* vero et *Harleianus*, qui transſcripti erant ab Exemplaribus Secundae Editionis ab ipſo Maximo recenſitae, eas omittunt. longe melius, ſi totum locum accurate ſpectes. cum enim in fine ſententiae dicat, οὔτε ἔχοντες, οὔτε εἰδότες, debuerat in prioribus poſuiſſe οἰόμενοι ἔχειν καὶ εἰδέναι, vt ſingula ſibi recte reſponderent. quam Primae Editionis omiſſionem ſentiens, in Secunda ſanauit, quemadmodum vides. M.

b κατὰ σμικρὸν] Vulgo κατὰ σμικρὰ, contra quam iubent Reg. et Harl.

c Ὅτε Δωριεῖς] Legendum videtur ὥσπερ Δωριεῖς. Vide ſupra Diſſert. XX. 8.

Ibid. Ὅτε Δωριεῖς] Opinor Οὕτω Δωριεῖς. vt ſect. 5. Οὕτω Βοιωτοὺς τοὺς ἀγροίκους αὐλὸς ἐπιτηδευόμενος ἡμέρωσε. Exemplo illuſtrat,

ζειν Ἰώνων, ἀφρονέστεροι μὲν τὸ εὐφημότατον, ἀκολαστότεροι δὲ τὸ ἀληθέστατον, ἐγένοντο. Ἀθηναίοις δὲ ἡ μὲν παλαιὰ μοῦσα χοροὶ παίδων ἦσαν [d] καὶ ἀνδρῶν, γῆς ἐργάται κατὰ δήμους ἱστάμενοι, ἄρτι ἀμητοῦ καὶ ἀρότου κεκονιμένοι, ᾄσματα ᾄδοντες αὐτοσχέδια· μεταπεσοῦσα δὲ ἡ ψυχὴ [e] ἐπὶ τέχνην ἀκορέστου χάριτος ἐν σκηνῇ καὶ θεάτροις ἀρχὴ τῆς περὶ πολιτείαν αὐτοῖς πλημμελείας ἐγένετο. Ἡ δὲ ἀληθὴς ἁρμονία, ἣν ᾄδει μὲν ὁ μουσῶν χορὸς, ἐξάρχει δὲ αὐτῆς ὁ Ἀπόλλων ὁ μουσηγέτης, σώζει μὲν ψυχὴν μίαν, σώζει δὲ οἶκον, σώζει πόλιν, σώζει ναῦν [f], σώζει στρατόπεδον.

ε. Εἰ δὲ Πυθαγόρᾳ πειθόμεθα, ὥσπερ ἄξιον, καὶ

tare coeperunt; dementiores, vt leuissime dicam, aut, vt verius, intemperantiores facti sunt. Antiqua Atheniensium musa nihil aliud, quam chori puerorum virorumque erant, et agricolae in populos diuisi, qui adhuc a semente sua et messe sordidi incomposita quaedam et extemporanea canebant carmina; ab his cum animus ad scenicam paulatim et theatralem artem, quae res voluptatem prorsus habet insatiabilem, deflecteret, hoc corrumpendae fuit reipublicae principium. At vera illa harmonia, quam musarum canit chorus, dux earum inchoat Apollo, animum in statu suo retinet, domum conseruat, conseruat nauem, conseruat exercitum.

5. Quod si Pythagorae, vt par est, credimus, coelum quoque

lustrat, quod proposuerat. Vide XX, 8. vbi quidem legitur ὅτε, sensu ibi ita postulante. sed aliter hoc loco. Cl. Editor coniicit ὥσπερ Δωριεῖς. Caeterum vox οἶκοι mihi suspecta est; et bene omittitur loco memorato, XX, 8. M.

d χοροὶ παίδων [ἦσαν] Vulgo ἦσα. Sed vterque codex, vt edidimus, quod et Heinsius ex Regio notauit. Vide Casaubonum de Satyr. Poësi lib. I. cap. I. p. 10.

e μεταπεσοῦσα δὲ ἡ ψυχὴ] Lege, μεταπεσοῦσα δὲ ἡσυχῇ ἐπὶ τέχνην etc. scil. ἡ μοῦσα, quae praecessit. altera lectio est sine sensu. ἡσυχῇ est *tacite*: κατὰ σμικρὰ paullo ante. ὑποφερόμενος ἀψοφητὶ, XXXI, 5. M.

f [σώζει πόλιν,] σώζει ναῦν,] Ex Harleian. duas priores voces addidimus; nam vulgo desunt.

Sectio

μελωδεῖ ὁ ὐρανὸς [g], ὐ κρουόμενος, ὥσπερ λύρα, ὐδὲ ἐμπνεόμενος, ὥσπερ αὐλὸς· ἀλλ' ἡ περιφορὰ τῶν ἐν αὐτῷ δαιμονίων καὶ μυσικῶν σωμάτων [h], σύμμετρός τε ὖσα καὶ ἀντίῤῥοπος, ἦχόν τινα ἀποτελεῖ δαιμόνιον [i]. Τῆς ᾠδῆς ταύτης τὸ κάλλος θεοῖς μὲν γνώριμον, ἡμῖν δὲ

quoque modulationem edit; non quod, vt lyra, pulsetur, aut infletur, vt tibia; sed quod circuitu suo diuina illa musicaque, quae in eo sunt, corpora congruo aptoque coelestem quandam excitent harmoniam: cuius quidem elegantiam dii sentiunt, nos

Sectio ι.

g καὶ μελωδεῖ ὁ ὐρανὸς,] Macrobius in *Somn. Scip.* II, 3. *Ideo* CANERE COELVM *etiam Theologi comprobantes, sonos musicos sacrificiis adhibuerunt.* Vide ibi plura. Sidon. Apollinaris Carm. XV, 58.

Praecipuumque etiam septem
vaga sidera CANTVM
Hinc dare, perfectus numerus quod vterque habeatur.

Haec est ista ἐναρμόνιος περιφορὰ τῦ κόσμυ, quam Platonem per celebre suum πτηνὸν ἅρμα designasse tradit Lamprias apud Plutarchum *Symposiac.* IX, 4. p. 740. M.

h [δαιμονίων] καὶ μυσικῶν σωμάτων,] Vulgo δαιμόνων. Sed Reg. et Harl. δαιμονίων, quod melius esse merito dixit Heinsius. De re ipsa vide Quinctilianum Instit. Orat. I. 10. et Macrobium in Somm. Scipionis II. 1.

i ἡ περιφορὰ τῶν ἐν αὐτῷ δαιμονίων σωμάτων — ἦχόν τινα ἀποτελεῖ δαιμόνιον.] Et quid mirum, si corpora δαιμόνια sonitum δαιμόνιον effecerint? hoc simile est *regio nauigio regis Aeëtae,* Diss. I.

Forte: ἡ περιφορὰ τῶν ἐν αὐτῷ ἀνομοίων καὶ μυσικῶν σωμάτων etc. Concentus enim fit ex DISSIMILIBVS: et *ex variis impulsibus vnum sibi consonans nascitur,* Macrobius in *Somm. Scip.* II, 1. quem locum adeas. Cicero *Somn. Scip.* c. V. *Hic est, inquit ille, qui interuallis coniunctus* imparibus, *sed tamen pro rata portione distinctis, impulsu et motu ipsorum orbium conficitur: qui acuta cum grauibus temperans* VARIOS *aequabiliter concentus efficit.* Quintilianus I, 10. *quum Pythagoras, atque eum secuti, acceptam sine dubio antiquitus opinionem vulgauerint, mundum ipsum eius ratione esse compositum, quam postea sit lyra imitata. nec illa modo contenti* DISSIMILIVM *concordia, quam vocant ἁρμονίαν, sonum quoque his motibus dederunt.* Vide Nostrum Diss. XIX, 3. vbi dicit, *Vniuersum hoc esse harmoniam quandam, quae a Deo profecta, et incidens* εἰς πολλὰς καὶ ἀνομοίυς φύσεις, *discordiam, quae iis inest, componit* etc. Philo Iudaeus *De Vita Contempl.* p. 618. μέλεσιν ἀντήχοις

ἀναισθὲς, δι᾽ ὑπερβολὴν μὲν αὐτȣ̃, ἔνδειαν δὲ ἡμετέραν. Τȣ̃τό μοι ἄσκει, καὶ Ἡσίοδος αἰνίττεται [k], Ἑλικῶνά τινα ὀνομάζων τῶν θεῶν καὶ χορȣ̀ς [l] ἠγαθέȣς ἐν αὐτῷ, κορυφαῖον δὲ εἴτε Ἥλιον, εἴτε Ἀπόλλωνα, εἴτε τι ἄλλο ὄνομα φανωτάτῳ καὶ μȣσικῷ πυρί. Ἡ δέ γε ἀνθρω-

nos vero non item; vel quod tanta eius sit excellentia, vel quod tanta sit nostra imbecillitas. Nec aliud occulte innuere Hesiodus voluit, cum Heliconem quendam statuit musarum, diuinosque choros, quibus praesidem siue solem facit, siue Apollinem, siue quocunque nomine clarissimum illum ignem, qui in hac harmonia agit principem, appellare libuerit. At vero humana

χοις καὶ ἀντιφώνοις πρὸς τραχὺν ἦχον τῶν ἀνδρῶν ὁ γυναικῶν ὀξὺς ἀνακιρνάμενος, ἐναρμόνιον συμφωνίαν ἀποτελεῖ, καὶ μȣσικὴν ὄντως· elegantissime. Pro δαιμόνιον quoque non male legi posset ἐναρμόνιον, vt in loco Philonis modo citato. Suidas V. Δωδώνη· καὶ ἔπαιεν ὁ ἀνδριὰς τὸν λέβητα· ἐξ ȣ̃ ἦχός τις ἐναρμόνιος ἐπετελεῖτο· (f. ἀπετελεῖτο·) et iisdem fere verbis Nonnus in Συναγ. ἱστορ. p. m. 165. M.

k Τȣ̃τό μοι [ἄσκει,] καὶ Ἡσίοδος [αἰνίττεται,] Stephanus et Scaliger emendant: Τȣ̃τό μοι [Ἀσκραῖος] Ἡσίοδος [αἰνίττεται.] Heinsius autem: Τȣ̃τό μοι [ἀμέλει] καὶ Ἡσίοδος [αἰνίττεται.] Doctissimis illis viris haud accedo; nam, nisi fallor, reponendum: Τȣ̃τό, μοι [δοκεῖ,] καὶ Ἡσίοδος [αἰνίττεται,] quod etiam Schotto venit in mentem. Sozomenus H. E. VI. 26. Εἴτε Εὐνόμιος, εἴτε ἄλλοι τινὲς περὶ τὴν παράδοσιν τȣ̃ βαπτίσματος ταῦτα ἐνεωτέρισαν, [ἐμοὶ δοκεῖ,] κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον [κινδυνεύȣσιν,] ἄμοιροι τῆς θείας βαπτίσεως τὸν βίον καταλιπεῖν. Xenophon Cyrop. lib. V. cap. III. 3. Καὶ γὰρ, [ἐμοί γε δοκεῖ,] ἔφη, ὁ Γωβρύας πτωχȣ́ς τινας [ἐνόμιζεν] ἡμᾶς. Sic loquitur etiam Arrianus de Exped. Alex. VI. 11. vt et Aelianus V. H. IV. 1. vbi frustra malunt ἐμοὶ δοκεῖν.

Ibid. Τȣ̃τό μοι ἄσκει, καὶ Ἡσίοδος αἰνίττεται,] Monui *Coniect. ad Lysiam* p. 590. legendum esse: Τȣ̃τό μοι δοκεῖ καὶ Ἡσίοδος αἰνίττεσθαι. Diss. XIV, 2. Τȣ̃τό μοι δοκεῖ τὸ μαντεῖον καὶ Ὅμηρος γνȣ̀ς, ἐκτοπίσαι τὸ χωρίον etc. XXVIII, 2. Μήποτε ȣ̃ν ἔοικέ τι Ὅμηρος αἰνίττεσθαι ἄλλο κρεῖττον. Philo περὶ Βίȣ Θεωρητ. p. 611. Τȣ̃τό μοι δοκεῖ Ὅμηρος αἰνίξασθαι ἐν Ἰλιάδι. Cl. Editor legit: Τȣ̃το, μοι δοκεῖ, καὶ Ἡσίοδος αἰνίττεται. quod Vulgatae quidem propius est; Maximus vero isto modo nunquam scribit, sed post δοκεῖ Infinitivum semper ponit. M.

l Ἑλικῶνά τινα ὀνομάζων τῶν θεῶν καὶ χορȣ̀ς] Scribe: Ἑλικῶνά τινα ὀνομάζων, καὶ τῶν θεῶν χορȣ̀ς ἠγαθέȣς

πίνη, καὶ περὶ τὴν ψυχὴν ἰοῦσα, τί ἂν εἴη ἄλλο, ἢ παιδαγώγημα τῶν τῆς ψυχῆς παθημάτων, τὸ μὲν ἐξάττον αὐτῆς καὶ φερόμενον κατεπᾴδουσα, τὸ δὲ παρειμένον καὶ ἐκλελυμένον ἔμπαλιν ἐπαίρουσα καὶ παροξύνουσα; Δεινὴ μὲν γὰρ ἐπελαφρῦναι οἶκτον, δεινὴ δὲ ἀμβλῦναι ὀργὴν, δεινὴ δὲ ἐπισχεῖν θυμὸν, ἀγαθὴ ἐπιθυμίαν σωφρονίσαι [m], καὶ λύπην ἰάσασθαι, καὶ ἔρωτα παραμυθήσασθαι, καὶ συμφορὰν κουφίσαι· ἀγαθὴ καὶ ἐν θυσίαις παραστάτις, καὶ ἐν δαιτὶ σύσσιτος, καὶ ἐν πολέμῳ στρατηγός· δεινὴ δὲ καὶ ἐν ἑορταῖς εὐφρᾶναι, καὶ ἐν Διο-

mana illa noſtra, quae circa animum verſatur, quid aliud eſt, quam cuſtos eius et magiſtra; quae affectibus praeeſt illius, vt ſi qui nimium ſe efferant et exſultent, eos demulceat; ſi qui remiſſi nimium et diſſoluti ſint, eos exacuat denuo excitetque? Haec eſt, quae facillime luctum leuat, facillime iram cohibet, optime cupiditates temperat, dolores mitigat, amores ſolatur, aduerſam ſubleuat fortunam; optima haec in ſacrificiis comes, in epulis conuictrix, imperatrix in bello; haec eſt, quae maxime in feſtis reficit, Bacchanalibus ſaltat, in myſteriis afflat homines;

ἠγαθέης ἐν αὐτῷ. Alludit ad Heſiodi *Theogon.* v. 7.

Ἀκροτάτῳ Ἑλικῶνι χοροὺς ἐνεποιήσαντο
Καλοὺς, ἱμερόεντας.

Ἑλικῶνα vero quaſi ab ἑλίσσω, *voluo*, propter *reuolutiones* et περιφορὰς horum corporum muſicorum. hoc putat Maximus Heſiodum innuiſſe per vocem Ἑλικῶνα. forte tamen paſtor Aſcraeus de hoc ne ſomniauit quidem. Vide Plutarchi locum in *Conuiu. ſept. Sap.* p. 157. E. vbi ex quodam ſimiliter argutante quaerit Periander, *Putaſne, tale aliquid Heſiodo in mentem veniſſe?* Sed circa Homerum et Heſiodum haec erat Veterum ſuperſtitio, qui nihil non μυστηριώδες in eorum Poëmatibus videbant. adeas Xenophontem in *Sympoſio*, m. p. 90. vbi ὁ σοφώτατος Socrates ex duobus locis Homeri concinnat ridiculam etymologiam vocis Γανυμήδης: vnde probatum vult, Iouem non ob *Corporis*, ſed *Animae* pulchritudinem in Coelum *Ganymedem* euexiſſe. Mox, pro περὶ τὴν ψυχὴν ἰοῦσα, mallem ἐπὶ, vt prius notaui. M.

m [ἀγαθὴ] ἐπιθυμίαν σωφρονίσαι,] Vulgo [ἀγαθῶν] ἐπιθυμίαν σωφρονίσαι. Sed Reg. et Harlei. ἀγαθή. Patet igitur, Heinſium διόρθωσιν hanc ingenio ſuo non debuiſſe.

n πολι-

νυσίοις κωμάσαι, καὶ ἐν τελεταῖς ἐπιβειάσαι· δεινὴ καὶ πολιτείαις ἦθος κεράσαι [n] τῷ μέτρῳ. Οὕτω Βοιωτοὺς τοὺς ἀγροίκους αὐλὸς ἐπιτηδευόμενος ἡμέρωσε, καὶ ποιητὴς Πίνδαρος συνῳδὸς τῷ αὐλῷ· καὶ Σπαρτιάτας ἤγειρε τὰ Τυρταίου ἔπη, καὶ Ἀργείους τὰ Τελεσίλλης μέλη [o], καὶ Λεσβίους ἡ Ἀλκαίου ᾠδή· οὕτω καὶ Ἀνακρέων Σαμίοις Πολυκράτην ἡμέρωσε, κεράσας τῇ τυραννίδι ἔρωτα Σμερδίου, καὶ Κλεοβούλου κόμην, καὶ αὐλοὺς Βαθύλλου [p], καὶ ᾠδὴν Ἰωνικήν.

ϛʹ. Τὰ δὲ τούτων ἀρχαιότερα εἰς τί χρὴ λέγειν; Ὀρφεὺς ἐκεῖνος ἦν μὲν Οἰάγρου παῖς καὶ Καλλιόπης αὐ-

mines; huius praecipuum quoque opus eſt modulatione ſua apte rempublicam temperare. Ita agreſtes Boeotorum mores tibiae ſtudium, tibiaeque aptatum Pindari carmen mitigauit; ſic Tyrtaei numeri Spartanos, Argiuos Teleſillae modi, Lesbios Alcaei cantus excitarunt; ſic et Polycratem Samiis mitiorem reddidit Anacreon, eiuſque tyrannidi Smerdiae amorem, Cleobuli comam, tibiaſque Bathylli, et Ionicos immiſcuit cantus.

6. Iam antiquiora his quid attinet dicere? Celeberrimus ille Orpheus Oeagri et Calliopes ipſius dicitur fuiſſe filius,

n πολιτείαις ἦθος κεράσαι] In voce prima putaui mendum eſſe Typothetarum: ſed in hac editione continuatum video. ſcribendum vero, πολιτείας ἦθος κεράσαι τῷ μέτρῳ, vt XXIX, 2. ποῖόν τι πολιτείας ἦθος κατεστήσατο τοῖς αὐτοῦ θρέμμασιν; quod ἤθη πολιτικὰ vocat XXXVIII, 3. ſic φιλοσοφίας ἦθος alibi: et λόγου ἦθος VII, 1. ἦθος ψυχῆς, XIII. ad finem. M.

o τὰ Τελεσίλλης μέλη,] Teleſilla poëtria fuit Argiua, quae contra Cleomenem, Spartanorum regem, mulieres patrias armauit, eumque proelio ſuperauit. Vide Plutarchum de Virt. Mulier. tom. II. p. 245. Polyaenum VIII. 33. Clement. Strom. IV. p. 618. et Suidam.

p ἔρωτα Σμερδίου, καὶ Κλεοβούλου κόμην, καὶ αὐλοὺς Βαθύλλου,] Legendum et diſtinguendum opinor: κεράσας τῇ τυραννίδι ἔρωτα, Σμερδίου καὶ Κλεοβούλου κόμην, καὶ κάλλος Βαθύλλου. de Smerdiae *coma* teſtimonium ſupra habemus ex Diſſ. XXV. ad fin. τῆς Σμέρδιος κόμης. et ex Antipatro Sidonio *Anthol*og. III, 25. p. 277.

Ἡ Κίκαα Θρῃκὸς Σμερδίεω πλόκαμον.

κάλλος vero pro αὐλοὺς reſcribo ex eodem loco Diſſ. XXV. καὶ

τῆς, ἐγένετο δὲ ἐν Θρᾴκῃ ἐν τῷ Παγγαίῳ ὄρει· νέμονται δὲ τοῦτο Θρᾳκῶν οἱ Ὀδρύσαι, ὄρειον γένος, λῃσταὶ, καὶ ἄξενοι· ἀλλ' εἵποντό γε Ὀδρύσαι ἑκόντες [q] ἡγεμόνι Ὀρφεῖ, καλῇ κηλούμενοι τῇ ᾠδῇ. Τοῦτο ἄρα δρῦς καὶ μαινὰς ἐγένετο, ἄγειν εἰκαζόντων [r] τὸ ἀγεννὲς τοῦ τῶν κηλουμένων τρόπου ἀψύχοις σώμασιν. Ἄλλος ἦν περὶ Βοιωτίαν κιθαριστὴς γενναῖος, οὐ λίθους, οἷον ὁ μῦθός φη-

filius, qui in Thraciae monte Pangaeo natus putatur: hunc Thracum populi incolunt, quos Odryſos dicunt, homines agreſtes, latrociniis addicti, inhoſpitales; ſola tamen cantus voluptate deliniti Orpheum, tanquam ducem, ſecuti ſunt Odryſi. Hoc erat videlicet quercus et fraxinos ducere; feritatem enim ignobilem eorum, quos hac capi voluptate videbant, inanimi contulerunt corpori poëtae. Alius in Boeotia citharoedus erat praeſtantiſſimus, cuius artem non ſaxa, vt fabula vult, ſequebantur,

τῆς Βαθύλλου ὥρας. et ex Anacreontis Ode XXIX. quae tota eſt de Bathylli *pulcbritudine*. M. *Sectio* ς'.

q Ὀδρύσαι ἑκόντες] Vulgo ἑκόντες Ὀδρύσαι. A Mſſ. eſt ordo verborum.

r Τοῦτο ἄρα δρῦς καὶ [μαινὰς] ἐγένετο, ἄγειν εἰκαζόντων] Scaliger reponit: Τοῦτο ἄρα δρῦς καὶ [μελίας] ἐγένετο ἄγειν, εἰκαζόντων etc. Equidem lego: Τοῦτο ἄρα δρῦς καὶ [πέτρας ἐλέγετο] ἄγειν, εἰκαζόντων etc. Quinctilianus Inſtit. Orat. I. 10. *Quod rudes quoque et agreſtes animos admiratione mulceret* Orpheus, *non feras modo, ſed* ſaxa *etiam ſylvaſque duxiſſe, poſteritatis memoriae traditum eſt.* Euripides Iphig. in Aulide v. 1211.

Εἰ μὲν τὸν Ὀρφέως εἶχον, ὦ πάτερ, λόγον.
Πείθειν ἐπᾴδουσ', ὥσθ' ὁμαρτεῖν μοι [πέτρας.]

Adi ſis et Orpheum Argon. v. 259. ſeq. 432. ſeq. Euſebius de Laud. Conſtantini cap. XIV. p. 760. Ὀρφέα μὲν δὴ μῦθος Ἑλληνικὸς παντοῖα γένη θηρίων θέλγειν τῇ ᾠδῇ, ἐξημεροῦν τε τῶν ἀγρίων τοὺς θυμοὺς ἐν ὀργάνῳ πλήκτρῳ κρουομένων χορδῶν παραδίδωσι· καὶ τοῦθ' Ἑλλήνων ᾄδεται χορῷ, καὶ πιστεύεται ἄψυχος λύρα τιθασσεύειν τοὺς θῆρας, καὶ δὴ καὶ τὰ δένδρα τὰς φηγοὺς μεταβάλλειν (forte καὶ δὴ καὶ τὰ δένδρα [μεταβαίνειν]) μουσικῇ εἴκοντα. Nam τὰς φηγοὺς pro gloſſemate habeo. Vide Apollonium Rhodium Argon. I. 28. Dion Chryſoſtomus Orat. LIII. p. 555. de Orpheo ſic loquitur: Τὸ γὰρ [λίθους] τε καὶ φυτὰ καὶ θηρία κηλεῖν καὶ ἄγειν, τί ἐστιν ἕτερον, ἢ τὸ βαρβάρους ἀνθρώπους — οὕτως ἄρα χειρώσασθαι — πρὸς κιθάραν κηλουμένους; Apoſtolius quidem Cent. XI. 10. pro prouerbio venditat: Καὶ δρῦς μαινὰς ἐγένετο,

σι [s], προσαγόμενος τῇ τέχνῃ, (πῶς γὰρ ἂν γένοιτο ἐξ ᾠδῆς τεῖχος;) ἀλλ' ὑπὸ μέλει ἐμβατηρίῳ καὶ τακτικῷ συναγαγὼν εἰς φάλαγγα τοὺς Βοιωτῶν νέους τεῖχος ἄμαχον ταῖς Θήβαις περιέβαλεν. Οἷον τεῖχος καὶ Σπαρτιάταις ἐμηχανήσατο Λυκοῦργος, ἐπιτάξας τοῖς νέοις αὐλὸν ἡγεμόνα ἐν ταῖς μάχαις· οἱ δὲ ἐπείθοντο, καὶ ἐπολέμουν χοροῦ νόμῳ. Τοῦτον ἔχων καὶ Θεμιστοκλῆς τὸν αὐλὸν εἰς τὰς ναῦς ἐνεβίβασε τὰς Ἀθήνας, ὅτε ὑπ' αὐλῷ οἱ μὲν ἤρεσσον, οἱ δὲ ἐμάχοντο, ἐνίκων δὲ ἄμφω [t]· ξυν-

bantur, (quomodo enim cantu strui posset murus?) sed bellica militarique modulatione in acie Boeoticam iuuentutem ordinabat, atque ita inexpugnabili muro Thebas cingebat. Qualem et apud Spartiatas suos excogitauit Lycurgus, qui tibiam pro duce militari iuuentuti in proeliis praeire voluit; illi pone sequebantur, et tripudiantes hostem inuadebant. Talis fuit et Themistoclis tibia, qua ipsas Athenas in naues deduxit; vbi ad tibiae modos remigabant alii, alii pugnabant, vtrique vincebant: huic

ἐγένετο, eumque sequitur Erasmus Adag. pag. 71. Sed hominem Graecum decepit corruptus hicce Maximi locus; nec enim alibi simile reperitur adagium.

Ibid. δρῦς καὶ μαινὰς ἐγένετο, ἄγειν εἰκαζόντων] Conieceram ἐλέγετο ἄγειν. et ita *Dauisius*. Quid vero sit, quod lateat sub voce μαινὰς, difficile puto coniectura assequi. Cl. Editor vult πέτρας. ad sensum sine dubio bene: ipsum vocabulum non credo eum attigisse. M.

s οὐ λίθους, οἷον ὁ μῦθός φησι, προσαγόμενος] Reg. et Harleian. [οὐδὲ] οἷον ὁ μῦθός φησι, προσαγόμενος. Lege: οὐ λίθους [ὅδε,] οἷον ὁ μῦθός φησι, προσαγόμενος etc. De Amphione loquitur, de quo, praeter alios multos, videndus Horatius lib. III. Od. XI. 1. et Art. Poët. v. 394.

Ibid. οὐ λίθους, οἷον ὁ μῦθός φησι] Codices: οὐ λίθους, οὐδὲ οἷον ὁ μῦθός φησι, etc. vnde *Dauisius*: οὐ λίθους ὅδε, οἷον etc. Non opus. verissima est Mss. lectio: *non lapides, neque istud, quod* (vel *tale, quale*) *dicit fabula, arte adducens:* id est *murum*, vti ex proxime sequentibus patet. λίθους pertinet ad praecedentem *Orphea*; prout liquet ex Discretiua οὐδὲ. οἷον est τοιοῦτον, οἷον, vt XXVIII, 6. ἄλλο δὲ ποθεῖ ἡ ἐπιεικὴς ψυχὴ, καὶ οὐχ οἷον παρέχεσθε ὑμεῖς. id est, οὐ τοιοῦτον, οἷον. M.

t οἱ δὲ ἐμάχοντο, ἐνίκων δὲ ἄμφω·] Distinguo: οἱ μὲν ἤρεσσον, οἱ δὲ ἐμάχοντο. ἐνίκων δὲ ἄμφω. ξυνεπήχουν δὲ etc. ἄμφω sunt *Lacedaemonii* et *Athenienses*, (non

 remiges

επήχουν δὲ καὶ αἱ θεαὶ τῷ χορῷ Ἐλευσινόθεν. Ἐκεῖθεν ἐπινίκια ἔστηκεν, ἐκεῖθεν τρόπαια Λακωνικὰ καὶ Ἀττικά, θαλάττια καὶ ἠπειρωτικά, μετ' ἐπιγραμμάτων καλῶν. Τοῦτον τὸν χορὸν ἐνίκων μὲν Λακεδαιμόνιοι, ἐδίδασκε δὲ Λεωνίδης.

ζ'. Καὶ τί δεῖ πλείω λέγειν, ἢ μουσικῆς πέρι απομηκύνειν; ἀγαθὴ δὲ ἐν πολέμῳ παραστάτις [u], ἀγαθὴ δὲ ἐν πολιτείᾳ ξύνοικος, ἀγαθὴ δὲ καὶ παίδων τροφός. Ταχεῖα γὰρ τῶν αἰσθήσεων ἡ ἀκοή, καὶ ὀξέως ἐπὶ τὴν ψυχὴν τὰ γνωσθέντα ἀναπέμπουσα, καὶ προσαναγκάζουσα συμφθέγγεσθαι καὶ συνορμᾷν τοῖς αὐτοῖς πάθεσιν [x]. Ὅθεν ἄμουσοι ψυχαὶ καὶ ἐκμελεῖς παντὶ τῷ ἡδεῖ φαινομένῳ ἐνδιδοῦσαι οὐδαμῶς ἄν ποτε γένοιντο μέτοχοι

huic choro Eleufiniae applaudebant deae. Hinc tot illa victoriarum monumenta; hinc Laconica Atticaque tropaea, mari terraque parta, cum infcriptionibus pulcherrimis erecta fuerunt. In hoc choro Lacedaemonii vincebant, hunc Leonides docebat.

7. Quid autem pluribus opus eft, aut de mufica vltra agimus? cum optima fit pacis adminiftra, optima belli comes, optima reipublicae focia, optima puerorum nutrix. Omnium namque fenfuum velociffimus auditus eft, omnium celerrime, quae percepit, animae communicat, fuifque eam conuenire ac confentire cogit affectionibus. Quo fit, vt animi vera a mufica alieni, quique quamuis voluptatis pro ea amplectuntur fpeciem, nunquam

remiges et *pugnatores*) de quibus modo locutus fuerat. et innuit, ideo ambos viciffe, quia *tibiam* et Muficam proeliis adhibebant. M.

Sectio ζ'.

u ἀγαθὴ δὲ ἐν πολέμῳ παραστάτις] Obuia erat probabilis coniectura, ἀγαθὴ ἤδε ἐν πολέμῳ etc. Sed multo magis probabile, totum comma deeffe, ad hunc vel fimilem fenfum, [ἀγαθὴ μὲν ἐν εἰρήνῃ ἐπιστάτις,] ἀγαθὴ δὲ ἐν πολέμῳ παραστάτις. vide fect. 5. Si vero nihil defit, opinor ab auctore fuiffe, ἀγαθὴ μὲν ἐν πολέμῳ παραστάτις. M.

x τοῖς [αὐτοῖς] πάθεσιν.] Lego τοῖς [αὐτῆς] πάθεσιν.

Ibid. τοῖς αὐτοῖς πάθεσιν.] Scribe, τοῖς αὐτῆς πάθεσιν, f. ἀκοῆς, *fuis adfectibus*, quemadmodum ipfa adficitur. Et ita *Dauifius*. M.

y [ὀνομά-

ὀρθοῦ νόμου, μουσικὴν δὲ ὀνομάζουσι τὴν αὐτῶν ἡδονὴν [y] δι᾽ ὁμοιότητα οὐ τοῦ τέλους, ἀλλὰ τῆς περὶ τὰ μέλη πραγματείας· οἷον εἴ τις καὶ ἰατρικὴν καλοῖ [z] τέχνην, ἀπεληλαμένην μὲν τοῦ ὑγιεινοῦ, περὶ δὲ αὐτὰ τὰ φάρμακα ἐξεταζομένην. Οὕτως ἀμέλει καὶ γεωμετρίαν, τὸ γενναιότατον φιλοσοφίας μέρος, οἱ μὲν πολλοὶ φαῦλον, καὶ ἐπὶ τῷ φαύλῳ τέλει, μέχρι τοῦ περὶ τὴν χρείαν ἀναγκαίου δοκοῦντος προσίενται, διαμετρῆσαι γῆν, καὶ ἀναστῆσαι τειχίον, καὶ πᾶν, ὅσον εἰς χειρουργίαν αὐτῆς συντελεῖ [a], δοκιμάζοντες, πρόσω δὲ οὐχ ὁρῶντες. Ἡ δὲ οὐχ οὕτως ἔχει, πολλοῦ γε καὶ δεῖ. Οὐ γὰρ ἂν ᾠκεῖτο χεῖρον ἡ γῆ, μὴ διαμετρουμένων αὐτὴν ἀκριβῶς πενήτων γεωργῶν. Ἀλλὰ τοῦτο μὲν εἴη ἄν τι τῶν ἐν γεωμετρίᾳ τὸ φαυλότατον· τὸ δ᾽ ἔργον αὐτῆς, ὥσπερ τι ὀξυωπὲς τῆς

nunquam rectae legis fiant participes; et tamen musicam dicunt voluptatem eandem, non finis respectu, sed quod circa modulorum rationem vtraque versetur: non aliter, quam si quis medicinam, non qua sanitatem curat, sed qua in remediorum contemplatione occupatur, artem vocare velit. Sic et geometriam, nobilissimam tamen philosophiae partem, plerique hominum non aliter, quam vilissimam artem, vilissimoque fine, quatenus necessarius eius vsus videtur, admittunt; vt terram metiantur, murum attollant, quicquid denique mechanicis in ea artibus confert, nulla caeterorum ratione habita, vsurpant. Cum tamen non iste eius sit vsus: absit vero. Nec enim minus terra habitabitur, nisi eam accurate pauperes aliquot distinguant agricolae; sed haec vilissima tantum eius pars est. At vero, sicut remedia quaedam visum oculorum acuunt; ita

y [ὀνομάζουσι] τὴν [αὐτῶν] ἡδονὴν] Vulgo [ὀνομάζουσα] τὴν [αὐτὴν] ἡδονήν. Prius ex codice monuerat Heinsius; posterius exhibent Reg. et Harl. nisi quod lenem spiritum pro aspero teneant.

z ἰατρικὴν [καλοῖ] Sic Reg. quod et Heinsio placuit. Vulgo καλεῖ.

a εἰς χειρουργίαν αὐτῆς συντελεῖ,] Lego, αὐτῇ συντελεῖ, scil. γεωμετρίᾳ. nisi forte hac constructione verba sumenda sunt; πᾶν αὐτῆς, ὅσον συντελεῖ εἰς χειρουργίαν. M.

διανοίας φάρμακον, ῥώμην αὐτῇ ἐκ ἀγεννῆ παρασκευάζει [b] πρὸς τὴν θέαν τῶν ὅλων· ἀθέατοι δὲ οἱ πολλοὶ τῆς χρείας ταύτης, καθάπερ εἴ τις ἠπειρώτης [c] ἀνὴρ ναῦν ἰδὼν ἐν λιμένι, ἀγασθεὶς τῦ σοφίσματος ἔνδον τῇ νηῒ χρῷτο [d], πάντα κινῶν τὰ ὄργανα, τῦτο οἰόμενος εἶναι τέλος τῆς νεώς.

η΄. Φαίη δ᾽ ἂν, οἶμαι, πρὸς αὐτὸν ἡ Ἀθηνᾶ, ἡ εὑρέτις τῦ ἔργυ [e] τύτυ· Ὁρᾷς πέλαγος πλατὺ καὶ ἄπειρον, κεχυμένον [f] ὑπὲρ τῆς γῆς [g], συνάπτον αὐτῆς τὰ

ita proprium illius opus est vim quandam eximiam ad totius vniuersi contemplationem intellectui nostro suppeditare: quem quidem vsum eius pauci oppido viderunt vnquam; non aliter, quam si mediterraneus homo, nauem forte fortuna aliquam in portu videat, miratusque hoc inuentum interiores nauis partes versare incipiat, nec alium eius vsum esse arbitretur.

8. Huic, credo, homini ipsa operis inuentrix Minerua responderet: Videsne mare illud latum, immensum, diffusumque supra terram, quod illius fines coniungit; de quibus

b ῥώμην αὐτῇ ἐκ ἀγεννῆ [παρασκευάζει] Lege παρασκευάζειν, prout ipsa constructio flagitat.

Ibid. παρασκευάζει] Repone παρασκευάζειν: pendet enim a praecedentibus, τὸ δ᾽ ἔργον αὐτῆς (ἐστι) παρασκευάζειν ῥώμην. Sic etiam Cl. Editor. M.

c καθάπερ [εἴ τις] ἠπειρώτης] Vulgo καθάπερ ἠπειρώτης. Sed Heinsius ex Ms. Regio voces eas addi voluit, easdemque nos in Harleian. reperimus.

d ἔνδον τῇ νηῒ χρῷτο,] Ἔνδον est *intra portum*: quod mox plenius exprimitur, ἔνδον ἐν τῷ λιμένι, cui statim opponitur ἔξω τῦ λιμένος. Aliud igitur agebat Vir summus, cum vertebat ἔνδον *interiores nauis partes*. M.

Sectio η΄.

e ἡ εὑρέτις τῦ ἔργυ] *Argo prima omnium nauis* dicitur Amm. Marcellino XXII. 8. Ac, vt ait Claudianus Bell. Getico v. 15.

Secandis
Argois trabibus iactant sudasse Mineruam.

Tertullianus de Spectac. c. VIII. *Minerua primam molita sit nauem.* Vide Phaedrum lib. IV. Fab. VI, 9. et Aristidem Orat. in Mineruam tom. I. pagg. 23, 26.

f Ὁρᾷς πέλαγος πλατὺ καὶ ἄπειρον, κεχυμένον ὑπὲρ τῆς γῆς,] Vulgo Ὁρᾷς [τὸ] πέλαγος πλατὺ καὶ ἄπειρον, [καὶ] κεχυμένον ὑπὲρ τῆς γῆς. Nos a Mss. stamus.

g κεχυμένον ὑπὲρ τῆς γῆς,] Scio, quid dici possit de maris altitu-

τέρματα, ὧν πρόσθεν ὐδὲ ἀκοὴν [h] εἶχές τε [i], ὐδὲ ἐλπίδα τῆς θέας; Ἑκάςῳ δὲ εἷς ἦν τόπος γνώριμος, ὥσπερ οἱ φωλεοὶ τοῖς ἑρπετοῖς· Φιλία δὲ, καὶ ἐπιμιξία, καὶ κοινωνία, καὶ ἀμοιβὴ τῆς παρ' ἑκάςοις εὐπορίας [k], ἐκποδὼν ἦν, ἕως ὑμῖν τὸ σόφισμα τῦτο ἐμηχανησάμην τὴν ναῦν. Τῦτό γε τὸ ὄχημα ἀράμενον, ὄρνιθος δίκην, διαπτήσεται πανταχῦ· εἰ δὲ ἀπιςεῖς, πεῖρα μάθε τῦτο. Καὶ περὶ γεωμετρίας λέγει τις θεῶν, ἢ ἐκείνη ἡ θεὸς ἡ Ἀθηνᾶ λέγει [l]· Ἐκεῖσε βλέψον. Ὁρᾷς τῦτὶ

bus antehac ne fando quidem audisti, quos ne visurum quidem te sperabas? Hactenus enim vnum tantum singuli cognitum habuistis locum, sicut lustrum suum reptilia: amicitia enim, commercia, rerumque, quibus singuli abundant loci, inter se commutatio, vix nomine tenus nota erant; donec hoc inuentum excogitaui vobis, quod vocamus nauem. Hoc namque vehiculum, auis instar, velociter sublatum quocunque volabit: si dubitas, reipsa experire. Eodem modo et de geometria, siue Minerua, siue alia aliqua dea, hunc in modum dicat: Agedum, sursum specta. Videsne illud,

altitudine supra terram. mihi tamen Maximus videtur scripsisse περὶ τὴν γῆν, *circa terram*: quod dilatat et illustrat verbis sequentibus, συνάπτον αὐτῆς τὰ τέρματα. sic infra: ἐληλαμένην περὶ γῆν ἐν κύκλῳ. et Diss. XLI, 1. de Oceano: εἴτε τις ἐςὶ ποταμῦ φύσις περὶ πᾶσαν γῆν εἱλυμένη. M.

h ὧν [πρόσθεν] ὐδὲ ἀκοὴν] Sic optime Reg. vulgo ὧν [πρῶτον] ὐδὲ ἀκοὴν etc.

i εἶχές τε,] Leg. εἶχές γε. Schottus quidem reponit εἴχετε, sed praecedit ὁρᾷς, quod singulare.

Ibid. ὧν πρῶτον ὐδὲ ἀκοὴν εἶχές τε,] Conieceram, ὧν πρότερον, sed *Reg.* habet ὧν πρόσθεν. et ita edidit Cl. Vir: qui pro τε mauult γε. M.

k τῆς παρ' [ἑκάςοις] εὐπορίας,] Vulgo τῆς παρ' [ἑκάςης] εὐπορίας. Recepi lectionem, quam Reg. et Harleian. obtulerunt, eaque manifesto vera.

Ibid. τῆς παρ' ἑκάςης εὐπορίας,] Lege, παρ' ἑκάςοις, *apud singulos*. Et ita Codices. Restitue similiter deprauatum locum ad finem Diss. VIII. p. 91. τὰ παρ' ἡμῶν καλὰ, etc. scribe, παρ' ἡμῖν, *quae nos pulchra ducimus*. M.

l Καὶ περὶ γεωμετρίας [λέγει] τις θεῶν, ἢ ἐκείνη ἡ θεὸς ἡ Ἀθηνᾶ λέγει· Ἐκεῖσε [βλέψον.] Sic ad amussim Mss. Vulgo Καὶ περὶ γεωμετρίας [λεγέτω] τις θεῶν, ἢ ἐκείνη ἡ θεὸς ἡ Ἀθηνᾶ, [λέγει] ἐκεῖσε [βλέψαι.] Illic antepenultimam vocem delet Heinsius. Tandem, quia λέγει bis erat in Ms. legit: Καὶ περὶ γεωμετρίας λέγει

τὸ ὑπὲρ κεφαλῆς θέαμα, τὸ καλὸν, τὸ ποικίλον, ἐληλαμένον περὶ γῆν ἐν κύκλῳ, καὶ περὶ αὐτὴν ἑλιττόμενον, μεϛὸν ἄϛρων, ἥλιον φέρον, σελήνην ἔχον; Τοῦτο ὅ, τι μέν ἐϛιν οὐκ οἶσθα, δοκεῖς δὲ ὁρᾷν καὶ εἰδέναι [m]. Ἀλλ' ἐγώ σε, ὦ οὗτος, ἀνάξω κεῖσε ἠπειρώτην ὄντα, ὄχημά σοι πηξαμένη κοῦφον, παραδοῦσα γεωμετρίᾳ, ἥ σε τὰ μὲν πρῶτα ἔνδον ἐν τῷ λιμένι ὀχήσει, ἐθίζουσα ἀνέχεσθαι τῆς πορείας, καὶ μὴ ἰλιγγιᾷν πρὸς τὸ πέλαγος, μηδὲ ἀποδειλιᾷν πρὸς τὸ πέλαγος [n]· ἔπειτα ἀγαγοῦσα

illud, quod capiti nostro imminet, spectaculum; illud tam pulchrum, tam varium, quod terram circuit, terram circumuoluitur; quod astris vndique cinctum, quod solem, lunamque gerit? Illud quid sit ignoras, etsi te scire existimas. Ego vero, mi homo, cum in continenti vixeris hactenus, eo te deducam. Vehiculum enim tibi fabricabo leuissimum, cum quo te geometriae tradam; quae primum in ipso portu te circumuehet, vt paulatim itineri assuescas, nec ad subitum maris conspectum nausees, aut tempestatem metuas: vnde postea, relicto portu, in

γει τις θεῶν ἐκεῖσε [βλέψαι,] expunctis reliquis. Sed huiusmodi tentamina περίεργα sunt et hypercritica.

Ibid. λέγει τις θεῶν, — ἡ Ἀθηνᾶ λέγει.] Prius erat, λεγέτω τις θεῶν, vnde reposueram, ἡ Ἀθηνᾶ λεγέτω, sed MSS. retinent λέγει vtroque loco; mendose, nisi fallor, pro λέγοι: ita vt particula ἂν vel desit vel subintelligi debeat: vt initio sect. Φαίη δ' ἂν, οἶμαι, πρὸς αὐτὸν ἡ Ἀθηνᾶ. haec enim istis respondent. Deinde distingue: Ἐκεῖσε βλέψον· ὁρᾷς τουτὶ etc. M.

m δοκεῖς δὲ ὁρᾷν καὶ εἰδέναι.] Lego, ποθεῖς δὲ διορᾷν καὶ εἰδέναι. *Videsne*, inquit, *spectaculum istud pulchrum, quod capiti tuo impendet? illud quid sit ignoras,* sed cupis penitus cognoscere *et intelligere. age igitur, ego te, animal terrestre, illuc euebam* etc. διορᾷν est *perspicere*: vt XVI, 9. ἐλευθέρα (ἡ ψυχὴ) νόσων, ἐλευθέρα συμφορῶν, τότε διορᾷ καὶ λογίζεται τἀληθῆ αὐτά. et ita alibi. syllaba δι omittebatur propter praecedens δὲ. Vulgata lectio non conuenit cum praecedentibus, neque cum iis, quae sequuntur, neque cum Veritate et Ratione. M.

n μὴ ἰλιγγιᾷν πρὸς τὸ πέλαγος, μηδὲ ἀποδειλιᾷν [πρὸς τὸ πέλαγος·] Vulgo desunt tres vltimae voces. Eas tamen inculcant Reg. et Harl. nec Maximus ab eiusmodi repetitionibus abhorret.

o ἀνάξει,

ἔξω τῦ λιμένος, εἰς καθαρὸν καὶ εὔδρομον τὸ τῶν ὄντων πέλαγος ἀνάξει, κεῖσε [o],

Ὅθι τ' ἠῦς ἠριγενείης [p]

Οἰκία καὶ χοροί εἰσι, καὶ ἀντολαὶ ἠελίοιο,

καὶ σελήνης αὐγαὶ, καὶ τῶν ἄλλων ἀκηράτων σωμάτων. Ἕως δὲ ἀθέατος τῦτων εἶ, μένεις εὐδαιμονίας ἀμέτοχος, ἄμοιρος [q].

in purum illud peruiumque totius vniuerſi te deductura eſt mare; donec perueneris,

Matutae vbi limina pulchra,

Et choreae, et domus, et ſurgentis lumina Phoebi,

et lunae ſplendor, aliorumque puriſſimorum illorum corporum. Quamdiu vero haec nondum vidiſti, verae beatitudinis immunis es experſque.

ΛΟΓΟΣ ΛΗ'.

Εἰ γένοιτό τις θείᾳ μοίρᾳ ἀγαθός.

Ὅμηρος μὲν πρὸς τὸν Τηλέμαχον διαλεγόμενος ἐν προσώπῳ Νέςορος, ὅτωσὶ περὶ αὐτῦ λέγει·

Οὐ γὰρ οἴω

Οὔ σε θεῶν [a] ἀέκητι γενέσθαι τε τραφέμεν τε.

DISSERT. XXXVIII. *vulgo* XXII.

An aliquis diuinitus bonus fiat.

Homerus ſub perſona Neſtoris alibi cum Telemacho diſſerit, vbi haec de eo:

Non ego namque

Te reor inuitis natum aut adoleſcere Diuis.

Idem

o ἀνάξει, [κεῖσε] Vulgo ἀνάξει, κἀκεῖσε. Cum nobis vero faciunt Reg. et Harleian.

p Ὅθι τ' ἠῦς [ἠριγενείης] Vulgo ἠριγενείας. At vterque codex ἠριγενείης, et ſic Homerus ipſe Odyſſ. Μ'. 3.

q ἀμέτοχος, ἄμοιρος.] Vulgo [καὶ] ἄμοιρος. Illam vero coniunctionem neſciunt Reg. et Harleian.

DISSERT. XXXVIII.

Sectio ά.

a οὐ γὰρ οἴω ὔ σε θεῶν] Vulgo

Ὁ δὲ αὐτὸς καὶ τὸυς ἀγαθὸυς ἅπαντας δίους καλεῖ, διότι ἦσαν, οἶμαι, ὐ κατὰ τέχνην ἀγαθοὶ, ἀλλὰ ἔργον Διός. Ὑποπτεύω δὲ αὐτοῦ καὶ τὰ ἔπη [b], ἃ περὶ τοῦ Δημοδόκου λέγει, ὅτι ἦν αὐτῷ πεποιημένα μὲν εἰς τὴν αὐτοῦ τύχην, ἀνακείμενα δὲ τῷ Δημοδόκῳ. Ἔχει δὲ τὰ ἔπη ὧδέ πως·

Τὸν πέρι Μοῦσα φίλησε [c], δίδου δ' ἀγαθόν τε κακόν τε·
Ὀφθαλμῶν μὲν ἄμερσε, δίδου δ' ἡδεῖαν ἀοιδήν.

Ἐγὼ δὲ αὐτῷ περὶ μὲν τῆς ᾠδῆς συντίθεμαι, περὶ δὲ τῆς συμφορᾶς οὐ συντίθεμαι· οὐ γὰρ μουσικὸν τὸ δῶρον. Ἀπίθανος δὲ καὶ ὁ Δημόδοκος, οὑτωσὶ περὶ αὐτοῦ λέγων·

Αὐτοδίδακτος δ' εἰμὶ [d], θεοὶ δέ μοι ὤπασαν ὀμφήν.

Καὶ πῶς ἐσσὶ, ὦ βέλτιστε ἀοιδῶν, αὐτοδίδακτος, παρὰ θεῶν τὴν ὀμφὴν ἔχων, οἵπερ διδασκάλων ἀπταιστότα-

Idem ille bonos viros omnes Dios vocat; quia, vt opinor, bonum illud non arti debebant, ſed a Ioue erant conſecuti. Quin et ſuſpicor, eum verſus illos, quos alibi de Demodoco ſcripſit, de ſua ipſius fortuna ſcripſiſſe, Demodoco vero applicuiſſe tantum. Habent illi hoc modo:

Dilexit quem Muſa, deditque malumque bonumque;
Namque dedit dulces, erepto lumine, cantus.

Ego illi de carmine quidem concedo, de calamitate aliter ſentio: quae indignum Muſis donum eſt. Nec Demodoco credo, qui haec de ſe dicit:

Sponte mea didici, tribuerunt numina vocem.

Quomodo, quaeſo, vates optime, ſponte tua didiciſti, qui a deo hanc canendi artem accepiſſe te fateris; qui ſoli praeceptores errare

go [οὐδέ] σε θεῶν: Sed Reg. et Harleian. ſequor, ac ita legitur apud Homerum Odyſſ. Γ'. 28.

b αὐτοῦ [καὶ] τὰ ἔπη,] Stephani recepimus emendationem; nam codices αὐτοῦ [κατὰ] τὰ ἔπη, quod loco non conuenit.

c Τὸν πέρι Μοῦσα φίλησε,] Sic Reg. nec aliter editio Baſileenſis Homeri cum Commentariis Euſtathianis 1559. Vulgo Μοῦσ' ἐφίλησε, prout etiam Barneſius aliique repraeſentant Odyſſ. Θ'. 63.

d Αὐτοδίδακτος δ' εἰμὶ,] Vide, quae ſcripſimus ad Diſſ. XVI. 5.

e ἀπο-

τοι; Ἀποκρίνεται ὁ Δημόδοκος [e], ὥσπερ ἂν τῶν πλουσίων οἱ πατρῷον λαβόντες κλῆρον [f] πρὸς τοὺς χρηματιστὰς ἀποκρίναιντο· ὡς ἔστιν αὐτοῖς αὐτογενὴς ὁ πλοῦτος, οὐ παρ' ἄλλων τέχνῃ καὶ πόνῳ συνενηνεγμένος [g].

β'. Ἐπεὶ καὶ τὸν Ἡσίοδον τί οἰόμεθα ποιμαίνοντα περὶ τὸν Ἑλικῶνα [h] ἐν Βοιωτίᾳ, ἀδούσαις ταῖς Μούσαις

errare non possunt? Respondere posset Demodocus, quod divites, qui ex haereditate opes suas consecuti sunt, responderent homini, quem rei quaerendae intentum viderent; spontaneas se opes possidere, nulla aut arte congestas, aut labore.

2. Quid vero? an et Hesiodum putabimus, cum in Boeotia circa Heliconem pasceret, Musisque occurreret, quae hoc

e ἀποκρίνεται ὁ Δημόδοκος] Mallem ἀποκρινεῖται, vt sect. 4. ἀποκρινεῖται δὲ ὁ λόγος αὐτὸς αὐτῷ. M.

f οἱ πατρῷον λαβόντες κλῆρον] Vulgo οἱ λαβόντες κλῆρον πατρῷον. Verborum, quem recepimus, ordinem, praestat Reg.

g πόνῳ συνενηνεγμένος] Ita recte codices. vulgo συνενηγμένος, quod barbarum; nam saltem συνηνεγμένος edi debuit.

Sectio β'.

h ἐπεὶ καὶ τὸν Ἡσίοδον [τί] οἰόμεθα ποιμαίνοντα περὶ τὸν Ἑλικῶνα] Lego ἐπὶ καὶ [τοῦ Ἡσιόδου] τί οἰόμεθα; Ποιμαίνοντα περὶ τὸν etc. *De Hesiodo etiam quid censemus? Eum, cum circa Heliconem greges pasceret*, etc. Respicit ad Ascraei poëtae Theog. v. 21. seqq. Dion Chrysostomus Orat. LV. pag. 558. C. Ὁ μὲν γὰρ (Ἡσίοδος) φησίν, ὅτι ποιμαίνων ἐν τῷ Ἑλικῶνι παρὰ τῶν Μουσῶν ἔλαβεν ἐν δάφνης ὄζῳ τὴν ποίησιν. Vide sis et Asclepiaden in Hesiodi statuam Anthol. lib. IV. cap. XXVII. In istius Epigrammatis vltimo versu legitur:

Καὶ γένος ἀρχαίων ἔγραφες [ἠιθέων.]

Repono ἡμιθέων, vt Ἡρωογονία subinnuatur. Hesiodus Oper. et Dier. v. 159.

Ἀνδρῶν ἡρώων θεῖον γένος, οἳ καλέονται [Ἡμίθεοι] etc.

Vide supra Differt. XXXII. 4. Dionem Chrysostomum Orat. II. p. 19 C. et Euripidem Iphig. in Aulide v. 173.

Ibid. Ἐπεὶ καὶ τὸν etc] Distingue: Ἐπεὶ, καὶ τὸν Ἡσίοδον, τί οἰόμεθα; ποιμαίνοντα etc. Cl. Editor legit: Ἐπὶ τοῦ Ἡσιόδου τί οἰόμεθα; Atqui si omnes Codices et Editiones ita exhibuissent, non dubitassem, quin aliquid deesset. Maximus enim non solet tam abrupte sententiam inchoare, sine Connectiua aliqua particula, si vlla sit connexio inter praecedentia et sequentia; qualis est hoc loco: qualis etiam est supra, XXXII, 3. vbi voculas Καὶ μὴν eiectas

ἐντυχόντα, ὀνειδισθέντα τῆς τέχνης τῆς ποιμενικῆς, παρ' αὐτῶν λαβόντα δάφνης κλάδους [i], εὐθὺς ᾄδειν, γενόμενον ποιητὴν ἐκ ποιμένος· ὥσπερ φασὶ τοὺς κορυβαντιῶντας, ἐπειδὰν ἀκούσωσιν αὐλοῦ, ἐνθουσιᾷν [k], τῶν προτέρων λογισμῶν ἐξισαμένους; Πολλοῦ γε καὶ δεῖ. Ἀλλὰ ᾐνίξατο, οἶμαι, ὁ Ἡσίοδος τὸ αὐτοφυὲς τῆς αὐτοῦ τέχνης, ἀναθέμενος αὐτοῦ τὴν αἰτίαν [l] τῷ Μουσῶν χορῷ· ὥσπερ ἂν εἰ καὶ χαλκευτικὸς γενόμενός τις τέχνης ἄνευ

hoc illi exprobrant, accepto ab iis lauri ramo ſtatim ceciniſſe, ſtatim ex paſtore poëtam euaſiſſe; ſicut vulgo eos aiunt, quos corybantiare dicimus, ſi tibiam audiant, e priore mentis ſtatu deuolui, diuinoque ſubito furore corripi? Apage. Nihil aliud, vt arbitror, indicare Heſiodus voluit, quam naturae beneficio eam ſe artem conſecutum eſſe, cuius tamen fontem originemque ad Muſas referre voluit; plane, vt ſi quis ferrariam ſine praeceptore conſecutus Vulcano artem adſcriberet, quam

eiectas voluit Cl. Vir, quia omittunt eas Mſſ. *Reg.* et *Harleianus.* Non renitor, ſi hanc ſibi legem praeſcripſiſſet, et per caetera omnia ſeruaſſet. ſed nullos Codices valere arbitror contra alios Codices, et perpetuum Auctoris morem; quem miror non obſeruaſſe virum diligentiſſimum, et in his ſcriptis tam probe verſatum. Caeterum Tranſpoſitio vocum τί οἰόμεθα, et Mutatio Numeri, οἰόμεθα pro vſitatiori οἴει, has tenebras ſententiae et Cl. Viro offuderunt. Ordo notior hic fuiſſet: Ἐπεὶ, τί οἰόμεθα; οἰόμεθα καὶ τὸν Ἡσίοδον etc. *Quid enim putandum eſt?* putandumne eſt, *Heſiodum quoque* etc. ? Huiuſmodi συγχύσεις Conſtructionis innumerae inueniuntur apud Linguae vtriuſque Auctores. Si quis malit ita diſtinguere: Ἐπεὶ, καὶ τὸν Ἡσίοδον, τί; οἰόμεθα ποιμαίνοντα etc. facile ſententiam ſuam tueri poterit. ſed nullo modo mutandum eſſe aliquid in Contextu opinor. M.

i λαβόντα δάφνης κλάδους] Vulgo δάφνης λαβόντα κλάδους. Ordinem, quem recepimus, praeſtat Reg.

k ἐπειδὰν ἀκούσωσιν αὐλοῦ, ἐνθουσιᾷν,] Aretaeus de cauſis et Signis Diuturn. Morb. lib. I. cap. VI. p. 38. Τέμνονταί τινες τὰ μέλεα, θεοῖς ἰδίοις, ὡς ἀπαιτοῦσι, χαριζόμενοι, εὐσεβεῖ φαντασίῃ. — Ἐγείρονται δὲ [αὐλῷ] ἢ μέθῃ etc. Hac de re plura congeſſimus ad Ciceronis de Diuin. I. 50.

l [αὐτοῦ] τὴν αἰτίαν,] Vulgo αὐτῆς. Reg. autem et Harleian. αὐτοῦ. Recte: nam pronomen ad αὐτοφυὲς refertur.

m δι'

ἀνετίθετο Ἡφαίςῳ φέρων τὸ αὐτόματον τῆς δημιεργίας. Τί δὲ οἱ Κρῆτες; ἢ σοι ἐ δοκεσιν ὑπὸ βασιλεῖ τῷ Μίνωι κοσμηθέντες καλῶς, ἀγασθέντες τῆς ἀρετῆς, διδάσκαλον αὐτῷ ἐπιφημίσαι τὸν Δία· εἶναι μὲν αὐτόθι ἐν τῇ Ἴδῃ ἄντρον Διὸς, φοιτῶντα δὲ τὸν Μίνω δι' ἐνάτε ἔτες [m], συγγινόμενον τῷ Διῒ, μανθάνειν παρ' αὐτε τὰ πολιτικά [n]; Οὗτοι Κρητῶν λόγοι.

γ'. Ἐγένετο καὶ Ἀθήνησιν ἀνὴρ Ἐλευσίνιος, ὄνομα Μελησαγόρας [o]· ἔτος ἐ τέχνην μαθὼν, ἀλλ' ἐκ Νυμφῶν κάτοχος θείᾳ μοίρᾳ, σοφὸς ἦν [p] καὶ μαντικὸς, ὡς

quam ſuamet opera didiciſſet. Quid autem Cretes? nonne eos aequum eſt credere, cum pulchris a Minoe inſtructi eſſent legibus, virtutemque admirarentur viri, praeceptorem ei dediſſe Iouem; qui antrum in Ida ſua fuiſſe voluit eidem ſacrum, quod ſingulis nouem annis Minos accederet, vbi opera vſus Iouis ciuilem hauſerit prudentiam? Hoc aiunt Cretenſes.

3. Fuit et Athenis quidam patria Eleuſinius, cui Meleſagorae nomen: hic, vt Athenienſes referunt, ſine arte vlla, divinitus a Nymphis inſpiratus, ſapiens fuit et vates. Alius Athenas

m δι' ἐνάτε ἔτες,] Non, vt Heinſius, *ſingulis nouem annis*, ſed, vt Paccius, *nouem continuis annis*; nam quod hic δι' ἐνάτε ἔτες fieri dicitur, id noſter Diſſ. XII. 7. ἐν ἐνναετεῖ χρόνῳ contigiſſe narrat. Heraclides in Cretum Politia p. 506. Minos ἐποιεῖτο [δι' ἐννάτε ἔτες] τὴν ἐπανόρθωσιν τῶν νόμων. Scilicet nouem annos legibus emendandis impendit; nam Minoi διὰ ἐννέα ἐτῶν πατρὶ συνὼν Διῒ, παρ' αὐτε ἐμάνθανεν, ἅτινα εἶεν δίκαια, prout loquitur ſcholiaſtes ad Odyſſ. τ'. 178. Vide Platonem de Legg. lib. I. p. 565. A. et quae ſcripſimus ad Cicer. Tuſc. II. 13.

n τὸν Δία· εἶναι μὲν αὐτόθι — τὰ πολιτικά;] Interpungo et lego: ἢ σοι ἐ δοκεσιν — ἐπιφημίσαι τὸν Δία; εἶναι μὲν γὰρ αὐτόθι, ἐν τῇ Ἴδῃ, ἄντρον Διός· φοιτῶντα δὲ τὸν Μίνω — τὰ πολιτικά. Iſta, εἶναι μὲν etc. ſunt verba Cretenſium, Οὗτοι Κρητῶν λόγοι. ideo non legenda ſunt Interrogatiue. M.

Sectio γ'.

o Μελησαγόρας·] Meleſagorae vatis, quod ſciam, nemo praeter noſtrum meminit, at hiſtorici cognominis plures. Vide Meurſium ad Antigoni Caryſtii cap. XII. et Voſſium de Hiſt. Graec. I. 2.

p κάτοχος θείᾳ μοίρᾳ, σοφὸς ἦν, etc.] Diſtingue: ἀλλ' ἐκ Νυμφῶν κάτοχος,

ὁ Ἀθηναίων λόγος. Ἦλθεν Ἀθήναζε καὶ ἄλλος Κρὴς ἀνὴρ, ὄνομα Ἐπιμενίδης, ὐδὲ ὗτος ἔσχεν εἰπεῖν αὐτῷ διδάσκαλον· ἀλλ' ἦν μὲν δεινὸς τὰ θεῖα, ὥϛε τὴν Ἀθηναίων πόλιν [q] κακϋμένην λοιμῷ [r] καὶ ϛάσει διεσώσατο ἐκθυσάμενος· δεινὸς δὲ ἦν ταῦτα, ὐ μαθὼν, ἀλλ' ὕπνον αὐτῷ διηγεῖτο μακρὸν καὶ ὄνειρον διδάσκαλον. Ἐγένετο καὶ ἐν Προκοννήσῳ ἀνὴρ φιλόσοφος [s], ὄνομα Ἀριϛέας· ἠπιϛεῖτο δὲ αὐτῷ ἡ σοφία [t] τὰ πρῶτα, διότι μηδένα αὐτῆς διδάσκαλον προὔφερεν. Πρὸς ὖν δὴ τὴν τῶν ἀνθρώπων ἀπιϛίαν ἐξεῦρε λόγον· ἔφασκε τὴν ψυ-

Athenas venit Cretenſis, nomine Epimenides, qui nullum quoque artis ſuae praeceptorem afferre poterat; et tamen tanta illi diuinarum rerum erat ſcientia, vt Athenienſium rempublicam a peſte ſimul ſeditionibuſque, quibus conflictabatur, ſacrorum expiatione vindicauerit; hanc tamen ſcientiam didiciſſe ſe negabat, nec aliunde, quam a ſomno ſomnioque longiſſimo, hauſiſſe ſe illam dicebat. Fuit et in Proconneſo philoſophus quidam, cui Ariſteae nomen erat; cuius ſapientiae primo omnes derogabant, quod nullum eius praeceptorem proferret. Huic vt occurreret, tale adhibuit remedium: animam dixit ſuam,

κάτοχος, θείᾳ μοίρᾳ σοφὸς ἦν καὶ μαντικός. Nimirum hoc eſt lemma Diſſertationis: Εἰ γένοιτό τις θείᾳ μοίρᾳ ἀγαθὸς. quod affirmat Maximus cum Platonicis. M.

q τὴν τῶν Ἀθηναίων πόλιν] Id eſt *ciuitatem*, non *Vrbem* ſolummodo. *Deliis* enim (qui pars erant *Ciuitatis* Athenienſium, Ariſtides *Panath.* p. 189.) τὸν μέγαν καθαρμὸν ἐποιήσατο. Plutarchus *Conuiu. ſept. Sap.* p. 158. A. M.

r τὴν Ἀθηναίων πόλιν κακυμένην [λοιμῷ] Vulgo τὴν [τῶν] Ἀθηναίων πόλιν κακυμένην [λιμῷ]. ſed articulum neſcit Reg. iſque Mſ. ſimul ac Harleian. et Paccianus habent λοιμῷ, nec aliter ſcribi iuſſit Heinſius. Apoſtolius Cent. VIII. 84. Ἀθηναίοις τότε λοιμῷ κατεχομένοις ἔχρησεν ἡ Πυθία καθῆραι τὴν πόλιν· οἱ δὲ πέμπυσι ναῦν τε καὶ Νικίαν τὸν Νικηράτυ εἰς Κρήτην, καλῦντες τὸν Ἐπιμενίδην· καὶ ὃς ἐλθὼν Ὀλυμπιάδι τεσσαρακοςῇ ἕκτῃ, ἐκάθηρεν αὐτῶν τὴν πόλιν, καὶ ἔπαυσε τὸν λοιμόν. Haec et alia deſcripſit ex Laërtii I. 110.

s ἀνὴρ φιλόσοφος,] Immo ἀνὴρ σοφὸς, ſi velis: erat enim ἐποποιὸς, *poëta Epicus:* Suidas. et infra, ſect. 4. videtur diſtinguere inter hunc *Ariſteam* et *Philoſophos*: Βύλει τοίνυν Ἀριϛέαν ἐῶμεν, ἐπὶ δὲ τὺς φιλοσόφυς τὴν γνώμην

χὴν αὐτῷ καταλιπȣ̃σαν τὸ σῶμα, ἀναπτᾶσαν εὐθὺ τȣ̃ αἰθέρος, περιπολῆσαι τὴν γῆν τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν βάρβαρον, καὶ νήσȣς πάσας, καὶ ποταμȣ̀ς, καὶ ὄρη, γενέσθαι δὲ τῆς περιπολήσεως αὐτῇ τέρμα τὴν ὑπερβορέων γῆν· ἐποπτεῦσαι δὲ πάντα ἑξῆς νόμαια, καὶ ἤθη πολιτικὰ, καὶ φύσεις χωρίων, καὶ ἀέρων μεταβολὰς, καὶ ἀναχύσεις θαλάττης [u], καὶ ποταμῶν ἐκβολὰς, γενέσθαι δ' αὐτῇ καὶ τὴν τȣ̃ ȣ̓ρανȣ̃ θέαν πολὺ τῆς νέρθεν σαφεστέραν. Καὶ ἦν πιθανώτερος λέγων ταῦτα ὁ Ἀριστέας μᾶλλον, ἢ Ἀναξαγόρας [x], ἢ Ξενοφάνης ἐκεῖνος, ἤ τις ἄλλος τῶν ἐξηγησαμένων τὰ ὄντα ὡς ἔχει· ȣ̓ γάρ

suam, relicto corpore, recta coelum petiisse, vnde totam Graecorum barbarorumque terram, omnes circumiisset insulas, fluvios et montes, finem autem huius circuitionis suae in hyperboreis finibus fuisse; hinc se ritus omnes, omnium rerumpublicarum obseruasse mores, terrarum omnium ingenia, mutationes aeris, alluuiones maris, fluuiorum ostia, quin et coelum ipsum multo facilius, quam inferiora, lustrasse. Et tamen plus fidei hoc ipso Aristeas consecutus est, quam Xenagoras, aut Xenophanes ille, aut si quis alius rem, vt habebat, proposuit; nec enim satis pere-

γνώμην τρέψωμεν, etc. Diss. XXXI, 1. ἀνὴρ σοφὸς σοφίαν ȣ̓ πολυῤῥήμονα. de Anacharside. Mox pro τὴν ψυχὴν αὐτῶ, scr. αὐτῷ. Paullo ante: ἠπιστεῖτο δὲ αὐτῷ ἡ σοφία· Codices habent, αὐτῷ ȣ̓κ ἡ σοφία. Forte: ἠπιστεῖτο δὲ αὐτῷ δοκησισοφία etc. quae vox est Platonis. M.

t ἠπιστεῖτο δὲ αὐτῷ ἡ σοφία,] Reg. et Harl. ἠπιστεῖτο δὲ αὐτῷ [ȣ̓κ] ἡ σοφία. Forsan ἠπιστεῖτο δὲ αὐτῷ [ȣ̓̃ν] ἡ σοφία. De Aristea vidimus ad Diss. XVI. 2.

u καὶ [ἀναχύσεις] θαλάττης,] Sic vterque codex, vulgo καὶ [χύσεις] θαλάττης.

x λέγων ταῦτα ὁ Ἀριστέας μᾶλλον, ἢ Ἀναξαγόρας,] Vulgo ταῦτα λέγων ὁ Ἀριστέας, ἢ ὁ Ξεναγόρας. Vt opinor, Xenagoras philosophus paucis notus est. Xenagoram quidem, qui Περὶ νήσων scripsit, laudat Etymologus in Σφήκεια. Ξεναγόραν etiam ἐν πρώτῳ χρόνων memorat Apollonii scholiastes ad lib. IV. 262. Vide sis et Plinium H. N. V. 25. VII. 57. Reuera locus foedo mendo laborat; nam Reg. habet: λέγων ταῦτα ὁ Ἀριστέας μᾶλλον, [μῆον ἐξ ἀγορᾶς.] Hinc facile reponendum vidi μᾶλλον, ἢ Ἀναξαγόρας, prout edidi; res enim non dubia videbatur.

Sectio

πȣ σαφῶς ἠπίςαντο οἱ ἄνθρωποι τὴν ψυχῆς περιπόλησιν, ȣ̓δὲ οἷς τισιν ὀφθαλμοῖς ἕκαςα ὁρᾷ, ἀλλὰ ἀτεχνῶς ἀποδημίας τινὸς ᾤοντο τῇ ψυχῇ δεῖν, εἰ μέλλοι ὑπὲρ ἑκάςȣ φράσειν τὰ ἀληθέςατα.

δ΄. Βȣ́λει τοίνυν Ἀριςέαν μὲν καὶ Μελησαγόραν καὶ Ἐπιμενίδην καὶ τὰ τῶν ποιητῶν αἰνίγματα τοῖς μύθοις ἐῶμεν, ἐπὶ δὲ τȣ̀ς φιλοσόφȣς τὴν γνώμην τρέψωμεν, τȣτȣσὶ τȣ̀ς ἐκ Λυκείȣ καὶ Ἀκαδημίας τῆς καλῆς· ȣ̓ γὰρ μυθολόγοι, ȣ̓δ' αἰνιγματώδεις, ȣ̓δὲ τερατείαν ἀσπαζόμενοι, ἀλλ' ἐν δημοτικῇ λέξει τε καὶ διανοίᾳ εἰθισμένοι; Αὐτῶν δὲ τὸν ἡγεμόνα πρῶτον ὧδέ πως y· Ὅτι μὲν ἐπιςήμην τιμᾷς παντὸς μᾶλλον, ὦ Σώκρατες, ἀκȣ́ω μέν σȣ πολλάκις διατεινομένȣ, προξενȣ̃ντος τȣ̀ς

peregrinationem illam animae, aut oculos eius, quibus luſtrat omnia, intelligebant homines; ſed reuera peregrinandum ei exiſtimabant, qui de ſingulis rebus, prout ſe habent, loqui vellet.

4. Vis igitur, relicto Ariſtea, cum Meleſagora, et Epimenide, relictis poëtarum fabulis et aenigmatis, ad philoſophos, qui a Lyceo et Academiae amoenitate nomen habent, animum conuertamus: ſiquidem hi nec fabulas, nec rerum verborumque obſcuritatem, neque vanitatem amant; ſed ſermone populari, ſenſu aperto, res ſolent proponere? Ac primo quidem principem eorum ita compellabimus: Equidem ſcientiam, o Socrates, rebus a te omnibus praeferri ſaepe aſſeuerantem te audimus, cum praefer-

Sectio δ΄.

y ἀλλ' ἐν δημοτικῇ λέξει τε καὶ διανοίᾳ [εἰθισμένοι ;] Αὐτῶν δὲ τὸν ἡγεμόνα πρῶτον ὧδέ πως·] Haec ſatis Graeca non ſunt, et a Mſſ. nonnihil abeunt. Nam Reg. habet εἰθισμένα δὲ αὐτῶν τόν γε ἡγεμόνα. Harleian. vero εἰθισμὸν δὲ αὐτῶν τόν τε ἡγεμόνα. Forſan ἀλλ' ἐν [δημοτικῇ] λέξει τε καὶ διανοίᾳ. [Εἰ θέλεις] δὲ, αὐτῶν τόν γε ἡγεμόνα [προσείπωμεν] ὧδέ πως. Haec ſane mens eſt Maximi, ſed eius ipſiſſima verba me non adfirmo poſuiſſe.

Ibid. καὶ διανοίᾳ εἰθισμένοι; Αὐτῶν δὲ τὸν ἡγεμόνα etc.] *Regius*, εἰθισμένα δὲ αὐτῶν γε τὸν ἡγεμόνα. *Harleianus*, εἰθισμὸν δὲ αὐτῶν τόν τε ἡγεμόνα. Lego et diſtinguo: ἐπὶ δὲ τȣ̀ς φιλοσόφȣς την γνωμην τρέψωμεν, τȣτȣσὶ τȣ̀ς ἐκ Λυκείȣ καὶ Ἀκαδημίας τῆς καλῆς, (ȣ̓ γὰρ μυθολόγοι, ȣ̓δ' αἰνιγματώδεις, ȣ̓δὲ τερατείαν ἀσπαζόμενοι, ἀλλ' ἐν δημοτικῇ λέξει καὶ διανοίᾳ εἰθισμένῃ,)

νέους, ἄλλον ἄλλῳ διδασκάλῳ· ὅς γε καὶ εἰς Ἀσπα-
σίας τῆς Μιλησίας παρακελεύῃ Καλλίᾳ τὸν υἱὸν πέμ-
πειν [z], εἰς γυναικὸς ἄνδρα. Καὶ αὐτὸς τηλικοῦτος ὢν
παρ' ἐκείνην φοιτᾷς, καὶ οὐδὲ αὐτὴ σοι ἀρκεῖ διδάσκα-
λος, ἀλλ' ἐρανίζεις παρὰ μὲν Διοτίμας τὰ ἐρωτικά,
παρὰ δὲ Κόννου τὰ μουσικά, παρὰ δὲ Εὐήνου τὰ ποιητικά,
παρὰ δὲ Ἰσχομάχου τὰ γεωργικά, παρὰ δὲ Θεοδώρου
τὰ γεωμετρικά. Καὶ ταῦτα μέν σου τὰ εἴτε αὖ εἰρωνεύ-
ματα, εἴτε καὶ ἀνδρείσματα ἐπαινῶ, ὅπως ἄν τις αὐ-
τῶν ἀποδέχηται [a]. Ἀλλ' ἐπειδὰν ἀκούω σου πρὸς Φαῖ-
δρον διαλεγομένου, ἢ Χαρμίδην, ἢ Θεαίτητον, ἢ Ἀλκι-
βιάδην, ὑποπτεύω σε μὴ πάντα ἐπιστήμῃ νέμειν, ἀλλ'

praesertim alios ex iuuentute aliis delegas praeceptoribus; veluti cum suades Calliae, vt Milesiae Aspasiae filium suum tradat erudiendum, marem foeminae. Quin et tu tantus natu disciplinam eius frequentas; nec magistra ea tibi sufficit, sed a Diotima amatoriam, a Conno musicen, ab Eueno poëticen, ab Ischomacho agriculturam, a Theodoro discis geometriam. Et haec quidem, siue serio a te, siue dissimulandae, vt soles, scientiae dicantur, prout quis accipere ea velit, sane laudo. Contra vbi tua cum Phaedro, aut Charmide, aut Theaeteto, aut Alcibiade colloquia audio; non omnia iudicare possum te

εἰθισμένῃ,) ἐπ' αὐτῶν δὲ τὸν ἡγεμόνα πρῶτον, οὐδέ πως; Ὅτι μὲν etc. Locum videtur deprauasse ignorantia phraseos ἐν δημοτικῇ (εἰσι) λέξει καὶ διανοίᾳ εἰθισμένῃ· *versantur in populari modo loquendi, et vsitato modo sentiendi:* id est, loquuntur et cogitant, quemadmodum caeteri homines: de qua plenius dixi ad XXI, 4. τοὺς ἐν φιλοσοφίᾳ. M.

z τὸν υἱὸν πέμπειν,] Philebum dicit. Vide Platonem in Philebo p. 65. F.

a ἐπαινῶ, ὅπως ἄν τις αὐτῶν ἀποδέχηται.] Verbum ἐπαινῶ transpositum esse suspicor. multo clarius, vt mihi videtur, hoc modo scriptum fuisset: Καὶ ταῦτα μέν σου τὰ εἴτε αὖ εἰρωνεύματα, εἴτε καὶ ἀνδρείσματα, ἢ ὅπως ἄν τις αὐτῶν ἀποδέχηται, ἐπαινῶ. *et haec quidem tua, siue ironica. siue seria, seu quocunque alio nomine accipienda sint, laudo.* Caeterum vox ἀνδρείσματα rarior est. ἀνδρισμὸς occurrit apud Pollucem III, 24. 120. vbi coniungitur cum εὐρωστίᾳ et ἀνδρείᾳ. At Diss. XXIV, 5. loco simili, pro ἀνδρείσματα ponitur αἰνίγματα. Τί βούλεται τῷ Σωκράτει ταῦτα τὰ κομψά,

ἡγεῖσθαι τοῖς ἀνθρώποις πρεσβύτερον εἶναι διδάσκαλον τὴν Φύσιν· καὶ τȣ̃το εἶναι, ὅπερ ȣ̓τωσὶ Φαύλως ὑπεῖπας πȣ ἐν τοῖς λόγοις, θεία μοίρᾳ δεδόσθαι [b] μοι πρὸς Ἀλκιβιάδην ὁμιλίαν, καὶ πάλιν αὖ Φαῖδρον καλεῖς τὴν θείαν κεΦαλὴν [c], καὶ περὶ Ἰσοκράτȣς πȣ κατεμαντεύσω ἐν τοῖς λόγοις νέȣ ὄντος κομιδῇ [d]. Τί ταῦτά σοι ἐθέλει, ὦ Σώκρατες; Εἰ βȣ́λει, σὲ μὲν ἐῶ, τὸν δὲ ποιητὴν τῶν λόγων τȣτωνὶ τὸν ἐξ Ἀκαδημίας Φίλον μέτειμι· ὁ δὲ ἡμῖν δεομένοις μάλα ἀποκρινέσθω, εἰ καὶ θείᾳ μοίρᾳ γένοιντ' ἂν ἀγαθοὶ ἄνδρες. Αὐτὸ τȣ̃το, ἄνδρες ἀγαθοὶ, ȣ̓ ποιηταὶ, λέγω, ἵνα μὴ προΦέρῃς [e] τὸν Ἡσίο-

te inſtitutioni tribuere, ſed antiquiorem eſſe hominibus magiſtram ipſam naturam arbitratum eſſe: et hoc nimirum eſſe, quod alibi in ſermonibus tuis ſatis obiter innuere videris, cum diuinitus mandatum tibi ais, vt cum Alcibiade verſeris; et alibi Phaedrum vocas diuinum caput, et alibi de Iſocrate quamuis adoleſcente admodum vaticinaris. Quid ſibi iſta volunt, o noſter Socrates? Quod ſi vis, a te quidem abeo, atque ad ipſum, qui haec tibi tribuit, auctorem illum ex Academia amicum tranſibo tuum; hunc, vt nobis de hac quaeſtione, an nimirum viri diuinitus fiant boni, ſententiam ſuam exponat, vehementer rogabo. Boni, inquam, viri, non aliud; nec enim poëtae dico, ne

ψαὶ, εἴτε αἰνίγματα, εἴτε εἰρωνεύματα, ἀποκρινάσθω etc. M.

b θεία μοίρᾳ δεδόσθαι] Reſpicit ad Platonis Alcibiadem I. p. 25. A.

c τὴν θείαν κεφαλὴν,] Sic loquitur apud Platonem in Phaedro p. 339. G.

d ἐν τοῖς λόγοις [νεȣ̃ ὄντος] κομιδῇ.] Vulgo ἐν τοῖς λόγοις [νεύοντος] κομιδῇ. Scaliger reponendum putabat ἐς τȣ̀ς λόγȣς νεύοντες κομιδῇ. Stephanus autem voluit, πρὸς τȣ̀ς λόγȣς νεύοντος κομιδῇ. At ſcopum tetigit Leopardus, qui legendum coniecit Emend. XVII. 18. ἐν τοῖς λόγοις [νέȣ ὄντος] κομιδῇ, nec aliter emendauit in Harleian. manus ſecunda. Vide Platonem in Phaedro p. 358. B.

e ἵνα μὴ [προφέρῃς] Vulgo προσφέρῃς. Nos auctoritati codicis vtriuſque paruimus.

Ibid. ἵνα μὴ προσφέρῃς τὸν Ἡσίοδον,] Mſſ. προφέρῃς. an rectius, dubito. Προφέρω (vel προφέρομαι) τί σοι, eſt, *profero aliquid tibi:* προσφέρω (vel προσφέρομαι) τί σοι, *profero aliquid contra te*, πρός σε. ſic XXIX, 2. δυσχεράναις ἂν τῷ λόγῳ προσφερομένῳ

δον· ὐδὲ μάντεις, ἵνα μὴ τὸν Μελησαγόραν λέγῃς· ὐδὲ καθάρτας, ἵνα μὴ διηγήσῃ Ἐπιμενίδην· ἀλλ' ἀφελὼν ἑκάςυ τὸ τῆς τέχνης ὄνομα, τὴν ἀρετὴν προσθεὶς, ἣν ἄνθρωποι [f] ἀγαθοὶ τὰ ἀνθρώπων ἔργα, οἶκόν τε οἰκονομεῖν δεξιῶς, καὶ ἐν πόλει πολιτεύεσθαι καλῶς: Περὶ ταύτης φᾶθι [g], εἰ γένοιτ' ἄν τινι ἄνευ τέχνης θεόσδοτος. Ἦ καί σε κατὰ χώραν ἐάσω· ἀποκρινεῖται δὲ ὁ λόγος αὐτὸς αὐτῷ, ὡς ἀνὴρ ἀνδρὶ, ἀπαυθαδιζόμενος ὡδέ πως;

ne Hesiodum proferas; nec vates, ne Melesagoram dicas; nec expiatores, ne Epimenidem mihi narres: sed pro artis, qua singuli excellunt, nomine virtutem illis adde, qua homines in opere suo praestantissimi euadunt; vt recte familiae praesint, honeste in republica versentur. Haec, inquam, scire velim, vtrum sine arte cuiquam diuinitus contingat. An et te relinquam; meliusque ipsa sibi respondebit ratio, tanquam vir viro, libere et audacter? Hoc nimirum modo:

5. Quid

μένῳ σοὶ μάρτυρα Φιλοπόλεμον, *contra te producenti testem* etc. vbi sine causa Cl. Editor scribit προφερομένῳ. Diss. XXIII, 3. αἰτίαν προσφέρων τῷ παραιτυμένῳ ἰατρικὴν, *crimen obiiciens illi, qui medicinam reiicit.* XL, 1. ἐπεὶ δὲ τὸ κάλλος μοι προφέρεις. et sect. 2. ἵνα μὴ τὸν Ὅμηρον αὖθις σοι προφέρω. in quibus locis ambobus sensus postulat *oppositionem*, et de Argumentis *Aduersarii* agitur: *quoniam autem exemplo Pulchritudinis contra me vteris:* et, *ne Homerum rursus contra te aduocem.* vnde scribendum forte, μοι προσφέρεις, et σοι προσφέρω. Nimirum προφέρω et προσφέρω in Mss. iisdem literis exarantur, πρ°φέρω, adeo, vt non mirum, si hac in re frequenter erretur. M.

f ἣν ἄνθρωποι] Scaliger et Heinsius legunt [καθ'] ἣ, ἄνθρωποι. Sed melius reposueris ᾗ ἄνθρωποι etc.

Ibid. ἣν ἄνθρωποι ἀγαθοὶ] Scribo, ᾗ ἄνθρωποι, *qua*, vel *quatenus boni viri fuerunt.* Et ita *Dauisius*. M.

g πολιτεύεσθαι καλῶς. Περὶ ταύτης φᾶθι,] Haec pessime distinguuntur. ita oportuit: ἀλλ' ἀφελὼν ἑκάςυ τὸ τῆς τέχνης ὄνομα, τὴν ἀρετὴν προσθεὶς, ᾗ ἄνθρωποι ἀγαθοὶ τὰ ἀνθρώπων ἔργα, (οἶκόν τε οἰκονομεῖν δεξιῶς, καὶ ἐν πόλει πολιτεύεσθαι καλῶς) περὶ ταύτης φᾶθι, etc. Parenthesis ista non est necessaria: sed eam adposui, vt connexionem facilius perspicias. M.

έ. Ὦ σχέτλιε, τί ταῦτα ἐρεῖς [h], ὃς ἡγῇ τὸ καλλιςεῦον τῶν ἀνθρωπίνων ἀγαθῶν παρὰ μὲν ἀνθρώπου τέχνης τάχιςα ἥξειν, ἐκ δὲ θείας ἀρετῆς [i] ἀπορώτατα; Καίτοι μαντικὴν, καὶ τελεςικὴν, καὶ ποιητικὴν, καὶ καθάρσεις, καὶ χρησμῳδίας, ξυλλήβδην ἅπαντα, οὐκ ἂν εἴποις ἀντάξια εἶναι τῆς ἀρετῆς· εἶτα ἐκεῖνα μὲν ἡγῇ θείᾳ τινὶ ἐπιπνοίᾳ ψυχαῖς ἀνθρωπίναις ἀνακίρνασθαι, τὸ δὲ τούτων σπανιώτερον, τὴν ἀρετὴν, ἔργον εἶναι τέχνης θνητῆς. Ἦ πολλοῦ ἄξιον νομίζεις τὸ θεῖον, πρὸς μὲν τὰ φαῦλα καλῶς καὶ ἀφθόνως παρεσκευασμένον, πρὸς δὲ τὰ κρείττω ἄπορον. Οὔπω λέγω, ὡς εἴπερ ἐκείνων

5. Quid haec quaeris, hominum miserrime, qui sentire videris, id quod in humanis praecipuum est bonis, ab humana quidem arte facillime prouenire, diuino vero munere difficillime? Et tamen omnia haec simul, artem diuinandi, mysticam scientiam, poëticen, expiationes, oracula, non tanti esse, quanti sit sola virtus, ipse fateberis; cum nihilominus illa diuino afflatu insinuare sese humanis putes animis, quod vero his rarius est, virtutem dico, artis esse humanae. Praeclare, si diis placet, de deo iudicas, quem in parui momenti rebus munificum, in praestantissimis facis parcissimum. Vt omittam, si omnia illa perfi-

Sectio ε.

h τί ταῦτα ἐρεῖς,] Heinsius reponit τί ταῦτα ἐρωτᾷς, quo satis ostendit, doctissimos viros ab ἀπροσεξίᾳ non esse liberos; nam, quod volebat, exhibet codicum lectio. Hesychius: Ἐρεῖ, λέγει, ἐρωτᾷ. Ἐρέω, λέξω, ἀπαγγελῶ, σημαίνω, ἐπερωτῶ. Ἐρέων, μαντευσόμενος, ἐρωτήσων, ζητήσων. Etymologus in Ἐρέω: Ἰςέον, ὅτι πάντοτε ὁ ποιητὴς τὸ ἐρέω προφέρει, καὶ σημαίνει τρία· τὸ λέγω, ὡς τὸ· Ἄλλο δέ τοι [ἐρέω·] καὶ τὸ ἐρωτῶ, ὡς τὸ· Πάντων Ἀργείων [ἐρέων] γενεήν τε τόκον τε etc. Suidas: Ἐρείομεν, ἐρωτήσομεν, quod ex scholiasta ad Iliad. Α΄. 62. desumtum.

Ibid. ὦ σχέτλιε, τί ταῦτα ἐρεῖς,] Lege, τί ταῦτα ληρεῖς, *cur haec effutis*. Iulianus Epist. p. 155. καὶ τί τοιαῦτα ἐγὼ ληρῶ μακρότερον; Lucianus *Hermot*. p. 567. καὶ τῆς γε μητρὸς ἐρομένης αὐτὸν, τί ταῦτα ληροῖ, καταγελάσας αὐτῆς, etc. Bis terue occurrit apud Aristoph. in *Nub*. τί ληρεῖς; et in *Ran*. 953. ἐπειδὴ ταῦτα ληρήσεις. Deinde, post τέχνης θνητῆς pone notam Interrogationis. M.

i ἐκ δὲ θείας ἀρετῆς] Ἀρετὴν, vt videtur, εὐεργεσίαν vel φιλίαν denotat; quam potestatem huic voci

ἕκαςον τελεσιυϱγεῖται [k], ἀνάγκη καὶ τὸ κϱεῖτ]ον. Οὐ γὰϱ ὥσπεϱ ὁ χαλκευτικὸς ὐκ ἂν τέκ]ονα ἐκδιδάξαι, ὐδὲ ὥσπεϱ ὁ γεωϱγὸς κυβεϱνητικῆς ἄπειϱος, καὶ ὁ κυβεϱνήτης ἰατϱικῆς, ἄλλος ἄλλης, ὁ μὲν ἔμπειϱος τέχνης [l], ὁ δὲ ἄπειϱος τῆς αὐτῆς, ὕτω καὶ ὁ Θεὸς ἐν πεϱιγϱαφῇ μένει τέχνης μιᾶς· ἀλλ' εἴπεϱ τι παϱ' ἐκείνυ ἔλθη, πϱὸς μὲν ἀνθϱωπίνης ψυχῆς δύναμιν τέχνης ἂν εἴη μέτϱον, πϱὸς δὲ θείας ἐπιςήμης παϱασκευὴν μόϱιον τῦ ὅλυ. Ὅϱα δή, μή σοι Θεός, εἰ τὰ τοιαῦτα δύναται κληϱυχεῖν καὶ νέμειν, πολὺ τύτων πϱότεϱον ἀϱετὴν νέμειν καὶ δύναιτο καὶ ἐθέλοι.

ϛ'. Οὑτωσὶ δὲ αὐτὸ σκέψαι· Τὸ θεῖον πάντως πυ τίθεσαι τελεώτατον καὶ αὐταϱκέςατον καὶ ἰσχυϱότατον· ὡς, εἴ τι ἀφέλῃς, λυμανεῖς τῷ ὅλῳ. Εἰ γὰϱ μὴ τέλεον, ὐκ αὔταϱκες· εἰ δὲ ὐκ αὔταϱκες, ὔπω τέλεον· εἰ δὲ μὴ

perficiantur a deo, necesse esse, vt et ea, quae sunt meliora. Nec enim quemadmodum ferrariae magister artis lignarium non efficit, et nec quemadmodum gubernandi agricola, gubernator medicinae ignarus est, aliusque aliam artem aut tenet, aut ignorat; ita vna arte circumscribitur deus: sed si quid ab illo veniat, animi nostri respectu ars est perfecta; si cum diuina conferatur scientia, pars est totius. Vide autem, ne deus tibi, si in potestate ita habet et distribuit, multo prius virtutem dare et possit et velit.

6. Id autem vide hoc modo: Numen diuinum non dubito quin perfectum, sibi sufficiens, potentissimum statuas; vt, si partem demas aliquam, necesse sit, vt corruat totum. Si enim perfectum non est, nec sibi sufficiens erit; si non sufficiens sibi, nec

voci Thucydides passim tribuit. Vide scholiasten ad lib. II. p. 124, 125, 132.

k ἐκείνων ἕκαςον τελεσιυϱγεῖται,] Vulgo ἐκεῖνο ἕκαςον. Harl. ἐκεῖνον ἕκαςον. At Reg. ἐκείνων, quod admisimus.

Ibid. εἴπεϱ ἐκεῖνο ἕκαςον τελεσιυϱγεῖται,] *Harleian.* ἐκεῖνον. *Reg.* ἐκείνων, quod adripuit Cl. Editor. Nihilominus verum est ἐκείνῳ, sc. τῷ θείῳ. *si singula ab illo perficiantur:* quemadmodum sensus postulat. M.

l ἔμπειϱος [τέχνης] Vulgo ἔμπειϱος γῆς, et ita quidem Reg. et Harl. Stephani vero coniectura mihi simul ac Heinsio se proba-

αὔταρκες, μήτε τέλειον [m], πῶς ἰσχυρόν; Αὔταρκες δὲ ὂν καὶ τέλειον καὶ ἰσχυρὸν, κατὰ μὲν τὴν τελειότητα τὰ ἀγαθὰ βούλεται, κατὰ δὲ τὴν αὐτάρκειαν ἔχει, κατὰ δὲ τὴν ἰσχὺν δύναται· βουλόμενος δὲ δὴ καὶ ἔχων καὶ δυνάμενος, κατὰ τί μὴ δῷ; Ὁ μὲν γὰρ ἔχων, οὐ διδοὺς, οὐ βούλεται· ὁ δὲ βουλόμενος, οὐκ ἔχων, οὐ δύναται· ὁ δὲ ἔχων, καὶ βουλόμενος, πῶς οὐ δύναται; Οὐκοῦν εἴπερ ἔχει τὰ ἀγαθὰ, τὰ τελεώτατα ἔχει· τελεώτατον δὲ ἡ ἀρετή· δίδωσι τοίνυν, ὃ ἔχει. Ὥστε οὐ δέος, μὴ ἄλλο τι ἀγαθὸν [n] εἰς ἀνθρώπους ἔλθῃ, μὴ παρὰ θεοῦ ὁρμηθέν· ἀλλὰ μὴν οὐδὲν ἐστιν ἄλλο ἀνθρώποις ἀγαθὸν, ὃ μὴ παρὰ θεῶν ἔρχεται. Τίν' οὖν τρόπον ἀρετὴ παρὰ θεοῦ ἔρχεται; Πέ-

nec perfectum: quod si nec sufficiens sibi, nec perfectum; quomodo potens? Si autem et sufficiens sibi, et perfectum est, et potens; qua perfectum est, vult bonum, qua sufficiens sibi, habet bonum, qua potens, praestare potest bonum: si autem et velit, et habeat, et possit; quidni daret? Qui enim habet, nec dat; non vult: qui vult, nec habet; non potest: qui vero et habet, et vult; cur non possit? Siquidem ergo bona habet, perfecta habet; perfectissimum autem est virtus; dat ergo, quod habet. Vt non sit existimandum, aliud, quam quod ab eo proficiscitur, bonum hominibus contingere; cum reuera nullum sit bonum, quod non ab eo originem suam trahat. At quomodo, dicet aliquis, virtus a deo proficiscitur? Humanum omne genus probauit, et eam manifesto flagitat sententia.

Sectio ς'.

m εἰ δὲ [μὴ] αὔταρκες, μήτε τέλειον,] Vulgo εἰ δὲ αὔταρκες. Sed ita praetermittitur vox orationi necessaria, quam dedere Reg. et Harleian.

Ibid. εἰ δὲ μὴ αὔταρκες, μηδὲ τέλειον,] Μὴ ex Codicibus addit *Dauisius*. pro μηδὲ edidit μήτε, sine vlla mentione. Forte fuerit, εἰ δὲ μήτε αὔταρκες, μήτε τέλειον. vt apud Sext. Empiricum *Pyrrh. Hypot.* III, I. εἰ δὲ οὔτε βούλεται, οὔτε δύναται, καὶ βάσκανόν ἐστι καὶ ἀσθενής. M.

n μὴ [ἄλλο τι] ἀγαθὸν εἰς ἀνθρώπους ἔλθῃ] Si modo sana sit haec lectio, noster in sequentibus ταυτολογεῖ. Hoc, vt clarius pateat, apponam Paccii versionem, quae se sic habet: *Quamobrem timendum minime est, ne quid ex genere bonorum aliunde, quam a Deo ad homines permanet. Sed nec aliquid apud homines habetur bonum, quod* non

φυκε τὸ ἀνθρώπινον πᾶν ἐξαρχῆς δίχα, τὸ μὲν εἰς ἀρετῆς ἐπιτηδειότητα, τὸ δὲ εἰς μοχθηρίας· ὧν ἡ μὲν μοχθηρία ἐνδεὴς τȣ̃ κολάζοντος, ἡ δὲ ἀρετὴ τȣ̃ σώζοντος. Μοχθηρὰ μὲν γὰρ φύσις τυχȣ̃σα ἐπιστάτȣ χρηστȣ̃, νόμȣ καὶ ἔθȣς [o], τὸ ἄλυπον τῷ πλησίον περιεβάλετο [p], καὶ πλεονεκτεῖ ȣ̓κ ἐν μοίρᾳ ἀγαθῶν, ἀλλ' ἐν ἐλαττώσει βλάβης· αἱ δὲ ἄρισται ψυχῆς φύσεις ἀμφισβητήσιμοι, ἐν μεθορίᾳ [q] τῆς ἄκρας ἀρετῆς πρὸς τὴν ἐσχάτην μοχθηρίαν καθωρμισμέναι, δέονται ξυναγωνιστȣ̃ θεȣ̃ καὶ ξυλλήπτορος τῆς ἐπὶ θάτερα τὰ κρείττω ῥοπῆς καὶ χειρα-

genus duplicem ab initio ſortitur naturam; aut enim virtuti, aut improbitati, magis idoneum naſcitur; harum altera reprimi, altera gaudet conſeruari. Naturae enim improbae probus ſi contingat rector, qualis lex aut conſuetudo eſt, ſemper vicinam partem mali efficit immunem; beatuſque eſt hactenus, non vt in bono excellat, ſed vt minus habeat mali: at vero, quae naturam meliorem ſortitae ſunt animae, in medio virtutis ſummae ſummaeque improbitatis conſtitutae, auxilio ſubſidioque dei opus habent, qui ad alteram illam meliorem partem ducat

non proueniat ex Diis. Si reponas hoc in loco μὴ [τȣ̃το τὸ] ἀγαθὸν (*virtutem* ſignificat), orationem turpiſſima macula liberabis.

Ibid. μὴ ἄλλο τι ἀγαθὸν] Pro ἄλλο τι coniicit *Dauiſius* τȣ̃το τὸ ἀγαθὸν, quod, inquit, *virtutem* ſignificat, de qua in praecedentibus agebatur. Forte; ὥστε ȣ̓ δέος, μὴ ἄλλο, ἢ ἀγαθὸν, εἰς ἀνθρώπȣς ἔλθῃ, παρὰ θεῶν ὁρμηθέν. Turbat tamen vox ἄλλο in proxime ſequentibus. M.

o νόμȣ καὶ ἔθȣς] Scribe, ἢ ἔθȣς. ſi enim retineatur καὶ, debet eſſe ἐπιστατῶν χρηστῶν. M.

p τὸ ἄλυπον τῷ πλησίον περιεβάλετο] Potius videretur περιβάλλεται, vt πλεονεκτεῖ. vel ſaltem περιέβαλε, *induit*, acquirit. Sententiam ita verte: *improba enim natura, rectorem bonum nacta, Legem, vel Conſuetudinem, hoc acquirit, vt vicinum non laedat; et eatenus proficit, non vt Boni aliquid faciat, ſed vt minus Mali.* Acute et vere. Mox diſtingue: ἐπὶ θάτερα, τὰ κρείττω, ῥοπῆς etc. M.

q ἐν μεθορίᾳ] Vulgo ἐν μετρίῳ. Sed Reg. et Harleian. ἐν μεθορίᾳ, quod rectum. Noſter infra Diſſ. XL. 6. Ἀλλ' ἐν [μεθορίᾳ] καὶ χώρᾳ μέσῃ. Sic vterque codex. Thucydides lib. II. p. 117. C. Ἡ δὲ Θυρεάτις γῆ, [μεθορία] τῆς Ἀργείας καὶ Λακωνικῆς ἐστιν etc. Iterum

γωγίας. Ὁ μὲν γὰρ ἐπὶ τὰ αἰσχρὰ ὄλισθος αὐτοφυῦς ἀσθενείας ἔργον, ἢ καὶ τὰς ἐπιεικεῖς ψυχὰς κολακεύουσα διὰ ἡδονῶν καὶ ἐπιθυμημάτων εἰς τὰς αὐτὰς ὁδοὺς ταῖς μοχθηρίαις [r] συγκαθέλκει.

ζ'. Ἀκούσῃ γοῦν τοῦ Διὸς αὐτοῦ λέγοντος·

Ὦ πόποι, οἷον [s] δή νυ θεοὺς βροτοὶ αἰτιόωνται·
Ἐξ ἡμέων γάρ φασι κακ' ἔμμεναι, οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ
Σφῇσιν ἀτασθαλίῃσιν ὑπὲρ μόρον ἄλγε' ἔχουσιν.

Περὶ δὲ τῶν ἀγαθῶν ἀνθρώπων οὐκ ἀκούσῃ τοιοῦτον οὐδὲν λέγοντος, οὐδὲ ἀπωθουμένου τὴν αἰτίαν, οὐδὲ ἀποτιθεμένου τὴν φροντίδα [t], ἀλλ' αὐτὸ τοὐναντίον·

ducat eas ac impellat. Nam vt facile in deteriorem labantur femitam, ab innata fibi infirmitate habent, quae probis quoque animabus voluptatum cupidinumque adblanditur illecebris, fecumque in eafdem flagitiorum vias abripit.

7. Et hoc eft, cur illud ex Ioue audias:

Eheu, quam falfis accufant numina dictis!
Adfcribunt fuperis homines mala, cum tamen ipfi
Criminibus propriis fibi talia damna crearint.

De bonis vero nihil tale ex ipfo audies hominibus, nunquam probitatis illorum caufam effe fe negat, nunquam eam aliis adfcribit; fed omnino contra:

Aſt

rum lib. IV. pag. 288. C. Ἡ ἐστι μὲν τῆς Κυνουρίας γῆς καλουμένης, [μεθορία] δὲ τῆς Ἀργείας καὶ Λακωνικῆς. Huc refpexit Stephanus in Θυρέα, non ad illum locum, qui legitur lib. V. p. 373. A. vt perperam ftatuit Holftenius. Ei tamen in hoc errore praeiuit Salmafius Exerc. Plin. p. 139. cuius auctoritate fretus Berkelius, Stephanum partem emendauit, partem corrupit. De re ipfa vide Differt. XXX. 3.

r εἰς τὰς αὐτὰς ὁδοὺς [ταῖς μοχθηρίαις] συγκαθέλκει] Paccius vertit: *ad eafdem flagitiorum femitas trabit;* adeo vt legendum cenfuerit τῆς μοχθηρίας, quod probat Heinfius. Mihi refcribendum videtur: εἰς τὰς [αὐτῆς] ὁδοὺς [τὰς μοχθηρὰς] συγκαθέλκει.

Ibid. εἰς τὰς αὐτὰς ὁδοὺς ταῖς μοχθηρίαις] Clare legendum, ταῖς μοχθηραῖς, fc. ψυχαῖς, cui opponitur τὰς ἐπιεικεῖς ψυχάς. Feftinanter egit hoc loco Cl. Editor. M.

Sectio ζ'.

s Ὦ πόποι, οἷον] Odyff. Α'. 32.

t οὐδὲ [ἀποτιθεμένου] τὴν φροντίδα,] Vulgo οὐδὲ [ἀνατιθεμένου] αὐτήν,

Πῶς ἂν ἔπειτ' Ὀδυσῆος [u] ἐγὼ θείοιο λαθοίμην,
Οὗ πέρι μὲν πρόφρων κραδίη, καὶ θυμὸς ἀγήνωρ
Ἐν πάντεσσι πόνοισι, φιλεῖ δέ ἑ Παλλὰς Ἀθήνη;
Τίς ἂν οὐκ ἂν εἴποι [x] τὸν Ὀδυσσέα ἀγαθὸν εἶναι θείᾳ μοίρᾳ, οὗ μέμνηται μὲν ὁ Ζεὺς, κήδεται δὲ ἡ Ἀθηνᾶ, ἡγεῖται δὲ ὁ Ἑρμῆς, ἔραται δὲ Καλυψὼ [y], σώζει δὲ ἡ Λευκοθέα; Εἰ δὲ ἀγαθὸς ἦν, ὥσπερ ἦν, διότι

Πολλῶν δ' ἀνθρώπων [z] ἴδεν ἄστεα καὶ νόον ἔγνω,

καὶ

Πολλὰ δ' ὅγ' ἐν πόντῳ πάθεν ἄλγεα ὃν κατὰ θυμόν·

πῶς οὐ θείᾳ μοίρᾳ αὐτῷ συνηνέχθη τὰ γυμνάσια, ἀφ' ὧν ἀγαθὸς καὶ ἦν καὶ ἔδοξε; περιστήσαντος αὐτῷ τοῦ

Ast ego diuini non obliuiscar Vlyssis,
Namque olli praesens animus, victorque pericli,
Qua fors dura vocat, quem Pallas diligit ipsa.

Quis ergo Vlyssem diuinitus bonum virum esse neget, cuius Iupiter meminit, quem Minerua diligit, Mercurius ducit, amat Calypso, seruat Leucothoe? Quod si bonus fuit, sicut reuera fuit, quia

Multorum mores hominum lustrauit et vrbes,
Inque mari multos tulit alta mente dolores;

quis deum neget haec ipsa ei obiecisse exercitia, quibus et vir bonus dici meruit, et re ipsa fuit? Haec est causa, quare illi adversarios

αὐτὴν, ac id expresserunt interpretes. At vterque codex οὐδὲ [ἀποτιθεμένου] τὴν φροντίδα, quod Heinsius etiam ex Regio probauit. Verte: *nec illorum curam deponit.*

u Πῶς ἂν ἔπειτ' Ὀδυσῆος] Primus quidem versus occurrit Odyss. Α'. 65. et Ioui tribuitur. At hi tres coniunctim leguntur Iliad. Κ'. 243. seqq. eosque loquitur Diomedes. Itaque Maximum, quod etiam Stephanus obseruauit, fefellit memoria.

x Τίς [οὖν] οὐκ ἂν εἴποι] Vulgo Τίς οὐκ ἂν εἴποι. Nos monitu codicis Harleiani vocem secundam restituimus.

y ἔραται δὲ Καλυψὼ] Insere articulum, ἡ Καλυψὼ, vt ὁ Ζεὺς, ἡ Ἀθηνᾶ, ὁ Ἑρμῆς, ἡ Λευκοθέα. M.

z Πολλῶν [δ'] ἀνθρώπων] Vulgo Πολλῶν ἀνθρώπων. At Reg. sic habet, vt legitur apud Homerum Odyss. Α'. 3.

δαιμονίȣ ἀνταγωνιςὰς πολλȣ́ς· τῶν μὲν βαρβάρων τὸ Τρωϊκὸν, τȣ̃ δὲ Ἑλληνικȣ̃ τȣ̀ς ἀρίςȣς Παλαμήδην καὶ Αἴαντα, τῶν δὲ οἴκοι τȣ̀ς ἰσχυροτάτȣς καὶ ἀκολαςοτάτȣς, Κυκλώπων τὸν ἀγριώτατον [a], Θρακῶν τȣ̀ς ἀξενωτάτȣς, Φαρμακίδων τὴν δεινοτάτην, θηρίων τὴν πολυκεφαλωτάτην, θάλατταν πολλὴν, χειμῶνα χαλεπὸν [b], συνεχῆ ναυάγια· προσαναγκάσας ἀλᾶσθαι καὶ πτωχεύειν, ῥάκη ἀμπισχόμενον, καὶ μετὰ ταῦτα αἰτȣ̃ντα ἀκόλȣς, παλαίοντα, λακτιζόμενον, παροινȣ́μενον. Ὧν ἕκαςον αὐτῷ διὰ φιλίαν θεὸς προὔβαλεν· ȣ̓χ ὁ Ποσειδῶν, ὀργιζόμενος,

ὅτι οἱ φίλον υἱὸν [c] ἐξαλάωσεν·

ȣ̓δὲ ὁ Ἥλιος μηνιῶν τῶν βοῶν. Μὴ τοσαύτη μήτε Ποσειδῶνα ἔχοι φιλία πρὸς ἄνθρωπον ἄγριον, καὶ παῖδα ἄξενον, μήτε τὸν Ἥλιον πτωχεία καὶ φειδὼ βοῶν [d]. ἀλλὰ

versarios obiecerit tam multos; inter barbaros, Troianos; inter Graecos, duces primarios, Palamedem cum Aiace; domi petulantes, robustosque iuuenes; Cyclopum ferissimum, Thracum inhospitales maxime, veneficarum primam, belluam plurimis capitibus metuendam: vt omittam mare perpetuum, tempestates asperas, crebra naufragia; quod errare, quod mendicare, panesque frustra petere pannosum coëgerit; luctari, calcibus caedi, in vino contumelias mille pati. Quae omnia beneuolentiae ergo obiecit illi deus; non iratus Neptunus,

abstulerat cari quod lumina nati;

non Sol boum suorum causa offensus. Absit, vt vel Neptunus ferum barbarumque tanti fecerit filium; aut Soli fuerit vel tam abiecta boum cura, vel penuria: solius haec mandata

a *Κυκλώπων τὸν ἀγριώτατον*] Suppleo, τῶν δὲ ἔξω, Κυκλώπων τὸν ἀγριώτατον. Vide praecedentia Opposita, τῶν βαρβάρων, et τȣ̃ Ἑλληνικȣ̃· τῶν οἴκοι, et, τῶν ἔξω. Aristides *Panath*. p. 161. κατεςήσαντο μὲν τὰ οἴκοι, ἐκράτησαν καὶ (f. δὲ) τȣ̀ς ἔξω. M.

b *χειμῶνα χαλεπὸν*,] Scribe, χειμῶνας χαλεπȣ̀ς. sequitur enim, συνεχῆ ναυάγια, quae certe postulant *plures* tempestates. M.

c *ὅτι οἱ φίλον υἱὸν*] Polyphemum dicit. Vide Odyss. Λ΄. 102.

d *πτωχεία καὶ [φειδὼ] βοῶν·*] Vulgo πτωχείᾳ καὶ [φειδοῖ] βοῶν. Sed Reg. et Harlei. vt edidimus. Heinsius tamen hanc emendationem suo potius ingenio, quam codicibus, adscribere voluit.

e ἐπιςή-

γὰρ τȣ̃ Διὸς ταῦτα ἦν τὰ προςάγματα. Ἦ γὰρ ȣ̓χ ȣ̃τός ἐςιν, ὁ καὶ τὸν Ἡρακλέα τὸν αὐτȣ̃ παῖδα μὴ ἐάσας ἀργὸν καὶ τρυφῶντα, ἀλλὰ ἐξελκύσας τῶν ἡδονῶν· καὶ εἰς μὲν ἐκείνας τὸν Εὐρυσθέα ἐμβαλὼν, τῷ δὲ Ἡρακλεῖ ἐπιςήσας κάπρȣς καὶ λέοντας [e], καὶ δυνάςας, καὶ τυράννȣς, καὶ λῃςὰς, καὶ ὁδȣ̀ς μακρὰς, καὶ γῆν ἔρημον, καὶ ποταμȣ̀ς ἀπόρȣς; Ἦ νύκτα μὲν ἠδύνατο ποιῆσαι ὁ Ζεὺς τριπλῆν ἐκ μιᾶς, ὃν δὲ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ ἐποιήσατο, τῶνδε τȣ̃ βίȣ πόνων ȣ̓κ ἠδύνατο ἐξελέσθαι; Ἀλλ' ȣ̓κ ἤθελεν· ȣ̓ γὰρ θέμις Διῒ βȣ́λεσθαι ἄλλο τι, ἢ τὸ κάλλιςον. Οὕτως ȣ̃ν καὶ ὁ Ἡρακλῆς ἀγαθὸς, καὶ Διόνυσος, καὶ Ὀδυσσεύς. Καὶ ἵνα μὴ πόῤῥω [f] σε ἀπάγω τῶν ἐν ποσὶ, τὸν Σωκράτην αὐτὸν οἴει γενέσθαι τέχνῃ ἀγαθὸν, ἀλλ' ȣ̓ θείᾳ μοίρᾳ; Ἡ κατὰ μὲν τὴν τέχνην [g] ἐγένετο ἂν λιθοξόος, παῖς παρὰ πατρὸς [h] λαβὼν τὸν κλῆρον· κατὰ δὲ τὴν τȣ̃ θεȣ̃ χειροτονίαν, τὴν μὲν τέχνην διώσατο, τὴν δὲ ἀρετὴν ἐλάμβανεν.

data erant Iouis. Nonne enim is quoque eſt, qui filium ſuum Herculem, ne in otio luctuque torpeſceret, e mediis eduxit voluptatibus, quas Euryſtheo permittere maluit; Herculi contra apros, leones, principes, tyrannos, latrones, vias longiſſimas, deſertas terras, inuios denique obiecit fluuios? Niſi forte arbitreris, Iouem vna e nocte tres efficere potuiſſe; quem vero ea nocte genuit, vitae laboribus praeſtare immunem haud potuiſſe? Atqui noluit; nec enim fas eſt aliud velle Ioui, quam quod eſt honeſtum. Sic ergo et Hercules, et Bacchus, et Vlyſſes boni ſunt. Sed ne longius a via te abducam, ipſumne Socratem arte potius bonum euaſiſſe putas, quam diuinitus? Artem eius ſi reſpicis, lapicidae fuit filius, nec aliam ei haereditariam reliquit pater; at diuino electus ſuffragio arti renunciauit, virtutem amplexus eſt.

DISSERT.

e ἐπιςήσας κάπρȣς καὶ λέοντας,] Forte, περιςήσας. vt paullo ante, περιςήσαντος αὐτῷ τȣ̃ δαιμονίȣ ἀνταγωνιςὰς πολλȣ̀ς. Hinc περιςάσεις pro *difficultates*. M.

f [Καὶ] ἵνα μὴ πόῤῥω] Vulgo primam voculam negligunt, eam vero adſerunt Reg. et Harleian.

g κατὰ [μὲν] τὴν τέχνην] Vulgo κατὰ τὴν τέχνην, praetermiſſo vocabulo, quod exhibet vterque codex.

h ἐγένετο ἂν [λιθοξόος,] παῖς παρὰ πατρὸς] Vulgo [λιθοξόȣ] παῖς,

ΛΟΓΟΣ ΛΘ΄.

Εἰ ἔϛιν ἀγαθὸν ἀγαθȣ̃ μεῖζον. Ἐν ᾧ ὅτι ȣ̓κ ἔϛιν [a].

Οὐδὲ τȣ̃ Ὁμήρȣ ἔγωγε ἀποδέχομαι, τῷ Λυκίῳ Γλαύκῳ μεμφομένȣ [b], ἀμείβοντι ὅπλα χρυσᾶ πρὸς τὰ τȣ̃ Διομήδȣς χαλκᾶ ὄντα, καὶ ἐννεαβοίων ἑκατόμβοια ἀλλαττομένῳ. Χρηματιϛὴς γὰρ ἂν τȣ̃τό γε αἰτιάσαιτο ἐν δίκῃ,

Ἀρχὸς ναυτάων [c], οἵ τε πρηκτῆρες ἔασι,
Φόρτȣ τε μνήμων, κερδέων τε ἀρπαλέων [d]· μή τι γε

DISSERT. XXXIX. *vulgo* XXIII.

Bonum bono maius non esse.

Ego ne Homerum quidem audio, cum Glaucum illum Lycium accusat, quod aurea arma cum aereis Diomedis commutauerit; et quae centum aureorum erant, pro iis, quae nouem tantum erant, donauerit. Mercatori hanc querelam relinquamus, qui hoc non immerito faciat;

Scilicet intentus lucro, nauisque magister,

qui mercibus praefectus sit et auaro quaestui: quae longe abesse

παῖς, παρὰ πατρὸς etc. Nos Mss. Regii fide nitimur. Dion Chrysostomus Orat. LV. p. 558. Ὁ δὲ Σωκράτης ὅτι μὲν παῖς ὢν ἐμάνθανε [λιθοξόος] τὴν τȣ̃ πατρὸς τέχνην, ἀκηκόαμεν. Ibi tamen vox λιθοξόος ex glossemate videtur orta; quapropter eam delendam censeo. Vide Lucianum in Somnio p. 9. schol. ad Aristoph. Nub. v. 771. et Menagium ad Laërtii II. 19.

Ibid. ἐγένετο ἂν λιθοξόȣ παῖς, παρὰ πατρὸς] Correxeram ex coniectura: ἣ κατὰ μὲν τέχνην ἐγένετο ἂν λιθοξόος, παῖς παρὰ πατρὸς λαβὼν τὸν κλῆρον· κατὰ δὲ τὴν τȣ̃ θεȣ̃ χειροτονίαν, etc. Mss. habent, ἣ κατὰ μὲν τὴν τέχνην, et λιθοξόος. Editum etiam video, κατὰ δὲ τὴν τȣ̃ θεȣ̃. sed oblitus est Cl. Editor monere, vnde istud δὲ habuerit. M.

DISSERT. XXXIX.

a Εἰ ἔϛιν ἀγαθὸν ἀγαθȣ̃ μεῖζον. Ἐν ᾧ ὅτι ȣ̓κ ἔϛιν.] Ita codices, vulgo Ὅτι ȣ̓κ ἔϛιν ἀγαθὸν ἀγαθȣ̃ μεῖζον.

Sectio 1.

b τῷ Λυκίῳ Γλαύκῳ μεμφομένȣ,] Vide Iliad. Ζ΄. 234. seqq.

c Ἀρχὸς ναυτάων,] Odyss. Θ΄. 162.

d Φόρτȣ τε μνήμων, κερδέων τε [ἀρπαλέων] Vulgo ἀρπαλέος. At Homerus Odyss. Θ΄. 163.

Φόρτȣ τε μνήμων, καὶ ἐπίσκοπος ᾖσιν ὁδαίων,
Κερδέων θ᾽ [ἀρπαλέων.]

Quin

ἀνὴρ ποιητικὸς, καὶ ἀξιῶν μαθητὴς εἶναι τῆς Καλλιόπης· ἢ μηδὲν θέμις μήτε ἐπαινεῖν τῶν αἰσχρῶν, μήτε ψέγειν τῶν καλῶν. Εἰκὸς δή πȣ, τὸν Γλαῦκον, εἴπερ ἦν Ἱππολόχȣ, τȣ̃ Βελλεροφόντȣ, τȣ̃ Σισύφȣ, τȣ̃ Αἰόλȣ, ἀγαθῶν ἁπάντων, ἐντυχόντα ἀνδρὶ, ἐχθρῷ δοκȣ̃ντι κατὰ τὴν τȣ̃ πολέμȣ τύχην [e], φίλῳ δὲ κατὰ τὴν τῶν πατέρων ξενίαν, ξυμβαλλόμενον φιλίαν αὖθις, καὶ ἀνακαλȣ́μενον τὴν προγενῆ οἰκειότητα, ξυμμετρήσασθαι τῷ καιρῷ καὶ μὴ τῇ ἀξίᾳ τῶν ὅπλων τὴν ἀνταλλαγήν· μὴ λογισμȣ̀ς συντιθέντα χρυσȣ̃ καὶ χαλκȣ̃, καθάπερ οἱ ἐκ Λήμνȣ οἰνιζόμενοι [f],

"Ἄλλοι μὲν χαλκῷ, ἄλλοι δ' αἴθωνι σιδήρῳ,
"Ἄλλοι δὲ ῥινοῖς, ἄλλοι δ' αὐτοῖσι βόεσσι.

Μέχρι μὲν γὰρ τῆς χρείας τῆς ἐν ποσὶν ἔχει λογισμȣ̀ς

abesse a poëta debent, qui magistram sibi Calliopen fuisse vult, quae neque turpia laudare, nec pulchra vituperare debet. Decuit sane Glaucum, siquidem patrem Hippolochum, auum Bellerophontem, proauum Sisyphum, abauum Aeolum, viros omnes praestantissimos, habuit, cum homini occurreret, qui in bello quidem hostis, amicus autem antiquo hospitalitatis iure esset, cumque eo de integro foedus inire, veteremque illam maiorum suorum reuocare familiaritatem vellet, occasione, non pretio, permutationem aestimare armorum; neque aurum et aes anxie inter se componere, vt illi, qui ex Lemno vinum sibi comparant,

Quorum pars illud ferro mercatur, et aere,
Tergoribus pars taurinis, ipsisque iuuencis.

Intra vsum enim quotidianum consistit compensatio, maiusque

Quin et vterque codex ἀρπαλέων exhibet.

e κατὰ τὴν [τȣ̃] πολέμȣ τύχην,] Sic Reg. et Harl. vulgo deest vox media.

f καθάπερ οἱ ἐκ [Λήμνȣ] οἰνιζόμενοι,] Vulgo ἐκ Λην͂ȣ. Sed optimam Dan. Heinsii διόρθωσιν lubens recepi: nam Maximus sine dubio respicit ad haec, quae leguntur Iliad. Η'. 467. seqq.

Νῆες δ' ἐκ [Λήμνοιο] παρέσταν οἶνον ἄγȣσαι etc.
"Ἔνθεν ἄρ' [οἰνίζοντο] καρηκομόωντες Ἀχαιοὶ etc.
"Ἄλλοι μὲν χαλκῷ etc.

Vide Iustinianum Instit. lib. III. Tit. XXIV. §. 2.

g κατὰ

ἡ ἀντίδοσις, καὶ τὸ πλέον πρὸς τοὔλαττον τῷ ἀντιστασίῳ ἐν τοῖς ἀνομοίοις κατὰ τὴν τιμὴν ἐξετάζεται. Κἂν ἐγκεκαλυμμένος γοῦν τις γνοίη, ὅτι καὶ τὸ τάλαντον τῶν δέκα μνῶν πολλαπλάσιον, καὶ ἡ δραχμὴ τοῦ ὀβολοῦ τιμαλφεστέρα· καὶ ἐν κτήσει γῆς καὶ κατὰ τὸν Ἡρόδοτον [g] οἱ μὲν γεωργοὶ [h] ὀργυιαῖς διαμετροῦνται τὴν γῆν, οἱ δὲ τούτων ἀμφιλαφέστεροι σταδίοις, οἱ δὲ τούτων πολὺ γεωργικώτεροι [i] σχοινίοις [k], καθάπερ οἱ Αἰγύπτιοι· καὶ ἐν κτήσει θρεμμάτων πολυκτεανώτερος τοῦ Πολυφήμου ἦν ὁ Δάρδανος,

iusque minori in iis, quae pretio differunt, opponitur. Nemo enim est, qui non vel obductis oculis scire possit, talentum multo plus valere, quam minas decem, sicut pretio suo obolum excedit drachma; et qui terram possident agricolae, secundum Herodotum eam passibus metiuntur, qui vero his laxius incolunt, funibus agunt, quemadmodum Aegyptii; et in possessione pecudum opulentior Polyphemo est Dardanus,

Cuius

g κατὰ τὸν Ἡρόδοτον,] Vulgo Πρόδικον. Codex Regius Προδόκτον. Sed Heinsius verissime legit Ἡρόδοτον. Nam locus, ad quem respicit noster, exstat lib. II. cap. VI.

h οἱ μὲν γεωργοὶ] Apud Herodotum γεωπεῖναι dicuntur. Γεωπεῖναι vero, prout ex Horo tradit Etymologus, παρὰ Ἡροδότῳ οἱ ὀλίγην γῆν ἔχοντες. Hesychius: Γεωπεῖναι, οἱ γῆς πεινῶντες καὶ ἀπορούμενοι. Sic etiam Suidas. Noster γεωπείνας et γεωπόνους videtur confudisse.

Ibid. οἱ μὲν γεωργοὶ ὀργυιαῖς διαμετροῦνται τὴν γῆν,] In loco Herodoti, vnde haec sumuntur, non est γεωργοὶ, sed γεωπεῖναι. vnde acute suspicatur *Dauisius*, Maximum legisse γεωπόνοι, et pro eo posuisse γεωργοὶ. Hoc vero non satisfaciet sensui, qui poscit *agricolae* PAVPERES, et qui paruam terrae portionem colunt, οἱ γῆς πεινῶντες καὶ ἀπορούμενοι, vt ex hoc Herodoti loco notat Suidas, verbis Hesychii vsus. patet hoc ex sequentium Oppositione. Ideo legendum puto: οἱ μὲν [πένητες] γεωργοὶ ὀργυιαῖς etc. vt XXXVII, 7. Οὐ γὰρ ἂν ᾤκεῖτο χεῖρον ἡ γῆ, μὴ διαμετρουμένων αὐτὴν ἀκριβῶς πενήτων γεωργῶν. Haec est res ipsa. M.

i σταδίοις, οἱ δὲ τούτων πολὺ γεωργικώτεροι] Ex Reg. et Harl. haec addidimus omnia, quae Paccii codex etiam repraesentabat.

k σχοινίοις,] Iosephus Antiq. Iud. lib. VI. cap. V. 3. Διαβὰς δὲ τὸν Ἰορδάνην, καὶ [σχοινίων] δέκα δι' ὅλης

Τῶ τρισχίλιοι [l] ἵπποι ἕλος καταβουκολέοντο.
Ἀλλ' ἐπειδάν τις τὰς χρείας παρωσάμενος ἀντεξετάζῃ αὐταῖς [m] τὰ ἀγαθά, εὕροι ἄν, οἶμαι, ταύτας μὲν καιρῷ, καὶ νόμῳ, καὶ ἡδοναῖς, καὶ ἔθεσι, καὶ τύχαις, ἄνω καὶ κάτω εἰς τιμὴν καὶ ἀτιμίαν [n] μεταβαλλομένας· τὸ δὲ ἀγαθὸν, ἑδραῖον, βέβαιον, ἀκλινές, ἰσόῤῥοπον, κοι-

Cuius equi ter mille paludem pascere circum.
Si quis vero, vsu neglecto, inter se contendat bonum, inueniet, ni fallor, illum et tempore, et lege, et diuersa voluptate, et consuetudine, et fortuna, perpetuo mutari, suumque accipere pretium; hoc vero stabile esse, firmum, immotum, aequilibre, commune,

δι' ὅλης τῆς νυκτὸς ἀνύσας ὁδόν. Sic Mſ. Vaticanus, cum reliqui codices prae se ferant σχοίνων δέκα — ὁδόν. Nec sane negari poteſt, quin haec mensura fere σχοῖνος, non σχοινίον, appelletur. Etymologus in Σχοινίον: Σχοῖνος, μέτρον ἐστὶ γεωμετρικόν. Suidas: Σχοῖνος, μέτρον γεωργικόν· ὥς φησιν Ἡρόδοτος ἐν τῇ δευτέρᾳ τῶν ἱστοριῶν. Kusterus quidem, cum respici putaret ad I. 66. reponit ἐν τῇ πρώτῃ τῶν ἱστοριῶν. Sed omnino fallitur; nam menti consarcinatoris istius obuersabantur haec ex lib. II. cap. VI. Ὁ δὲ [σχοῖνος] ἕκαστος, μέτρον ἐὸν Αἰγύπτιον ἑξήκοντα στάδια. Verum tamen ἄστατόν ἐστι τὸ τῆς [σχοίνου] μέτρον, cum alii triginta stadia, alii quadraginta, alii plura schoeno tribuant. Vide Strabonem lib. XVII. p. 1156.

l Τῶ τρισχίλιοι] Lege τρισχίλιαι, prout apud poëtam scribitur Iliad. Υ'. 221. Vide scholiasten ad Euripidis Phoeniſſ. v. 3.

m ἀντεξετάζῃ [αὐταῖς] Heinsius legit αὐτοῖς, scilicet ἀγαθοῖς. Mihi potius excidisse videtur particula negans. Itaque legerim: [μὴ] ἀντεξετάζῃ αὐταῖς τὰ ἀγαθά. *Sin vsus praetermittas, nec cum illis bona compares.*

Ibid. Ἀλλ' ἐπειδάν τις τὰς χρείας παρωσάμενος, ἀντεξετάζῃ αὐταῖς τὰ ἀγαθά, etc.] Haec esse obscurissima vidit Cl. Editor: ideo suppleuit μὴ ἀντεξετάζῃ, *non comparet:* quod directe pugnat cum mente Auctoris, cuius propositum erat in hac ipsa sententia *comparare* ea, scil. *Res vitae Necessarias*, et *Bona*. Legendum: ἀλλ' ἐπειδάν τις, τὰς χρείας μὴ παρωσάμενος, ἀντεξετάζῃ αὐταῖς τὰ ἀγαθά, etc. *Sed si quis, Res vitae Necessarias non remouens, comparet eas cum Bono, inueniet,* HARVM *quidem valorem in perpetuo esse fluxu;* BONVM *vero stabile, et semper idem.* Dependent haec a superioribus, Μέχρι μὲν γὰρ τῆς χρείας etc. et iis connectuntur. Egregia est sententia, et bonum sensum continet. M.

n εἰς τιμὴν καὶ ἀτιμίαν] Vulgo εἰς

νὸν, ἀνέμητον, ἄφθονον, ἀνενδεὲς, μήτε αὔξησιν χωρῶν, μήτε ἐνδείας ἀνεχόμενον· τό, τε αὐξόμενον [o] προσθήκῃ αὔξεται. Ἀλλ' εἰ μὲν ἀγαθὸν ἀγαθῷ προσελήλυθεν, ὐδὲν μᾶλλον τῇ προσθήκῃ νόει ἀγαθὸν τὸ ἀγαθὸν, ἦν γὰρ ἀγαθὸν καὶ πρότερον· εἰ δὲ ὐκ ἀγαθὸν ἦν τὸ προσελθὸν εἰς αὔξησιν, δεινὸν λέγεις, εἰ ἔσαι τι ἀγαθὸν [p] μεῖζον προσθήκῃ κακῦ· τό, τε ἐνδεὲς ἐλλείψει ἐνδεὲς, ἀλλ' εἰ μὲν τῦ ἀγαθῦ ἀπυσίᾳ ἐνδεῖ τὸ ἀγαθὸν, ὐκ ἦν ἀγαθὸν, ὁπότε ἐνέδει [q], εἰ δὲ ἑτέρῳ ἐνδεῖ, καὶ μὴ τῷ ἀγαθῷ, ὐ λυπεῖ τὸ ἀγαθὸν ἡ ἔλλειψις.

β'. Τί δὲ, ὐχὶ καὶ ταύτῃ σκοπεῖς τὸ λεγόμενον;

commune, indiuiduum, copiosum, nullius egenum, vt nec augeri possit, nec defectum admittat: quicquid enim augetur, accessione augetur; At si bonum bono accedat, caue accessione hoc bonum magis bonum esse existimes; nam et prius erat bonum: quod si non est bonum, quod accedit; mirari lubet, si bonum aliquid maius futurum putas accessione mali: nam et quod deficit, qua deficit, deficere dicitur; at si boni defectu bonum deficit, non est bonum, cum deficit; sin alterius defectu, non ipsius boni, non nocet bono hic defectus.

2. Quid? anne hic quidem intelligis, quod dico? Estne aliquid,

εἰς [τὴν] τιμὴν, sed articulum repudiant Mss.

o τό, τε αὐξόμενον] Vulgo τὸ γὰρ αὐξανόμενον. Nos Ms. Reg. sequimur. Quin et Harl. τό, τε, non τὸ γὰρ, exhibet.

Ibid. τό, τε αὐξανόμενον προσθήκῃ αὔξεται·] In priori editione erat: τὸ γὰρ αὐξανόμενον, προσθήκῃ αὔξεται. cui mox respondet: τό, τε ἐνδεὲς, ἐλλείψει ἐνδεὲς. optime. Sed pro τὸ γὰρ ex Codd. reposuit τό, τε *Dauisius:* cum tamen γὰρ omnino necessarium sit, ad probandam praecedentem positionem. Lego igitur: τό, τε γὰρ αὐξανόμενον, προσθήκῃ αὔξεται· — τό, τε ἐνδεὲς, ἐλλείψει ἐνδεές. Caeterum pone ὑποσιγμὴν tantum post προσθήκῃ αὔξεται· et ita post νόει ἀγαθὸν τὸ ἀγαθόν· et post ἐλλείψει ἐνδεές· iterum post ὁπότε ἐνέδει. M.

p εἰ [ἔσαι] τι ἀγαθὸν] Vulgo εἰ ἔσι. Reg. et Harl. a nostra stant lectione.

q ὐκ ἦν ἀγαθὸν, ὁπότε ἐνέδει,] Vulgo desunt tres primae voces. Sed orationi prorsus necessariae sunt, easque suppeditauit Harl. a secunda manu. Quin et magnus ille Scaliger ex ingenio locum non aliter suppleuit.

Sectio

Καλεῖς τι ὑγείαν σώματος; τί δὲ ȣ̓ μέλλεις; καλεῖς δὲ καὶ νόσον; Φέρε ȣ̓͂ν διαλαβὼν ἑκάτερον φᾶθι [r]. Οὐχ ἡ μὲν ὑγεία μέτρον τι ἐςὶ τῆς τῶν σωμάτων εὐαρμοςίας, ἐπειδὰν ὁμολογήσῃ τῇ πρὸς τὸ ἄριςον κράσει τἀναντία· πρὸς ὕδωρ πῦρ [s], καὶ γῆ πρὸς ἀέρα, καὶ ἑκάτερον [t] αὖθις αὖ πρὸς ἑκάτερον, καὶ πάντα πᾶσιν; Ἔςιν ȣ̓͂ν ὅπως [u] ποικίλον τι σοὶ ἡ ὑγεία ἔςαι, καὶ παντοδαπὸν, ȣ̓χὶ ἁπλȣ͂ν καὶ ὡμολογημένον; Ἐπειδὰν γὰρ μέτρον εἴπῃς, ςάσιν λέγεις [x]· ȣ̓δὲν γὰρ τῶν συμμέτρων μεταχωρεῖν φιλεῖ ἐφ᾽ ἑκάτερα, ἀλλ᾽ εἰσὶν αὐτῶν ἀκριβεῖς οἱ ὅροι. Ἡ δ᾽ αὖ νόσος τί ἄλλο ἐςὶν, ἢ διάλυσις καὶ ταραχὴ τῆς ἐν σώματι ἐκεχειρίας, ἐπειδὰν αὖθις συμπε-

aliquid, quod ſanitatem vocas corporis? et quidni eſſet? eſtne aliquid, quod morbum? De vtroque igitur reſponde. Nonne corporis apte diſpoſiti conſtitutionem certam, cum optima temperie contraria inter ſe conſentiunt, ſanitatem dicis: vt ſi aqua et ignis, terra et aër, rurſuſque vtrumque cum vtroque, omniaque cum omnibus conueniant? An idcirco varia res aut diuerſa, ac non ſimplex potius et definita, videtur ſanitas? Quia ſimulac compoſitionem ei aptam tribuis, ſtabilitatem eius fateris; nihil enim bene compoſitum ab altero tranſit ad alterum, imo contra certos ſuos atque accuratos habet terminos. Contra morbus, quid aliud, quam diſſolutio perturbatioque eſt foederis illius in corpore, quoties iterum inter ſe contendunt ſingula, et,

Sectio β´.

r διαλαβὼν [ἑκάτερον] φᾶθι.] Sic Reg. et Harleian. vulgo deeſt ἑκάτερον.

s τῇ πρὸς τὸ ἄριςον κράσει τἀναντία, πρὸς ὕδωρ πῦρ, etc.] Ita diſtinguendum. Sumta vero haec ex Platonis *Sympoſio* p. m. 18. τά τε θερμὰ καὶ τὰ ψυχρὰ, καὶ ξηρὰ καὶ ὑγρὰ ἁρμονίαν καὶ κρᾶσιν λάβῃ σώφρονα, ἥκει φέροντα εὐετηρίαν τε καὶ ὑγίειαν ἀνθρώποις etc. M.

t καὶ ἑκάτερον] Vtriuſque codicis fide prima vox reſtituitur.

u Ἔςιν [ȣ̓͂ν] ὅπως] Vulgo Ἔςιν ὅπως, voce praetermiſſa, quam Reg. et Harl. merito retinent.

x Ἐπειδὰν γὰρ μέτρον εἴπῃς, [ςάσιν] λέγεις·] Vulgo Ἐπειδὰν γὰρ [ἂν] μέτρον etc. nolentibus Mſſ. Schottus autem reponit: Ἐπειδὰν γὰρ [ἄμετρον] εἴπῃς, ςάσιν λέγεις. Sed eum fefellit ſignificatio, qua ςάσιν accipit Maximus: non enim *ſeditionem* denotat, verum *firmitatem* ſeu *ſtabilitatem*; prout etiam apud Plutar-

σόντα ἀλλήλοις τὰ τέως περ ἡρμοσμένα [y] πολεμῇ, καὶ ταράττῃ, καὶ λυμαίνηται ὑπ' αὐτῶν τὸ σῶμα κλονούμενόν τε καὶ σπαραττόμενον καὶ σειόμενον; Ἔστιν οὖν, ὅπως τὸν πόλεμον τοῦτον ἡγήσῃ ἁπλοῦν καὶ ἕνα; Ὀλίγου μέντ' ἂν ἦν ἡ ἰατρικὴ ἀξία. Νῦν δὲ τὸ πολυμερὲς καὶ πολύφωνον τοῦ τῶν σωμάτων πολέμου, ἃς καλοῦμεν νόσους, ἐγέννησε τέχνην παντοδαπὴν, καὶ μεστὴν ὀργάνων ποικίλων, καὶ πολλῶν φαρμάκων, καὶ σιτίων, καὶ διαιτημάτων. Κἂν ἐπὶ μουσικὴν ἔλθῃς, τὸ μὲν ἡρμοσμένον κἀνταῦθα ἓν, οὔτε κρεῖττον αὐτὸ αὐτοῦ γινόμενον, οὔτε ἔλαττον· τὸ δὲ ἀνάρμοστον πολὺ, καὶ παντοδαπὸν, καὶ διηρημένον. Οὕτω καὶ χορὸς ὁμολογήσας μὲν εἰς ὁμοφωνίαν, ἕν τι ἐστί [z]· μὴ ὁμολογῶν δὲ σχίζεται, καὶ διαχεῖται, καὶ σκεδάννυται, καὶ πλῆθος γίγνεται. Οὕτω

et, quae prius apte compoſita erant, bellum gerunt, ac tumultuantur; ab iiſque iactatur, diſcerpitur, concutitur, donec intereat, corpus? Tune ergo vniforme ſimplexque exiſtimas hoc bellum? Nae res parui pretii eſſet medicina. Nunc diuerſitas illa varietaſque belli illius in corpore, quem morbum dicimus, artem produxit variam, quae et inſtrumenta requirit varia, et remedia diuerſa, diuerſamque cibi ac victus rationem continet. Ad muſicam ſi venias, apta compoſitio et hic vnica eſt, quae nunquam aut melior eſt, aut deterior ſeipſa; contraria vero multiplex, aut potius omnigena ac diuiſa. Eodem modo chorus, qui conſentit voce, vnus eſt; ſi diſſentit, ſcinditur, diffunditur, ſeparatur, fit multitudo denique. Eodem modo et

Plutarchum in Publicola p. 101. A. et Euſebium de Laud. Conſtantini cap. VI. p. 730.

y τὰ τέως περ ἡρμοσμένα] Vulgo, vocabulis perperam diuiſis, τάτε ὥσπερ ἡρμοσμένα. Sed Harl. lectionem dedit, quam ſequimur. Heinſius reſcribendum coniecit τὰ τέως προηρμοσμένα. Tum demum vero τέως abundat.

z Οὕτω καὶ χορὸς ὁμολογήσας μὲν εἰς ὁμοφωνίαν, [ἕν τι ἐστί·] Tres vltimas voces non agnoſcunt Reg. aut Harl. nec eas a Maximi manu fuiſſe cenſeo. Illis itaque neglectis lego: Οὕτω καὶ χορὸς ὁμολογήσας μὲν [εἰς ὁμοφωνίᾳ.] *Sic etiam chorum conſentientem vnum facit concentus.*

ἅρμα

καὶ τριήρης; ἐρεσσομένη ὑπ' αὐλῷ, τὴν πολυχειρίαν συνάπτει τῇ ὁμοιότητι τῆς εἰρεσίας· ἐὰν δὲ ἀπαλλάξῃς τὸν αὐλὸν, διέλυσας αὐτῆς τὴν χειρουργίαν. Οὕτω καὶ ὑφ' ἡνιόχῳ ἅρμα εὐθύνεται [a] κοινῷ δρόμῳ, καὶ θυμῷ ἑνί· ἐὰν δὲ ἀφέλῃς τὸν ἡνίοχον, ἐσκέδασας τὸ ἅρμα. Οὕτω καὶ στρατόπεδον συντάττεται ὑπὸ συνθήματι ἑνί· ἐὰν δὲ ἀφέλῃς τὸ σύνθημα, διέλυσας τὴν φάλαγγα εἰς πλῆθος φυγήν [b].

γ'. Τί τοίνυν ἀγαθὸν σωμάτων; ὑγίεια. Κακόν; νόσος. Ἓν μὲν ὑγεία, πολλαὶ δὲ αἱ νόσοι. Τί ἐν μουσικῇ τὸ ἀγαθόν; ἁρμονία [c]. Ἓν μὲν τὸ ἡρμοσμένον,

et triremis, quae ad tibiae modos a remigibus impellitur, diuersas manus pari ſtudio coniungit remigandi; quod ſi tibiam tollis, opus illorum diſſoluis. Ita et currus ab auriga communi curſu vnoque impetu equorum impellitur; tolle aurigam, diſſipabitur currus. Nec aliter vna ſub teſſera diſponitur exercitus; tolle teſſeram, ſolues exercitum, multoſque ex eo homines efficies, qui in fugam ibunt.

3. Quod ergo bonum eſt corporum? ſanitas. Quod malum? morbus. Vna eſt ſanitas, multi ſunt morbi. Quid in muſica bonum eſt? harmonia. Vnum aliquid eſt harmonia, multiplex

a ἅρμα εὐθύνεται] Ἅρμα, *currus*, hic ponitur pro *equis* currui iunctis, vt Diſſert. XLI. ad finem: οὕτω τὸ ἅρμα ἐξαστιασμένον, ταράττει τὸν ἡνίοχον. et ita Virgilius: *neque audit* currus *habenas*. M.

b διέλυσας τὴν φάλαγγα εἰς πλῆθος φυγήν.] φυγὴν non eſt ad rem et Mentem Maximi. Lege, εἰς πλῆθος φύσιν, ex *phalange*, re ordinata et compoſita, *turbam* efficis. ſic paullo ante de *choro*: μὴ ὁμολογῶν δὲ, σχίζεται, καὶ διαχεῖται, καὶ σκεδάννυται, καὶ πλῆθος γίγνεται, pro *choro* fit tantum *multitudo*, turba. πλῆθυς φύσις pro πλῆθος, vt ποταμοῦ φύσις pro ποταμὸς XLI, 1. Notiſſima eſt locutio, et in hac Diſſ. bis terue occurrit. M.

Sectio γ'.

c Τί ἐν μουσικῇ τὸ ἀγαθόν; ἁρμονία.] Paccius vertit: *Item quod eſt muſicae bonum? harmonia. Quod malum? diſſonantia.* Ex hac interpretatione locum ſic conſtituendum putat Heinſius: Τί ἐν μουσικῇ τὸ ἀγαθόν; ἁρμονία. [Τί κακόν; ἀναρμοστία.] Huiuſmodi tamen additamentum non praeſtant Reg. et Harleian. nec id ſane poſtulat oratio. Sic paullo poſt: Τί δὲ ἐν φάλαγγι; φυλακὴ συνθήματος. Ἓν μὲν τοῦτο, παντε-

πολλὴ δὲ ἡ ἀναρμοςία. Καὶ ἐν χορῷ ἓν μὲν ἡ ὁμολογία, παντοδαπὸν δὲ ἡ διαφωνία. Καὶ ἐν τριήρει ὁ μὲν αὐλὸς ἓν, πολλὴ δὲ ἡ ἀπείθεια. Καὶ ἐν ἅρματι, ἡνιόχȣ τέχνη· ἓν μὲν τȣ̃το, παντοδαπὸν δὲ ἡ ἀτεχνία. Τί δὲ ἐν φάλαγγι; φυλακὴ συνθήματος. Ἓν μὲν τȣ̃το, παντοδαπὴ δὲ ἡ ἀναρχία. Ἐν μὲν τῇ τȣ̃ ἑνὸς φύσει ὑπερβολὰς καὶ ἐνδείας ȣ̓χ ὁρῶ· ςάσιμος γὰρ αὕτη, καὶ μηδένα ἀνεχομένη δρόμον, μήτε εἰς φυγὴν, μήτε εἰς δίωξιν· ὅταν δὲ εἰς πλήθȣς ἀριθμὸν ἐμπέσω [d], δύναμαι τότε διαμετρεῖσθαι τὰς φύσεις· καὶ γὰρ ὁδȣ̃ μακρᾶς τὸ μὲν τέρμα ἓν, πολλαὶ δὲ αἱ ἀποςάσεις. Ἐὰν ἐπὶ Βαβυλῶνα ἴῃς, πλησιαίτερος μὲν τȣ̃ Ἀρμενίȣ ὁ Ἀσσύριος, καὶ τȣ̃ ἄλλȣ ὁ Ἀρμένιος [e], καὶ τȣ̃ Ἴωνος ὁ Λυδὸς,

multiplex vocum diſcordia. In triremi vnum aliquid eſt vox tibiae, multiplex inobedientia. In curru vnum aliquid eſt aurigae ars, multiplex imperitia. Quod in acie eſt bonum? teſſerae obſeruatio; quae ſimplex eſt, ſicut multiplex confuſio. In hoc vno ſimplicique nec exceſſum, nec defectum video; ſtabilis natura illius eſt, nunquam e loco ſuo vel in hanc, vel in illam, abit partem: contra ſi in multitudinis numerum incidero, iam diuidere naturas poſſum ſingulorum; ſicut in magna via terminus vnus eſt, multa interualla. Si Babylonem petas, propinquior Armenio eſt Aſſyrius, rurſus Armenius, quam alius, Lydus,

παντοδαπὴ δὲ ἡ ἀναρχία: licet ἀναρχίας antea non meminerat. Haud igitur dubito, quin tres illas voces ex ſuo cerebro Paccius adiecerit.

d ὅταν δὲ εἰς πλήθȣς ἀριθμὸν ἐμπέσω,] Dubito, an probum ſit πλήθȣς ἀριθμὸς. Forte, εἰς πλῆθος καὶ ἀριθμόν. M.

e καὶ τȣ̃ [ἄλλȣ] ὁ Ἀρμένιος,] Lege καὶ τȣ̃ [Λυδȣ̃] ὁ Ἀρμένιος, cuius quidem mutationis neceſſitas ex ſequentibus liquida fit. Sic etiam Paccius, vel in ſuo codice legit, vel ex ingenio legendum cenſuit.

Ibid. καὶ τȣ̃ ἄλλȣ ὁ Ἀρμένιος,] Vide ſequens comma, καὶ τȣ̃ Ἴωνος ὁ Λυδὸς. vnde clare patet, legendum eſſe, καὶ τȣ̃ Λυδȣ̃ ὁ Ἀρμένιος. et ita *Dauiſium* quoque conieciſſe iam deprehendo. Mox, ὁμοίως τῷ Πελοποννησίῳ, verti debuit: *non magis, quam ille, qui in Peloponneſo reſtat,* vel *manet:* quod ex ſenſu liquet. M.

f καὶ

καὶ τοῦ νησιώτου ὁ Ἴων· ἀλλ᾽ οὐδεὶς ἐν Βαβυλῶνι οὔπω, οὐχ ὁ Ἀσσύριος, οὐχ ὁ Ἀρμένιος [f], οὐχ ὁ Λυδὸς, οὐχ ὁ Ἴων, οὐχ ὁ νησιώτης. Κᾂν ἐπὶ Ἐλευσῖνα ἴῃς, Πελοπόννησος αὕτη [g], εἶτα Μέγαρα, εἶτα Ἰσθμός· ἀλλὰ ἀμύητος εἶ· κᾂν ἐν Μεγάροις ᾖς, ὁμοίως τῷ Πελοποννησίῳ, μέχρι μήπω τῷ ἀνακτόρῳ προσελήλυθας, ἀμύητος εἶ. Νόμιζε δὴ καὶ τὸν βίον ὁδόν τινα εἶναι μακρὰν, ἐπ᾽ Ἐλευσῖνα, ἢ Βαβυλῶνα, ἄγουσαν, τέρμα τε δὴ [h] τῆς ὁδοῦ τὰ βασίλεια αὐτὰ, καὶ ἀνάκτορα, καὶ τὴν τελετήν· ὑπὸ δὲ πλήθους ὁδοιπόρων, μεστὴν τὴν ὁδὸν θεόντων, ὠθιζομένων, καμνόντων, ἀναπαυομένων, κειμένων, ἐκτρεπομένων, πλανωμένων· πολλαὶ γὰρ αἱ παρατριβαὶ καὶ ἀπατηλαὶ, ὧν αἱ μὲν πολλαὶ ἐπὶ κρημνοὺς καὶ βάραθρα

dus, quam Ion, Ion, quam inſulanus; nemo tamen adhuc Babylonem vſque peruenit, non Armenius, non Lydus, non Ion denique, aut inſulanus. Si Eleuſina, proxima Peloponneſus, deinde Megara, deinde Iſthmus; quod ſi nondum initiatus es, quamuis Megara vſque perueneris, donec in templo ſis, nihilo magis, quam Peloponneſii, initiatus eris. Cogita eodem modo vitam hanc longam quandam viam eſſe, quae Babylonem, aut Eleuſina, deducit; terminum huius vel regiam aliquam, vel templum, vel initiationem eſſe; plenam viatorum eſſe hanc viam, quorum alii currunt, alii ſe mutuo impellunt, alii laborant, quieſcunt alii, alii iacent, alii e via deflectunt, oberrant alii: deuiae enim fallaceſque viae occurrunt plurimae, quarum aliae

f καὶ τοῦ Ἴωνος ὁ Λυδὸς, καὶ τοῦ νησιώτου ὁ Ἴων· ἀλλ᾽ οὐδεὶς ἐν Βαβυλῶνι οὔπω, οὐχ ὁ Ἀσσύριος, οὐχ ὁ Ἀρμένιος,] Vulgo deſunt haec omnia; ſed ea praeſtantiſſimus ille codex Regius Maximo reſtituit. Horum priorem partem dant Harleian. et Mſ. quo Paccius vſus eſt.

g Πελοπόννησος αὕτη,] Hinc coniicere licet, hanc Diſſertationem habitam fuiſſe in vrbe aliqua Peloponneſi. M.

h τέρμα τε δὴ] Mallem, τέρμα δὲ δὴ, quo more paſſim ſcribit: et pro καὶ ἀνάκτορα lego καὶ τὰ ἀνάκτορα, vt τὰ βασίλεια, et τὴν τελετὴν, poſt quam vocem, niſi omnia me fallunt, deeſt τὸ ἀγαθὸν, Comparatione ita poſtulante. vide finem ſectionis: Ταύτην ἔχει τοῖς ἀνθρώποις τὴν χώραν τὸ ἀγαθὸν, ἣν τοῖς ἀμυήτοις Ἐλευσὶν ἔχει. M.

ἄγουσιν ἐπὶ τὴν Σειρήνων [i], αἱ δὲ ἐπὶ τοὺς Λωτοφάγους, αἱ δὲ ἐπὶ τὸν Κιμμερίων δῆμον. Μία δέ που τις στενὴ καὶ ὄρθιος καὶ τραχεῖα, καὶ οὐ πολλοῖς πάνυ ὁδεύσιμος, ἐπ' αὐτὸ ἄγει τὸ τῆς ὁδοῦ τέρμα, ἣν μόγις καὶ μετὰ πραγμάτων σὺν πολλῷ πόνῳ καὶ ἱδρῶτι ἀνύουσι καματηραὶ καὶ ἐπίπονοι ψυχαὶ, καὶ ἐπιθυμοῦσαι τοῦ χωρίου, καὶ ἐρῶσαι τῆς τελετῆς, καταμαντευόμεναι αὐτῆς τὸ κάλλος· ἐπειδὰν δὲ ἀφίκωνται ἐκεῖ, παυσάμεναι τοῦ πονεῖν, παύονται τοῦ πάθους [k]. Τίς γὰρ ἄλλη τελετὴ μυστικωτέρα,

aliae per rupes altiſſimoſque hiatus ad Sirenas, aliae ad Lotophagos, aliae ad Cimmerios deducunt. Vna tamen eſt anguſta, accliuis, atque aſpera, eaque trita pauciſſimis, quae ad ipſam itineris deducit metam; quam aegre, nec ſine maximis moleſtiis, multoque ſudore, diligentes quaedam abſoluere conantur animae, quod et loci flagrent cupidine, iiſque initiari geſtiant ſacris, quorum iam ante animo quaſi diuinant praeſtantiam; ad quae ſimul ac peruenerint, et labore ſuo defunguntur, et ſtudio: quia nulla initiatio ſanctior, nullus prae illo locus viſu dignus

i ὧν αἱ μὲν [πολλαὶ] ἐπὶ κρημνοὺς καὶ βάραθρα ἄγουσιν ἐπὶ τὴν Σειρήνων,] Stephanus poſt Σειρήνων excidiſſe cenſet ᾠδήν. Legendum puto: ὧν αἱ μὲν [ἄλλαι] ἐπὶ κρημνοὺς καὶ βάραθρα ἄγουσιν, [αἱ δὲ ἐπὶ τὰς Σειρῆνας.] Geminus germanus eſt locus Diſſ. I, §. 2. Ἐκφέρονται δ' οἱ μὲν ἐπὶ φιλοχρηματίας δυσχερεῖς, οἱ δ' ἐπ' ἡδονὰς μαλθακὰς, [οἱ δὲ ἐπὶ τὰς Σειρῆνας,] οἱ δὲ ἐπὶ τοὺς Λωτοφάγους. Ad ea, quae Vlyſſi contigerunt, reſpicit Maximus. Vide Apuleium de Deo Socratis p. 703.

Ibid. ὧν αἱ μὲν πολλαὶ ἐπὶ κρημνοὺς καὶ βάραθρα ἄγουσιν, ἐπὶ τὴν Σειρήνων,] Primo legendum, αἱ μὲν ἄλλαι. deinde ſupplendum et ſcribendum: αἱ δὲ ἐπὶ τὰς Σειρῆνας, αἱ δὲ ἐπὶ τοὺς Λωτοφάγους, etc. vt Diſſ. I, 2. iiſdem verbis: οἱ δ' ἐπὶ τὰς Σειρῆνας, οἱ δὲ ἐπὶ τοὺς Λωτοφάγους. In his tribus coniecturis conſentientem habeo Cl. *Dauiſium*. M.

k παύονται τοῦ [πάθους.] Sed in manu deſcripto codice Heinſius, vt ait, inuenit, παύονται τοῦ [πόθου.] Eam tamen collationes noſtrae non exhibent, nec opus eſt recepta lectio moueatur. Sic Ioſephus Ant. Iud. lib. II, cap. IV, 3. de amore πάθους ὑπερβολὴν dixit. Iterum §. 5. τὸ [πάθος] αὐτῆς (amatorium mulieris affectum ſignificat) εἰς λογισμὸν ἐπιστρέφειν ἐπειρᾶτο. Vide ſis etiam cap. X, 2. lib. IV. cap. VI. 8. lib. V. cap. II. 8. lib. VI. cap. X, 2. denique lib. VII. cap. VIII. 1. et Ioannem

καὶ τίς ἄλλος τόπος σπȣδῆς ἄξιος [l]; Ταύτην ἔχει τοῖς ἀνθρώποις την χώραν τὸ ἀγαθὸν, ἣν τοῖς ἀμυήτοις Ἐλευσὶν ἔχει. Μυήθητι, ἐλθὲ, ἐπίβηθι τȣ̃ χωρίȣ, λάμβανε τὰ ἀγαθὰ [m], καὶ ȣ̓ ποθήσεις ἄλλο μεῖζον.

δ'. Ἐὰν δὲ τὸ ἀγαθὸν ἐπονομάζῃς τῇ τῶν μὴ ἀγαθῶν φύσει, ὑγιείας σωμάτων καὶ εὐμορφίας, καὶ περιβολὴν χρυσȣ̃ καὶ ἀργύρȣ, καὶ δόξαν προγόνων, καὶ τιμὴν πολιτικὴν, πράγματα ἡδοναῖς μᾶλλον, ἢ ἀγαθοῖς, μετρεῖσθαι πεφυκότα· ἐξαγορεύεις τὰ μυστήρια [n], πλημμελεῖς περὶ τὸ θεῖον. Τοιȣ́των ἀγαθῶν μεταλαβεῖν ποθεῖς, οἵων καὶ Ἀλκιβιάδης μυστηρίων [o], μεθύων

dignus est. Quod autem iis, qui nondum initiati sunt, est Eleusin, id hominibus est ipsum bonum. Initiare, agedum, locum conscende, bona eius amplectere; neque maius vnquam aliud optabis.

4. Quod si boni nomen illis, quae bona non sunt, tribuas; qualis aut corporis sanitas, aut forma, aut auri argentique ornamenta sunt, aut decus maiorum, aut honor ciuilis, et eiusmodi, quae voluptatis potius, quam boni, nuncupanda sunt nomine; eliminas mysteria, deum ipsum offendis. Talia sunt, quorum particeps vis esse, bona, qualia Alcibiadis mysteria, cum ebrius facem

nem Chrysostomum de Sacerd. III. 11. p. 104. vt cl. etiam Berglerus iussit. Alciphron II. 4. p. 260. Πάλαι μὲν ἡττημένος ἐμȣ̃ [πᾶσι] καὶ ἔρωτι. Lege [πάθει] καὶ ἔρωτι.

Ibid. παυσάμεναι τȣ̃ πονεῖν παύονται τȣ̃ πάθȣς] *Heinsius* πόθȣ pro πάθȣς. quod verum puto. mox enim dicit de hac ipsa re: ἐπίβηθι τȣ̃ χωρίȣ, λάμβανε τὰ ἀγαθὰ, καὶ ȣ̓ ποθήσεις ἄλλο μεῖζον. qui itaque non *desiderant* maius bonum, παύονται τȣ̃ πόθȣ. adludit sect. 4. τοιȣ́των ἀγαθῶν μεταλαβεῖν ποθεῖς, οἵων καὶ Ἀλκιβιάδης μυστηρίων. M.

l σπȣδῆς ἄξιος;] Vel ἀξιώτερος. praecessit enim μυστικωτέρα. M.

m λάμβανε τὰ ἀγαθὰ,] Putarem τὸ ἀγαθὸν. vide praecedentem et subsequentem sententiam. M.

Sectio δ'.

n [ἐξαγορεύεις] τὰ μυστήρια,] Vulgo διαγορεύεις, quod repudiant Mss. Hesychius: Ἐξαγορεύοι, φανεροῖ. Ἐξαγορεύων, πᾶσι δηλῶν, λέγων. Glossae veteres: Ἐξαγορεύω, *enuncio*. Vide sis Alciphronem lib. III. Epist. 69.

o οἵων καὶ Ἀλκιβιάδης μυστηρίων,] Hic ab Androcle μυστηρίων κατ' οἶκον ἀπομιμήσεως erat accusatus.

δᾳδȣ̃χος, καὶ ἐκ συμποσίȣ ἱεροφάντης, καὶ ἐν παιδιᾶ τελεστής. Ἀγαθὸν δὲ ἀγαθȣ̃ ἀποῤῥητότερον ȣ̓κ ἂν εὕροις μᾶλλον, ἢ κάλλος κάλλȣς ὡραιότερον· ἐὰν γάρ τι τȣ́των ἀφέλῃς, ȣ̓κ ἔτι καλὸν ȣ̓δὲ ἀγαθὸν [p] τὸ μήπω ἀγαθόν. Οὐχ ὁρᾷς τὸν ὑπὲρ κεφαλῆς τȣ̃τον ȣ̓ρανὸν, καὶ τὰ ἐν αὐτῷ ἄστρα, καὶ τὸν ὑπ᾽ αὐτῷ αἰθέρα, καὶ τὸν ὑπὸ τȣ́τῳ ἀέρα, καὶ τὴν ὑπὸ τȣ́τῳ θάλασσαν [q], διαμέτρησον αὐτῶν τὰς φύσεις. Τȣ̃το γῆς μέρος τȣ̃ ὅλȣ [r] πλατὺ, καὶ πολύτροπον [s], καὶ δενδροφόρον, καὶ ζωοτρόφον· ἀλλ᾽ ἐὰν πρὸς τὴν θάλατταν ἐξετάζῃς, ἔλαττον θαλάττης, καὶ θάλαττα ἔλαττον ἀέρος, καὶ ἀὴρ

facem geſtat, in epulis ſacerdotem agit, per ludum iocumque res ſacras exprimit. Bonum bono non magis eſt myſticum, quam pulchrum pulchro pulchrius; nam ſi demas aliquid, non erit bonum, aut pulchrum, quod nondum plene bonum eſt. Nonne coelum hoc, quod capiti noſtro imminet, et quae in eo ſunt ſidera, vides? nonne et hunc, qui ſub coelo eſt, aetherem, et qui ſub aethere eſt, aerem, et quod ſub aere eſt, mare, adſpicis? Diuide haec omnia. Pars haec vniuerſi illa eſt, quam terram dicimus, quae diffuſa eſt ac multiformis, arbores producit, animalia nutrit. Eam ſi cum mari conferas, mari minor eſt, ſicut

tus. Vide Plutarchum tom. I. p. 200. D. et Nepotem in Alcib. cap. III.

p ȣ̓κ ἔτι καλὸν ȣ̓δὲ ἀγαθὸν] Sic ſuppleo: ȣ̓κ ἔτι καλὸν [τὸ μήπω καλὸν,] ȣ̓δὲ ἀγαθὸν τὸ μήπω ἀγαθόν.

Ibid. ȣ̓κ ἔτι καλὸν ȣ̓δὲ ἀγαθὸν τὸ μήπω ἀγαθόν.] Suppleueram: τὸ μήπω [καλὸν μηδὲ] ἀγαθόν. Aliter Cl. Editor; ſed eodem ſenſu. M.

q καὶ τὴν ὑπὸ τȣ́τῳ θάλασσαν;] Ex ſequenti enumeratione ſingularum partium liquet, totum comma deeſſe poſt θάλασσαν, nempe, καὶ τὴν ὑπὸ ταύτῃ γῆν. adſcendere enim debet comparatio per eoſdem gradus, per quos deſcenderat: γῆ, θάλαττα, ἀὴρ, αἰθὴρ, ȣ̓ρανός. M.

r Τȣ̃το [γῆς] μέρος τȣ̃ ὅλȣ] Lego Τȣ̃το [γῆ,] μέρος etc.

Ibid. Τȣ̃το γῆς μέρος τȣ̃ ὅλȣ πλατὺ,] Lege et diſtingue: Τȣ̃το γῆ, μέρος τȣ̃ ὅλȣ, πλατὺ, etc. Et ita *Dauiſius*. Caeterum ex his verbis, τȣ̃το γῆ, patet defectus, quem in praecedente Notula indicaui. M.

s καὶ πολύτροπον,] Harl. πολυτρόφον. Recte. Infra Diſſ. XLI. 5. Ἔδει γῆν γενέσθαι μὲν ἔγκαρπον καὶ ζωοτρόφον καὶ [πολυθρέμμονα.]

t τὶ

αἰθέρος, καὶ αἰθὴρ ȣ̓ρανȣ̃. Μέχρι τȣ́τȣ τὰ μέρη πρόεισιν, ὑπερβάλλοντα καὶ ὑπερβαλλόμενα· ἐὰν δὲ ἔλθῃς ἐκεῖ, ςήσεται ὁμȣ̃ τῷ μεγέθει καὶ τὸ κάλλος. Τί γὰρ ἂν εἴη ȣ̓ρανȣ̃ ὡραιότερον; τί ἄςρων περιλαμπέςερον; τί ἡλίȣ ἀκμαιότερον [t]; τί σελήνης εὐτροφώτερον; τί τῶν ἄλλων χορῶν εὐτακτότερον; τί τῶν θεῶν αὐτῶν τιμιώτερον;

έ. Κινδυνεύȣσι δὲ οἱ ἄνθρωποι, καθάπερ τοῖς ἀγαθοῖς, ȣ̃τω καὶ τοῖς θεοῖς, ζυγοςατεῖν τὰς τιμάς. Τίς ȣ̃τος; Ζεύς. Ἀρχέτω. Τίς ȣ̃τος; Κρόνος. Δεδέσθω. Ἥφαιςος χαλκευέτω, Ἑρμῆς ἀγγελλέτω [u], Ἀθηνᾶ ὑφαινέτω· [ὡς Πελοποννησίοις ἐπέσθωσαν [x].] Ἀγνο-

ſicut mare aere, aer aethere, aether coelo. Eatenus procedit partium ordo, ſemperque eſt, quod vincit, et quod vincitur; vbi eo eſt peruentum, nec magnitudo amplius, nec pulchritudo procedit. Quid enim aut coelo dari poteſt pulchrius, aut ſideribus illuſtrius, aut ſole magis vegetum, aut luna magis almum, aut choro illo reliquo magis eleganter diſpoſitum, aut magis, quam dii, venerabile?

5. Et tamen ſicut bona diſtinguunt, ita diis quoque ipſis honores diuidunt, et quaſi lance expendunt, homines. Quis hic? Iupiter. Imperet. Quis hic? Saturnus. Vinciatur. Ferrariam exerceat Vulcanus, nunciet Mercurius, Minerua texat. Igno-

t τί ἄςρων περιλαμπέςερον; τί ἡλίȣ ἀκμαιότερον;] Haec Maximo reſtituimus, vti quidem iubent Reg. Harleian. et Paccii codex. Ita ſupra ſect. 3. Τί τοίνυν ἀγαθὸν σωμάτων; Ὑγίεια. Κακόν; Νόσος. vbi plena locutio fuiſſet: Τί κακὸν σωμάτων; cui alter reſpondet: Νόσος. M.

Sectio ε.

u Ἥφαιςος χαλκευέτω, Ἑρμῆς ἀγγελλέτω,] Haec non recte diſtinguuntur. ita oportuit: Ἥφαιςος. Χαλκευέτω. Ἑρμῆς. Ἀγγελλέτω. Ἀθηνᾶ. Ὑφαινέτω. plene ita foret: Τίς οὗτος; Ἥφαιςος. Χαλκευέτω. et ſic in caeteris, quemadmodum in praecedentibus vides.

x [ὡς Πελοποννησίοις ἐπέσθωσαν.] In verſione ſua nullam horum verborum rationem Paccius habuit, eaque manifeſto irrepſiſſe dicit Heinſius. Et ſane prorſus aliena ſunt, ſenſumque turbant; quapropter vncinis circumdantur.

ὖσι γὰρ, οἶμαι, ὡς θεοῖς πᾶσιν εἷς νόμος καὶ βίος καὶ τρόπος, ὐ διῃρημένος, ὐδὲ στασιωτικός· ἄρχοντες πάντες, ἡλικιῶται πάντες, σωτῆρες πάντες, ἰσοτιμίᾳ καὶ ἰσηγορίᾳ συνόντες τὸν πάντα χρόνον· ὧν μία μὲν ἡ φύσις, πολλὰ δὲ τὰ ὀνόματα. Ὑπὸ γὰρ ἀμαθίας αὐτῶν, τὰς ὠφελείας τὰς ἑαυτῶν ἑκάστοις ἐπονομάζομεν y, ἄλλοις ἄλλη κλῆσις θεῦ z· καθάπερ καὶ τὰ μέρη τῆς θαλάττης, Αἰγαῖον τῦτο, Ἰόνιον ἐκεῖνο a, Μυρτῶον ἄλ-

Ignorant, vt arbitror, diis omnibus legem vnam, vnam vitam, mores eosdem esse, non diuersos, neque pugnantes; imperant omnes, eiusdem aetatis sunt omnes, saluti nostrae student omnes, eadem omnes dignitate, eadem auctoritate in aeternum viuunt: quorum vna natura, multa sunt nomina. Nos vero ab eo, quod praestare solent hominibus, subsidio diuersa singulis eorum, quae est nostra ignorantia, imponimus nomina; aliter alius deorum appellatur: non secus, quam maris partes singulae, alia Aegaeum, Ionicum alia, alia Myrtoum, Cretaeum alia dicitur;

y τὰς ὠφελείας τὰς ἑαυτῶν ἑκάστοις ἐπονομάζομεν.] Obuium erat, τὰς ὠφελείας, τὰς ἁπάντων, ἑκάστοις ἐπονομάζομεν. Non potuit aliter scribere, sensu saluo. Sequitur: ἄλλοις ἄλλη κλῆσις Θεῦ. Codices habent: ἄλλος ἄλλῃ κλήσει θεῦ. vnde *Dauisius*: ἄλλος ἄλλῃ κλήσει θεός. Si quid mutandum, legerem ἄλλοι ἄλλῃ κλήσει θεῦ. sed ἄλλος aeque probum: neque opus est, vt Codicum scriptura mutetur. et ita editum esse debuit. M.

z ἄλλοις ἄλλη κλῆσις θεῦ·] Reg. ἄλλος ἄλλη κλήσει θεῦ. Legerim, ἄλλος ἄλλῃ κλήσει θεός.

a Ἰόνιον ἐκεῖνο,] Vulgo Ἰωνικόν, Reg. et Harleian. Ἰώνιον. Nos, vt par est, per *omicron* scripsimus. Virgilius Aen. III. 211.

Insulae Ionio *in magno quas dira Celaeno* etc.

Aeschylus Prom. Vinct. v. 838.

Χρόνον δὲ τὸν μέλλοντα πόντιος μυχὸς,
Σαφῶς ἐπίστασ᾽ [Ἰόνιος] κληθήσεται.

Euripides Phoeniss. v. 216.

[Ἰόνιον] κατὰ πόντον etc.

Et Troad. v. 225.

[Ἰονίῳ] ναίεσθαι πόντῳ.

Dionysius Perieg. v. 94. ἅλμην,

Ἣν τε κὴ [Ἰονίην] περικαίετοι ηὐδάξαντο.

Sic et v. 487. Vide sis etiam scholiasten ad Apoll. Rhod. IV. 308.

Ibid. Ἰόνιον ἐκεῖνο,] Ante erat Ἰωνικόν. sed cum in Codd. inuenisset *Dauisius* Ἰώνιον, mutauit in Ἰόνιον, fretus auctoritate poëtarum: qui tamen non adeo recte

λο, Κρηταῖον ἄλλο [b], ἡ δ᾽ ἐστὶ μία, ὁμογενὴς, καὶ ὁμοπαθὴς, καὶ συγκεκραμένη. Οὕτω καὶ τἀγαθὸν, ἓν ὂν καὶ ὅμοιον αὐτῷ, καὶ ἴσον πάντοθεν, ὑπὸ ἀσθενείας τῆς πρὸς αὐτὸ καὶ ἀγνωσίας, ταῖς δόξαις διαιρούμεθα. Πλουτεῖ Καλλίας, μακάριος τῶν ἀγαθῶν· ἀλλὰ Ἀλκιβιάδης Καλλίου ὡραιότερος. Ἀντιθῶμεν τἀγαθὰ [c], πλοῦτον κάλλει· ποῖον αὐτῶν ἑκατόμβοιον; ἐννεάβοιον ποῖον; πότερον ἑλώμεθα; πότερον εὐξώμεθα; Οὐκοῦν

dicitur; cum tamen vnicum sit mare, eiusdem generis, naturae eiusdem, partibus suis commistum. Eodem modo bonum quoque, quod vnum sibique simile et aequale est vndique, pro ingenii imbecillitate nostri atque ipsius boni ignorantia, in opiniones varias distraximus. Diues est Callias, felix his bonis; pulchrior est Callia Alcibiades, felix et ille. Vtrum eorum centum aureis? vtrum nouem aestimabis? vtrum eligemus? vtrum optabimus? Phoeni-

recte in consilium de hac re aduocantur. quippe ab Ἴων, Ἴωνος, fit Ἰωνία, et Ἴωνες, et Ἰωνικὸς, et Ἰώνιος. Immo et apud Nostrum in hac ipsa editione Diss. XXXVI. ad fin. video τὰ Ἰώνια πελάγη, sine vlla lite de scriptura: et Πανιωνίῳ, quod eiusdem est rationis, Diss. XXVII, 2. et Ἰωνικὸς persaepe. Adduci quidem poterat Thucydides, prout citatur Diss. XXVIII, 5. τὸν Ἰόνιον κόλπον, et Eustathius ad Dionysium, qui semper ita scribit, et Aelianus V. H. XIII, 6. et Suidas in V. et alii forte multi. Sed nihil inde efficitur, nisi vt Ἰόνιον scribi possit; non vero vt contra Mss. debeat, παρὰ τὸν κόλπον τὸν Ἰώνιον, Appianus Alexandrinus praefat. et, τὸ Ἰώνιον, sc. πέλαγος, ibidem. M.

b Κρηταῖον ἄλλο,] Sic editi; nec male, si modo fauerent codices. Vide Luc. Holstenium ad Stephanum in Κρήτη. At Reg. et Harl. Κρησαῖον. Lege Κρήσιον. Euripides Hippolyto v.372.

ὦ τάλαινα παῖ [Κρησία.]

Et v. 719.

Οὐ γάρ ποτ᾽ αἰσχυνῶ γε [Κρησίους] δόμους.

Vide et v.752,759. ac Troad. v. 944. Sic Sophocles in Trachin. v. 120. πέλαγος Κρήσιον memorat.

Ibid. Κρηταῖον ἄλλο· ἡ δέ ἐστι μία,] Ita distingue. Sed pro Κρηταῖον Libri scripti habent Κρησαῖον. vnde Cl. Editor mauult Κρήσιον. mihi verius videtur Κρισσαῖον. *Crissaeus* sinus; idem qui *Corinthiacus*. Suidas: Κρισσαῖος κόλπος· Κρισσαία δὲ θάλασσα. Videndus alicubi Strabo; qui mihi non est ad manum. M.

c ἀλλὰ Ἀλκιβιάδης Καλλίου ὡραιότερος. Ἀντιθῶμεν τἀγαθὰ,] Horum omnium loco Stephanus tantum

ὁ μὲν Φοῖνιξ, καὶ ὁ Αἰγύπτιος, τὸ τοῦ Καλλίου ἀγαθὸν εὔξεται· ὁ δὲ Ἠλεῖος, καὶ ὁ Βοιώτιος, τὸ Ἀλκιβιάδου. Εὐγενὴς Παυσανίας, ἀλλ' ἐνδοξότερος Εὐρυβιάδης. Ἀντιθῶμεν εὐδοξίᾳ γένος· τίς κρατεῖ; τίνι δῶμεν τὰ νικητήρια φέροντες; Σωκράτης πένης, Σωκράτης αἰσχρὸς, Σωκράτης ἄδοξος, Σωκράτης δυσγενὴς, Σωκράτης ἄτιμος [d]. Πῶς γὰρ οὐκ αἰσχρὸς, καὶ ἄτιμος, καὶ δυσγενὴς, καὶ ἄδοξος, καὶ πένης, ὁ τοῦ λιθοξόου, ὁ σιμὸς, ὁ προγάστωρ, ὁ κωμῳδούμενος, ὁ εἰς δεσμωτήριον ἐμβαλλόμενος, καὶ ἀποθνήσκων ἐκεῖ, ἔνθα καὶ Τιμαγόρας ἀπέθανεν [e]; Ὦ τῆς ἐρημίας τῶν ἀγαθῶν· ὀκνῶ γὰρ εἰπεῖν πλῆθος κακῶν. Τί τούτοις ἀντιθῶμεν; τί φῶμεν; Παράβαλε τοῖς ἀνταγωνισταῖς τὸν Σωκράτην ἐν κτήσει

Phoenicius Aegyptiusque Calliae, Eleus contra et Boeotius Alcibiadis optabit bonum. Nobilis Pausanias, at plus gloriae consequebatur Eurybiades. Conferamus nobilitatem cum gloria: vter vincet? vtri palmam dabimus? Socrates pauper, Socrates deformis, Socrates inglorius vixit, Socrates nec genere excelluit, nec honore. Quomodo enim non deformis, sine honore, nobilitate, gloria, opibusque viueret; qui et lapicidae fuit filius, et simus, et ventricosus; qui delusus in comoediis, in carcerem coniectus est; qui eodem, quo Timagoras, exstinctus est loco? O magnam bonorum penuriam! nec enim dicere audeo malorum copiam. Quid his opponemus? quid dicemus? Certet cum illis copia bonorum Socrates: nonne

tantum dedit * μὲν ἀγαθὰ. Sed, quod addidimus, exhibent Reg. Harleian. Pacciique codex.

d Σωκράτης ἄτιμος.] Sic Reg. et Harleian. vulgo καὶ ἄτιμος. Minus ornate, quod et Heinsius adnotauit.

e ἔνθα καὶ Τιμαγόρας ἀπέθανεν;] Eum vult Timagoram, quem *Athenienses, inter officium salutationis Darium regem more gentis suae adulatum, capitali supplicio affecerunt.* Verba sunt Valerii Maximi lib. VI. cap. III. 2. ext. Suidas: Τιμαγόρας προσκυνήσας τὸν Περσῶν βασιλέα παρὰ τὰ Ἑλλήνων ἔθη, καὶ δωροδοκηθεὶς, ἀνῃρέθη — ὑπὸ Ἀθηναίων. Hic vero non Darium, sed Artaxerxen intelligit. Sic et Plutarch. in Artax. p. 1022. E. qui soli δωροδοκίᾳ hominis huiusce mortem tribuit.

f μάτην

ἀγαθῶν· ȣ̓χ ὁρᾷς ἡττώμενον ἐν πλȣ́τῳ Καλλίȣ, ἐν σώματι Ἀλκιβιάδȣ, ἐν τιμῇ Περικλέȣς, ἐν δόξῃ Νικίȣ, ἐν θεάτρῳ Ἀριςοφάνȣς, ἐν δικαςηρίῳ Μελίτȣ; Μάτην ἄρα αὐτῷ ὁ Ἀπόλλων τὰ νικητήρια ἔδωκε, μάτην ἐπεψηφίσατο [f].

nonne vides, eum diuitiis a Callia, corpore ab Alcibiade, honore a Pericle, gloria ſuperari a Nicia; in theatro Ariſtophani, in iudicio cedere Melito? Fruſtra ergo Apollo illi palmam detulit, fruſtra ei victoriam conceſſit.

ΛΟΓΟΣ Μ´.

Εἰ ἔςιν ἀγαθὸν ἀγαθȣ̃ μεῖζον. Ἐν ᾧ ὅτι ἐςίν [a].

Ἀλλ᾽ ἐπεὶ τὸν Ὅμηρον αἰτιᾷ, μεμφόμενον τῷ Γλαύκῳ τῆς ἀμοιβῆς· πότερα καί σοι ὑπὲρ τȣ̃ Ὁμήρȣ ἀπολογητέον, ἢ Ὁμήρῳ ὑπὲρ τȣ̃ Γλαύκȣ; Τȣ́τῳ νὴ

DISSERT. XL. *vulgo* XXIV.

Bonum bono maius eſſe.

At enimuero quandoquidem Homerum accuſas, qui prius Glauci permutationem accuſauerat; vtrum et tibi pro Homero, an Homero potius pro Glauco reſpondendum erit? Hoc

f μάτην [ἐπεψηφίσατο] Vulgo ἐψηφίσατο. Cum nobis faciunt Reg. et Harleian. Noſter autem reſpicit ad Apollinis effatum de Socrate. Vide ſis ad Diſſ. IX. 1.

Ibid. μάτην ἐπεψηφίσατο.] Ἐπεψηφίσατο *quid?* non τὰ νικητήρια. nam ante dixerat ἔδωκε. Deeſt aliquid. Lego: μάτην σοφίαν (vel σοφώτατον) ἐπεψηφίσατο. vt adludatur ad Oraculum iſtud Apollinis:

Ἀνδρῶν δ᾽ ἁπάντων Σωκράτης σοφώτατος.

Huc reſpicit Noſter Diſſ. IX, 3. Lucianus *de Saltat.* p. 795. ὁ Σωκράτης δὲ, σοφώτατος ἀνὴρ, εἴ γε πιςευτέον τȣ̃το περὶ αὐτȣ̃ λέγοντι Πυθίῳ, etc. ὁ σοφώτατος Σωκράτης, Porphyrius περὶ Ἀποχ. I, 15. Euſebius *Praep. Euang.* XIV, 11. p. 435. Ed. Steph. Σωκράτης — ᾧ ζῶντι μὲν Θεὸς σοφίαν ἐμαρτύρησεν. M.

DISSERT. XL.

a Εἰ ἔςιν ἀγαθὸν ἀγαθȣ̃ μεῖζον. Ἐν ᾧ ὅτι ἐςίν.] Sic Reg. et Harl. vulgo Ὅτι ἐςὶν ἀγαθὸν ἀγαθȣ̃ μεῖζον.

Sectio

Δία [b]. τιμητέος γάρ μοι καὶ πρὸ τῶν ἄλλων Ὅμηρος, μή τι γε πρὸ δικαστοῦ σοῦ [c]. Ὧδε τοίνυν ὁ Γλαῦκος λέγει· Εἰ μέν τι, ὦ Ὅμηρε, ἢ ἔλαττον ἦν [d] ἀγαθὸν ἀγαθοῦ, ἢ ἔλαττον μείζονος, εἰκότως ἄρα σοι εἶχεν αἰτίαν ὁ Ζεύς, ὡς τὰς φρένας μοι λυμαινόμενος [e]. ἐν δὲ χρυσοῦ καὶ χαλκοῦ ἀλλαγῇ μήπω πάνυ αἰτιάσῃ μήτε τὸν Δία, μήτε ἐμέ· οὐδὲν γὰρ οὔτε τῷ λαβόντι χρυσὸς πλέον, οὔτε τῷ ἀλλαξαμένῳ ὁ χαλκὸς ἔλαττον· ἀλλὰ ἀμφοτέροις καλῶς ἔχει, ἑκάτερα ἐν τῷ ἀνίσῳ τῆς ὕλης, ἰσοσασίῳ τῇ γνώμῃ δοθέντα. Καὶ ὁ μὲν Γλαῦκος ἡμῖν ἀπίτω ἐκποδών· ἡκέτω δὲ ὁ Ὀδυσσεὺς ὁ τούτου σοφώτε-

Hoc potius agendum, mehercules: reliquis enim omnibus mihi praeferendus ille eſt, nedum tuo iudicio. Quare ita Glaucus dicat: Si quidem, Homere, bonum bono minus eſſet, aut minus maiore, merito a te accuſaretur Iupiter, qui mentem alienaſſet meam; at in auri enimuero argentique permutatione caue aut Iouem nimium, aut me accuſes; quia neque plus habuit, qui aurum accepit, neque minus, cui aes traditum eſt: verum cum vtroque praeclare actum eſt; ſiquidem materiae illa inaequalitas aequalitate propoſiti, quo alter dedit alteri, compenſata eſt. Et Glaucus quidem abeat nobis; veniatque illo ſapientior Vlyſſes, vt

Sectio α.

b τούτῳ νὴ Δία.] Ita codices, vulgo τοῦτο.

c Ὅμηρος, μή τι γε πρὸ δικαστοῦ σοῦ.] Vulgo Ὅμηρος [ἦν,] μή τι γε πρὸ δικαστοῦ σοῦ. Cum vero Reg. et Harl. darent Ὅμηρος ἦν τι γε, ſuperuacuam vocem deleui. Heſychius: Μή τι γε πόσῳ γε μᾶλλον. Dionyſius de Eccleſ. Hierarch. cap. VII. 6. Ὅτι δὲ καὶ τῶν δικαίων αἱ προσευχαὶ κατὰ τὸν τῇδε βίον, [μή τι γε] μετὰ θάνατον, εἰς τοὺς ἀξίους ἱερῶν εὐχῶν ἐνεργοῦσι μόνον, αἱ τῶν λογίων ἡμᾶς ἐκδιδάσκουσιν ἀληθεῖς παραδόσεις. Vide ſis Aelianum V. H. XII. 9.

d Εἰ μέν [τι,] ὦ Ὅμηρε, [ἢ] ἔλαττον ἦν,] Vulgo Εἰ μέν [τοι,] ὦ Ὅμηρε, ἔλαττον ἦν.

e ὡς τὰς φρένας μοι λυμαινόμενος·] Vel λυμηνάμενος potius. Homerus enim: φρένας ἐξέλετο Ζεύς. Deinde diſtingue: ἀλλ' ἀμφοτέροις καλῶς ἔχει ἑκάτερα, ἐν τῷ ἀνίσῳ etc. Et mox, τὴν αὐτοῦ γνώμην ſcribe, non αὐτοῦ. Paullo poſt, pro μείζονα bene legi poteſt μείονα, *minora*. Arrianus IV, 2. διὰ τί οὖν ἐν τοῖς μείοσιν ἀνιῶσί με οἱ ψέγοντες; vbi vulgo perperam legitur μείζοσιν. M.

f τῆς

ρος, ἀποδειξόμενος ἡμῖν τὴν αὐτῦ γνώμην, ἣν περὶ ἀγαθῶν κτήσεως ἔχει. Ἡ γὰρ ὐχ ὗτός ἐςιν ὁ μακαρίζων μὲν τὸν Ἀλκινόυ οἶκον τῆς εὐφροσύνης καὶ τῆς ᾠδῆς [f], συνευχόμενος δὲ τῇ Ναυσικάᾳ ὁμόφρονα αὐτῇ ξυςῆναι γάμον [g], εὐδαιμονίζων δ᾽ αὖ τῆς ἀθανασίας [h] τὴν Καλυψώ; Οἶμαι δὲ αὐτὸν, εἰ καὶ παρ᾽ ἄλλον τινὰ ἀφίκετο τῶν ὐ κατ᾽ ᾠδὴν καὶ κατὰ δαῖτα εὐδαιμόνων, ὐδὲ τῶν μακαρίων κατὰ ἁρμονίαν γάμυ, ἀλλὰ τὰ ἔτι τύτων μείζονα ἀγαθὰ κεκτημένων, εἰπεῖν ἂν καὶ περὶ ἐκείνων τὰ εἰκότα. Ἐπεὶ δὲ καὶ τὸ κάλλος μοι προφέρεις [i], ὡς ἐν μέτρῳ ἑνὶ τὴν χώραν ἔχον, Φέρε καὶ περὶ τύτυ σοι βραχέα ἄττα ἀποκρίνωμαι. Δοκεῖς γάρ μοι γενόμενος ἐν χώρᾳ τῦ Τρωϊκῦ ποιμένος, ἀφικομένυ παρά σε Ἑρμῦ πομπῇ Διὸς, ἄγοντος θεὰς τρεῖς πρὸς δικαςὴν σε, προςάττοντος βραβεῦσαι περὶ κάλλυς αὐταῖς, ἡσθεὶς τῇ Ἀφροδίτῃ, καθάπερ ἐκεῖνος, καταδικάσαι ἂν

vt ſuum de bonorum poſſeſſione iudicium exponat nobis. Hic enim, niſi fallor, eſt, qui hilaritatem cantumque in Alcinoi domo miratur, qui cum Nauſicaë optat nuptias poſſe vnanimes contrahere, qui immortalitatem Calypſus praedicat. Eum ego exiſtimo, ſi ad alium veniſſet aliquem, cuius non in cantu, aut epulis, nec in coniugali copula, ſed maioribus longe bonis, poſita fuiſſet felicitas, etiam de his, quae dicenda erant, dicturum fuiſſe. Cum autem inter reliqua pulchritudinem adduxeris, quam exiſtimas vno tantum eodemque gradu id ipſum eſſe, video requiri, vt de hoc breuiter reſpondeam tibi. Videris enim mihi, ſi eodem cum Troiano illo paſtore loco fuiſſes, miſſuſque a Ioue ad te veniſſet Mercurius, qui iudicio tuo tres illas Diuas ſtitiſſet, vt pro formae excellentia deferres praemium, Venerem admiratus, ſicut ille, Iunonem Mineruamque, tanquam

f τῆς εὐφροσύνης καὶ τῆς ᾠδῆς,] Odyſſ. Ι΄. 5. ſeqq.

g συνευχόμενος δὲ τῇ Ναυσικάᾳ ὁμόφρονα αὐτῇ ξυςῆσαι γάμον,] Odyſſ. Ζ΄. 180. ſeqq.

h εὐδαιμονίζων δ᾽ αὖ τῆς ἀθανασίας] Odyſſ. Ε΄. 215. ſeqq.

i Ἐπεὶ δὲ καὶ τὸ κάλλος μοι προφέρεις,] Quod fecerat πρωταγωνιςὴς Diſſertatione ſuperiori, ſect. 4. quibus haec reſpondent. De hoc loco dixi ſupra ad XXXVIII, 4. M.

Sectio

αἶσχος τῆς Ἥρας καὶ τῆς Ἀθηνᾶς. Εἰ γὰρ ἓν μὲν τὸ ἐν κάλλει καλὸν, κρατεῖ δὲ ἐκ τῶν τριῶν μία, ἀνάγκη τὰς ἡττωμένας αἰσχρῶς ἔχειν.

β'. Μὴ σύ γε, ὦ δικαστῶν εὐδαιμονέστατε, ἀλλὰ φειδὼ ἔχε ὀνομάτων αἰσχρῶν, καὶ ἠρέμα κάτιθι ἐκ τῶν ἄκρων ἐπὶ τὰ ἔσχατα· ἵνα μὴ τὸν Ὅμηρον αὖθίς σοι προφέρω, λευκώλενον τὴν Ἥραν λέγοντα, καὶ ῥοδόπηχυν τὴν Ἠῶ, καὶ τὴν Ἀθηνᾶν γλαυκῶπιν, καὶ ἀργυρόπεζαν τὴν Θέτιν, καὶ Ἥβην καλλίσφυρον· ὧν ἐδεμιᾶς ἀφαιρήσει τὸ κάλλος [k], κᾂν ἐν μέρει ᾖ, εὔφημός γε ἐθέλων εἶναι τὰ θεῖα [l], καὶ ἥκιστα πλημμελής. Ἀκέεις δ' αὐτῦ διηγεμένε χορὸν ἀγρευτικὸν, παιζέσας ἐν ὄρει τὰς νύμφας, ἐξηγεμένης τῆς Ἀρτέμιδος·

Πασάων δ' ὕπερ [m] ἥγε κάρη ἔχει ἠδὲ μέτωπα,

tanquam deformes, damnaturus fuisse. Quippe si vnum in pulchritudine sit pulchrum, vincatque vna ex tribus reliquas; necesse est, eas, quae vincuntur, turpes esse.

2. Caue hoc modo agas, iudex optime; quin potius abstine a calumniis, sensimque potius a summo ad infimum descende: ne Homerum denuo impingam tibi, qui nimirum albas Iunoni vlnas, roseos Aurorae cubitos, caesios Mineruae oculos, pedes Thetidi argenteos, Hebae pulchra tribuit calcanea; quibus omnibus, nisi parum reuerenter de diis loqui velis atque impie, pulchritudinem suam relinques, licet in parte sit tantum. Audis, eundem describere agrestem Nympharum chorum, quae in montibus, Diana duce, ludunt:

Illa caput frontemque ipsam superemines omnes;

et

Sectio β'.

k ἀφαιρήσει τὸ κάλλος] Mallem ἀφαιρήσεις, vt ad Aduersarium haec dirigantur. sic mox ἀκέεις et καταγελᾷς, et sect. 3. προτιμήσεις τὴν Πηνελόπην. et ita per totam Dissertationem. Mox distingue: τοιαυτὶ λέγοντος· ὅτε ἔφη τρωθέντος ῥυῆναι τὸ αἷμα κατὰ τῦ μηρῦ· ἔπειτα etc. Paullo post, ita: καὶ τὰ ὄμματα· ᾧ καὶ δῆλον etc. Χορὸν vero ἀγρευτικὸν non est chorum *agrestem*, sed *venatorium*, vel *venandi peritum*. M.

l εὔφημός γε ἐθέλων εἶναι τὰ θεῖα,] Stephano rectius videtur περὶ τὰ θεῖα. Nihil opus: εὔφημος enim τὰ θεῖα valet idem, quod εὔφημος κατὰ τὰ θεῖα.

m Πασάων δ' ὕπερ] Odyss. ζ'. 106.

n πρε-

φησί· καὶ,

Ῥεῖα δ' ἀριγνώτη πέλεται, καλαὶ δέ τε πᾶσαι.

Ἦ που καταγελᾷς τοῦ Ὁμήρου, προτιμῶντος μὲν νυμφῶν κατὰ κάλλος Ἄρτεμιν [n]; Ἀκούεις δὲ αὐτοῦ καὶ περὶ τοῦ Μενελάου κάλλους τοιαυτὶ λέγοντος [o]; ὅτε ἔφη τρωθέντος ῥυῆναι τὸ αἷμα κατὰ τοῦ μηροῦ, ἔπειτα εἰκάζει τὸ τοῦ μηροῦ κάλλος γυναικὸς τέχνῃ ἐλέφαντα χραινούσης φοίνικι, ἵπποις εἶναι παρήϊον [p].

Τοιοί τοι, Μενέλαε, μιάνθην αἵματι μηροί·

εὐφυεῖς, φησὶ, καὶ κνῆμαι [q] καὶ σφυρά. Τοῦ δὲ Ἀγαμέμνονος αὖθις αὖ ἐπαινῶν τὸ κάλλος, οὐκ ἐδεήθη εἰκό-

et mox addit:

Pulchrae omnes, quamuis ſit pulchrior omnibus illa.

An Homerum ridebis, qui Dianae formam praeferat Nympharum? Audiſne, quomodo et de Menelai forma loquatur? vbi videlicet ex vulnere eius ſanguis per femur diſtillat, cuius pulchritudinem cum arte confert mulieris, quae purpureo colore in habenis equi ebur inficit:

Sic, Menelae, tibi femora erubuere cruore:

et tamen pulchras illi tibias, pulchras etiam inferiores pedis partes fuiſſe ibidem addit. Contra cum Agamemnonis commendat formam, minime opus habet a Lydia Caricaque imagine,

n προτιμῶντος μὲν νυμφῶν κατὰ κάλλος [Ἄρτεμιν;] Sic Reg. Heinſio non immerito plaudente; nam vulgo deeſt vox vltima. Quin et eam repraeſentat Harleian. qui dat προτιμῶντος μὲν κατὰ κάλλος [Ἄρτεμιν] νυμφῶν. Alius tantum eſt ordo verborum. Laude tamen ſua fraudandus non eſt Stephanus: is enim Ἀρτέμιδα, quod eodem redit, primus ſuppleuit.

o [τοιαυτὶ] λέγοντος;] Vulgo [ταυτὶ] λέγοντος; Vocem, quam repoſuimus, Maximo vindicant Reg. et Harl.

p ἵπποις εἶναι παρήϊον·] Vulgo ἵππων. Quin et Homerus Iliad. Δ'. 142. habet παρήϊον ἔμμεναι [ἵππων.] Siquidem vero cum hic, tum ille caſus conuenit; a lectione, quam praeſtant codices, non receſſimus.

q Τοῖοι — μηροὶ εὐφυεῖς, φησὶ, καὶ κνῆμαι] Vulgo μηροί· Εὐφυεῖς, φησὶ, καὶ [αἱ] κνῆμαι. Sed articulum neſcit Reg. et Homerici verſus ſe ſic habent Il. Δ. 146.

Τοῖοί τοι, Μενέλαε, μιάνθην αἵματι μηροὶ
Εὐφυέες, κνῆμαί τ', ἠδὲ σφυρὰ κάλ' ὑπένερθε.

νος Λυδίας, ἢ Καρικῆς, οὐδὲ ἐλέφαντος ὑπὸ γυναικὸς βαρβάρου Φοίνικι ἐξηνθισμένου· ἀλλὰ εἰκάζει αὐτοῦ τῷ Διῒ τὴν κεφαλὴν καὶ τὰ ὄμματα [r], ᾧ καὶ δῆλον, ὡς καλλίων ὁ Ἀγαμέμνων ἦν· τῷ μὲν γὰρ ἦν τὸ κάλλος περὶ τὴν κεφαλὴν καὶ τὰ ὄμματα, τῷ δὲ ἀμφὶ τοὺς μηροὺς καὶ τὰ σφυρά· ὁ δὲ τὰ κρείττω καλὸς, καλλίων· ὁ δὲ τὰ ἥττω καλὸς, οὔπω μὲν αἰσχρὸς, καλὸς δὲ ἧττον. Τί δὲ, ἐν τῷ στρατοπέδῳ τῷ Ἑλληνικῷ, οὐ διέφερε μὲν ὥρᾳ ὁ Ἀχιλλεὺς [s], εἶχε τὰ δεύτερα ὁ Νιρεύς [t]; δικαστῇ δέ σοι, ἀπολειπόμενος ὁ Νιρεὺς τοῦ Ἀχιλλέως οὐδὲν ἦν διαφέρων τοῦ Θερσίτου [u]; Καὶ ἵνα μὴ περὶ κάλλους σοι μόνον διαλέγωμαι [x], οὐκ ἀμφισβητεῖ τῷ Ἀχιλλεῖ περὶ ἀν-

gine, aut muliere barbara, quae purpura imbuit ebur, comparationem desumere; sed cum Ioue caput eius oculosque confert, ex quo sequitur, pulchriorem fuisse Agamemnonem; alterius enim in capite oculisque, alterius in femoribus malleolisque pulchritudo consistit: cuius autem in potioribus partibus pulchritudo est, is pulchrior; cuius contra in minus praecipuis, pulcher minus, nondum tamen est deformis. Quid in exercitu Graecorum, an non primas pulchritudinis sibi partes Achilles, secundas Nireus vindicat? Atqui, te iudice, Nireus, quod Achille minus pulcher esset, non fuisset pulchrior Thersite. Et ne de sola pulchritudine nunc tecum agam, ad Achillis fortitudinem Aiax non accedit,

Versum posteriorem noster suo more iugulauit. Μηροὶ vero εὐφυέες coniunctim ponuntur; ideoque colon, quod eas voces disiunxit, sustuli.

r εἰκάζει αὐτοῦ τῷ Διῒ τὴν κεφαλὴν καὶ τὰ ὄμματα,] Iliad. B. 477. 478.

s ἐν τῷ στρατοπέδῳ τῷ Ἑλληνικῷ, οὐ διέφερε μὲν ὥρᾳ ὁ Ἀχιλλεὺς,] Sic vterque codex: vulgo ἐν στρατοπέδῳ — μὲν [τῇ] ὥρᾳ ὁ Ἀχιλλεύς.

t εἶχε τὰ δεύτερα ὁ Νιρεύς;] Lege: εἶχε δὲ τὰ δεύτερα etc. praecessit enim, οὐ διέφερε μὲν ὥρᾳ ὁ Ἀχιλλεύς. Deinde, pro διαλειπόμενος Codd. habent διαφέρων. quae correctio non dubito quin sit a manu ipsius Maximi et secunda Editione. Causae obuiae sunt, ex Sensu, et Elegantia. M.

u οὐδὲν ἦν [διαφέρων] τοῦ Θερσίτου;] Sic optime Reg. et Harleian. vulgo [διαλειπόμενος] τοῦ Θερσίτου, quod et minus elegans est, et minus congruum, cum de loci vel temporis intercapedine potissimum dicatur.

x περὶ κάλλους σοι μόνον διαλέγωμαι,]

δρείας ὁ Αἴας, ὐδὲ τῷ Αἴαντι [y] ὁ Διομήδης, ὐδὲ τῷ Διομήδει ὁ Σθένελος, ὐδὲ τῷ Σθενέλῳ ὁ Μενεσθεύς· ἀλλ' ὐδεὶς διὰ τῦτο τὴν ἀρετὴν ἀφαιρεῖ τῦ Μενεσθέως διὰ τὸν Σθένελον, ὐδὲ τῦ Σθενέλυ διὰ τὸν Διομήδην, ὐδὲ τῦ Διομήδυς διὰ τὸν Αἴαντα, ὔτε τῦ Αἴαντος διὰ τὸν Ἀχιλλέα [z]· ἀλλ' ἔστι κἀνταῦθα ἡ ὁδὸς τῆς ἀρετῆς ὐ διαπηδῶσα τὰς διὰ μέσυ φύσεις, ἀλλὰ κατιῦσα ἠρέμα ἀπὸ τῶν ἀρίστων ἐπὶ τὺς καταδεεστέρυς.

γ΄. Καὶ ἵνα ποτὲ ἀπαλλαγῶμεν τῶν σωμάτων, οἷς ἀναμέμικται ἡ ῥώμη καὶ τὸ κάλλος· εἰ τὴν Ἀνδρομάχην τῇ Πηνελόπῃ ἀντεξετάζεις, ὐχὶ σώφρων μὲν ἑκατέρα καὶ φίλανδρος; προτιμήσεις δὲ τὴν Πηνελόπην, ὐχ ὅσα γυναικὸς βαρβαρικῆς Ἑλληνίδα, ἀλλὰ τῷ περιόντι κατὰ τὴν ἀρετὴν τὸ πλεῖον νέμων. Συμβυλεύει δὲ καὶ ὁ Νέστωρ τῷ Ἀγαμέμνονι· ἆρ' ἀνοήτῳ φρόνιμος; Ἦ ὐκ ἂν ἐθελήσαις τὸν τῶν Πανελλήνων βασιλέα, τὸν

accedit, neque Diomedes ad Aiacis, nec ad Diomedis Sthenelus, nec ad Stheneli Menestheus; et tamen nemo causa Stheneli fortem negat esse Menestheum, aut Diomedis Sthenelum, aut Aiacis Diomedem, aut Achillis Aiacem: est enim et hic certus virtutis progressus, quae in medio positas non transilit quantitates, sed pedetentim a praecipuis ad inferiores descendit.

3. Verum enimuero, vt a corpore iam abeamus, in quo robur ac pulchritudo considerantur; si Andromachen contendas cum Penelope, nonne casta vtraque, vtraque viri amantissima videbitur? Et tamen Penelopen praepones; non vt barbarae Graecam, sed quod excellentiae virtutis, id quod plus est, existimes deberi. Agamemnon consilio Nestoris vtitur, num vt prudentis imprudens? Nec enim arbitror te de communi Graeco-

γωμαι,] Potior ordo videretur: περὶ κάλλυς μόνον (vel μόνυ) σοι διαλέγωμαι. M.

y ὐδὲ τῷ Αἴαντι] Si Stephano fides, rectius hoc ὐδὲ, simul ac duo proxime sequentia, separatim scribemus; quum interrogationi seruiant, posita pro ὐχὶ δέ. Omnino praeter rem.; nam sine manifesto sensus detrimento nulla fingi potest interrogatio.

z [ὔτε] τῦ Αἴαντος διὰ τὸν Ἀχιλλέα.] Sic Reg. et Harleian. vulgo [ὐδὲ] διὰ τὸν Ἀχιλλέα τῦ Αἴαντος, qui minus est conueniens ordo verborum.

διογενῆ καὶ λαῶν ποιμένα, καθυβρίσαι δυσφήμῳ αἰτίᾳ· ἀλλὰ καὶ ὣς [a] ἐδέησεν αὐτῷ φρονίμῳ ὄντι φρονιμωτέρου συμβούλου, τοῦ Νέστορος. Πείθω δέ σε [b] οὐδέν τι μᾶλλον περὶ τῶν ἀρετῶν διαλεγόμενος [c], τὰ ὅμοια τοῖς ὁμοίοις, τῷ ἀνίσῳ κατὰ τὴν μετουσίαν, εἰς ὑπεροχῆς καὶ ἐλαττώσεως μοῖραν παραβαλεῖν ἐθέλων· ὅσγε καὶ τὴν ὑγείαν

Graecorum rege, quem Ioue genitum, quem paſtorem populorum, poëta vocat, tam ſiniſtre ſentire poſſe et loqui; et tamen prudens cum eſſet, prudentioris conſilio Neſtoris opus habuit. Videor autem nihilo magis, quod volo, perſuaſurus eſſe, ſi virtutes inter ſe ſimiles ſimiliter contendam, quam ſi prout quaeque magis vel minus adeſt alicui, ita maiorem aut minorem reſpectu alterius dicam eſſe; quandoquidem ſanitatem rem eſſe vis

Sectio γ'.

a ἀλλὰ καὶ ὣς] Heſychius: Ἀλλὰ καὶ ὥς, ἀλλὰ καὶ ὅμως. Sic Heſiodus Op. et Dier. v. 661.

Ἀλλὰ καὶ ὣς ἐρέω Ζηνὸς νόον Αἰγιόχοιο.

Sic et Homerus Iliad. Α'. 116. Odyſſ. Ε'. 219.

b Πείθω δέ [σε] Vulgo Πείθω δέ [γε.] Sed recte Mſ. Harleian. quem ſequor.

c Πείθω δέ σε οὐδέν τι μᾶλλον περὶ τῶν ἀρετῶν διαλεγόμενος,] Immo, Πείθεις δέ με οὐδέν τι μᾶλλον, *nihilo probabilius agis:* prout poſtulat ſenſus, qui in altera Lectione nullus eſt. Deinde, περὶ τῶν ἀρετῶν διαλεγόμενος. lege τῶν ἀγαθῶν. haec enim reſpondent iſtis Differt. prioris, ſect. 1. Ἀλλ' ἐπειδάν τις τὰς χρείας παρωσάμενος etc. vbi, et per totam Diſſertationem, περὶ τῶν ἀγαθῶν agitur; ſed nullibi περὶ τῶν ἀρετῶν. quin et mox hic ſequitur: οὕτω καὶ (lege κἂν) τοῖς ἀγαθοῖς ἔχει. vnde etiam patet, hic legendum eſſe τῶν ἀγαθῶν, niſi malis αἱρετῶν. Quae ſequuntur, τὰ ὅμοια τοῖς ὁμοίοις etc. obſcuriora ſunt: ſed lucem accipiunt ex loco ſect. 4. Καὶ πάντως (l. πάντων) ἁπλῶς γίγνονται αἱ ἐξετάσεις ἐν τῇ παραβολῇ τοῦ ὁμοίου μὲν κατὰ τὴν οὐσίαν, ἀνομοίου δὲ κατὰ τὴν ὑπεροχήν· *Breuiter, quicquid confertur, eiuſdem ſubſtantiae eſſe debet, dignitatis vero diuerſae:* vt aurum praeſtantiſſimum auro deteriori, non plumbo, conferri debet. Haec itidem reſpondent iſtis Diſſ. XXXIX, 1. (Ἀλλ' εἰ μὲν ἀγαθὸν ἀγαθῷ προσελήλυθεν, etc.) et culpatur Aduerſarius, quod *Diſſimilia natura* inter ſe contulerat. et hinc patet, legendum eſſe hoc loco, qui ſub manus eſt, τὰ ὅμοια τοῖς ὁμοίοις, τῷ ἀνίσῳ — παραβαλεῖν οὐκ ἐθέλων. vulgo deeſt Negatiua. M.

d τι

ἡγῇ ἁπλοῦν τι εἶναι. Τί δέ ἐστιν ἁπλοῦν [d] παντὸς ἧττον; αἱ γὰρ τῶν σωμάτων φύσεις πολὺ τῶν τῆς ψυχῆς ἀμφιλαφέστεραι εἰς ὑγείας μέτρον· καὶ αὐτὸ τοὐναντίον. Ὁ μὲν διώκων [e] ἀκρότητα ἐν ὑγιεινῷ διώκει πρᾶγμα φεῦγον [f], καὶ οὔτε Ἀσκληπιῷ, οὔτε Χείρωνι ἐξ ἐπιδρομῆς ἁλώσιμον· ὁ δὲ ἐν τῷ ἀνίσῳ τοῦ ἐφικτοῦ τὸ ληφθὲν ἀγαπῶν, εὐγνωμονέστερος μὲν πρὸς τὴν τέχνην, οὐκ ἀνέλπιστος δὲ πρὸς τὴν ἀκρότητα. Οὕτω τοι καὶ τοῖς ἀγαθοῖς ἔχει [g]. Τριῶν γὰρ ὄντων, οἷς ἄν τις διαιτήσαι τὸ παρὸν τουτὶ τὸ σκέμμα [h], ἑνὸς μὲν τείνοντος ἐπὶ τὸ ἀληθὲς αὐτὸ,

vis ſimplicem. Qua quid minus ſimplex dici poſſit, non video; cum ad ſanitatis praeſertim conſtitutionem multo plures corporis ratio differentias admittat, quam animae; ita vt plane contra ſe habeat. Nam qui ſupremum in ſanitate ſibi proponit terminum, rem fugitiuam ſequitur, et quam nec Aeſculapius, aut Chiron, ſine negotio conſecuturi ſunt: qui vero inaequalitatem in arte conſiderat, eoque, quod conſequi potuit, contentus eſt; et aequius de arte ſentit, nec de ſummo deſperat termino. Eodem modo de bonis iudica. Cum enim tria ſint, quae ad eam, de qua agitur, quaeſtionem ſoluendam faciunt, quorum primum ad veritatem, ſecundum ad id,

d τί δὲ ἐστιν ἁπλοῦν] Scribo diſtinguoque: τὸ δὲ ἐστιν ἁπλοῦν παντὸς ἧττον (αἱ γὰρ — μέτρον) καὶ αὐτὸ τοὐναντίον. *Hoc autem qualibet alia re minus eſt ſimplex, ac ſe modo contrario prorſus habet.* Alciphron II, 4. p. 246. τὸ δὲ οὐκ ἦν, Μένανδρε. Vide noſtrum Diſſert. XXX, 4.

e καὶ αὐτὸ τοὐναντίον. Ὁ μὲν διώκων etc.] Hic male diſtinguitur. Ita rectius: καὶ αὐτὸ τοὐναντίον, ὁ μὲν διώκων ἀκρότητα ἐν ὑγιεινῷ, διώκει πρᾶγμα etc. *itaque plane contra,* quam tu dicis, *ille, qui ſequitur ſummum in ſanitate gradum, ſequitur rem fugitiuam* etc. Sic Diſſ. XI, 3. ἀλλ' αὐτὸ τοὐναντίον, ὁ μὲν ἄξιος λαβεῖν, μὴ ἐνοχλῶν, τυχεῖν ἀξιώτερος. Lyſias *contra Andoc.* p. 120. Ed. *Tayl.* οὐ δήπουθεν, ἀλλ' αὐτὸ τοῦτο τοὐναντίον, ἐτάραξε μὲν οὗτος τὴν πόλιν, κατεστήσατε δὲ ὑμεῖς. ita diſtingue. ſic πᾶν γὰρ τοὐναντίον, Idem p. 446. ἀλλὰ τοὐναντίον, D. Paulus *Galat. II,* 7. M.

f διώκει [πρᾶγμα] φεῦγον,] Vulgo deeſt πρᾶγμα, quod obtulere Reg. et Harleian.

g Οὕτω τοι [καὶ] τοῖς ἀγαθοῖς ἔχει.] Lego: Οὕτω τοι [κἀπὶ] τοῖς ἀγαθοῖς ἔχει. Stephano placet καὶ ἐν, vel κἀν τοῖς ἀγαθοῖς, quod eodem redit.

h τὸ παρὸν τουτὶ [τὸ] σκέμμα,] Sic

δευτέρȣ δὲ ἐπὶ τὸ δυνατὸν, τρίτȣ δὲ ἐπὶ τὸ ὠφέλιμον, καθ' ἕκαϛον τȣ́των σκεψώμεθα, ἀνατρέψαντες αὐτῶν τὴν ἀκολȣθίαν, ἀπὸ τȣ͂ ὠφελίμȣ ἀρξάμενοι· μήπω γὰρ δυνατὸν ἔϛαι [i], μηδὲ ἀληθὲς τὸ λεγόμενον, ὡς ἔϛιν ἀγαθὸν ἀγαθȣ͂ μεῖζον· ἀλλὰ ἴδωμεν αὐτȣ͂ τὸ ὠφέλιμον· πολλὰ γάρ πȣ καὶ τῶν ȣ̓́τε ἀληθῶν, ȣ̓́τε δυνατῶν, ὠφέλησε πιϛευθέντα.

δ'. Οὐχ ὁ μὲν Σωκράτης περιάγων τὸ ἀγαθὸν [k], καὶ περιγράφων αὐτȣ͂ τὴν ȣ̓σίαν ἐν τῷ ἀρίϛῳ μόνῳ, διέσκαψε καὶ διετείχισε τὴν ἐλπίδα τῶν πολλῶν [l] τῆς ἐπ' αὐτὸ ὁδȣ͂; Ὁ δὲ ὑποβάθρας διδȣ̀ς, καὶ ἀναπαύλας [m] διὰ μέσȣ, καὶ ἀναγωγὰς πολλὰς, πρȣ̓́πεμψε πόρρω

id, quod fieri poteſt, tertium ad vtilitatem rei intuendam ſpectet, ſingula eorum videamus; ita tamen, vt inuerſo ordine primum de vtilitate agamus. Interea reſpectu eius, quod fieri poteſt, id, quod quaeritur, et veritatis, in dubio maneat: id autem eſt, bonumne bono ſit maius: vtilitatem ergo eius primo videamus. Multa enim, quae neque vera ſunt, neque fieri poſſunt, ſi credantur tantum, vtilitatem adferunt.

4. Et nonne Socrates cum virtutem tam arcte reſtringit, vt eſſentiam illius eo ſolo, quod optimum eſt, circumſcribat, vulgi ſpem omnem a petenda virtute excludit, et tanquam longo itinere intercipit? Contra qui gradus quoſdam ſtatuit, qui in medio viae diuerticula quaedam relinquit, et receſſus, medii itineris

Sic Reg. vulgo deeſt vox penvltima.

i μήπω γὰρ δυνατὸν ἔϛαι etc.] Lege, ἔϛω, *ſit, ſupponamus.* Recte cepit *Heinſius.* M.

Sectio δ'.

k περιάγων τὸ ἀγαθὸν,] Quid ſit hac in re περιάγειν τὸ ἀγαθὸν, *bonum circumducere*, quemadmodum Paccius vertit, equidem neſcio. Heinſius interpretatur: *cum virtutem tam arcte reſtringit;* ſed talis poteſtas illi verbo non competit. Reg. ταάγων τὸ ἀγαθόν. Lege ἀπάγων τὸ ἀγαθόν, *bonum procul amouens.*

Ibid. περιάγων τὸ ἀγαθὸν] Mſ. Reg. ταάγων. vnde *Dauiſius* ἀπάγων. verum puto παράγων, *amouens.* Diſſ. XVI, 3. τὸ ἐνοχλȣ͂ν παραγαγȣ͂σα. M.

l τὴν ἐλπίδα [τῶν πολλῶν] Vulgo τῷ πολλῷ. Lectionem, quam Maximo reddidi, ſtabiliunt Reg. Harleian. et Paccii codex.

m ὑποβάθρας διδȣ̀ς, [καὶ] ἀναπαύλας] Ita bene Reg. vulgo deeſt coniunctio copulans.

n παρεμυ-

πάνυ ὡς τευξόμενον τοῦ μετρίου, παρεμυθήσατο δὲ τῇ ἐπιτυχίᾳ τὸν προσελθόντα ἤδη, ὡς προεληλυθότα [n] *τῷ ἀρίστῳ· ἀνεκήρυξε δὲ τὸν ἀφικόμενον εἰς τὸ ἄκρον, ὡς ἐν ἀγαθοῖς ἄριστον. Ὁ δὲ ἕτερος τῶν λόγων οὐχὶ τὸν μὲν ἀριστέα ἐν δειλοῖς στεφανοῖ, τὸν δὲ ἰσχυρὸν ἐν ἀσθενεστάτοις, καὶ τὸ ὅλον ἀνταγωνιστὰς τοῖς ἀρίστοις οὐ δίδωσιν, οὐδὲ ἐλέγχει τὰς ἀρετὰς ἐν τοῖς ὁμοίοις; Καὶ τοῦ μὲν ὠφελίμου παύομαι, τὸ δὲ δυνατὸν ἤδη σκοπῶ. Χρυσὸν μὲν τὸν διαφέροντα ἐλέγχει χρυσὸς ἥττων, οὐ μόλιβδος· καὶ ἄργυρος ἄργυρον, καὶ χαλκὸν χαλκός* [o]. *Καὶ πάντως ἁπλῶς γίγνονται* [p] *αἱ ἐξετάσεις ἐν τῇ παραβολῇ*

itineris ſpe viatorem pertrahit longiſſime, quo cum peruenerit, hac felicitate eum demulcet, non ſecus, quam ſi vltimum attigiſſet terminum; ad quem ſi poſtea peruenire eum contingat, tum demum, tanquam inter bonos optimum, pronunciat victorem. Cum vice verſa altera opinio illa athletam primarium inter timidos coronet, robuſtiſſimum inter imbelles; et, vt verbo abſoluam, nec aduerſarios in certamine dat fortiſſimis, nec virtutes in ſimilibus explorat. Et hoc quidem de vtilitate: ad potentiam veniamus. Aurum praeſtantiſſimum deterius aurum diſtinguit, non plumbum; et ab argento argentum, aes ab aere probatur. Breuiter, quicquid confertur, eiuſdem ſubſtantiae ſit

n παρεμυθήσατο δὲ τῇ ἐπιτυχίᾳ τὸν προσελθόντα ἤδη, ὡς [προεληλυθότα] τῷ ἀρίστῳ·] Sic Reg. et Harleian. vulgo *παρεμυθήσατο δὲ τῇ ἐπιτυχίᾳ προσελθόντα ἤδη, ὡς [προσελθόντα] τῷ ἀρίστῳ.* Cum tamen in virtute progreſſum ſufflaminat is, qui bono iam comparato nihil accedere poſſe ſuadet; reſcripſerim: *παρεμυθήσατο δὲ τῇ ἐπιτυχίᾳ τὸν προσελθόντα ἤδη, ὡς [προελευσόμενον] τῷ ἀρίστῳ.*

Ibid. *τὸν προσελθόντα ἤδη, ὡς προεληλυθότα*] Ita ex Libris edidit *Dauiſius*, prope verum, quod erat, niſi fallor, *τὸν προσελθόντα, ὡς ἤδη προσεληλυθότα τῷ ἀρίστῳ·* *ſucceſſu autem conſolatur eum, qui iam egreſſus eſt, tanquam iam acceſſerit ad Optimum.* Longius a ſcriptura recedit Cl. Vir, cum pro *προεληλυθότα* legit *προελευσόμενον*. M.

o χαλκὸν χαλκός.] Sic Mſſ. non *χαλκὸς χαλκὸν*, vt vulgo.

p καὶ πάντως ἁπλῶς γίγνονται etc.] Monui ſupra legendum eſſe *πάντων*. Paullo ante, diſtingue: *καὶ, τὸ ὅλον, ἀνταγωνιστὰς τοῖς ἀρίστοις*

τῦ ὁμοίȣ μὲν κατὰ τὴν ȣ̓σίαν, ἀνομοίȣ δὲ κατὰ τὴν ὑπεροχήν. Εἰ δὲ τὸ ἀγαθὸν εἰς τὰ κακὰ αὐτὰ ἐμβαλὼν ȣ̎τως ἐξετάζεις [q], καὶ πῶς ȣ̓ φανεῖταί σοι τὸ σμικρότατον τῶν ἀγαθῶν ἐν χώρᾳ τῦ ἀρίςȣ; Ὡς γὰρ ἐν νυκτὶ φῶς ἐκ πυρὸς τῦ δι' ἡμέρας φανέντος ἀκμαιότερον ὑπὸ πολλῦ τῦ περικεχυμένȣ σκότȣς ἐλεγχόμενον, ἐν δὲ ἡλίῳ τὸ αὐτὸ ἀμυδρὸν καὶ ἀσθενὲς πρὸς ἀνταγωνιςὴν ἰσχυρότερον· ȣ̎τως ἀμέλει καὶ τὸ ἀγαθὸν, τοῖς μὲν κακοῖς συνεξεταζόμενον, καὶ τὸ τυχὸν, ἄριςον καὶ μέγιςον καὶ ἐξοχώτατον, ὡς ἐν πολλῷ ζόφῳ μικρὸν ζώπυρον, ἐν πολλῇ νυκτὶ ὀλίγον φῶς· ἐὰν δὲ παράσχῃς αὐτῷ πρὸς τὰ ὅμοια δρόμον καὶ ἅμιλλαν, τότε ὄψει τὸ ἄριςον ὄντως· νῦν δὲ συγχεῖς τὴν κρίσιν [r] καὶ ταράτ-

ſit neceſſe eſt, dignitatis alterius. Quod ſi bona cum malis componas, fieri quomodo poterit, vt non bonum minimum eo loco tibi eſſe videatur, quo eſt maximum? Nam vt noctu lumen, quod ab igne accenditur, magnae illius, quae circumcirca eſt, caliginis cauſa maius videtur eſſe, quam quod interdiu ardet; idemque ſi cum ſole tanquam maiore aduerſario velis contendere, obſcurum propemodum eſt et nullum: ita ſi cum malo bonum conferatur, quamuis ſit minimum, optimum nihilominus praeſtantiſſimumque videbitur; vt in denſa caligine ſcintilla parua, vt in nocte multa lumen paruum. Quod ſi illud cum ſimili concurrere et certare permittas, tunc reuera, quod praeſtantiſſimum eſt, diſcernes. Aliter enim ſi agis, ordinem confun-

ἀρίςοις etc. vide ad XVII, 10. Et pone notam iſtam Interrogationis, poſt ἀσθενεςάτοις, non poſt ὁμοίοις. M.

q Εἰ δὲ τὸ ἀγαθὸν εἰς τὰ κακὰ αὐτὰ ἐμβαλὼν ȣ̎τως ἐξετάζεις,] Lege et diſtingue: Εἰ δὲ τὸ ἀγαθὸν, εἰς τὰ κακὰ αὐτὸ ἐμβαλὼν, ȣ̎τως ἐξετάζεις, etc. M.

r νῦν δὲ συγχεῖς τὴν [κρίσιν] Vulgo τὴν [τάξιν.] At Reg. et Harleian. auctores ſunt lectionis, quam recepimus, eaque multo melior eſt.

Ibid. συγχεῖς τὴν [κρίσιν] In priori editione erat, τὴν τάξιν, pro quo conieceram, τὴν ἐξέτασιν. eodem ſenſu κρίσιν exhibent Codices: quae eſt a Curis Secundis Auctoris, et multo melior Lectio. M.

s ἐν

τεις. Οὐχ ὁρᾷς καὶ τὴν σελήνην, ἄστρον ἀμφίβιον πρὸς νύκτα καὶ ἡμέραν, ἐν μὲν νυκτὶ λαμπρὰν [s], μετὰ δὲ ἡλίου ἀμαυράν; Οὐκοῦν ἐν ἡμέρᾳ ἥλιος κρατεῖ, τὸ ἄριστον καὶ ἀκμαιότατον τῶν ἐν οὐρανῷ σωμάτων· ἐν δὲ νυκτὶ σελήνη κρατεῖ, τὸ ἀσθενέστατον. Καὶ τοίνυν καὶ τὸ ἀγαθὸν, ἐὰν μὲν εἰς νύκτα καὶ ζόφον καὶ ἀφέγγειαν κακῶν ἐμβάλῃς, κρατεῖ τὸ ἀμαυρότατον· ἐὰν δὲ παραθῇς ἀγαθὰ ἀγαθοῖς [t], ἀνάγκη κρατεῖν τὰ περιλαμπέστερα.

έ. Παύομαι τοῦ δυνατοῦ, καὶ ἐπὶ τὸ ἀληθὲς μέτειμι. Τὸν γὰρ τοῦ ἀνθρώπου βίον ἆρα ἄλλο τι ἡγητέον, ἢ διαγωγὴν ζωῆς συγκεκραμένην ἐκ ψυχῆς, καὶ σώματος, καὶ τύχης; Ἐκ δὲ τῆς τούτων ἁρμονίας κραθέντων καλῶς, ἑκάστου εἰς τὸ ἀκρότατον τῆς ἑαυτοῦ ῥώμης ἀφιγμένου, τὸ ἄθροισμα τοῦτο εὐδαιμονίαν κλητέον· ἀρχούσης μὲν τῆς ψυχῆς στρατηγοῦ δίκην, ὑπηρετοῦντος δὲ τοῦ σώματος στρατιώτου δίκην, συνεργούσης δὲ τῆς τύχης

confundis et perturbas. Nonne et lunam vides, quae noctis et diei ſidus commune eſt, ſatis ſplendidam, ſi ſol accedat, hebeſcere? Non mirum ergo, ſi interdiu ſol vincit ſplendore ſuo, qui inter coeleſtia corpora praeſtantiſſimus eſt potentiſſimusque; noctu vero luna omnium obſcuriſſima. Ita et bonum, ſi in nocte, in tenebris, in caligine malorum collocaueris, eminebit, quamuis ſit obſcurum; ſi inter bona, neceſſe eſt eminere illud, quod eſt clariſſimum.

5. A potentia ad veritatem tranſeo. Aliudne hanc vitam eſſe putas, quam tranſitum quendam, ex anima, corpore, fortunaque ſimul temperatum? Quae omnia ſi apte inter ſe iungantur, ſingulaque ad ſummum ſuarum virium gradum peruenìant, totum id ſimul felicitas nuncupatur; ita vt anima imperet pro duce, pareat corpus pro milite, adiuuet fortuna tanquam arma; ex

s ἐν μὲν νυκτὶ λαμπρὰν] Vulgo deſunt tres primae voces, quas, Regio volente, Maximi verbis immiſcuimus. Harleian. autem dat ἐν μὲν [τῇ] νυκτὶ λαμπρὰν, quod perinde eſt.

t ἐὰν δὲ παραθῇς [ἀγαθὰ] ἀγαθοῖς] Vulgo deeſt penultima vox. Eam tamen agnoſcunt Reg. et Harleian. ac poſtulat oratio.

ὅπλων δίκην· ἐξ ὧν ἁπάντων τὸ νικᾷν ἔρχεται. Ἐὰν δὲ ἀφέλῃς τὴν τύχην, τὸν ϛρατιώτην ἐξοπλίζεις, κἂν τὸν ϛρατιώτην ἀφέλῃς, ἀποχειροτονεῖς τὸν ϛρατηγὸν, τιμιώτερον δὲ καὶ ϛρατιώτης ὅπλων, καὶ ϛρατιώτȣ ϛρατηγός. Ἐὰν δὲ δυοῖν θάτερον, ἢ τὸν ϛρατηγὸν τιμῶν τὰ λοιπὰ ἀτιμάσῃς, τί χρήσεται ὁ ϛρατηγὸς τῇ τύχῃ; ἢ κἂν ταῦτα εἰσάγων ἰσοτιμίαν νέμῃς, τί χρήσεται τύχῃ τῷ ϛρατηγῷ; Ἀρχέτω ψυχὴ [u], ϛρατευέτω τὸ σῶμα, συναγωνιζέσθω ἡ τύχη· πάντα ἐπαινῶ, πάντα δέχομαι· ἀλλὰ τὴν ἰσοτιμίαν αὐτῶν ἀφαιρῶ. Οὐχ ὁρᾷς καὶ τὸν ἐν θαλάττῃ πλȣ̃ν [x], ἔνθα ὁ μὲν κυβερνήτης ἄρχει, ὡς ψυχὴ σώματος· ἡ δὲ ναῦς ἄρχεται, ὡς ὑπὸ ψυχῆς σῶμα· τὰ δὲ πνεύματα ἐπιῤῥεῖ, ὡς ταῖς ἀρεταῖς ἡ τύχη; Ἐὰν δὲ χειμὼν ἐπιγένηται, καὶ μένῃ μὲν ἡ ναῦς, μένῃ δὲ ὁ κυβερνήτης, ἐλπὶς σωτηρίας, κἂν οἴχηται ἡ ναῦς ὀρθὰ, ἢ καταδύσηται διὰ τῆς τέχνης [y]·

ex quibus omnibus victoria consequitur. Quod si fortunam tollas, arma demes militi; sin militem, exauctorabis ducem: et tamen pluris est miles, quam arma, pluris dux, quam miles. Si vero alterutrum facis, vt, vel reliquis neglectis, solum ducem colas, quomodo fortuna dux vtetur? aut si omnia haec admittis, eodemque loco habes, quomodo duce vtetur fortuna? Imperet animus, militet corpus, auxilium ferat fortuna: cuncta probo, cuncta admitto, dum ne eodem loco habeas omnia. Quid, nonne nauigationem vides marinam, in qua gubernator, sicut anima in corpore, imperat; nauis, vt corpus animae, paret; venti in nauem, vt in virtutes fortuna, impetum faciunt? Quod si tempestas oriatur, dum gubernator adhuc superstes est, et nauis, siue ea recte feratur, siue exitium minitetur, spes adhuc salutis est in arte: at si a gubernatore

Sectio ι.

u ἀρχέτω ψυχὴ] Lege ἡ ψυχὴ, vt τὸ σῶμα, et ἡ τύχη. M.

x Οὐχ ὁρᾷς [καὶ] τὸν ἐν θαλάττῃ πλȣ̃ν,] Iussere codices, vt vocem tertiam reliquis admisceremus.

y κἂν οἴχηται ἡ ναῦς ὀρθὰ, ἢ καταδύσηται διὰ τῆς τέχνης·] Heinsius reponit: ἐλπὶς σωτηρίας, κἂν οἴχηται ἡ ναῦς ὀρθὴ, ἢ καταδύσηται, διὰ τὴν τέχνην. Haec parum felix est, vt arbitror, coniectura; non enim video, quam spem salutis

ἐὰν δὲ ἀπὸ τȣ͂ κυβερνήτȣ ἄρξῃ, καὶ ἐκεῖνον ἀφέλῃς, ἀχρεῖος μὲν ἡ ναῦς, κἂν μένῃ· ἀχρεῖος δὲ ἡ ἐπιῤῥοὴ τῶν πνευμάτων, κἂν φέρῃ. Καὶ διὰ τȣ͂το ἐν μὲν θαλάττῃ καὶ νηῒ καὶ πλῷ τιμιώτατον ὁ κυβερνήτης [z], καὶ μετὰ τȣ͂τον ἡ ναῦς, καὶ μετὰ ταύτην ἡ ἔξωθεν ἐπικȣρία· ἐν δὲ τῷ τȣ͂ βίȣ τȣ́τȣ δρόμῳ τιμιώτατον μὲν ἡ ψυχή, μετὰ δὲ ταύτην τὸ σῶμα, καὶ τρίτον ἡ τύχη· τὰ δὲ τȣ͂ τιμιωτέρȣ ἀγαθὰ τῶν ἧττον τιμίων τιμιώτερα.

ϛ'. Ἐγὼ καὶ τῶν αἰσθήσεων τὴν ἰσοτιμίαν ἀφαιρῶ. Τυφλὸς ἦν Ὅμηρος, ἀλλ' ἤκȣε τῆς Καλλιόπης· κωφὸς ἦν Ἄτυς [a], ἀλλ' ἑώρα τὸν ἥλιον. Μετάθες τὰς συμφοράς· ἀκȣέτω Ἄτυς μὴ ὁρῶν, βλεπέτω Ὅμηρος

natore incipias, eumque tollas, nihil prodeſt nauis, quamuis ſit ſuperſtes; nihil ventus, quamuis ſit ſecundus. Propterea in mari, in naui, et nauigatione, praecipuum eſt gubernator, poſt hunc nauis, poſt nauem ſubſidium externum: in hoc vitae curſu praecipuum eſt anima, poſt animam corpus, poſt corpus ipſa fortuna; bona autem praecipuarum partium pluris ſunt, quam reliquarum.

6. Ego nec aequalitatem fero in ſenſibus. Coecus Homerus erat, et tamen Calliopen audiebat; ſurdus erat Atys, et tamen ſolem videbat. Conuerte calamitatem vtriuſque; audiat Atys, et ne videat; videat Homerus, et ne audiat; Atyi

ſalutis ars praebere queat, ſi nauis καταδύσηται, *ſubmergatur.* Harleian. ἡ ναῦς ὀρθή, et a ſecunda manu dat ȣ̓ καταδύσεται. Forſan igitur reponendum: κἂν οἴχηται ἡ ναῦς [ὀρθή, ȣ̓] καταδύσηται διὰ τῆς τέχνης. *Quamuis impetu ventorum feratur nauis, impedire tamen poſſit ars, quo minus fundum petat.*

Ibid. κἂν οἴχηται ἡ ναῦς ὀρθά, ἢ καταδύσηται etc.] *Harl:* ὀρθή. et pro ἤ, a manu ſecunda, ȣ̓. Supple Negatiuam in priori parte ſententiae, et manum Maximi auſim praeſtare: κἂν μὴ οἴχηται ἡ ναῦς ὀρθή, ȣ̓ καταδύσεσθαι διὰ τῆς τέχνης· *Quod ſi tempeſtas ingruat, et ſuperſit nauis, ſuperſit etiam gubernator, ſpes eſt ſalutis; et quamuis nauis non feratur recta,* ſpes tamen eſt, *artem impedituram eſſe, quo minus fundum petat.* M.

z τιμιώτατον ὁ κυβερνήτης] Vulgo τὸ τιμιώτατον. Articulum iuſſu Regii codicis expunximus.

Sectio ϛ'.

a κωφὸς ἦν Ἄτυς,] Maximum noſtrum ἁμαρτήματος μνημονικȣ͂

μὴ ἀκȣ́ων· Ἄτυϊ μὲν ȣ̓κ ᾄσεται ἡ Καλλιόπη, Ὁμήρȣ δὲ ȣ̓κ ἀφαιρήσεις τὴν διδάσκαλον. Ἐγὼ καὶ τὴν τῶν θεῶν ἰσοτιμίαν [b] ἀφαιρῶ· πείθομαι γὰρ Ὁμήρῳ λέγοντι·

Τριχθὰ δὲ [c] πάντα δέδασαι, ἕκαστος δ᾽ ἔμμορε τιμῆς ȣ̓κ ἴσης, ȣ̓δὲ γὰρ ἀρχῆς ἴσης· ȣ̓ γὰρ ἴση ἡ νομὴ ȣ̓ρανȣ̃ πρὸς θάλατταν [d], καὶ θαλάττης πρὸς ᾄδην· θεὸς δὲ ὁμοίως καὶ Κρόνȣ παῖς, καὶ Ἅδης, καὶ Ποσειδῶν, καὶ Ζεύς. Καὶ γὰρ Λύσανδρος Σπαρτιάτης, ἀλλὰ Ἀγησίλαος Ἡρακλείδης. Ἐγὼ δὲ κατὰ τὰς ἀρετὰς [e] καὶ τὰ γένη προτιμῶ. Οὐ γὰρ ὁ μὲν πωλοδάμνης εὐγενείας ἱππικῆς ἐρᾷ,

Ἧς Τρωΐ περ εὐρύοπα Ζεὺς
Δῶχ᾽ υἷος ποινὴν Γανυμήδεος, ȣ̔́νεκ᾽ ἄριστοι [f]

Atyi non canet Calliope, magiſtram illam ſuam ſeruabit Homerus. Ego nec in diis aequalitatem fero: Homero enim aſſentior, cum ait:

cuncta
In tria diuiſit, nec quiſquam immunis honore eſt:

non aequalis eſt, nec enim aequale eſt imperium: ſicut nec aequalis eſt diuiſio coeli cum mari, aut maris cum inferis; et tamen eodem modo Pluto, et Neptunus, et Iupiter dii ſunt, et Saturni filii. Sicut Lyſander Spartanus quidem eſt, at Ageſilaus Heraclides. Ego et reſpectu virtutis genus generi praefero. Nam ſi equorum domitor nobilitatem in equis amat,

Troi quos Iupiter olim
Praeſtantes dederat, pretium Ganymedis ademti;

et

μονικȣ̃ iure poſtulauit Heinſius. Atys enim, Croeſi filius, quem Phryx Adraſtus inuitus occidit, non erat ſurdus; ſed alter, cuius nomen reticent auctores. Vide Herodotum I. 34, 43, 85. Diodorum Siculum et Nicolaum Damaſcenum in Excerpt. Peireſc. pagg. 238, 457. Pariter errarunt Lloydius et Hoffmannus in Lexicis ſuis.

b τὴν τῶν θεῶν ἰσοτιμίαν] Sic Reg. vulgo τὴν ἰσοτιμίαν τῶν θεῶν.

c Τριχθὰ δὲ] Iliad. ό. 189.

d ȣ̓ γὰρ ἴση ἡ νομὴ ȣ̓ρανȣ̃ πρὸς θάλατταν,] Vulgo ȣ̓δὲ γὰρ ἴση ἡ νομὴ πρὸς [τὴν] θάλατταν ȣ̓ρανȣ̃. Nos codicem Regium κατὰ πόδας ſequimur.

e [Ἐγὼ] δὲ κατὰ τὰς ἀρετὰς] Vulgo [Λέγω] δὲ κατὰ τὰς ἀρετὰς, quod prorſus eſt incommodum. Itaque repoſuimus Ἐγὼ δὲ, prout Heinſius et Schottus faciendum iudicarunt.

f ȣ̔́νεκ᾽ ἄριστοι] Vulgo ἄρισται.

Sed

Ἵπποι ἔσαν; ὁ δὲ θηρευτὴς εὐγενείας σκυλάκων ἐρᾷ; Φιλάνθρωπος δὲ, καὶ Φιλοθρέμμων τȣ̃ ζώȣ τȣ́τȣ, ȣ̓κ ἐξετάσει τὰ γένη; λέγων ȣ̓κ Ἀρταξέρξην τὸν Ξέρξȣ [g], (δειλόν μοι γένος λέγεις) ȣ̓δὲ Κροῖσον τὸν Ἀλυάττȣ, (ἀσθενὲς λέγεις) ȣ̓δὲ Ἱππίαν τὸν Πεισιστράτȣ, (πονηρόν μοι γένος λέγεις) ἐὰν δὲ Λεωνίδαν [h] λέγῃς καὶ Ἀγησίλαον, γνωρίζω τὴν ἀρετὴν, καὶ μέμνημαι τȣ̃ Ἡρακλέȣς, καὶ ἐπαινῶ τὴν εὐγένειαν. Εἴθε μοι καὶ τὸ Ἀριστείδȣ γένος [i] ἦν Ἀθήνησιν, εἴθε τὸ Σωκράτȣς, ἐτίμησα ἂν τȣ́τȣς ὡς Ἡρακλείδας, ὡς Περσείδας, ὡς εὐπατρίδας. Ἢ ποταμῶν μὲν ῥεύματα, ἐὰν καθαρὰ ἐκ πηγῶν ἔλθῃ [k],

et venator nobilitatem amat in catulis: quanto magis qui homines amat, hominum educationi intentus eſt, in eorum genus inquiret? Non ſicut Xerxis filius eſt Xerxes, ignauum enim hoc genus eſt; nec ſicut Croeſus Alyattis, imbelle enim hoc genus eſt; nec ſicut Hippias Piſiſtrati, hoc enim improbum eſt: at ſi Leonidem, ſi Ageſilaum dicas, virtutem agnoſco, Herculem cogito, nobilitatem approbo. Vtinam Athenis Ariſtidis, vtinam Socratis genus eſſet; non minus hos, quam Heraclidas, non minus, quam Perſidas, honorarem, non minus, quam patricios. Nam ſi fluuios laudas, qui ex puris labuntur fontibus; ſi plantas,

Sed Harleian. ἄριστοι. Recte: nam non equae fuere, ſed equi. Vide ſis Iliad. Ε'. 265. ſeqq.

g ȣ̓κ ['Ἀρταξέρξην] τὸν Ξέρξȣ] Vulgo ȣ̓ [κατὰ Ξέρξην] τὸν Ξέρξȣ. Reg. et Harl. fecerunt, vt Maximo ſua verba dederimus. Artaxerxes certe Longimanus Xerxis erat filius. Vide Herodotum VII. 106, 151. et Plutarchum in Artax. p. 1011.

h ȣ̓δὲ Ἱππίαν τὸν Πεισιστράτȣ, (πονηρόν μοι γένος λέγεις) ȣ̓δὲ Κροῖσον τὸν Ἀλυάττȣ, (ἀσθενὲς λέγεις) ἐὰν δὲ Λεωνίδαν etc.] Hunc ordinem praeſtat Reg. in editis enim perturbata eſt verborum ſeries.

i Εἴθε μοι καὶ τὸ Ἀριστείδȣ γένος etc.] Haec loquitur, vt *Platonicus*. cum enim, ſecundum eos, Quatuor ſint ſpecies *Nobilitatis*, hanc praeſtantiſſimam iudicabant, ἐάν τις ᾖ γεννάδας τὴν ψυχὴν, καὶ μεγαλόψυχος: Diog. Laërtius lib. III. ſect. 88, 89. M.

k ἐὰν [καθαρὰ ἐκ πηγῶν] ἔλθῃ,] Vulgo ἐὰν [καθαρᾶς ἐκ πηγῆς] ἔλθῃ. Cur vero MSſ. lectionem diutius exſulare paterer, id equidem non videbam.

Ibid. ἐὰν καθαρᾶς ἐκ πηγῆς ἔλθῃ,] Lego ex ſenſu, καθαρά. non enim *fontes* ſolum, ſed *riui* quoque *puri* eſſe debent, vt laudem mereantur. Confirmant

καὶ φυτὰ ἐπαινεῖς, κᾂν γηράσκῃ μὲν αὐτῶν τὰ σώματα [l], μένῃ δὲ τὰ σπέρματα· εὐγένειαν δὲ ἀνθρωπίνην οὐκ ἐπαινέσεις, ἐὰν ἀρξαμένη ἀπὸ τῆς ἀρετῆς, ὡς ἐκ πηγῆς καθαρᾶς, γνήσιος μένῃ, ἀνεπίμικτος μένῃ [m]; Καὶ μέχρι μὲν ταύτης ἀνδρίζῃ, καὶ ἀξιόπιστος εἶ λέγων. Ἐὰν δέ σου καὶ περὶ πλούτου πυνθάνωμαι, τί φῄς, ποῖ τὸ πρᾶγμα τάττεις; ἐν ποίῳ χορῷ; Λέγε γυμνῇ τῇ κεφαλῇ τὰς τῆς ψυχῆς φωνάς· λέγε, τί φῂς τὸν πλοῦτον; Κακόν; τί οὖν ἐρᾷς; Ἀγαθόν; τί οὖν φεύγεις;

Ἡ γλῶττ' ἐπώμοσεν [n], ἡ δὲ φρὴν ἀνώμοτος.

Ἀλλ' οὐδέτερον ἡγῇ, οὐκ ἀγαθὸν, οὐ κακόν· ἀλλ' ἐν με-

tas, quarum postquam stipites exaruerunt, manent adhuc semimina: nobilitatem in hominibus non laudabis, quae ex virtute, tanquam puro fonte, orta generositatem retinet suam? Et hactenus quidem virum te iudico, hactenus fide digna loqueris. Quod si de opibus ex te quaeram, quid de iis sentias, quo loco ponas, in quo ordine? Loquere audacter, quod animo iudicas, dic, quid eas existimes. Malum? cur ergo sequeris? Bonum? cur ergo eas fugis?

Iuraui lingua, mentem iniuratam gero.

Quare neutrum esse dicas, nec bonum, nec malum; sed inter vtrum-

mant Codd. qui habent καθαρὰ ἐκ πηγῶν. M.

l κᾂν γηράσκῃ μὲν αὐτῶν τὰ [σώματα,] Sic Reg. et Harleian. vulgo τὰ τελέχη.

Ibid. γηράσκῃ αὐτῶν τὰ σώματα] Prior lectio erat τὰ τελέχη. Dixi de hoc loco in Praefatione. M.

m ἀνεπίμικτος μένῃ;] Has voces, quas vulgo praetermittunt, vterque codex exhibet.

n Ἡ γλῶττ' ἐπώμοσ', ἡ δὲ φρὴν ἀνώμοτος.] Vulgo Ἡ γλῶττα ἐπώμοσεν, ratione versus non habita. Est autem Euripidis in Hippolyto v. 612. sed leuiter immutatus: nam poëta scripsit:

Ἡ γλῶσσ' ὀμώμοχ', ἡ δὲ φρὴν ἀνώμοτος.

Ac ita laudant Aristoteles Rhetor. lib. III. cap. XV. 10. et scholiastes in Aristophanis Ranas v. 102. nec aliter reponi debet apud Iustinum Martyrem Apol. I. cap. 49. et Suidam in Μῶρος. Eo respiciunt Plato in Theaeteto pag. 119. E. Lucianus Vit. Auct. tom. I. pag. 376. et Athenaeus lib. III. pag. 122. B.

Ibid. Ἡ γλῶττα ἐπώμοσεν,] Metrum postulat:

Ἡ γλῶττ' ἐπώμοσ', ἡ δὲ φρὴν ἀνώμοτος.

Et

θορία, καὶ χώρα μέση. Τήρησον αὐτὸ ἀδιάφορον [o], μὴ προέλθῃς περαιτέρω, μὴ ὑπερβῇς τοὺς ὅρους. Ἂν δ' ὑπαλλάξας τὸ ὄνομα ἀγαθὸν μὲν μὴ καλῇς, προηγμένον δὲ καλῇς [p]· τὴν μὲν φωνὴν μετέβαλες, τὴν δὲ τιμὴν δίδως.

vtrumque, medio in loco cum indifferentibus ponas? Vide, ne transgrediaris vltra, ne limites transilias. Nam si, mutato nomine, bonum quidem non voces, sed productum; nomen quidem mutabis, honorem tamen concedes.

ΛΟΓΟΣ ΜΑ'.

Τοῦ Θεοῦ τὰ ἀγαθὰ ποιοῦντος [a], πόθεν τὰ κακά.

Φασὶ, τὸν Μακεδόνα Ἀλέξανδρον, ἀφικόμενον εἰς Ἄμμωνος, προσειπόντος αὐτὸν τοῦ Ἄμμωνος παῖ-

DISSERT. XLI. *vulgo* XXV.

Cum deus bona faciat, vnde sint mala.

Alexandrum aiunt Macedonem, cum Iouis Ammonis accessisset templum, atque ab eo filii appellatus esset nomine,

Et ita Codices. Male imprimitur ἐπώμοσεν. Cl. Editor non correxerat hoc, vt innumera alia, in suo Exemplari, morte praeuentus. M.

o Ἀλλ' οὐδέτερον [ἡγοῦ,] οὐκ ἀγαθὸν, οὐ κακόν· ἀλλ' ἐν [μεθορίᾳ,] καὶ χώρα μέση. Τήρησον [αὐτὸ] ἀδιάφορον,] Vulgo: Ἀλλ' οὐδέτερον ἡγοῦ· οὐκ ἀγαθὸν, οὐ κακόν· ἀλλ' ἐν [μεθορίῳ] καὶ χώρα μέση, τήρησον ἀδιάφορον. Hinc Dan. Heinsius rescripsit: ἀλλ' οὐδέτερον [ἡγοῦ,] οὐκ ἀγαθὸν, οὐ κακόν· ἀλλ' ἐν [μεθορίῳ] καὶ χώρα μέση, τήρησον ἀδιάφορον. Nos ne latum quidem vnguem a Mss. recessimus; sed eorum fide pro μεθορίῳ scripsimus μεθορίᾳ, verbisque, quae retinent editi, interiecimus αὐτό. Vide Dissert. XXXVIII.

Ibid. τήρησον ἀδιάφορον,] Alius dixisset τὸ ἀδιάφορον. Ita scripseram. et iam video, Mss. habere αὐτὸ ἀδιάφορον. Lego: τήρησον αὖ τὸ ἀδιάφορον. M.

p προηγμένον δὲ καλῇς·] Malim προηγμένον δὲ καλῇς. Sic enim Stoici loquuntur, ad quos noster respicit. Vide Ciceronem de Fin. III. 4, 15, 16. Diogenem Laërtium VII. 102, 105. seqq. et Stobaeum Eclog. Ethic. pag. 173.

DISSERT. XLI.

a Τοῦ Θεοῦ τὰ ἀγαθὰ ποιοῦντος,] Hanc orationem vertit Ioan. Reuchlinus, vt auctor est Trithemius

δα [b], πιςεῦσαι τῷ θεῷ, κατὰ τὴν Ὁμήρου φήμην, πατέρα αὐτὸν θεῶν καὶ ἀνθρώπων ὀνομάζοντος· ἀποδεξάμενος δὲ τοῦ μαντείου, ἄλλο μὲν ἠξίωσεν οὐδὲν τὸν πατέρα μετὰ τοῦτο ἔρεσθαι, οὐ περὶ τῆς Δαρείου φυγῆς, οὐ περὶ τῆς μελλούσης μάχης, οὐ περὶ τῆς Ἑλλάδος κακουμένης, οὐ περὶ τῆς Ἀσίας κυκωμένης· ἀλλ', ὥσπερ αὐτῷ τῶν ἄλλων καλῶς ἐχόντων, ἠρώτα τὸν θεὸν περὶ τοῦ Νείλου, ὁπόθεν ὁρμηθεὶς [c] ἐπὶ Αἰγύπτου κάτεισι. Πάνυ γοῦν αὐτῷ τοῦτο ἐν ἔδει πρὸς εὐδαιμονίαν, καὶ μαθόντι εἶχεν ἂν

ne, credidisse deo, idque ex Homeri sententia, qui Iouem deum hominumque patrem dicit; admisso autem eo oraculo, nihil amplius e patre suo voluisse quaerere, non de Darii fuga, non de imminente pugna, non de Graeciae calamitatibus, nec de Asiae turbis; sed, tanquam in reliquis nihil esset periculi, de Nilo rogasse, e quibus videlicet ortus fontibus in Aegyptum feratur. Hoc enim vnum, si diis placet, ad felicitatem illi deerat, eoque cognito, sat beatus futurus erat Alexander. Cum meher-

themius de Scriptor. Eccles. §. CMXX. Ζήτημα vero, de quo noster agit, est πολυθρύλλητον, vt loquitur Eusebius H. E. V. 27. et a multis agitatum. Praeter Sallustium de Dis et Mundo cap. XII. Proclum in Platonis Timaeum lib. II. pagg. 113. seqq. aliosque, vide Th. Galeum ad Iamblichum de Myster. p. 258. Ren. Massuetum Dissert. I. in Irenaeum §. 48. et I. A. Fabricium de Verit. Relig. Christ. cap. XV.

Sectio ά.

b προσειπόντος αὐτὸν τοῦ Ἄμμωνος παῖδα,] Ita quidem plures, e quibus vide Strabonem lib. XVII. p. 1168. Nonnulli tamen, vt ait Plutarchus in Alex. tom. I. p. 680. E. φασὶν τὸν μὲν προφήτην Ἑλληνιστὶ βουλόμενον προσειπεῖν μετά τινος φιλοφροσύνης, ὦ παιδίον, ἐν τῷ τελευταίῳ τῶν φθόγγων ὑπὸ βαρβαρισμοῦ πρὸς τὸ σίγμα ἐξενεχθῆναι, καὶ εἰπεῖν, ὦ παιδίος etc. Videas et Eustathium in Dionysii Perieg. v. 211.

c περὶ τοῦ Νείλου, [ὁπόθεν] ὁρμηθεὶς] Sic Reg. et Harleian. non [πόθεν] ὁρμηθεὶς, vt vulgo. Non autem de origine Nili Iouem rogauit, si reliquis scriptoribus fides; sed *consuluit*, an totius orbis imperium fatis sibi destinaret pater? *Vates aeque in adulationem compositus, terrarum omnium rectorem fore ostendit. Post haec institit quaerere:* An omnes parentis sui interfectores poenas dedissent? *Sacerdos parentem eius negat vllius*

καλῶς. Οὐδ' εἰ [d] μὰ Δία πρὸς τῷ Νείλῳ τὸν Ἴστρον ἔγνω, ἢ τὸν ὠκεανὸν αὐτὸν, εἴτε τις ἐστὶ ποταμοῦ φύσις περὶ πᾶσαν γῆν εἱλουμένου [e], εἴτε ἀρχαὶ τῆς δεῦρο καὶ πηγαὶ θαλάττης, εἴτε λίμνη ὑποδεχομένη τὰς ἡλίου καταδύσεις καὶ σελήνης, εἴτε ἄλλο τι, οἷον οἱ ποιηταὶ καταμαντεύονται· ἐξὸν τοὺς μὲν ποταμοὺς ἐᾶν ῥεῖν, ὁπόθεν αὐτοὺς ἀφῆκεν ὁ Ζεὺς [f], αὐτὸν δὲ ἐπὶ Ἄμμωνα ἀφικόμενον, ἢ ἐπὶ τὴν Θεσπρωτῶν γῆν καὶ τὴν ἐκεῖ δρῦν [g], ἢ ἐπὶ τὸν Παρνασσὸν καὶ τὴν Πυθοῖ χρησμῳδίαν [h], ἢ

mehercule, non si cum Nilo ipsum quoque Istrum, aut oceanum, et quaecunque de illo dicuntur, cognita habuisset, quicquam hoc illi conferre potuisset: an nimirum fluuius sit, qui vniuersam ambit terram, an mediterranei maris principium, aut palus potius, in quam sol et luna occidere solent, et id genus alia, quae poëtae tradiderunt. Sed multo sapientius meo iudicio fecisset, si fluuios, eorumque aquas, in eam abire partem siuisset, in quam eos Iupiter abire voluit; ipse vero Ammonem adiisset, aut Thesprotos eorumque quercum, aut Parnassum eiusque oraculum,

lius scelere posse violari, Philippi autem omnes interfectores luisse supplicia. Verba sunt Curtii lib. IV. cap. VII. 26. Similia tradunt Diodorus Siculus lib. XVII. p. 528. Plutarchus in Alex. tom. I. p. 680. D. et Iustinus lib. XI. cap. 11.

d Πάνυ γοῦν αὐτῷ — εἶχεν ἂν καλῶς. Οὐδ' εἰ etc.] Pone notam Interrog. post καλῶς. *Quaerit* enim: et *respondet* verbis proxime sequentibus: οὐδ' εἰ etc. Deinde, ἐξὸν ponitur pro δέον, *cum* illum *oporteret*. vide, quae notaui ad II, 1. M.

e περὶ πᾶσαν γῆν εἱλουμένου,] Vulgo περὶ πᾶσαν [τὴν] γῆν. Articulum nesciunt Reg. et Harl.

f ὁπόθεν αὐτοὺς ἀφῆκεν [ὁ Ζεὺς] Voces ὁ Ζεὺς in Reg. et Harl. non leguntur, et forsan ex superioribus haud incommode subaudiri queat ὁ Θεός.

g τὴν ἐκεῖ δρῦν,] Alciphron lib. III. Epist. 52. Οὐδὲ εἰ μάντευμά μοι ἐκ τῆς Δωδωναίας [δρυὸς] ἐπιτρέποι τὴν πρᾶξιν. Claudianus de tertio Cons. Honorii v. 116.

Te pulcher Enipeus
Celsaque Dodone stupuit, rursusque locutae
In te Chaoniae mouerunt carmina quercus.

Tatianus Orat. ad Graecos, cap. XXI. Χρήσασθε τοῖς δόγμασιν ἡμῶν, κἂν ὡς τῇ κατὰ Βαβυλωνίους προγνωστικῇ· κατακούσατε λεγόντων ἡμῶν, κἂν ὡς [δρυὸς μαντευομένης.] Sic distinguatur locus, nec emendatione Gesneriana careamus. Vide, quae diximus ad Diss. XIV. 1. et Statium Theb. III. 475.

h τὴν [Πυθοῖ] χρησμῳδίαν,] Vulgo

ἐπὶ τὸν Ἰσμηνὸν καὶ τὴν ἐκεῖ Φωνὴν [i], ἢ ἐπὶ Δῆλον καὶ τὰς ἐκεῖ χορὰς, ἢ εἴπου ἄλλο τι μαντεῖον ἦν Φθεγματικὸν [k] τῆς Ἑλλάδος, ἢ τῆς βαρβάρου γῆς, δεῖσθαι τοῦ Διὸς καὶ τοῦ Ἀπόλλωνος ἐπιδοῦναι χρησμὸν ἕνα κοινὸν καὶ δημόσιον τῷ πάντων ἀνθρώπων γένει. Ἦ γὰρ ἂν κοινωφελεστέραν θεωρίαν ἐστείλαντο οἱ ἄνθρωποι τήνδε, μᾶλλον, ἢ Δωριεῖς περὶ Πελοποννήσου μαντευόμενοι, ἢ Ἀθηναῖοι περὶ Ἰωνίας πυνθανόμενοι, ἢ Κορίνθιοι περὶ Σικελίας ἀνερωτῶντες.

β'. Φέρε μιμησάμενοι τοὺς θεωροὺς ἐκείνους, τοὺς κοινοὺς, τοὺς ὑπὲρ τοῦ γένους [l] ἐπὶ τὰ μαντεῖα σταλέντας, ἐρώμεθα τὸν Δία, τίς τῶν ἀνθρωπίνων ἀγαθῶν πατὴρ

oraculum, aut Ismenium Apollinem eiusque responsum, aut Delum eiusque choros, aut si quod aliud in tota Graecia, aut barbarorum terra, fatidicum delubrum est, ibique aut a Ioue, aut ab Apolline, vniuersum ac commune toti humano generi impetrasset oraculum. Plus, ni fallor, cunctis contulisset haec legatio hominibus, quam cum de Peloponneso Dorici, aut de Ionia Athenienses, aut de Sicilia quaesiuerunt Corinthii.

2. Quid si nos ergo legatos illos imitemur, qui communi gentis alicuius nomine ad oraculum mittuntur, atque ex Ioue hoc quaeramus: Quis hominibus bonorum pater est et

Vulgo τὴν [ἐνταυθοῖ] χρησμῳδίαν. At Harleian. τὴν Πυθοῖ, Reg. τὴν [Πυθοῖ] χρησμῳδίαν, quod verum. Stephanus in Πυθώ: Πυθοῖ τὸ ἐν τόπῳ. Hesychius: Πυθοῖ, ἐν Πύθωνι. Noster Differt. XIV. 1. γύναιον δὲ τὸ τυχὸν Δελφικὸν [Πυθοῖ.] Vide sis et Differt. V. 8. ac Dion. Chrysost. Orat. XXVIII. p. 290. C. Pindarus Olymp. VII. 15.

Ἱλάσκομαι
Οὐλυμπίᾳ [Πυθοῖ] τε νικώντεσσιν

Sic etiam XIII. 50. Python autem, vel Pytho, fuit vrbs Phocidis iuxta Parnassum sita, quae tandem Delphi vocabatur. Vide Suidam et Etymologum in Πυθώ, nec non scholiasten ad Iliad. Β'. 519.

i Ἰσμηνὸν καὶ τὴν ἐκεῖ φωνὴν,] Ismenus, vel Ismenius, Boeotiae flumen, prope quod Apollinis erat μαντεῖον. Vide Pausaniam lib. IX. cap. 10. Stephanum in Ἰσμήνη, et Pindarum Pyth. Od. XI. 7. seqq.

k μαντεῖον [ἦν] φθεγματικὸν] Sic vterque codex: vulgo deest vox media.

Sectio β'.

l ὑπὲρ τοῦ γένους] Heinsius a mente

καὶ χορηγὸς, τίνες ἀρχαὶ, τίνες πηγαὶ [m], πόθεν ὁρμηθέντα ῥεῖ. Ἦ τούτων μὲν πέρι οὐθὲν δεῖ τὸν Θεὸν ἐνοχλεῖν, αἰσθανομένους τῆς χορηγίας, καὶ ὁρῶντας τὴν αἰτίαν [n], καὶ συνιέντας τὴν πηγὴν, καὶ τὸν πατέρα καὶ ποιητὴν εἰδότας, τὸν οὐρανοῦ ἁρμοστὴν, τὸν ἡλίου καὶ σελήνης ἀγωγέα, τὸν κορυφαῖον τῆς τῶν ἀστέρων περιφορᾶς καὶ δινήσεως [o] καὶ χορείας καὶ δρόμου, τὸν τῶν ὡρῶν ταμίαν, τὸν πνευμάτων οἰκονόμον [p], τὸν ποιητὴν θαλάτ-

et autor, quae principia, qui fontes, vnde huc deferantur? Nisi de his forte similibusque rebus non obtundendus est deus, cum praesertim ipsae appareant causae, cum oculis occurrat origo eorum, et ipse se nobis fons offerat, cum patrem horum omnium opificemque videamus; illum dico, qui coeli disposuit ordinem, qui solem lunamque aurigatur, siderum circuitus certosque lapsus et choreas cursusque voce sua motuque, tanquam praecentor aliquis in choro, moderatur; qui anni distinguit tempora, ventos gubernat, mare formauit, fabricauit terram,

mente scriptoris aberrauit; nam γένος hoc in loco genus humanum, τὸ πάντων ἀνθρώπων γένος, vt paulo ante loquitur, significat. Philo Iudaeus de Opif. Mundi, p. 14. B. Ἤλπισαν, τὸν Θεὸν, ἅτε φιλάρετον καὶ φιλόκαλον καὶ προσέτι φιλάνθρωπον, τὰ ἀγαθὰ αὐτόματα παρασχεῖν ἐξ ἑτοίμου τῷ [γένει.] Iterum p. 29. F. Ὁ δ', ἅτε τὴν φύσιν ἵλεως, οἶκτον λαβὼν, ἐμετρίασε τὴν τιμωρίαν, τὸ μὲν [γένος] ἐάσας διαμένειν etc. Videsis et Iustinum Martyrem Dial. cum Tryphone p. 281. Sic *genus* Latinis, vt obseruauit I. Fr. Gronouius ad Phaedri lib. II. Prol. v. 1. Addatur Arnobius lib. VII. p. 275.

m τίνες ἀρχαὶ, τίνες πηγαὶ, etc.] Haec singula repetit in sententia proxime sequenti: αἰσθανομένους τῆς αἰτίας, καὶ ὁρῶντας τὴν χορηγίαν, καὶ συνιέντας τὴν πηγὴν, καὶ τὸν πατέρα etc. vnde pro αἰτίας scribendum forte ἀρχῆς. vt sect. 1. εἴτε ἀρχαὶ τῆς δεῦρο καὶ πηγαὶ θαλάσσης. et sect. 3. τίνες αἱ τῶν κακῶν πηγαὶ ἢ γενέσεις; πόθεν ἀρξάμενα ἔρχεται; Coninngit paullo post, τίς κακῶν ἀρχὴ, τίς αἰτία; M.

n αἰσθανομένους τῆς [χορηγίας] καὶ ὁρῶντας τὴν [αἰτίαν,] Vulgo αἰσθανομένους τῆς [αἰτίας] καὶ ὁρῶντας τὴν [χορηγίαν.] Amplexi sumus lectionem, quam dat Reg.

o τῆς τῶν ἀστέρων περιφορᾶς καὶ [δινήσεως] Vulgo διοικήσεως, quod ineptum. Vterque codex δινήσεως. Recte. Vide scholiasten ad Aristopbanis Nubes v. 379.

p τῶν πνευμάτων οἰκονόμον,] Scribe τὸν, vt in caeteris κώλοις. Et ita *Regius*. M.

 q [τὸν]

της [q], τὸν δημιουργὸν γῆς, τὸν ποταμῶν χορηγὸν, τὸν καρπῶν τροφέα, τὸν ζώων γεννητὴν [r], τὸν γενέθλιον, τὸν ὑέτιον, τὸν ἐπικάρπιον, τὸν πατρῷον, τὸν φυτάλμιον [s], οὗ ὁ νοῦς ἀρραγὴς ὢν καὶ ἄτρυτος καὶ ἐπὶ πάσας ἐξικνούμενος φύσεις ἀμηχάνῳ τάχει, ὡς προσβολῇ ὄψεως, πᾶν κοσμεῖ, ὅτου ἂν ἐπαφήσεται [t]· καθάπερ καὶ αἱ παρ' ἡλίου ἀκτῖνες προσπεσοῦσαι τῇ γῇ λαμπρύνουσιν αὐτῆς τὸ καταληφθὲν πᾶν. Τίς δέ ἐστιν ὁ τῆς ἐπαφῆς ταύτης τρόπος, ἐγὼ μὲν εἰπεῖν οὐχ ἔχω· ᾐνίξατο δὲ αὐτὴν ἠρέμα Ὅμηρος,

ram, fluuios emittit, fructus educat, animalia gignit; qui natalicius, pluuius, fructifer, patrius, progenitor a nobis dicitur; cuius mens solida et incorrupta nusquam diuiditur, sed incredibili velocitate, tanquam vnico oculi intuitu, quodcunque tangit, ornat, atque illustrat; non secus, quam radii solares in terram vbi inciderunt, quamcunque eius inuasere partem, eam illustrant. Quomodo autem id fiat, mihi nec promtum est dicere; Homerus tamen occulte innuit, cum inquit:

Dixerat

q [τὸν] πνευμάτων οἰκονόμον, τὸν ποιητὴν θαλάττης,] Sic diserte Reg. vulgo [τῶν] πνευμάτων οἰκονόμον, τὸν ποιητὴν [τῆς] θαλάττης.

r τὸν ζώων [γεννητὴν,] Vulgo γενέτην. Sed optime Reg. γεννητὴν exhibet. Γεννητὴς est δημιουργὸς, vt γέννημα, δημιούργημα. Sic Deum πατέρα καὶ [γεννητὴν] τοῦ ξύμπαντος vocat noster Diss. XVII. 9. Aeneas Gazaeus in Theophrasto p. 412. Αὐτοῦ τοῦ δημιουργοῦ οἱ ἄνθρωποι οἷον [γεννήματα] καὶ ποιήματα. Themistius Orat. I. p. 2. Οὗ (θεοῦ) τάδε πάντα ἔργα τε καὶ [γεννήματα.] Sic et Orat. VI. p. 78. Hierocles in Aur. Carm. XX. p. 106. Καὶ οὕτω τῶν ἀϊδίων [γεννημάτων] (ita recte codex Mediceus: nam vulgo δημιουργημάτων legitur) τοῦ δημιουργοῦ θεοῦ καὶ ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ ἀνευρίσκεται. Pariter τῶν τοῦ δημιουργοῦ [γεννημάτων] meminit idem de Prouid. p. 252.

s τὸν φυτάλμιον,] Reg. et Harleian. τὸν φυτάλιον. Et inter cognomina Deorum, quorum πολλὰ καὶ ἴδιά ἐστι τοῦ Διὸς, φυτάλιοι ponuntur a Polluce I, 24. Ibi tamen scribendum videtur φυτάλμιοι. Hesychius, et ex eo Phauorinus: Φυτάλμιος Ζεὺς, συγγενὴς ἢ ζωογόνος. Orpheus Hymn. in Iouem, v. 9.

Ἀστραπαῖε, βρονταῖε, κεραύνιε, [φυτάλμιε] Ζεῦ.

φυτάλμιον Δία memorat etiam scholiastes ad Aeschyli Agamemnonem v. 335.

t πᾶν κοσμεῖ, ὅτου ἂν ἐπαφήσεται·] Potius ἐπαφήσηται, propter ἂν.

Ἦ καὶ κυανέησιν [u] ἐπ' ὀφρύσι νεῦσε Κρονίων.

Ὁμȣ̃ δὲ τῷ Διὸς νεύματι γῆ ξυνέϛη, καὶ ὅσα γῆς θρέμματα, καὶ θάλατἸα ξυνέϛη, καὶ ὅσα θαλάτἸης γεννήματα, καὶ ἀὴρ ξυνέϛη, καὶ ὅσα ἀέρος φορήματα, καὶ ȣ̓ρανὸς ξυνέϛη, καὶ ὅσα ἐν ȣ̓ρανῷ κινήματα. Ταῦτα ἔργα τῶν Διὸς νευμάτων. Μέχρι τȣ́των ἀδεὴς εἰμὶ χρησμῳδίας [x]· καὶ Ὁμήρῳ πείθομαι, καὶ πιϛεύω Πλάτωνι, καὶ οἰκἸείρω τὸν Ἐπίκȣρον.

γ'. Ἐὰν δὲ εἰς τὰς τῶν κακῶν ἐννοίας παρέλθω, πόθεν ταῦτα παρέδυ δεῦρο; τίνες αἱ τῶν κακῶν πηγαὶ, ἢ γενέσεις; πόθεν ἀρξάμενα ἔρχεται; ἐξ Αἰθιόπων, ὡς ὁ λοιμός; ἐκ Βαβυλῶνος, ὡς ὁ Ξέρξης; ἐκ Μακεδονίας, ὡς ὁ Φίλιππος; ȣ̓ γὰρ ἐξ ȣ̓ρανȣ̃ μὰ Δία, ȣ̓κ ἐξ ȣ̓ρανȣ̃· φθόνος γὰρ ἔξω θείȣ χορȣ̃ ἵϛαται [y]. Ἐν-

Dixerat haec, nigrisque oculis Saturnia proles
Annuit.

Vna cum nutu Iouis terra constitit, et quicquid terra educat; mare constitit, et quicquid mare producit; aer constitit, et quicquid aer fert; coelum constitit, et quicquid in coelo mouetur. Omnia haec opera Iouis nutus perfecit. Hactenus nullum oraculum requiro: Homero fidem habeo, Platoni credo, Epicuri me miseret.

3. Quod si vicissim ad mala me conuerto, et de iis cogito, non possum, quin quaeram, vnde ea tandem huc peruenerint? qui fontes eorum, quae origo prima? An ex Aethiopia cum peste? aut Babylone cum Xerxe? aut ex Macedonia cum Philippo? Non enim e coelo, mehercules, non e coelo: exulat enim illic inuidia. Hic

ἂν. quae tamen particula interdum iungitur Futuro Indicatiui. M.

u Ἦ καὶ κυανέησιν] Iliad. Α'. 528.

x [ἀδεὴς] εἰμὶ χρησμῳδίας·] Hic ἀδεὴς in eadem significatione ponitur, ac ἀνενδεής. Vide ad Differt. V. 1.

Sectio γ'.

y φθόνος γὰρ ἔξω θείȣ χορȣ̃ ἵϛαται.] Vulgo ἔξωθεν τȣ̃ χορȣ̃. Heinsius autem reponit ἔξωθεν θείȣ, vel τȣ̃ θείȣ χορȣ̃ ἵϛαται. Legendum tamen, vt edidimus; haec enim ipsissima sunt verba Platonis in Phaedro p. 345. A. ac ita dat Harl. a secunda manu; prout etiam Paccius in suo codice reperit. Huc respicit Zacharias scholasticus p. 465. ed. Paris.

 Ibid.

ταῦθα τοίνυν, ἐνταῦθά μοι δεῖ χρησμῳδίας, ἐρώμεθα τὲς θεές· Ζεῦ, καὶ Ἄπολλον, καὶ ὅςις ἄλλος θεὸς μαντικὸς καὶ κηδεμὼν τῆς τῶν ἀνθρώπων ἀγέλης, δεομένοις εἴπατε, τίς κακῶν ἀρχὴ, τίς αἰτία, πῶς φυλαξώμεθα, πῶς λάθωμεν·

Οὐ γάρ τις [z] νέμεσις φυγέειν κακὸν, ἐδ' ὑπαλύξαι.

Ἦ ἐχ ὁρᾶτε, ὅσα τὰ δεινὰ εἰς τὰς ἀνθρωπίνας κῆρας ἐμπεπ]ωκότα περὶ γῆν ςρέφεται, παντοίων ςόνων καὶ ὀδυρμῶν ἐμπιμπλάντα τὴν γῆν; Στένει μὲν τὸ ἀνθρώπε σῶμα [a] τὰς ἐπιτετειχισμένας αὐτῷ νόσες ὀδυρόμενον, καὶ τὸ ἀκροσφαλὲς τῆς σωτηρίας, καὶ τὸ ἄδηλον τε βίε. Τίς γὰρ ἡλικίας καιρὸς ἀνυπεύθυνος ἀνθρωπίνῳ σώματι; ὃ γενόμενον μὲν εὐθὺς καὶ ἀποσπασθὲν ἐκ μητρῴων,

Hic certe, hic oraculo opus habeo; consulamus ergo deos: Iupiter, et Apollo, aut si quis praeterea deus fatidicus es, qui humani generis curam geris, hanc nobis quaestionem explicate; vnde malorum est initium, quae causa, quo pacto vitare ea aut effugere possimus:

Nulla etenim inuidia est longe mala cuncta fugare.

Quis enim non videt, quam multa passim circa terram versentur, quam multis luctibus suspiriisque terram impleant; quae omnia tanquam fato quodam vitam humanam comitantur? Deplorat morbos suos, a quibus obsidetur, hoc corpusculum; deplorat incertam valetudinis conditionem, ambiguitatem vitae. Quae namque aetas aut tempus est, quo non a malo oppugnatur aliquo? Nonne simulac natum est, humidisque matris e locis

Ibid. φθόνος γὰρ ἔξωθεν τε χορε ἵςαται.] Lego, ἔξω θείε (vel τε θείε) χορε ἵςαται. Philo Iudaeus lib. Ὅτι Πᾶς Σπεδ. Ἐλεύθ. p. 594. ἐπειδὰν δὲ κατὰ τὸν λιγυρώτατον Πλάτωνα, φθόνος ἔξω θείε χορε ἵςαται, etc. Alludit Aristides *Paneg. Cyzic.* p. 245. φθόνον τε καὶ δυσμένειαν ἐν θεῶν οἴκοις, ἐδ' ἐν ἤθεσιν, ἔτε εἶναί ποτε, ἔτε γίγνεσθαι. Hanc Coniecturam confirmant libri scripti. M.

z Οὐ γάρ τις] Homerus Iliad. ξ'. 80.

Οὐ γάρ τις νέμεσις φυγέειν κακὸν ἐδ' [ἀνὰ νύκ]α.]

quem quidem versiculum noster πεπαρῴδηκε.

a τὸ ἀνθρώπε σῶμα] Vulgo τὸ [τε] ἀνθρώπε. Nos Reg. sequimur.

b ἀπο-

ὑγρὸν καὶ ἰλυῶδες [b] καὶ διαῤῥέον, ὀδυρμῶν καὶ κνυζημάτων ἀνάπλεον· προϊὸν δὲ καὶ εἰς ὥραν ἀναφυόμενον, ἔμπληκτον, καὶ ἀκρατές· κἂν εἰς ἥβην προέλθῃ, ὑπὸ φλεγμονῆς ἀκατάσχετον· κἂν εἰς γῆρας ἔλθῃ, κατὰ βραχὺ νεκρούμενον καὶ ἀποσβεννύμενον, ἐνδιαίτημα τῇ ψυχῇ ἀχρειότερον, δυσάρεστον, δύσηνον, δύσεργον, οὐκ ὄμβρων ἀνεχόμενον, οὐ πνευμάτων, οὐχ ἡλίου, μεμφόμενον ταῖς ὥραις τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἀντιστρατηγοῦν τῷ Διΐ. Χειμὼν, οὗτος ἀμπέχεται· θέρος, τοῦτο ἀναψύχει [c].

e locis recens euulsum, luto fordibusque diffluit, vagitu omnia complet ac lacrymis? Postea si ad aetatis florem adolescat, feruore quodam et intemperie agitur; si perueniat ad pubertatem, prae ardore animi et vehementia nullis consiliis in officio contineri potest, nullis monitis; si ad senectutem, paulatim moritur et deflorescit; nihil denique aliud, quam inutile morosumque fit ac difficile animae hospitium, quod nec imbres fert amplius, nec ventos, nec solem; de omnibus denique coeli tempestatibus conqueritur, et cum ipso Ioue in certamen venit. Si hyems aduenıat, veste multa tegitur; si aestas, refrigerari petit; si cibis

b ἀποσπασθὲν ἐκ μητρῴων, ὑγρὸν καὶ ἰλυῶδες] Vulgo ἀποσπασθὲν ἐκ μητρῴων ὑγρῶν, ὑλῶδες, quod in ἰλυῶδες, vt videri voluit, ex ingenio mutauit Heinsius. At vterque codex lectionem, quam recepimus, exhibent. Μητρῷα μήτραν, siue loca muliebria, denotant. Vide Pollucem II. 221.

Ibid. ἀποσπασθὲν ἐκ μητρῴων ὑγρῶν, ὑλῶδες etc] Obuium est, ἐκ τῶν μητρῴων, ὑγρὸν, ἰλυῶδες, (cum *Heinsio*) καὶ διαῤῥέον. Sed mihi magis placet, ἀποσπασθὲν ἐκ μητρῴων λύθρων, *auulsum ex materno cruore;* ex Hippocratis Epist. ad *Damagetum*, p. m. 116. quae eiusdem est argumenti, et cui alibi in his Diss. allusum puto: ἐκ μητρῴων γὰρ λύθρων ἐξέθορε τοιοῦτος. *adbuc a matre rubens*, Iuuenali Sat. VII, 196. Haec scripseram. Sed video, Mss. prius istud malle, et sine articulo; quem tamen deesse puto. M.

c Χειμὼν, οὗτος ἀμπέχεται· θέρος, τοῦτο ἀναψύχει·] Stephanus reponit: Χειμών; οὗτος ἀμπέχεται. θέρος; οὗτος ἀναψύχει. Heinsius vero scribit: Χειμὼν, [τοῦτο] ἀμπέχεται· θέρος, τοῦτο ἀναψύχει. Mihi legendum videtur: Χειμὼν [οὗτος,] ἀμπέχεται· θέρος [τοῦτο,] ἀναψύχεται. *Haec hyems est, vestibus induitur; haec aestas est, refrigeratur.* Illam sane distinctionem praestat Harleian.

Ibid. χειμὼν, οὗτος ἀμπέχεται· θέρος, τοῦτο ἀναψύχει·] Haec non recte

πληρωθὲν μὲν κενώσεως, κενωθὲν δὲ πλησμονῆς ὀρεγόμενον· Εὐρίπȣ καὶ ἀμπώσεως δίκην, μηδέποτε ἑςὼς, μηδέποτε ἀτρεμȣ͂ν, ἀκόρεςον, ἀκατάσχετον, ἀδηφάγον, ἐνδεὲς ἀμπεχόνης, δεόμενον ὑποδημάτων, ἀλειμμάτων, Φαρμάκων. Ἓν σῶμα θεραπεύȣσι χεῖρες πολλαὶ, καὶ τέχναι πολλαί· χιλίας δὲ ἵππȣς ἱπποφορβὸς εἷς, καὶ τοσαῦτα μῆλα ποιμὴν εἷς, καὶ τοσȣ́τȣς βȣ͂ς βȣφορβὸς εἷς. Καὶ ȣ̓δὲ τὰ τοσαῦτα ἱκανά· τίς γὰρ ἀνθρωπίνη μηχανὴ λοιμȣ͂ προσβολὰς ἀλέξασθαι [d], ἢ ἀνασχεῖν ὄμβρȣς ἐξ ȣ̓ρανȣ͂ καταφερομένȣς, ἢ ςῆσαι γῆν σειομένην, ἢ σβέσαι πῦρ ἐκ γῆς ἀνιςάμενον; Ὁρᾷς τὸν δρόμον καὶ τὴν διαδοχὴν τῶν κακῶν, καὶ τὴν συνέχειαν τῶν κινδύνων·

Οὐδὲν ἀκιδνότερον [e] γαῖα τρέφει ἀνθρώποιο.

bis se repleuerit, euacuare se optat; si euacuauerit, rursus se replet. Denique, vt Euripus aliquis, aut maris refluxus, nunquam consistit, nunquam quiescit; insatiabile est, contumax est, vorax est; vestibus eget, eget calceis, vnctionibus eget, eget medicamentis, eget lauacris: cumque mille equos equiso vnus, infinitas oues pastor vnus, infinitas boues vnus regat bubulcus; vni corpori manus plurimae, plurimae inseruiunt artes. Quin ne haec quidem sufficiunt omnia. Quam enim hactenus artem invenire potuerunt homines, qua aut pestem auertere, aut coelo cadentem vim pluuiae cohibere, aut terrae motum sistere, aut ignem e terra surgentem possent exstinguere? Vides malorum seriem, successionemque mutuam, vides continuationem periculorum:

Nil nutrit tellus homine infelicius vno.

Quod

recte distinguuntur. quippe pro ȣ̓τος dixisse debuit τȣ͂το, sc. σῶμα, vt formam seruaret, quam in praecedentibus et subsequentibus sequutus fuerat. Scribe: χειμὼν ȣ̓͂τος· ἀμπέχεται. θέρος τȣ͂το· ἀναψύχει. scil. ἀναψύχει ἑαυτὸν, *se refrigerat*, refrigeratur. nisi legendum ἀναψύχεται, vt XXXVI, 5. τȣ͂ δὲ θέρȣς, ἀναψύχεσθαι ποθῶν. M.

d [λοιμȣ͂] προσβολὰς ἀλέξασθαι,] Vulgo λιμȣ͂, nec aliter Reg. et Harl. At Paccii codex λοιμȣ͂: sic enim locum vertit: *Quae enim in homine vis est, vt ingruentem* pestem *auertat*. Idque rectum, quod et Heinsius monuit.

e Οὐδὲν ἀκιδνότερον] Odyss. Σ'. 129.

f φθόνος

Κἂν ἐπὶ τὴν ψυχὴν ἔλθῃς, κἀκεῖ ὄψει ὄχλον νοσημάτων τῇ ψυχῇ ἐπιχεόμενον· ἐὰν λύπην ἀπώσῃς, φόβος ὑποῤῥεῖ· ἂν ἀπέλθῃ φόβος, ὀργὴ ἀνίσαται· ἂν παύσηται ὀργὴ, φθόνος ἔπεισι [f]· παρὰ πόδας τὰ δυσχερῆ, ἐκ γειτόνων τὰ κακά [g]· ἀνοχὴ δὲ ἀκριβὴς οὐδεμία.

δ'. Τί ἂν οὖν πρὸς ταῦτα ἀποκρίναιτο ὁ Ζεὺς, ἢ ὁ Ἀπόλλων, ἤ τις ἄλλος μαντικὸς θεός [h]; Ἀκούσωμεν τοῦ ὑποφήτου λέγοντος·

Quod si ad animam venias, videbis et hic morborum agmen, quibus obsidetur ea. Si moerorem absterseris, metus succedit; si metus recesserit, ira excitatur; si ira desinit, inuidia accedit: ad manum est calamitas, in vicinia mala sunt, nec vlla vnquam certa quies contingit.

4. Quid, quaeso, ad ista aut Iupiter, aut Apollo respondebit, aut alius fatidicus deus? Audiamus, quid eorum interpres dicat:

* *Adscri-*

f φθόνος ἔπεισι·] Mallem ὕπεισι, *subit*, clam intrat: vt ὑποῤῥεῖ, paullo ante. M.

g ἐκ γειτόνων τὰ κακά·] Heinsius ex codice Regio legit ἐν γειτόνων, ac ita sane locutus est noster Diss. XXVI. 9. Reg. tamen et Harleian. habent ἐγγειτόνων, quod valere potest ἐκ γειτόνων, vt Dissert. XXIX. 2. ἔγγησον est ἐκ γῆς ὄν, et §. 4. ἔγγης, ἐκ γῆς. Nec opus est mutatione, cum proba sit vtraque locutio. Eusebius de Laud. Constantini cap. XIII. p. 758. Τό, τε λῄζεσθαι καὶ ἀνδραποδίζεσθαι τοὺς [ἐκ γειτόνων,] ἐπ' ἀρετῆς τίθεσθαι μέρει. Aristaenetus lib. I. Epist. XI. p. 10. Κόρη, φασὶν, [ἐκ γειτόνων] οὐκ ἔστιν ἐνταῦθα καλή. Sic et Epist. V. p. 26. Ita passim Sozomenus. Adi sis H. E. II. 32. V. 19. VI. 29. 34. VII. 21. Vide porro Berglerum ad Alciphronis lib. II. Epist. II. p. 216. et Kusterum ad Aristophanis Plutum v. 435.

Ibid. ἐκ γειτόνων τὰ κακά·] Ms. *Reg.* ἐν γειτόνων. non male. sed idem est, et aeque probum, ἐκ γειτόνων. Heliodorus *Aethiop.* I. 17. πίνει δὲ ἐνταῦθα ἐκ γειτόνων· *potat vero hic in vicinia*, vel, *prope*. et V, 21. ἐκ γειτόνων οἰκοῦντα. Athanasius *contra Gentes* p. 25. ἑκάστη πόλις καὶ κώμη, τοὺς ἐκ γειτόνων οὐκ εἰδυῖα θεοὺς, τοὺς ἑαυτῆς προκρίνει. vide Lysiam Orat. I. p. 8. Nazianzenum *Stelit.* II, p. 84. vbi vtroque modo scribitur. Obiter moneo, locum, quem citat Suidas in V. Ἐκ γειτόνων, sumtum esse ex Synesio Epist. CXLII. p. 90. Edit. *Turneb.* M.

Sectio δ'.

h ἤ τις ἄλλος μαντικὸς θεός;] Forte, ἢ ὅστις ἄλλος, vt sect. 3.

Ἐξ ἡμέων [i] γάρ φασι κάκ' ἔμμεναι· οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ
Σφῆσιν ἀτασθαλίῃσιν ὑπὲρ μόρον ἄλγε' ἔχουσι.

Τίς οὖν ἡ τῆς ἀτασθαλίας αἰτία; Οὐρανοῦ καὶ γῆς δυοῖν ἑστίαιν [k] τὴν μὲν ἄμοιρον ἡγητέον κακῶν, τὴν δὲ ἐξ ἀμφοῖν ἐπιμεμιγμένην· ἢ τὰ μὲν ἀγαθὰ ἐπίρρυτα ἐκ τῆς ἑτέρας, τὰ δὲ κακὰ ἐξ αὐτοφυοῦς μοχθηρίας ἀνίσταται. Διττὴ καὶ αὕτη, ἡ μὲν ὕλης πάθος, ἡ δὲ ψυχῆς ἐξουσία. Ῥητέον δὲ δὴ τὰ πρῶτα ὑπὲρ τῆς προτέρας. Ὕλην ὁρᾷς ὑποβεβλημένην δημιουργῷ ἀγαθῷ· ἧς τὸ μὲν κοσμηθὲν ἥκει παρὰ τῆς τέχνης· εἰ δέ τι ἀκρατῶς ἑαυτῶν τὰ ἐν γῇ ἔχοντα πάσχει πλημμελὲς [l], ἀναίτιόν μοι

* *Adſcribunt ſuperis homines mala, cum tamen ipſi*
Criminibus propriis ſibi talia damna crearint.

Quae eſt ergo improbitatis huius cauſa? Cum coelum et terra duae diuerſiſſimae ſint ſedes, alteram omnis mali immunem, alteram ex vtroque mixtam eſſe ſciendum eſt; ita vt bona quidem e coelo veniant, mala vero ex innata illi improbitate oriantur. Improbitas vero ea duplex eſt; aut enim corrupta materiae affectio eſt, aut animae licentia. Ac de priori quidem prius dicendum eſt. Vides ergo materiam, circa quam verſatur artifex optimus; quae ſi quod ornamentum accipit, id totum arti acceptum eſt ferendum. Sin vero quaedam in terris, minus, quam oportebat, bene conſtituta, aliquid ab arte alienum admit-

Ζεῦ, καὶ Ἄπολλον, καὶ ὅστις ἄλλος θεὸς μαντικός. XIV, 6. καὶ τὸν Ἀπόλλωνα, καὶ Ἔριν, καὶ ὅστις ἄλλος δαίμων Ὁμηρικός; Si malis εἴ τις, vide XXVIII, 7. ὦ Ἄπολλον, καὶ Ζεῦ, καὶ εἴ τις ἄλλος θεὸς ἰατρικὸς ψυχῆς νοσούσης. et Lucianum *Necyom.* p. 337. Παλαμήδης, καὶ Ὀδυσσεύς, καὶ Νέστωρ, καὶ εἴ τις ἄλλος λάλος νεκρός. M.

i Ἐξ ἡμέων] Odyſſ. Α'. 33.

k δυοῖν ἑστίαιν] Sic Reg. et Harleian. vulgo ἑστιῶν.

l εἰ δέ τι ἀκρατῶς ἑαυτῶν τὰ ἐν γῇ ἔχοντα πάσχει πλημμελὲς,] Quaenam haec confuſio? in ordinem reduc hoc modo: *εἰ δέ τι (ἀκρατῶς ἑαυτῶν τὰ ἐν γῇ ἔχοντα,) πάσχει πλημμελὲς, ἀναίτιόν* etc. Parentheſis iſta abſolute ſumenda eſt, et vertenda: *cuin res terreſtres non ſint ſui iuris:* eſt enim Accuſatiuus Abſolutus pro Genitiuo, vt VI, 2. μόγις ὄντα ζώπυρα, pro ὄντων ζωπύρων. quod frequentiſſimum eſt. Vide Cl. *Taylorum* in *Indice Attico* ad Lyſiam. M.

m ἀναι-

τὴν τέχνην τίθει [m]· βούλησις γὰρ οὐδεμία τεχνίτου ἄτεχνος, οὐδὲ γὰρ νομοθέτου ἄδικος· ὁ δὲ θεῖος νοῦς ἀνθρωπίνης τέχνης εὐστοχώτερος. Καθάπερ οὖν ἐν ταῖς τῶν τεχνῶν χειρουργίαις [n], τὰ μὲν ἡ τέχνη προηγουμένως δρᾷ στοχαζομένη τοῦ τέλους, τὰ δὲ ἕπεται τῇ χειρουργίᾳ, οὐ τέχνης ἔργα, ἀλλ᾽ ὕλης πάθη, σπινθῆρές τε ἐξ ἄκμονος, καὶ ἐκ βαύνου αἰθαλώσεις, καὶ ἄλλο ἐξ ἄλλης πάθος,

admittant, caue in causa esse dicas artem: nunquam enim magis artificis ab arte, quam legislatoris a iustitia, consilium discedit: vt omittam, diuinam mentem multo magis, quam humanam artem, scopum suum attingere. Sicut autem in mechanicis artibus quaedam primario ipsa ars agit, dum finem suum respicit; quaedam sua sponte sequuntur opus, quae non artis opera, sed affectiones sunt materiae, vt cum scintillae ab incude, e fornace fauillae, aut aliunde simile quid sequitur, quod operis respectu necessa-

m [ἀναίτιόν μοι] τὴν τέχνην τίθει·] Vulgo [αἴτιον μὴ] τὴν τέχνην τίθει, quod minus elegans. Arripuimus igitur lectionem, quam Reg. et Harleian. obtulerunt.

n Καθάπερ οὖν ἐν ταῖς τῶν τεχνῶν χειρουργίαις,] Eadem comparatione, licet de malis ἠθικοῖς loquatur, vsus est Origenes in Celsum lib. VI. pag. 314. Κακὰ τοίνυν, εἰ μὲν τὰ κυρίως οὕτως ὀνομαζόμενα ἐξακούοι τις, ὁ θεὸς οὐ πεποίηκεν· ἀλλὰ τοῖς προηγουμένοις αὐτοῦ ἔργοις ὀλίγα, ὡς πρὸς τὴν τῶν ὅλων διάταξιν τυγχάνοντα, ἐπηκολούθησεν· ὥσπερ ἐπακολουθεῖ τοῖς προηγουμένοις τοῦ τέκτονος ἔργοις τὰ ἑλικοειδῆ ξέσματα καὶ πρίσματα etc. Noster autem, duce Platone suo, mala φυσικὰ materiae tribuit. Iustinus Martyr Paraen. ad Graecos cap. XIX. Plato ἐξ ὕλης καὶ τὸ κακὸν ὡρμῆσθαι ἔφη — διὰ τοῦτο γὰρ καὶ ἀγέννητον τὴν ὕλην ἔφησεν εἶναι, ἵνα μὴ δόξῃ θεὸν τοῦ κακοῦ ποιητὴν εἶναι λέγειν. Hinc Arnobius lib. I. p. 8. *Quid enim si prima materies, quae in rerum quatuor elementa digesta est, miseriarum omnium causas suis continet in rationibus inuolutas?* Hinc etiam Dionysius de Diuin. Nomin. cap. IV. §. 28. Ἀλλ᾽ οὐδὲ τὸ πολυθρύλλητον, Ἐν ὕλῃ τὸ κακὸν, ὥς φασι, καθ᾽ ὃ ὕλη. Eandem sententiam tenuit Valentinus, qui Platonicis dogmatibus erat addictus. Sic haereticus iste loquitur apud Origenem contra Marcionitas, §. IV. p. 88. Διόπερ ἔδοξέν μοι συνυπάρχειν τι θεῷ, ᾧ ὄνομα ὕλη· ἐξ ἧς τὰ ὄντα ἐδημιούργησε τέχνῃ σοφῇ διακρίνας, καὶ διακοσμήσας καλῶς, ἐξ ἧς καὶ τὰ κακὰ εἶναι δοκεῖ etc. Videas licet eiusdem libri p. 92. seqq. et Maximum apud Euseb. Praep. Euang. VII. 22. Adi sis et Lipsium Physiol. Stoic. lib. I.

Dissert.

ἀναγκαῖον μὲν τῇ ἐργασίᾳ, οὐ προηγούμενον δὲ τῷ τεχνίτῃ· οὕτως ἀμέλει καὶ ὅσα περὶ γῆν πάθη γίνεται, ἃς καλοῦμεν κακῶν ἀνθρωπίνων ἐμβολάς, ἐνταῦθα ἡγητέον ἀναίτιον καὶ τὴν τέχνην, εἶναι δὲ ταῦτα τῆς τοῦ ὅλου δημιουργίας ὥσπερ τινὰς καὶ ἀναγκαίας ἑπομένας φύσεις [o]· ἃ δὲ ἡμεῖς καλοῦμεν κακὰ καὶ φθοράς, καὶ ἐφ' οἷς ὀδυρόμεθα, ταῦτα ὁ τεχνίτης καλεῖ σωτηρίαν τοῦ ὅλου [p], μέλει γὰρ αὐτῷ τοῦ ὅλου, τὸ δὲ μέρος ἀνάγκη κα-

necessarium est, opifici tamen non est primarium: eodem modo in terrenis illis malis, quae humanis interuenire rebus dicimus, liberanda omni culpa ars est; cum nihil aliud ea, quam necessariae quaedam affectiones sint, quae cum vniuersi totius fabrica cohaerent: quae enim nos mala, quae corruptiones dicimus, quae lugemus, ea consummationem totius vocat opifex; quia totum respicit, cuius causa necesse est corrumpi partes.

Peste

Dissert. XIV. ac Iac. Windetum de Vita Functorum Statu §. III. p. 38. seqq.

o ὥσπερ τινὰς καὶ ἀναγκαίας ἑπομένας φύσεις·] Sic vterque codex: vulgo ὥσπερ τινὰς ἑπομένας καὶ ἀναγκαίας φύσεις. Forsan ὥσπερ τινὰς καὶ [ἀναγκαίως] ἑπομένας φύσεις.

Ibid. ὥσπερ τινὰς καὶ ἀναγκαίας ἑπομένας φύσεις·] Quaero, ad quid pertineat istud τινάς. si dicas, ad φύσεις, cui vsui igitur inseruit καί? Dudum suspicatus sum deesse aliquid: et suspicionem augent Codices, qui verborum ordinem vulgatum turbant. in prioribus enim editionibus erat: ὥσπερ τινὰς ἑπομένας καὶ ἀναγκαίας φύσεις: vnde conieceram: ὥσπερ τινὰς σπινθῆρας, καὶ ἀναγκαίας ἐκφύσεις. vt alludatur ad praecedentia, σπινθῆρές τε ἐξ ἄκμονος. Si *Dauisii* ordinem sequi malis, legi potest: εἶναι δὲ ταῦτα τῆς τοῦ ὅλου δημιουργίας σπινθῆρας, καὶ ἀναγκαίως ἑπομένας ἐκφύσεις. vix enim dubito, quin desit vox σπινθῆρας, et pro φύσεις scribendum sit ἐκφύσεις, *excrescentiae*. Mox, μόρια ταῦτα σωμάτων· *hae sunt corporum partes*, vel *membra*; quae ob salutem *Totius* abscindi debent. vide XI, 4. τί γὰρ εἰ καὶ τὰ μόρια τοῦ σώματος etc. et III, 10. καὶ γὰρ τῶν σωμάτων ἐκκόπτεται μέρη etc. Non igitur opus est coniectura Cl. Editoris, μοῖρα ταῦτα σωμάτων. M.

p ταῦτα ὁ τεχνίτης καλεῖ σωτηρίαν τοῦ ὅλου,] Proclus in Timaeum lib. II p. 113. Τὸ αὐτὸ τῷ μὲν μέρει κακόν, τῷ δὲ παντὶ καὶ τοῖς ὅλοις οὐ κακόν, ἀλλὰ καὶ ἀγαθόν. Arnobius lib. I. p. 9. *Plato ille sublimis apex philosophorum et columen saeua illa diluuia, et*

confla-

κῦσθαι ὑπὲρ τῦ ὅλυ. Λοιμώττυσιν Ἀθηναῖοι, σείονται Λακεδαιμόνιοι, ἡ Θετταλία ἐπικλύζεται, ἡ Αἴτνη φλέγεται. Καὶ πότε Ἀθηναίοις ἀθανασίαν ὁ Ζεὺς ὑπέσχετο; ἐὰν γὰρ ἀπέλθῃ ὁ λοιμὸς q, Ἀλκιβιάδης ἐπὶ Σικελίαν ὐκ ἄγει; Πότε Λακεδαιμονίοις ὑπέσχετο γῆν ἄσειστον; πότε Θετταλοῖς γῆν ἄκλυστον; πότε Σικελιώταις γῆν ἄπυρον; Μόρια ταῦτα σωμάτων r. Ὁρᾷς ὖν τὰ πάθη, ἃ σὺ μὲν καλεῖς φθορὰν, τεκμαιρόμενος τῇ τῶν ἀπιόντων ὁδῷ s. ἐγὼ δὲ σωτηρίαν, τεκμαιρόμενος τῇ διαδοχῇ τῶν μελλόντων. Μεταβολὴν ὁρᾷς σωμάτων καὶ γενέσεως, ἀλλαγὴν ὁδῶν ἄνω καὶ κάτω, κατὰ τὸν Ἡράκλειτον t. καὶ αὖθις αὖ ζῶντας μὲν τὸν ἐκείνων

Peste Athenienses affliguntur, motu terrae Lacedaemonii, inundantur Thessali, Aetna accenditur. At vero quando Atheniensibus immortalitatem promisit Iupiter? Nam si pestis desinat, nonne in Siciliam Alcibiades vehere potest populum? Quando Lacedaemoniis terram a motu immunem? aut ab inundatione Thessalis? aut Siculis ab igne? Sunt haec quasi partes corporum et membra. Eas autem affectiones corruptionem tu vocas, quia ea, quae intereunt, respicis; ego conseruationem, qui ea, quae succedent iis et sequentur. Vides mutationem corporum, nouasque generationes; quae nihil sunt aliud, quam quaedam, vt Heraclitus dicebat, sursum deorsumque currens semita, vt alius alterius viuat vitam, alius

conflagrationes mundi, purgationem terrarum suis esse in commentariis prodidit etc. Respicit ad Platonem in Timaeo p. 524. D.

q [Λοιμώττυσιν] Ἀθηναῖοι,—ἐὰν γὰρ ἀπέλθῃ ὁ [λοιμὸς,] Vulgo λιμώττυσιν et λιμός. Nos ex Harleian. veram lectionem restituimus, de qua Heinsius etiam monuerat. Vide, quae scripsimus ad Dissert. XI. 4.

r [Μόρια] ταῦτα σωμάτων.] Lego [Μοῖρα] ταῦτα σωμάτων. *Haec e conditione corporum et sorte manant.* Nam recepta lectio, quam Paccius et Heinsius vertunt, loco non videtur convenire.

s τῇ τῶν [ἀπιόντων] ὁδῷ] Vulgo ἐπιόντων, contra quam volunt Reg. et Harleian. ac ipsa res. Quin et Paccii codex nobiscum facit.

t ἀλλαγὴν ὁδῶν ἄνω καὶ κάτω, κατὰ τὸν Ἡράκλειτον] Atqui Heraclitus non appellabat hanc corporum mutationem ἀλλαγὴν ὁδῶν

βίον [u], ἀποθνήσκοντας δὲ [x] τὴν ἐκείνων ζωήν. Ζῇ πῦρ τὸν γῆς θάνατον, καὶ ἀὴρ ζῇ τὸν πυρὸς θάνατον· ὕδωρ ζῇ τὸν ἀέρος θάνατον, γῆ τὸν ὕδατος. Διαδοχὴν ὁρᾷς βίου [y] καὶ μεταβολὴν σωμάτων, καινουργίαν τοῦ ὅλου.

ε. Ἴθι δὴ καὶ ἐπὶ τὴν τῶν ἄλλων ἀρχὴν τὴν αὐτο-

alius alterius vita moriatur. Ex interitu terrae ignis oritur, ex ignis interitu oritur aer; ex aeris interitu aqua oritur, ex aquae interitu oritur terra. Vides succeſſiones vitarum, vides commutationem corporum, quae mutationem toti inducunt et vniverſo.

5. Iam ad alterum malorum principium innatum nobis venia-

δῶν ἄνω καὶ κάτω, (ſenſus enim vel nullus fuiſſet, vel menti Heracliti omnino contrarius, in eiuſmodi locutione) ſed ὁδὸν ἄνω καὶ κάτω, vel, ὁδὸν ἄνω κάτω. Lege et diſtingue: μεταβολὴν ὁρᾷς σωμάτων, καὶ γενέσεως ἀλλαγὴν, ὁδὸν ἄνω καὶ κάτω, κατὰ τὸν Ἡράκλειτον. Locum Philonis Iudaei ex lib. *de Mundi Incorruptibil.* attulit doctiſſ. *Gatakerus* ad M. Antonini IV, 46. Addo alterum ex lib. περὶ Ὀνείρων, p. 400. vbi hoc dictum Heracliti reſpicit: καὶ ὁδός τις ἤδ' ἐστιν ἄνω καὶ κάτω τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων, ἀστάτοις καὶ ἀνιδρύτοις χρωμένη συντυχίαις. huic quoque venuſte et erudite alludit Lucianus in *Vit. Auct.* p. 378. vbi Heraclitus ait: εἰς κυκεῶνα πάντα συνειλέονται, — ἄνω κάτω περιχορεύοντα. M.

u ζῶντας μὲν τὸν ἐκείνων [βίον,] Vulgo βίον, at Paccius vertit: *vitam ex alterius* morte *oriri*: quapropter in ſuo codice repererit θάνατον, quod optimo iure probabat Heinſius. Hierocles in Aur. Carm. LIV. p. 186. λέγεται ὀρθῶς ὑπὸ Ἡρακλείτου, ὅτι ζῶμεν τὸν ἐκείνων θάνατον, τεθνήκαμεν δὲ τὸν ἐκείνων βίον. Philo Iudaeus Alleg. lib. I. p. 46. A. Ἡράκλειτος φησὶ, ζῶμεν τὸν ἐκείνων θάνατον, τεθνήκαμεν δὲ τὸν ἐκείνων βίον. Omnino vide cl. Gatakerum ad Antonini IV. 46.

x ζῶντας μὲν τὸν ἐκείνων βίον, ἀποθνήσκοντας δὲ] Nihil video, cui applicari poſſint iſta Maſculina ζῶντας et ἀποθνήσκοντας. opinor legendum ζῶντα et ἀποθνήσκοντα, ſcil. σώματα, quod praeceſſit. et hoc euincunt ſequentia. Caeterum pro βίον certiſſima eſt emendatio *Gatakeri* legentis θάνατον. confirmat locus Porphyrii libello *De Antro Nympharum* p. 256. vbi citatur Heraclitus: καὶ ἀλλαχοῦ δὲ φάναι, ζῆν ἡμᾶς τὸν ἐκείνων θάνατον, καὶ ζῆν ἐκείνας (ſc. ψυχὰς) τὸν ἡμέτερον θάνατον. M.

y Διαδοχὴν ὁρᾷς [βίου] Sic Reg. vulgo βίων.

Sectio

φυῆ [z], ἣν ἡ ψυχῆς ἐξȣσία κυΐσκει τε καὶ τελεσφορεῖ, ᾗ ὄνομα μοχθηρία. Αὐτȣ͂ τȣ͂ ἑλομένȣ αἰτία, Θεὸς ἀναίτιος [a]· ἐπεὶ γὰρ ἔδει γῆν γενέσθαι μὲν ἔγκαρπον, καὶ ζωοτρόφον, καὶ πολυθρέμμονα, ἔχειν δὲ ἐν ἑαυτῇ κακὰ ἔνδον καθειργμένα, ἐξεληλαμένα τȣ͂ ȣ̓ρανȣ͂, εἰς τὸν δεύτερον τόπον ἐμίγη [b]. Θεὸς δὲ πολλὰς καὶ παντοδα-

veniamus, quod animae licentia tanquam mater concipit et consummat, cui improbitati nomen est. Hanc qui assumit, culpam sibi adscribat, deum extra noxiam relinquat. Cum enim terram creari necesse esset, quae et fruges daret, et animantes, pluraque educaret alia, eamque oporteret ipsa intra se continere mala; factum est, vt illa coelo eiecta hunc sibi vindicarent locum. Caeterum diuersa et omnigena deus constituit animalia,

Sectio 6.

z ἐπὶ τὴν τῶν ἄλλων ἀρχὴν τὴν αὐτοφυῆ] Initio sect. 4. diuiserat μοχθηρίαν in ὕλης πάθος, et ψυχῆς ἐξȣσίαν, *affectiones materiae*, et *animae* humanae *licentiam*. de priore absoluit: de secunda iam acturus est. Legendum itaque: ἐπὶ τὴν ἄλλην ἀρχὴν, τὴν αὐτοφυῆ, ἣν ἡ ψυχῆς ἐξȣσία κυΐσκει etc. M.

a Αὐτȣ͂ τȣ͂ ἑλομένȣ αἰτία, Θεὸς ἀναίτιος·] Reg. et Harleian. Αὐτȣ͂ [τȣ͂το] ἑλομένȣ. Plato de Rep. lib. X. p. 520. Αἰτία ἑλομένȣ, Θεὸς ἀναίτιος. Hoc effatum memorant plurimi. Vide I. B. Cotelerium ad Clementin. Hom. XV. cap. 8.

Ibid. Αὐτȣ͂ τȣ͂ ἑλομένȣ αἰτία· Θεὸς ἀναίτιος.] Ex Platonis X. de *Repub.* p. m. 348. αἰτία ἑλομένȣ· Θεὸς ἀναίτιος. Alludit Nazianzenus *Stelit.* I. p. 25. ἀναίτιον γὰρ παντάπασι κακῶν τὸ θεῖον, ἀγαθὸν τῇ φύσει τυγχάνον, καὶ τȣ͂ προελομένȣ τὸ τῆς κακίας. M.

b ἐξεληλαμένα τȣ͂ ȣ̓ρανȣ͂ εἰς τὸν δεύτερον τόπον ἐμίγη.] Quando mentio fit de *Coelo*, δεύτερος τόπος in ordine est αἰθήρ. vide XXXIX, 4. *locus* vero, quem hic intelligit Maximus, est *Terra.* haec autem non est ὁ δεύτερος τόπος, sed ὁ δεῦρο τόπος. sic XXVII, 8. ἐπειδὰν δὲ ὑπερκύψῃ (l. ὑποκύψῃ) τȣ͂ ȣ̓ρανȣ͂ εἰς τὸν δεῦρο τόπον, ἀμβλύνεται καὶ ἀμαυρȣ͂ται. Diss. IV, 6. Ὦ Ζεῦ καὶ Θεοὶ, — οἷον τȣ͂το ζῶον τῷ δεῦρο τόπῳ καὶ βίῳ ἐγκατεστήσατε; sic ἡ δεῦρο συνȣσία, XXVII, 7. quod ὁ δεῦρο βίος dicitur XVI, 1. et τὰ δεῦρο πράγματα, ibid. sect. 6. Hanc vero Platonis et Nostri sententiam vide quomodo efferat Scriptor coaeuus et Platonicus Aristides *Isthm. in Nept.* p. 26. κακὰ γὰρ ȣ̓́τε ἐστὶν ἐν θεοῖς, ἀλλ' ȣ̓δ' ἂν δύναιτο γενέσθαι ποτὲ, (ὑπερώρισται γὰρ ταῦτά γε εἰς τὸν πρὸς γῆν τόπον) ȣ̓δὲ παθήματά τε καὶ συμφοραί. ita legendum et distinguendum, non ὑπερωρίσθαι. Aeque apposite alius Πλατωνίζων, Philo Iudaeus, *de Monarch.* p. 564. ὅτι ȣ̓ρανȣ͂ τὸ παράπαν ψεῦδος ἐπιβαίνειν ȣ̓ θεμιτὸν, ἀλλὰ τοῦτο πᾶν εἰς τὸν

περίγειον

πὰς ζώων κληρȣχίας [c], δίχα αὐτῶν τὴν πρώτην Φύσιν διελόμενος, τὴν μὲν εἶναι παντοδαπὴν ἐν τοῖς βίοις, καὶ ποικίλην τοῖς σώμασιν, ἄλογον, ἄφρονα, ἀλληλοφθόρον, ἀνόητον Θεȣ̃, ἀρετῆς ἄμοιρον [d], ὑπ' αἰσθήσεως ἐφημέρȣ βοσκομένην καὶ δημαγωγȣμένην, ἰσχυρὰν μὲν τῷ σώματι, ἀμήχανον δὲ τῷ λογισμῷ· τὴν δὲ ἑτέραν αὖ τὴν ἀνθρωπίνην ἔμπαλιν ὁμογενῆ καὶ ξύννομον καὶ μίαν, ἀσθενῆ μὲν τῷ σώματι, ἄῤῥηκ]ον δὲ τῷ λόγῳ, συνετὴν Θεȣ̃, πολιτείας μέτοχον, κοινωνίας ἐρῶσαν, δίκης καὶ νόμȣ καὶ Φιλίας γεγευμένην. Ἔδει δὲ ἄρα τὸ γένος τȣ̃το κρεῖτ]ον μὲν εἶναι τῆς ἐν γῇ πάσης ἀγέλης, ἔλατ]ον δὲ, οἶμαι, Θεȣ̃. Τὴν δὲ ἐλάτ]ωσιν αὐτȣ̃ ȣ̓δὲ θάνατος [e] ἄρα παρέξεσθαι ἔμελλεν· ὃν γὰρ καλȣ̃σιν οἱ πολλοὶ θάνατον, αὐτὸ τȣ̃το ἦν ἀθανασίας ἀρχὴ, καὶ

animalia, quorum primam bifariam diuifit naturam; vt altera omni et viuendi ratione et corporum forma diffimilis inter fe effet et diuerfa fine ratione aut prudentia, ita vt alterum in perniciem alterius natum, improuidum, diuinae virtutis expers, foloque fenfu in diem gauderet et duceretur; corporis viribus excelleret, intellectu autem nihil poffet: altera vero, quae eft hominum, eiufdem effet generis, focialis, ac vna; corpore quidem imbecillis, ratione vero inexpugnabilis, dei capax, ciuilis adminiftrationis compos; quam iuftitiae, quam legum, quam amicitiae habere guftum voluit. Quod quidem genus omnibus, quae terram quidem colerent, praeftare animalibus, deo autem minus oportebat effe, vt arbitror. Et quamuis mortale fit, nihil tamen propterea de eius praeftantia decederet; cum id, quod vulgus mortem vocat, nihil aliud, quam immortalitatis exor-

περίγειον πεφυγάδευται χῶρον. M.

c πολλὰς καὶ παντοδαπὰς ζώων κληρȣχίας,] Poft has voces excidit ἔκ]ισε, vel ἐγέννησε, vel aliud eiufdem poteftatis vocabulum.

d ἀνόητον Θεȣ̃, ἀρετῆς ἄμοιρον,] Vulgo ἀνόητον, Θεȣ̃ ἀρετῆς ἄμοιρον. At vitiofam diftinctionem ex coniectura fuftuli. Verte: *Dei nefcium, virtutis exfors.* Ἀνόητον Θεȣ̃ συνετῇ Θεȣ̃, quod in altero membro reperitur, opponit.

Ibid. ἀνόητον, Θεȣ̃ ἀρετῆς ἄμοιρον] Diftingue: ἀνόητον Θεȣ̃, ἀρετῆς ἄμοιρον, *fine* vlla *Dei notione:* cui mox opponitur, συνετὴν Θεȣ̃. M.

e οὐδὲ θάνατος] Mallem οὐδ' ὁ θάνατος, *ne mors quidem.* M.

f τῷ

γένεσις μέλλοντος βίου, τῶν μὲν σωμάτων τῷ αὐτῶν νόμῳ [f] καὶ χρόνῳ φθειρομένων, τῆς δὲ ψυχῆς ἐπὶ τὸν αὐτῆς τόπον καὶ βίον ἀνακαλουμένης. Τοῦτον δὴ [g] τῆς ἀνθρωπίνης ἐνδείας πρὸς τὸ θεῖον ἐξεῦρε Θεὸς τρόπον, ἐπιθεὶς [h] τὴν ψυχὴν γηΐνῳ σώματι, ὡς ἡνίοχον ἅρματι, καὶ παραδοὺς τὰς ἡνίας τῷ ἡνιόχῳ, ἀφῆκε θεῖν· ἔχουσαν μὲν παρ' αὐτοῦ ῥώμην τέχνης, ἔχουσαν δὲ καὶ ἀτεχνίας ἐξουσίαν. Ἡ δὲ ἐπειδὰν ἐπιβῇ ἁρμάτων, καὶ λάβηται μὲν ἡνιῶν, ἡ μὲν [i] εὐδαίμων καὶ μακαρία ψυχὴ, καὶ μεμνημένη τοῦ ἐπὶ τὸ ὄχημα ταύτην ἐμβιβασαμένου Θεοῦ [k], καὶ ἡνιοχεῖν προστάξαντος, ἔχεται τῶν ἡνιῶν, καὶ ἄρχει τοῦ ἅρματος, καὶ κολάζει τὰς τῶν ἵππων ὁρ-

exordium, futurae vitae ſit natalis: quandoquidem ſua lege ſuoque tempore corpora quidem intereunt, animae vero ad locum ſuum ſuamque vitam reuocantur. Id vero, quo humana a diuina vinceretur natura, tale excogitauit deus: animam mortali corpori impoſuit, tanquam aurigam plauſtro, traditiſque aurigae in manum habenis, curſu ſuo ferri permiſit: vim illi praeterea roburque addidit, vt vel arte ſua vti poſſet, ſi vellet, vel abuti, ſi mallet. Ibi felix, et quam vere beatam dicas, anima, memor illius, a quo plauſtro impoſita eſt, frenoſque accepit, nimirum dei, habenas manu arripit, currum regit, impetumque caſtigat equorum: illi contra in diuerſa

f τῷ [αὐτῶν] νόμῳ] Sic bene Reg. quod et Heinſius obſeruauit. vulgo τῷ [αὐτῷ] νόμῳ.

Ibid. τῷ αὐτῶν νόμῳ] Scribe αὑτῶν, *ſua lege*: vt mox, τὸν αὑτῆς τόπον. M.

g Τοῦτον [δὴ] Sic vterque codex, non δέ.

h Θεὸς τρόπον, ἐπιθεὶς, etc.] Diſtingue: τρόπον· ἐπιθεὶς etc. pro ἐπιθεὶς vero lubenter ſcriberem ἐνειθεὶς, vel ἐνθεὶς, vel aliquid, quod *incluſionem* denotaret. Longinus περὶ Ὕψ. ſect. XXX. οἱονεὶ ψυχήν τινα τοῖς πράγμασι φωνητικὴν ἐντιθεῖσα. Caeterum ψυχὴ ἐν γηΐνῳ σώματι eſt Pauli θησαυρὸς ἐν ὀστρακίνοις σκεύεσιν, 2 Cor. IV, 7. M.

i ἐπειδὰν ἐπιβῇ ἁρμάτων καὶ λάβηται μὲν ἡνιῶν, ἡ μὲν etc.] Multo elegantius et ad genium Graecae Linguae, ἐπιβῇ τοῦ ἅρματος, καὶ λάβηται τῶν ἡνιῶν. vt mox, ἔχεται τῶν ἡνιῶν, καὶ ἄρχει τοῦ ἅρματος. M.

k ἐπὶ τὸ ὄχημα ταύτην ἐμβιβασαμένου Θεοῦ,] Omnino ἑαυτὴν ἐμβιβασαμένου. *anima memor Dei, qui* ipſam *currui* (non *plauſtro*) *impoſuit*. M.

l κολά-

μάς [l]· οἱ δὲ εἰσιν ἀτεχνῶς παντοδαποὶ, ἄλλος ἀλλαχȣ̃ θεῖν διωρμημένοι, ὁ μὲν αὐτῶν ἀκόλαστος καὶ ἀδηφάγος καὶ ὑβριστὴς, ὁ δὲ θυμώδης καὶ ἰτητικὸς καὶ ἔμπληκτος, ὁ δὲ νωθὴς καὶ ἐκλελυμένος, ὁ δὲ ἀνελεύθερος καὶ σμικρόφρων καὶ ταπεινός. Οὕτως ἅρμα [m] ἐστασιασμένον ταράττει τὸν ἡνίοχον. Κᾆτα ἢν μὲν κρατήσῃ [n] αὐτȣ̃, κατὰ τὴν τȣ̃ δυναστεύοντος ἵππȣ ῥύμην ἄξων φέρεται· νῦν μὲν τῷ ἀκολάστῳ ἵππῳ πᾶν τὸ ἅρμα ξυμφερόμενον αὐτῷ ἡνιόχῳ ἐπὶ ὕβρεις, καὶ παροινίας, καὶ λαγνείας, καὶ ἄλλας ȣ̓́τε εὐσχήμονας, ȣ̓́τε εἰλικρινεῖς, ἡδονάς· νῦν δὲ τῷ θυμικῷ ἐπὶ κακώσεις παντοδαπάς.

diuerſa ruunt, aliuſque alio contendit; alius enim in intemperantiam, ingluuiem, ac libidinem; alius in bilem, temeritatemque, et inſaniam, propendet; alius tardus ac mollis, alius illiberalis ac deiecti humiliſque eſt animi. Ita currus in diuerſa diſtractus aurigam turbat. Quod ſi equis auriga feratur, nec currus habenas audiat, ibi potentioris equi impetum axis ſequitur: quod ſi intemperantiae addictus eſt, vna cum auriga ipſo in libidinem, vinolentiam, ac venerem, aliaſque, nec honeſtas, nec ſinceras, voluptates arripitur: ſin ferox, in aerumnas quaslibet et calamitates.

l κολάζει τὰς τῶν ἵππων ὁρμάς·] Optime Lactantius lib. VI. cap. XVII. 13. *Iſtae concitationes animorum iuncto currui ſimiles ſunt, in quo recte moderando ſummum rectoris officium eſt, vt viam nouerit; quam ſi tenebit, quamlibet concitate ierit, non offendet: ſi autem aberrauerit, licet placide ac leniter eat, aut per confragoſa vexabitur, aut per praecipitia labetur, aut certe, quo non eſt opus, deferetur. Sic curſus ille vitae, qui adfectibus, velut equis pernicibus, ducitur* etc. Noſter autem ſua deſumſit ex Platonis Phaedro p. 344. ſeqq.

m Οὕτως ἅρμα] Reg. αὐτικ' ἅρμα. Forſan αὐτίκ' ȣ̓̃ν ἅρμα ἐστασιασμένον etc.

Ibid. Οὕτως ἅρμα ἐστασιασμένον] Opinor ȣ̓́τω τὸ ἅρμα. *Regius* pro ȣ̓́τως habet αὐτικ: quod quale ſit neſcio. M.

n Κᾆτα [ἢν] μὲν κρατήσῃ] Sic Reg. vulgo: Κᾆτα [κᾂν] μὲν κρατήσῃ, perperam.

Ibid. κᾆτα κᾂν μὲν κρατήσῃ αὐτȣ̃,] Pro κᾂν conieceram ἐὰν, *Regius* ἢν. Caeterum μὲν abſurdum eſt, et contra mentem Auctoris. Lego: ἢν μὴ κρατήσῃ αὐτȣ̃, vel αὑτȣ̃. *ſi eum regere non* poſſit; vel, *ſi ſui compos non ſit.* Deinde, ad finem ita diſtingue: ἐπὶ κακώσεις παντοδαπάς **** nam mutilus procul dubio eſt hic λόγος. quod quidem dolendum eſt, quia tota haec Fabula eſt pulcherrima. M.

IO.

IO. IAC. REISKE
AD MAXIMI TYRII DISSERTAT. XXV.
ANNOTATA.

7. 8. f. πλανωμένης. ἀρχὴ δ' αὐτῆς. redit enim vtrumque ad ἐπιθυμίας.

pen. ἀρετὴν] imo vero ἀρχήν. quoad initium melius rectam metam feriens.

8. 2. ſi ὑπ' αὐτῷ ad fluuium refers, recte habet. ſin autem ad λειμῶνι, leg. erit ἐπ' αὐτῷ ſuper prato.

9. 6. non poſſum facere, quin Dauiſii ſcitae et felici coniecturae προμνᾶται τοῖς ζώοις πόνους ſubſcribam. creat, parit animalibus labores in poſterum tolerandos, in arando, currendo in certaminibus, venando.

11. 3. f. ὁ μὲν γὰρ ἐφ' ἡδονήν.

6. τοῦδε δὲ τοῦ ἔρωτος.

14. 1. f. Λεωνίδην. hic finit ſententiam. Ageſilao citius principatum heroicae fortitudinis detulerim, quam Leonidae. ἐκεῖνος μὲν γὰρ ἐκράτει μαχίμων. nam Leonidas quidem vincebat viros et bellatores ſtrenuos, ἀμαχώτερος δὲ ἦν ὁ ἔρως τοῦ βαρβάρου. at multo difficilior oppugnatu fuit amor (aduerſus quem Ageſilao pugnandum fuit,) quam barbarus, (Xerxes, cum quo certandum fuit Leonidae.)

7. f. τούτῳ δίδωμι τὰ ἀρ.

18. 7. f. ἀνάγκη τοῖς κατὰ τὸ ἀγνοούμ.

13. f. ὥσθ' ὁποτέρα.

19. 8. malim προτεθεῖναι (ſine ſibilo) non apponi, ſed praeponi, praefici.

21. antep. ξυνυφὴν probarem, ſi praeceſſiſſet προσυφαινόμενος. Iam vero cum praeceſſerit προσφυόμενος, malim h. l. ξυμφυὴν concretionem, coalitionem. ſed occupauit hoc iam Marklandus.

pen. f. ὑπὸ τῆς φαντασίας οἰστρούμενον, ab opinione vſque ad furorem incitatum.

22. 6. ἐπιστάτου h. l. eſt adiectiuum, non ſubſtantiuum.

25. 1. malim ἀνίστησι, eiecto θ. deſolat, deuaſtat.

5. Πλαταιαῖς] imo vero πύλαις. nam ad Thermopylas cum Leonida certauit Xerxes. cum Ariſtide vero, Themiſtocle et Pauſania Mardonius ad Plataeas.

26. 8. οὐκ videtur delendum eſſe.

27. 5. cretico adoleſcenti turpe eſt, ſi amat.

31. 1. f. ἐν ἐπιγράμματι δὲ ἔνδοθεν.

34. 4. tolle ἐστεφανωμένος, vt prauam lectionem v. proximi σφαλλόμενος,

λόμενος, et fic interpunge βαδίζων μεθύων, ambulans vt temulentus, ἄκων σφαλλόμενος, eoque ruens et impingens, fed praeter voluntatem.

35. vlt. aut rurfus eiiciendum eft a Dauifio primo ingeftum ἀναμαχέσασθαι, aut deinceps leg. καὶ κατὰ τὸν 'Αν. cum copula.

36. 5. f. ἀνατιθένοι θεῷ πρᾶγμά ἐστιν ἄθεον. τοῦτο δὲ πῶς οὐ πλημμελές;

12. τι] f. τινι. alicui. aut πῃ enclitice. *vſquam locorum.*

37. 3. tranſponenda ſunt vocabula κακίςῳ et ἀβεβαιοτάτῳ, ad hunc modum. πῶς γὰρ ἢ ἐν χρήμασι κάλλος, τῷ πάντων πραγμάτων ἀβεβαιοτάτῳ, ecquid enim venuſtatis inſit facultatibus, rei rerum omnium inconſtantiſſimae, fugaciſſimae, maxime fluxae? ἢ ἐν πολέμῳ τῷ πάντων κακίςῳ, aut bello, rerum omnium peſſimae, exitioſiſſimae, luctuoſiſſimae? de honore ſi quid inſerciendum ſit, quod Markland vult, quamquam mihi non videntur auctores ſemper cola ſua numeraſſe et vbique inter ſe coaequaſſe, poſſit hoc ferme colon inſeri, ἢ ἐν τιμῇ τῷ πάντων κενωτάτῳ.

pen. οὐδέ μοι λέγοις bene habet. nolim abs te mihi commemorari Aegyptum vt res amabilis.

38. 1. Βαβυλῶνα αὐτήν] bene exprimit noſtrate, *und Babylon noch dazu.*

39. 5. malim καθ' τὸ πρᾶγμα. etiam rem. h. e. cupiditatem prauam ſub honeſto amoris nomine laudemus atque commendemus.

40. 5. ἐὰν δὲ μή] ſcil. ad rem praeclaram, honeſtam, formoſam viſam feratur, ſed ad turpem — .

7. aut ὁ ἀκόλαςος σοφιςής leg. (et fort. Epicurus deſignatur,) aut potius ἀκόλαςος ὢν ὁ σοφιςής, ille ſophiſta, cum quo hic certo, cum ſit intemperans et ſalax, τῇ τοῦ φαινομ. προσθήκῃ. articulus τῇ abeſſe nullo modo poteſt.

antep. comma tolle pone ἡδύ. illud ſuaue, dulce, iucundum, ſeu voluptas illa (quaſi ad illa acerrima et diuturniſſima de voluptate, vt de fine bonorum, certamina reſpiceretur).

42. 6. ὑποτροφῆς vocabulum Maximus ſolus pro ſimplici vſurpat. v. p. 56. 8. vbi eſt ſolidus, denſus, craſſus cibus. ſententia eſt: niſi ipſa alimenta accedant ad miniſterium oris ea aſſumentis, dentiumque mandentium, et inteſtinorum ſuſcipientium internaque ſua officina digerentium. num ergo leg. eſt προσγινομένης αὐτῆς τῆς τροφῆς. aut πρ. αὐτῆς τῆς ἔξωθεν τροφῆς. recurrit v. ὑποτροφή p. 72, 2.

43. 4. τήν prius tolle.

5. τοῖς Σικελιώταις. cum articulo, vt modo τοῖς Πέρσαις.

45. 6. δὲ eſt vitium typographicum editionis Londinenſis, ſubiice μέν.

46. 7. ποιῶν non videtur participium a ποιεῖν *facere*, sed participium a ποιῶν, qui est infinitiuus a ποιόω, repetendum esse. *et quomodo qualificans.* h. e. quo pacto fingens, quam in formam transmutans.

47. 2. f. ἐν τῇ δεῦρο πρὸς τὸ σῶμα συνουσίᾳ.

8. ἡ τῦ καλῦ φύσις idem est atque τὸ καλὸν ipsum. malim tamen hic loci, vt in sequentibus conuenientius, ἡ τῦ καλῦ ῥύσις *effluxus, emanatio.*

48 11. malim ὑπεκκύψῃ (sine ρ, sed cum geminato κ) ex ὑπὸ et ἐκ et κύπτειν. elapsum fuerit coelo.

pen. ναύτης θαλάττιος] haec metaphorice sunt dicta. planis verbis est homo crassus, a voluptatibus animi nobilioribus alienissimus, sed corporis libidinibus foedissimis ingurgitatus et submersus.

49. 3. f. ὥσπερ ὁ 'Οδυσσεὺς, πρὸς ἀποθρώσκ.

vlt. locus hic bene habet. opponit hic Maximus τῇ τῦ κάλλυς ἀεργοτάτῳ καὶ ἀμβλυτάτῳ τὴν τῦ κάλλυς αὐτῦ φύσιν (vel, vt equidem legi malim, ῥύσιν.) vmbrae veluti pulchri et honesti inefficacissimae et obtusissimae, ipsius (haud imminuti, haud fracti, sed integri et solidi, nam hoc vult *ipsius* dicere) ipsius ergo pulchri et praeclari atque honesti naturam seu effluuium.

50. 3. malim συγγενῶς in aduerbio. ea parte mentis humanae, quae natura sua, seu fataliter, informata est congenite cum ipso honesto. h. e. cui per naturam cognatio quaedam et fortis conuenientia est cum honesto.

vlt. ὁ videtur delendum esse. a vocabulis καὶ τὴν μνήμην incipit apodosis huius periodi.

52. 6. malim ἐκπεσὼν.

53. vlt. sententia τι repudiat, et aut τῦτό τοι flagitat, aut τυτοὶ, vt οἱ duae syllabae in pronunciatione in vnam colliquescant.

54. 8. ὕτωσὶ] sic stricte ad literam, nil altius meditatione adscendenti. εὐθὺς, statim vt verba audit, ita ad literam accipit, otio nullo sibi permisso profundius in penitiores eorum sententias penetrandi. *So gerade zu. so bey der Erde weg.*

9. κειμένων non ita est accipiendum, ac si significaret κειμένων ἐν ταῖς τραπέζαις, nam paullo post demum imponentur mensis illa fercula, sed κειμένων simpliciter est accipiendum pro ὑπαρχόντων. vbi praesto sunt in culina carnes copiosae, et in cella vina, mensis illa fercula vinaque imponere, videtur sobrium et decorum aliquod conuiuium indicare. verumtamen verbum διηγεῖσθαι, quod non solet pro μηνύειν vsurpari, flagitat potius, vt τῷ legatur versu 9. pro τὸ. sic διηγεῖσθαι ad poëtam, Homerum, redibit. Duo vocabula ἐπιθεῖναι et ἐγχέαι quamquam ad ipsum poëtam referenda sunt, eumque aiunt fercula inferre, et vina miscere,

tamen nemo tam tardus eſt, quin ſtatim intelligat tantundem ſignificare, atque ſi dixiſſet. eo, quod poëta de magnis copiis apparatarum dapum vinorumque famulos fingit alios fercula carnium, alios crateras vini inferentes, conuiuaſque laudat — eo videtur (poëta) formam depingere conuiuii ſobrii et pudentis. ἐπιτιθένοι auftragen laſſen, ἐγχέοι einſchenken laſſen. (nicht ſelber auſtragen, nicht ſelber einſchenken.)

56. antep. f. ὀδμὴ δὲ, καὶ ἡ ἡδίςη, κιβδηλ.

57. 1. f. μελῶν ἐ παραπεμπομένης, vel μὴ παραπ. cum particula infitiante. non quidem plane tranſmittentes, vel omittentes has odorum delicias, verumtamen — παραπέμπεσθαι eſt amandare, ablegare alio, exterminare.

6. f. ἐπιτεχνήτης. argumenta rixandi captioſa, et ſubtili arte excogitata.

antepen. ἐπιχωρίῳ] malim ſimplex χωρίῳ. ſin autem nihilominus illud ἐπι ſeruatum velis, lege ἐδ' ἐν τῷ τῆς φύσεως ἔτι χωρίῳ μένειν —

58. 5. πρὸς] lege περὶ.

7. pone κομιδῇ adde ἐςὶ.

59. 6. aut τὰ eſt delendum, quod etiam codices nonnulli omittunt, aut leg. eſt μιμέμενοι τὰ ἀληθῆ τραύματα.

vlt. ἔλαιον eſt nominatiuus, πῦρ accuſatiuus, valens idem atque φλόγα Xenophontis. πυρὶ vulgatam ſi amplectaris, abſurda exſiſtet haec ſententia ὁ νόμος ἐπεγείρει τὸ ἔλαιον πυρὶ lex oleum igni excitat.

60. 2. ἐνταῦθα] in noſtris hodiernis, quae apud nos agitantur, conuiuiis, noſtrates hi rixatores enarrant verbis copioſiſſimis, quae in foris et tribunalibus ſiue a ſe acta ſunt, ſiue ab aliis agi viderunt.

4. ἐξορχῦνται in praeſenti. vulgata lectio vtique ſeruari debuerat. nam de ſui aeui colloquiis inter conuiuandum habitis queritur auctor. id quod etiam v. ἔτοι ſatis indicat. ſed ἐξορχῦνται τὰ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις leg. in foris et comitiis. videntur tamen in continenti inſequentia his repugnare.

8. malim ſic legi τὰς ἀγαθὰς ψυχὰς, ἀλλ' ἐ δικανικοῖς.

63. antepen. f. ἐφήμερον ὂν τὸ τῶν ἀ. γ.

64. 8. καθ' ἡδονὴν] imo vero κατὰ πύσιν, hactenus quod illa diſcit ſibi antehac incomperta. opponitur τῇ πύσει ſtatim ἡ ἀνάμνησις.

10. τὶς ἂν ἒν — προσηνεςέρα] videntur haec verba hiſtorici alicuius eſſe, memoriis ſuis de laudibus hiſtoriam praeſantis, e. c. Thucydidis, aut Polybii potius, quem deſignare videntur iſta πολλῷ καὶ γενναίῳ λογοποιῷ. hiſtoricus πολὺς eſt ille, qui memorias rerum multis libris perſcripſit. poſſit quoque legi παλαιῷ vetuſto, vetuſtate venerabili.

66. 13.

66. 13. f. τὸν ψυχῆς στρατηγόν.

73. 1. malim κατεστήσατο. in indicatiuo aor. 1. tum post θρέμμασιν est signum interrogationis ponendum.

4. ἔχουσι in indicatiuo.

vlt. f. ἄφετον [scil. πάσης τοιαύτης δουλικῆς ἐργασίας] ἐκ γενετῆς. statim a natiuitate, nascitur liber.

74. pen. προμαχεῖ in indicatiuo, et σώζει, et συναγωνίζεται, et πείθεται.

75. 3. f. ἀλλ' οὐδὲ Βρασίδας Βρασίδας ἂν ἦν, εἰ γεωργὸς ἦν.

77. 1. f. θαλάττης ἔδει γεύσασθαι.

2. ὑπολιπόμενοι] imo vero ἐπιφερόμενοι secum efferentes.

78. 1. f. ἡ γῆ μένει, μένει τὰ φυτά, μένει τὰ λήϊα.

80. 5. post αὐτὸς videtur θερμαίνων, vel simile quid deesse.

81. 7. f. ὥστ' ἀφελεῖν τοὺς πολέμους. si tale quid est agricultura, h. e. si haec eius est natura seu vis, vt bella tollat et interimat.

83. 1. πού] imo vero ποί.

84. 4. δέδια δὲ μὴ τοιοῦτον malim, omisso τό.

85. 3. γίγνεται (in indicatiuo) recte dant veteres editiones.

88. 6. f. ἀλλ' ἐπεὶ καὶ τούτῳ [scil. τῷ γένει] κοινὸν τὸ δικαίως καὶ μὴ [scil. γεωργεῖν.]

91. 2. f. θρασὺς ὑβριστότερος. insolentior, in contumelias dandas profusior, quam alias esset, si armis haud polleret. recte habet ὁ δ' ἀσθενὴς θρασύτερος. infirmior plus se iactat, magis gloriatur, plus sibi arrogat, quam si nudus esset.

92. 1. εὐστοχῇ in coniunctiuo, vt ἀδικῇ.

8. post προηγορείων deesse videtur ὁμιλητής, aut τρόφιμος, aut tale quid.

95. 5. πεπηγώς] compactus, quadratus, torosus. in edd. est εὔπηγος. num leg. εὔπαγος. bene gelu ferens, aduersus frigora induratus.

6. εὔπνους] bene respirans, facile, fortiter, longum valens halitum sustinere, vt homo, cui fortes et robusti sunt pulmones.

96. 1. f. στρατιῶται ὡς ἔτυχεν ὁπλιζόμενοι. arma induentes, quae casus tum et festinatio obiiciebant. nescio quoque, an post στρατιῶται addendum sit αὐτοσχέδιοι. milites subito et a forte fortuna atque necessitate creati.

97. 8. τὰ ὕστερα] scil. τῶν Ἀθηναίων στρατιωτικά. si huic Marathonico, de quo hic ago, exercitui compares eas copias, quibus Athenienses vsi sunt temporibus insecutis.

8. πλεῖστος] imo vero πλεῖος.

102. vlt. f. καὶ τῆς ἀετῶν κλαγγῆς. vel potius sic: τοῦ βρυχηθμοῦ τὸν λέοντα, καὶ τὸν ἀετὸν τῆς κλαγγῆς.

103. vlt. f. λογισμούς, οἷς [puta τοῖς πολλοῖς] ἀπόχρη. non secun-

 dum

dum opiniones multorum, quibus multis ſufficit ad laudandum alicuius λόγον intelligentiam et facundiam.

104. 1. num εὔϛολος *expedita*, vel potius εὔτροχος *volubilis*. Sed in his duobus, οἷς et εὐτροχος, Marklandus mihi iam praeuenit, vt nunc demum video.

105. vlt. f. ὐ νεμεσῶ αὐτὸν τὸ τῆς ἡδονῆς παρατρέχον ἐπαινεῖν, aegre non fero eum laudare voluptatem auditionis cito praetervolantem. aut ſic, ad eandem ſententiam, ὐ νεμεσῶ, εἰ τῆς ἡδονῆς τὸ παρατρέχον ἐπαινεῖ. in indicatiuo.

106. 4. f. λέγε δὴ τίνας.

108. 1. poſt ἀψοφητὶ non punctum plenum, ſed dimidiatum, ſeu coli, ſignum ponendum eſt. nam arctiſſime cum ὑποφερόμενος cohaeret verſu 5. μετὰ τῦτο. caetera ſunt modo parentheſeos interiecta.

8. f. καίτοι ἤδη ἰατρός.

109. pen. f. συνιϛάμενον. aſſiſtentem, adſtantem, vt commilitonem in acie latus tuum tegentem.

110. 1. loco poſterioris ἐν malim ἐπὶ. ἐπ' ἀμφιβόλῳ.

111. 1. inprimis et modis omnibus probo felicem Marklandi coniecturam Τυρταῖε, ſed deinde malim οἷα κἀν ἔτι σάλπιγγος ἐνεργεϛέραν ἐγείρῃ ἁρμονίαν, ἐν μέσοις τοῖς ὁπλίταις ἐντεταμένη (a τείνειν.)

112. 5. malim καλὸν in neutro. vt ſubaudiatur, non praecedens ὐρανὸς, ſed inſequens θέαμα.

114. 1. f. ταῦτ' ὐ πείθομαι.

115. 2. αὐτὸν] videtur indicare, ipſum Maximum quoque titulos diſputationibus praeſcripſiſſe.

3. ſic diſtinguo. λόγον. τίνα μέντοι; at quodnam numen.

118. 4. f. ἴδιον δὲ ἑκάϛοις τὸ σχῆμα τ. λ.

119. 7. f. ἀποχ. τὸ τῆς ἀρετῆς.

8. τῦ γένυς] ſcil. τῶν φιλοσόφων.

125. pen. f. ἐν συντεταγμένον.

vlt. f. φιλοσοφίαν ἐν εἰς ζῆλον.

128. vlt. malim ἐξενέγκασθαι.

136. 6. τιμωρεῖ (in actiuo) τῷ γάμῳ, ſuccurrit matrimonio ſuo. vlciſcitur iniurias ei oblatas. Non in medio, ſed in actiuo vſurpatur τιμωρεῖν τινι cum datiuo hoc ſenſu opem ferendi.

137. 4. f. τὴν ἑκάϛυ (aut ἑκάϛων) χρείαν.

140. 3. praeſtabat vetus lectio, ὐκ αὐτὸν ἥλιον, et pari pacto p. 142. 1. ſeruari debuerat τι.

142. 14. f. ταύτην τὴν καλήν.

143. vlt. f. γεωργῶν ἀροτῆς.

145. 5. δυσανάκλητον bene habet, et melius, quam quicquid ei ſuffectum eunt. nam δυσανάκλητον (ab ἀνακλᾶσθαι) hoc vnum ſignificaret tantummodo, plebem non poſſe, magnis cladibus percul-

perculſam, ſolatio rurſus erigi et a deſperatione ad conſtantiam reuocari. Verumtamen, quamquam Maximus vtique hoc etiam non excluſum voluit, aliud quid tamen adhuc intendit, ſcil. populum a magnis acceptis cladibus interdum non ſolummodo animos deiicere, ſed etiam iracundia in auctores mali tanta exardeſcere, vt inexorabilis, irreuocabilis ad aequitatem et lenitatem bonamque mentem, ſed rabie ardens, innocentes, quin etiam optime meritos homines ſupplicio indigniſſimo afficiat, vt τὺς δέκα σὺν Θρασύλλῳ, qui oborta immani procella vndis merſos colligere non potuerant, tametſi mari victores facti. Hic non competit δυσανάκλητον, ſed ſolummodo δυσανάκλητον. vt dat vulgata recte.

145. 6. Pericles, Ariſtides, Socrates, Nicias, ſunt exempla virorum bonorum et ſapientium, qui non alia patriae ſuaderent, quam ſalutaria. Quibus quatuoruiris multo plures alios malos, conſceleratos, furioſos demagogos opponit. Eſt igitur haec ſententia. Qui populus, a bonis et probis et bene conſultis conſiliatoribus deſtitutus, in poteſtate improborum eſt, ab eoque regitur, eum populum neceſſe eſt in praeceps ferri ab inſania ſuorum rectorum. Reddas initium huius ſententiae ferme ſic. Athenis vbi Periclem fatalis neceſſitas eripuerit, Ariſtidem furor plebis in exilium egerit, Socratem infamis cicuta peremerit, Niciamque fatale infortunium toto cum exercitu caſtris emigrare certamque in peſtem ire coëgerit; contra vero Cleonem —

vlt. f. τυραννίδας in plurali.

147. 6. αὕτη] ſcil. ἀρετή. γέγονεν] ſcil. ἐπιστήμη. quis ſcientiam reddiderit virtutem? ſeu quis ſcientiae naturam cum natura virtutis mutarit. *wer die Wiſſenſchaft zur Tugend gemacht hat?* ἐκεῖνο γὰρ] ſcil. ἡ σοφία.

148. 1. f. ὐ τέχνην τεχνῶν τὴν τέχνην λέγε, ὐδ᾽ ἐπιστήμην ἐπιστημῶν τὴν ἐπιστήμην λέγε, ἀλλ᾽ ἀπαλλάγηθι τῦ ἑτέρυ μέρυς. amoue, omitte alterum caſum, genitiuum puta, τεχνῶν et ἐπιστημῶν. appella nude artem artem, et ſcientiam ſcientiam, ſine vllo adiuncto.

7. f. ſic leg. ἐπιστήμην ἄρχειν βύλει βίυ καλῦ; tune ſcientiam eſſe ais magiſtram vitae honeſtae atque probandae? reſpondet alter οὐ. Neutiquam placet. οὐ tene, neque cenſe praecipitanter ὐκ eſſe legendum, quia vocabulum ſequitur a vocali incipiens. Non ſic ſolent. οὐ (ſine κ) in eiuſmodi re vſurpant. ἀρχέτω λόγος. pergit idem dicere. dominator ratio. Iam redorditur philoſophus aduerſarium ſic vrgere. λόγον ἄρχειν βύλει; ergo vis rationem dominari?

149. 3. f. ἀπὸ τῦ ἐπὶ τοῖς ὅλοις ἐπὶ τὰ ἔσχατα. ἀπὸ τῶν ἀρίστων ἐπὶ τὰ φ.

vlt. f. ὅ τι πέρ ἐστι, quicquid tandem eſt illud θεῖον, quaecunque

que tandem eſt huius diuini numinis natura, ſiue νῦς, ſiue ſcientia, ſiue ratio.

150. 7. malim τῶν θεωρηματικῶν ἀριθμοὶ.

152. 1. malim συντρεφομένη. ad praeclara omnia amor et animi propenſio, vna cum temporibus vel annis creſcens, gliſcens, et quaſi coadoleſcens, et connutrita.

153. 4. αὐτῆς bene habet. redit ad ψυχῆς. qui ſit modus ei, menti, medicinam adminiſtrandi.

154. 3. aut διέςη (in aor. 2.) aut διέςηκε (per κ) in perfecto. *diſtitit.* (non *diuulſit.*)

155. 7. ſ. ἐπὶ τὸν λόγον φέρων; quid affert nobis ad hanc diſputationem faciens. φέρε ἴδω —

10. malim διαταράξειεν in optatiuo, vt reſpondeat praemiſſo ὑποδύσαιτο.

11. κὐτὸ τῦτο ἐκκλῶμεν ἂν, πῦρ. et paene toti maſſae permixta labes, noſtri corporis naturam conturbauerit, vt ederet motus naturae morbi conuenientes, eumque corpus ad modum penetraret, quo ferrum penetrat ignis, nonne affectionem hanc, non adſcito nomine πυρετὸν *igniculum*, ſed hoc ipſo eodem nomine πῦρ *ignem* ſimus appellaturi?

156. antep. aut τὰ χρώματα τὰ ἐν ὀφθαλμοῖς leg. eſt, aut τὰ χρώματα τοῖς ὀφθ. colores, qui ſunt in oculis, aut colores veniunt oculis eminus.

157. 2. debuerat vetus lectio ὡς καὶ ſeruari.

158. 1. l. καὶ αἱ διὰ πενίαν τρυχώσεις immodicae corporum caſtigationes et exinanitiones per famem a paupertate imperatam. καὶ αἱ διὰ πένθη ἀκομιςίαι, et ſordes, atque illuuia cum luctibus coniuncta.

4. Dauiſius, in aliis multis male naſutus, vbi eum ſuo prurituí nouandi temperare par fuerat, ſine vlla cunctatione hic ex ὅτιῦν deleuiſſet vltimam literam, et ὅτιῦ vel ὅτιὲ quatuor literis dediſſet, ſi gloriae ſuae ſtuduiſſet. *nibil non.*

9. καὶ τῦτο μὲν ἐνταῦθά μοι ἔςω [id eſt ὑποκείσθω] ἀποπεφασμένον. hoc mihi hic loci quidem, h. e. hoc tempore, nunc, eſto demonſtratum, h. e. ſumatur velim pro demonſtrato, quamquam demonſtratum non eſt, et alio loco poſtulanti demonſtrabitur.

159. 1. ſ. ταύτην δεινὸν τὴν τέχνην. hac arte pollentem.

7. poſterius καὶ delendum eſſe Marklando prorſus aſſentior. reliqua bene habent, modo quod viri docti, interpres (id quod ex eius interpretatione conſtat) et Marklandus modo dictus ordinem verborum, vulgo ſic dictam conſtructionem non obſeruarunt; quae conſtructio haec eſt. τὴν ςάσιν τῦ εἰδέναι πρὸς τὴν ἄγνοιαν δοκῶ μοι τῇδε διαιτήσειν. videor mihi litem, quae eſt ſcientiae cum inſcitia, hac ferme ratione diſceptaturus eſſe.

quod

quod ſi καὶ poſterius verſu 7. tamen ſeruari velis, addendum ei erit ſiue ὡς, ſiue ὅμως. vt legatur, πίστεως καὶ ἀπιστίας, καὶ ὡς [vel καὶ ὅμως] πρὸς ἄγνοιαν.

160. 6. f. οὐχ, ὁποτερονοῦν τοῖν μεροῖν μὲν, θάτερον δὲ οὐ, vel θάτερον δὲ μή.

162. 4. πίνει Marklandi probo. verum reliqua eius ad h. l. qui vitio vacat, adſcripta repudio. quid iniiciebat ſophiſtae iſta vincula? quid cogebat eum eadem exempla e praemiſſis repetere? non licebat volenti, exempla ſuperioribus alia noua, non minus conuenientia, ſufficere? Pudeat nos puerilitatis, aut ſubtilitatis vmbra ſophiſtici ludi dignae, auctores veteres in eiusmodi fidiculas contrudentis.

vlt. ſic legi et diſtingui velim, ad ductum Dauiſii et Marklandi, paulo tamen aliter, atque illi. ἢ τί οἴει; aut quid putas? quid tibi videtur? ὁ Σαρδ. ille Sardanapalus corpus habens locis paene omnibus coloribus et aromatibus illitum et pictum. nam ἐντετριμμένος vtique cum Marklando leg. eſt, ab ἐντρίβεσθαι coloribus illita habere ſupercilia, palpebras, labia, tempora, auriculas, nares, vngues digitorum pedumque. nam orientales nudipedes incedebant.

163. 4. poſt εὐδαιμονίαν adde οὐ ſolitarium, per ſe plenam efficiens et perfectam ſententiam. *Nequaquam.* tum pergit οὐ γὰρ δὴ κακοῦ.

vlt. malim ἐπὶ ταύτην σπεύδων [ſcil. τὴν εὐδαιμονίαν.]

164. 3. nihil deeſt, neque hic, neque poſtmodum. καὶ ὅτι hoc reſpondet alterum καὶ ὅτι verſu penult. quod ibi verbotenus non legitur, at re tamen. comminiſcere enim Sophiſtam ſic verba ſtruxiſſe, καὶ ὅτι Ποσειδῶν, ὁ παρ' Ὁμήρῳ Διὶ ὁμοίως τιμώμενος, παρ' αὐτοῦ πληγὰς ἐλάμβανε. Xerxes cum Ioue videtur de felicitate contendiſſe, tantum eius modum videbatur ſibi adeptus eſſe, non eo ſolum, quod Aſiam cum Europa ponte nauali interiecto copulaſſet, ſed hoc quoque, quod Neptunum, ab Homero Ioui aequiparatum, verberibus cecidit. Haec nemo non intelligat. atqui vulgata non minus plana eſt. cur ergo quod a ſolita dicendi ratione diſcedere, et concinniorem ei, aut ſaltim quaeſitiorem ei praehabere viſum fuit, reprehendamus, rem in laudibus potius numerandam.

167. 5. ἐξανέστησεν αὐτὸν ἡ εὐδαιμονία] primum vocabulum Stephano debetur. ſed ſententia loco non conuenit *expulit eum felicitas.* o macram et ieiunam ſententiam. Hanc potius loci ratio poſtulat ἐξέστη [aor. 2. ab ἐξίστασθαι] αὐτὸν ἡ εὐδ. deuitabat ſecunda fortuna et ſors beata Philippum. ἐξίστασθαί τινα hoc ſenſu vſurpatur, non ἐξανίστασθαι. quanquam fateor, hanc lectionem ἐξέστη, quantum cum ſententia optime congruit, ita rurſus a veſtigiis

ſtigiis vetuſtarum mendoſarum lectionum, quae ſunt in libris, enormiter abhorrere.

167. 7. num ἐπεραιοῦτο ſimplex in imperfecto.

168. vlt. malim ſic legi: οὓς οἰκτείρειεν ἄν τις τοῦτο ποιοῦντας, ὃ ποιοῦντες οὐκ ἂν λάθωσι. quos commiſeretur quis ea patrantes, quae patrantes in occulto vel ignoti non facile maneant.

169. 6. θαμβῶν] num ἰάμβων. ſatyrarum.

173. 6. f. τοῦτο πολέμους συνταράττει.

177. pen. f. ποιοῦσα, aut alias ſic leg. (πολλοὺς γὰρ καὶ αὕτη δήμους ποιεῖ καὶ νομοθέτας μυρίους) διασπᾷ.

180. 3. ἁπλοῦν] f. ἄπτιλον plumis carens.

181. 5. τὰ σώματα] malim τὰ καύματα.

7. εἶναι] malim ἰέναι.

182. 4. ἀπετέμοντο. inter ſeſe diribebant, ab ἀπὸ, non ab ἐπί.

184. 2. f. τοῖς πλησίον, iis, qui circum ſe ſunt, familiaribus.

antep. f. ἀνανάκλητοι, vel ſi mauis ἀνανάκτητοι. non reuocabiles, aut non recuperabiles. multi enim deſperabundi vitam ipſi ſibi eripiunt.

187. vlt. f. καὶ κυριττομένων. ſeſe mutuo arietantibus, cornupetentibus. aut καὶ ῥηγνυμένων.

189. 7. f. σιτίῳ deeſt poſt διεῤῥινημένῳ. verum mirifica applicatio limae ad alimenta. atqui talibus redundat Maximus.

vlt. f. ἀλλ' ἀπολείπουσα.

193. 8. malim αὐθαιρέτου. in genitiuo.

194. 6. f. ἑκουσίους.

7. ἀγαθῶν] quatenus deligit, in bonis habet. mala tamen reapſe cum ſint, aut certe in malum vertant, malim κακῶν, ſponte delectorum malorum.

195. 2. illa verba ἑκὼν ἢ — ἵστασαι dicit adhuc idem, qui verſu 1. τί φῂς dixerat. ſed tum leg. erit ἀπρεπῶς indecore, turpiter. quid ais, Socrate? ἑκὼν. εἴκεις num ſponte tua cedis? ἢ πρὸς ἀκουσίους τύχας ἀπρεπῶς ἵστασαι. an conſurgis vel ſtas in acie, vel dimicas aduerſus caſus inuoluntarios indecoro cum geſtu?

198. 1. f. διαλεγομένου ἐν Διός.

3. ἵνα πείθῃ in tertia ſingulari actiui, vel potius expuncto ἵνα, πείθοντα in accuſat. particip. vt ad τὸν ἀττικὸν ξένον redeat. quod ſi ſumas, parentheſis a καὶ γὰρ αὖ incipienda, finiet in v. νόμους. et tum ſtatim ſequetur πείθοντα τὸ κε. γ.

199. 6. λέγεις vulgata erat ſeruanda.

202. 5. ſine dubio τῶν αὐτῆς, ſcil. πόνων, ſeu ἐπιτηδευμάτων, ſeu ἔργων. de ſtudiis ſuis vnicuique conueniens penſum diſtribuens. αὐτῆς redibit ad φιλοσοφία, ſin autem αὐτῶν ſeruetur, quod cum ἑκάστῃ cohaerebit, tum τῶν prorſus erit tollendum.

204. 6. οἶκοι] domi, in montibus, et ſyluis, vnde venerat

illa

illa agreſtis et paſtoritia muſica. nam homines ipſi e ſaltubus in oppida deſcenderant, et ciuiles facti erant.

205. 4. poſt ἀρότου videtur πεπαυμένοι deeſſe, finitam eſſe. aut finita aratione, vt ſic legatur ἄρτι ἀμητοῦ καὶ ἀρότου πεπαυμένοι, κεκονιμένοι puluere obſiti.

6. f. τέχνην ἀχαρίστου χάριτος artem oblectationis iniucundae, aut ingratae, quae nullam poſt ſe gratiam penes auditores relinquat, nullum bonum fructum edat.

10. ψυχὴν] malim φυλὴν. nam Athenienſes per φυλὰς erant diſtributi.

207. 2. ſi αἰνίττεται (in indicatiuo) ſeruatur, quod equidem malim, pro ἄσκει leg. erit, non quod viri docti volunt δοκεῖ in indicatiuo, ſed δοκεῖν in infinitiuo. notiſſimus eſt atticiſmus ἐμοὶ δοκεῖν, pro, *vt mihi videtur:*

ib. ἑλικῶνα] quaſi circulum, orbiculum.

vlt. φανωτάτῳ καὶ μουσικῷ πυρὶ.] mirifica compoſitio. ignem luciſſimum intelligo. muſicum, parum. Sed ſententia neceſſario poſtulat *muſicum*, quicunque ille eſt, quod homo platonicus melius dixerit, quam ego. *lucidiſſimus* ignis, ſeu lucis mentio, quid hic ſibi vult, vbi de ſuauitate concentus agitur? lege ὄνομα εὐφωνοτάτῳ καὶ μουσικῷ (vel ſi mauis μουσικωτάτῳ) πυρὶ.

208. 1. ἰοῦσα vitioſum eſt. lege aut οὖσα, aut ἰδίουσα *ſudans*, aut κάμνουσα *laborans.*

vlt. lege συστράτηγος. adiutor imperii militaris gerendi.

209. 2. omnia huius verſus bene habent. ad τῷ μέτρῳ ſubauditur τῷ προσήκοντι. eſt aduerbiale, idem atque συμμέτρως.

210. 4. par fuerat Dauiſium et Marklandum hic in poteſtate Scaligeri eſſe, qui ſolus hic verum vidit. Sed repudiarunt, nempe, quia ſententiam eius non videntur percepiſſe, quae haec eſt. hoc eſt illud reapſe et planis verbis dictum, quod alias fabulae inuolucris tectum ſic effertur, ab Orpheo quercus et fraxinos eſſe ſaltubus deductas; quam fabulam commenti aſſimilabant inanimis corporibus crudum et ferum, quod moribus ineſſet iſtorum barbarorum, qui ſe ab Orphei modulis duci paterentur.

211. antep. ἐν χορῷ νόμῳ.

212. 9. f. πάνυ ταχεῖα γάρ.

213. 4. num ἀπολελειμμένην.

6. f. τὸ φαῦλον, aut τὸ φαυλότατον. ſcil. μέρος τῆς γεωμετρίας. αὐτῆς, quod ad τὸ φαυλότατον eſſet ſubaudiendum, demum verſu 9. ſequitur, quod illinc tacite huc quoque eſt pertrahendum.

penult. dele τι.

215. 1. probo vtique Schotti εἴχετε, tametſi ὁρᾷς praecedit. talibus appellationibus, ſeu alloquiis, numeri ſaepe alternant, quae

quae res est nota. Alias si εἴχετε probari nequeat, etiam ὑμῖν cum σοι foret mutandum. Sed bene habet ὑμῖν, nemoque id reprehendit; et nihilominus tamen illinc relabitur Minerua sophistae in continenti ad singularem. εἰ δ' ἀπιστεῖς, πεῖρᾳ μάθε. talia si qui miretur, aut de iis dubitet, necesse sit eum oratores nullos legisse, nullosque poëtas.

215.6. lego τοῦτό σε τὸ ὄχημα. hoc te vehiculum, mi homo. vlt. f. ἡ ἐκείνη ἡ θεὸς αὐτή, ἡ Ἀθηνᾶ, λεγέτω. Ἐκεῖσε βλ. aut alind aliquod numen, aut ipsa illa Minerua rursus dicito. Nam insequentia quoque Mineruae tribuit sophista.

216. vlt. cur importuna et molesta iterantur, mero impellente nouandi pruritu, et coeco amore codicum tuorum, h. e. tui, (nam codices tuos inculcans praeter ius et fas, te putide iactas.)

219. 1. f. ἀποκρίνεται γὰρ ὁ Δημοδ. respondet nempe Demodocus. Excusat sophista Homerum, seu Demodocum, inconsentanea dicentem more hominum plebeio similibus modis loquendi.

222. 8. in lectione Harleiani videor mihi hoc indicium, vel hanc admonitionem cernere, αὐτοῦ melius esse, quam αὐτῷ

ου κ.

scripserat librarius sic αυτω η σοφία. quod significabat αὐτοῦ κάλλιόν ἐστιν. verum non intelligens, locum corrumpebat οὐκ inferciendo.

224. antepen. videtur h. l. ad hunc fere modum emendandus et integrandus esse. καὶ διανοίᾳ εἰθισμένῃ (in datiuo sing. gen. foem.) φιλοσοφοῦσι, σκοπῶμεν, αὐτὸν δὲ τὸν ἡγεμόνα πρῶτον. illos e Lyceo (Aristotelicos) et Academicos, qui non in fabulis, — sed in dictione populari et in sententiis contritis philosophantur, et primum quidem eorum principem, Socratem, sic ferme.

225. 8. αὖ] l. οὖν.

9. ἀνδρίσματα bene habet, significans, liberae, apertae, ingenuae tuarum verarum sententiarum, planis verbis et factis haud ambiguis professiones. ἀνδρίζεσθαι est, more boni viri fortisque, se fidentis, neminem metuentis (nam metus dissimulationis magister est) bona fide verbis veros animi sensus exprimere. *gerade heraus, frey von der Brust weg reden.* v. p. 281. 4. et 6. vbi ἀνδρίζεσθαι et γυμνῇ τῇ κεφαλῇ λέγειν, nudo, aperto capite, vt loquentem noscitare queas, velut aequipollentia ponuntur.

ibid. ὅπως ἂν τις αὐτῶν ἀποδέχηται] subaudi μᾶλλον. sententia loci huius perobscuri haec videtur, quae si reapse sunt ingenuae veraeque professiones tuarum sententiarum, hoc faciliorem fidem inueniunt. ad verbum sonat: quo nempe quis eas [hoc magis, hoc libentius, hoc promtius] accipiat, h. e. ad animum suum admittat.

226. vlt.

226. vlt. f. ἵνα μή μοι προφέρῃς.

227. 3. l. προθεὶς, fine σ in prima ſyllaba. propoſita in medio ea parte virtutis, aut eo genere virtutis.

4. poſt ἔργα videtur ἐπίςανται, aut ſimile quid deeſſe.

5. punctum muta commate. nam φᾶθι cohaeret cum προθεὶς verſu 3. ad quaeſtionem propoſitam illo de genere virtutis, quo pollentes homines ſciunt res humanas bene gerere, reſponde et pronuncia, vtrum vlli homini obueniat diuinitus, nulla intercedente diſciplina.

229. 10. κληρȣχεῖ, qui ſortem accipit, aufert, κληροδοτεῖ, qui dat, impertit. deus κληροδοτεῖ, homo κληρȣχεῖ. lege ergo κληροδοτεῖν.

pen. λυμανεῖς] detrahe vltimam literam, et habebis λυμανεῖ, quod atticis idem eſt atque λυμανῇ vulgare, ſecunda perſona ſing. fut. 1. medii a λυμαίνομαι, quod ſolummodo in medio vſurpatur, non in actiuo.

vlt. f. εἰ δ᾽ οὐκ αὔταρκες, οὐδὲ τέλεον. εἰ δὲ μήτ᾽ αὔταρκες, μήτε τέλεον.

230. 8. f. ἔχει πάντα τὰ ἀγαθὰ, καὶ τὰ τελεώτατα ἔχει.

pen. f. ἀλλὰ μὴν, εἰ οὐδὲν ἄλλο ἀνθρώποις ἀγαθὸν, ὃ μὴ παρὰ θεῶν ἔρχεται, τίν᾽ ἂν τρόπον ἀρετὴ παρὰ θεȣ̃ ἔρχεται. nihil in h. l. vitioſum erat, praeterquam, quod εἰ deerat, a me additum, et quod male diſtinguebatur. Sententia haec eſt. Hominibus ſi nullum eſt aliud bonum [*aliud* dicit reſpiciens ad virtutem, nullum aliud etiam praeter virtutem bonum] quod non a deo ad ipſos proficiſcatur, eoque in confeſſo eſt, etiam virtutem cum reliquis bonis hominibus a deo contingere; cur ergo de virtute ſingulariter obſeruatur, eam a deo dari? cur imprimis virtus θεόσδοτος appellatur?

231. 6. f. ἐπλεονέκτει (in imperfecto) ȣ̓κ ἐν πλημμύρᾳ ἀγαθῶν. non in abundantia bonorum.

234. 7. conſtructio poſtulat προσαναγκάσαντος, ob praemiſſum περιςήσαντος τȣ̃ δαιμονίȣ αὐτῷ. v. p. 233. vlt.

235. 9. f. τόνδε τῶν τȣ̃ βίȣ πόνων — hunc Iupiter vitae moleſtiis eripere non potuit? [aut non potuiſſet?] Οὐ. *nequaquam.* [potuit enim vero] ἀλλ᾽ ȣ̓κ ἤθελεν. ſed noluit.

238. 1. f. ἐν τῷ ἀναντιςασίῳ, in inaequalitate ponderis.

5. dele καὶ poſterius.

7. πολὺ γεωργικώτεροι] lege vno vocabulo πολυγεωργότεροι. qui multo etiam latius arant. in compoſitis γεωργὸς vſurpatur, non γεωργικὸς. et praeterea multum differunt horum duum ſignificatus. γεωργὸς eſt arator, poſſeſſor fundorum, γεωργικὸς callens ſcientia rei ruſticae.

antep. σχοίνοις lege.

239. 2.

239. 2. recte hic locus habet. *ἀντεξετάζῃ* ſignificat *opponat.* *παρασάμενος*, ratione nulla habita, vel cenſu excludens.

240. 1. f. *ἀνεμέσητον.*

242. 1. f. *τὰ τέως παρηρμοσμένα* vno vocabulo.

245. 4. f. *ἡ Πελοπόννησος αὕτη, εἶτα Ἰσθμὸς, εἶτα Μέγαρα.* et tum Megarae proxima erat Eleuſis. hunc ordinem eſſe reſtituendum, non ſitus modo locorum, verum etiam proxime inſequentia docent, vbi docet, qui Megaris ſit, h. e. qui proxime Eleuſine abſit, eum perinde nondum initiatum eſſe, quam qui in Peloponneſo ſit, h. e. qui ab Eleuſine quam longiſſime abſit.

vlt. malim *ἀπᾶται.*

247. 1. f. *σπυδῆς μᾶλλον ἄξιος.*

6. accuſatiui hi, qui ob inſequentia *πράγματα ἡδοναῖς μ. ἢ ἀγαθοῖς συμμετρεῖσθαι* (ſic in compoſito malim) *πεφυκότα* ſeruandi videntur eſſe, (nam alias vtique ſi *τῇ τῶν μὴ ἀγαθῶν φύσει*, *rebus, natura non bonis*, debeant conuenire, cum datiuis, *ὑγιείᾳ, εὐμορφίᾳ, περιβολῇ* etc.) quid ergo? num ad *εὐμορφίας*, vel ad talem alium quempiam accuſatiuum, addemus *κομπῶν*, vel ſimile quid?

vlt. *μυστηρίων*] hic deeſt *μετεδίδυ.* nam *μετέλαβε* profecto e praemiſſis tacite repeti nequit.

249. 5. malim *εὐτροχώτερον.* melius, ſplendidius, amabilius rotundatum.

250. 6. probo Marklandi *ἁπάντων*, quod et mihi in mentem venit, vt prorſus neceſſarium, ſed deinceps ſuſpicor leg. eſſe *ἄλλοις ἄλλας κλήσεις* (in accuſat. plur.) *θεοῖς.*

253. pen. f. *πότερα κἀμοὶ ὑπὲρ.*

254. 1. *πρὸ τῶν ἄλλων*] ſcil. *δικαστῶν.*

3. *ἢ* prius delendum, poſterius, quod verſu 4. legitur, cum *ἦν* eſt mutandum. Si minus ego bonum ſumſi, et alterum, quod ego dedi, bonum quoque fuit, fuit bonum iſtud, quod ſumſi, minus altero bono, quod prodidi. et tum poſt *μείζονος* erit punctum figendum.

antep. ſic diſtinguo et lego: *ἀλλ' ἀμφοτέροις καλῶς ἔχει ἀμφότερα.* ambo nos, Diomedes et ego, contenti ſumus permutatione noſtra, quia dedimus ambo, tam aenea, quam aurea arma, paria pretio, ſi voluntatem et affectionem cuiuſque ſpecies, quamquam ratione materiae valde vtique ſunt imparia. *ἐν τῷ ἀνίσῳ τῆς ὕλης ἰσοστάσια* (in nominatiuo plur. gen. neutrius) *δοθέντα.* id eſt *δοθέντα κατὰ τὴν γνώμην, ὡς ἄλλοι ἀλλήλοις δῶρα διδόασιν ἰσοστάσια τῇ ἀξίᾳ.*

256. 10. *ἀφαιρέσει* bene habet. eſt ſecunda perſona ſing. fut. 1. medii, more attico, pro *ἀφαιρέσῃ.*

257. 3. malim *μὲν* abeſſe.

258. 3. *καλλίων*] quam ſcil. Menelaus.

258. 9. lego δικαστῇ γέ σοι. id eſt ἐπὶ, vel παρὰ σοί γε δικαστῇ ὄντι. iudices tu quidem certe ſic, tu ſi iudex ſis. ἀλλ' ἀπολειπόμενος —atqui ſi ſtatuamus, Achilli Nireum forma cedere, conſequetur, Nireum foeditate Therſitae parem eſſe. Quid ita? ſtatuis, vnam eſſe ſolummodo pulchritudinem, h. e. vnum gradum, quem qui non attigerit, ei denegas pulchritudinem. Is ergo turpis eſt. Nireum negas ita pulchrum eſſe, vt ſit Achilles. Ergo Nireus turpis. Verum in turpitudine rurſus nulli ſunt gradus. Ergo turpis idem eſt quoque Therſites, h. e. turpiſſimus. Ergo Nireus eſt penes te Therſites.

260. 3. πείθω δέ σε bene habet. Verum videor mihi te partes in meas haud eſſe traducturus, neque tibi prauam tuam opinionem de paritate bonorum et malorum omnium erepturus, κελεύων (ſic legi velim verſu vltimo pro ἐθέλων) tametſi praecipiam, ſimilia cum ſimilibus ita comparare, vt per inaequalitatis euidentiam tibi conſtet, vtra in parte praeſtantia, et in vtra defectus atque inferioritas ſit. Cur autem tua mihi invicta videtur eſſe pertinacia? Nempe tam abſurdus es, vt ipſam adeo bonam valetudinem eandem eſſe in omnibus corporibus autumes.

261. 1. τὶ δὲ] ecqui autem poſſit ſimplex id eſſe, quod nullius non rei impetui et offenſioni pateat.

2. nam corporum naturae cum ſint multo, quam mentium, multipliciores, fit, vt bonae valetudini corporum multo plures ſint menſurae, quam bonae valetudini mentium.

264. 3. καὶ πῶς] *ecqui?* latiniſmus eſt. καὶ neque redundat, neque delendum eſt.

265. 11. f. συγκεκραμένης in genitiuo.

266. vlt. locum hunc difficillimum, cui nonnulla deeſſe videntur, ſanare nequeo; hoc interim admonendum duco, auctoris ea ſi fuiſſet ſententia, quam Markland ei tribuit, ſoloece dicturum fuiſſe κἂν οἴχηται ὀρθή. nam debuiſſet tum dicere καὶ φέρεται ὀρθή. οἴχεσθαι nuſquam de proſpero curſu nauis, ſed ſemper de incitatione et ruina in perniciem vſurpatur. φέρεσθαι autem de curſu proſpero.

268. 1. οὐκ ἀφαιρέσεις] ſententiam horum verborum non intelligo. *non auferes?* quem alloquitur? et quem magiſtrum? et cuius rei inſtrumento non aufferes? Num ſurditate. cur non potius οὐκ ἀφαιρέσει ἡ κωφότης τὸν διδάσκαλον. non impediſſet ſurditas Calliopam, quominus Homerum oculis bene valentem doceret. Ergone ſurditas maius malum eſt coecitate? Quae portentoſa ratio demonſtrandi.

271. 1. f. τήρησον ὂν ἀδιάφορον.

272. vlt. f. τούτου ἐνέδει.

276. 5. l. ὡς προσβολὴ in nominatiuo.

11. f. πηγαὶ, τίνες αἱ γενέσεις.

278. 5. post λάθωμεν videtur ὑπεκδράντες deesse, aut ὑπαλύξαντες.

279. 6. malim in superlatiuo ἀχρειότατον.

281. 2. lego ἀπώσῃ (sine ς finali) nam est sec. perf. coniunct. aor. 1. in medio, non in actiuo. non ἀπωθεῖν, sed ἀπωθεῖσθαι vsurpatur.

284. 4. aut καὶ est delendum, aut deest aliquid. e. c. καὶ τὴν βούλησιν, καὶ τὴν τέχνην.

5. f. τίνας συμφυεῖς καὶ ἀναγκαίως (in aduerbio) ἑπομένας.

285. pen. malim γενέσεων in plur.

286. 2. malim διὰ τὸν γῆς θάνατον, vt διὰ τὸν πυρὸς θάνατον.

288. 1. post κληρουχίας colonias videtur deesse δεῦρο καταπέμψας.

3. post σώμασιν deest προσηκόντως ἐβούλετο. voluit, vt animanti cuique sua viuendi ratio esset, conueniens structurae corporis, quo vteretur.

INDEX

INDEX
RERVM MEMORABILIVM.

Latinus numerus *tomum*, Germanicorum prior *differtationem*, posterior *paginam* designat.

B.

Charmi-

Deus

E.

Elpe-

F.

Fluuii

volu-

Ida,

Leitus

M.

Eius

Spar-

fuit

X.

Z.

INDEX AVCTORVM
IN MAXIMI TYRII DISSERTATIONIBVS
LAVDATORVM.

Praeter tres priores numeros, qui in ſuperiori erant indice, hic quartus accedit, qui *verſum* deſignat.

INDEX

INDEX AVCTORVM,

QVI IN IOANNIS DAVISII NOTIS EMENDANTVR, AVT NOTANTVR.

Numerus Latinus *tomum*, Germanicus *paginam*, litera *a* columnam paginae *priorem*, *b posteriorem* indicat.

Errata

Errata Tom. I.

12. vlt. ἡδονῆ.
16. vlt. τῶν.
18. et 19. confusae sunt Dauisii et Marklandi notae. dele *b* et totam Marklandi annotationem transfer in p. 19. et subiunge annotationi Dauisianae *m*.
22. 5. βαδιστικά.
28. not. *m*. 1. ὑβριζέτω.
32. 5. transfer comma post Κορίνθιοι.
35. vlt. ἱερῶν.
43. 4. οὐχ ἑστίαν.
48. vlt. promoue comma post κρατεῖ.
51. a. 1. not. ἐξηγοῦμ.
52. 5. ἐπιθυμημάτων.
11. ὡς.
53. 9. χορηγεῖν.
56. 2. παρὰ.
60. in not. f. 5. ἔργου.
64. 5. ψυχὴν adde post τὴν.
68. 10. ἀκμῆ.
71. hic quoque notarum facta est confusio: literam *q* retrahe post αὗται πηγαὶ p. 70. 10. et *r* pone loco *q* p. 71. 1. sed v. 2. literam *r* prorsus dele.
84. not. *b*. v. 2. et 4. exarari debebat τῳ sine circumflexo.
85. Notae *h* et *l* debebant inuerti, et sub vna litera *k* comprehendi.
88. 4. τῇ.
89. 6. αὐτοῦ.
90. antep. ἧ.
94. 5. εστηρότων.
97. 1. Διονύσια.
101. 9. πολυφώνως.
109. 8. ἀνθρώπου.
110. 3. ψυχῇ.
112. not. *q*. v. 2. dele οἱ.
116. 16. τοίνυν.
119. 5. βουλευτήρια.
121. 5. pro ἣν leg. ἢ.
12. πωλευταὶ.
122. 3. καὶ.
125. vlt. τύχη.
127. 4. θύραις.
130. 6. Ἀθηναίοις.
131. vlt. γῆ in nominatiuo.
132. 4. τῷ.
139. 9. κατὰ.
143. 2. τῳ enclitice.
8. ἡ cum aspero.
144. pen. Μαιώταις.
vlt. παντοδαπῶν.
145. 2. τὰ δὲ δι' ἔκπληξιν.
183. 4. μὲν.
199. antep. ἐγὼ.
pen. Κλωθὼ.
203. pen. νικήσεις.
221. 6. τῷ.
233. 9. ἔτους.
236. antep. τῆς.
244. 7. οὐχ ὁρῶς.
8. τὼ ὀφθαλμὼ in duali.
247. orat. 14. 2. γνώμη.
249. not. *f*. v. 2. *Sellis* scribe, litera maiore: est nomen proprium.
264. 6. τοὺς.
299. 3. κειμένων.
303. not. z. v. 2. scribe νομὸν pro νόμον.
306. antep. ὑφ' ἡγεμόνι.
310. 4. ποιεῖν.
311. 1. δοκεῖ.
318. 4. ἄκερως.
321. 1. ἀνοητοτάτου.
332. 3. πέπταται.
342. pen. ἀρετὴ.
343. 3. ἀδικεῖται.
347. 8. μετατιθεὶς. et v. 11. ἀδικηθεὶς.
349. pen. ἠπίσταντο.
351. antep. ἀποκτεῖναι.
371. vlt. κόρεις. in masculino.
380. 6. τούτω sine iota subscripto: nam est dualis.
381. antep. ἀποκρινώμεθα in coniunctiuo.
389. 7. του enclitice, sine circumflexo.
396. vlt. κομῶντες.
418. 16. τις, enclitice.
422. 6. διά τοι.
443. pen. ἀπέσχισαι.
448. 8. ἐν.